

PRIČE SMO KONČU

DANIELOVIH
SEDEMESET TEDNOV [LET]

IN

KONČNI ODLOK
KI SO GA VSI SPREGLEDALI

CHRISTIAN WIDENER

*Mednarodno priznani raziskovalec, ki je razrešil enigmo lokacije
templja v Jeruzalemu, je prišel do še enega osupljivega odkritja ...*

PRÍČE SMO KONČU

DANIELOVIH

SEDEMDESET TEDNOV [LET]

IN

KONČNI ODLOK

KI SO GA VSI SPREGLEDALI

CHRISTIAN WIDENER

*Mednarodno priznani raziskovalec, ki je razrešil enigmo lokacije templja
v Jeruzalemu, je prišel do še enega osupljivega odkritja ...*

PRIČE SMO KONCU

Danielovih sedemdeset tednov [let] in končni odlok, ki so ga vsi spregledali

Avtorske pravice © 2023 Christian Widener. Vse pravice pridržane.

Izdal End Times Berean, Rapid City, Južna Dakota

Obiščite End Times Berean na spletni strani: www.EndTimesBerean.com

Naslovnico je oblikoval Issac Hopkins (www.americanwaymaker.com).

Sheme, diagrami, grafikoni, umetniška dela in fotografije: avtor.

Vse druge slike so navedene v besedilu.

Sklici na Strongove številke grških in hebrejskih besed so iz: Strong's Exhaustive Concordance of the Bible, <https://strongskoncordance.org/index.html>

Nobenega dela te knjige ni dovoljeno razmnoževati ali prenašati v kakršni koli obliki ali na kakršen koli način, elektronski ali mehanski, vključno s fotokopiranjem, snemanjem ali s katerim koli drugim sistemom za shranjevanje in iskanje informacij, ki obstaja zdaj ali v prihodnosti, brez pisnega dovoljenja avtorja, RAZEN ZA VERSKE IN IZOBRAŽEVALNE namene in v skladu z zakonom Združenih držav Amerike o avtorskih pravicah.

Zaradi dinamične narave interneta so se lahko spletni naslovi ali povezave, ki jih vsebuje ta knjiga, po objavi spremenili in morda niso več veljavni.

Svetopisemski citati so vzeti iz SloKJV (<https://github.com/msavli/SloKJV>).

Prevod dela: Witnessing the End

Avtor: Christian Widener

Prevod: Marjan Šavli in Barbara Hojkar Šavli

Priprava besedila: Marjan Šavli, marjan.savli@gmail.com

Izdala in založila: Marjan Šavli in Barbara Hojkar Šavli, Mestni trg 11, Škofja Loka

Leto izida: 2024, 1. elektronska izdaja

Brezplačen izvod, ni za prodajo

https://k00.fr/Christian_Widener_Price_smo_koncu

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v

Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

COBISS.SI-ID 211260931

ISBN 978-961-96336-7-0 (PDF)

ISBN 978-961-96336-8-7 (ePUB)

www.WitnessingtheEnd.com

POSVETILO

SVETIM, KI SO PRIČE TEM POSLEDNJIM DNEM – Naj vam ta knjiga pomaga pri vodenju in tolažbi v preizkušnjah in težavah, ki so pred nami.

Družini in prijateljem se zahvaljujem za pomoč in za nasvete pri tem velikem podvigu, za spodbudo in za potrpežljivo poslušanje mojih razlag o številnih idejah v preteklih letih. In tistemu, ki mu pripada vsa hvala in slava, Sinu živega Boga, Jezusu Kristusu, naj bo ta daritev sprejeta kot prijeten vonj v njegovih očeh.

Ne preneham se zahvaljevati za vas in vas omenjati v svojih molitvah; da bi vam Bog našega Gospoda Jezusa Kristusa, Oče slave, lahko dal duha modrosti in razodetja v spoznanju njega. Da bi bile oči vašega razumevanja razsvetljene, da boste lahko vedeli kakšno je upanje njegovega klicanja in kakšna bogastva slave njegove dediščine v svetih in kakšna je silna veličina njegove moči do nas, ki verujemo.

– Efežanom 1,17-19

(Slika na naslovnici) Apokalipsa Janeza Evangelista, napisana na otoku Patmos, Hans Memling, iz »Oltarne slike svetega Janeza – desno krilo,« olje na hrastu, okoli leta 1479, Memlingov muzej, Bruges, Belgija.

VSEBINA

Uvod	1
1 Kako so Jezus in učenci razlagali prerokbe.....	11
Navajanje pomena – ne pa natančnega postavljanja besed.....	12
Podobne slike ali ideje so običajno povezane	16
Ustavitev sredi stavka	21
Prerokbe različnih prerokov se lahko kombinirajo	22
Ena prerokba je lahko vgrajena v drugo	24
Prerokbe se lahko sčasoma večkrat izpolnijo	26
Večkratna izpolnitev se lahko zgodi na različne načine	29
Prerokbe naj bi splošno razumeli kot dobesedne.....	29
Resnični preroški vpogledi bi morali imeti več prič.....	34
Prerokovanje ni enostavno, vendar je zanesljivo.....	35
2 Prerokbe in zgodnja cerkev pred nicejsko dobo.....	37
Držite se pred-milenarizma.....	37
Kaj so verjeli zgodnji kristjani.....	39
Justin Mučenec je verjel v pred-milenarizem.....	40
Irenej je verjel v pred-milenarizem	40
Hipolit je verjel v pred-milenarizem	41
Barnabovo pismo je pred-milenaristično	42
Tertulijan je verjel v pred-milenarizem.....	43
Ne pozabite na Komodijana, Viktorina Ptujskega in Laktancija ..	44
Vzpon a-milenarizma v Cerкви	44
Irenej je verjel v razrešitev in vzetje	46
Klement Rimski o Kristusovi vrnitvi v Jeruzalem	47
Da ima modrost prav, dokazujejo njeni Otroci.....	48
Preučevanje Svetega pisma za spoznavanje prerokb	49

3	Prepoznavanje znamenj	53
	Za prepoznavanje prerokb je potrebna vera	54
	Manjkajoč Kristusov prvi obisk.....	56
	Bodo mnogi nepripravljeni na Kristusov drugi prihod?.....	59
	Sprememba našega pristopa.....	60
	Čakanje na njegovo vrnitev	62
4	Največje znamenje – vrnitev Izraela kot naroda	67
	Napovedani holokavst.....	68
	Izrael se je ponovno rodil v enem dnevu.....	71
	Vrnitev Izraela kot naroda.....	72
	En narod pod enim kraljem.....	74
	Obnova Izraela kljub njihovim izprijenim početjem.....	75
	Vrstni red vrnitve.....	78
	Trajno uničenje Sodome in Gomore.....	79
	Dežela je nenehna pustinja	80
	Zapuščeni kraji ponovno zgrajeni in produktivni.....	83
	Delitev in obnova Jeruzalema.....	84
	Sosednje države zoper Izrael.....	87
	Jeruzalem, čaša trepetanja	97
	Uničenje judovskih naselbin	98
	Judje bi ohranili svojo identiteto.....	99
	Izrael kot močna država.....	99
	Obnova hebrejskega jezika.....	100
	Šekel.....	101
	Vzpostavitev Sanhedrina in tempeljskih predmetov.....	102
	Obnova jeruzalemskega obzidja in zapečatenje vzhodnih vrat.	104
	Oskrunitev na Tempeljski gori	106
	Lekcija o figovem drevesu.....	109
	Bileámova napaka in teologija nadomestitve	111
	Največje znamenje našega časa.....	115
5	Sedemdeset tednov je bilo določenih	117
	Prerokba.....	118
	490 let in šest misij.....	119
	Odlok o obnovi in ponovni izgradnji Jeruzalema	120
	Kritični pregled hipoteze o 360–dnevem preroškem letu.....	125
	Podpora tretjemu odloku	128

Začetek služenja Jezusa in Janeza Krstnika	130
Datum križanja.....	134
Zakaj je bilo sedem tednov [let]in dvainšestdeset tednov [let]?.....	138
Pomen besede »usmrčen, toda ne zaradi sebe«	139
Je Jezusovo križanje leta 33 izpolnilo sedemdeset tednov [let]?	145
Dve obljubljeni pojavitvi.....	146
Odlok o ponovni izgradnji Jeruzalema, ki so ga vsi spregledali	148
Odloki so vklesani v kamen!	149
Teorija o vrzeli sedemdesetega tedna nima smisla.....	154
Pritrdilni znaki za drugo obdobje sedemdesetih tednov [let].....	155
Potrditve zaveze z mnogimi.....	157
Se je začelo odštevanje drugih sedemdesetih tednov?	158
6 Vzetje	163
Razpoznavanje različnih pogledov na vzetje.....	164
Ni določen za jezo.....	166
Kristusova fizična vrnitev in zbiranje izvoljenih	167
Povezava 24. pogl. Mateja s 1. in 2. Pismom Tesaloničanom	169
Povezava 24. pogl. Mateja s prvimi šestimi pečati Razodetja	175
Nihče ne pozna ne dneva, ne ure	190
Nauk o neizbežnosti	191
Ali se je Pavel res skliceval na Matejev evangelij?.....	193
Preostala vprašanja, zaradi katerih moramo biti pozorni	195
7 Razlogi za pričakovanje, da je njegov povratek blizu .	203
Noetovi dnevi	206
Znamenja v nebesih in na zemlji.....	208
Porast homoseksualnosti	211
Antikristovi prevaranti in lažni mesije	214
Globalni mediji.....	218
Evangelizacija po vsem svetu	218
Preganjanje svetih.....	220
Mednarodna trgovina	222
Sodobni zračni promet in računalniška doba	223
Nastop jedrskega orožja.....	224
Vrnitev v Babel.....	225
Čas je ~~blizu~~ tukaj.....	228
8 Starost zemlje in tisočletje.....	231

Dobesedno ali preneseno?	231
Tisoč let je kot dan in teden stvarjenja	232
Starost Zemlje ali število let od Adama	235
Prikažimo števila	236
Dnevi stvarjenja in človeška zgodovina	243
Še en razlog za prepričanje, da smo ob koncu dni	246
9 Jubilejno leto.....	251
Preroški pomen jubileja	252
Ali so v Svetem pismu razodeta kakšna posebna jubilejna leta?... ..	255
Štetje jubilejnih let iz Prve Mojzesove knjige	258
Preroška podpora Kristusovi vrnitvi po štiridesetih jubilejih....	261
Določitev jubilejnega leta	263
Ali je bilo v jubilejnem ciklu petdeset ali devetinštirideset let? ..	266
Začetek novega leta, sejanje in žetev	270
Zakaj je torej Bog rekel, da je bil nisán prvi mesec?	273
Sedemdeset šabatnih let po uničenju Jeruzalema	274
Povzetek ugotovitev v zvezi z jubilejnimi letom.....	278
10 Vse oči uprte v Izrael – Božji preroški merilec časa... ..	283
Vojna med Gogom in Magógom	285
Mirovna pogodba v 9. poglavju Daniela.....	292
Obnova molitve in žrtvovanja na tempeljski gori	295
Ponovna gradnja templja.....	300
Dve krili velikega orla.....	305
Izraelski prazniki	313
11 Stiska in človek brez postave.....	321
Jezdec na belem konju.....	322
Jezdec na rdečem konju	326
Jezdec na črnem konju	329
In potem pride blede [zeleni] konj.....	331
Časovna umestitev pečatov	334
Antikrist in dva zvernika.....	336
Skrivnost malega roga.....	341
Število njegovega imena	342
Omejevalec in velika zabloda	346
Znamenje zvernika	348
Veliki Babilon.....	354

Je Amerika Babilon?.....	359
Velik odpad in lažni nauki v Cerkvi.....	360
12 Ne skrbite, On ima to	369
Obstati v nevihti.....	369
Življenje brez skrbi.....	371
Ne ljubite sveta.....	375
Zvesti in modri služabnik.....	376
Maranatha!.....	377
Kako se lahko rešim?.....	378
Epilog.....	381
Stražar na obzidju	383
Kaj pa, če to res ni konec?	384
Spremna beseda.....	389
O avtorju	393
Kaj lahko storite danes	395
Bibliografija.....	397

*Mogočen angel stoji na zemlji in na morju,
Benjamin West, olje na papirju, 1797.*

In prisegel pri njem, ki živi na veke vekov, ki je ustvaril nebo in stvari, ki so na njem in zemljo in stvari, ki so na njej in morje in stvari, ki so v njem, da naj ne bi bilo več časa,

– Razodetje 10,6

Začetek Danielovega sedemdesetega tedna, Elena Widener

UVOD

TA KNJIGA VAM BO POMAGALA RAZUMETI SVETOPISEMSKE PREROKBE. Ne gre za daljnosežno in ezoterično preučevanje o zadnjih dneh sveta (eshatologije – del teologije, ki se ukvarja s poslednjimi dnevi; op.prev.). Je praktičen vodnik, ki vas bo naučil, kako povezati točke in prepoznati, kaj Bog počne, da bi tik pred našimi očmi izpolnil svoje velike in dragocene obljube. V svoji prvi knjigi, *Razkriti tempelj (The Temple Revealed)*, sem menil, da je poskus, da bi razrešil stoletja trajajoče razprave glede nekdanje lokacije judovskega templja, kot zunanji strokovnjak za svetopisemsko arheologijo, drzen. In v marsičem je bil, toda ta knjiga je drzna na povsem novi ravni. Tokrat pišem, da bi svetu povedal, da se svetopisemske prerokbe v sodobnem času ne le uresničujejo, ampak tudi razkrivajo, da je končno nastopil konec dni. Na nek način se počutim kot Daniel, ki je razmišljal o Jeremijevih prerokbah in štel leta, ki jih je Gospod napovedal za obnovo Jeruzalema.

... jaz, Daniel, po knjigah razumel število let, o čemer je Gospodova beseda prišla preroku Jeremiju, da bo dovršil sedemdeset let v opustošenjih Jeruzalema. Svoj obraz sem naravnal h Gospodu Bogu, da [ga] iščem z molitvijo, ponižnimi prošnjami, postom, vrečevino in pepelom. – Daniel 9,2-3

Podobno je Daniel razkril božansko napoved let, ki jih je treba šteti, kar je nedvomno kazalo na začetek Jezusovega služenja in njegovo nadomestno smrt na križu. Toda za razliko od Jeremijeve prerokbe, ki se je končala z odlokom o obnovi Jeruzalema, se Danielova začne s tem.¹ Božanski del poezije. Toda tu je prelomna novica. Mislim, da obstaja še ena božanska izjava, ki določa čas konca, in je vključena v isti preroški odlomek v Danielu – če hočete, je to dvojna prerokba. Za takšno predvidevanje imam dobre razloge. Temeljijo na dokazu, ki je po moji oceni tako daleč od naključja, da bi bilo smešno, če ga ne bi jemali resno, in zahteva temeljit razmislek o Danielovi prerokbi. Veste, obstajal je še en odlok o obnovi in ponovni izgradnji Jeruzalema. Ta je še danes vklesan v kamen, a smo ga nekako spregledali. In če si ne zatiskamo oči in temu ne rečemo naključje, je najbolj očiten sklep, da se je znova začelo božansko štetje – velikanska peščena ura, katere pesek se že stoletja tiho prazni. Toda tisto, kar nas mora prebuditi iz spanca, je, da se je leta 2020 peščena ura iztekla – in začela se je veliko manjša. Ki bo tekla le sedem let ...

Kljub temu nobenega datuma v prihodnosti ne moremo dokončno določiti, saj nismo Bog. Lahko le opazujemo dogodke in sklepamo o času na podlagi tega, kar nam je povedal Bog, in vemo, da smo zmotljivi. Danielov primer nas uči, da moramo te stvari raziskati in pričakovati, da bo Bog vedno storil, kar je rekel, da bo storil, vendar s ponižnostjo, saj se zavedamo, da se lahko zmotimo. Opazite, da je Daniel, ko je videl, da je bilo število let za opustošenje Jeruzalema dopolnjeno, najprej začel v molitvi iskati Gospoda. To nam kaže, da se Daniel ni naslanjal na svoje

---

¹ Glej Jeremija 29,10; 2 Kroniška knjiga 36,22-23 in Daniel 9,1-2 in 25.

razumevanje, ampak je priznal, da je Gospod tisti, ki določi, kdaj pride pravi čas, in ne mi. Čeprav morda mislimo, da smo vse ugotovili, se moramo najprej posvetovati z Njim. In v tem primeru je Gospod potrdil, da je Daniel pravilno razumel, kar je razodel Jeremiju. Ta primer iz Danielovega življenja nas namesto prepovedi določanja datumov uči, naj še naprej previdno in z zaupanjem iščemo določene čase, saj vemo, da bo Bog vedno držal svojo besedo.

Tako kot pri svoji prvi knjigi, tudi pri teh idejah, nisem hitel z objavo. Z njimi sem se ubadal več kot desetletje – preizkušal sem jih, raziskoval in opazoval. Potem pa se je leta 2020 svet začel spreminjati in številne stvari, ki sem jih opazoval in iskal, so začele postajati jasne. Toda še vedno sem se boril in opazoval. Nazadnje, leta 2021, sem v svojem duhu začutil, da je zdaj čas za pisanje. Čas je bil, da sprožim alarm.

Kar boste odkrili na naslednjih straneh, je osupljivo. Ne glede na to, kakšne predsodke imate o pomenu določenih svetopisemskih prerokb, vam zagotavljam, da bodo nekatere od njih v tej knjigi postavljene pod vprašaj; vendar pa vse, kar predstavljam, izhaja iz dobesednega in pred-milenarijskega stališča. In da bo to jasno že vnaprej, nimam nobenih posebnih razodetij neposredno od Boga v sanjah ali videnjih, ki bi jih delil z vami – samo Božjo besedo in zgodovinske spise ter dokumentirane dogodke, ki sem jih odkril pri svojem raziskovanju, pri čemer mi pomagata milost in modrost Svetega Duha, ki prebiva v meni, tako kot v vseh resničnih sledilcih Jezusa Kristusa.

Sedaj pa o postavitvi knjige. Najbolj eksplozivno gradivo se nahaja v 5. poglavju z naslovom *Sedemdeset tednov je bilo določenih*. Veliko ljudi se bo takoj želelo prelistati naravnost do tja in to lahko storite. Vendar je tu problem. Te zamisli sem velikokrat delil med ljudmi in videl sem, da jih je takoj težko sprejeti. Ljudem pogosto manjka nekaj ozadja informacij, ki jim preprečujejo, da bi videli celotno sliko. [*To je tako, kot če bi*

poskušali preskočiti prva štiri poglavja pri integralih. Preden boste pripravljene na peto poglavje, morate obvladati prejšnja poglavja.]

To težavo sem poskušal rešiti tako, da sem najprej začel z dvema poglavjema o tem, kako in zakaj je po mojem mnenju treba razlagati prerokbe. V prvem poglavju si bomo torej ogledali, kako so nam Jezus in njegovi učenci razlagali starozavezne spise. To nam bo pomagalo postaviti osnovna pravila za odločanje o tem, ali lahko nek današnji dogodek štejemo za izpolnitev Svetega pisma ali ne. Vidite, vsi smo lahko krivi, da uporabljamo svoja lastna logična merila za razlago prerokb – poskušamo se odločiti, kaj je pravilno v naših očeh.

Ne boste počeli po vseh stvareh, ki jih mi ta dan delamo tukaj, vsak mož karkoli je pravilno v njegovih lastnih očeh.

– 5. Mojzesova knjiga 12,8

Vendar pa imamo veliko primerov, kako Bog želi, da bi razumeli in uporabljali prerokbe v samem Svetem pismu, ki mora biti naša vodilna avtoriteta. Tudi zgodnji cerkveni očetje so v številnih spisih z nami delili svoje misli. Mislim, da se boste po pregledu nekaterih od njih v 2. poglavju strinjali, da je to, kar predlagam, skladno z najzgodnejšimi izrazi preroških pričakovanj Cerkve, kar nam pomaga potrditi, da ohranjamo vzorec zdravega nauka.

Trdno drži vzorec zdravih besed, ki si jih slišal od mene, v veri in ljubezni, ki je v Kristusu Jezusu.

– 2. Timoteju 1,13

Vendar bosta prvi dve poglavji izziv za tiste, ki šele začenjajo preučevati Sveto pismo. Če se vam bo zdelo, da ste se zapletli v podrobnostih, poskusite preskočiti na tretje poglavje. Ko boste knjigo prebrali in se boste začeli spraševati, ali bi vse to lahko bila resnica, se lahko vrnete k njima. S popolnim razumevanjem temeljev, kako sem prišel do teh sklepov, boste boljše opremljeni, da zaupate njihovim posledicam in ravnate v skladu z njimi.

Naslednja težava, ki sem jo opazil, je, da ljudje zelo radi sklepajo in napovedujejo, kako bo Bog nekoč v prihodnosti teoretično izpolnil svojo besedo. Vendar pa so lahko zelo zadržani pri uporabi tega razumevanja v sedanjosti, ker se bojijo, da se bodo zmotili. Podobno bi storil učenec, ki izrazi, da se zelo dobro počuti pri učenju snovi, ki se jo mora naučiti – dokler ni čas za test. Lahko pa se zgodi, da sedanji dogodek ni bil takšen, kot so ga pričakovali, in se ne ujema z načinom, za katerega so pri sebi že sklenili, kako naj bi se prerokba izpolniti. V vsakem primeru se mnogi izogibajo prepoznavanju sedanjih dogodkov kot izpolnitve prerokbe. To je tema tretjega poglavja.

V četrtem poglavju naredim dve stvari, ki bosta pomagali pripraviti teren za peto poglavje. Prvič, eden od glavnih razlogov za prepričanje, da živimo v zadnji generaciji, izhaja iz razumevanja preroškega pomena vrnitve Izraela kot znamenja za narode. Drugič, ob pregledu številnih prerokb, ki so se že izpolnile v zvezi z Izraelom, nas uči, kaj lahko v sodobnem času pričakujemo od prerokb. To je še en način, da svoje misli umerimo na to, kako Bog želi, da bi razumeli in uporabljali prerokbe, tako da bomo lažje prepoznali prihodnje izpolnitve njegove besede.

Peto poglavje je vrhunec knjige. Mnogi verjamejo, da živimo v zadnjih dneh pred obljubljenimi vrnitvijo Jezusa Kristusa, ki bo odrešil svoje svete in sodil svetu zaradi njegovih grehov. Mislim, da se boste po koncu tega poglavja ne le strinjali, ampak tudi natančno razumeli, kje se nahajamo v svetopisemskem časovnem okviru zadnjih dni. Ko pa govorimo o Kristusovem prihodu, da odkupi svoje svete in zbere svoje izvoljene, se bom v šestem poglavju posvetil temu, kaj po mojem mnenju Sveto pismo uči o času vzetja (ang. rapture; ob drugem Kristusovem prihodu vzetje vernikov z zemlje v nebesa; op. prev.).

V sedmem poglavju se vračam k prepoznavanju prerokb, ki so se uresničile v današnjem času, in opisujem še več razlogov zakaj verjamem, da smo resnično dosegli določen čas za Kristusovo vrnitev. Nato v osmem poglavju spregovorimo o starosti zemlje in najstarejšem nauku zadnjih dni sveta, ki jih je poučevala prva Cerkev, da obstaja povezava med tednom stvarjenja in koncem dobe. Nato si bomo v devetem poglavju ogledali preroški model jubilejnega leta. Šele v desetem in enajstem poglavju pa se bomo zares začeli veseliti tistega, za kar nam Sveto pismo pravi, da prihaja izza vogala, a se še ni zgodilo. V teh dveh poglavjih si bom privoščil nekaj ugibanj o tem, kaj lahko pričakujemo v nadaljevanju. Zadnje, dvanajsto poglavje je zaključek, v katerem z vami delim nekaj zaključnih misli in mojih najboljših nasvetov, kako se soočiti s prihodnjimi dnevi.

Nekatere stvari, ki sem jih odkril med raziskovanjem te knjige, imajo zlovešče posledice. Obstajajo številni preroški odlomki, za katere menim, da bi lahko razumen človek sklepal, da smo morda že v zadnjem sedemletnem obdobju, o katerem je govoril Daniel in ki ga imenujemo velika stiska (ang. tribulation, op. prev.). Številne prerokbe o zadnjih dneh so razmeroma splošni opisi in ne omogočajo določanja konkretnih datumov. Le slikajo, kako bo videti konec dni. Vendar pa sem pregledal nekaj takih, ki jih je mogoče brati tako, da nakazujejo določene datume ali datumsko obdobja. Našli jih boste v četrtem poglavju (v priliki o figovcu), v petem poglavju (v Danielovih sedemdesetih tednih), v osmem poglavju (v dnevih stvarjenja in starosti zemlje) in v devetem poglavju (v preroškem modelu jubilejnega leta). Toda namesto da bi se jim izognil, sem v veri zavzel stališče o zanesljivosti Svetega pisma. Verjamem, da so nam bile prerokbe dane, da bi jih ob pravem času spoznali in razumeli, tako da bomo verjeli, ko bomo videli stvari, ki jih je Bog napovedal.

In sedaj sem vam povedal, preden se zgodi, da boste lahko verovali, ko se zgodi.

– Janez 14,29

Zagotovo Gospod Bog ne bo storil ničesar, ne da bi svojo skrivnost razodeval svojim služabnikom prerokom. – Amos 3,7

Konec razglašam od začetka in od starodavnih časov stvari, ki še niso storjene, rekoč: »Moj nasvet bo obstal in storil bom vse, kar mi ugaja.« – Izaija 46,10

Ko je Bog rekel, da nam bo vnaprej povedal, kaj se bo zgodilo, je mislil resno. In ko boste prebrali to knjigo in premislili o vsem, kar imam povedati, se boste strinjali, da je ura pozna in da je bolje biti vnaprej opozorjen, kot pa biti presenečen in nepripravljen. Alarm, ki se oglasi, ko je sovražnik že pred vrati, ni nobeno opozorilo. Kljub temu bodo morda nekateri še vedno videli, da skušam temu, kar delim z vami, postavljati datume in napovedovati prihodnost ... vendar to ni to, kar počnem. Boga držim za njegovo besedo in povezujem točke med tem, kar nam je rekel, naj *»vemo in razumemo«*, in resničnimi dogodki, ki so se zgodili v sodobnem času. Bog je tisti, ki vse določa ob svojem času; v Svetem pismu pa nam je dal datume in štetje časa, ker želi, da mu sledimo. Bog želi, da preučujemo njegovo Besedo – da iščemo tisto, kar je v njej skrili do pravega časa – tako da ko se bodo začeli dogodki dogajati, da jih bomo prepoznali.

Prikrivati stvar je Bogu slava, toda kraljeva čast je, da zadevo preišče. – Pregovori 25,2

Ta knjiga je polna dokazov, da smo zdaj priče koncu, vrhuncu človeške zgodovine pred Kristusovo vrnitvijo, in sicer na podlagi resničnih dogodkov, ki so neposredno primerjani s Svetim pismom. Ko boste prebrali to knjigo, boste osupli, da se je zgodilo toliko stvari, ki so izpolnile Božjo besedo, in to s tako majhnim pompom, ali pa boste mislili, da sem sestavil enega največjih seznamov dvoumnih naključij, kar ste jih kdaj videli. Upam, da se boste odločili za prvo in ne za drugo; če pa ste preleteli kazalo, boste morda že razmišljali o enem ali drugem. Vendar pa tega ne boste vedeli, če sami ne boste pregledali vseh teh dokazov.

Dokazov ni mogoče presojeti, ne da bi jih slišali. In v tej knjigi boste našli veliko dokazov. Nekaterim se bo slog zdel morda nekoliko akademski [*navsezadnje sem bil univerzitetni profesor!*], vendar sem skušal knjigo napisati za vse, ki ne le želijo spoznati resnico, temveč bodo morda želeli dodatno raziskati in preveriti, kaj sem povedal. Odkrili boste tudi veliko edinstvenih vpogledov v prerokbe o poslednjih časih, ki jih ne boste našli nikjer drugje.

In ko boste slišali vse to, upam, da vas bo navdihnilo, da boste pripravljeni na ženina (*Mt 25,1-13*), ker prihaja. Kot je opozoril Johnny Cash v svoji pesmi ›The Man Comes Around‹,² moramo biti pozorni na besede, ki jih je Bog že tako davno zapisal za nas ... da bomo pripravljeni, ko pride.

---

² Johnny Cash. ›Človek pride naokrog‹ (The Man Comes Around), *American Recordings*, izdano 24. 5. 2002.

Rekel je: »Pojdi svojo pot, Daniel, kajti besede so zaklenjene in zapečatenene do časa konca.

Mnogi bodo očiščeni, pobeljeni in preizkušeni, toda zlobni bodo delali zlobno

in nihče izmed zlobnih ne bo razumel, toda modri bodo razumeli.«

– Daniel 12,9-10

V vasi Emaus – Luka 24,13-35, Heinrich Hofmann, Thomas Kempis. Posnemanje Kristusa (Imitation of Christ), (Philadelphia: A.J. Holman & Company, 1893): 304.

1

KAKO SO JEZUS IN UČENCI RAZLAGALI PREROKBE

VSI KRISTJANI SE NE STRINJAJO glede pravih metod za razlaganje svetopisemskih prerokb. V zadnjih dveh tisočletjih, odkar se je Jezus Kristus povzpел nazaj v nebesa, so se razvili številni predlogi. Vendar pa menim, da bi morali upoštevati le primere iz Svetega pisma, kako so Jezus in njegovi učenci razlagali in uporabljali prerokbe. Potem je drugotnega pomena pogled na to, kako so preroška besedila razumeli prvi cerkveni očetje (to si bomo ogledali v drugem poglavju). Pri razlagi prerokb gre za razumevanje tega, kar nam je Bog razodel in kar želi, da bi vedeli o prihodnosti.

Mnogi niso pripravljene brati prerokb tako, kot so jih brali Jezus in njegovi učenci. In tudi če poskušajo, se pogosto zmotijo. Eden od razlogov za to je morda ta, da niso dovolj preučili, kako so preroštva citirana in uporabljena v Novi zavezi. Enostavno je iskati vrstice, ki podpirajo lastno stališče, medtem ko spregledamo nasprotno vrstico. [*Sam sem se v tej knjigi zelo trudil, da bi se*

temu izognil.] To je težava tudi v krščanski teologiji na splošno, zato ni omejena samo na preroštvo. Toda če je to res, kako se potem naučimo pravilno brati prerokbe in se izogniti napakam pri njihovi razlagi? Začnimo tako, da si ogledamo, kako so bile uporabljene v Novi zavezi.

Navajanje pomena – ne pa natančnega postavljanja besed

In prišel ter bival v mestu, imenovanem Nazaret, da se je lahko izpolnilo, kar je bilo rečeno po prerokih: »Imenoval se bo Nazarečan.«
– Matej 2,23

Ko beremo to novozavezno vrstico, smo prepričani, da je bila to prerokba o Jezusu. A vendar vemo, da večina Judov v prvem stoletju Nazareta ni prepoznala kot mesijansko povezavo, saj je Natánael v Janezovem evangeliju 1,46 zapisal svoje vprašanje: »Ali lahko iz Nazareta pride kakršnakoli dobra stvar?« In res, v Stari zavezi ni natančnega ujemanja, s katerim bi lahko neposredno primerjali Matejevo izjavo. Kaj naj storimo s tem? Ali naj sklenemo, da je Matej napačno citiral Staro zavezo, ali še huje, da si je to preprosto izmislil? Ne, ne mislim tega. Pomeni pa, da smo se seznanili z načelom razumevanja in uporabe svetopisemskih prerokb. Bog po Matejevem evangeliju uči, naj iščemo pomen odlomka in se ne obremenjujemo z natančnim postavljanjem besed.

Priznavam, da je to lahko zapleteno. Vendar menim, da je to edini racionalni način, da razumemo, kako je lahko Matej »neomajno« citiral ta stavek kot prerokbo, čeprav ga kot izrecno prerokbo v Svetem pismu ne najdemo. Tukaj je opisano, kako lahko začnemo analizirati in razumeti tako zapleten odlomek, kot je ta. Rešitev najdemo v iskanju hebrejskega korena besede nazarečan, *netser* (Strong H5342), ki pomeni »veja«. In da bi bila stvar še bolj zapletena, v hebrejščini obstaja več kot ena beseda za »vejo«. Na voljo imate tudi več sopomenk za *netser*. Ena je *tsemach* (Strong

H6780), ki pomeni kalček, poganjek ali vejico, druga je *choter* (Strong H2415), ki pomeni vejo, vejico ali palico. Prav tako je *yowneq* (Strong H3126), ki pomeni poganjek ali sadika (posekanega drevesa in poganjka), in *sheresh* (Strong H8328), ki pomeni korenina drevesa ali trte (veja v zemlji). Skupaj s temi podobami veje ali mladega poganjka je povezanih veliko mesijanskih asociacij. Ob branju teh vrstic opazujte, kako je podoba veje povezana z mesijanskimi upi.

Na tisti dan bo Gospodova mladika (tsemach) krasna in veličastna in sad zemlje bo odličen in ljubek za tiste, ki so pobegnili iz Izraela.
– Izaija 4,2

›Glej, prihajajo dnevi,‹ govori Gospod ›ko bom Davidu vzdignil pravično Mladiko (tsemach) in Kralj bo vladal in uspeval in na zemlji bo izvajal sodbo in pravico.
– Jeremija 23,5

Poslušaj sedaj, oh Ješúa, véliki duhovnik, ti in tvoji tovariši, ki sedijo pred teboj, kajti oni so ljudje čudenja. Kajti, glej, privedel bom svojega služabnika MLADIKO (tsemach). Kajti poglej, kamen, ki sem ga položil pred Ješúa. Na enem kamnu bo sedem oči. Glej, vrezal bom graviranje le-tega,‹ govori Gospod nad bojevniki ›in krivičnost te dežele bom odstranil v enem dnevu.‹
– Zaharija 3,8-9

... in mu spregovori, rekoč: ›Tako govori Gospod nad bojevniki, rekoč: ›Glej, mož, katerega ime je MLADIKA (tsemach); in rastel bo iz svojega kraja in zgradil bo Gospodov tempelj. Celó on bo zgradil Gospodov tempelj in nosil bo slavo in sedel bo in vladal na svojem prestolu in bo duhovnik na svojem prestolu in namera miru bo med obema.‹‹
– Zaharija 6,12-13

Prav tako tvoje ljudstvo – vsi bodo pravični. Podedovali bodo deželo na veke, mladiko (netser) mojega sajenja, delo mojih rok, da bom lahko proslavljen.
– Izaija 60,21

Podoba veje se pojavlja tudi v podobi mladega ali nežnega poganjka (*yowneq*), Izaija pa idejo veje še naprej povezuje z mesijanskimi pričakovanji. Vidimo tako obljubo o kralju zmagovalcu v Izaija 11, kot o trpečem služabniku v Izaija 53. Oba odlomka povezujeta sliko tudi s koreninami (*šereš*), kot iz štora v zemlji, ki je morda videti mrtev, vendar je zelo živ.

Palica (choter) bo pognala iz Jesejevega debela in Poganjek (netser) bo zrastel iz njegovih korenin (sheres) in Gospodov duh bo počival nad njim, duh modrosti in razumevanja, duh nasveta in moči, duh spoznanja in strahu Gospodovega. Naredil ga bo hitrega razumevanja v strahu Gospodovem in ne bo sodil po pogledu svojih oči niti grajal po slišanju svojih ušes, temveč bo s pravičnostjo sodil revne in odločal z nepristranskostjo krotkim na zemlji in zemljo bo udaril s palico svojih ust in z dihom svojih ustnic bo pokončal zlobnega. Pravičnost bo pas njegovih ledij in zvestoba pas njegovih notranjosti.

– Izaija 11,1-5

Kajti pred njim bo pognal kakor nežna rastlina (yowneq) in kakor korenina (sheres) iz suhih tal. Nima oblike niti ljubkosti in ko ga bomo videli, ni lepote, da bi ga želeli.

– Izaija 53,2

Vizija Poganjka v mesijanskem smislu, povezana z Judom (Davidovim rodом) in prihodnjo sodbo, se skrivnostno kaže celo v Jakobovem (Izrael) blagoslovu sinu Judu (1 Mz 49). V tem blagoslovu vidimo kombinacijo mesijanskih prerokb.

Žezlo ne bo odšlo od Juda niti palica zakona izpred njegovih stopal, dokler ne pride Šilo [hebr. Mirni, Spokojni – naziv za Mesija] in k njemu bo zbiranje ljudstva. Privezujoč svojega oslička k trti in svojega osličjega žrebeta k izbrani trti (soreq), je svoje obleke opral v vinu in svoja oblačila v krvi grozdnih jagod.

– 1. Mojzesova knjiga 49,10-11

Najprej je obljuba, da bodo Judovi rodovi postali kralji – in da bo judovska dežela kraj, kjer bodo kralji vladali. Poleg tega bo,

preden bo ta vladavina propadla, prišel tisti, ki bo nekoč vladal narodom. To je ustvarilo pričakovanje, da se bo Mesija pojavil pred koncem judovske vladavine nad Judovim rodом, kar se je izpolnilo z rojstvom Jezusa Kristusa pred koncem Herodove dinastije.³ Obljuba o mesijanskem kralju je vizualno povezana z oslom in žrebetom, osličjim žrebetom (*Zaharija 9,9*) ter »*najbolj izbrano vejico*« *soreq* (Strong H8321), ki pomeni močno vejo izbrane vinske trte. To je še ena sopomenka za *netser*.⁴ In končno, videnje se nanaša na Božjo sodbo ob koncu dobe s sklicevanjem na pranje njegovih oblačil v vinu; »*svoja oblačila v krvi grozdnih jagod*«. V tem odlomku imamo vizijo tako Kristusovega prvega prihoda kot njegove obljubljenе vrnitve.

---

³ Lahko bi se vprašali, ali je Herodovo dinastijo res mogoče povezati z Judovim rodом in trditi, da je bil Herod tuj vladar. O judovstvu Heroda Velikega se je veliko razpravljalo že za časa njegovega življenja, vendar Jožefovi spisi potrjujejo, da je bil Herod krvni potomec Hasmonejcev, ki so vladali pred njim in za katere je bilo znano, da so izhajali iz Judovega rodu. Jožef Flavij je v svojem delu *Judovske starine (Antiquities of the Jews)* vključil neusklajen rodovnik Heroda Velikega, ki Herodovo družinsko drevo podaja v koščkih. [Eleazar (Auran) Matija je bil brat Juda Makabejca, ki sta bila sinova Matatija, sina Janeza, sina Simeona, sina Asamoneja (*Antiquities 12,6,1*). Jazon je bil Eleazarjev sin (*Antiquities 12,10,6*). Antipater I. je bil sin Jazona (*Antiquities 13,5,8*). Herod, judovski kralj, je bil sin Antipaterja II, imenovanega tudi Antipa, ki je bil sin Antipaterja I (*Antiquities 14,1,3*). Jožef pravi tudi, da je Nikolatis iz Damaska pričal, da je bil Herodov oče Antipater »iz rodu glavnih Judov, ki so prišli iz Babilona v Judejo«, vendar nato dvoumno pove, da je bila ta trditev v zadovoljstvo Heroda. Nato Jožef zatrjuje, da je vlada Asamoncev (Hasmonejcev) prenehala s smrtjo Antigona: » ... in prišel je Herod, Antipatrov sin, ki je bil zgolj iz vulgarne družine in ni bil nobenega uglednega porekla, ampak je bil podrejen drugim kraljem. In to je bil po pripovedovanju zgodovine konec Asamonove družine (*Antiquities 14,16,4*).« *V tem citatu Jožef ne zanika, da je bil Herod krvni sorodnik. Heroda označuje za nesorodnega potomca in uzurpatorja. Jožef ne vidi Heroda kot zakonitega dediča prestola, kar je gotovo razlog, da pravi, da se je s Herodovim vzponom končala Hasmonejska linija, čeprav je bil sorodnik.*

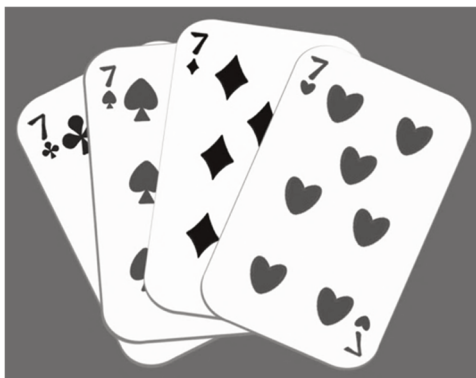
⁴ Predstavljajte si, da bi vse te besede v razredu osnovnošolcev prikazali kot slike. Ali bi prepoznali, kaj imajo vse te besede skupnega? Mislim, da bi.

Če upoštevamo vse te preroške podobe skupaj, je veliko lažje razumeti, kako lahko Matej zatrdi, da so preroki izjavili: ›Imenoval se bo Nazarečan‹, čeprav v Stari zavezi ni natančnega citata za to. V tem smislu je ime Nazarečan pomenilo mož iz veje, pa tudi mož iz mesta Nazareta (kraja veje). Nekaterim se bo to morda zdelo pretirano, vendar je bistvenega pomena, da razumemo tovrstne povezave, če želimo resnično razumeti ne le preroške izpolnitve v preteklosti, ampak tudi v sedanjosti. In še posebej, da bi spoznali, da Bog uporablja sopomenke, ki se med seboj zamenjujejo. Tako niti ni nujno, da gre za isto besedo, če pomeni isto stvar, kar nas pripelje do naslednjega načela za razlago preroštva.

Podobne slike ali ideje so običajno povezane

Znano je judovsko načelo razlage, ki se imenuje *getzerah šawah* ali povezovanje odlomkov na podlagi podobnih besed ali besednih podob. Imenuje se tudi besedna analogija ali besedna vzporednica. Pri preroštvu to pomeni, da je treba podobne podobe dogodkov razumeti kot povezavo med različnimi odlomki Svetega pisma. To načelo je zelo pomembno razumeti, saj ga v Novi zavezi najdemo posredno naučeno prek izpolnjenih prerokb, kot smo prej videli v primeru vejice.

Preprost način za vizualizacijo te zamisli je, da si predstavljamo kup kart. Ko najdete ujemajoče se karte enake vrednosti, veste, da gredo skupaj. Obstaja veliko svetopisemskih primerov, ki bi jih lahko uporabili za ponazoritev te ideje, vendar je podoba ›Sina človekovega‹ (ki se v Stari

Štiri vrste, Elena Widener

zavezi uporablja redko, v Novi zavezi pa pogosto) odlična. Glavna

mesijanska asociacija v Stari zavezi za ta naslov izhaja iz Danielove knjige.

Videl sem v nočnih videnjih in glej, nekdo, podoben Sinu človekovemu, je prišel z oblaki neba in prišel k Starodavnemu in privedli so ga blizu predenj.
– Daniel 7,13a

V videnju nam je bilo rečeno, da je bil nekdo »podoben Sinu človekovemu«. Sam izraz dobesedno pomeni le človeka. In pravzaprav je ta naziv pogosto uporabljen v Ezekielovi knjigi, ko Bog nagovarja preroka kot »človeški sin«. Vendar je bil Sin človekov v Danielovem videnju viden, da bo »prišel z oblaki neba«, kar daje tej, na videz človeški osebi, lastnosti Boga. Sklicevanje na jahanje na oblakih ali na to, da je obdan z oblaki, nam pove, da se nanaša na božansko osebo.

Nobenega ni podobnega Ješurúnovemu Bogu, ki jaha na nebesih v tvojo pomoč in v svoji odličnosti na nebu.

– 5. Mojzesova knjiga 33,26

Gospod ima svojo pot v vrtinčastem vetru in v viharju in oblaki so prah njegovih stopal.

– Nahum 1,3b

Ki se pokrivaš s svetlobo kakor z obleko, ki razteguješ nebesni obok kakor zaveso. Ki polagaš žarke svojih sob v vodah. Ki delaš oblake [za] svoj bojni voz, ki hodiš na perutih vetra. Ki svoje angele delaš za duhove, svoje služabnike za goreč ogenj.

– Psalm 104,2-4

Nad nebesnim svodom, ki je bil nad njihovimi glavami, je bila podobnost prestola, kakor videz kamna safira. Na podobnosti prestola je bila podobnost kakor videz človeka nad njim. Videl sem kakor barvo jantarja, kakor videz ognja okrog in okrog znotraj njega, od videza njegovih ledij navzgor in celo od videza njegovih ledij navzdol sem videl, kakor bi bil videz ognja in ta je imel sijaj vsenaokrog. Kakor videz mavrice, ki je na oblaku na deževen dan,

takšen je bil videz sijaja naokoli. To je bil videz podobnosti Gospodove slave. Ko sem to zagledal, sem padel na svoj obraz in slišal glas nekoga, ki je spregovoril. – Ezekiel 1,26-28

V Psalmu 80 beremo tudi, da bo Bog vzdignil zase Sina človekovega. Govori o ustanovitvi Izraela kot izbrane trte v deželi, splošni kontekst pa je ustanovitev, sodba in obnova Izraela. Vendar pa v 17. vrstici vidimo podobo, za katero menim, da ima dvojni pomen, ki se nanaša na obljubljenega Božjega Mesija, Jezusa Kristusa, Sina človekovega.

Naj bo tvoja roka nad človekom tvoje desnice, nad sinom človekovim, ki si ga storil močnega zase. – Psalm 80,17

Ko skrbno preučimo vse te odlomke, ugotovimo, da je zamisel o božanskem ›Sinu človekovemu‹ – ki je Božji Sin, sedi na Božji desnici in jezdi na oblakih – vidna v vseh teh odlomkih, čeprav opisi niso enaki. Da bi te povezave razbrali, je treba prepoznati besedno analogijo, ne pa natančnega postavljanja besed. Nekateri imajo s tem morda težave, vendar vemo, da so te povezave dobro razumeli véliki duhovniki in učitelji postave zaradi odziva, zapisanega v 14. poglavju Markovega evangelija. Véliki duhovniki so Jezusa spraševali, ali je on Mesija, ›Sin Blagoslovljenega‹. Odgovoril jim je, da je Sin človekov, ki bo prišel na oblakih neba. Dejstvo, da je véliki duhovnik raztrgal svoja oblačila, po Jezusovih besedah kaže, da so njegovo trditev v celoti razumeli.

Vendar je ohranil svoj mir in ni nič odgovoril. Véliki duhovnik ga je ponovno vprašal in mu rekel: »Ali si ti Kristus, Sin Blagoslovljenega?« In Jezus je rekel: »Jaz sem, in videli boste Sina človekovega sedeti na desnici moči in prihajati na oblakih neba.« Tedaj je véliki duhovnik raztrgal svoja oblačila in reče: »Kaj nam je treba nadaljnjih prič?« – Marko 14,61-63

Nova zaveza zelo jasno pravi, da je Jezus Kristus izpolnitev podob Sina človekovega iz Stare zaveze (glej Mt 24,30 in

Razodetje 1,12-20). Jezus je »natančna podoba« Božjega bitja (*Hebrejcem 1,3*). To pomeni, da je bil Jezus, čeprav si je nadel meso in postal človek, vedno vidno utelešenje nevidnega Boga. Dejansko je Jezus podoba Boga, ki je obstajal, preden je bil ustvarjen človek, in za katerega je bilo rečeno, da je njegova podoba: »Naredimo človeka po naši podobi, po naši podobnosti (*1 Mz 1,26*).« Jezus je to potrdil, ko je Judom povedal, da je obstajal pred Abrahamom (*Jn 8,58*).

... [*Sin*] je sijaj njegove slave in natančna podoba njegove osebe in po besedi svoje moči nosi vse stvari; ko nas je po sebi očistil naših grehov, je sédel na desnico Veličanstva na višavi;

– *Hebrejcem 1,3*

Bog je rekel: »Naredimo človeka po naši podobi, po naši podobnosti in naj imata gospostvo nad ribo morja in nad zračno perjadjo in nad živino in nad vso zemljo in nad vsako plazečo stvarjo, ki se plazi na zemlji.« Tako je Bog ustvaril človeka po svoji lastni podobi, po Božji podobi ga je ustvaril Bog. Moškega in žensko ju je ustvaril..

– *1. Mojzesova knjiga 1,26-27*

Jezus jim je rekel: »Resnično, resnično, povem vam: »Preden je bil Abraham, jaz sem.«

– *Janez 8,58*

Te povezave so zelo pomembne za razumevanje kdo je Sin človekov, kot je razodet v Stari in Novi zavezi. Brez povezovanja s podobnimi analogijami morda ne bomo razumeli polnosti podobe. Poleg tega je treba, kadar se podoba pojavi na nepričakovanem mestu, razmisliti o možnosti povezave. Na primer podoba sina človekovega, ki sedi na oblakih, v 14. poglavju *Razodetja*, bo bodisi izzvala razumevanje, kdaj Bog zbere svoje izvoljene, bodisi bo postavila pod vprašaj časovni okvir vizije glede na okoliške sodbe. Edina druga možnost je, da preprosto zanemarimo očitne vzporednice z odlomki iz Svetega pisma, ki smo jih pravkar našli, in se pretvarjamo, da med tem odlomkom

in na primer 24. poglavjem evangelija po Mateju ne more biti nobene povezave.

In pogledal sem ter zagledal bel oblak in na oblaku sedeti nekoga, podobnega Sinu človekovemu, ki ima na svoji glavi zlato krono in v svoji roki oster srp. In iz templja je prišel drug angel in tistemu, ki je sedel na oblaku, je z močnim glasom zaklical: »Zamahni s svojim srpom in požanji, kajti zate je prišel čas, da žanješ; kajti žetev zemlje je dozorela.« In tisti, ki je sedel na oblaku, je s svojim srpom zamahnil po zemlji in zemlja je bila požeta.

– Razodetje 14,14-16

Moje osebno mnenje je, da je med 16. in naslednjo vrstico dolg časovni premor (nekje med šest in trideset mesecev), vendar nam to v besedilu ni izrecno povedano. Pravzaprav nam niti ni povedano, kaj se zgodi s tistimi, ki so bili požeti v vrsticah 14-16. Šele če ta odlomek povežemo s prejšnjimi odlomki, lahko dobimo vpogled v to, kdo so in kakšna je njihova usoda. Vemo pa, kaj se zgodi s tistimi, ki so bili zbrani v drugi žetvi. Nihče si ne bo želel biti v njej ...

In drug angel je prišel od oltarja, ki je imel oblast nad ognjem in z glasnim krikom je zaklical tistemu, ki je imel oster srp, rekoč: »Zamahni s svojim ostrim srpom in zberi zemeljske trtne grozde, kajti njeno grozdje je popolnoma dozorelo.« In angel je s svojim srpom zamahnil po zemlji in zbral vino zemlje in ga vrgel v veliko vinsko stiskalnico Božjega besa. In vinska stiskalnica je bila pohojana zunaj mesta in iz vinske stiskalnice je prišla kri, celó konjem do uzd, tisoč in šeststo dolžin brazd daleč.

– Razodetje 14,18-20

Zato je sposobnost povezovanja podobnih odlomkov z analogijo – po načelu *getzerah šawah* – še eno pomembno orodje za razumevanje preroštva, kot so ga razumeli Jezus in njegovi učenci. Vendar pa moram na tem mestu opozoriti, da lahko pri tem načelu naredimo dve glavni napaki. Prva je, da ne prepoznamo analogije

in zato spregledamo povezavo z drugimi odlomki. Druga je napačno povezovanje odlomkov, ki so si podobni, vendar v resnici niso medsebojno povezani. Oboje so eksegetske napake ali napake pri razlagi. Želim si, da bi obstajal preprost način, kako razlikovati, kdaj so te vrste napak storjene. V praksi to počnem tako, da si ogledam širše posledice prepoznavanja ali zanikanja asociacij. Nato poskušam razložiti, kaj je bolj v skladu s preostalim Svetim pismom in s tem, kar vem o Bogu. Na splošno pa mislim, da je dokazno breme na zanikanju asociacij podobnih odlomkov in ne na njihovem potrjevanju.

Ustavitev sredi stavka

Še en primer, kako je treba razumeti prerokbo, je iz evangelija po Luku 4,16-21. Jezus je na šabat šel v sinagogo in prebral odlomek iz Izaijevega zvitka. Niso uporabljali sklicevanja na poglavja in vrstice, kot jih imamo zdaj, ampak je bral iz poglavja, ki ga zdaj imenujemo 61. poglavje.

In prišel je v Nazaret, kjer je bil vzgojen in kakor je bila njegova navada, je na šabatni dan odšel v sinagogo in vstal, da bi bral. In izročena mu je bila knjiga preroka Izaija. In ko je odprl knjigo, je našel mesto, kjer je bilo zapisano: »Gospodov Duh je nad menoj, ker me je mazilil, da oznanim evangelij revnim. Poslal me je, da ozdravim zlomljene v srcu, da oznanim jetnikom osvoboditev in slepim okrevanje vida, da izpustim na prostost te, ki so ranjeni, da oznanim sprejemljivo leto Gospodovo.« In zaprl je knjigo in jo dal nazaj služitelju ter se usedel. In oči vseh, ki so bili v sinagogi, so bile uprte vanj. In začel jim je govoriti: »Ta dan se je to pismo izpolnilo v vaših ušesih.«

– Luka 4,16-21

Jezus se je ustavil sredi stavka ali izraza. Niti ni dokončal preostanka tistega, kar bi moral prebrati iz določenega dela Svetega pisma za tisti dan. Prekinil je sredi druge vrstice in izpustil ›in dan maščevanja našega Boga‹, kar je bila prerokba

za njegov drugi prihod in ne prvi. To vzpostavlja načelo za uporabo prerokb, ki uči, da tudi če so izjave tik druga ob drugi, ni nujno, da so časovno kronološko blizu skupaj ali celo neposredno povezane. To pomeni, da se preroštvo ne konča na koncu odlomka ali stavka, ampak tam, kjer se zgodi, da se konča izpolnitev.

Res je, da je to precedens, ki je lahko nejasen, toda ko to načelo spoznamo, ga lahko uporabimo za uravnavanje našega razumevanja, kako naj gledamo na prerokbe. Če nam ne uspe razumeti tega načela in ga ne uporabimo, lahko to privede do tega, da pri razlagi preroštva uporabljamo nepotrebne omejitve, zaradi katerih se bomo vedno zmotili.

Prerokbe različnih prerokov se lahko kombinirajo

Dokaz za to idejo je besedilo iz Matejevega evangelija 27. Zgodba govori o Judu, ki je Jezusa izdal za trideset srebrnikov, vendar se je pozneje pokesal in vélikim duhovnikom poskušal vrniti trideset srebrnikov. Ti denarja ne sprejmejo, zato jim ga Juda vrže pod noge, nato pa gre ven in se obesi. Po Judovi smrti srebrnike uporabijo za nakup lončarske njive kot pokopališča za tujce.

Tedaj je bilo izpolnjeno to, kar je bilo rečeno po preroku Jeremiju, rekoč: »In vzeli so trideset koščkov srebra, ceno tistega, ki je bil ocenjen, ki so ga Izraelovi otroci ocenili, in dali so jih za lončarjevo njivo, kakor mi je določil Gospod.«
– Matej 27,9-10

Ta prerokba je pripisana le Jeremiju, vendar vsebuje tudi velik del iz Zaharija. V teh odlomkih je osrednja pripoved zamisel o nakupu njive s srebrom v poslušnosti Gospodovi zapovedi. Tu so omenjeni odlomki:

»Potem sem vedel, da je bila to Gospodova beseda. Polje sem kupil od Hanaméla, sina mojega strica, ki je bil v Anatótu in mu odtehtal denar, celó sedemnajst šeklov srebra.« – Jeremija 32,8b-9

Ti, oh Gospod Bog, si mi rekel: »Kupi si polje za denar in vzemi priče ...
– Jeremija 32,25

Rekel sem jim: »Če mislite dobro, mi dajte moje plačilo, in če ne, opustite.« Tako so odtehtali za moje plačilo trideset koščkov srebra. Gospod mi je rekel: »Vrzi to lončarju. Lepo plačilo, za katero so me ovrednotili.« Vzel sem trideset koščkov srebra in jih vrgel v Gospodovo hišo, k lončarju.
– Zaharija 11,12-13

V zgornjih navedbah imamo Gospodov ukaz, naj si kupi polje, in ceno za zemljo, ki je znašala sedemnajst šeklov. Na prvi pogled se sedemnajst šeklov ne sliši kot trideset srebrnikov, vendar tu prideta na vrsto malo zgodovine in nekaj matematike. V templju je bil pol šekla uradni srebrnik za uporabo v templju. V starem Izraelu je obstajalo več tehtnic šekla in celo različni standardi za merjenje, ki so jih včasih uporabljali, zato ni mogoče biti povsem prepričan o natančni teži šekla ali srebrnika. Vendar pa obstajajo viri, na katere se lahko sklicujemo, da bi lahko naredili dobro oceno.⁵ V Jeremijevem času naj bi bil šekel težak 12,9 grama, v prvem stoletju pa so uporabljali tirske šekle, ki so tehtali približno 14,3 grama. Za tempeljski davek so uporabljali polovične šekle, zato bi bil standardni »košček srebra« polovica Jeremijevega šekla.⁶ Če uporabimo te številke, je bilo Jeremijevih sedemnajst šeklov v prvem stoletju enakovrednih tridesetim srebrnikom (tj. tridesetim tirskim polšeklom).⁷ Vendar nam Jeremijevi odlomki ne dajejo podatka o lončarskem polju. Ta dodatna informacija prihaja iz Zaharija. Glavno navodilo torej dobimo iz Jeremije, vendar so v

---

⁵ »Šekel« v *Encyclopaedia Judaica* (Keter Publishing House, 1972), 1347-8.

⁶ Tirski šekli so v prvem stoletju v povprečju tehtali 14,3 grama in pol šekla je imelo 7,15 grama. To potrjujejo tudi podatki o teži pravih šeklov in polšeklov iz prvega stoletja. Za primere si oglejte: www.forumancientcoins.com/numis/wiki/view.asp?key=tyrian%20shekels.

⁷ Sedemnajst šeklov krat 12,9 grama za vsakega je 219 gramov. Če 219 gramov srebra delimo s 7,15 grama na tirske polšekle, dobimo 30,6 srebrnika (30, če zanemarimo ostanek).

zapisu iz Zaharija dodatne podrobnosti. Ta primer nas uči, da lahko razodetja različnih prerokov združimo v eno preroško pripoved – kot bi povezali koščke sestavljanke.

Ena prerokba je lahko vgrajena v drugo

In Jezus jim reče: »Vsi se boste to noč pohujšali zaradi mene, kajti pisano je: ›Udaril bom pastirja in ovce se bodo razkropile.«

– Marko 14,27

To je vrstica iz Zaharija 13,7. Večjega dela odlomka ni mogoče uporabiti za Kristusovo izdajo v vrtu Getsemani. Samo ta del naj bi se preroško nanašal na tisti trenutek v Markovem evangeliju 14,27. Oglejmo si celoten odlomek in opazujmo, koliko različnih dogodkov in prerokb je združenih v eno samo.

⁴ *Na tisti dan se bo zgodilo, da bodo preroki osramočeni, vsak zaradi svoje vizije, ko je prerokoval. Niti ne bodo nosili grobe obleke, da bi zavajali, ⁵ temveč bo rekel: ›Jaz nisem prerok, poljedelec sem. Kajti mož me je od moje mladosti naučil, da varujem živino.« ⁶ In nekdo mu bo rekel: ›Kaj so te rane na tvojih rokah?‹ Potem bo odgovoril: ›Tiste, s katerimi sem bil ranjen v hiši svojih prijateljev.« ⁷ Prebudi se, oh meč, zoper mojega pastirja in zoper človeka, ki je moj družabnik,« govori Gospod nad bojevniki, »udari pastirja in ovce bodo razkropljene in svojo roko bom [ponovno] obrnil nad malčke. ⁸ In zgodilo se bo, da bosta v vsej tej deželi,« govori Gospod, »dva njena dela odsekana in bosta umrla, toda tretji bo ostal v njej. ⁹ In tretji del bom popeljal skozi ogenj in prečistil jih bom, kakor se prečiščuje srebro in preizkusil jih bom, kakor se preizkuša zlato. Klicali bodo k mojemu imenu*

in jaz jih bom slišal: »Rekel bom: »To je moje ljudstvo« in rekli bodo: »Gospod je moj Bog.««
 – Zaharija 13,4-9

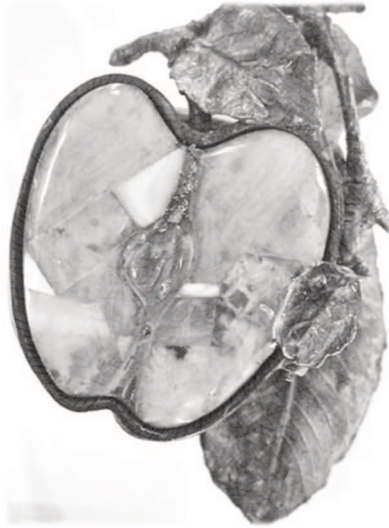
Opazujte, kako se v preroštvu pojavlja več preroških dogodkov. Zdi se, kot da gledamo kolaž. Mislim, da v četrti vrstici pričakujemo mesijansko dobo, v šesti vrstici pa gledamo na Kristusovo izdajo pri zadnji večerji. Nato je v sedmi vrstici poznejši pogled na Kristusa v vrtu Getsemani z njegovimi učenci. V osmi vrstici pa preidemo na morda uničenje Jeruzalema leta 70. In zdi se, da vrstica devet kaže na odrešitev Izraela ob Gospodovi vrnitvi. To je lahko zelo zmedeno, če ne razumemo, da so včasih prerokbe lahko podobne krožniku za zahvalni dan s puranom, pire krompirjem, omako, brusnično omako, koruzo – vse na istem krožniku. Vsaka od jedi je del obroka, vendar ni nujno, da so vse povezane tako, kot mislimo, da bi morale biti.

Zahvalna večerja, Elena Widener

Silno se veseli, oh sionska hči. Vriskaj, oh jeruzalemska hči. Glej, tvoj Kralj prihaja k tebi; pravičen je in ima rešitev duše; ponižen in jahajoč na oslu in žrebetu, osličjem žrebetu.
 – Zaharija 9,9

Tu je še ena. Zaharija 9,9 se razlikuje od preostalega poglavja. V Zaharija 9 so vrstice od 1 do 8 o tem, da Bog sodi Izraelove sovražnike, vrstice od 10 do 17 pa o obnovi Izraela v zadnjih dneh in mesijanski dobi. Toda ta ena vrstica, ki prerokuje Kristusov zmagoslavni vstop v Jeruzalem, na nedeljo pred pasho in njegovo križanje, je vstavljena mednje; *›kot zlato jabolko v srebrnem okrasju‹* (Prg 25,11).⁸ Zlahka ga prepoznamo, če ga primerjamo z opisom Jezusovega zmagoslavnega vstopa v Jeruzalem, ki je zapisan v Evangeliju po Mateju 21,1-11 in za katerega nam je rečeno, da je bil izpolnitev prerokbe.

Iz teh spisov izvemo, da za preroške odlomke, kontekst ni nujno ključ za razumevanje prerokbe. Potrebno je razumeti prikazano podobo in nato prepoznati, ali je ta podoba del okoliškega konteksta ali ločena od njega. Analogija bi bila, če bi gledali na skalo, in ugotavljali, kaj je dragoceno – celoten kamen (kot lapis lazuli) ali le njegov del (kot smaragdni kristal, obložen s kalcitom in grafitnim skrilavcem). In tako kot pri iskanju kamnin je tudi pri iskanju dragocenih kamnov treba študirati, da bi lahko ločili dragoceno od vsakdanjega.

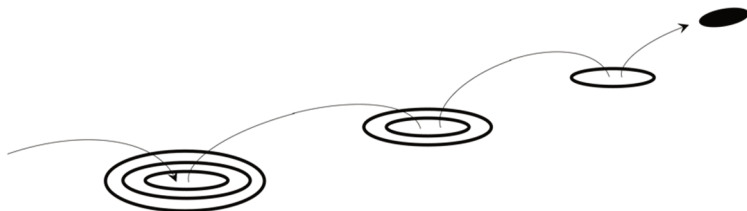
Prerokbe se lahko sčasoma večkrat izpolnijo

Drugo pomembno načelo je, da se prerokbe lahko večkrat izpolnijo skozi čas, tako kot kamni poskakujejo po vodi. In tako kot kamen, ki poskoči na vodni gladini, imajo prerokbe lahko samo eno

---

⁸ Pierre André Leclercq, *›Škatla z jabolkom‹*, cc-by-sa 4.0, [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Box_an_apple.-_Ambre_des_Mines_de_Kaliningrad_\(2008\).JPG](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Box_an_apple.-_Ambre_des_Mines_de_Kaliningrad_(2008).JPG).

izpolnitev ali dve (npr. bližnjo in daljno), lahko pa se večkrat izpolnijo skozi stoletja. Vzorec, ki se ponavlja vse do zadnjega pljuska na koncu.

Vse to je bilo torej storjeno, da bi se lahko izpolnilo, kar je Gospod govoril po preroku, rekoč: ›Glej, devica bo z otrokom in rodila bo sina in njegovo ime bodo imenovali Emanuel, kar je prevedeno: ›Bog z nami.«

– Evangelij po Mateju 1,22-23

Dober primer prerokbe z dvema jasnima izpolnitvama je prerokba o devici, ki bo spočela in rodila sina. To je ena od osrednjih preroških vrstic naše vere – deviško rojstvo. Ko pa pogledamo odlomek iz Izaije, vidimo, da je bila prerokba o Kristusovem rojstvu vključena v veliko bližjo prerokbo, ki je bila dana Aházu. Gospod pravi Aházu, naj ga prosi za znamenje, vendar ga ta noče prositi, zato mu Bog pove, kaj bo to znamenje.

Zato vam bo sam Gospod dal znamenje: ›Glejte, devica bo spočela, rodila sina in njegovo ime bo klicala Emanuel. Maslo in med bo jedel, da bo znal odkloniti zlo in izbrati dobro. Kajti preden bo otrok znal odkloniti zlo in izbrati dobro, bo dežela, ki jo preziraš, postala zapuščena od obeh njunih kraljev.« Gospod bo nadte in nad tvoje ljudstvo in nad hišo tvojega očeta privedel dneve, ki niso prišli od dni, ko je Efrájim odšel od Jüda, celó asirskega kralja.«

– Izaija 7,14-17

Brez posebnega sklicevanja v Mateju, ki bi potrjevalo, da je Izaija 7,14 prerokba o rojstvu Jezusa Mesije, bi jo zlahka spregledali. Tudi v prvem stoletju bi ga lahko razumeli kot povsem zgodovinsko; utemeljevali bi, da je bilo preprosto del

Božjega sporočila Aházu o znamenju v njegovih dneh. Zakaj? Ker je moral biti osrednji del prerokbe nekaj, kar se je na nek način izpolnilo v tistih dneh. Ne vemo natančno kdo, vendar je mlada ženska verjetno rodila otroka z imenom Immanuel, kar pomeni »Bog z nami«, preden so Asirci napadli Izrael in ga osvojili. Dojenček ni bil obljubljeni mesija, bil je obljubljeno znamenje, ki je nakazovalo, da bo Izrael kmalu napaden.⁹ Beseda za devico, *alma* (Strong – H5959), v Izaijevi prerokbi dobesedno pomeni mlado neporočeno žensko. Zato ni sporno razumevanje, da bi takšna ženska lahko rodila. Vendar pa bi se moški, s katerim bi zanosila, moral z njo poročiti (5 Mz 22,28-29), plačati ceno za nevesto (2 Mz 22,16-17) ali se tiho ločiti (5 Mz 24,1).¹⁰ V tistih časih je bilo samoumevno, da je bila mlada neporočena ženska čista. Takoj ko se je razvedelo, da je bila z moškim, se ni več imenovala *alma*. Zato sta bili besedi »devica« in »neporočena ženska« sinonima.

---

⁹ Aház je umrl v tretjem letu izraelskega kralja Hošéa, Elájevega sina, in začel je vladati njegov sin Ezekija (2 Kr 18,1). Tri leta pozneje so Samarijo, glavno mesto Izraela, napadli Asirci in jo po triletnem obleganju premagali in izgnali prebivalce (2 Kr 17,5-6), tako da je šest let po Aházovi smrti nastopila uresničitev prvega dela prerokbe. Znamenje za Aháza je bilo, da se bo rodil otrok z imenom Emanuel, in preden bi bil dovolj star, da bi se odločil med prav in narobe (nekje med 3. in 7. letom starosti), bosta oba kralja, ki se ju je bal, opustošena. Aház torej ni mogel videti celotne izpolnitve Izaijeve prerokbe, vsekakor pa je lahko videl rojstvo otroka in bi takrat vedel, da se bodo Izaijeve besede kmalu uresničile. Ker je Aház umrl, ko je bil star komaj 36 let (2 Kr 16,2), je morda Aház pred smrtjo spočel otroka z mladim neporočenim dekletom (in je dečka poimenovala Emanuel). Ali pa se je morda nekaj podobnega zgodilo v Aházovem gospodinjstvu, preden je umrl, da bi spoznal, da je bila Gospodova beseda izpolnjena. Možno je tudi, da je samo Ezekija videl izpolnitev prerokbe, ne pa tudi Aház. Nekateri bi nasprotovali možnosti dvojne izpolnitve v tem primeru, češ da mora biti to le dvojna referenčna prerokba, vendar ne vidim objektivne podlage za izključitev dvojne izpolnitve (povzeto po: Arnold Fruchtenbaum. »Mesijeve stopinje« (*The Footsteps of the Messiah*), (Ariel Ministries, 2004): 5-6.).

¹⁰ Edina izjema od teh treh možnosti iz postave Tore bi bila, če bi bil ta človek kralj. V tem primeru bi lahko postala konkubina.

Večkratna izpolnitev se lahko zgodi na različne načine

Zgornji primer poudarja še eno pomembno načelo. Ista vrstica (*Izaija 7,14*) se lahko izpolni na en način v nekem času in na drugačen način v prihodnjem času. Z drugimi besedami, prvič se je prerokba izpolnila tako, da je moški na naraven način oplodil mlado žensko. Drugič se je izpolnila v pričakovanju Jezusovega rojstva, ko je mlada ženska po imenu Marija zanosila od Svetega Duha brez naravnih spolnih odnosov. Obe sta bili resnični izpolnitvi, vendar nista bili enaki. Morali sta le ustrezati splošnemu opisu v prerokbi, ki je bil, da je zanosila mlada neporočena ženska.

Ta prerokba ima še en del, ki se je uresničil dvakrat – imenovali ga bodo »Emanuel«. Prvič se zdi, da je bilo to otrokovo pravo ime. Drugič to ni bilo dečkovno ime – to je bil Jezus. Toda kot natančen fizični prikaz nevidnega Boga (*Hebrejcem 1,3*) je bil Jezus dobesedno »Bog z nami«. Zato je ime Immanuel napovedovalo Kristusovo božanstvo. In ta vidik imena v prerokbi je bil edinstven za Jezusovo življenje. Zato tudi v preroških odmevih lahko obstajajo razlike, ne da bi bila pri tem kršena celovitost razlage.

Prerokbe naj bi splošno razumeli kot dobesedne

Iz prerokb o Kristusovem rojstvu se lahko naučimo še enega načela razlage. Pri uporabi zgornjih odlomkov se pokaže še ena glavna točka, in sicer, da so bile izpolnitve, ki so bile opažene in zapisane v Novi zavezi, dobesedne. Ko preučujemo pripoved iz 1. poglavja Matejevega evangelija in beremo poročilo o Marijini nosečnosti, jasno razumemo, da je Marija zanosila po Svetem Duhu, ker pred tem še nikoli ni spoznala moškega. To je jasno zaradi konteksta v Matejevem poročilu.

Po pregledu prvotne prerokbe iz sedmega poglavja Izaijeve knjige razumemo, zakaj so mnogi poskušali dokazati, da beseda »devica« pomeni le mlado neporočeno žensko in ne žensko, ki še nikoli ni

imela intimnih odnosov z moškimi. Razlog bi bil zanikanje Kristusovega božanstva – če bi se Jezus rodil po naravni poti iz zveze moškega in ženske. Argument je, da v hebrejščini obstaja posebna beseda za žensko, ki še nikoli ni imela spolnih odnosov z moškimi, *bethulah* (Strong H1330); vendar Izaija te besede ni uporabil, zato Izaija ni mislil na to. Toda zdaj, ko smo videli, da ima lahko isto besedilo iz Svetega pisma več izpolnitev na različne načine, vemo, zakaj Bog ni rekel Izaiji, naj zapiše *bethulah* namesto *alma*. Ste že uganili? Zato, ker je lahko samo ena od prihodnjih izpolnitev besede *bethulah*, obe pa sta lahko *alma*.¹¹

Rojstvo Jezusa Kristusa je bilo torej na ta način: ravno ko je bila njegova mati Marija zaročena z Jožefom, preden sta prišla skupaj, je bila najdena z otrokom od Svetega Duha. Takrat je njen soprog Jožef, ki je bil pravičen človek in ne voljan narediti jo za javen zgled, razmišljal, da jo na skrivaj odslovi. Toda medtem ko je premišljeval o teh stvareh, glej, se mu je v sanjah prikazal Gospodov angel, rekoč: »Jožef, Davidov sin, ne boj se vzeti k sebi svoje žene Marije, kajti to, kar je spočeto v njej, je od Svetega Duha. In rodila bo sina in njegovo ime boš imenoval JEZUS, kajti svoje ljudi bo rešil pred njihovimi grehi. Vse to je bilo torej storjeno, da bi se lahko izpolnilo, kar je Gospod govoril po preroku, rekoč: »Glej, devica bo z otrokom in rodila bo sina in njegovo ime bodo imenovali Emanuel, kar je prevedeno: »Bog z nami.« Tedaj je Jožef, dvignjen iz spanja, storil, kakor mu je Gospodov angel zaukazal in svojo ženo vzela k sebi in ni je spoznal, dokler ni rodila svojega prvorojenega sina in njegovo ime je imenoval JEZUS.

– Matej 1,18-25

Te prerokbe in ostale mesijanske prerokbe o rojstvu in življenju Jezusa Kristusa v prvem stoletju, so se dobesedno izpolnile. Niso bile metafore. Niso bile spretne alegorije. Bila so dobesedna znamenja in dogodki, ki so se resnično zgodili. Ker imamo te primere, moramo pričakovati, da se bodo na enak način uresničile

---

¹¹ Pred zanositvijo sta bili lahko obe neporočeni mladi ženski in obe devici, vendar je le ena od njiju resnično ostala devica.

tudi prihodnje prerokbe. Še posebej, če upoštevamo besede angelov, ki so ob Kristusovem vnebohodu povedali, da se bo Jezus dobesedno vrnil ravno tako, kot so ga pravkar opazovali, odhajati.

In ko je govoril te besede, medtem ko so ga gledali, je bil vzet gor, in oblak ga je sprejel iz njihovega pogleda. In medtem ko so neomajno gledali proti nebu, ko je šel gor, glej, sta poleg njih stala dva moža v belih oblekah, ki sta prav tako rekla: »Vi, možje iz Galileje, zakaj stojite strmeč v nebo? Ta isti Jezus, ki je bil od vas vzet gor v nebesa, bo prišel tako, na podoben način, kakor ste ga videli iti v nebo.«

– Apostolska dela 1,9-11

Poleg tega preprostega pomena ne smejo zasenčiti sekundarni razlagalni sklepi, ki se pri razumevanju pravega pomena zanašajo na poseben vpogled nekoga. Z drugimi besedami, ne morete si izmisliti figurativne razlage besedila, ki nasprotuje njegovemu preprostemu pomenu ali ga zanika. Kadar ljudje to storijo, uničijo smiselnost besedila in to postane odprto za vsako zasebno razlago. Peter je zatrdil, da *›nobena prerokba iz pisem ni iz kakršnekoli osebne razlage.«* (2 Pt 1,20), in dejal, da je pravi avtor katere koli knjige Svetega pisma Sveti Duh. Posledično mora imeti jasen pomen Svetega pisma, ki ga lahko berejo vsi, vedno prednost pred argumenti, ki se opirajo na *›prepričevalne besede.«* (Kol 2,4), zemeljsko modrost (Jak 3,15) ali sklepanje o tem, kaj je avtor morda mislil ali čutil, ali vedel itd. Seveda to načelo ne velja za očitno figurativne odlomke, kjer je iz besedila jasno opredeljeno, bodisi izrecno bodisi s kontekstom, da gre le za metaforo. To bi bilo tako, kot ko je Jezus govoril v prilikah; ali v Razodetju 17,7, ko angel razloži Janezu podobo ženske, ki jezdi na zverniku.

Poleg tega pravilno metaforično razumevanje tudi v očitnih prenesenih primerih ne more biti v nasprotju s smislom podobe, ki se uporablja za metaforo. V Apostolskih delih 10,9-17 na primer beremo, da je Peter videl videnje, kako se z neba spušča platnen prt, poln vseh vrst živali, tako čistih kot nečistih. V odlomku je

izrecno povedano, da je bila Petru prikazana vizija. Zato lahko pričakujemo, da gre za prisposodbo. Toda v videnju je Petru rečeno, naj ubije in poje. Najprej zavrne, vendar mu Bog reče, naj ničesar, kar je on naredil čisto, ne imenuje nečisto. Povedano nam je tudi, da se je Peter spraševal o pomenu videnja. Nato beremo, da je bilo videnje dano zato, da bi Petru pomagal razumeti, da so tudi pogani po vero v Kristusa očiščeni in da bodo prav tako kot oni prejeli Svetega Duha (*Apd 10,34-35.45*).

Torej tukaj je načelo v dejanju. Nekateri trdijo, da ker je izrecno povedano, da se videnje nanaša na pogane, lahko izključimo dobesečno razlago, da so zdaj vse živali čiste in se lahko jedo. Z drugimi besedami, želijo reči, da dobesečni izraz videnja ni resničen (da so vsa živila zdaj čista in jih je mogoče jesti), vendar je figurativna razlaga videnja resnična (da so pogani zdaj čisti skupaj z verujočimi Judi). To ni mogoče. Samo če je analogija v videnju resnična, je lahko resnična tudi stvar, ki jo predstavlja, kar pomeni, da sta obe resnični. Bog je zdaj vsa živila naredil čista in je sprejel tudi pogane ter jih naredil čiste. Marko potrди to preprosto razumevanje Petrovega videnja z razlago Jezusove prilike o tem, kaj nas oskrunja – in se vpraša, ali to povzroča nekaj, kar prihaja od zunaj, ali tisto, kar je že v telesu.

In reče jim: »Ali ste tudi vi tako brez razumevanja? Ali ne zaznate, da ga katerakoli stvar, ki od zunaj vstopa v človeka, ta ne more omadeževati, ker ta ne vstopa v njegovo srce, temveč v trebuh in gre ven v zunanje stranišče, očiščujoč vso hrano?« (S tem je Jezus razglasil vsa živila za čista.)
– Marko 7,18-19

Ko prebiramo evangelijske pripovedi, se v njih ena za drugo pojavljajo omembe dobesečne izpolnitve prerokbe. Še enkrat, razen prilik, se vsi primeri, ko nam je rečeno, da so se Pisma izpolnila, pojavljajo v dobesečnem pomenu. Oglejmo si nekaj bolj neposrednih in očitnih preroških izpolnitev. V Evangeliju po Mateju 8,17 je na primer neposreden citat iz Izaije 53,4, vendar je

iz grškega prevoda Septuaginte, zato je nekoliko drugače formuliran, vendar pomeni isto.¹²

Zagotovo je nosil naše žalosti in prenašal naše bridkosti ...

– Izaija 53,4

... da bi se lahko izpolnilo, kar je bilo rečeno po preroku Izaiju, rekoč: »On sam je vzel naše slabotnosti in nosil naše bolezni.«

– Evangelij po Mateju 8,17

Še en primer – delni citat, ki pa je bil povsem dobeseden. Farizeji niso imeli nobenega razumnega in legitimnega razloga, da sovražijo Jezusa. Sovražili so ga zaradi lastnega greha in napuha.

Toda to se dogaja, da se bo lahko izpolnila beseda, ki je zapisana v njihovi postavi: »Sovražili so me brez razloga. – Janez 15,25

Tistih, ki me sovražijo brez razloga, je več kakor las moje glave. Tisti, ki me hočejo uničiti, so moji krivični sovražniki, mogočni so.

– Psalm 69,4

Druga dobesedna uresničitev prerokbe je vidna v psalmu, kjer je opisano, kako nekateri ljudje delijo psalmistova oblačila in žrebajo za njegovo obleko. Natančna dobesedna izpolnitev je bila opažena, ko je bil Kristus križan na križu v 19. poglavju Janezovega evangelija.

Potem so vojaki, ko so Jezusa križali, vzeli njegove obleke in naredili štiri dele, za vsakega vojaka del in prav tako njegov plašč. Torej plašč [pa] je bil brez šiva, ves spleten od vrha. Med seboj so torej govorili: »Ne razparajmo ga, temveč mečimo žrebe zanj, čigav bo,« da bi se lahko izpolnilo pismo, ki pravi: »Moja oblačila so si razdelili med seboj in za mojo suknjo so metali žrebe.« Te stvari so torej storili vojaki.

– Janez 19,23-24

---

¹² Če pogledate obe hebrejski besedi, bolečina (*holi* - Strong H2483) pomeni bolezen in obolenje. Trpljenje (*makob* - Strong H4341) pa pomeni bolečino in trpljenje, kot je bolezen ali stiska.

Moje obleke si razdeljujejo med seboj in za mojo suknjo so metali žrebe.

– Psalm 22,18

Čeprav je to le nekaj primerov, je vsaka preroška izpolnitev, zapisana v Novi zavezi, dobesedna. Zato je treba zavrniti vsak pogled na prerokbe, ki zavrača dobesedno izpolnitev prerokb o Kristusovem drugem prihodu ob koncu veka – češ da so bile prejšnje prerokbe dobesedne, tiste v zadnjih dneh pa bodo figurativne.

Resnični preroški vpogledi bi morali imeti več prič

Ena priča se ne bo dvignila zoper človeka zaradi katerekoli krivičnosti ali zaradi kateregakoli greha, s katerimkoli grehom je grešil. Zadeva se bo potrdila pri ustih dveh prič ali pri ustih treh prič.

– 5. Mojzesova knjiga 19,15

Morda se vam zdi, da je zadnja točka očitna – skoraj sem jo preskočil, ker je tako temeljna v mojem razmišljanju – vendar je ključno načelo, na katerega je treba biti pozoren. V kontekstu 5 Mz 19,15 gre preprosto za obsodbo ljudi, ki so obtoženi krivičnega početja, vendar je za tem določeno splošno načelo, ki velja za veliko širši kontekst. Posebna uporaba načela je, da sta za obsodbo nekoga, zaradi kaznivega dejanja, potrebni dve ali več prič, splošno načelo pa je, da je treba pomembne zadeve ugotavljati z več pričami.

V kontekstu preroštva (in teologije na splošno) je nauk ta, da je treba vse pomembne nauke ali razlage utemeljiti z več kot eno referenco v Svetem pismu (tj. z dvema ali več pričami). Priče se lahko razdelijo na Staro zavezo in Novo zavezo ali pa jih najdemo v spisih dveh različnih knjig, prerokov, učencev itd, vendar mora biti več kot ena. Resda je lahko ena priča kristalno jasna, druga pa nejasna in bolj zakrita, vendar je to v redu. [> V Stari zavezi je

skrito Novo, v Novi zavezi pa je razodeto Staro. < – Avguštin.¹³] Pomembno je, da oba odlomka jasno podpirata predlagano zamisel ali razlago. To pravilo ne naredi ideje nezmotljive, saj je naše sklepanje še vedno lahko pomanjkljivo, vendar nas lahko pomaga pomaga obvarovati pred napakami pri razlagi.

Prerokovanje ni enostavno, vendar je zanesljivo

Na tem mestu je veliko tehničnega govora o različnih načinih razumevanja prerokbe. Vendar pa lahko brez razumevanja teh podrobnosti zlahka zavrremo resnične izpolnitve, ker se ne ujemajo z našimi pričakovanji. Seveda si želimo, da bi bile preroške razlage preproste, enostavne, neizpodbitne in nedvoumne. Toda ko preučujemo preroške izpolnitve, ki so potrjene v Novi zavezi, vidimo, da ni vedno tako preprosto. In tu smo pregledali manj kot deset odstotkov prerokb! Tukaj nikomur ne poskušam omajati vere v zanesljivost Božje preroške besede. Poskušam se otresti togega in legalističnega pogleda na preroštvo – takšnega, ki predpostavlja, da se morajo dobesedno uresničiti točno tako, kot so si zamislili, s popolno natančnostjo, ne glede na to, kako to opredelimo. Zaupati moramo preroštvu kot nečemu »popolnoma zanesljivemu« (2 Pt 1,19).

*Imamo tudi zanesljivejšo preroško besedo;
zato pravilno delate, da pazite nanjo kakor
na svetilko, ki sije na temnem kraju, dokler
ne zasveti zora in v vaših srcih ne vzide
zvezda danica;*

– 2 Peter 1,19

---

¹³ Sveti Avguštin. *Quaestiones in Heptateuchum*, VII, 2.73. Povzeto po: Allan Fitzgerald et al. (eds.) *Augustine Through the Ages*: Eerdmans' Pub., 1999): 144.

*Quintus Florens Tertullian (cerkveni oče okoli leta 160-220),
André Thevet, lesorez, Lyon, Francija, 1584.*

2

PREROKBE IN ZGODNJA CERKEV PRED NICEJSKO DOBO

V ZADNJIH DVA TISOČ LETIH JE bilo za razumevanje svetopisemskih prerokb predlaganih in sprejetih več metod, zlasti ko se je Kristusova vrnitev zavlekla nad vsa pričakovanja. Toda če želimo razumeti, kako so preroštvo razumeli prvi kristjani, moramo pogledati v spise prvih cerkvenih očetov – spise zgodnje Cerkve pred nicejskim koncilom leta 325.

Držite se pred-milenarizma

V spisih prvih cerkvenih očetov najdemo stališče, ki ga danes označujemo kot »zgodovinski pred-milenarizem«. To stališče najdemo v spisih: Justina Mučenca (ok. 100-165), Ireneja (ok. 120-202), Tertulijana (ok. 145-220), Hipolita (ok. 170-236), Komodijana (ok. 240) in Lactantiusa (ok. 260-330). Večina raziskovalcev priznava, da so ti zgodnji kristjani jasno verjeli v pred-milenarizem – kar pomeni, da se bo Kristus vrnil na zemljo in vladal dobesedno tisoč let ob koncu dobe poganov (*Lk 21,24*).

Če vemo, da so se vse pretekle prerokbe o Jezusovem prvem prihodu dobesedno izpolnile in da so tudi prvi cerkveni očetje imeli pred-milenaristično stališče, je po mojem mnenju to vprašanje rešilo razpravo. Ne najdem nobenega prepričljivega razloga, da bi imel po-milenaristično ali a-milenaristično stališče – stališče, ki verjame, da tisočletje ni dobesednih tisoč let, ampak je metaforično namigovanje na sedanjo cerkveno dobo, ki traja že skoraj dve tisočletji. Med po-milenarizmom in a-milenarizmom obstajajo nekatere razlike glede tega, ali bo Cerkev postopoma osvojila in spreobrnila svet ali pa se bo Kristus vrnil v moči in slavi, da bi uničil hudobneže. V vsakem primeru pa obe stališči zagovarjata, da se bo Kristus vrnil po sedanji cerkveni dobi, da bi vzpostavil novo nebo in novo zemljo.¹⁴

Moja odklonilna drža do a-milenarističnega stališča se bo nekaterim morda zdela krivična, kot da bi skušal doseči zmago brez dvoboja. Vendar sem ugotovil, da obstaja oblika nejevere glede preroštva, ki poraja in podpira a-milenarizem in po-milenarizem. Zato se mi zdi, da je poskus, da bi ga argumentirali po točkah, brezploden. Kot boste videli v tem poglavju, je a-milenarizem drugi najstarejši pristop k poskusu razumevanja preroških zapisov o koncu časov v Svetem pismu in od takrat se o njem neskončno razpravlja. Namesto odpiranja te pločevinke črvov se zdi pametneje, da samo predstavimo dokaze, ki podpirajo dejstvo, da je bila dobesedna in pred-milenaristična perspektiva prvotno stališče o zadnjih dneh sveta, ki so ga imeli prvi in najzanesljivejši cerkveni očetje v med leti 100 in 250.

---

¹⁴ Nekoč so bile med po-milenarizmom in a-milenarizmom večje razlike. Oba predpostavljata, da so pečati, trobente in vsaj prvih šest čaš iz Razodetja metaforično že nad nami (preterizem – to je krščanski eshatološki pogled ali prepričanje, ki razlaga nekatere ali vse prerokbe Svetega pisma kot dogodke, ki so se že izpolnili v zgodovini; op. prev.) in da zdaj čakamo na Kristusov povratek, ki bo ustvaril novo nebo in novo zemljo po sedanji in nedoločeni ›tisočletni‹ cerkveni dobi. Oba tudi zanikata dobesedni pogled na večino prerokb o zadnjih dneh.

Kaj so verjeli zgodnji kristjani

Če bi šlo le za razumevanje dobesedne in prihodnje narave Kristusove tisočletne vladavine na zemlji, bi bilo vprašanje morda manj sporno. Toda to ni edina zadeva, o kateri se razpravlja v zvezi s preroškimi prepričanji zgodnje Cerkve. Druga tema, o kateri se razpravlja, je čas Kristusovega povratka v zvezi z vzetjem Cerkve. Trdijo, da zgodnji kristjani nikoli ne omenjajo zamisli o skrivnem vzetju. Zdi se, da so prej razumeli, da se bo Kristusovo zbiranje svetih zgodilo ob koncu stiske. Zato teologijo zgodnjih kristjanov o koncu dni (njihov nauk o zadnjih dneh sveta) sodobno opisujemo kot čas po veliki stiski ali zgodovinski pred-milenarizem.

Trdijo, da je nauk o zadnjih dneh sveta, ki temelji na vzetju (kadarkoli pred koncem stiske), sodobna iznajdba in herezija, ki se je razvila v Cerkvi v 19. stoletju.¹⁵ Sodobni pred-milenarizem je pogosto označen kot »razrešitveni« in naj bi se popolnoma razlikoval od zgodovinskega pred-milenarizma. Vsekakor so se v zadnjih dveh stoletjih razširili nauki o vzetju cerkve; vendar je to povsem ločeno vprašanje, ki ga bom obravnaval v 6. poglavju. Vendar naj razložim napako, ki se dela s posebnim razlikovanjem znotraj pred-milenarizma, da bi lahko trdili, da je vsako njegovo sodobno izražanje nova herezija. Prvič, takšni zagovorniki zanemarjajo dejstvo, da ni bilo nobenega po-milenarističnega mišljenja do šestnajstega ali sedemnajstega stoletja. Drugič, čeprav je a-milenarizem veliko starejši od tega, se je šele v tretjem stoletju (predvsem pa v četrtem) v spisih zgodnje Cerkve začela zbirati podpora za alegorično (prikazovanje abstraktnega v konkretni obliki; op. prev.) razumevanje knjige Razodetja.

Zato nobeno od teh dveh stališč nima neprekinjenega zgodovinskega pričevanja nazaj do prvih cerkvenih očetov, vendar ga pred-milenarizem ima. V nasprotju z drugimi pogledi

---

¹⁵ www.biblicaleschatology.org/2008/12/04/the-history-of-the-rapture/

ideja o pred-milenarizmu ni nova – je najstarejši nauk o zadnjih dneh sveta v evangelijskem razlagalnem okviru, ki ga imamo. Hiter pogled na nekaj citatov nekaterih najzgodnejših in najbolj zaupanja vrednih pred-nicenijskih očetov, o tej temi, naj bi pomagal razjasniti to vprašanje.

Justin Mučenec je verjel v pred-milenarizem

Justin Mučenec (ok. leta 114-165) je na primer v dialogu z Judom Tryfom zatrdil, da bo Kristus tisočletno vladal iz Jeruzalema. Prepričan je bil, da se Ezekielova in Izaijeva videnja še niso izpolnila, vendar se nekega dne bodo. In to je bilo v času, ko sta cesar Hadrijan in njegov naslednik Titus Aelius Hadrianus Antoninus Pius, preoblikovala Jeruzalem v Aelia Capitolina (ok. leta 132-161), s čimer sta skušala poganizirati mesto.

Toda jaz in drugi, ki smo v vseh pogledih pravoverni kristjani, smo prepričani, da bo vstajenje mrtvih in tisočletje v Jeruzalemu, ki bo takrat zgrajen, okrašen in povečan, [kot] pravijo preroki Ezekiel, Izaija in drugi.

– Justin Mučenec¹⁶

Irenej je verjel v pred-milenarizem

Irenej (ok. 120-202), zelo spoštovan cerkveni oče in Polikarpov učenec (ki je bil sam učenec apostola Janeza), je bil očitno tudi pred-milenarist – kar pa nekateri izpodbijajo, ker ni posebej obravnaval vprašanja tisočletnega vladanja svetih na zemlji. Vendar pravi, da je ›Gospodov dan kot tisoč let‹. To zveni, kot da Gospodov dan enači s tisoč leti in ne le s katerim koli dnem,

---

¹⁶ A. Cleveland Coxe, Alexander Roberts in James Donaldson. *Pred-nicejski očetje: Dnevnik: Spisi očetov do leta Gospodovega 325. (Ante-Nicene Fathers: The Writings of the Fathers Down to A.D. 325), Vol. 1, ›Justin Martyr: Dialogue with Trypho‹ (Hendrickson Pub., 1995): 239.*

kar bi pomenilo, da bi čas Božje sodbe v veliki stiski in Kristusovega drugega prihoda (znan kot »Gospodov dan«) vključeval tudi njegovo tisočletno vladanje na zemlji v tisočletju.¹⁷ Izjavil je tudi, da šest dni stvarjenja predstavlja 6000 let vladavine človeka na Zemlji, nato pa je Bog sedmi dan počival, kar pomeni, da analogija velja tudi za tisočletje. Irenej pa nam daje še eno zanimivo informacijo. Čeprav vemo, da je Jezus izjavil, da bo v zadnjih dneh prišlo do velikega odpada, Irenej vidi tudi celotno človeško zgodovino po padcu človeka kot eno samo razširjeno odpadništvo. Mislim, da je to natančen način opisa.

[On daje to] kot povzetek celotnega tega odpadništva, ki se je dogajalo šest tisoč let. V toliko dneh, kolikor je bil ustvarjen ta svet, v toliko tisoč letih se bo tudi končal. In zato Pismo pravi: »Tako sta bila dokončana nebo in zemlja ter vse njuno okrasje. In Bog je šesti dan končal dela, ki jih je naredil, in sedmi dan je Bog počival od vseh svojih del.« To je poročilo o prej ustvarjenih stvareh, hkrati pa tudi prerokba o tem, kar bo prišlo. Gospodov dan je namreč kot tisoč let in v šestih dneh so bile ustvarjene stvari dokončane; očitno je torej, da se bodo končale v šest tisočem letu. – **Irenej**, *Proti herezijam*¹⁸

Hipolit je verjel v pred-milenarizem

Hipolit (ok. 170-236) je bil prav tako pred-milenarist. Sledil je Ireneju, ko je priznaval, da bo čas vladavine človeka na zemlji trajal šest tisoč let, nato pa bo sledila tisočletna vladavina Kristusa in Cerkve. Prav tako je bolj eksplicitno povezal zadnji tisočletni

---

¹⁷ Res je, da lahko le sklepamo, kaj je mislil s to izjavo. Vendar pa se zdi, da je s kombinacijo znane besedne zveze »Gospodov dan«, ki je močno povezana z Božjo sodbo nad človeštvom, in tisoč let, ki je bila povezana s Kristusovo tisočletno vladavino, povezal te dogodke.

¹⁸ Coxe. *Pred-nicejski očetje (Ante-Nicene fathers)*, »Irenaeus Against Heresies, knj. 5 (XXVIII)«, knj. 1, 557.

šabatni počitek s prihodnjim kraljestvom svetih, ko bodo s Kristusom vladali na zemlji.

Ker so časi zapisani od nastanka sveta in se štejejo od Adama, nam jasno določajo zadevo, s katero se ukvarja naša preiskava. Kajti prvi se je naš Gospod pojavil v mesu v Betlehemu pod Avgustom leta 5500, trpel pa je v triintridesetem letu. Šest tisoč let pa mora preteči, da lahko nastopi šabat, počitek, sveti dan, »na katerega je Bog počival od vseh svojih del«. Šabat je namreč prisposodba in simbol prihodnjega kraljestva svetih, ko bodo »kraljevali s Kristusom«, ko bo prišel iz nebes, kot pravi Janez v svoji Apokalipsi: »Dan pri Gospodu je namreč kot tisoč let«. Ker je torej Bog v šestih dneh ustvaril vse stvari, iz tega sledi, da mora biti izpolnjenih 6000 let. – **Hipolit Rimski** ¹⁹

V tem citatu Hipolit trdi, da je treba starost zemlje šteti od Adama in da bo zemlja stara 6000 let, ko se bo Kristus drugič vrnil. Žal vidimo tudi, da se je Hipolit zmotil pri svojem izračunu, da je bila starost zemlje ob Kristusovem rojstvu 5500 let. Čeprav je bila njegova domneva o starosti zemlje napačna, je poročal tudi o tem, da je bil Kristus križan leta 33 – datum, ki bi ga z gotovostjo veliko lažje poznal (o tem bomo več govorili v 5. poglavju). In končno lahko neposredno sklepamo, da je Hipolit pričakoval, da bo tisočletna Kristusova vladavina na zemlji dobesedno tisoč let, s čimer bo dopolnil šabatni model šestih dni dela in enega dneva počitka. To pomeni, da je tudi Hipolit verjel v določeno obliko pred-milenarizma.

Barnabovo pismo je pred-milenaristično

Morda je najzgodnejši izraz ideje, da bo svet ob drugem Kristusovem prihodu star 6000 let, iz Barnabovega pisma (okoli leta 100). To pismo ni del svetopisemskega kanona; in čeprav sta

---

¹⁹ Isti vir., »Hipolit: Fragmenti iz komentarjev« (Hippolytus: Fragments from Commentaries), knj. 5, 179.

Klement Aleksandrijski (ok. leta 150-215) in Origen (ok. 184-253) menila, da je bil pisec tega pisma Barnaba, ki je spremljal Pavla, noben od zgodnejših cerkvenih očetov ne omenja tega pisma.²⁰ Do Evzebijevega časa je bilo pismo dokončno izpuščeno iz uradnega cerkvenega kanona, vendar pa se je še vedno ohranjalo in bralo. Kljub temu dejstvo, da se je ta zamisel pojavila tako zgodaj in da sta jo sprejela tudi Irenej in Hipolit, daje predlogu veliko verodostojnosti.

Zato, otroci moji, v šestih dneh, to je v šest tisoč letih, bo vse dokončano. »In sedmi dan je počival.« To pomeni, da ko bo njegov Sin, ki bo [spet] prišel, uničil čas hudobnega človeka in sodil brezbožne ter spremenil sonce, luno in zvezde, takrat bo resnično počival na sedmi dan. – **Barnabovo pismo (Epistle of Barnabas)** ²¹

Tertulijan je verjel v pred-milenarizem

Še en zgodnji cerkveni oče, Tertulijan (ok. 145-220), je prav tako verjel v dobesedno razumevanje tisočletja, omenjenega v Janezovem razodetju. Priznava, da nam je Kristusovo kraljestvo »obljubljeno na zemlji«, in potrjuje, da bo trajalo tisoč let v Jeruzalemu.

Vendar pa priznavamo, da nam je obljubljeno kraljestvo na zemlji, čeprav pred nebesi, le v drugem stanju obstoja, saj bo po vstajenju tisoč let v božansko zgrajenem mestu Jeruzalem. – **Tertulijan, Proti Markionu (Against Marcion)** ²²

---

²⁰ Isti vir, »Barnabovo pismo«, knj. 1, 133-5.

²¹ Isti vir, 146.

²² Isti vir, »Tertulijan proti Markionu« (Tertullian Against Marcion), knj. 3, 342.

Ne pozabite na Komodijana, Viktorina Ptujskega in Laktancija

Zgoraj sem se osredotočil na najzgodnejša pričevanja, vendar se je izročilo močno preneslo tudi v tretje in četrto stoletje. Izpostaviti je mogoče pričevanje Komodijana (okoli leta 240), škofa iz severne Afrike, ki je prav tako zastopal stališče o dobesedni tisočletni Kristusovi vladavini.²³ Tu je še Viktorin Ptujski, škof v Petau (Ptuj, Slovenija), ki je bil mučen leta 304. Podobno je trdil, da je Kristusova tisočletna vladavina tisočletna.²⁴ Tudi Laktancij (ok. 260-330), ki je bil prav tako iz Afrike in je postal svetovalec cesarja Konstantina, je menil, da bo na zemlji resnično in dobesedno tisočletno Kristusovo vladanje.²⁵ Verjamem, da je ta pregled zgodnjih cerkvenih očetov zadosten za potrditev, da je večina res imela pred-milenaristično stališče.

Vzpon a-milenarizma v Cerkvi

Da pa ne bi ustvarili vtisa, da so se zgodnji cerkveni očetje soglasno strinjali glede vprašanja pred-milenarizma in a-milenarizma, lahko od tretjega stoletja naprej zasledimo tudi drugačne glasove. To idejo je postavil pod vprašaj Dionizij Aleksandrijski (ok. 200-265). Nasprotoval je dobesedni naravi knjige Razodetja in celo njenemu avtorstvu s strani apostola Janeza. Po mojem mnenju to Dionizija takoj uvršča v kategorijo nezanesljivih prič. Dionizij je bil privrženec Origena (ok. 185-254), ki je bil v tistem času velikan vere, vendar je bil tudi sam kriv za številne sporne ideje.²⁶ Origen se pogosto imenuje oče alegorične

²³ Isti vir, »Komodijanova navodila« (Instructions of Commodianus), knj. 4, 211 in 218.

²⁴ Isti vir, »Viktorin Ptujski: O stvarjenju sveta« (Victorinus: On the Creation of the World) knj. 7, 342.

²⁵ Isti vir, »Laktancij: Božanski inštituti« (Lactantius: The Divine Institutes): knj. 7, 217-8.

²⁶ Origen se je na primer kot mladenič kastriral, da bi bil bolj kreposten in ubogal Jezusovo zapoved iz Evangelija po Mateju 19,12 o evnuhih. Grška beseda v tem odlomku, *eunouchizō* (Strong G2134), bi lahko pomenila

razlage, Teofil Aleksandrijski pa ga je leta 400 obsodil kot ›hidro (hidra: grško mitološko bitje s kačjim telesom in navadno devetimi glavami, ki posekane znova zrastejo, op. prev.) vseh herezij‹.²⁷ Številne poznejše herezije in napačni nauki, za katere je znano, da so izvirali iz Aleksandrije, so najverjetneje izhajali iz Origena ali njegovih učencev, kot je bil Dionizij, ki so jih še naprej razvijali. To je vključevalo rast a-milenarizma v stoletjih po nicejskem koncilu, ko je krščanstvo začelo cveteti kot prevladujoča religija rimskega imperija.

Kljub temu ne nasprotujem alegoričnim razlagam, ki podpirajo ali dopolnjujejo naše dobesedno razumevanje svetopisemskih besedil. V Stari zavezi je veliko takšnih primerov, na primer odnos Boaza in Rute kot prisposoba za ljubezen, ki jo ima Bog do Izraela, pa tudi do Kristusa in Cerkve. Vendar pa bi namigovanje ali trditev, da je zgodba o Ruti in Boazu zgolj zgodba, ki nam je bila dana, da bi nas učila nekaterih višjih načel, ni pa bila dobesedni in zgodovinski dogodek, prestopila mejo herezije. Lažni nauki so se začeli razvijati že v dneh apostolov, kot je Pavel opozoril v Apostolskih delih 20,28-30, ko je govoril o divjih volkovi, ki bodo po njegovem odhodu ›izkrivljali resnico‹. Zato argumenti, ki so se po Origenu razvili za povsem alegorično razlago Janezovega Razodetja in drugih preroških spisov, ne ohranjajo resničnega zapisa zdravega krščanskega nauka.

Zatorej pazite nase in na ves trop, nad katerim vas je Sveti Duh naredil nadzornike, da pasete Božjo cerkev, ki jo je pridobil s svojo lastno krvjo. Kajti vem to, da bodo po mojem odhodu vstopili med vas nadležni volkovi, ki ne bodo prizanašali tropu. Prav tako bodo

---

dobesedno samokastracijo, bolj očitno pa je pomenila ostati neporočen in v celibatu, kot se je odločil Pavel. Takšno skrajno vedenje pomaga pojasniti, kako je Origen hkrati izkazoval svojo močno ljubezen in predanost našemu Odrešeniku, vendar je v mnogih svojih doktrinarnih stališčih pokazal tudi slabo presojo.

²⁷ Friedrich Kempf. *Cerkev v dobi fevdalizma (The Church in the Age of Feudalism)* (Burnes & Oates, 1980): 126.

izmed vas vstali možje, ki bodo govorili sprevržene besede, da učence odtegnejo za seboj.

– Apd 20,28-30

Irenej je verjel v razrešitev in vzetje

Prav tako so trdili, da razrešitveni pred-milenarizem in vera v vzetje nista bili ideji zgodnje Cerkve. Vendar je Irenej govoril v prid priznavanju Božjih razporeditev. Govoril je tudi o času vzetja ali nenadne »zgrabitve« Cerkve pred časom »stiske, kakršne ni bilo od začetka«, pri čemer se je jasno skliceval na Evangelij po Mateju 24,21. Zato se mi trditve, da tako ideja o vzetju kot priznavanje različnih razrešitev nista bila koncepta v zgodnji Cerkvi, ne zdijo upravičene. Res je, da zgodnji cerkveni očetje niso pisali o vzetju pred stisko, kot ga sodobno opisujejo, vendar je to povsem druga stvar. Ni mogoče zagovarjati vzetja pred stisko in nato trditi, da je pred-milenarizem zmagal.

Ker torej mnenja nekaterih [pravoslavnih] izhajajo iz heretičnih razprav, ne poznajo niti Božjih določil niti skrivnosti vstajenja pravičnih niti [zemeljskega] kraljestva, ki je začetek neokrnjenosti, s pomočjo katere se tisti, ki so tega vredni, postopoma privajajo na božansko naravo.²⁸

In zato, ko bo na koncu Cerkev iz nje nenadoma vzeta, je rečeno: »Tam bo stiska, kakršne ni bilo od začetka in je tudi ne bo.« To je namreč zadnje tekmovanje pravičnih, v katerem so, ko zmagajo, okronani z neokrnjenostjo. – **Irenej**, *Proti herezijam (Against Heresies)*²⁹

---

²⁸ Isti vir, »Irenej, Proti herezijam« (Irenaeus Against Heresies), knj. 1, 561.

²⁹ Isti vir, 558.

Klement Rimski o Kristusovi vrnitvi v Jeruzalem

Natančen pregled nauka o zadnjih dneh sveta zgodnje Cerkve na koncu razkrije, da so preprosto pričakovali dobesedno vrnitev Gospoda na zemljo v Jeruzalemu, kot beremo pri Klementu I. Rimskem (ok. leta 30-100). Nauk o zadnjih dneh sveta v tistem času ni bil močno razvit, vsaj v izrazih, ki so se ohranili do danes, vendar so očitno pričakovali resnično in dobesedno Kristusovo vrnitev na zemljo, »v svoj tempelj«.

Resnici na ljubo se bo kmalu in nenadoma uresničila njegova volja, kot pričuje tudi Sveto pismo, ki pravi: »Hitro bo prišel in ne bo odlašal« in »Gospod bo nenadoma prišel v svoj tempelj, Sveti, ki ga pričakujete.« – **Klement Rimski** ³⁰

Prav tako lahko ugotovimo, da so se že zelo zgodaj v zgodovini Cerkve nekateri kristjani, kot je bil Dionizij, spopadali z dobesednim razumevanjem knjige Razodetja in starozaveznih prerokov. Ta boj se v Cerkvi nadaljuje vse do današnjih dni. A-milenarizem kot okvir za razumevanje dogajanja v sodobnem času, ki izpolnjuje prerokbe Stare in Nove zaveze o zadnjih dneh, je propadel. Enostavno ne more vzdržati številnih dobesednih dogodkov, o katerih bomo razpravljali v naslednjih poglavjih. Toda dejstvo, da Cerkev o tem razpravlja že vsaj od tretjega in četrtega stoletja, pomeni, da zadeve tu ne bo mogoče hitro rešiti.

Upajmo, da bo ta kratek povzetek stališč zgodnje Cerkve nekaterim v pomoč. Tistim, ki se še vedno spopadajo z vprašanji o a-milenarističnem pogledu, lahko rečem le, da upam, da boste vztrajali do konca knjige in nato ponovno pretehtali, ali se želite držati pretežno dobesednega ali pretežno alegoričnega pogleda na preroštvo, saj gre v resnici za to.

---

³⁰ Isti vir, »Prvo Klementovo pismo« (The First Epistle of Clement), knj. 1, 11.

Da ima modrost prav, dokazujejo njeni Otroci

O pravilnem načinu razlaganja prerokb se je razpravljalo že od časov zgodnje Cerkve, pa tudi že veliko prej, kot je zapisano na številnih mestih v Stari in Novi zavezi. Paziti moramo, da Jezusove besede farizejem in učiteljem postave, ki so *›zavrnilo nasvet Boga, sami zoper sebe‹* (Lk 7,30), ne veljajo tudi za nas v sodobnem času.

In Gospod je rekel: »S kom naj torej primerjam ljudi tega rodu? In čemú so podobni? Podobni so otrokom, sedečim na trgu, ki kličejo drug drugemu ter govorijo: ›Piskali smo vam, pa niste plesali; objokovali smo vam, pa niste jokali.‹ Kajti Janez Krstnik je prišel [in] niti ni jedel kruha niti ni pil vina; vi pa pravite: ›Hudiča ima.‹ Sin človekov je prišel in jé ter pije; vi pa pravite: ›Glejte, požrešen človek in vinski bratec, prijatelj davkarjev in grešnikov!‹ Toda modrost je opravičena po vseh svojih otrocih.«

– Luka 7,31-35

Druga možnost, kako reči *›modrost se dokaže [za] resnično po vseh svojih otrocih‹*, je *›resnica se bo na koncu izkazala‹*. Trdim, da sedanje izpolnjevanje svetopisemskih prerokb dejansko dokazuje dobresedno razlago Svetega pisma, in to prav pred našimi očmi. In ko nam Jezus podaja sliko otrok, ki pravijo: *›Piskali smo vam, pa niste plesali,‹* je videti kot slika odraslih, ki pričakujejo, da bo Bog naredil stvari v skladu z njihovimi lastnimi zamislili in željami. Toda Bog bo storil, kar hoče. Ne pleše po naši melodiji. Namesto tega bi mi morali plesati po Božji melodiji.

Druga besedna podoba, ki jo vidimo, je, da so farizeji in učitelji postave ob izpolnitvi prerokbe to kritizirali in zavrnilo. Namesto da bi priznali in sprejeli, da so Jezusovi nauki od Boga, so jih označili za zle. Kakšen je naš odziv na izpolnitev Božje besede, ki smo ji trenutno priča? Kako se lahko izognemo enaki napaki, da se ne bi odzvali tako, kot so se v svoji neveri odzvali farizeji? Upam,

da boste po branju te knjige in preučevanju tu zbranih preroških izpolnitev spoznali, da se ›*modrost dokaže [za] resnično po vseh svojih otrocih*‹ in da se prava metoda za razlage prerokb izkaže za pravilno, ko se prerokbe izpolnijo.

Preučevanje Svetega pisma za spoznavanje prerokb

Zadnja točka, ki jo želim izpostaviti v tem poglavju, se nanaša na to, kako pomembno je, da posvetimo čas preučevanju prerokb Stare in Nove zaveze. Ne moremo prepoznati izpolnitve prerokbe, ki se je ne zavedamo. Brez poglobljenega poznavanja Svetega pisma je zelo težko ohraniti poznavanje vseh prerokb, na katere moramo biti pozorni – preprosto jih je toliko, da jih je težko imeti vse v mislih. Zato je pomembno, da jih še naprej preučujemo in tako omogočimo Svetemu Duhu, da nam prek njih spregovori.

Dejansko se ocenjuje, da je tretjina Svetega pisma prerokba. Če to drži, potem bi bilo med 31.103 vrsticami v Svetem pismu več kot 10.000 preroških vrstic! J. Barton Payne v *Enciklopediji bibličnih prerokb* navaja 8352 preroških vrstic.³¹ Mislim, da je to število podcenjeno (nekateri odlomki, ki sem jih izpostavil v tej knjigi, na primer niso navedeni v njegovi enciklopediji); toda v vsakem primeru je to velik zalogaj za preučevanje! Edini način, da si zapomnimo toliko vrstic, je, da veliko časa porabimo za branje in razmišljanje o Svetem pismu. To naj bi nam tudi pomagalo

---

³¹ Za podrobnosti glej [Payne, J. Barton. *Enciklopedija svetopisemskih prerokb: Popolni vodnik po svetopisemskih napovedih in njihovi izpolnitvi (Encyclopedia of Biblical Prophecy: The Complete Guide to Scriptural Predictions and Their Fulfillment)*: (Harper & Row Publishers, 1973): 674-5.] Payne navaja skupno 1.817 posameznih prerokb v Stari in Novi zavezi, ki so opisane v 8.352 vrsticah. Če to število delimo z 31.103 vsemi svetopisemskimi vrsticami, to pomeni, da je Sveto pismo samo 27 odstotkov preroško. Toda Payne ima manj dobesedni in manj futuristični pogled na prerokbe kot jaz. Če dopustimo, da je v njegovi enciklopediji morda še veliko prerokb, ki jih je spregledal (nekatero od njih so obravnavane v tej knjigi), se tretjina še vedno zdi dobra splošna ocena.

ohranjati ponižnost, saj se zavedamo, da nihče ne more ugotoviti vsega, preden se to ne zgodi. Zavedajoč se Svetega pisma moramo opazovati svet okoli sebe in biti pripravljeni prepoznati, kdaj in kako se prerokbe izpolnijo. In ko to delamo, nam bodo pomagale razločevati čase in delovale kot luč za našo pot (*Ps 119,105*), saj jih je dal neposredno Sveti Duh, da bi nas vodile (*2 Pt 1,20-21*).

Tvoja beseda je svetilka mojim stopalom in svetloba moji stezi.

– Psalm 119,105

Vedite najprej to, da nobena prerokba iz pisem ni iz kakršnekoli osebne razlage. Kajti prerokba v starih časih ni prišla s človeško voljo, temveč so sveti Božji možje govorili, kakor bi bili spodbujeni s Svetim Duhom.

– 2 Peter 1,20-21

[Odlično delo! Zaključili ste prvi dve poglavji! To je bilo veliko globokega razmišljanja, vendar ste se pripravili na razumevanje, kako rešiti nekaj zahtevnih preroških ugank.] V naslednjem poglavju bomo pregledali nekatera načela, kako lahko te lekcije uporabimo pri delu in začnemo povezovati točke med tem, kar pravi Sveto pismo, in tem, o čemer smo priče okoli sebe.

*Komet iz leta 1618 nad Augsburgom,
Elias Ehinger, ok. 1618-1653.*

3

PREPOZNAVANJE ZNAMENJ

KO BEREMO O IZRAELOVIH ČASIH, Jezusovih časih in naslednjih pričevanjih apostolov, je veliko primerov, ko je Bog izpolnil svojo preroško besedo, vendar je veliko število ljudi v tistem času ni prepoznalo. To se mi zdi presenetljivo. Toda ali ni to tisto, kar je napovedal Izaija?

*Kdo je veroval našemu poročilu? In komu se je razodel
Gospodov laket?*
– Izaija 53,1

Nekateri bodo v skušnjavi, da bi Izaija 53,1 brali samo v kontekstu preostalega poglavja. Uporabili ga bodo le za opis trpečega mesije, ki se izraža kot neuspeh velikega dela Izraela, da bi Jezusa prepoznal kot Mesija, vendar menim, da ima ta vrstica veliko širši kontekst. Razčlenimo prvo vprašanje: ›*Kdo je veroval našemu poročilu?*‹ Druga možnost je: ›*Kdo je verjel mojim prerokom?*‹ V tem smislu vprašanja ne moremo omejiti na to, da bi pomenilo samo Izaija, kot da so vsem drugim prerokom v celoti verjeli. Z drugimi besedami, po Izaiju Bog sprašuje, kdo je verjel v njegove

prerokbe. Namiguje, da mnogi resnično ali v celoti ne verjamejo v Božjo preroško besedo.

Naslednje vprašanje je: ›*In komu se je razodel Gospodov laket?*‹ Gospodova roka je Božje delovanje v svetu, ki izpolnjuje njegove obljube. Povedano drugače, Bog sprašuje, kdo je videl njegovo roko delovati v svetu, da bi izpolnil njegovo besedo. Zato je dobessedno in široko razumevanje te vrstice, da Bog sprašuje, kdo je verjel v njegove prerokbe in kdo je prepoznal, ko je izpolnil svojo besedo?

Za prepoznavanje prerokb je potrebna vera

Eno je, če beremo Izaija 53,1 in ga uporabimo za judovsko ljudstvo, ki je živelo v Jezusovem času, veliko večji udarec pa je, če ga uporabimo za vse, ki danes živijo na zemlji, vključno z nami. Zakaj? Zato, ker je v današnji Cerkvi pomanjkljivo razumevanje preroštva. Prvič, obstaja biblična nepismenost glede tega, kar je bilo izrečeno – večina ljudi tega sama ni dovolj preučila, da bi vedela vse, kar je Bog prerokoval. Drugič, v Cerkvi ni splošnega soglasja o tem, kako naj bi se to razlagalo. Brez skupne razlagalne leče ni mogoče priti do skupnega razumevanja Božje preroške besede, zato vsak človek, cerkev ali denominacija razlaga Sveto pismo, kakor se mu zdi primerno. Tretjič, tudi ko se zgodijo stvari, za katere se zdi, da izpolnjujejo Sveto pismo, se mnogi obotavljajo razglasiti, da je prišlo do izpolnitve. To je še posebej težko, kadar opis v preroštvu ni jasen ali kadar je več možnih razlag.

Posledica tega je, da so ljudje običajno negotovi glede tega, kdaj se je prerokba uresničila, hkrati pa so lahko zelo prepričani, kako si predstavljajo, da se bo prerokba uresničila v prihodnosti. To je obratno. Prepričani bi morali biti, kdaj se je prerokba izpolnila, ker se je to zgodilo. Dogodke lahko neposredno primerjamo s Svetim pismom in bi morali biti sposobni presoditi, ali se dogodek ujema s prerokbo ali ne. Nasprotno pa bi si morali pridržati nekaj

negotovosti glede tega, kako natančno bo Bog izpolnil svojo besedo v prihodnosti, saj lahko Bog stori stvari na način, ki si ga zdaj ne moremo niti predstavljati. Kljub temu pa moramo, ko Bog deluje in uresniči svojo besedo, priznati, da je to storil ›*Gospodov laket*‹.

Mar bo zlo v mestu in Gospod tega ni storil? – Amos 3,6b

Manjkajoča sestavina za prepoznavanje izpolnitve Božje preroške besede je VERA. Brez vere ni mogoče ugajati Bogu (*Hebrejcem 11,6*). In rekel bi, da je podobno nemogoče prepoznati Božjo roko na delu. Pavel nam pravi, da so prerokbe znamenje za vernike in ne za nevernike (*1 Korinčanom 14,22*). Kaj to pomeni? To pomeni, da morate verjeti in imeti vero, da bi videli in razumeli prerokbe.

Pavel nam tudi pravi, da naj bi se preroštva razodevala in razkrivala, da bi pomagala ljudi privedi do vere v Boga (*Pismo Rimljanom 16,26*). Kako lahko to storimo kot verniki, če ne preučujemo in ne uporabljamo preroških spisov? Ali jih ne bi smeli imeti za luči in vodnike narodom in verjeti, da so nekaj povsem zanesljivega (*2 Pt 1,19*)? Toda nekateri so se do prerokb obnašali prezirljivo, tako da so jih ignorirali ali zmanjševali njihovo pomembnost (*1 Tes 5,19-21*). Pogosto je razlog, da ne posvečajo pozornosti prerokbam, ta, da menijo, da razlage niso zanesljive.

Toda brez vere mu je nemogoče ugajati, kajti kdor prihaja k Bogu, mora verovati, da on je in da je nagrajevalec teh, ki ga marljivo iščejo. – Hebrejcem 11,6

Zato so jeziki za znamenje, ne tem, ki verujejo, temveč tem, ki ne verujejo. Toda prerokovanje ne služi tem, ki ne verujejo, temveč tem, ki verujejo.

– 1 Korinčanom 14,22

[razodetje skrivnosti, ki je bila tajno čuvana] ..., *toda sedaj je razodeta in po pismih prerokov, glede na zapoved večnega Boga, razglašena vsem narodom zaradi poslušnosti veri ...*

– Rimljanom 16,26

Ne gasite Duha. Ne prezirajte prerokovanj. Preizkušajte vse stvari; trdno držite to, kar je dobro. – 1 Tesaloničanom 5,19-21

Oglejte si ta svetopisemska pričevanja o tem, kako pomembno je preroštvo sprejeti z vero. Ta so luč za nas v temnem prostoru. Uporabiti moramo modrost, da jih razumemo, in vse preizkusiti, vendar jih ne smemo opustiti. Pripravljeni moramo biti uveljavljati svojo vero v spoznanju, da Bog izpolnjuje svojo besedo. Videti svetovne dogodke, ki se ujemajo s preroškimi izjavami – in kljub temu ostati v neveri – bi se zdelo, da je to posledica pomanjkanja vere ali pomanjkanja prizadevnosti pri raziskovanju zadeve.

In želimo, da vsak izmed vas do konca izkazuje isto vnemo k polni gotovosti upanja, da ne boste leni, temveč posnemovalci teh, ki zaradi vere in potrpežljivosti podedujejo obljube.

– Hebrejcem 6,11-12

Manjkajoč Kristusov prvi obisk

Ko se je Jezus z Oljske gore bližal Jeruzalemu, je jokal nad mestom, ker niso prepoznali določenega časa njegovega obiska. V prvem stoletju so obstajale številne prerokbe, ki niso kazale le na to, da je Jezus Mesija, ampak tudi na to, da je bil čas njegovega prihoda na dosegu roke. Modri z Vzhoda so prepoznali določen čas (*Mt 2,1-9*), prav tako Simeon iz Jeruzalema, prerokinja Ana (*Lk 2,22-38*) in mnogi drugi. Toda farizeji in učitelji postave tega večinoma niso vedeli. Njihova nesposobnost, da bi prepoznali čas in prihod Mesije, je privedla do uničenja Jeruzalema in drugega templja. Luka v 19. poglavju zapisuje Jezusove besede pred njegovim zmagošlavnim vhomom v Jeruzalem, le nekaj dni pred

njegovim križanjem. Njegova izjava sproži nekaj vprašanj. Prvo je: »Kako so spregledali, da je Mesija?« In drugo: »Če je bil za njegov prvi prihod določen čas in ga niso prepoznali, ali lahko tudi mi zamudimo določen čas za njegovo obljubljeni vrnitev?«

Ko pa je prišel bliže, je zagledal mesto ter se razjokal nad njim, rekoč: »Če bi ti spoznalo, celó ti, vsaj na ta tvoj dan, stvari, ki pripadajo tvojemu miru! Toda sedaj so skrite pred tvojimi očmi. Kajti nadte bodo prišli dnevi, ko bodo tvoji sovražniki okoli tebe nasuli okope in te obkolili in te stiskali na vsaki strani in zravnali te bodo z zemljo in tvoje otroke v tebi; in v tebi ne bodo pustili enega kamna na drugem, ker nisi spoznalo časa svojega obiskanja.«
– Luka 19,41-44

Začnimo s prvim vprašanjem. Bilo je veliko načinov, kako bi morali prepoznati določen čas. Lahko bi trdili, da so že njegovi čudeži pričali o tem, da je Mesija. Bil je Davidov sin, rodil se je devici v Betlehemu Efrati, pobegnil v Egipt, odraščal v Nazaretu, služil v Galileji, pred njim je bil Janez Krstnik in ta ga je potrdil, in pravkar je na osličku jahal skozi vzhodna vrata na Tempeljsko goro, vse to pa je bilo izpolnitev različnih svetopisemskih prerokb.³² Pojavil se je tudi ob določenem času – 483 let (devetinšestdeset krat sedem) po Artakserksovem ukazu o obnovi in ponovni izgradnji Jeruzalema v skladu z Danielovo prerokbo o sedemdesetih tednih.³³

In končno, kar je najpomembneje, Jezus je farizejem in učiteljem postave neposredno povedal, da je Mesija, Božji Sin, ki ga je poslal Oče (*Jn 10,22-40*). Bila so torej tako znamenja kot neposredna razodetja, ki so jih spregledali ali pa jih niso hoteli prepoznati. Prerokbe so se uresničile tik pred njihovimi nosovi, vendar jih niso

³² Sklici so navedeni v: Izaija 11,1, Mihej 5,2 in Izaija 7,14, Ozej 11,1, Izaija 9,1-2, Janez 1,29, Ezekiel 44,1-2 in Zaharija 9,9.

³³ Več o tem bom povedal v 5. poglavju: *Sedemdeset tednov je bilo določenih.*

videli ali pa jim preprosto niso mogli verjeti. In zaradi tega so doživeli Jezusovo izjavo iz 19. poglavja Lukovega evangelija, ko sta bila sedemintrideset let pozneje, leta 70, uničena tempelj in ves Jeruzalem. Vendar ne moremo kriviti samo verskih voditeljev, da niso videli tega, kar so imeli pred seboj. Jezus je nekaj stvari povedal tudi učencem, vendar jih tudi oni niso mogli razumeti. Tako jim je na primer neposredno povedal, da bo ubit in da bo čez tri dni vstal od mrtvih (*Mr 9,9-10.31-32*).

In ko so prišli dol z gore, jim je naročil, naj nobenemu človeku ne povedo, kakšne stvari so videli, dokler ne bo Sin človekov vstal od mrtvih. In ta govor so zadržali med njimi samimi in drug drugega spraševali, kaj naj bi pomenilo vstati od mrtvih. – Marko 9,9-10

Kajti svoje učence je učil in jim govoril: »Sin človekov je izroččen v človeške roke, in ubili ga bodo. In potem, ko bo umorjen, bo tretji dan vstal.« Tega govora pa niso razumeli in bali so se ga vprašati. – Marko 9,31-32

Jezus je uporabljal zelo preprost jezik, a učenci kljub temu niso mogli razumeti, kaj je mislil. Toda kako je to mogoče? Zakaj jim ni bilo jasno, kaj je rekel? Učenci si preprosto niso mogli predstavljati, kako bi bile dobesedne besede, ki jim jih je govoril Jezus, lahko resnične, zato so sklepali, da morajo pomeniti nekaj drugega. Ni šlo za to, da ga niso slišali ali da ne bi razumeli njegovih besed. Marko je zapisal, da so učenci *>ta govor zadržali<* in nato razpravljali o tem, kaj pomeni. Kadar razumna in resnicoljubna oseba izreče fantastično izjavo, je logično domnevati, da je bila mišljena kot prispodoba ali hiperbola. Tak primer je npr: *Tekač je **poletel** po progi*. Težava pa nastane, kadar dobesedno izjavo napačno razumemo kot nekaj, kar je zunaj območja možnosti.³⁴ Kadar se to zgodi, lahko povzroči, da napačno razumemo najpreprostejše izjave. Ker se je to zgodilo

---

³⁴ Npr: da bo Kristusova tisočletna vladavina trajala dobesedno tisoč let.

tako farizejem kot učencem, moramo biti tudi mi pozorni na to, da pri razlagi prerokb ne naredimo podobnih napak.

Bodo mnogi nepripravljeni na Kristusov drugi приход?

To nas vrača k drugemu vprašanju: Če je bil določen čas za njegov prvi приход in ga niso prepoznali, ali lahko tudi mi zamudimo določen čas za njegov obljubljeni povratek? Očitni odgovor je: Da, lahko. Da bi se izognili isti napaki, moramo poznati posebna znamenja, na katera nam Sveto pismo pravi, da moramo biti pozorni, in potrebujemo vero, da jim verjamemo. Jezus je obljubil, da se bo vrnil (*Janez 14*), in dal je veliko znamenj o svojem povratku (*Matej 24* in *Luka 21*). Rekel nam je tudi, naj opazujemo, da bomo prepoznali, da je prišel čas, in da nas ne bo presenetil.

Pazite pa se, da ne bi bila vaša srca kadarkoli preobremenjena s prenasičenostjo in pijanostjo in skrbmi tega življenja in tako, da ta dan nad vas ne pride nepričakovano. Kajti kakor zanka bo prišel na vse tiste, ki prebivajo na obličju celotne zemlje. Čujte torej in nenehno molite, da boste lahko šteti za vredne, da pobegnete vsem tem stvarem, ki se bodo pripetile in stopite pred Sina človekovega.

– Luka 21,34-36

*Kajti ko bodo govorili: »Mir in varnost,« tedaj nenadoma pride nadnje uničenje, kakor porodne muke na žensko z otrokom; in ne bodo ubežali. **Toda vi, bratje, niste v temi, da vas tisti dan preseneti kakor tat.** Vi vsi ste otroci svetlobe in otroci dneva. Nismo od noči niti od teme. – 1 Tesaloničanom 5,3-5 (poudarek dodan)*

Nepoznavanje časa Jezusovega prvega obiska je imelo zelo resne posledice. Sveto pismo nas uči, da bo Kristusova vrnitev presenetila ljudi ›*kakor tat*‹. Torej tiste, ki so v temi in ne pazijo, da ne bi bila njihova ›*srca kadarkoli preobremenjena s prenasičenostjo in pijanostjo in skrbmi tega življenja*‹. V skladu s tem moramo biti vedno ›*čuječi*‹ in moliti, da lahko ›*pobegnemo vsem tem stvarem, ki se bodo pripetile*‹, tako da bomo lahko

›stopili pred Sina človekovega‹, ko pride. Mislim, da smo na podlagi teh vrstic lahko precej prepričani, da tisti, ki pričakujejo njegov prihod, ne bodo presenečeni. Prav tako smo lahko prepričani, da bo neprepoznavanje znamenj Jezusovega drugega prihoda še bolj pogubno, kot je bilo ob njegovem prvem prihodu.

Sprememba našega pristopa

Ko razmišljamo o tem, kako analizirati prerokbe za prihodnost, in ko prepoznavamo njihovo izpolnitev v sedanjosti ali preteklosti, se mora zgoditi izjemno pomemben premik v našem pristopu k preučevanju prerokb. Ta koncept je podoben razumevanju, da ko igrate nogomet in imate žogo pod nadzorom, igrate v napadu, ko pa žogo izgubite, morate spremeniti sestavo in igrati obrambo. Na metaforičen in vzporeden način morate nekaj podobnega storiti tudi pri preučevanju prerokb.

Ko na primer preučujemo prerokbe in razmišljamo o prihodnjih možnostih za njihovo uresničenje, moramo o vseh teh možnostih razmišljati široko in se zavedati, da tudi naša najboljša domišljija morda ne bo mogla podati pravega ali popolnega pomena. To je podobno kot igrati napad. Ko pa preučujemo prerokbo in jo primerjamo s stvarmi, ki so se že zgodile, moramo ubrati drugačen pristop. Ne skrbite več za vse možnosti, ampak raje preverite, ali je pretekli dogodek mogoče razumno opisati s prerokbo ali ne. To je kot igranje obrambe. V skladu s tem se pri preučevanju preteklosti ne smemo zlahka otresti prepoznavanja jasnega ujemanja dogodkov s preroškim besedilom na podlagi obstoja katerega koli števila alternativnih možnih ali predlaganih pomenov prerokbe – razen če to ni v celoti dopolnjeno s preteklimi dogodki. V tem primeru bi morali prepoznati le delno izpolnitev ali vmesno izpolnitev, ne da bi zanikali pričakovanje druge, popolnejše izpolnitve v prihodnosti.

Tukaj je primer, kaj imam v mislih. Moški od svojega pastorja prejme sporočilo, da bo nekdo iz njegove cerkve prišel k njemu in mu prinesel obrok, ker je njegova družina bolna. V tem trenutku si bolnik lahko predstavlja, kdo točno iz njegove cerkve bi ga lahko obiskal, in se sprašuje, kakšna hrana bi to lahko bila. Nato sodelavec iz službe prinese škatlo pomaranč in jih odnese k bolnikovi hiši. Ali je bil to obljubljeni obrok od člana cerkve? Ne. Bilo je nekako podobno, vendar kolega ni bil iz njegove cerkve in škatla pomaranč, čeprav predstavlja hrano, ni polnovreden obrok. Zato je še naprej čakal in se spraševal. Predvideva, da bodo obrok prinesli Jacksonovi, ki so znani po tem, da to storitev pogosto nudijo bolnim ljudem iz cerkve. Predstavlja si, da bo to slavna piščančja piccata gospe Jackson. Nato se oglasi zvonec na vratih. To je nekdo drug. To je moški, ki ga pozna iz cerkve, vendar ne pozna niti njegovega imena. Moški prijazno odloži veliko vrečko dišeče tople hrane in testenin. Nato bolniku zaželi vse dobro in odide. Na tej točki je neumno, da bolnik še naprej pričakuje, da se bo pojavila gospa Jackson s piščancem piccata. Kajti ne gre več za to, da bi si predstavljal, kdo in kaj bi se lahko pojavilo, ampak za to, da bi ocenil, ali se je nekdo iz cerkve pojavil z obrokom ali ne. Na enak način se moramo izogibati temu, da ne bi prepoznali, da je prerokba izpolnjena, ko so izpolnjeni navedeni pogoji, ne glede na to, ali je bilo to tisto, kar smo pričakovali ali ne.

Bog želi, da prepoznamo, ko izpolni svoje obljube. Vemo, da je to njegovo srce, ko beremo odlomke, kot je ta iz Izaijeve knjige. To posebej velja za ljudstvo, ki prepozna Gospodovo roko pri obnovi dežele, vendar je to očitno tudi splošna izjava, ki jo lahko uporabimo za izpolnitev vseh Božjih obljub. V nasprotnem primeru bi bili ljudje v skušnjavi, da bi sklepali, da se je to zgodilo z njihovim lastnim prizadevanjem ali da se je zgodilo po naključju, in bi se spraševali, ali je Bog resnično suveren nad človeškimi zadevami.

[Govori o obnovi Izraela] ... *da bodo lahko videli, spoznali, preudarili in skupaj razumeli, da je to storila Gospodova roka in Sveti Izraelov je to ustvaril.*

– Izaija 41,20

Čakanje na njegovo vrnitev

Sveto pismo nas torej jasno uči, da moramo v nekem prihodnjem času s pričakovanjem pričakovati dobesedni drugi prihod Jezusa Kristusa na zemljo. Opazovati moramo znamenja njegovega prihoda, da bomo vedeli, kdaj se bo približal. Jezus nas je opozoril, da nas lahko v nasprotnem primeru preseneti in nam dodeli mesto pri hinavcih in nevernikih, kjer bo *›jok in škripanje z zobmi‹*.

›Čujte torej, kajti ne veste katero uro pride vaš Gospod. ... Toda če bo ta hudobni služabnik v svojem srcu rekel: ›Moj gospodar odlaša svoj prihod, in bo začel udarjati svoje soslужabnike ter jesti in piti s pijanimi, bo gospodar tega služabnika prišel na dan, ko ga ne pričakuje in ob uri, ki se je ne zaveda in presekal ga bo narazen ter mu določil njegov delež s hinavci; tam bo jokanje in škripanje z zobmi.‹‹

– Matej 24,42.48-51

›Čujte torej, kajti ne veste, kdaj prihaja hišni gospodar, zvečer ali opolnoči ali ob petelinjem petju ali zjutraj, da vas ob nenadnem prihodu ne najde spečih. In kar pravim vam, pravim vsem: ›Čujte.‹‹

– Marko 13,35-37

Čeprav večina ve za te napotke, da je treba biti čuječ, se mi zdi, da pogosto, ko se z nekom začnem pogovarjati o svetopisemskih prerokbah, ki še ni opazoval prerokb, slišim nekaj takega: *›Ampak, veš, Jezus bo prišel kot tat ponoči, zato res ne moremo vedeti, kdaj se bo vrnil.‹* Na to običajno rad odgovorim: *›Motiš se, ker ne poznaš Svetega pisma ...‹* A čeprav je Jezus farizejem izrekel takšne izjave, se mi zdi, da v današnjih časih ne morem tako govoriti, zato sem na splošno veliko bolj diplomatski. Kljub temu pa ljudje, ko navajajo sklicevanje na nočne tatove, običajno

ne upoštevajo Pavlovih besed iz Prvega pisma Tesaloničanom, da ›otroci svetlobe in otroci dneva‹ NE bodo presenečeni ›kakor tat‹. Najbolj zdravorazumsko in očitno je Pavlove besede razumeti tako, da bodo presenečeni le tisti, ki ne bodo čuječi, kot je zapovedal Jezus. Na enak način vemo, da Noe ni bil presenečen nad potopom. Bog mu je to povedal že veliko prej. Noe je moral celo najprej zgraditi ladjo, vendar je potop presenetil vse, ki niso bili na ladji.

Zato ponovno vidimo, da je edini logični način, da nas sodba, ki prihaja ›kakor tat ponoči‹, ne preseneti, da pazimo na znamenja časov, na katera so nas Jezus, preroki in apostoli opozarjali v Svetem pismu. In če ste čuječi, potem že veste, da trenutno vidimo dogodke v svetu okoli nas, ki se zelo ujemajo z razmerami, pred katerimi smo bili opozorjeni. Glavno znamenje je bilo vrnitev Izraela kot naroda, o čemer bomo govorili v naslednjem poglavju.

Ker smo bili opozorjeni, si ne moremo privoščiti, da bi prezrli tako očitne znake. Medtem ko je vsaka krščanska generacija hrepenela po tem, da bi videla vrnitev našega Gospoda in Odrešenika Jezusa Kristusa in so nekateri celo napačno napovedovali preteklo datume njegovega povratka, pa nobena krščanska generacija še ni videla takšnega števila stvari, ki smo jim priče danes, razen tistih, ki so živeli v Kristusovem času. Vendar ko gledamo naprej, je kot da bi gledali skozi zatemnjeno okno, kjer ni vse popolnoma jasno.

Kajti sedaj vidimo skozi steklo, temno; toda takrat iz obličja v obličje; sedaj spoznavam deloma, toda takrat bom spoznal enako, kakor sem bil tudi spoznan.

– 1 Korinčanom 13,12

Vemo, da so dogodki, opisani v Svetem pismu, resnični dogodki, ki se bodo zgodili tekom človeške zgodovine, in da se bo vse, kar je napovedal Bog, nekoč uresničilo. Čeprav se lahko zgodi po delih ali stopnjah, ima lahko zgodnjo uresničitvev in uresničitvev v poslednjih dneh itd. V skladu s tem moramo biti odprti, da lahko Bog izpolni prerokbo dobesedno na način, ki si ga vnaprej ne

moremo predstavljati ali ugibati. Ne smemo pozabiti, da je to, kar Bog pravi v svoji Besedi, nezmotljivo, toda naši vnaprejšnji predsodki in razlage besedila niso. Zato moramo opazovati s ponižnostjo. Ko pa spoznamo, da je Bog izpolnil svojo Besedo, moramo to tudi pogumno povedati.

[In tu bi se rad ustavil in rekel: ›Dobro delo! Uspelo vam je prebroditi nekaj težkih konceptov in zdaj ste pripravljene, da se spustite globlje.◁] Upam, da ste pripravljene na to, da vas bo osupnilo, koliko prerokb se je v zadnjem času izpolnilo. Neverjetno je pomisliti, da nas je Bog izbral, da v tem času živimo na zemlji in smo priče vrhuncu vseh njegovih obljub. V naslednjem poglavju si bomo ogledali, zakaj je vrnitev Izraela največje znamenje, ki nakazuje, kako pozna ura je v resnici.

*Tudi vi na podoben način, ko boste videli,
da se te stvari dogajajo, védite, da je to blizu,
celó pri vratih.*

– Marko 13,29

Fotografija izraelske zastave na zahodnem zidu Tempeljske gore v Jeruzalemu (posneta 16. januarja 2020).

4

NAJVEČJE ZNAMENJE – VRNITEV IZRAELA KOT NARODA

VEČINA STAROZAVEZNIH PREROKOV JE pisala o času, ko bo mesija vse stvari povrnil judovskemu ljudstvu in jih vrnil v njihovo deželo. Verjetno največje znamenje, da je svet vstopil v poslednje dni, je bila vrnitev Izraela kot države leta 1948. Od takrat si ljudje postavljajo vprašanje, ali je to upravičena izpolnitev svetopisemske prerokbe ali le zanimivo naključje. Vrnitev Izraela kot naroda nas sili, da si odgovorimo na nekaj pomembnih vprašanj. Prvič, ali Božje obljube, ki jih je v Stari zavezi dal Izraelcem, veljajo za judovsko ljudstvo, ki danes živi v Izraelu? Drugič, ali smo bili priče izpolnitvi prerokb zadnjih dni v tej generaciji, in če je tako, ali to pomeni, da smo zdaj v zadnjih od poslednjih dni? Da bi našli odgovore na ta vprašanja, moramo preučiti, kako se sedanji dogodki ujemajo s scenariji, napovedanimi za vrnitev Izraela.

Napovedani holokavst

Spomnim se, da sem posnetke žrtev holokavsta prvič videl v srednji šoli. Bilo je nadvse pretresljivo. Bilo je grozljivo. Pomagalo mi je razumeti, kako je zlo videti in zakaj je tako zelo pomembno, da se mu upremo. Ko so poročila in slike o grozotah holokavsta po vojni končno prišle na dan, so šokirale svet ... in ga presunile.³⁵

Ko sem razmišljal o teh dogodkih, se mi je zdelo, da so tako hudo tragedijo za judovsko ljudstvo morali napovedati že preroki. Ko sem prebiral Sveto pismo, sem mislil, da se je to res zgodilo. David je prerokoval o času velike stiske, ki bo privedla do časa, določenega za izkazovanje milosti Sionu. Opisal je trpljenje in bolečino, kako postanejo koža in kosti, kako se jim posmehujejo, kako se njihovo ime uporablja kot prekletstvo, kako so odvrženi, postavljeni med ruševine, kako usihajo in opisal je celo gorenje kosti. Mislim, da ob branju teh opisov ne potrebujemo preveč domišljije, da si predstavljamo zlate zvezde, gete, koncentracijska taborišča ali taborišča smrti s plinskimi komorami in pečmi. Vse bi se zdelo popolnoma brezupno, razen zadnjih vrstic: *›Vstal boš in imel usmiljenje do Siona, kajti čas, da mu [izkažeš] naklonjenost, da, določeni čas je prišel.‹* Iz te nepopisne tragedije je Bog svetu spremenil srce in Izrael ponovno pripeljal nazaj v njihovo lastno deželo.

³⁵ Fotografija: Joseph LoCascio. ›Mrtvi zaporniki: Koncentracijsko taborišče iz 2. svetovne vojne.‹ 30. april 1945, cc-by-sa 3.0. Na žalost pričakujemo, da bodo grozote holokavsta pod vladavino Antikrista, v času velike stiske celo presežene.

*Kajti moji dnevi so použiti kakor dim in moje kosti so sežgane kakor ognjišče. Moje srce je prizadeto in ovenelo kakor trava, tako da pozabljam jesti svoj kruh. Zaradi glasu mojega stokanja se moje kosti lepijo na mojo kožo. Podoben sem pelikanu iz divjine; podoben sem sovi v puščavi. Bedim in sem kakor vrabec sam na strehi. Moji sovražniki me ves dan grajajo in tisti, ki so besni name, prisegajo zoper mene. Kajti pepel sem jedel kakor kruh in svojo pijačo sem mešal z jokom, zaradi tvojega ogorčenja in tvojega besa, kajti vzdignil si me in me vrgel dol. Moji dnevi so kakor senca, ki se zmanjšuje in izsušen sem kakor trava. Toda ti, oh Gospod, boš ostal na veke in tvoj spomin vsem rodovom. **Vstal boš in imel usmiljenje do Siona, kajti čas, da mu [izkažeš] naklonjenost, da, določeni čas je prišel.***

– Psalm 102,3-13 (poudarek dodan)

Nekatere kristjane morda mika, da bi mislili, da so si Judje vse to trpljenje povzročili sami, ker jih je Bog zavrnil zaradi njihove trdote srca; toda Bog je svoje ljudstvo večkrat rešil skozi stiske in bolečine, da bi ga rešil, ker ga ljubi. Spomnite se Noetove osvoboditve. Če mislite, da je bil Noe eno leto na zabavnem križarjenju, medtem ko je zemlja uničevala voda, si morda napačno predstavljate, kako je bilo biti rešen v tem potopu.

Tudi Job je bil v svojem času oznanjevalec pravičnosti, vendar ga je Bog postavil pred strašne preizkušnje, da bi ga Job še bolje spoznal in bi bil zgled prihodnjim generacijam tistih, ki se bojijo Boga. V Mojzesovih dneh je bilo izraelsko ljudstvo ponovno rešeno skozi velike težave. Kasneje, v času sodnikov, je bilo Božje ljudstvo prav tako osvobojeno v hudih porodnih bolečinah. Tudi v času Estere in Makabejcev so bile takšne priložnosti. Težave so Božje ljudstvo vsakič približale Bogu in mu dale zgled potrpežljivosti in vzdržljivosti v stiskah – čakanje na Božjo rešitev in zaupanje vanjo.

Čeprav figovo drevo ne bo cvetelo niti ne bo sadu na trtah, [čeprav] bo trud oljke odpovedal in polja ne bodo obrodila nobene hrane; [čeprav] bo trop odrezan od staje in v hlevih ne bo črede, se bom vendar veselil v Gospodu, užival bom v Bogu rešitve moje duše.
– Habakuk 3,17-18

Obstaja še en primer izpolnitve Psalma 102, ki ga je Bog prevzel nase. To lahko vidimo v preizkušnji, ko je Bog prosil Abrahama, naj žrtvuje svojega sina, vendar je namesto tega Bog sam poskrbel za žrtev (1 Mz 22,13). Še enkrat preberite začetne besede Psalma 102. in si predstavljajte, da jih uporabljamo za našega odrešenika, Jezusa Kristusa, Božje jagnje, ki odvzame greh sveta.³⁶ Bog je poslal svojega Sina kot Mesija Izraela, da bi trpel in umrl, po besedah prerokov prav *ob primernem času* – ob določenem času.³⁷

Kajti ko smo bili še brez moči, je Kristus ob primernem času umrl za brezbožne.
– Rimljanom 5,6

Ne pozabite, da se lahko določena prerokba izpolni več kot enkrat. To je prikaz Božje moči in vsevednosti, da lahko kot kamen, ki poskakuje prek vode, izreče enkrateno razglas z več izpolnitvami skozi stoletja. Preden je Psalm 102 pokazal na holokavst sodobnega časa, je najprej pokazal na čas, ko bo Bog poslal svojega edinega sina, ki se bo soočil s še večjo preizkušnjo od tiste, za katero je vedel, da se bo judovsko ljudstvo soočilo 1900 let pozneje. Namen obeh preizkušenj je bila končna osvoboditev njegovega ljudstva in narodov. To bo veljalo tudi za končne porodne bolečine, s katerimi se bodo v veliki stiski soočili tisti, ki imajo pričevanje o Jezusu (Raz 12,17).

³⁶ Če ne vidite vzporednic s Kristusovim trpljenjem na križu, preberite tudi Izaija 53, ki nam daje presenetljiv preroški opis Kristusovega križanja. Gre za vizijo skrajnega trpljenja – težko bi rekli, kateri opis je hujši (Izaija 53 ali Psalm 102).

³⁷ Več o Kristusovih določenih časih bom povedal v petem poglavju o Danielovih sedemdesetih tednih.

bolečine ponovno spremenile v osvoboditev. Psalm 102 se konča z obljubo obnove. Bog bo obnovil vse stvarstvo, kot bi zamenjal obrabljena oblačila.³⁸

Ta [dva – nebo in zemlja] bosta izginila, toda ti boš ostal. Da, vsa se bosta postarala kakor obleka; zamenjal ju boš kakor suknjo in bosta zamenjana.
– Psalm 102,26

Izrael se je ponovno rodil v enem dnevu

V valu podpore svetovne skupnosti je leta 1948 končno napočil predvideni čas. Taka neizrekljiva grozljivost kot je bil holokavst, je odprla vrata enemu najbolj neverjetnih Božjih del, kar jih je svet videl – ponovnemu zbiranju izgnancev in obnovi izraelskega naroda. V Izaijevih časih neodvisni suvereni narodi niso nastali z mednarodnimi sporazumi. Neodvisnost je bila pridobljena s konico meča, v težkih bitkah. In vendar je Izaija napovedal to, kar smo opazili.

Generalna skupščina Združenih narodov (ZN) je 29. novembra 1947 izglasovala Resolucijo 181, s katero je bil sprejet načrt, ki je omogočal razdelitev britanskega mandata na dve državi, judovsko in arabsko.³⁹ Usodni dan je prišel 14. maja 1948, ko je judovsko ljudstvo, ki je živelo v britanskem mandatu, uradno razglasilo svojo neodvisnost in narod Izrael se je ponovno rodil. Neodvisnega judovskega naroda ni bilo že skoraj 2000 let. A kot je napovedal Izaija, je bil Izrael razglašen za novo suvereno državo ... v enem samem dnevu. Prišel je določeni čas.

---

³⁸ Preroški pomen te vrstice je potrjen v Pismu Hebrejcem 1,10-12.

³⁹ >1947: Mednarodna skupnost pravi DA ustanovitvi Države Izrael, < Ministrstvo za zunanje zadeve Izraela, < (The international community says YES to the establishment of the State of Israel. *Israel Ministry of Foreign Affairs*,) <https://mfa.gov.il/Jubilee-years/Pages/1947-UN-General-Assembly-Resolution-181-The-international-community-says-Yes-to-the-establishment-of-the-State-of-Israel.aspx>

Kdo je slišal takšno stvar? Kdo je videl takšne stvari? Mar bo zemlja primorana, da rodi v enem dnevu? Ali bo narod hkrati rojen? Kajti takoj, ko je bila [hči] sionska v porodnih mukah, je rodila svoje otroke.<

– Izaija 66,8

Vrnitev Izraela kot naroda

V Stari zavezi je Bog večkrat obljubil, da bo svoje ljudstvo sicer razkropil po narodih kot sodbo za njihov greh, ker so ga zapustili, vendar da jih bo tudi ponovno zbral. Ogromno vrstic, odlomkov in celo celih poglavij je posvečenih vrnitvi izraelskih rodov v deželo. Navajam nekatere od njih.

Postavil bo zastavo za narode in zbral Izraelove pregnancy in skupaj bo zbral razkropljene od Juda iz štirih koncev zemlje.

– Izaija 11,12

›Ljudje bodo polja kupovali za denar, podpisovali dokaze, jih pečatili in jemali priče v Benjaminovi deželi in v krajih okoli Jeruzalema, v Judovih mestih, gorskih mestih, dolinskih mestih in v mestih na jugu, kajti jaz bom njihovemu ujetništvu povzročil, da se vrne,< govori Gospod.

– Jeremija 32,44

Zato reci: ›Tako govori Gospod Bog: ›Jaz vas bom celo zbral izmed ljudstev in vas zbral izmed dežel, kamor ste bili razkropljeni in jaz vam bom dal Izraelovo deželo.<

– Ezekiel 11,17

›... in vas izpeljem izmed ljudstva in vas zberem iz dežel, po katerih ste razkropljeni, z mogočno roko, z iztegnjenim laktom in z izlito razjarjenostjo.<

– Ezekiel 20,34

Tako govori Gospod Bog: »Ko bom Izraelovo hišo zbral izmed ljudstev, med katere so razkropljeni in bom posvečen v njih v očeh poganov, potem bodo prebivali v svoji deželi, ki sem jo dal svojemu služabniku Jakobu. – Ezekiel 28,25

»Kajti jaz vas bom vzel izmed poganov in vas zbral iz vseh dežel in vas privedel v vašo lastno deželo.« – Ezekiel 36,24

Eden od izzivov v zvezi s temi odlomki ni, ali so se izpolnili leta 1948, ampak ali so se izpolnili že ob Judovi vrnitvi iz prvega izgnanstva (ang: First Diaspora; narodnostna ali verska skupnost, ki živi raztresena na ozemlju druge narodnosti ali vere; v času Nebukadnezarja; op. prev.). – ko so Izrael razpršili Asirci, Juda pa Babilonci. Prvič, ugotovili smo že, da se prerokbe lahko izpolnijo več kot enkrat. Drugič, Izaija je izrecno omenil, da bo drugič zbral preostanek Izraela in da bodo tokrat zbrani s štirih strani zemlje. Izaija je poimensko omenil tudi več narodov, ki so vsi imeli veliko judovskega prebivalstva, ki se je vrnilo v Izrael. Ozej nam je celo povedal, da je to končno ponovno zbiranje eno od glavnih znamenj zadnjih »poslednjih dni«. Zapisal je, da bodo Izraelci brez kralja, žrtvovanja ali vélikega duhovnika (na kar namiguje omemba podobe in efóda) zelo dolgo časa, vendar se bodo potem s trepetom vrnili. Ko se ozremo nazaj v zgodovino, se je zgodilo prav to.⁴⁰

Na tisti dan se bo zgodilo, da bo Gospod ponovno, drugič, naravnal svojo roko, da obnovi preostanek svojega ljudstva, ki bo preostal od Asirije, od Egipta, od Patrósa, od Kuša, od Eláma, od Šínárja, od Hamáta in od morskih otokov. Postavil bo znamenje za narode in zbral Izraelove pregnancy in skupaj bo zbral razkropljene od Juda iz štirih koncev zemlje. – Izaija 11,11-12

---

⁴⁰ Nadav Safran. *Izrael - zaveznik v boju (Israel-the embattled ally)* (Harvard Univ. Press, 2009): 84-94.

Kajti Izraelovi otroci bodo mnogo dni ostali brez kralja, brez princa, brez klavne daritve, brez podobe, brez efóda in brez družinskega malika. Potem se bodo Izraelovi otroci vrnili in iskali Gospoda, svojega Boga in Davida, svojega kralja in bali se bodo Gospoda in njegove dobrote v zadnjih dneh. – Ozej 3,4-5

En narod pod enim kraljem

Od prvega ponovnega zbiranja se razlikuje še po tem, da so ga sestavljali predvsem Judovi in Levijevi rodovi, medtem ko je Ezekiel zapisal, da bo ponovno zbiranje v zadnjih dneh vključevalo vso Izraelovo hišo. Tempeljski zapisi so bili uničeni leta 70, vendar analiza DNK in ustna izročila, ki so se prenašala iz roda v rod, kažejo, da se izgubljeni Izraelovi rodovi vračajo. O tem, ali so se predstavniki vseh rodov že vrnili, lahko le ugibamo, vendar je glede na to, da se Judje vračajo z vsega sveta, celo iz krajev, kot sta Indija in Etiopija, upravičeno domnevati, da so se.⁴¹

Glede vas, oh Izraelova hiša, < tako govori Gospod Bog: >Pojdite, služite vsak svojim malikom in tudi v prihodnje, če mi nočete prisluhnuti. Toda ne skrunite več mojega svetega imena s svojimi darovi in svojimi maliki. Kajti na moji sveti gori, na gori Izraelove višine, < govori Gospod Bog, >tam mi bo [služila] vsa Izraelova hiša, vsi izmed njih v deželi mi [bodo] služili. Tam jih bom sprejel in tam bom zahteval vaše daritve in prve sadove vaših daritev, z vsemi vašimi svetimi stvarmi. Sprejel vas bom z vašim prijetnim vonjem, ko vas odvedem izmed ljudstev in vas zberem iz dežel, kamor ste bili razkropljeni; in jaz bom posvečen v vas pred pogani. In vedeli boste, da jaz sem Gospod, ko vas bom privedel v Izraelovo deželo, v deželo, za katero sem vzdignil svojo roko, da jo dam vašim očetom. – Ezekiel 20,39-42

---

⁴¹ >Kdo so 'Izgubljena Izraelova plemena'?< *Judovski glas*, (Who are the 'Lost Tribes of Israel?' *Jewish Voice*.) 12. februar 2018, www.jewishvoice.org/read/blog/who-are-lost-tribes-israel

Ezekiel je pozneje izrecno prerokoval, da bosta Juda in Izrael, ko se bosta vrnila v deželo, združena v en narod in nikoli več se ne bosta razdelila na dva različna naroda. V sodobnem času je večina Judov izgubila potrditev o svojih rodovni pripadnosti. Povsem so se izgubile tudi s tem povezane povezave z določenimi geografskimi deli zemlje po rodovih. Zato ni več niti osnove za delitev Izraela na dve kraljestvi.

... jim reci: »Tako govori Gospod Bog: »Glejte, vzel bom Jožefovo palico, ki je v Efrájimovi roki in Izraelove rodove, njegove rojake in jih položil z njim, celó z Judovo palico in jih naredil eno palico in oni bodo eno v moji roki. In palici, na kateri pišeš, bosta v tvoji roki pred njihovimi očmi.« In reci jim: »Tako govori Gospod Bog: »Glejte, vzel bom Izraelove otroke izmed poganov, kamor so odšli in zbral jih bom na vsaki strani in jih privedel v njihovo lastno deželo. In naredil jih bom en narod v deželi, na Izraelovih gorah; in en kralj bo kralj nad njimi vsemi, in ne bodo več dva naroda niti sploh ne bodo več razdeljeni v dve kraljestvi.

– Ezekiel 37,19-22

To je dober razlog, da se vprašamo o smiselnosti t. i. »rešitve dveh držav«, katere cilj je trajno razdeliti izraelsko ozemlje med Jude in Arabce – če upoštevamo, da je Bog rekel: **»in ne bodo več dva naroda niti sploh ne bodo več razdeljeni v dve kraljestvi ...«**

Obnova Izraela kljub njihovim izprijenim početjem

Ezekiel je tudi zapisal, da se bodo Izraelci vrnil v svojo deželo ne glede *»na vaše zlobne poti niti ne glede na vaša izprijena početja«*. Po podatkih raziskave iz leta 2009 je skoraj polovica (46 odstotkov) izraelskih Judov sekularnih.⁴² To pomeni, da čeprav so

---

⁴² Asher Arian. *Portret izraelskih Judov: Portret izraelskih Judov: prepričanja, običaji in vrednote izraelskih Judov, 2009* (*A Portrait of Israeli Jews: Beliefs, Observance, and Values of Israeli Jews, 2009*): (Jeruzalem: Israeli Democracy Institute, 2012): 30. Na spletu: <https://en.idi.org.il/publications/6870>.

morda še vedno sodelovali pri nekaterih verskih praznikih (kot nekristjani, ki praznujejo božič, ker je to tradicija), niso bili Judje, ki bi upoštevali verske običaje. Prav tako niso verjeli v »prihodnji svet« ali v Mesija.⁴³ Še vedno pa je približno 80 odstotkov vseh Judov dejalo, da verjamejo, da obstaja Bog; vendar pa jih je le 40 odstotkov dejalo, da natančno ali v veliki meri upoštevajo verske običaje. Vsakič, ko Bog ni glavni predmet čaščenja v človekovem življenju, je na tem mestu malik. Zato lahko vidimo, da je prvi del te prerokbe zaključen. Izrael je bil vrnjen v deželo, čeprav se niso vsi vrnili h Gospodu. Zdaj čakamo na drugi del, ko se bodo pokesali in sovražili svoja prejšnja dejanja.

In vedeli boste, da jaz sem Gospod, ko vas bom privedel v Izraelovo deželo, v deželo, za katero sem vzdignil svojo roko, da jo dam vašim očetom. In tam se boste spomnili svojih poti in vseh svojih dejanj, s katerimi ste bili omadeževani; in gnusili se boste samim sebi, v svojem lastnem pogledu, zaradi vseh svojih hudobij, ki ste jih storili. In spoznali boste, da jaz sem Gospod, ko z vami postopam zaradi svojega imena, ne glede na vaše zlobne poti niti ne glede na vaša izprijena početja, oh vi, hiša Izraelova,« govori Gospod Bog.«
 – Ezekiel 20,42-44

Kot je prerokoval Ezekiel, Bog spregleda njihov greh, dokler jih ne privede do kesanja. Pavel v Pismu Rimljanom potrjuje njihovo prihodnje spreobrnjenje in pravi, da bo Bog »brezbožnost odvrnil od Jakoba«. Brezbožnost je vidna v Izraelu, kjer se okoli polovica prebivalstva označuje za ateiste ali agnostike. V sodobnem Izraelu odnos z Bogom in uporaba njegove besede nista odločilna dejavnika v življenju večine državljanov. Če smo pošteni, je Amerika zelo podobna, le da je krščanstvo zamenjalo judovstvo.⁴⁴

⁴³ Isti vir, 49.

⁴⁴ Dalia Fahmy. »Ključne ugotovitve o veri Američanov v Boga.« (Key findings about Americans' belief in God.) *Pew Research Center*, 25. april 2018, www.pewresearch.org/fact-tank/2018/04/25/key-findings-about-americans-belief-in-god/

Dejansko se sekularizem razvija že od konca devetnajstega stoletja, ob koncu dvajsetega stoletja in kasneje pa je doživel ogromno rast po vsem svetu.⁴⁵

Kajti nočem bratje, da bi bili nevedni o tej skrivnosti, da ne bi bili modri v svojih lastnih domišljavostih; ta delna slepota se je zgodila Izraelu, dokler ne bo vstopila polnost poganov. In tako bo rešen ves Izrael, kakor je pisano: ›S Siona bo izšel Osvoboditelj in brezbožnost bo odvrnil od Jakoba; kajti to je moja zaveza njim, ko jim bom odvzel njihove grehe.‹
Rimljanom 11,25-27

Potrebujemo Kristusa, da se vrne in odvrne brezboštvo ne le od Izraela, ampak tudi od vsega sveta. Bog čaka, da vstopi ›*polnost poganov*‹, vendar ne bo pozabil na svoje ljudstvo. In to ni samo obljuba v Novi zavezi. Tudi Zaharija je prerokoval, da se bodo Judje vrnili k Bogu in sprejeli Kristusa kot Mesija – tistega, ki so ga prebodli. Božji duh milosti in ponižne prošnje jim bo omogočil razumeti, kako je Jezus izpolnil vse mesijanske spise. In ko bodo to storili, bosta njihovo kesanje in vera tudi luč in znamenje za pogane. Vprašanje je: ›Kdaj se bo to zgodilo?‹ Odlomek nam tega ne pove natančno, vendar omemba joka in Megida v zadnji vrstici nakazuje, da govorimo o času daleč v času stiske. Toda hvalimo Boga, da so številni Judje že spoznali Jezusa kot Mesija. Po judovskih virih, ki so uporabili podatke iz leta 2008, je bila njihova najboljša ocena, da je v Jezusa verjelo že vsaj 500.000 Judov.⁴⁶ In seveda, Jezus, njegovi učenci in vsi prvi sveti so bili Judje. Bog svojega ljudstva nikoli ni prenehal klicati k sebi.

Na Davidovo hišo in na prebivalce Jeruzalema bom izlil duha milosti in ponižnih prošenj in gledali bodo name, ki so ga prebodli

---

⁴⁵ Steven Kettell. ›Sekularizem in religija‹ (Secularism and Religion) *Oxford Research Encyclopedia of Politics*. 25. januar 2019, <https://oxfordre.com/politics/politics/view/10.1093/acrefore/9780190228637.001.0001/acrefore-9780190228637-e-898>

⁴⁶ ›Statistika‹, *Judje za judovstvo, (Jews for Judaism)* <https://jewsforjudaism.ca/statistics/>

in žalovali bodo za njim, kakor nekdo žaluje za svojim edinim sinom in v grenkobi bodo za njim, kakor nekdo, ki je v grenkobi zaradi svojega prvorojenca. Na tisti dan bo v Jeruzalemu veliko žalovanje, kakor žalovanje za Hadád Rimónom v dolini Megído.

– Zaharija 12,10-11

Rekel je: »To je lahka stvar, da bi bil moj služabnik, da vzdigneš Jakobove rodove in da obnoviš Izraelove ohranjene. Prav tako te bom dal za svetlobo poganom, da boš lahko moja rešitev duš do konca zemlje.

– Izaija 49,6

Vrstni red vrnitve

Sveto pismo celo napoveduje vrstni red vrnitve Judov v njihovo deželo. Izaija in David sta napovedala, da se bodo prvi Judje vrnili z vzhoda in zahoda, nato s severa in nazadnje z juga. Po ustanovitvi države Izrael je v Izrael prišel ogromen val 684.000 judovskih priseljencev.⁴⁷ Kot je bilo napovedano, je velik del teh prvih priseljencev prišel predvsem iz vzhodnih držav vzhodno od Jeruzalema. Ti so bili sionistično usmerjeni in so na svojo vrnitev v Izrael gledali kot na izpolnitev »zbiranja izgnancev«⁴⁸ v Sveto deželo. Prvemu valu priseljevanja so se pridružili tudi številni evropski Judje z Zahoda. Na splošno so bili sekularni in so za priselitev v Izrael imeli bolj praktične razloge – bežali so pred antisemitizmom in iskali varnejši kraj za življenje po uničujoči drugi svetovni vojni. Po šestdnevni vojni je sledila še ena velika selitev Judov v deželo Izrael. Tokrat jih je večina prihajala iz Rusije na severu.⁴⁹ Četrta velika migracija Judov je prišla iz Etiopije na jugu, prav tako, kot je bilo napovedano.⁵⁰ Seveda so vsi valovi priseljevanja vključevali določen delež ljudi z vsega

⁴⁷ Safran. *Izrael - napadalni zaveznik (Israel—the embattled ally)*, 89.

⁴⁸ Isti vir, str. 92.

⁴⁹ Isti vir, str. 94.

⁵⁰ Louis Rapoport. *Izgubljeni Judje: Zadnji etiopski Falashas (The Lost Jews: Last of the Ethiopian Falashas)*. (Stein & Day, 1983): 185-217.

sveta, vendar so te prerokbe opisovale osnovno sestavo teh zgodovinskih migracij v razodetem vrstnem redu, ki ga najdemo tako v Izaiji, kot v Psalmih.

Ne boj se, kajti jaz sem s teboj. Tvoje seme bom privedel od vzhoda in te zbral od zahoda. Severu bom rekel: ›Izroči‹ in jugu: ›Ne zadržuj.‹ Moje sinove privedi od daleč in moje hčere od koncev zemlje, ...
– Izaija 43,5-6

Tako naj govorijo Gospodovi odkupljenci, ki jih je odkupil iz sovražnikove roke in jih zbral iz dežel, od vzhoda in od zahoda, od severa in od juga.
– Psalm 107,2-3

Trajno uničenje Sodome in Gomore

Kakor je Bog razdejal Sódomo in Gomóro in njuna sosednja mesta, govori Gospod; tako noben človek ne bo ostajal tam niti človeški sin ne bo prebival tam.
– Jeremija 50,40

V deželi starodavnega Izraela so odkrili mesti Sodoma in Gomora. Raziskovalci so domnevali, da bi uničenje lahko povzročila eksplozija ogromnega meteorja v zraku,⁵¹ vendar nam Sveto pismo ponuja še bolj spektakularno razlago o tem, kaj se je v resnici zgodilo. Našli so dokaze o velikem ognjenem uničenju celotne ravnine. Območje je v bližini Mrtvega morja in je še danes pustinja, kjer nihče ne živi, kot je prerokoval Jeremija, ko je dejal, da bo Babilon uničen kot Sodoma in Gomora. [*Nekateri bodo to morda videli kot nepomembno uresničitev, vendar se mi zdi impresivno, da je pred tisočletji izjavil, da bo nek kraj za vedno pustinja, in da je zdaj, štiri tisoč let pozneje, še vedno pustinja.*]

---

⁵¹ Ted E. Bunch in drugi: ›Zračni izbruh v velikosti Tunguske je uničil mesto Tall el-Hammam iz srednje bronaste dobe v dolini reke Jordan blizu Mrtvega morja.‹ (A Tunguska sized airburst destroyed Tall el-Hammam a Middle Bronze Age city in the Jordan Valley near the Dead Sea). *Scientific Reports*, letnik 11, št. 1 (2021): 1-64.

Dežela je nenehna pustinja

Ezekiel je napovedal, da ne samo, da bo prišlo do vrnitve judovskih izgnancev v Sveto deželo v zadnjih dneh, ampak tudi, da se bodo vrnili v deželo, ki je bila do tedaj nenehno opustošena. To je presenetljiva prerokba, če upoštevamo, da je bil Izrael nekoč zelo bujna dežela. Vendar je po uničenju Jeruzalema hitro postala puščava in tako je ostalo skoraj dve tisočletji.

Po mnogih dneh boš obiskan. V zadnjih letih boš prišel v deželo, ki je privedena nazaj pred mečem in je zbrana izmed številnih ljudstev zoper Izraelove gore, ki so bile vedno opustošene, toda ta je privedena izmed narodov in vsi izmed njih bodo varno prebivali.

– Ezekiel 38,8

Dobro je dokumentirano, da je bila Palestina vse do ustanovitve države Izrael nenehno opustošena. Mark Twain je ob svojem obisku Svete dežele, leta 1867, napisal naslednje:

›Od vseh dežel, ki so na voljo za mračno pokrajino, mislim da mora biti Palestina princ. Hribi so neplodni. Doline so neugledne puščave, obrobljene s šibko vegetacijo, ki je žalostna in obupana ... To je brezupna, mračna, srce parajoča dežela ... Palestina je oblečena v vrečevino in pepel ... Tam, kjer sta Sodoma in Gomora zgradili svoje kupole in stolpe, zdaj ravnico zaliva to slovesno morje, v katerega grenkih vodah ne živi nič živega – nad čigar površino brez valov se pne negiben in mrtev zrak ... Nazaret je zapuščen; ... Jeriha, prekleta Jeriha, danes leži kot razvalina, kot jo je pred več kot tri tisoč leti zapustil Józuejev čudež; Betlehem in Betanija v svoji revščini in ponižanju danes nimata ničesar, kar bi spominjalo, da sta nekoč poznala visoko čast voditeljeve prisotnosti; na posvečeni točki, kjer so pastirji ponoči čuvali svoje črede in kjer so angeli peli Mir na zemlji, dobro voljo ljudem, ni nobenega živega bitja in ni nobene značilnosti, ki je prijetna za oko. Sloviti Jeruzalem sam, najbolj veličastno ime v zgodovini, je izgubil vso svojo starodavno

veličino in postal revna vas; Salomonovega bogastva ni več, da bi vzbujalo občudovanje orientalskih kraljic, ki so na obisku; čudovitega templja, ki je bil ponos in slava Izraela, ni več ... Kafarnáum je brezoblična razvalina ... Betsajda in Horazín sta izginila z zemlje, »puščavski kraji«, kjer je na tisoče ljudi nekoč poslušalo voditeljev glas in jedlo čudežni kruh, pa spijo v tišini samote, v kateri prebivajo le ptice roparice in lisice, ki se skrivajo. Palestina je opustošena in neprijazna.<
– **Mark Twain** ⁵²

Mark Twain ni bil znan po goreči in fanatični veri v Boga in Sveto pismo, vendar je njegova vera v dogodke iz Svetega pisma izražena v opisu njegovega obiska Svete dežele, ko prepoznava kraje, kjer so se zgodili svetopisemski dogodki. Tako je na primer zapisal, da »prekleta Jeriha danes leži kot razvalina, čeprav jo je Józuetov čudež zapustil že pred več kot tri tisoč leti.« To kaže, da je Twain verjel v čudeže iz Svetega pisma. Twain Jezusa Kristusa imenuje »vodja«, vendar s spoštovanjem. Twain pa je posredno pokazal, da je razumel Kristusovo prerokbo glede Betsajde in Horazína, ko je pripomnil, da sta ti dve mesti »izginili z zemlje«, kar je namig na Jezusov izrek iz Evangelija po Mateju 11,21-23. Toda Twainovi opisi potrjujejo slabo stanje dežele pred vrnitvijo Judov kot naroda (kot je bilo prerokovano); vendar je očitno, da izraelske dežele ne bi mogli več imenovati puščava. Ponovno je bila zgrajena in cveti.

»»Gorje ti, Horazín! Gorje ti, Betsajda! Kajti če bi se mogočna dela, ki so bila storjena v vama, storila v Tiru in Sidónu, bi se že davno pokesala v vrečevini in pepelu.« In ti, Kafarnáum, ki si bil vzvišen do neba, boš priveden navzdol do pekla; kajti če bi se mogočna dela, ki so bila storjena v tebi, zgodila v Sódomi, bi preostala do današnjega dne.« – **Evangelij po Mateju 11,21.23**

---

⁵² Mark Twain. *Nedolžni v tujini (The Innocents Abroad)*, (Collins Clear-type Press, 1869): 606-8.

Pogled proti jugozahodu, na Jeruzalem, okoli leta 1898.⁵³

Pogled proti jugozahodu, na Jeruzalem, leta 2011.⁵⁴

Gospod je zgradil Jeruzalem; skupaj zbira Izraelove pregnance.
 – Psalm 147,2

⁵³ ›Pokrajina Jeruzalema.« *Zbirka fotografij G. Erica in Edith Matson* (posnete med letoma 1898 in 1946) (*G. Eric and Edith Matson Photograph Collection* taken between 1898 and 1946), <https://hdl.loc.gov/loc.pnp/matpc.08440>

⁵⁴ ›Staro mesto Jeruzalem«, (Old City Jerusalem) *Država Izrael*, 12. december 2011, cc-by-sa 2.0, [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jerusalem_Old_City_\(8118442767\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jerusalem_Old_City_(8118442767).jpg)

Zapuščeni kraji ponovno zgrajeni in produktivni

Odkar so se Judje v devetnajstem stoletju začeli vračati v Izrael, zlasti pa od ustanovitve judovske države, leta 1948, so zemljišča, ki so bila nekoč nerodovitna in opustošena, zdaj kmetije, sadovnjaki, nasadi in pašniki za živino. Izrael, ki je velik kot Vermont, po vsem svetu izvažava vrhunsko sadje in zelenjavo. Na področju sodobnega kmetijstva in namakanja so vodilni v svetu.

Tistim, ki pridejo iz Jakoba, bo povzročil, da se ukoreninijo. Izrael bo cvetel, brstel in obličje zemeljskega [kroga] bo napolnil s sadom.
– Izaija 27,6

Divjina in samotni kraj bosta vesela zaradi njih in puščava se bo razveseljevala in cvetela kakor vrtnica.
– Izaija 35,1

Zgradili bodo stare opustošenosti, dvignili bodo prejšnja opustošenja in popravili bodo opustošena mesta, zapuščenosti mnogih rodov.
– Izaija 61,4

Ponovno te bom zgradil in boš zgrajena, oh devica Izraelova. Ponovno boš okrašena s svojimi bobniči in šla naprej na plese tistih, ki se veselijo. Še boš sadila trte na gorah Samarije. Sadilci bodo sadili in jih bodo jedli kakor običajne stvari.
– Jeremija 31,4-5

Končna izpolnitev, da bo Izrael prosperiral, mora jasno vključevati tudi tisočletno kraljestvo; a takoj ko je Izrael spet postal narod, se je izpolnitev teh vrstic začela kazati v izraelski deželi. Beremo, da je Bog namenoma želel, da bi bilo to znamenje za narode. Želel je, da bi vsi vedeli, da je to prinesla močna roka Gospoda, ki stori vse, kar reče, da bo storil.

Potem bodo pogani, ki so ostali okoli vas, vedeli, da sem jaz, Gospod, zgradil porušene kraje in zasadil to, kar je bilo zapuščeno. Jaz, Gospod, sem to govoril in jaz bom to storil.<

– Ezekiel 36,36

Delitev in obnova Jeruzalema

Leta 1948, na dan, ko je Izrael razglasil neodvisnost, so ga z juga napadli Egipt, z vzhoda Jordanija, s severa pa Sirija in Libanon. S tem se je začela izraelska vojna za neodvisnost (ali arabsko-izraelska vojna leta 1948). Ko so Izrael napadli njegovi sosedi, je bil njihov namen nemudoma končati novo razglašeno judovsko državo. Čeprav Izraelci niso imeli stalne vojske in jih je bilo po številu veliko manj, so kljub vsemu zmagali.⁵⁵ Vendar se je verjetno najostrejša bitka v tej vojni bojevala z Jordanijo za Jeruzalem. Ob koncu vojne je črta premirja mesto razdelila na polovico, na Staro in Novo mesto. Ko je padla judovska četrt v Starem mestu, so bili številni ubiti, drugi so bili odpeljani v jordansko ujetništvo, preostali pa so bili deportirani v Novo mesto. Njihovi domovi so bili izropani in požgani, sinagoge pa so bile uničene.⁵⁶ Kot je bilo mogoče pričakovati, so bile posiljene tudi nekatere ženske, ki so jih zajeli.⁵⁷ Ko je bil leta 1949, s sporazumom o premirju, končno sklenjen mir, je bil Jeruzalem prvič v svoji štiri tisočletni zgodovini razdeljen na pol.

---

⁵⁵ ›Kljub vsemu – Izrael preživi‹ (Against All Odds - Israel Survives), *Questar Entertainment*, 2011. Na YouTubu, <https://youtu.be/SsN5bqVzX34>

⁵⁶ Teddy Kollek in Moshe Pearlman, *Jeruzalem*: (Random House, 1968): 250-52.

⁵⁷ Shimon Re'em. ›Vojne ujetnice v izraelski vojni za neodvisnost‹ (*Female Prisoners of War in Israel's War of Independence*) (National Midrasa for Underground and Zionism Studies, 2010) in Lilach Rosenberg-Friedman. ›Ujetništvo in spol: L. Roslinberg in L. Roslinberg: ›Ujetništvo: izkušnje vojnih ujetnic med izraelsko vojno za neodvisnost‹ (*The Experience of Female Prisoners of War during Israel's War of Independence*). *Nashim: A Journal of Jewish Women's Studies & Gender Issues*, št. 33 (2018): 64-89, <https://www.jstor.org/stable/10.2979/nashim.33.1.04>. Zdi se, da je cilj članka zmanjšati zaznano resnost obravnave, ki so je bile ženske deležne v tistem času, s trditvijo, da v resnici ni bilo tako hudo. Ne glede na to pa potrjuje, da se je to zgodilo.

Kajti vse narode bom zbral, da se borijo zoper Jeruzalem. Mesto bo zavzeto, hiše oplenjene in ženske posiljene. Polovica mesta bo odšla v ujetništvo, preostanek ljudstva pa ne bo iztrebljen iz mesta.»
 – Zaharija 14,2

Sodobno izpolnitev te prerokbe pogosto spregledamo. Ta vrstica jasno govori o delitvi Jeruzalema na pol, še preden se Jezus Kristus, v moči in slavi, vrne na zemljo. Mnogi na to gledajo kot na dogodek, ki se bo zgodil šele v prihodnosti,⁵⁸ vendar so se dogodki, opisani v drugi vrstici, dobesedno zgodili v letih 1948-49! Takratno opustošenje je razvidno iz te fotografije, posnete v bližini Davidovega stolpa po premirju.⁵⁹ Tako lahko zgodovinske dogodke neposredno primerjamo s svetopisemskim opisom. In ko

to storimo, je zelo težko prezreti natančnost napovedi. Dejstvo, da so se dogodki, ki ustrezajo Zaharijevemu opisu, v nedavni zgodovini že zgodili, ne sme uiti naši pozornosti.

Poleg tega v tretji vrstici natančno opisuje vojaške zmage, ki jih je Izrael dosegel po tistem času. Čudežne zmage, ki jih je Izrael doživel, so zelo močan argument, da se je Bog resnično boril zanje. To dokazujejo preživetje Izraela v vojni za neodvisnost in v vseh njegovih vojnah od takrat. Najbolj presenetljivo je, da je Izrael nedvoumno

⁵⁸ Običajno se misli, da se ta vrstica nanaša na nekaj, kar bo zgodilo le v vojni Gog-Magóg ali ob gnusobi opustošenja, ko bo začel vladati Antikrist, ali ob koncu velike stiske, ki vodi do bitke pri Armagedonu.

⁵⁹ Fotografija razdeljenega in opustošenega Jeruzalema. Iz razstave muzeja Ammunition Hill, Zgodovinske podobe Jeruzalema, okoli 1948-50. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Divided_Jerusalem_P1010016.JPG

zmagal tako v šestdnevni vojni leta 1967 kot v Jomkipurski vojni leta 1973, v kateri možnosti vsekakor niso bile v korist Izraelu.

Takrat bo prišel Gospod in se boril zoper te narode, kakor ko se je boril na dan bitke.
– Zaharija 14,3

Zato bi morali upoštevati, da so se ti dogodki lahko že izpolnili v sodobni zgodovini in da zdaj živimo v dneh med tretjo in četrto vrstico. V vrsticah štiri in pet vidimo sliko Jezusa, na Oljski gori, ki je razdeljena na dva dela, zato vemo, da ti dogodki še prihajajo.

Na tisti dan bodo njegova stopala stopila na Oljsko goro, ki je na vzhodu, pred Jeruzalemom in Oljska gora se bo razklala po sredi proti vzhodu in proti zahodu in tam bo zelo velika dolina. Polovica gore bo odstranjena proti severu, polovica pa proti jugu. Bežali boste k dolini [med] gorama, kajti dolina [med] gorami bo segala do Azela. Da, bežali boste, podobno kakor ste bežali pred potresom v dneh Judovega kralja Uzijaha. In Gospod, moj Bog, bo prišel in vsi sveti [bodo] s teboj.
– Zaharija 14,4-5

Besedna zveza ›*Na tisti dan*‹ na začetku četrte vrstice lahko zveni, kot da govori o istem dnevu kot v drugi in tretji vrstici; vendar bi se lahko nanašala le na zadnjo bitko v vrsti vojn, ki so predmet tretje vrstice. Z drugimi besedami, če razumemo, da je vrstica tri dolga vrsta bitk, kjer Bog iz vsake od njih zmagovito reši Izrael, potem ni nujno, da se dogodki iz druge vrstice (razdelitev Jeruzalema) zgodijo hkrati z vrsticama štiri in pet. Pravzaprav dvomim, da se bodo celo prihodnji dogodki, opisani v zadnjih dveh vrsticah, zgodili ob istem času (Jezus stoji na Oljski gori, Judje bežijo v divjino in Jezus se vrne s svojimi svetimi, da premaga antikrista).⁶⁰ Ko natančno analiziramo, ugotovimo, da je preveč različnih podrobnosti, da bi si lahko predstavljali, da bi se vse skupaj lahko zgodilo v tako hitrem zaporedju. Zato je to najbolje razumeti kot sliko zadnjih dni in ne kot izjavo, da se bo vse to

---

⁶⁰ Več o tem bom povedal v 10. poglavju.

zgodilo v štiriindvajsetih urah. Ker je bilo mesto res razdeljeno na pol, prvič v štiri tisočletni zgodovini Jeruzalema, menim, da je smiselno sklepati, da se je v letih 1948-49 že izpolnil ta del prerokbe, zato lahko z gotovostjo trdimo, da se je druga vrstica izpolnila in da se tretja vrstica še vedno uresničuje.

Sosednje države zoper Izrael

Izraelski sosedi so že dolgo časa v sporu z Izraelom, a kdo bi si mislil, da se razmere po 2500 letih ne bodo spremenile? Večino izraelske zgodovine so bili narodi, ki so obkrožali Izrael, na splošno njegovi neposredni sovražniki. Z nekaterimi narodi so občasno, za krajša obdobja, obstajali miroljubni odnosi, vendar so na Bližnjem vzhodu v preteklih stoletjih nenehno potekale vojne med Judi in Arabci. Prerok Jeremija je podal izčrpen seznam sovražnikov Izraela in prerokoval, da bo Bog v zadnjih dneh okoliškim narodom dal piti čašo svoje jeze.⁶¹ Iz starodavne zgodovine vemo, da so na tem seznamu skoraj vsi starodavni narodi, ki so v šestem stoletju pr. Kr., ko je prerokoval Jeremija, obkrožali Izrael. Toda Jeremija pravi tudi, da bodo tam kralji ›otokov, ki so onstran morja‹, kralji severa ›daljni in bližnji‹ in dejansko ›vsa kraljestva sveta, ki so na obličju zemlje‹.

*Potem sem vzel čašo pri Gospodovi roki in vsem narodom, h katerim me je Gospod poslal, sem dal, da pijejo: namreč **Jeruzalemu in Judovim mestom**, njihovim kraljem in njihovim princem, da jih naredim za opustošenje, osuplost, posmeh in prekletstvo; kakor je to ta dan; **faraonu, egiptovskemu kralju**, njegovim služabnikom, njegovim princem in vsemu njegovemu ljudstvu; vsemu pomešanemu ljudstvu in vsem **kraljem dežele***

---

⁶¹ Nekateri lahko vidijo Jeremija 25,15-29 kot čisto zgodovinsko, vendar zaradi podobnih prispevkov v Razodetju 16,19 in Izaija 29,8-9 lahko domnevamo, da tudi ta Jeremijeva prerokba pričakuje poslednje dni. Prerokba pravi, da bo to čas, ko bo Bog sklical meč na vse, ki živijo na zemlji, tako imenovani poslednji dnevi.

Uc, vsem kraljem dežele Filistejcev, Aškelónu, Gazi, Ekrónu, preostanku iz Ašdóda, Edómu, Moábu in Amónovim sinovom, vsem tirkim kraljem, vsem sidónskim kraljem in kraljem otokov, ki so onstran morja, Dedánu, Temáju, Buzu in vsem, ki so na skrajnih vogalih in vsem kraljem Arabije in vsem kraljem pomešanega ljudstva, ki prebivajo v puščavi in vsem kraljem v Zimríju in vsem kraljem v Elámu in vsem kraljem v Mediji in vsem kraljem na severu, daljnim in bližnjim, enega z drugim in vsem kraljestvom sveta, ki so na obličju zemlje; in kralj Šešáha bo pil za njimi. Zatorej jim boš rekel: »Tako govori Gospod nad bojevniki, Izraelov Bog: »Pijte, bodite pijani, bljuvajte, padite in ne vstanite več zaradi meča, ki ga bom poslal med vas. In zgodilo se bo, če odklonijo vzeti čašo iz tvoje roke, da pijejo, potem jim boš rekel: »Tako govori Gospod nad bojevniki: »Zagotovo boste pili.« Kajti, glejte, začenjam prinašati zlo na mesto, ki je imenovano z mojim imenom in ali naj bi bili vi popolnoma nekaznovani? Ne boste nekaznovani, kajti poklical bom meč nad vse prebivalce zemlje,« govori Gospod nad bojevniki.

– Jeremija 25,17-29 (poudarke dodal avtor)

S preporodom Izraela kot države se je ta saga takoj ponovno razplamtela in od takrat je še vedno aktualna. Če pogledamo samo države v Arabski ligi, jih je šestnajst članic Arabske lige, ki niso želele normalizirati odnosov z Izraelom ali celo priznati njegovega obstoja.⁶² Pričakuje se, da bo še več arabskih držav sklenilo mir z Izraelom in se pridružilo Abrahamovemu sporazumu, vendar je malo verjetno, da bodo to storile vse. Poleg tega so države, kot so Iran, Afganistan in Pakistan, podobno zavrnilo priznati Izrael in ne kažejo znakov, da bi bili pripravljeni kmalu skleniti mirovni sporazum z Izraelom. Vendar pa so nekatere države, ki so na srečo z Izraelom sklenile mir. Prva arabska država, ki je leta 1973 podpisala mirovno pogodbo z Izraelom, je bil Egipt. Leta 1994 mu je sledila Jordanija. Oba

⁶² To so Alžirija, Komori, Džibuti, Irak, Kuvajt, Libanon, Libija, Mavretanija, Oman, Palestina, Katar, Savdska Arabija, Somalija, Sirija, Tunizija in Jemen.

naroda sta bila pred sklenitvijo pogodb zagrizena sovražnika in sta sodelovala v neizprosni napadih na Izrael. Nato je od leta 2020 dalje, v okviru Abrahamovih sporazumov, začelo z Izraelom sklepati mir več narodov, kar je presenetljivo. Združeni arabski emirati in Bahrajn sta bila prva, ki sta se odločila za ta korak, sledila pa sta jima Maroko in Sudan. In čeprav je bil to neverjeten korak k novemu obdobju miru na Bližnjem vzhodu, so desetletja, ki so sledila ustanovitvi Izraela, preprosto dokazala, da se na Bližnjem vzhodu med Judi in Arabci ni nič kaj dosti spremenilo – razen imen narodov in razpoložljivih tehnologij.

Ko se ozremo onkraj okoliških narodov, vidimo, da se je večina sveta obrnila proti Izraelu. V Združenih narodih (ZN) je bilo dosledno sprejetih več resolucij, ki obsojajo Izrael, kot zoper katero koli drugo državo na svetu, leta 2020 celo trikrat več.⁶³ In čeprav so očitno enostransko usmerjene proti Izraelu, jih na glasovanju običajno potrdi približno 80 odstotkov od 193 držav članic (držav članic, kot jih imenujejo ZN).⁶⁴ Po dva tisoč letih, Jeremijeva prerokba ni bila pravilna le glede izraelskih sosedov, ampak tudi o tem, kako se bodo na Izrael odzvali narodi sveta. Združene države Amerike so bile doslej edina država, ki je z vetom stopala na pot tem pokvarjenim resolucijam, in mislim, da je bila Amerika zaradi tega blagoslovljena (1 Mz 12,3).

›Blagoslovil bom tiste, ki te blagoslavlajo in preklel tistega, ki te preklinja, in v tebi bodo blagoslovljene vse družine zemlje.<

– 1. Mojzesova knjiga Mz 12,3

---

⁶³ ›Združeni narodi so leta 2020 najbolj obsodili Izrael – trikrat več kot druge države.< (Israel most condemned by UN in 2020 – three times other nations.) *Al-Jazeera*, 24. december 2020, www.aljazeera.com/news/2020/12/24/un-condemns-israel-most-in-2020-almost-three-times-rest-of-world

⁶⁴ ›Resolucije Generalne skupščine ZN za leto 2018, ki izpostavljajo Izrael – besedila, glasovanja, analiza,< (2018 UN General Assembly Resolutions Singling Out Israel – Texts, Votes, Analysis) *UN Watch*, 15. november 2018, <https://unwatch.org/2018-un-general-assembly-resolutions-singling-israel-texts-votes-analysis/>

NAPADI IZ GAZE IN LIBANONA

Obstaja še ena prerokba, za katero verjamem, da je predvidela napade na Izrael v sodobnem času iz Gaze in Libanona. Spet so uporabljena starodavna imena, vendar dogodki v današnjem času sledijo scenariju, ki ga je opisal Joel.

Da, in kaj imate vi z menoj, oh Tir in Sidón in vse obale Palestine? Ali mi boste vrnilo povračilo? In če mi povrnete, bom brez odlašanja in hitro vaše povračilo povrnil na vašo lastno glavo, zato ker ste jemali moje srebro in moje zlato in ste v svoje templje odnesli čudovite, prijetne stvari. Prav tako ste Grkom prodajali Judove otroke in jeruzalemske otroke, da bi jih lahko spravili daleč proč od njihove meje. Glej, dvignil jih bom iz kraja, kamor ste jih prodali in povrnil vam bom vaše povračilo na vašo lastno glavo. Vaše sinove in vaše hčere bom prodal v roko Judovih otrok in prodali jih bodo Sabejcem, ljudstvu, ki je daleč proč,« kajti Gospod je to govoril.

–Joel 3,4-8

Zemljevid Izraela s Filistejo, Tirom, Sidonom in Sabejci.

Na prvi pogled se zdi, da ta prerokba ni povezana z današnjim časom, vendar lahko s hitrim pogledom na zemljevid (zgoraj) osvetlimo, kaj je opisano. Tir in Sidon sta v današnjem Libanonu, od koder Hezbollah napada Izrael. Filisteja je bilo območje, ki ga danes večinoma zaseda območje Gaze, od koder Hamas napada Izrael. Poleg tega so bili Sabejci iz Arabije, kar bi lahko pomenilo, da bodo Arabci zavzeli območja Gaze in Libanona ter jih uporabljali kot oporišča za napade na Izrael. Čeprav Hamas in Hezbollah že desetletja nadaljujeta z občasnimi napadi na državo Izrael, sta bila vedno znova odbita in zatrta. Vsakič se je uničenje, ki sta ga načrtovala, obrnilo nazaj »na njune lastne glave«, kot je izjavil Joel. V mnogih primerih so rakete, ki so jih izstrelili, celo padle nazaj na njihovo ozemlje.⁶⁵ Če pomislimo, kako zelo se ta 2800 let stara prerokba ujema s sedanjimi razmerami, je vsekakor videti kot izpolnjena prerokba.

NAPADI IZ JORDANIJE

Ali je Sveto pismo napovedalo tudi sodobne napade Jordanije na državo Izrael? Verjamem, da je. Abdíja je napisal prerokbo o Edómu, starodavnem kraljestvu, ki je bilo večinoma na območju današnje Jordanije. Mislim, da se je izkazala za neverjetno natančno pri napovedovanju jordanskega napada na Izrael leta 1948 in njihovih nenehnih spopadov z Izraelom do leta 1967 in celo pozneje do današnjih dni v hladnem miru.⁶⁶

---

⁶⁵ Sharon Wrobel. »V ponedeljkovih incidentih pred zračnimi napadi IDF je bilo v Gazi ubitih 17 civilistov, pravi varnostni uradnik.« (Failed Hamas Rockets Falling Short in Gaza Killed 17 Civilians in Monday Incidents Before IDF Airstrikes, Says Security Official), *Algemeiner*, 13. maj 2021, www.algemeiner.com/2021/05/13/failed-hamas-rockets-falling-short-in-gaza-killed-17-civilians-in-monday-incidents-before-idf-airstrikes-says-security-official/

⁶⁶ Sheldon Kirshner. »Hladen mir med Izraelom in Jordanijo.« (Israel's Cold Peace with Jordan), *Times of Israel*, 28. oktober 2019, <https://blogs.timesofisrael.com/israels-cold-peace-with-jordan/>

Zaradi tvojega nasilja zoper tvojega brata Jakoba te bo pokrila sramota in iztrebljen boš na veke. Na dan, ko stojiš na drugi strani, na dan, ko tujci odvedejo njegove sile ujete in tuji ljudje vstopijo v njegova velika vrata in mečejo žrebe nad Jeruzalemom, si bil celo ti kakor eden izmed njih. Toda ne bi smel gledati na dan svojega brata, na dan, ko je postal tujec, niti ne bi smel imeti veselja nad Judovimi otroki na dan njihovega uničenja, niti ne bi smel ponosno govoriti na dan tegobe. Ne bi smel vstopiti v velika vrata mojega ljudstva na dan njihove katastrofe. Da, ne bi smel gledati na njihovo stisko na dan njihove katastrofe niti rok položiti na njihovo imetje na dan njihove katastrofe; niti ne bi smel stati na razpotju, da bi iztrebil tiste izmed njegovih, ki so pobegnili; niti ne bi smel izročiti tistih izmed njegovih, ki so pobegnili na dan stiske. Kajti dan Gospodov je blizu nad vsemi pogani. Kakor si ti storil, tako bo storjeno tebi. Tvoja nagrada se bo povrnila na tvojo lastno glavo. Kajti kakor ste pili na moji sveti gori, tako bodo vsi pogani nenehno pili, da, pili bodo in bodo požrli in bodo, kot da jih ni bilo.

– Abdija 1,10-16

Čeprav nekateri menijo, da je zgornji odlomek jasen kot blato, je nekaj ključnih izjav, ki po mojem mnenju povezujejo ta odlomek s sodobnimi dogodki. V njem je opisano ljudstvo Edoma: 1) počne nasilje nad svojim bratom Jakobom, 2) zarota z drugimi narodi, da bi napadli Izrael,⁶⁷ 3) zgražanje nad Izraelovo nesrečo, 4) pohod skozi njihova vrata [Jeruzalem], 5) cestne zasede nad Izraelci in 6) pijančevanje na [zavzetem] Božji sveti gori.

Da bi bolje razumeli, kako ta odlomek odraža sodobne dogodke, je koristno pregledati zgodovino spora med Jordanijo in Izraelom med letoma 1948 in 1967 ter njune odnose po letu 1967. Prvič,

---

⁶⁷ Hebrejski izraz je *yom amad neged*. Prevajalci ga pogosto prevajajo kot ›na dan, ko si se držal stran‹. Vendar beseda *neged* (Strongova H5048) lahko pomeni tudi stal kot nasprotje, kolega, vzporedno z. Zato menim, da je v tem primeru ustrežnejši pomen namesto ›držati se proč‹ sodelavec, sosterilec ali sokrivec.

Jordanija je imela ključno vlogo pri prvi invaziji na Izrael leta 1948. Pridružili so se ji Egipt, Sirija in Irak ter prostovoljci iz še treh arabskih držav. Po tej vojni je Jordanija med letoma 1948 in 1967 ostala sovražnik Izraela. Prav tako so od leta 1948 nadzorovali tudi Božjo ›sveto goro‹ (Tempeljsko goro), z le kratko, približno desetdnevno prekinitvijo po šestdnevni vojni.⁶⁸ Čeprav imata Jordanija in Izrael od leta 1994 med seboj sklenjeno mirovno pogodbo, je ta večino časa ostala ›hladen mir‹. Jordanija ostaja kritična do Izraela pri skoraj vseh vprašanjih, povezanih s Tempeljsko goro in politiko Izraela v zvezi s Palestinci. Bistvo Božjega sporočila Edómu je, da ni zadovoljen s tem, kar so storili njegovemu ljudstvu Izraelu. Mislim, da so Abdíjeve besede še danes močno opozorilo za Kraljevino Jordanijo. Bog je ponovno obljubil, da bo zlobna dejanja Izraelovih sovražnikov povrnil nazaj na njihove lastne glave.

Toda na gori Sion bo osvoboditev in tam bo svetost, in Jakobova hiša bo v last vzela njihove posesti.
– Abdija 1,17

Zanimivo je, da bi lahko naslednjo vrstico prerokbe (*Abdija 1,17*) brali tudi v smislu, da bo Izrael dobil nazaj Tempeljsko goro, saj pravi, da bo Sionska gora osvobojena in posvečena ter da *bo ›Jakobova hiša v last vzela njihove posesti‹*. Morda se je tudi to (vsaj delno) uresničilo 7. junija 1967, ko je Izrael ponovno zavzel vzhodni Jeruzalem, staro mesto in Tempeljsko goro.⁶⁹ Po približno devetnajstih letih sta bila vzhodni in zahodni Jeruzalem ponovno združena. Jakob je ponovno dobil svojo dediščino. Verjetno pa ta

---

⁶⁸ Yossi K. Halevi, ›Presenetljiva izraelska koncesija iz leta 1967‹ (The Astonishing Israeli Concession of 1967), *The Atlantic*, 7. junij 2017, www.theatlantic.com/international/archive/2017/06/israel-paratroopers-temple-mount-1967/529365/

⁶⁹ ›Šestdnevna vojna: osvoboditev Tempeljske gore in Zahodnega zidu (7. junij 1967)‹ (The Six-Day War: The Liberation of the Temple Mount and Western Wall, June 7, 1967), *Jewish Virtual Library*, www.jewishvirtuallibrary.org/the-liberation-of-the-temple-mount-and-western-wall-june-1967

vrstica še vedno delno gleda v prihodnost, saj gora Sion (domnevna Božja sveta gora in Tempeljska gora) še ni postala sveta in je še vedno pod nadzorom muslimanskega Wakufa; (Vakuf je institucija islamskega prava, ki se je razvijala od 11. do 19. stoletja in je v mnogočem podobna fundaciji v evropskem pravu. Vakuf je bil islamskem pravu dobrina, ki jo je neka oseba po lastni volji izdvojila iz svojega premoženja in jo predala Alahu, medtem ko so njeni prihodki služili ljudem; op. prev.) vemo pa, da bo nekoč postala. Prav tako beremo, da bosta deželi Moáb in Amón v zadnjih dneh združeni. Obe starodavni deželi sta na območju današnje Jordanije. Sofonija je prerokoval, da bosta Izraelce obmetavali z žaljivkami in da bo zaradi tega njihova dežela postala puščava. Jordanija je ostala v splošnem mirovnem stanju z Izraelom od leta 1967, na diplomatskem področju pa od leta 1994, vendar ni prenehala z retoriko proti Izraelu in ob vsaki priložnosti obsojati njegovih dejanj.⁷⁰

»Slišal sem grajo Moába in zasramovanja Amónovih otrok, s katerimi so grajali moje ljudstvo in se poveličevali zoper njihovo mejo. Zato kakor jaz živim,« govori Gospod nad bojevniki, Izraelov Bog: »Zagotovo bo Moáb kakor Sódoma in Amónovi otroci kakor Gomóra, celó gojenje kopriv in solne jame in nenehno opustošenje. Preostanek mojega ljudstva jih bo oplenil in preostanek mojega ljudstva jih bo vzel v last.« To bodo imeli zaradi svojega ponosa, ker so grajali in se poveličevali zoper ljudstvo Gospoda nad bojevniki. Gospod jim bo strašen, kajti izstradal bo vse bogove zemlje in ljudje ga bodo oboževali, vsak iz svojega kraja, celó vsi otoki poganov. – Sofonija 2,8-11

---

⁷⁰ Dror Zeevi. »Izrael in Jordanija: mir v ruševinah.« (Israel and Jordan: A Peace in Ruins.) *Crown Center for Middle East Studies*, 133 (2020): 1-7, www.brandeis.edu/crown/publications/middle-east-briefs/pdfs/101-200/meb133.pdf.

NAPADI IZ EGIPTA

Joel je tudi prerokoval, da bo Egipt v zadnjih dneh ponovno napadel Izrael. In sodelovanje Egipta z Jordanijo je tudi v prerokbi, saj sta navedena skupaj. Prav tako je v prerokbi povedano, da bo njihova kazen opazovana v dneh, ko *bo >iz Gospodove hiše izhajal izvir<*. To pomeni, da so se napadi iz Egipta in Jordanije zgodili pred tem časom, za katerega vemo, da se nanaša na tisočletje. Tako razumemo, da bodo te sodbe proti Egiptu in Jordaniji izrečene zaradi grehov proti Bogu in Izraelu, ki so bili storjeni v dneh stiske ali prej.

Na tisti dan se bo zgodilo, da bodo gore kapljale novo vino in z gričev se bo cedilo mleko in v vseh Judovih rekah bodo tekle vode in studenec bo izviral iz Gospodove hiše in namakal dolino Šitím. Egipt bo opustošenje in Edóm bo zapuščena divjina zaradi nasilja zoper Judove otroke, ker so v njihovi deželi prelivali nedolžno kri. Toda Juda bo prebival na veke in Jeruzalem od roda do roda. Kajti jaz bom očistil njihovo kri, ki je nisem očistil, kajti Gospod prebiva na Sionu.

– Joel 3,18-21

NAPADI IZ SIRIJE

V zadnjih dneh beremo tudi o napadih iz Damaska (Sirije). Amos je prerokoval, da bodo z *železnimi zobmi >mlatili Gileád<*. Na Jomkipur, leta 1973, je Sirija napadla Golansko višavje.⁷¹ Pripeljala je silo 1.400 tankov in 1.000 artilerijskih topov. Ob upoštevanju Amosovega opisa ni težko videti morebitne podobnosti s sirskim tankom T62 (fotografija spodaj). V starodavnih časih bi območja njihovega vdora v Izrael prek Golanskega višavja vključevala Bašán na severni strani in Gileád na južnem koncu.

---

⁷¹ Mark Shiffer. >Dolina solz: Jomkipurska vojna.< (Valley of Tears: The Yom Kippur War), *Zgodovina vojne (War History)*, 3. april 2019, <https://warhistoryonline.com/instant-articles/valley-of-tears.html>

*Sirski tank T62 iz invazije na Golansko višavje leta 1973.*⁷²

Tako govori Gospod: »Zaradi treh prestopkov Damaska in zaradi štirih ne bom odvrnil njegove kazni, ker so Gileád mlatili z mlatilnimi orodji iz železa. Temveč bom poslal ogenj v Hazaélovo hišo, ki bo použil Ben Hadádove palače. Zlomil bom tudi zapah Damaska in iztrebil prebivalca iz ravnine Aven in tistega, ki drži žezlo, iz edenske hiše in ljudstvo iz Sirije bo šlo v ujetništvo v Kir,« govori Gospod. – Amos 1,3-5

Sirija je po porazu z Izraelom v težkem položaju in oslABLJENA, še bolj pa po sirski državljanski vojni leta 2011. Več kot šest milijonov Sircev je zapustilo državo kot begunci, skoraj sedem milijonov pa jih je bilo razseljenih znotraj Sirije. Po nekaterih virih naj bi bilo do leta 2021 v Siriji več kot trinajst milijonov Sircev, ki nujno potrebujejo humanitarno pomoč.⁷³ Predsednik Bašar al Asad je prav tako imel težave z ohranjanjem popolnega nadzora nad svojo državo, in čeprav je leta 2021 začel kazati znake, da bo morda lahko ponovno vzpostavil nadzor nad državo,

⁷² »Uničen sirski tank T62 po vojni Jom-Kipur blizu Ortala,« 1973, cc-by-2.5, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:PikiWiki_Israel_4223_Israel_Defense_Forces.jpg

⁷³ »Sirska begunska kriza« (Syria Refugee Crisis), UNHCR, www.unrefugees.org/emergencies/syria/

je njegova vladavina še vedno ogrožena.⁷⁴ Veliko večji akterji (kot so Rusija, Iran in Turčija) si prizadevajo za določeno mero nadzora nad Sirijo, zato je v sedanjem stanju grožnja, da bi lahko dinastija Asad kmalu prevzela žezlo, še vedno realna. To pomeni, da čeprav smo zagotovo priče izpolnitvi večine tega odlomka, lahko še vedno pride do nekaterih sodb.

Jeruzalem, čaša trepetanja

Zaharija je tudi prerokoval, da bo Jeruzalem v zadnjih dneh v središču pozornosti (v slabem smislu), in močno opozoril vsakogar, ki bi šel proti Božjemu ljudstvu ali njegovemu mestu Jeruzalemu. Kdo bi verjel, da bo več kot 2500 let po zapisu teh besed, v tem sodobnem tehnološkem svetu z osmimi milijardami ljudi, Jeruzalem še vedno mesto, ki ga bo opazoval ves svet? Mislim resno! Ali je to nekaj, kar bi se dalo napovedati brez Božjega razodetja?

»Glej, Jeruzalem bom naredil čašo trepetanja vsem ljudstvom naokoli, ko bodo v obleganju tako zoper Juda in zoper Jeruzalem. Na tisti dan bom naredil [pre stolnico] Jeruzalem težaven kamen za vsa ljudstva. Vsi, ki se bremenijo s tem, bodo razsekani na koščke, čeprav bodo vsa ljudstva zemlje zbrana zoper njo. – Zaharija 12,2-3

Nekateri bi to vrstico lahko povezali z uničenjem Jeruzalema leta 70, vendar ena pomembna podrobnost temu ne ustreza. Bog pravi: *»Jeruzalem težaven kamen za vsa ljudstva.«* Ker ni bil *»težaven«*, (ker takrat ni ostal kamen na kamnu; nekateri prevodi tu uporabijo besedo nepremakljiv; op. prev.) ko so ga oblegale rimske vojske, se mora to nanašati na zadnje dni. In če ta vrstica govori o zaščiti Jeruzalema v zadnjih dneh, potem bi se morali

⁷⁴ Tom O'Connor. *»Sirski predsednik Bašar al Asad se vrača na svetovno prizorišče s porazom za ZDA in zmago za njihove nasprotnike.«* (Syria's Bashar al-Assad Returns to World Stage in Defeat for US, Win for its Foes), *Newsweek*, 13. oktober 2021, www.newsweek.com/2021/10/22/syrias-bashar-al-assad-returns-world-stage-defeat-us-win-its-foes-1637831.html

vprašati: »Ali bo antikrist kdaj lahko resnično osvojil Jeruzalem, tudi v času stiske?« [Na to vprašanje nimam odgovora, je le vprašanje za razmislek.] Pogosto se domneva, da bo, vendar so v celotnem Svetem pismu vrstice o sodbi in odrešitvi Izraela in Jeruzalema. Da bi razumeli celoten pomen in čas vsakega od njih, preden se zgodi, ne moremo vedeti z gotovostjo – vendar vsaj vemo, na kaj moramo biti pozorni.

Uničenje judovskih naselbin

Izraelska vlada je porušila na stotine hiš v naselbinah in prisilno izselila na tisoče Judov iz naselij v Gazi, Judeji in Samariji.⁷⁵ Če pustimo ob strani vprašanja zakonitosti, so bile družine v naselbinah izseljene s silo, njihove domove pa je porušila vojska. Številni prebivalci so se upirali izselitvam, ki jih je odobrila vlada, saj so menili, da so izselitve nezakonite in v nasprotju z Božjo voljo.⁷⁶ Na splošno se strinjam z naseljenci – glede na te prerokbe mislim, da bi se tudi Bog strinjal z njimi.

Tako govori Gospod Bog: »Naj vam to zadostuje, oh Izraelovi principi: odstranite nasilje in rop, izvršujte sodbo in pravico, odstranite svoje razlastitve od mojega ljudstva,« govori Gospod Bog.
– Ezekiel 45,9

Ženske mojega ljudstva ste metali iz njihovih prijetnih hiš; njihovim otrokom ste mojo slavo vzeli na veke.
– Mihej 2,9

---

⁷⁵ M. Sones. »15 let pozneje: Celoten operativni načrt IDF za izgon iz Gaze.« (15 years later: The full IDF operational Gaza expulsion plan), *Israel National News*, 30. 7. 2020, www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/284468; Hillel Fendel. »Naseljenci: Barak je vojni zločinec.« (Settlers: Barak is War Criminal), *Israel National News*, 20. december 2009, www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/135090.

⁷⁶ Martin Fletcher. »Naseljenci verjamejo, da evakuacija izdaja Božjo voljo.« (Settlers believe evacuation betrays God's will), *NBC News*, 17. avgust 2005, www.nbcnews.com/id/wbna8983559

Judje bi ohranili svojo identiteto

Sejal jih bom med ljudstvom in spomnili se me bodo v daljnih deželah in živeli bodo s svojimi otroki in se ponovno vrnili.

– Zaharija 10,9

Nobeno drugo ljudstvo v zgodovini ni ohranilo svoje identitete, običajev, verovanj in jezika, potem ko je bilo za več stoletij premagano in popolnoma odstranjeno iz svoje domovine. V vsakem primeru so osvojeni ali izgnani ljudje v nekaj generacijah izgubili svojo identiteto. Tudi če ohranijo nekatere vidike svoje dediščine in kulture, kot na primer cigani, ki jih najdemo po vsej Evropi, ne morejo več slediti svojemu izvoru. Judje so v tem pogledu edinstveni in so se v izgnanstvu čudežno ohranili več kot 2000 let.⁷⁷

Izrael kot močna država

Tudi preroka Zaharija in Mihej sta prerokovala, da bo Izrael mogočen narod. Čeprav je Izrael eden najmanjših narodov na svetu, je tudi eden najbolj vojaško in tehnološko razvitih narodov na svetu.⁷⁸ Čeprav predstavljajo le 0,2 odstotka svetovnega prebivalstva, so prejeli več kot dvajset odstotkov vseh Nobelovih nagrad.⁷⁹ Nekateri bi lahko ugovarjali, da je to enostavno napovedati v prihodnost, toda izpolniti te prerokbe s tako majhnim narodom – to je čudež!

---

⁷⁷ David Reagan. »Ohranitev judovskega ljudstva: velik čudež« (The Preservation of the Jewish People: A Great Miracle), XXXVII, št. 3, maj-junij 2016, 3-7, http://lamblion.com/xfiles/publications/magazines/Lamplighter_MayJun16_Preservation-Jews.pdf

⁷⁸ Uzi Eilam. »Eilamov lok: Kako je Izrael postal vojaška tehnološka velesila« (Eilam's Arc: How Israel Became a Military Technology Powerhouse), (Sussex Academic Press, 2011).

⁷⁹ »Judovski Nobelovi nagrajenci (1901-2020)«, (Jewish Nobel Prize Laureates 1901-2020), *Jewish Virtual Library*, www.jewishvirtuallibrary.org/jewish-nobel-prize-laureates

Na tisti dan bom naredil voditelje Juda kakor ognjeno ognjišče med lesom in ognjeno baklo v snopu in použili bodo vsa ljudstva naokoli, na desni roki in na levi in Jeruzalem bo ponovno naseljen na svojem lastnem kraju, celó v Jeruzalemu. – Zaharija 12,6

Na ta dan,« govori Gospod, »bom zbral tisto, kar šepa in zbral tisto, kar je izgnano in tisto, kar sem prizadel. Tisto, kar šepa, bom naredil ostanek in tisto, ki je bilo vrženo daleč proč, močan narod, in Gospod bo kraljeval nad njimi na gori Sion od zdaj naprej, celo na veke. – Mihej 4,6-7

Obnova hebrejskega jezika

Hebrejščino kot govorjeni jezik so postopoma nadomestili takratni splošni jeziki. To se je začelo okoli osmega stoletja pred Kristusom za deset severnih rodov, ko so jih osvojili in so bili razpršeni po celotnem asirskem cesarstvu. Enako se je zgodilo Judom v šestem stoletju pred Kristusom, ko je Jeruzalem osvojilo babilonsko cesarstvo. Vsako kasnejše cesarstvo, ki je osvojilo izraelsko deželo, je prav tako običajno prineslo nov jezik, kot so aramejščina, perzijsčina, grščina in latinščina. Judje so bili prisiljeni ohraniti vsaj dva jezika, verskega in posvetnega.

Kajti takrat se bom obrnil k ljudstvu čistega jezika, da bodo lahko vsi klicali h Gospodovemu imenu, da mu soglasno služijo. – Sofonija 3,9⁸⁰

V devetnajstem stoletju je veljalo, da je hebrejščina mrtev jezik. Vendar so jo nekateri Judje ponovno oživeli. ko so se vrnili v Izrael

---

⁸⁰ NKJV ima boljši prevod te vrstice. Mnogi prevodi namesto ›čistega jezika‹ pišejo ›čistih ustnic‹, vendar je hebrejska beseda *sapa* (Strongova H8193) ista beseda iz Prve Mojzesove knjige 1,11: ›Ves svet je imel en jezik (*sapa*) in skupen govor,‹ kar se zdi, da je to pravi pomen.

(okoli leta 1880).⁸¹ Razvili so učna orodja in odprli šole za poučevanje hebrejščine. Ko je bila leta 1948 razglašena država Izrael, je bila hebrejščina že zelo razširjena in je postala uradni jezik judovske države.⁸² To je še ena sodobna uresničitev prerokbe o zadnjih dneh.

Šekel

Skoraj dva tisoč let je minilo, odkar je bil šekel v uporabi, vendar je bil z ustanovitvijo judovske države ponovno uveden kot skupna denarna enota v Izraelu. Izrael je sprva začel tiskati denar v apoenih izraelskega funta, leta 1980 pa so prešli na šekle in tako uresničili Ezekielovo vizijo. Ko je pisal o pripravah na obnovo Izraela v zadnjih dneh, je omenil šekel in pravilno merjenje denarja. Njegova umestitev v 45. poglavje nam skupaj z opisom tisočletnega templja pove, da se bodo šekli v zadnjih dneh v Izraelu spet uporabljali, kot se dejansko uporabljajo zdaj.

Izraelski kovanec za en šekel.

Šekel bo dvajset ger. Dvajset šeklov, petindvajset šeklov, petnajst šeklov bo vaša mina.

– Ezekiel 45,12

⁸¹ Chaim Rabin. »Oživitev hebrejščine kot govorjenega jezika.« (The revival of Hebrew as a spoken language), *Journal of Educational Sociology* 36, 8 (1963): 388-392.

⁸² David Reagan. »Oživitev hebrejskega jezika« (The Revival of the Hebrew Language), *Lamb & Lion Ministries*, <https://christinprophecy.org/articles/the-revival-of-the-hebrew-language/>

Vzpostavitev Sanhedrina in tempeljskih predmetov

Potrdil bo to zavezo z mnogimi za en teden. In v sredi tedna bo povzročil, da bo klavna daritev in jedilna daritev prenehala ...
– Daniel 9,27a

Ta prerokba pomeni, da bodo, do sredine sedemletnega obdobja velike stiske, žrtvovanja ponovno potekala na Tempeljski gori. Kako bi jih sicer antikrist v tem času lahko ustavil? Žrtvovanje se je končalo z uničenjem templja leta 70. Sanhedrin (skupščina 71 judovskih sodnikov; op. prev.) je bil ukinjen 359 let pozneje, ko je cesar Teodozij II., 30. maja 429, po smrti Gamaliela VI, zadnjega predsednika Sanhedrina, sprejel zakon o ukinitvi judovskega patriarhata.⁸³ V zadnjih petsto letih je bilo pet neuspešnih poskusov ponovne vzpostavitve Sanhedrina, vendar je bil leta 2004 ponovno ustanovljen nastajajoči Sanhedrin, ki od takrat verodostojno deluje ob podpori več sto najbolj učenih in vplivnih rabinov v Izraelu.⁸⁴ Poimenovali so se »nastajajoči« Sanhedrin v upanju, da jih bo judovska skupnost sčasoma sprejela kot popolnoma obnovljeni Sanhedrin. Začasni Sanhedrin je začel peticijo za izvedbo popolnoma košer praktičnega žrtvovanja z jagnjetino brez napak dan pred pasho, leta 2007.⁸⁵ Od leta 2011 novi Sanhedrin izvaja praktično žrtvovanje z jagnjeti brez madežev in vlaga prošnjo na izraelsko vrhovno sodišče za ponovno uvedbo žrtvovanja na Tempeljski gori.⁸⁶ Praktično žrtvovanje je potekalo v sodelovanju s Tempeljskim inštitutom.

---

⁸³ P. Schäfer, »Zgodovina Judov v grško-rimskem svetu« (*The History of the Jews in the Greco-Roman World*), (Routledge, 2003): 187.

⁸⁴ Spletna stran nastajajočega Sanhedrina: http://www.thesanhedrin.org/en/index.php/The_Nascent_Sanhedrin; »Sanhedrin ustanovljen v Tiberiji,« (Sanhedrin Launched in Tiberias), *Arutz Sheva*, 20. 1. 2005, www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/70349.

⁸⁵ Nadav Shragai. »Današnje sodišče Sanhedrina poskuša oživiti starodavne tempeljske obrede« (Present-day Sanhedrin Court Seeks to Revive Ancient Temple Rituals), *Haaretz*, 28. februar 2007, www.haaretz.com/1.4808340.

⁸⁶ »Žrtvovanje velikonočnega jagnjeta se po tisočletjih vrača v Jeruzalem« (Sacrifice of the Paschal Lamb Returns to Jerusalem after Millennia), *Breaking*

Ta je bil ustanovljen leta 1987. Inštitut ponovno izdeluje večino tempeljskih artefaktov in duhovniških oblačil, ki so potrebna za ponovno vzpostavitev duhovništva, obnovo žrtvenih daritev in obnovo templja.⁸⁷ Eden od najbolj pozornost vzbujajočih tempeljskih artefaktov, ki je bil ponovno narejen, je zlata menora (glej fotografijo desno), vendar to ni vse, kar je bilo pripravljeno. Poleg pripravljenih duhovniških oblačil in posod za duhovniško služenje, je v Izraelu zdaj celo šola, ki usposablja prvo generacijo duhovnikov.⁸⁸ Zgrajen je bil tudi prenosni oltar, narejen v popolni skladnosti s svetopisemskimi predpisi in navodili, ki jih najdemo v Mišni, (Mišna je prva večja pisna zbirka judovskih ustnih izročil, ki so znana kot Ustna Tora. Je tudi prvo večje delo rabinske literature, z najstarejšim ohranjenim gradivom iz 6. do 7. stoletja pred našim štetjem; op. prev.) in pripravljen za prihodnji tempelj.⁸⁹

Israel News, 19. april 2016, www.breakingisraelnews.com/66076/passover-sacrifice-makes-comeback-overlooking-temple-mount-photos.

⁸⁷ Oglejte si spletno stran Tempeljskega inštituta: www.templeinstitute.org/main.htm.

⁸⁸ »Tempejski inštitut napoveduje šolo za usposabljanje levitskih duhovnikov« (Temple Institute Announces School to Train Levitical Priests), *Jewish Telegraphic Agency*, 2. avgust 2016, www.jta.org/2016/08/02/israel/temple-institute-announces-school-to-train-levitical-priests.

⁸⁹ Ahuva Balofsky, »Obnovljen oltar judovskega templja, pripravljen za uporabo« (Jewish Temple Altar Rebuilt, Ready for Use), *Israel National News*, 9. marec 2015, www.breakingisraelnews.com/32009/altar-jewish-holy-temple-rebuilt-jewish-world/.

Poleg tega si že desetletja prizadevajo za vzrejo rdečih telic, ki bi bile popolnoma brez madežev. Judovsko pravo, *halacha*, zahteva, da rdeče telice ne smejo nositi jarma ali imeti teleta, ne smejo imeti telesnih napak ali pomanjkljivosti in ne smejo imeti več kot dve dlaki, ki nista rdeči. V skladu z Mišno mora biti telica stara vsaj tri leta.⁹⁰ Leta 2021 Tempeljski inštitut še ni imel popolne telice, vendar so spremljali več kandidatke, da bi ugotovili, ali bodo sčasoma izpolnile vse zahteve judovske zakonodaje.⁹¹ Izvedli so celo vadbeno žrtvovanje rdeče telice, da bi bili pripravljeni na pravo žrtvovanje.⁹² Izdelani so bili tudi podrobni arhitekturni načrti za celoten tempeljski kompleks, vključno s stavbo, v kateri naj bi se nahajal novi Sanhedrin.⁹³ Nastajajoči Sanhedrin je celo začel uradno pozivati judovsko ljudstvo, naj »prispeva k nakupu materiala za obnovo svetega templja«, in v naslednjih letih se je temu pozivu odzvalo veliko judovskega ljudstva.⁹⁴ Sedaj je ostala le še gradnja, ki čaka na kolektivno voljo izraelskega ljudstva, da jo bosta premaknila Duh in Božji blagoslov.

Obnova jeruzalemskega obzidja in zapečatenje vzhodnih vrat

Potem me je privedel nazaj po poti velikih vrat zunanjega svetišča, ki gledajo proti vzhodu; in ta so bila zaprta. Potem mi je Gospod

⁹⁰ »Rdeča telica« (Red Heifer), *Jewish Virtual Library*, www.jewishvirtuallibrary.org/red-heifer

⁹¹ »Rdeča telica, 1. marec 2021« (Red Heifer Update March 1 2021), <https://youtu.be/7ksWQ75DW9k>

⁹² A. E. Berkowitz. »Ekskluzivno: Izjava: »Sežig telice je potekal kot priprava na tretji tempelj« (Exclusive: Burning Of Heifer Takes Place In Preparation For Third Temple), *Biblical News*, 15. avgust 2019, www.israel365news.com/135387/exclusive-burning-red-heifer-takes-place-preparation-third-temple/

⁹³ »Načrti za sveti tempelj« (Blueprints for the Holy Temple), *Olive Press*, 12. 2. 2011, olivepress.wordpress.com/2011/02/12/blueprints-for-the-holy-temple/.

⁹⁴ Hillel Weiss in R. Chaim Richman. »Odločitev sanhedrina glede svetega templja, Tempeljske gore in Jeruzalema« (The Sanhedrin's Decision Regarding the Holy Temple, the Temple Mount, and Jerusalem) 28 Iyar 5765 (6. junij 2005), thesanhedrin.org/en/index.php/Hachrazah_5765_Iyyar_28.

rekel: »Ta velika vrata bodo zaprta, ne bodo odprta in noben človek ne bo vstopil skozi; ker je Gospod, Izraelov Bog, vstopil skozi, zato bodo zaprta.
– Ezekiel 44,1-2

Ta prerokba se nanaša na zapečatenje vzhodnih vrat Tempeljske gore, imenovanih Zlata vrata, ki so obrnjena proti Oljski gori in vodijo neposredno na Tempeljsko goro. V svoji prvi knjigi *Tempelj razkrit (The Temple Revealed)* opisujem obsežno zgodovino teh vrat in njihovo povezavo s Salomonovim templjem. Verjamem, da so to tudi vrata, ki jih je Jezus uporabil za svoj zmagoslavni vstop v Jeruzalem, preden je bil križan.⁹⁵ Jeruzalemsko obzidje je obnovil turški sultan Sulejman Veličastni, z začetkom leta 1537.⁹⁶ Po obnovi in ponovni izgradnji Zlatih vrat jih je leta 1541 zapečatil (glej fotografijo desno), verjetno ko je slišal za prerokbo, da bo Mesija vstopil v Jeruzalem skozi Vzhodna vrata.⁹⁷ S tem pa je nehotе pomagal ohraniti resnico Božje besede, da bodo ta vrata zaprta in da bodo ostala zaprta.

Sinovi tujcev bodo zgradili tvoja obzidja in njihovi kralji ti bodo služili,
– Izaija 60,10a

Poleg tega je Sulejman izpolnil tudi prerokbo, da bodo tujci obnovili jeruzalemsko obzidje, in v skladu s prerokbo je bil dobrohoten vladar, ki je »služil«⁹⁷ Božjemu ljudstvu, saj je med svojo vladavino pravično obravnaval tako Jude kot kristjane. To se je

⁹⁵ Christian Widener. »Tempelj razkrit«⁹⁵ (*The Temple Revealed*), (End Times Berean, 2020): 80-81.

⁹⁶ Glej poglavje 5.

⁹⁷ J.E. Peters. *Jeruzalem* (Princeton, 1985): 411, 479-80.

verjetno začelo s pripravo pogodbe med Sulejmanom in francoskim kraljem leta 1535, ki je urejala odnose med državama.⁹⁸ Pogoji so določali »pravico do prakticanja lastne vere« brez nadlegovanja, kar se zdi, da je spodbujalo pravično obravnavo kristjanov in Judov. V tem obdobju Sulejmanove vladavine so Judje poročali, da živijo »v sreči in miru, vsak v skladu s svojim stanjem in srečo, saj je kraljeva oblast pravična in velika«, dovoljeno pa jim je bilo opravljati vse vrste obrti in celo verske študije.⁹⁹

Oskrunitev na Tempeljski gori

Pomembno se je zavedati, da je Bog tisti, ki je izjavil, da mu je lokacija templja pomembna. To je kraj, kjer Bog pravi, da bo postavil svoj prestol in podplate svojih stopal ter da bo večno prebival med Izraelovimi sinovi. In ko govorimo o templju, smo takoj usmerjeni na območje Tempeljske gore in na Jeruzalem na splošno. To je edini kraj na planetu, ki ga je Bog pisno imenoval za svojega. In s tem, ko ga imenuje »sveti« kraj, pomeni, da je popolnoma ločen od drugih krajev.

Rekel mi je: »Človeški sin, prostor mojega prestola in kraj za podplate mojih stopal, kjer bom na veke prebival v sredi Izraelovih otrok in mojega svetega imena Izraelova hiša ne bo več omadeževala, niti oni, niti njihovi kralji s svojim vlačugarstvom, niti s trupli svojih kraljev na svojih visokih krajih. V njihovi postavitvi njihovega praga ob mojih pragovih in njihovega podboja ob mojih podbojih in zidom med menoj in njimi, so celo omadeževali moje sveto ime s svojimi ogabnostmi, ki so jih zagrešili. Zatorej sem jih použil v svoji jezi. Torej naj odstranijo svoje vlačugarstvo in trupla svojih kraljev daleč od mene in jaz bom prebival v njihovi sredi na veke.

– Ezekiel 43,7-9

---

⁹⁸ Isti vir, 535-6.

⁹⁹ Isti vir, 474-5.

Zato je tako nenavadno, da beremo o oskrunitvi Božjega svetega templja »s *trupli ... kraljev*«. Čudno je zato, ker bi bilo tako ogabno, če bi ljudi pokopavali na Tempeljski gori, zato ne pričakujemo, da bi bilo to mogoče. Toda ali so na Tempeljski gori pokopana trupla kraljev? Ali so kdaj bila? Ali pa gre za napačen prevod besedila? To so pomembna vprašanja, ko ugotavljamo, ali smo opazili preroško izpolnitev ali ne.¹⁰⁰ No, 4. junija 1931 je umrl Husein ibn al-Hašimi, kralj Hejaza, ki je bil kmalu pokopan na Tempeljski gori, blizu Vrat trgovcev z

bombažem, blizu mesta, kjer naj bi stal tempelj, na severozahodni strani Tempeljske gore.¹⁰¹ Tukaj je slika njegove grobnice na Tempeljski gori (glej fotografijo). To je neverjetno! Ezekielove besede, napisane okoli leta 593-571 pr. Kr., so se uresničile pred manj kot sto leti. Skrajno neverjetno je, da bi bil

¹⁰⁰ Nekateri bralci bodo rekli, da bi se prevod moral glasiti »mrtvi maliki« in ne »trupla svojih kraljev«. Hebrejska beseda je *peger* (Strongova H6297), ki na splošno pomeni mrtvo telo ali truplo, vendar se uporablja tudi za malike. Zmeda izhaja iz vrstic, kot je Tretja Mojzesova knjiga 26,30: »*Uničil bom vaše visoke kraje in posekal vaše podobe in vaša trupla (peger) vrgel na trupla (peger) vaših malikov in moja duša vas bo prezirala.*« Ustrezen prevod je odvisen od tega, o čem je Ezekiel govoril. Prav tako si je mogoče predstavljati, da sta obe rabi mišljeni z večkratnimi izpolnitvami v različnih časih, vendar sedanja resničnost kraljevega trupla, zakopanega na Tempeljski gori, absolutno izpolnjuje zahteve te vrstice.

¹⁰¹ Robert D. Kaplan. »*Na vzhod do Tartarije: Potovanja po Balkanu, Bližnjem vzhodu in Kavkazu*« (*Eastward to Tartary: Travels in the Balkans, the Middle East, and the Caucasus*) (New York: Random House, 2000): 205.

kralj zgolj po naključju pokopan na 36 hektarjih Tempeljske gore. Po mojih izračunih je verjetnost kvečjemu 1 proti 4.361 (ali le 0,02 odstotka možnosti).¹⁰² To pomeni, da je to zelo malo verjetno, da bi to lahko napovedali brez božanskega navdiha.

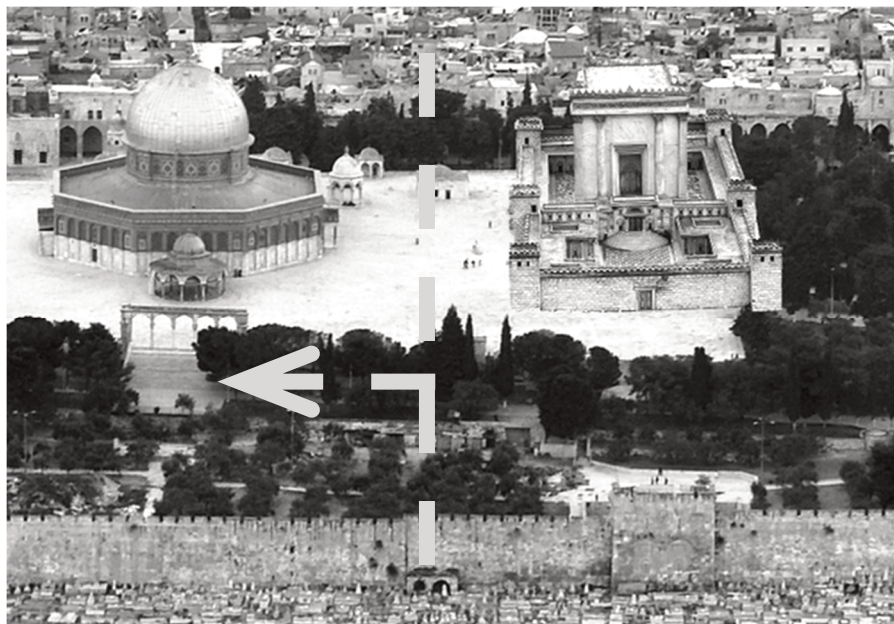
Druga izpolnitev, ki jo vidimo v tej vrstici, je v stavku: > ... postavitvi njihovega praga ob mojih pragovih in njihovega podboja ob mojih podbojih in zidom med menoj in njimi.< Če spoznamo, da je bila prava lokacija nekdanjega judovskega templja severno od Kupole na skali (Dome of the Rock), dobimo zelo jasen pogled na to, kaj je Bog v tej prerokbi obsodil. Če bi bil judovski tempelj postavljen danes, neposredno pred Vzhodnimi vrati, bi Kupola na skali stala tik ob Božjem templju (glej spodnjo sliko). To je videti kot prizor, ki si ga lahko predstavljamo iz knjige Razodetja.

In dan mi je bil trst, podoben palici in angel je stal, rekoč: »Vstani in izmeri Božji tempelj in oltar in te, ki v njem obožujejo. Toda dvor, ki je zunaj templja, izpusti in ga ne izmeri, kajti dan je poganom in dvainštirideset mesecev bodo pod stopali pohojali sveto mesto.

– Razodetje 11,1-2

---

¹⁰² Nekateri pravijo, da je kralja mogoče najti pokopanega kjer koli, če počakaš dovolj dolgo. Toda od 15,7 milijarde hektarjev zemlje na Zemlji je le na nekaj hektarjih pokopan kralj, na 36 hektarjih Tempeljske gore pa je izrecno prepovedano, da bi bil tam sploh kdo pokopan. Wikipedija navaja 287 različnih monarhij, ki so obstajale po svetu od zgodnje bronaste dobe. Če upoštevamo, da so kralji v posamezni monarhiji pogosto pokopani skupaj ali v bližini, lahko ocenimo, da so vsi kralji sveta od zgodnje bronaste dobe do danes pokopani na manj kot 10.000 hektarjih zemlje. Priznati moramo tudi, da ljudje poseljujejo le približno 10 odstotkov zemljišč na planetu. Na podlagi teh števil lahko ocenimo, da je verjetnost, da bo kralj pokopan na 36 hektarjih Tempeljske gore, zgolj po naključju 1 proti 4.361 (36/157.000 ali 0,02 odstotka možnosti).

Sestavljena slika avtorja z opombami, ki prikazujejo izključitev zunanjega dvorišča na jugu, kjer se nahaja Kupola na skali (Dome of the Rock).¹⁰³

Lekcija o figovem drevesu

Od figovega drevesa se torej naučite prisposodbo: ›Kadar je njegova mladika še nežna in poganja liste, veste, da je poletje blizu.‹ Tako tudi vi, ko boste videli vse te stvari, védite, da je to blizu, celó pri vratih. Resnično, povem vam: ›Ta rod ne bo prešel, dokler vse te stvari ne bodo izpolnjene.‹ – Evangelij po Mateju 24,32-34

Bog nam je v svoji Besedi dal mnogo posebnih znamenj, ki napovedujejo njegov drugi prihod. Lekcija o figovcu je ena bolj skrivnostnih. Velik del podob preprosto predstavlja analogijo za prepoznavanje znamenj nečesa, kar se poraja. Tako kot bi morali videti, da brstenje figovca pomeni, da bo kmalu prišel sad, bi

¹⁰³ Widener. ›Tempelj razkrit‹ (*The Temple Revealed*), 220.

morali, ko vidimo znamenja, ki jih je Jezus napovedal, pričakovati, da je njegov prihod blizu.

Na tej sliki brstenja figovca lahko vidite, da so se ravno takrat, ko se pojavijo listi, na vejah že začeli oblikovati plodovi (fotografija na desni).¹⁰⁴

Obstaja tudi obljuba, da generacija, ki bo videla znamenja iz Matejevega evangelija 24, ne bo preminila (vsi umrli), preden se bodo te stvari zgodile. Toda v Jezusovi priliki se skriva še en možen pomen. Razcvet vej figovca

lahko razumemo kot prispodobno za vrnitev Izraela kot naroda leta 1948.¹⁰⁵ Če razumemo, da se Jezusova izjava ›*Ta rod ne bo prešel, dokler vse te stvari ne bodo izpolnjene.*‹ nanaša na rod, ki je doživel vrnitev Izraela kot naroda, potem se postavlja vprašanje: ›Kako dolgo je obdobje enega rodu?‹ Zanimivo je, da Psalm 90 pravi, da je življenjska doba človeka od sedemdeset do osemdeset let. Če to uporabimo kot podatek o dolžini enega rodu, potem bi

¹⁰⁴ JLPC ›Figovec (Ficus carica), novi listi in plodovi.‹ (Common fig tree (Ficus carica), new leaves and fruit.) *Wikimedia*, cc-by-sa 3.0, commons.wikimedia.org/wiki/File:Figuiers_Printemps_FR_2013.jpg

¹⁰⁵ 24. poglavje Jeremija vsebuje prerokbo, ki Izrael primerja z dvema košarama fig, eno zelo dobro in drugo z zelo nesposobnimi figami. Bog Jeremiju glede zelo dobrih fig pravi, da jih bo ›*sadil in ne ruval*‹. V Stari zavezi naštejemo skupaj 25 omemb, ki figovce povezujejo z izraelsko deželo, na primer Zaharija 3,10, ki pravi: ›*Na ta dan,« govori Gospod nad bojevniki, »boste vabili vsakdo svojega soseda pod trto in pod figovo drevo.*‹ Obstaja tudi podoba mandljeve vejice, ki vzklije z Aronove palice v 4 Mz 17, ki je podobna vzklitju figovca. Nazadnje je podobna podoba tudi v Izaija 11,1: ›*Palica bo pognala iz Jesejevega debla in Poganjek bo zrastel iz njegovih korenin*‹ Čeprav gre tu očitno za Jezusa, se obenem poraja tudi podoba prihodnje vrnitve Izraela.

lahko sklepali, da mora Gospodova vrnitev priti nekje med letoma 2018 in 2028.

Dni naših let je sedemdeset let in če jih je zaradi razloga moči osemdeset let, je vendarle njihova moč trud in bridkost, kajti to je kmalu odrezano in mi odletimo.
– Psalm 90,10

Bileáмова napaka in teologija nadomestitve

Pripoved o Bileámu je opisana v Četrtri Mojzesovi knjigi 22-24 in 31. Bileám je bil pogan, ki je častil Boga, vendar so ga Izraelovi sosedje zvalili, da bi jih preklel in bi jim na pot postavil ovire. Zgodbo zlahka spregledamo kot nenavaden dogodek, ki se je zgodil v Mojzesovih dneh. Bileám je omenjen še nekajkrat, in sicer v 5 Mz 23,4-5, Józue 13,22 in 24,9-10, Nehemija 13,2 in Mihej 6,5, vendar so te druge starozavezne omembe v kontekstu spominjanja na stvari, ki jih je Gospod storil za Izrael. Šele v Novi zavezi zasledimo resno opozorilo glede sledenja Bileámu. Pravzaprav Peter, Juda in Janez vsi omenjajo Bileáma v povezavi s poslednjimi časi in krščanskimi verniki, ki so odpadli. Podrobneje si pogledjmo nekatere izmed njih.

Toda zoper tebe imam nekaj stvari, ker imaš tam tiste, ki se drže Bileámovega nauka, ki je učil Baláka metati kamen spotike pred Izraelove otroke, da jedo stvari žrtvovane malikom in da zagrešijo prešuštvo.
– Razodetje 2,14

... ki so zapustili pravo pot in zašli ter sledili Beórjevemu sinu Bileámu, ki je vzljubil plačila nepravčnosti;
– 2 Peter 2,15

Gorje jim! Kajti odšli so na Kajново pot in lakomno tekli za Bileámovo zmoto po nagrado in propadli v Korahovem uporu.
– Juda 1,11

V dveh od teh vrstic je skupaj z Bileámom omenjen denar, v tretji pa spolna nemoralnost. Značilno razumevanje omembe Bileáma je torej, da je simbol kristjanov, ki se pehajo za slabo pridobljenim

dobičkom, kot ga najdemo v Prvem pismu Timoteju 6,5-10, ali tistih, ki druge zapeljujejo v greh, kot najdemo zapisano v Drugem Petrovem pismu 2,18. Obstaja pa še ena možnost, za katero mislim, da ni bila deležna veliko pozornosti, in tudi vaš svetopisemski komentar vam verjetno ne bo v veliko pomoč. Zakaj? Ker večina ljudi, vključno s komentatorji, spregleda osnovno razvrstitev, kdo je bil Bileám. Bil je poganski »sveti mož«, ki so ga Izraelovi sovražniki prosili, naj jim pomaga prekleti Izraelce. Povedano drugače, bil je poganski vernik, ki je pomagal okoliškim poganskim narodom (danes so to islamske arabske države) v boju proti Izraelu.

V skladu s tem in ob predpostavki, da smo res v zadnjih dneh, menim, da polni pomen teh vrstic ne govori le o kristjanih, ki imajo radi denar, ampak bolj natančno o kristjanih, ki sprejemajo nadomestno teologijo in nasprotujejo Izraelu s podpiranjem palestinske zadeve, Boycott Divest and Sanction (BDS je nenasilno gibanje pod palestinskim vodstvom, ki spodbuja bojkot, dezinvesticije in gospodarske sankcije proti Izraelu, op. prev.) ter drugih antisemitskih in antisionističnih gibanj.

Teologija zamenjave je ideja, da Cerkev ni bila samo cepljena na obljube Izraela, kot je učil Pavel v 9.–11. poglavju Rimljanom, ampak je Izraelski narod popolnoma nadomestila kot dediča Božjih obljub.¹⁰⁶ Če si sposodimo primer iz Stare zaveze, je pritrjevanje teologiji nadomestitve enako verovanju, da je Izrael postal Ezav in da je Cerkev kot Jakob z Božjim blagoslovom ukradla Izraelovo pravico do rojstva. Toda Pavel je zelo jasen, da bo srce Izraelu le otrdelo »*dokler ne bo vstopila polnost poganov.*« (Rim 11,25).

---

¹⁰⁶ David Reagan. »Napaka teologije zamenjave: ali je Cerkev zamenjala Izrael?« (The Error of Replacement Theology: Has the Church Replaced Israel?), *Lamb & Lion Ministries*, <https://christinprophecy.org/articles/the-error-of-replacement-theology/>.

Če še niste slišali za gibanje BDS, je to organizacija, ki jo vodijo Palestinci in si prizadeva za delegitimacijo države Izrael ter njeno gospodarsko škodo.¹⁰⁷ Njihova utemeljitev temelji na revizionistični različici izraelsko–palestinskega konflikta.¹⁰⁸ Kot na primer, mnogi Palestinci zanikajo, da se je holokavst sploh kdaj zgodil. Prav tako namerno pozabljajo, da so Jordanija, Libanon, Sirija in Egipt večkrat napadli Izrael, da bi ga izbrisali, in ne obratno. Če ne poznate resnične zgodovine konflikta, se vam njihove trditve morda zdijo razumne in pravične. Ko pa poznate resnico, so njihove obtožbe enake, kot če bi tat poklical policijo na lastnika hiše, ker je pred njim branil svojo družino in svojo lastnino! Ko dobronamerni kristjani podpirajo ta gibanja, podpirajo in verjamejo v laži – takšne laži, ki jih na primer proti Ameriki izreka tudi iranski režim. Dejansko so Iranci veliki podporniki Hamasa in Hezbolaha, terorističnih zaveznikov palestinskih vlad v Gazi in na Zahodnem bregu.

Vendar pa je pomembno povedati, da ni vsakdo, ki to sprejema tudi antisemitski, vendar pa boste le redko našli nekoga, ki je antisemitski in hkrati želi blagoslavljeni Izrael in moliti za mir v Jeruzalemu. Poleg tega moram omeniti, da sem obiskal in užival gostoljubje kar nekaj palestinskih Arabcev v Judeji in Samariji (zdaj pogosto imenovani Zahodni breg). Srečal sem jih veliko, ki so se mi zdeli prijazni, častni in si zaslužijo priložnost za boljše življenje od tega, ki ga dopuščajo sedanje sporne razmere. Pod pravimi pogoji bi morda mnogi Palestinci postali odlični izraelski državljani. Vendar tega ne moremo trditi za njihovo sedanje vodstvo, niti za velik odstotek prebivalstva, katerega sovraštvo do Izraela je otipljivo in nevarno.¹⁰⁹ Svet mora prenehati kriviti Izrael za sedanje stanje tega konflikta. Resnica je, da so za sedanje

---

¹⁰⁷ <https://bdsmovement.net>

¹⁰⁸ <https://web.archive.org/web/20210312182708/https://emetnews.org/palestinian-myths/>

¹⁰⁹ Justin Kron & Todd Morehead, prod. ›Upanje v Sveti deželi‹ (Hope in the Holy Land), *Philos Project*, (2021), <https://hopeintheholylanland.com/#home>

razmere najbolj odgovorni besni voditelji, ki že več kot pet desetletij vodijo Palestince, in države, ki jih spodbujajo.

Tu pa je opozorilo. V Razodetju 2,14 Bog pravi: *›Toda zoper tebe imam nekaj stvari.‹* Ena od glavnih stvari, ki jih ima Bog proti njim, je, da so ravnali kot Bileám. Z drugimi besedami, kliče kristjane, ki so proti Izraelu in se postavljajo na stran njegovih sovražnih sosedov, tako kot je to počel Bileám. In pravi: *›kdor ima uho, naj sliši, kaj govori Duh cerkvam‹*, da naj raje prenehajo. Upam, da se bodo kristjani, ki sledijo Bileámovi napaki, pokesali in se vrnili k zdravemu razumevanju Božje besede ter začeli ljubiti in podpirati judovsko ljudstvo. Ne zato, ker tako pravim jaz, ampak zaradi *›tistega, ki ima oster, dvorezen meč‹*.

[Cerkvi v Pergamu]

›In angeli cerkve v Pêrgamonu piši: ›Te besede govori on, ki ima oster meč z dvema ostrinama; poznam tvoja dela in kje prebivaš, celó kjer je Satanov prestol. In trdno držiš moje ime in moje vere nisi zanikal celó v tistih dneh, v katerih je bil Antípa, moj zvesti mučenec, ki je bil umorjen med vami, kjer prebiva Satan. Toda zoper tebe imam nekaj stvari, ker imaš tam tiste, ki se drže Bileámovega nauka, ki je učil Baláka metati kamen spotike pred Izraelove otroke, da jedo stvari žrtvovane malikom in da zagrešijo prešuštvo. Tako imaš tudi tiste, ki se držijo nauka nikolajevcev, katerih besedo sovražim. Pokesaj se, sicer bom hitro prišel k tebi in proti njim se bom boril z mečem svojih ust.‹ Kdor ima uho, naj sliši, kaj Duh govori cerkvam: ›Tistemu, ki premaga, bom dal jesti od skrite mane in dal mu bom bel kamen in na kamnu napisano novo ime, ki ga ne pozna noben človek, razen, kdor ga prejme.‹‹

– Razodetje 2,12-17

Da pa ne bi bil neuravnotežen, bom poudaril, da Jezus mnoge med njimi pohvali, ker so ostali zvesti njegovemu imenu. Posledično to pomeni, da moramo biti potrpežljivi in ljubeči do tistih, ki še ne razumejo pomena Božjega načrta za judovsko ljudstvo, ker jih je prevarala teologija zamenjave. Molite zanje. Ljubite jih.

Opozarjajte jih. ›Pokesaj se, sicer bom hitro prišel k tebi in proti njim se bom boril z mečem svojih ust.‹

Preostanek pa je bil umorjen z mečem tistega, ki je sedel na konju, katerega meč je prihajal iz njegovih ust in vsa perjad je bila nasičena z njihovim mesom.
– Razodetje 19,21

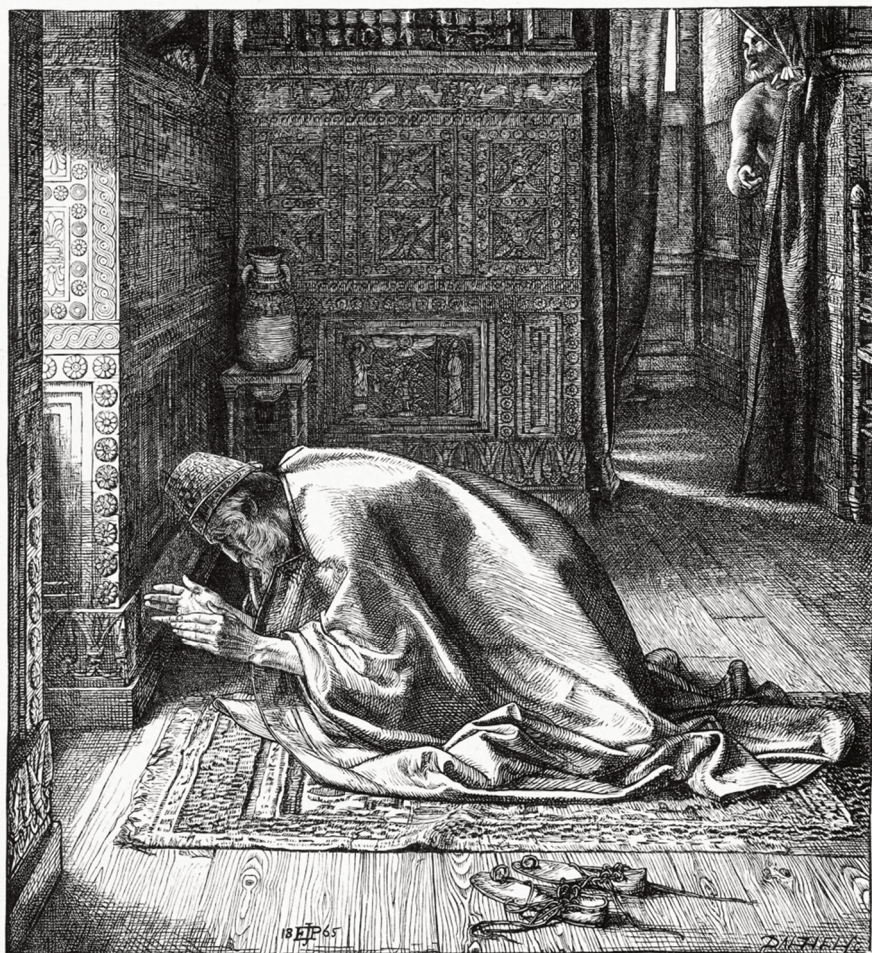
Največje znamenje našega časa

Jasno je, da so Božje obljube Izraelu še vedno v veljavi in bodo izpolnjene, kot je napovedal Bog. Čeprav je judovsko ljudstvo, ki trenutno ne sprejema Kristusa kot Mesija, sovražnik: ›Kar zadeva evangelij, so zaradi vas sovražniki; toda kar se tiče izbire, so ljubljeni zaradi očetov.‹ (Rim 11,28). Konec je blizu. Koliko časa je še do Kristusove vrnitve, nihče ne more z gotovostjo vedeti. Vendar moramo priznati, da je glede na to, da se sedanji dogodki v Izraelu tako zelo ujemajo s tem, kar nam je Bog povedal v svoji Besedi, moramo pričakovati, da je njegova vrnitev gotovo blizu.

Vrnitev Izraela kot naroda je največje znamenje našega časa. To je prav tako pomembno znamenje, kot je bilo znamenje za narode ob osvoboditvi Izraelcev izpod Egipčanov in njihovem prehodu čez Rdeče morje. Jeremija je prerokoval, da bo v zadnjih dneh znamenje, da je Izrael postal narod, ki ga zdaj vidimo pred seboj, postalo za ljudi pomembnejše od govorjenja o osvoboditvi Izraela iz Egipta po Mojzesu. Mnogi danes nestrpno pričakujejo Gospodovo vrnitev prav zaradi tega, ker je Izrael spet narod na zemlji. Zato lahko z gotovostjo trdimo, da se je tudi ta prerokba uresničila.

Zato, glejte, prihajajo dnevi, govori Gospod, ›ko ne bodo več rekli: ›Gospod živi, ki je Izraelove otroke privedel gor iz egiptovske dežele,‹ temveč ›Gospod živi, ki jih je privedel gor in ki je vodil seme Izraelove hiše iz severne dežele in iz vseh dežel, kamor sem jih pognal; in prebivali bodo v svoji lastni deželi.‹‹
– Jeremija 23,7-8

Danielova molitev, Edward John Poynter, v Dalziels' Bible Gallery (New York: Scribner and Welford, 1865-81).

5

SEDEMDESET TEDNOV JE BILO DOLOČENIH

TOREJ, TO JE TO. Ne glede na to, ali ste prebrali vsa štiri prejšnja poglavja ali pa ste preskočili naravnost na to, je to vrhunec knjige. Predstavil bom povsem novo razsežnost tradicionalne razlage Danielove prerokbe – nekaj, kar je bilo v njej dolgo časa skrito in je čakalo do ›časa konca‹ (*Daniel 12,4*).

To je tema, za katero mnogi menijo, da jo že popolnoma razumejo, zato bomo v prvem delu poglavja raziskali in pojasnili nekatere stvari glede tradicionalne razlage prerokbe in ugotovili, kje so težave. To je tako, kot da bi se vkrkali v čoln s kopico lukenj v trupu pod vodno črto. Preden lahko poskusimo kamor koli pluti, se moramo spustiti v trup in zakrpati večino puščanja. V nasprotnem primeru ne bomo prišli daleč. Na poti bomo razvozlali nekatere skrivnosti, o katerih se v Cerkvi razpravlja že od njenih prvih dni, kot je določitev datumov začetka Jezusovega

delovanja in njegovega križanja. Ta dva datuma določata skupno dolžino Kristusovega služenja in imata pomemben vpliv na razumevanje Danielove prerokbe o sedemdesetih tednih. Ko bomo opisali to ozadje, boste pripravljene videti, kako je odlok, ki so ga vsi spregledali, ključ do razkritja velike skrivnosti o Danielovih sedemdesetih tednih.

Prerokba se začne z Danielovim spoznanjem, da se je sedemdeset let opustošenja Jeruzalema izteklo (na podlagi Gospodove besede, razodete preroku Jeremiji), zato je začel moliti, se postiti in iskati Gospoda. V odgovor je Gospod poslal angela Gabriela, da bi mu razkril podobo svetovnih vladarstev, od tistega časa do konca dni in ta je Danielu dal prerokbo o sedemdesetih tednih – napisano okoli leta 539 pr. Kr. To je eno ključnih besedil o zadnjih dneh, ki jih najdemo v Stari zavezi. Na to Danielovo prerokbo se je skliceval tudi Jezus, kar potrjuje, da se nanaša na zadnje dni.¹¹⁰

Prerokba

Prerokba o sedemdesetih tednih (*Daniel 9,24-27*) med drugim daje razumeti, da bo stiska trajala skupaj sedem let in da bodo zadnja tri leta in pol sedemletne stiske čas vladavine antikrista in velike stiske. Prav tako pove, da vse, kar se razkriva v prerokbi, sproži odlok o obnovi in ponovni izgradnji Jeruzalema.

²⁴ »*Sedemdeset tednov je določenih nad tvojim ljudstvom in nad tvojim svetim mestom, da preneha prestopek in se naredi konec grehom in se naredi pobotanje za krivičnost in da se vpelje večna pravičnost in se zapečatita videnje in prerokovanje in da se mazili Najsvetejše.*

²⁵ *Vedi torej in razumi, da bo od izida zapovedi, da se obnovi in zgradi Jeruzalem, do Mesija, Princa, sedem tednov in*

---

¹¹⁰ V Evangeliju po Mateju 24,15 se Jezus neposredno sklicuje na Danielovo gnusobo opustošenja (*Daniel 9,27*), ko učencem pove, na kaj naj bodo pozorni pred njegovim prihodom.

dvainšestdeset tednov. Ulica bo ponovno zgrajena in obzidje, celo v težkih časih.

²⁶ *Po dvainšestdesetih tednih bo Mesija usmrčen, toda ne zaradi sebe; in ljudstvo princa, ki bo prišlo, bo uničilo mesto in svetišče. Njegov konec bo s poplavo in do konca so določena vojna opustošenja.*

²⁷ *Potrdil bo to zavezo z mnogimi za en teden. In v sredi tedna bo povzročil, da bo klavna daritev in jedilna daritev prenehala in zaradi razširjanja ogabnosti bo on to opustošil, celo do použitja in to določeno bo izlito na opustošenje.»*

– Daniel 9,24-27

490 let in šest misij

Od 24. vrstice naprej izvemo, da je obdobje sedemdesetih tednov določil Bog. Če te ideje ne poznate, Daniel, ko reče sedemdeset tednov (ali sedemdeset sedmic), misli na sedemdeset tednov [let] ali sedemdeset obdobji po sedem let, kar bi pomenilo $70 \times 7 = 490$ let. Gre za vrsto šabatnega desetletja (le da namesto 10 let traja 7 let). Včasih se imenuje tudi heptada. Zato boste videli tako sedemdeset »sedmic« kot sedemdeset »tednov«. Misel, da to pravilno pomeni 490 let in ne 490 dni, je bila v cerkveni zgodovini v celoti potrjena. Poleg tega obstajajo notranji dokazi, ki jasno kažejo, da je v 9. poglavju Daniela pomenilo sedemdeset »tednov let«, saj je pozneje v Danielu 10,2-3 zapisal, da se je postil trikrat sedem, vendar je na koncu dodal »dni«, da bi pokazal, da je mislil tri tedne in ne enainvajset let.¹¹¹ Med ljudmi, ki na splošno menijo, da je prerokba dobesedna, bi se vsi strinjali, da sedemdeset tednov še vedno predstavlja neko štetje 490 let.¹¹² Zadnja ugotovitev, ki jo lahko naredimo iz tega odlomka, je, da

---

¹¹¹ Travis Snow. *Jubilej 70 tednov (The 70 Weeks Jubilee)*, Voice of Messiah, 2021: 46.

¹¹² Beseda za sedem, *sabua* [*shavua*] (Strong H7620), lahko dobesedno pomeni število sedem, obdobje sedmih dni (teden) ali sedem let (heptada). Iz konteksta je jasno razvidno, da govorimo o dolgem času, tj. o sedmih letih.

se mora obdobje 490 let zaključiti s šestimi stvarmi: 1) dokončati prestopek, 2) končati greh, 3) opraviti spravo za krivdo, 4) vpeljati večno pravičnost, 5) zapečatiti videnje in prerokovanje ter 6) maziliti najsvetejše.

Odlok o obnovi in ponovni izgradnji Jeruzalema

V 25. vrstici beremo, da bo izdan odlok o obnovi in ponovni izgradnji Jeruzalema, ki bo služil kot izhodišče za štetje sedemdesetih tednov. Eno od znamenj, ki so ga farizeji in saduceji v Jezusovem času spregledali, je bila izpolnitev te prerokbe iz Danielove knjige. Zapisano je, da *bo >od izida zapovedi, da se obnovi in zgradi Jeruzalem, do Mesija, Princa, sedem tednov in dvainšestdeset tednov.<* Sedem plus dvainšestdeset je devetinšestdeset. To pomeni, da bo od izdaje odloka o obnovi Jeruzalema, do Mesije ali Maziljenca, trajalo 483 let ($7 \times 69 = 483$). Zdi se, da je to zelo preprosta razlaga besedila. Vsaj vsak študirani rabin bi se moral zavedati te možne razlage in bi zato verjetno spremljal njeno uresničitev. Vendar je bilo nekaj stvari, ki so predstavljale izziv za njihovo pravilno razumevanje tega odlomka.

PRVI ODLOK

Obstajali so štirje možni odloki, na katere so se Judje lahko sklicevali kot na odlok iz Danielove prerokbe. Prvi odlok, ki ga najdemo v Ezra 1,1-4, je izdal Kir okoli leta 538/537 pr. Kr.¹¹³ Zaradi njega so se prvi izgnanci po sedemdesetih letih izgnanstva lahko vrnil v Jeruzalem, da bi obnovili tempelj, ki ga je prerokoval Jeremija. Če bi bil to pravi odlok, potem bi od Mesije pričakovali, da se bo pojavil leta 55/54 pr. Kr. Toda prepričani smo lahko, da ta prvi odlok ni bil tisti, o katerem je govoril Daniel, in

---

¹¹³ Zakaj je datum naveden kot 538/537 pr. Kr? Ker je v starih koledarjih veljalo, da je pomlad začetek novega leta, zato se vsako starodavno leto prekriva z dvema letoma v našem sistemu datiranja. Če je bil dogodek zgodaj v starodavnem letu, je to leto 538, če pa je bil pozno v letu, je to leto 537.

sicer iz treh razlogov. Prvič, Jezus se je rodil šele petdeset let pozneje. Drugič, odlok ne omenja obnove Jeruzalema. In končno, za ta prvi odlok ni trdne zgodovinske cerkvene podpore.¹¹⁴

DRUGI ODLOK

Kralj Darij I. je izdal še en odlok (okoli leta 518 pr. Kr.). Zapisan je v Ezra 6,1-12. Ta odlok je v glavnem le potrdil prejšnji Kirov odlok. To bi dalo pričakovani datum Mesije 35 pr. Kr. in tudi ta se ni zgodil. Toda tudi ta odlok ne omenja obnove in ponovne izgradnje Jeruzalema in se seveda očitno ni ujema z Jezusovim življenjem. Zgodnji cerkveni oče Tertulijan (ok. leta 198) je zapisal, da bi moral biti začetek odloka iz začetka vladavine Darija, ko je Daniel prvič videl videnje, vendar napake v njegovem izračunu diskvalificirajo ta datum prav tako zanesljivo kot preprosto štetje od leta 518 pr. Kr.¹¹⁵ Kljub temu si lahko zlahka predstavljamo, da so nekateri Judje res pričakovali prihod Mesije ob tem odloku ali ob prvem Kirovem odloku, vendar so bili razočarani. Misel, da so bili Judje že prej priče pojavu več lažnih mesij, je zapisana v Apostolskih delih. Čeprav nam ni podan natančen čas nastanka teh lažnih mesij, so se pojavili v ne tako oddaljeni preteklosti in so morda trdili, da so povezani z enim od prejšnjih odlokov.¹¹⁶

---

¹¹⁴ Zgodnji cerkveni zgodovinar Evzebij, ki je pisal okoli leta 314, je ta odlok prvi povezal z Danielovo prerokbo (glej: Evzebij. *Demonstratio Evangelica*. Knjiga VIII, poglavje 2, 126-131. Spletna različica: www.intratext.com/IXT/ENG0882/_P38.HTM) Vendar se je Evzebij razlikoval od mnenj prvih cerkvenih očetov in predstavil lastno domnevo, ki leta izdaje odloka povezuje z osvojitvijo Jeruzalema s strani Pompeja (Pompeius). Na žalost je s predstavitvijo precej nepovezane in logično samoumničuje razlage Danielove prerokbe ustvaril le dodatno zmedo.

¹¹⁵ Coxe. *Pred-nicejski očetje (Ante-Nicene fathers)*, »Tertulijan: Odgovor Judom,« c.VII,« knj. 3, 158-60.

¹¹⁶ Za mesijanske trditve so potrebovali povezavo s prerokbo in morda so svoje trditve časovno uskladili z enim od zgodnejših časovnih oken iz Danielove prerokbe.

Potem je nekdo v vélikem zboru vstal, farizej, po imenu Gamálieľ, učen mož postave, ugleden med vsemi ljudmi in velel, da jih za nekaj časa vržejo ven; in jim rekel: »Vi, možje v Izraelu, pazite se, kaj nameravate storiti glede teh ljudi. Kajti pred temi dnevi je vstal Tevdá, ki se je bahal, da je pomemben; kateremu so se pridružili številni ljudje, okoli štiristo; ki je bil umorjen, in vsi, kolikor se mu jih je pokoravalo, so bili razkropljeni in uničeni. Po tem možu je, v dneh obdavčenja, vstal Ĵuda iz Galileje in za seboj potegnil mnogo ljudi; tudi on je umrl in vsi so bili razkropljeni, celó tako mnogi, kot so ga ubogali. In sedaj vam povem: ›Zadržite se pred temi ljudmi in pustite jih pri miru. Kajti če je ta namera ali to delo od ljudi, se bo izjalovilo; toda če je to od Boga, tega ne morete premagati, da ne bi bili morda najdeni celo, da se borite zoper Boga.«

– Apostolska dela 5,34-39

TRETJI ODLOK

Tretji odlok, na katerega so se Judje lahko obrnili, je zapisan v Ezra 7,11-26 in ga je izdal Artakserks I. leta 458 pr. Kr.¹¹⁷ Leto, ki je sledilo 483 letom od tega odloka, je bilo leto 26 do 27 n. š. Zato je bil ta odlok res v primernem času, da bi se nanašal na Kristusovo življenje. V odloku je izrecno naveden tudi Jeruzalem, kar je zapisano v Svetem pismu. Čeprav obnova mesta ni izrecno omenjena, pa priznava, da je Jeruzalem Božje mesto, in pravi, da lahko Judje poleg zagotavljanja tempeljskih žrtev s *preostankom srebra in zlata* ›po volji svojega Boga‹ naredijo, kar se jim zdi najboljše. Zato je ta odlok dejansko izvedljiva možnost.

[Kraljev odlok v imenu Ezre]

Torej to je kopija pisma, ki ga je kralj Artakserks izročil Ezru, duhovniku, pisarju, celó pisarju besed Gospodovih zapovedi in njegovih zakonov Izraelu.

---

¹¹⁷ K. A. Kitchen. ›O zanesljivosti Stare zaveze‹ (On the Reliability of the Old Testament,), 74.

›Artakserks, kralj kraljev, duhovniku Ezru, pisarju postave Boga iz nebes, popoln mir itd.

Izdajam odlok, da vsi izmed Izraelovega ljudstva in izmed njegovih duhovnikov in Lévijevcev v mojem območju, ki so voljni po svoji lastni svobodni volji, da gredo gor v Jeruzalem, gredo s teboj. Ker si poslan od kralja in od njegovih sedmih svetovalcev, da poizveš glede Juda in Jeruzalema, glede na postavo svojega Boga, ki je v tvoji roki in da odneseš srebro in zlato, ki so ga kralj in njegovi svetovalci velikodušno darovali Izraelovemu Bogu, katerega prebivališče je v Jeruzalemu in vse srebro in zlato, ki ga lahko najdeš po vsej babilonski provinci s prostovoljnimi daritvami ljudstva in duhovnikov, prostovoljno darovanega za hišo njihovega Boga, ki je v Jeruzalemu, da boš s tem denarjem lahko naglo kupil bikce, ovne, jagnjeta, z njihovimi jedilnimi daritvami in njihovimi pitnimi daritvami in jih daroval na oltarju hiše svojega Boga, ki je v Jeruzalemu. In karkoli se bo zdelo dobro tebi in tvojim bratom, da storite s preostankom srebra in zlata, to storite po volji vašega Boga. Tudi posode, ki so ti dane za službo hiše svojega Boga, te izroči pred Bogom Jeruzalema. Karkoli več bo treba za hišo tvojega Boga, kar boš imel priložnost dati, daj to iz kraljeve zakladne hiše.

Jaz, torej jaz, kralj Artakserks, izdajam odlok vsem zakladnikom, ki so onkraj reke, da karkoli bo duhovnik Ezra, pisar postave nebeškega Boga, zahteval od vas, naj bo to naglo storjeno, do sto talentov srebra in do sto mer pšenice in do sto čebrov vina in do sto kadi olja, soli pa brez predpisa. Karkoli je zapovedano od Boga iz nebes, naj bo to marljivo storjeno za hišo Boga iz nebes, kajti zakaj bi bil bes zoper kraljestvo kralja in njegovih sinov? Prav tako vam potrjujemo, da glede kateregakoli izmed duhovnikov in Lévijevcev, pevcev, vratarjev, Netinimcev ali služabnikov te Božje hiše, to ne bo zakonito, da bi nanje naložili takse, davke in carine. Ti pa Ezra, po modrosti svojega Boga, ki je v tvoji roki, postavi oblastnike in sodnike, ki bodo lahko sodili vse ljudstvo, ki je onkraj reke [Evfrat], vse takšne, ki poznajo zakone tvojega Boga; in učite tiste, ki jih ne poznajo ...

– Ezra 7,11-25

ČETRTI ODLOK

Od tu naprej se začne zapletati, saj je bil v Nehemijevi knjigi 2,1-9 morda omenjen še četrti odlok. Tudi tega je izdal Artakserks I., vendar trinajst let pozneje, leta 445/444 pr. Kr. Vendar je bilo to bolj pismo, ki je dodatno pojasnilo in dodalo sredstva njegovemu prvotnemu odloku (podobno kot odlok, ki ga je izdal Darij, da bi podprl prvi Kirov odlok). Poleg tega bi s štetjem 483 rednih sončnih let od tam dobili datum leta 39/40, kar je prepozno, da bi bilo povezano z Jezusom. Zdi se, da bi to četrti odlok diskvalificiralo iz obravnave, le da četrti odlok omenja obnovo jeruzalemskega obzidja, medtem ko tretji odlok ne omenja posebej obnove samega Jeruzalema.

Poleg tega sem kralju rekel: »Če to ugaja kralju, naj mi bodo dana pisma, za voditelje onkraj reke, da me lahko pošljejo preko, dokler ne pridem v Judejo, in pismo Asáfu, čuvaju kraljevega gozda, da mi bo lahko dal les, da naredim bruna za velika vrata palače, ki so spadala k hiši in za mestno obzidje in za hišo, v katero bom vstopil.« In kralj mi je zagotovil, glede na dobro roko mojega Boga nad menoj. Potem sem prišel k voditeljem preko reke in jim dal kraljeva pisma.

– Nehemija 2,7-9a

Dr. Harold W. Hoehner je leta 1977 v svoji knjigi *Kronološki vidiki Kristusovega življenja* (*Chronological Aspects of the Life of the Christ*) objavil zdaj že splošno znano teorijo, s katero je rešil to težavo.¹¹⁸ Izhajal je iz dela sira Roberta Andersona, ki je leta 1881 predlagal uporabo 360-dnevnega leta, da bi uskladiral časovno razporeditev Danielovih sedemdesetih tednov.¹¹⁹ Sir Robert je po svojem predlogu začel štetje z drugim Artakserksovim odlokom, ki ga je datiral na 14. marec 445 pr. Kr. in končal 6. aprila leta 32

---

¹¹⁸ Harold W. Hoehner. »Kronološki vidiki Kristusovega življenja« (*Chronological Aspects of the Life of Christ*), (Zondervan, 1977): 126-39.

¹¹⁹ Robert Anderson. »Prihajajoči princ: zadnji veliki monarh krščanstva« (*The Coming Prince: The Last Great Monarch of Christendom*), (Trumpet Press, 2014): 74-78. Prvič objavljeno leta 1881 pri založbi Hodder and Stoughton.

ter tako štel 480 let po 360 dni na leto ali 173.880 dni. Dr. Hoehner je izračune izboljšal. Po postopku Roberta s 360–dnevno leto, vendar je štel od 1. nisána leta 444 pr. Kr. do 10. nisána leta 33.

Obe stališči sta se opirali na stališče Juliusa Africanusa iz obdobja ok. leta 232-240. Ta je prvi predlagal, da je četrti odluk tisti, ki ga je treba uporabiti za Danielovo prerokbo.¹²⁰ Africanus je tudi predlagal, da se je prerokba o 490 letih dopolnila, ko je Jezus začel svoje služenje v letu po začetku Janezovega služenja (*Lk 3,1*), v šestnajstem letu cesarja Tiberija. Podobno kot Hoehner in sir Robert Anderson se je Julius Africanus zavedal, da je bilo med letoma 444 pr. Kr. in leta 27 premalo let (po njegovih izračunih 475 let) ali celo leta 33 (kar je bilo trinajst let manj od devetinšestdesetih tednov in šest let manj od sedemdesetih tednov). Da bi se matematika izšla, je Julij Africanus predpostavil uporabo kratkega hebrejskega leta s 354 dnevi. To je podobna rešitev kot poznejši predlogi, vendar je uporabil povsem drugačno število dni, ki ni bilo nič manj špekulativno kot predlog sira Roberta. Zavrniti bi morali metodo štetja, ki je krajša od sončnega leta. Čeprav je Africanus zgodnji pričevalec, nam le dokazuje, da ni zgodovinsko potrjenega precedensa za 360–dnevno leto.

Kritični pregled hipoteze o 360–dnevno prerokem letu

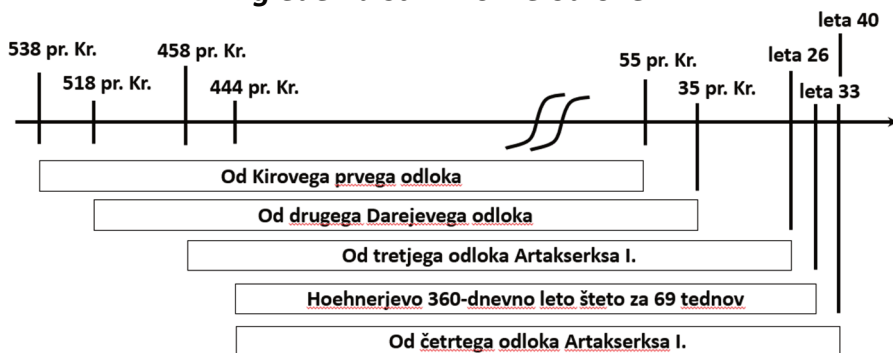
Metoda 360–dnevnega leta je razširjeno sprejeta. Potrebno je dokazati, da je (in je vedno bila) uporaba sončnih let pravi način štetja let v Danielovi prerokbi in Svetem pismu nasploh. Če ste že preučevali Danielovo prerokbo o sedemdesetih tednih, potem verjetno že poznate splošno trditev, da je treba ta leta šteti s 360 dnevi in ne s 365,25 dneva. Vendar pa je temeljna motivacija za to razmišljanje, da bi se štetje devetinšestdesetih tednov umestilo med letoma 444 pr. n. š. in 33 n. š., kar je nujno, če želimo četrti odluk sploh upoštevati, kot je razvidno iz spodnjega diagrama.

---

¹²⁰ Coxe. *Pred-nicejski očetje (Ante-Nicene Fathers)*, > Ohranjeni spisi Julija Afriškega (The Extant Writings of Julius Africanus), knj. 6, 135.

Devetinšestdesettedenska časovna okna za pojavitev Mesija, glede na štiri možne odloke

V Prvi Mojzesovi knjigi je zapisano, da je Noetov potop trajal pet mesecev in sto petdeset dni (1 Mz 7,11.24; 8,3-4). Domnevamo, da je imel vsak mesec trideset dni. Podobno se domneva, da mora biti dvainštirideset mesecev iz Razodetja 13,5 enako kot 1.260 dni iz Razodetja 11,2-3 in 12,6, kar spet pomeni, da je na mesec povprečno trideset dni. Domnevo podpira besedna zveza *›čas, [dva] časa in polovico časa‹* (ki naj bi pomenila tri leta in pol), ki jo najdemo v Danielu 12,7 v povezavi z antikristom in v Razodetju 12,14 glede ženske v puščavi. Domneva se, da mora preroksi mesec v Božjem koledarju trajati trideset dni, dvainštirideset mesecev pa tri leta in pol. Zamisel ima ob natančnem pregledu preveč težav pri zagovarjanju same sebe.¹²¹

¹²¹ Na prvi pogled je zamisel o takšni neverjetni natančnosti – na dan od 173.880 dni – res privlačna. Vendar pa namerna uporaba sedemletnih korakov ni nič drugačna od merjenja istega obdobja po desetletjih. Z drugimi besedami, z uporabo tako velike merske enote se ustrezno zmanjša natančnost, ki je potrebna za izpolnitev opisa. Večina ljudi bi na primer menila, da bi bila uporaba izraza desetletje za dejansko obdobje, kot je 9 let, 8 mesecev in 3 dni ali 10 let, 5 mesecev in 17 dni, popolnoma natančna. Oboje je razumno približano z večjo mersko enoto, desetletjem. Zato bi lahko vse, kar je več kot šest ali manj kot osem, razumno približali številu sedem, tj. tednu. To ne pomeni, da Bog ne more biti natančnejši, če želi, vendar merska enota, ki jo je v tem primeru namenoma izbral, tega ne zahteva. Poleg tega preprosto nimamo dovolj informacij, da bi datume določili tako natančno, kot to poskuša storiti Dr. Hoehner.

Prva težava je v tem, da Izraelci nikoli niso šteli let z uporabo samo dvanajstih tridesetdnevni mesecev. Res je, da so uporabljali lunarni koledar, vendar so se vedno redno prilagajali sončnemu letu tako, da so dodali trinajsti mesec. Ne samo to, pred sirom Robertom Andersonom, leta 1881, ni bilo nobene zgodovinske podpore za 360–dnevno ›preroško‹ leto.¹²² Poleg tega je v Hoehnerjevih izračunih števila dni med 5. marcem 444 pr. Kr. in 5. marcem leta 33 nekaj napak, ki naj bi njegovo štetje zamaknile za mesec in štiri dni.¹²³ Morda se je tudi zmotil za eno leto, če je bil odlok res izdan leta 445 pr. Kr., kot je predlagal sir Robert Anderson, in ne leta 444 pr. Kr., kot domneva Hoehner.¹²⁴ Obstaja tudi vprašanje pomena besedne zveze ›čas, [dva] časa in polovico časa‹. Verjetno res pomeni tri leta in pol v splošnem pomenu, vendar je bolj niansiran kot to. Gre za zelo skrivnostno izjavo, tako v hebrejščini kot v grščini. Enostavno bi bilo preprosto napisati tri leta in pol, vendar je beseda v hebrejščini *moed* (Strong H4150), ki pomeni določen čas, srečanje, letni čas, znamenje ali praznik. Pomeni le leto v smislu, da je čas, sezona, praznik itd. lahko letni dogodek. Domnevamo, da je Božja uporaba

---

¹²² Tega stališča ne podpira noben judovski ali zgodnji cerkveni vir (razen Julija Afričana, ki je poskušal dokazati, da je leto 354 dni). Sir Robert se sklicuje na babilonski koledar, ki je uporabljal dvanajst lunarnih mesecev po trideset dni, da bi podprl svoje stališče, vendar ni omenil, da so tudi Babilonci redno dodajali dodaten mesec, da bi se prilagodili sončnemu letu.

¹²³ Napaka je v izračunu števila dni v sončnem letu v julijanskem in gregorijanskem koledarju in to le 4 dni od 173.880, vendar pa, kadar argumentacija temelji na natančnosti do dneva natančno, to spodkopava argumentacijo. Hoehner naj bi imel tudi večjo napako, kot posledico uporabe zastarelih babilonskih tabel za preračunavanje datumov, zaradi česar so njegovi datumi za en mesec nižji. Glej: Chris Sandoval. ›Dispenzacionalistična krščanska razlaga sedemdesetih tednov‹ (The Dispensationalist Christian Interpretation of the Seventy Weeks), *The Secular Web*, 1-31-07, <https://infidels.org/library/modern/chris-sandoval-daniel/#dispensationalist>

¹²⁴ Ed Rickard. ›Lekcija 8: Literatura o devetinšestdesetih tednih‹ (Lesson 8: Literature on the Sixty-Nine Weeks), 22. april 2021, www.themoorings.org/Jesus/Messianic_prophecy/69_weeks/literature.html

tako skrivnostne besedne zveze namerna,¹²⁵ in priznamo, da nenatančen izraz, enako ustreza 1278,4 dnevom (3,5 sončnega leta) in 1260 dnevom (ali 42 mesecem).

Zadnja težava je, da bi morali predpostaviti, da so bile vse prerokbe, povezane s štetjem let v Svetem pismu, vedno izračunane na podlagi 360-dnevnega leta.¹²⁶ Toda brez jasnega nasprotnega navodila bi pričakovali, da je treba vsako omembo določenega števila let v Svetem pismu šteti tako kot vsa druga leta. [*Ne bi smel biti potreben poseben dešifrirni obroč, da bi prišli do pravega datuma za preroštvo*]. Najbolj smiselno stališče, je torej, da se pri štetju let v Svetem pismu uporablja sončno leto.¹²⁷

Podpora tretjemu odloku

Ko pri prvih cerkvenih očetih iščemo soglasje glede tega, kateri odlok je najboljše povezati z Danielovo prerokbo o sedemdesetih tednih, ne najdemo jasnega prednostnega stališča.¹²⁸ Zaradi tega bi lahko sklepali, da ni dokončnega sklepa o najboljšem načinu razlage Danielove prerokbe. Nekateri morda celo menijo, da prerokba danes ni nič bolj jasna kot takrat, ko je bila prvič zapisana. Toda Danielu je bilo rečeno, da bo prerokba zapečatenena do časa konca (*Daniel 12,9*). Zato nas pomanjkanje jasnega nauka

---

¹²⁵ Rekel bi, da to ni le namerno, ampak da se v tem skriva nek pomen, na primer, da je pravilno štetje let indeksirano na enega od judovskih praznikov.

¹²⁶ To morda ni veliko število prerokb, ki bi jih bilo treba upoštevati, vendar bi vključevale: Izaija 7,8; 23,15; 38,5; Ezekiel 19,11-13; Jeremija 25,11; Zaharija 1,12. Vprašati bi se morali celo o razlagi Psalma 90,10. Ali je dolžina preroške generacije 70 do 80 let ali 69 do 79 let? Mislim, da je standardno sončno leto na splošno najbolj smiselno, saj so Judje vedno svoj koledar prilagodili temu.

¹²⁷ Dobro ovržbo hipoteze o 360-dnevnem preroškem letu najdemo tudi v: Travis M. Snow. >*Jubilej 70 tednov*< (*The 70 Weeks Jubilee*), 215-26.

¹²⁸ J. Paul Tanner. >Ali je Danielova sedemdesettedenska prerokba mesijanska? 1. del.< (*Is Daniel's seventy weeks prophecy messianic? Part 1*), *Bibliotheca Sacra* 166, št. 662 (2009): 181-200.

zgodnje Cerkve glede te prerokbe ne bi smelo presenetiti. Lahko pa bi kdo ugovarjal, da prvi Artakserksov odlok iz leta 458 pr. Kr. ni izrecno omenjal obnove Jeruzalema, vendar so ga omenjala pisma, poslana z Nehemijem, trinajst let pozneje. In to je res utemeljen ugovor. Da bi nanj odgovorili, moramo natančno pregledati, kaj je Daniel zapisal v 9. poglavju. Daniel je pisal ›*od izida zapovedi, da se obnovi in zgradi Jeruzalem*‹ in tudi, da ›*Trg bo ponovno zgrajen in [jarek] obzidja*‹. Ali je prvi Artakserksov odlok omogočil začetek obnove trga ali obzidja?

Artakserksov odlok je ponovno vzpostavil vladavino prava in uprave ter Jeruzalem priznal kot Božje mesto (*Ezra 7,15-19*). To ni daleč od tega, toda kaj je zgodilo s posebno omembo ›trga‹ in ›obzidja‹? No, ti dve besedi, trg (*rechob* – Strongovo H7339) in obzidje (*charuwts* – Strongovo H2742), nista omenjeni v nobenem Artakserkovem odloku. Vendar je *rechob* Božje hiše omenjen v *Ezra 10,9*, ko so se tam zbrali vsi Judovi in Benjaminovi rodovi, da bi razpravljali o svojih porokah s tujimi ženami. Menim, da je mogoče trditi, da je bil trg (*rechob*) res obnovljen pod prvim Artakserkovim odlokom, ker so se tam lahko vsi sestali – saj je bil v tistem času že uporaben kot zbirališče. V tem primeru sklepamo, da so bila s tem prvim odlokom odprta široka vrata, ko je Artakserks odredil, da lahko s preostalim zlatom in srebrom počnejo vse ostalo, kar se jim zdi najboljše, ›*po volji vašega Boga*‹.

Zato imamo trdno podlago za sklepanje, da je ponovna obnova templja, ki jo je vodil Ezra, vključevala tudi izboljšave trga (*rechob*). Drugi Artakserksov odlok je bil okrepitev njegovega prvega odloka, saj so dela obnove preostalega dela mesta zastala. Zagotavljal je dodatna sredstva in delovno silo ter natančneje opredelil svoj namen, da podpre popolno obnovo Jeruzalema, za katero je odprl vrata že v prvem odloku, ko ga je imenoval ›*mesto Izraelovega Boga*‹. Če si predstavljam, da bi bil v tistem času Ezra, mislim, da mi ne bi bilo težko razumeti, da lahko uporabim Artakserksov prvi odlok kot utemeljitev, da začnem obnavljati tudi druge dele Jeruzalema.

Zato obstaja močna verjetnost, da je bil omenjeni odlok tretji odlok, ki ga je izdal Artakserks leta 458 pr. Kr. Poznejši odlok iz leta 445/444 pr. Kr. je prejšnjega le okrepil. Da bi dodatno podprli to stališče, je treba določiti nekaj ključnih datumov – in sicer čas začetka služenja Janeza Krstnika in Jezusa ter datum Kristusovega križanja. Z vidika evangelija je plus ali minus nekaj let, za točno datiranje teh dogodkov, le akademsko vprašanje. Če pa skušamo zagovarjati resničnost teh pričevanj ali te datume povezati z dogodki v zgodovini, je zelo koristno, da jih natančno razumemo.

Začetek služenja Jezusa in Janeza Krstnika

Od tretjega odloka, leta 458 pr. Kr. in PO 483 letih, pridemo do leta 26. ali 27. po. Kr. Če je ta povezava pravilna, potem bi to moral biti začetek Jezusovega služenja; vendar mnogi menijo, da se je njegovo služenje začelo šele pozneje, na primer leta 29 ali leta 30. Da bi lažje razrešili to vprašanje, je v Svetem pismu nekaj pomembnih namigov, ki nam nakazujejo približne datume začetka služenja tako Janeza kot Jezusa. Prvič, Jezus je bil spočet šest mesecev po Janezu Krstniku (*Lk 1,26*), kar seveda pomeni, da je bil Janez le šest mesecev starejši od Jezusa. Drugič, Jezus se je rodil, preden je umrl Herod Veliki. Znanstveniki so predlagali datuma Herodove smrti 4 pr. Kr. in 1 pr. Kr. deloma zato, ker Jožef poroča, da je bil ob koncu njegovega življenja lunin mrk (v obeh teh letih sta bila mrka).¹²⁹ To pa ne pomeni, da je Herod umrl istega leta kot je bil mrk, temveč le blizu njega. Med mrkom in pasho, ki je sledila Herodovi smrti, se je zgodilo veliko dogodkov. Če pustimo več časa za Herodovo smrt (v začetku leta 3 pr. Kr.), ki ji je sledilo več mesecev priprav na njegov velik pogreb pred pasho tistega leta, dobimo najboljše ujemanje z različnimi dogodki, ki jih opisujejo Jožef in drugi.¹³⁰ Zato je Herod umrl

---

¹²⁹ Dwight R. Hutchison. »*Lev je vodil pot.*« (*The Lion Led the Way*), Četrta izdaja (Editions Signes Celestes, 2021): 324-5.

¹³⁰ To bo za nekatere še vedno sporno, vendar je to povzetek moje ocene.

januarja leta 3 pr. Kr. (verjetno drugega šivata¹³¹), po sedemintridesetletni vladavini, ki se je začela leta 40 pr. Kr.¹³² Zgodnja poročila Evzebijeve¹³³ (četrto stoletje) in Makrobija¹³⁴ (peto stoletje), nam povedo, da so otroci, mlajši od dveh let, ki jih je Herod ukazal ubiti (*Mt 2,13-23*), bili ubiti približno v istem času, ko je Herod usmrtil svojega sina (Antipaterja), torej tik preden je umrl sam. In Jezus ni mogel biti star več kot dve leti, ko je Herod umrl, kar pomeni, da bi se rodil ne prej kot leta 6 pr. Kr. in ne pozneje kot leta 4 pr. Kr. ampak najverjetneje med koncem leta 5 pr. Kr. in začetkom leta 4 pr. Kr.¹³⁵ Poleg tega obstaja napis, najden

---

¹³¹ Vered Noam. »Megillat Taanit: Zvitek o postu.« (Megillat Taanit: The Scroll of Fasting.) *Literatura modrecev, drugi del: Drugi del: Midraš in targum, liturgija, poezija, mysticizem, pogodbe, napisi, stara znanost in jeziki rabinske literature (The Literature of the Sages, Second Part: Midrash and Targum, Liturgy, Poetry, Mysticism, Contracts, Inscriptions, Ancient Science and the Languages of Rabbinic Literature)*, (2006): 339-362.

¹³² V Jožefovih *Judovskih starinah (Antiquities of the Jews)*, zv. 14, poglavje 14, str. 5, beremo, da so Rimljani Heroda Velikega naredili za kralja za časa 184. olimpijade, v času drugega konzula Caius Domithis Calvinusa in prvega konzula Caius Asinius Pollio. To jasno kaže na datum 40 pr. Kr. Olimpijade so se začele leta 776 pr. Kr., zato je 184 štiriletnih olimpijad kasneje (736 let) znašalo 40 let pr. Kr.. Poleg tega sta oba konzula pričela vladati leta 40 pr. Kr vendar je bil Caius Asinius Pollio odstavljen oktobra leta 40 pr. Kr. [H.H. Scullard. *From the Gracchi to Nero* (London: Methuen & Co., 1970):167, 249.] Če bi bile vse Jožefove trditve pravilne, Herod ni mogel začeti vladati pozneje kot konec leta 40 pr. Kr. v *Vojnah Judov (Wars of the Jews)*, 1. poglavje, 33. podpoglavje, 8. točka, beremo tudi, da je Herod umrl po 37 letih vladanja, potem ko so ga Rimljani imenovali za kralja. To pomeni, da je bila njegova smrt datirana leta 3 pr. Kr. Poleg tega Jožef poroča, da je Filip umrl v 20. letu Tiberija, potem ko je vladal 37 let (*Antiquities knj. 18, pogl. 4, str. 6*). Da bi se vsi datumi ujemali, domnevamo, da je Jožef štel dvajset let od Tiberijeve inavguracije za Augustusa leta 14 in potrdil Filipovo smrt pozneje leta 34, po 37 letih vladanja. To se ujema tudi z inavguracijo v začetku leta 3 pr. Kr. po 37 letih po rimskem koledarju, po smrti Heroda Velikega.

¹³³ Evzebij, »*Cerkvena zgodovina*« (*Ecclesiastical History*), zv. 1, pogl. 8, str. 3.

¹³⁴ Ambrosius Theodosius Macrobius, Saturnalije, knjiga II, poglavje IV:11.

¹³⁵ Domneva se, da je bil Jezus ob Herodovi smrti star vsaj dve leti, saj je pobil vse dečke, stare dve leti in manj (*Evangelij po Mateju 2,13-23*). Vendar lahko domnevamo, da je Herod ubil dečke, ki so bili nekoliko starejši od časa, ko so

na kovancu, ki razkriva, da je bil Kvirinij guverner Sirije in Kilikije od leta 11 pr. Kr. do leta 4 pr. Kr. in še dodatno podpira ta datumski razpon.¹³⁶ V skladu s tem večina krščanskih učenjakov meni, da se je Kristus rodil leta 5 ali 4 pr. Kr.¹³⁷ Kljub razumnemu soglasju znotraj krščanske znanosti glede datacije Kristusovega rojstva obstajata dve glavni stališči glede datacije začetka njegovega služenja. Luka pravi, da se je Janezovo služenje začelo v petnajstem letu cesarja Tiberija (Lk 3,1). Glavna sporna točka je, ali je Luka štel od leta, ko je Tiberij Cezar začel svoje so-vladarstvo z Avgustom leta 12 ali po Avgustovi smrti in je Tiberij postal edini regent leta 14 ter dobil naziv Tiberij Cezar Avgust. Glede na to, katero stališče izberemo, je začetek Jezusovega služenja bodisi leta 27¹³⁸ bodisi leta 29.¹³⁹

Težava z vidika so-vladarstva je, da drugi antični viri (Jožef, Apijan, Plutarh, Svetonij) ne začenjajo svojega štetja s Tiberijevim so-vladarstvom.¹⁴⁰ Vendar pa je na voljo veliko dokazov, da je Tiberij dejansko postal so-vladar z Avgustom v

modri možje videli zvezdo – samo zato, da bi bil gotov, in ker ugotavljanje starosti majhnega otroka ni bilo enostavno, ko ni bilo rojstnih listov. Zato bi bil Jezus lahko veliko mlajši od običajno predpostavljenih dveh let.

¹³⁶ Randall J. Price. ›Kamni vpijejo‹ (*The Stones Cry Out*) (Harvest House, 1997): 299.

¹³⁷ Hoehner, ›Kronološki vidiki Kristusovega življenja‹ (*Chronological Aspects of the Life of Christ*), 37; J. I. Packer et al. ›Nelsonova ilustrirana enciklopedija biblijskih dejstev‹ (*Nelson's Illustrated Encyclopedia of Bible Facts*) (Thomas Nelson, 1995): 41, Bible Chronology; D. & P. Alexander (ur.). ›Eerdmansov priročnik k Svetemu pismu‹ (*Eerdmans' Handbook to the Bible*) (Eerdmans, 1973): 472.

¹³⁸ Packer. ›Nelsonova ilustrirana enciklopedija svetopisemskih dejstev‹ (*Nelson's Illustrated Encyclopedia of Bible Facts*), 40-1; Alexander. Eerdmans' Handbook to the Bible, 472.

¹³⁹ Hoehner. *Kronološki vidiki Kristusovega življenja* (*Chronological Aspects of the Life of Christ*), 37; Craig S. Keener. ›IVP komentar o Biblijskem ozadju‹ (*The IVP Bible Background Commentary*) New Testament (Intervarsity Press, 1993): 196.

¹⁴⁰ Darrell L Bock. ›Preučevanje zgodovinskega Jezusa‹ (*Studying the Historical Jesus*), (Baker Academic, 2002): 72.

začetku leta 12.¹⁴¹ Ali je Luka ta čas upošteval pri svojem štetju petnajstih let. Ker je Luka v svojem poročilu uporabljal le ime Tiberij Cezar in ne naziva Tiberij Cezar Avgust, ki ga je prevzel pozneje, je zgodnejši datum leta 26 upravičena domneva.

Ne samo to, zgodnejši datum je še posebej prepričljiv, če upoštevamo, da nam je bilo rečeno, da je Jezus začel svoje služenje pri približno tridesetih letih starosti (*Lk 3,23*). Ker se je Jezus rodil ob koncu leta 5 pr. Kr. ali v začetku leta 4 pr. Kr., potem se je Janez, ki se je rodil šest mesecev prej, rodil nekje leta 5 pr. Kr.¹⁴² Oba sta služenje začela približno trideset let pozneje – Janez leta 26 (ko je bil star približno trideset let), Jezus pa leta 27, verjetno vsaj šest mesecev po tem, ko je Janez začel svoje služenje. Če ne uporabimo zgodnejšega datuma, potem moramo domnevati, da je Lukov »okoli trideset« morda res pomenilo dvaintrideset let, če predpostavimo, da je petnajsto Tiberijevo leto pomenilo 28. in ne 26. leto po. Kr. Nekateri so trdili, da bi se Lukova formulacija »okoli trideset« lahko nanašala na Jezusa v starosti do triintrideset let, vendar se to zdi šibko stališče.¹⁴³

Poleg tega, če se lahko strinjamo s splošno sprejetim stališčem, da je bil Jezus krščen in je začel svoje služenje leta 26/27, potem ni težko ugotoviti, da je bilo 484-to »leto« devetinšestdeset tednov [let] ali približno 483 let (po 365 dni) po Artakserksovem odloku iz leta 458 pr. Kr. Zato lahko sklepamo, da se Daniel 9,25 ni izpolnil, ko je Jezus zmagoslavno vstopil v Jeruzalem, ampak je bil viden, ko je bil Jezus razodet kot Mesija ob Janezovem krstu, ko: »so se odprla nebesa in je [Janez] zagledal Božjega Duha spuščati se kakor golobico in blesketanje nad njim [Jezusom]; in glej, glas iz nebes, rekoč: »Ta je moj ljubljeni Sin, s katerim sem zelo zadovoljen.« (Mt 3,16b-17)

---

¹⁴¹ Rainer Reisner. »Pavlovo zgodnje obdobje« (*Paul's Early Period*), (Eerdmans, 1998): 40.

¹⁴² Tudi: Hoehner. »Kronološki vidiki Kristusovega življenja« (*Chronological Aspects of the Life of Christ*), 11-27.

¹⁴³ Isti vir, 37-8.

Iz Svetega pisma izhaja še en namig, ki dokazuje, da so tudi Judje v prvem stoletju menili, da je leta 26/27 primeren datum za prihod Mesije. V Evangeliju po Janezu 1,19-28 beremo, da so Judje poslali duhovnike in levite, da bi se pozanimali o Janezu in ugotovili, ali je Mesija. Judje so torej v tistem času iskali Mesijo, verjetno zato, ker so se zavedali Artakserksovega odloka in so vedeli, da je leto 26/27 po 483 letih od njegove izdaje v skladu z Danielovo prerokbo o sedmih tednih in dvainšestdesetih tednih.

Datum križanja

Oslabili smo priljubljeno razlago Danielove prerokbe, ki uporablja 360-dnevno leto in se na tej točki nismo oddaljili od nobenega tradicionalnega stališča glede teh odlokov. Kljub temu pa z določitvijo odloka iz leta 458 pr. Kr. kot pravilnega, pride do nekaterih posledic glede datuma Kristusovega križanja. Obstajata le dve izvedljivi možnosti za dogodek, ki je imel pasho, ki se je začela na petek, in padeta na leto 30 in leto 33.¹⁴⁴ Če pa je Kristusovo služenje, kot se tradicionalno verjame, trajalo le približno tri leta in pol, potem bi moralo biti njegovo križanje leta 30. To stališče podpirajo številni krščanski učenjaki, ki so naklonjeni zgodnjemu začetku Jezusovega služenja leta 26/27.¹⁴⁵ Vendar pa so zgodnji cerkveni očetje, kot je Hipolit, poročali, da je bil Kristus križan leta 33.¹⁴⁶ V podporo temu datumu obstajajo tudi dobri zgodovinski argumenti iz obdobja Pilatovega vladanja.¹⁴⁷ Poleg

---

¹⁴⁴ Hoehner. *Kronološki vidiki Kristusovega življenja (Chronological Aspects of the Life of Christ)*, 99-105.

¹⁴⁵ Randall Price. »Kamni vpijejo, Dodatek – Kronologija zgodovinskih osebnosti« (*The Stones Cry Out*, 'Appendix--Chronology of Historical Figures' Alexander); Alexander. *Eerdmans' Handbook to the Bible*, 472; Packer. *Nelson's Illustrated Encyclopedia of Bible Facts*, 41.

¹⁴⁶ Coxe. *Pred-nicejski očetje (Ante-Nicene Fathers)*, »Hipolit: Fragmenti - komentarji,« (Hippolytus: Fragments - Commentaries), knj. 5, 179.

¹⁴⁷ Hoehner. »Kronološki vidiki Kristusovega življenja« (*Chronological Aspects of the Life of Christ*), 105-14; Bock. »Preučevanje zgodovinskega Jezusa *Studying the Historical Jesus*«, 76-77.

tega obstaja več starodavnih virov, ki potrjujejo, da je bil Kristus križan leta 33, vključno s poročili, da sta bila takrat velik potres in sončni mrk.¹⁴⁸ Najzgodnejše poročilo je napisal Flegon (ok. leta 137), ki je poročal, da se je vse to zgodilo v četrtem letu 202. olimpijade (leta 33).¹⁴⁹ Poleg tega so edina poročila o potresu v Izraelu v času Kristusovega delovanja iz leta 33.¹⁵⁰ Najboljši način za rešitev te dileme, pri čemer je treba ohraniti datume leta 26/27, je upoštevati, da je Jezusovo služenje trajalo približno sedem let. [*Bilo je malo manj kot sedem let, vendar se v judovskem štetju del leta šteje kot celo leto (Siftei Chakhamim, 1 Mz 17,26,1; sefaria.org/Siftei_Chakhamim%2C_Genesis.17.26.1, op. prev.)*]. Res je, da sedemletno služenje ni tradicionalno stališče, vendar Sveto pismo ne določa natančno, kako dolgo je trajalo Jezusovo služenje, niti njegova starost ob križanju. Vemo tudi, da je Jezus pred in med svojim služenjem storil veliko več stvari, kot so zapisane v evangelijih (*Jn 21,25*). Če je imel Jezus sedemletno služenje, to torej ni v nasprotju s Svetim pismom.

Zgodnji cerkveni očetje so veliko razpravljali o dolžini Jezusovega služenja. Predlogi so se gibali od enega leta pa vse do več kot desetih let. Teorija, da je njegovo služenje trajalo vsaj deset let, temelji na pripombi Judov, ki so Jezusu rekli, da »še ni star petdeset let« v *Jn 8,57*. Zato je Irenej okoli leta 180 trdil, da je moral biti Jezus star več kot štirideset let!¹⁵¹ Iz tega je jasno

---

¹⁴⁸ Za več informacij o virih, ki potrjujejo, da je bil med križanjem potres in tri ure teme, glej: www.christianevidence.net/2017/12/historical-evidence-darkness-earthquake.html.

¹⁴⁹ Paul Maier. »*Poncij Pilat*« (*Pontius Pilat*) (Wheaton, Ill.: Tyndale House, 1968): 366; Flegonov navedek je odlomek iz *Olympiades he Chronika* 13, ur. Otto Keller, *Rerum Naturalium Scriptores Graeci Minores*, 1 (Leipzig Teurber, 1877): 101.

¹⁵⁰ »Informacije o pomembnih potresih leta 33« (Significant Earthquake Information: AD 33,) NOAA, www.ngdc.noaa.gov/hazel/view/hazards/earthquake/event-more-info/8178.

¹⁵¹ Isti vir, »*Irenej proti herezijam*« (*Irenaeus Against Heresies*), knj. 1 (pog. XXII), 391-2. Vendar si ni težko predstavljati, da bi bil šestintridesetletni Jezus, ki je živel zunaj, trdo delal in tako malo spal, lahko videti star okoli štirideset let.

razvidno, da nihče v zgodnji Cerkvi ni z gotovostjo vedel, kako dolgo je trajalo Jezusovo služenje. Kasneje je Evzebij (četrti stoletje) trdil, da je njegovo služenje trajalo manj kot štiri leta, in sicer zaradi Jožefovega opisa dolžine mandatov velikih duhovnikov, ki so službovali v tistem času.¹⁵² Vendar so z Evzebijevimi predpostavkami o velikih duhovnikih težave, zato to nikakor ni nepremagljiv argument; vendar je od takrat naprej to postalo tradicionalno stališče v Cerkvi. Skoraj splošno sprejeto je, da glede na to, da so v Svetem pismu zapisani le trije ali morda štirje edinstveni velikonočni prazniki, potem Jezusovo služenje ni moglo biti daljše od treh let, vendar ni nobene svetopisemske podlage za domnevo, da so vsak velikonočni praznik v Jezusovem službovanju apostoli res tudi zabeležili (*Jn 21,25*). Gledano v celoti ni nobenega konkretnega razloga, da bi zanikali, da bi Jezusovo služenje lahko bilo veliko daljše od tradicionalno domnevnih treh let in pol.¹⁵³ Če upoštevamo vse potrditvene vire tako za zgodnji začetek (leta 26/27) kot za poznejše križanje (leta 33), se zdi pametneje sprejeti daljše trajanje služenja kot ohranjati nepodprto izročilo o triletnem služenju ali domnevati, da Luka pri svojem izračunu petnajstega leta ni štel sovladarstva Tiberija Cezarja (če predpostavimo, da je bil Jezus ob začetku svojega služenja star približno dvaintrideset let in ne trideset).

Tu je dodatno vprašanje. Na kateri dan v tednu je bil Kristus križan? Mnogi, vključno z menoj, so se spraševali, ali je bil Jezus res križan na veliki petek, kar je dolgoletno cerkveno izročilo. Zakaj? Kristus je bil nedvomno obujen na prvi dan v tednu, v

---

¹⁵² Evzebij. *›Cerkvena zgodovina‹ (Ecclesiastical History)*, (1. knj., 10. pog.), 25-6.

¹⁵³ Zato je tudi Evzebijeva trditev, da je bil Kristus križan v osemnajstem letu cesarja Tiberija, zelo sumljiva, saj je očitno, da je datum izračunal na podlagi svojih domnev o trajanju Kristusove službe. Glej: William Smith in Henry Wace, ur. *›Slovar krščanske biografije, literature, sekt in doktrin: AD. 2. zvezek‹ (A Dictionary of Christian Biography, Literature, Sects and Doctrines: AD. Vol. 2)*, (J. Murray, 1880): 353; Eusebius. *Ecclesiastical History* (1. knj., 10. pog.), 25-6.

nedeljo, tik pred zoro (*Jn 20,1; Mr 16,2-4; Lk 24,1-2 in Mt 28,1*). Poleg tega Luka 9,22 pravi, da bo vstal tretji dan, kar se strinja s petkovim križanjem in nedeljskim vstajenjem. Vendar Matej 12,40 pravi, da bo Kristus pokopan tri dni in tri noči, vendar sta bili od petka popoldne do nedelje zjutraj le dve noči. Da bi rešili to dilemo, so nekateri trdili, da je bil Jezus križan v četrtek, ker se 14. nisán, dan, ki je v Tori določen kot začetek pashe, ni začel v petek, 3. aprila, ampak ob sončnem zahodu v četrtek, 2. aprila leta 33. Križanje v četrtek zlahka zagotavlja tri dni in tri noči, vendar obstaja boljši odgovor, ki ohranja tradicijo petka.

Prvič, po judovskem štetju se del dneva šteje kot cel dan, kot je večkrat razloženo v Talmudu. Tako lahko od petka do nedelje po judovskem načinu razmišljanja štejemo kot tri polne dni. Poleg tega so tudi v splošnem smislu petek, sobota in nedelja očitno skupaj trije dnevi. Tri »noči« štejemo dobesedno, če kot tretjo »noč« vključimo sončni mrk med Kristusovim križanjem – ko je v deželi za tri ure nastopila tema (*Mr 15,33*), ob koncu katere je Jezus zadnjikrat izdihnil (*Mr 15,37*). Nekateri se morda sprašujejo, kako bi to lahko šteli za noč, toda odgovor spet izhaja iz razumevanja judovskega mišljenja. Ti pravijo, da se noč začne po sončnem zahodu, ko postanejo vidne prve tri zvezde (Mišna Tora, Šabat 2,7,5; sefaria.org/Bartenura_on_Mishnah_Shabbat.2.7.5?lang=bi, op. prev.). Grški zgodovinar Flegon je ob poročilu o sončnem mrku leta 33 dejal, da so se »celo zvezde pojavile na nebu«. Zato lahko temo med Kristusovim križanjem, ki se je končala z njegovo smrtjo, štejemo za prvo od treh noči.

V 2 Mz 12,6 piše, da je bilo treba velikonočno daritev opraviti »med večerom« (*beyin ha'arbayim*) 14. nisána, čeprav je bilo po tradiciji treba z daritvijo jagnjet počakati do naslednjega popoldneva (Jerusalem Talmud Horayot 1,1,3; sefaria.org/Jerusalem_Talmud_Horayot.1.1.3?lang=bi, op. prev.). To pojasnjuje, kako je Jezus z učenci praznoval pashalno večerjo v četrtek zvečer, (*Mr 14,17*) na začetku 14. nisána. Kasneje, vendar še vedno 14.

nisána, so mu sodili in ga križali v petek, ko so žrtvovali pashalna jagnjeta. Zato nam križanje v petek res daje najboljšo razlago vsega, kar Sveto pismo pričuje o tem blagoslovljenem dogodku.

Zakaj je bilo sedem tednov [let]in dvainšestdeset tednov [let]?

V Danielovem izreku je devetinšestdeset tednov do mesije skrivnostno razdeljenih na sedem tednov in dvainšestdeset tednov. Razumno razlago najdemo, če spoznamo Artakserksov odlok iz leta 458 pr. Kr. in upoštevamo, da bo obnova Jeruzalema »celo v težkih časih.« (Daniel 9,25). Devetinštiridesetletno obdobje (sedem tednov let) verjetno zajema čas od prvega Artakserksovega odloka do Nehemijeve smrti (predvidoma leta 409 pr. Kr. ali pozneje), ko so bile vse obljubljene obnove končno dokončane. Da si bomo na jasnem, ni virov, ki bi nam podali natanko devetinštirideset let za obnovo Jeruzalema, prav tako pa zgodovinsko ali svetopisemsko ne poznamo natančnega datuma Nehemijeve smrti. Imamo pa poročilo o tem, ki ga je podal Jožef.¹⁵⁴ Opisuje, da je Nehemija še dolgo časa gradil Jeruzalem, in pravi, da je Nehemija »dočakal visoko starost in naredil veliko odličnih stvari«. To potrjuje tudi Nehemija 13,6-7, ki poroča, da se je Nehemija vrnil h kralju v dvaintridesetem letu Artakserksa (ok. 432 pr. Kr.), vendar se je pozneje ponovno vrnil v Jeruzalem, da bi nadaljeval delo pri njegovi obnovi. V skladu s tem je upoštevanih vsaj šestindvajset let po prvem odloku leta 458 pr. Kr.

Nehemija se je nato vrnil k delu za Artakserksa, vendar se je pozneje vrnil v Jeruzalem (*Nehemija* 13,6-7) pred Artakserksovo smrtjo, ki je bila leta 424 pr. Kr. To pomeni, da je Nehemija kot Artakserksov služabnik v Babilonu ostal največ dodatnih osem let, nato pa se je upokojil in se vrnil v Jeruzalem. Na podlagi Jožefovega poročila je Nehemija po vrnitvi živel do konca svojih dni v Jeruzalemu in nato umrl v »visoki starosti«. Če je obnova

---

¹⁵⁴ Flavij Jožef. *Judovske starine (Ecclesiastical History)*, 11. knj., pogl. 5, str. 8.

Jeruzalema trajala 49 let, šteto od tretjega odloka leta 458 pr. Kr., potem bi bilo delo končano v letu 409 pr. Kr. Po Nehemijevi zadnji vrnitvi v Jeruzalem (okoli leta 424 pr. Kr.) bi moral živeti le še šestnajst let, da bi izpolnil preroško časovnico. Če dopustimo, da je bil Nehemija morda star trideset ali štirideset let, ko je prvič zaprosil kralja, potem je logično misliti, da bi Nehemija lahko dokončal obnovo Jeruzalema kot moški v šestdesetih ali sedemdesetih letih.¹⁵⁵ Priznamo, tu gre za nekaj domneve, vendar ta ni nerazumna ali neskladna z razpoložljivimi informacijami. Idejo, da je Nehemija dokončal obnovo leta 409 pr. Kr., je že leta 1715 prvi predlagal Humprey Prideaux, ko je utemeljeval svoja stališča, da bi se štetje tednov, ki jih je prerokoval Daniel, moralo začeti s tretjim odlokom, ki ga je izdal Artakserkses leta 458 pr. Kr.¹⁵⁶ Tudi Klement Aleksandrijski (ok. leta 200) je trdil, da je bil tempelj obnovljen v devetinštiridesetih letih, vendar ni navedel začetnega in končnega datuma.¹⁵⁷

Pomen besede ›usmrčen, toda ne zaradi sebe‹

Danielova prerokba pravi, da bo Mesija po dvainšestdesetih tednih ›odsekan in ne bo imel ničesar‹, (Dan 9,26 NIV; ›usmrčen, toda ne zaradi sebe, SloKJV, op. prev.) Toda kaj to pomeni? Če že poznate Danielovo prerokbo, boste pomislili, da je odgovor preprost – da bo Mesija ubit (tj. v Jezusovem primeru križan), kar je pravilen, vendar nepopoln odgovor. [*Da v celoti odgovorimo na to vprašanje, bomo v tem poglavju nekoliko bolj tehnični; vendar*

---

¹⁵⁵ Če predpostavimo, da je bil Nehemija leta 444 pr. Kr. star 30-40 let, bi bil leta 409 pr. Kr. star 65-75 let.

¹⁵⁶ Humprey Prideaux. ›Zgodovinska povezanost Stare in Nove zaveze: Vključuje zgodovino Judov in sosednjih narodov od propada judovskega in izraelskega kraljestva do Kristusovega časa. Vol. II‹ (*Historical Connection of the Old and New Testaments: Comprising the History of the Jews and Neighboring Nations, from the Decline of the Kingdoms of Judah and Israel to the Time of Christ. Vol. II*) (New York: Bliss and White, et al., 1823): 52-3 in 551, prvič natisnjeno v letih 1715-1718.

¹⁵⁷ Coxe. ›Pred-nicejski očetje‹ (*Ante-Nicene Fathers*), ›Clement of Alexandria—The Stomata, or Misc‹, 2. knj., 329.

mislim, da boste do konca te kratke razprave presenečeni nad pomenom in boste videli, da ta še dodatno utrjuje povezavo Danielove prerokbe s Kristusovim križanjem leta 33].

Če štejemo devetinštirideset let od tretjega Artakserksovega odloka, dobimo domnevni datum za dokončanje obnove Jeruzalema. Še dvainšestdeset tednov nas pripelje do začetka Jezusovega služenja, ko je bil krščen in prvič uradno priznan kot Mesija. Sveto pismo nam pove, da je Jezusa po krstu Duh takoj vodil v puščavo za štirideset dni (*Mr 1,11-13*). Vendar je tu težava. Ko konec dvainšestdesetih tednov [let] povežemo z začetkom Jezusovega služenja, to ni čas, ko je bil Jezus križan, ki ga povezujemo s časom, ko *bo »maziljenec odsekan in ne bo imel ničesar«*. Res je, da je Jezusovo križanje tudi sedem let pozneje še vedno *»po dvainšestdesetih letih«*, vendar bi ga potem skoraj lahko šteli za triinšestdeset tednov let, kar predstavlja izziv za povezovanje začetka Jezusovega služenja z zaključkom dvainšestdesetega sedmega leta.

Presenetljiv odgovor najdemo, če preučimo pomen besede, ki je prevedena kot *»odsekan«*. V Danielu 9,26 piše, da bo maziljenec (*Mašiach* ali Mesija) *»odsekan«* (*karet* – Strong H3772) in *»ne bo imel ničesar«* (*ayin* – Strong H369). Grški prevod v Septuaginti nam daje misliti, da bo maziljenec obsojen in nato ubit ali sojen in usmrčen.¹⁵⁸ To naj bi potrdilo namigovanje na Jezusa Kristusa. Vendar lahko iz tega stavka izluščimo še nekaj. Pri prevajanju iz niansiranega jezika, kot je hebrejščina, v zelo natančen jezik, kot je grščina (ali angleščina), je izziv izbrati en sam pomen.¹⁵⁹

---

¹⁵⁸ Grški stavek je *krima ouk estin* – kjer *krima* (Strong G2917) pomeni sodba in obsodba, *ouk* (Strong G3756) je zanikalni prislov, *estin* (Strong G1510) pa pomeni biti, obstajati, biti prisoten. Z drugimi besedami, stavek pomeni, da bo [maziljenec] obsojen in ubit. Ker so Jezusu sodili sanhedrin, Herod in Pilat, nato pa je bil obsojen in usmrčen, ni težav videti Jezusovo križanje kot izpolnitev tega dela Danielove prerokbe.

¹⁵⁹ Zato se dodatni niansirani pomeni v prevodu skoraj vedno izgubijo. Zato ljudje preučujejo izvirne jezike Svetega pisma.

Da bi ugotovili, ali je v tej zgodbi kaj več, si podrobneje oglejmo besedo *karet*. Na splošno jo prevajamo kot »odsekan«, vendar lahko pomeni tudi ubit, izgnan, dobesedno odrezan in odstranjen,¹⁶⁰ ali celo skleniti zavezo.¹⁶¹ V tem kontekstu pa je najočitnejši pomen besede ubit ali izgnan. Vemo, da je v mislih ubijanje, kaj pa izgnanstvo? Kazen za kršenje številnih zapovedi je bila izločitev (*karet*) izmed Izraelcev. V tem primeru rabini razpravljajo o pomenu *karet* (ali *karat*), vendar ga na splošno razumejo kot božansko kazen (tj. sam Bog jih bo ubil, jih naredil neplodne, jih prizadel z izčrpavajočo boleznijo itd.) ali izključitev iz izraelske skupnosti. Glede na njegovo uporabo v Svetem pismu menim, da so bili včasih usmrčeni, drugič pa izgnani in izročeni Bogu, odvisno od okoliščin.¹⁶² Torej je smisel te besede, da so bili ljudje, ki so bili »izločeni«, na splošno izključeni iz skupnosti Izraela in izročeni Božji jezi ali usmiljenju, ne glede na to, v kakšni obliki je bilo to storjeno. V prvem stoletju Izrael ni bil več enotna monolitna skupnost. Razdeljen je bil na farizeje, saduceje, esene, zelote itd., ki so vsi živeli pod rimsko oblastjo, ki jim je odvzela možnost izvrševanja smrtne kazni za kršitve Tore, zato je bil izgon iz skupnosti v tistih časih edina sprejeta praksa. Če pomislimo na pomen besede *karet*, vključno s pomenom izgnanstva in izločitve iz skupnosti, potem nas ta spominja na primer grešnega kozla iz 16. poglavja Tretje Mojzesove knjige.

---

¹⁶⁰ Ta beseda se uporablja tudi za obrezovanje, kot ko je Cipóra svojemu sinu odrezala (*karet*) prednjo kožico (2 Mz 4,25).

¹⁶¹ Kadar se uporablja za zavezo, gre za krvno zavezo, pri kateri je bila žival prerezana na dva dela, vendar so v tem primeru tudi spremljevalne besede, iz katerih je jasno razvidno, da gre za zavezo.

¹⁶² Lahko se sklicujemo na več vrstic. Na primer v Tretji Mojzesovi knjigi 20,10: zakonolomec in zakonolomka bosta zagotovo usmrčena. (*mut* – Strong H4191). Nato v 2 Mz 31,14 beremo, da je treba vsakogar, ki oskruni šabat, usmrtiti (*mut*), in če delajo na šabat, naj bodo odsekani (*karet*). Ta vrstica usmrtitev enači z odsekanjem (glej Mt 12,5). Vendar je v 4 Mz 19,20-21 zapisano, da mora biti tisti, ki je nečist in se ne očisti, odsekan (*karet*), kar verjetno pomeni izgnanstvo, ne pa usmrtitev. Torej lahko pomeni oboje.

Aron bo obe svoji roki položil na glavo živega kozla in nad njim priznal vse krivičnosti Izraelovih otrok in vse njihove prestopke v vseh njihovih grehah, s tem, da jih položi na glavo kozla in ga po roki primernega moža pošlje proč, v divjino.

– 3. Mojzesova knjiga 16,21-22

Ko so grehe ljudstva položili na glavo grešnega kozla, so ga poslali v divjino. Podobno sliko vidimo v Jezusovem življenju, ki je bil na začetku svojega služenja prav tako poslan v puščavo in je prav tako nosil vse naše krivde, kot je bilo napovedano v Izaija 53,6.

In Gospod je nanj naložil krivičnost vseh nas. – Izaija 53,6b

Jezus je umrl na križu kot Božje jagnje (ali grešni kozel), ki je prevzel grehe sveta (*Jn 1,29*).¹⁶³ Na podoben način so tudi tisti, ki so veljali za nečiste, živeli zunaj tabora in so bili izključeni iz skupnosti Izraela, kot so bili gobavci in drugi, ki so imeli kožne bolezni (*3 Mz 13*). V evangelijih beremo o srečanjih Jezusa z gobavci in izvemo, da je veliko časa preživel tam, kjer so bili oni.

Gobavec, na katerem je nadloga, naj ima pretrgana oblačila, golo glavo in svojo zgornjo ustnico naj pokriva in naj kliče: »Nečist, nečist.« Vse dni, v katerih bo na njem nadloga, naj bo omadeževan; nečist je. Prebiva naj sam; zunaj tabora naj bo njegovo prebivališče.

– 3 Mz 13,45-46

Kaj torej predlagam? Da lahko besedo *karet* v Danielovi prerokbi razumemo v dveh pomenih in da sta se OBA izpolnila z Jezusom.

---

¹⁶³ Nekateri imajo morda težave z uporabo analogije s kozlom in jagnjetino zaradi Jezusove prilike o ločevanju ovac od kozlov (*Mt 25,31-46*), vendar ko Jezus govori o koncu dobe, je to nekaj drugega. Jezus je hkrati postal greh za nas kot kozel in je bil žrtev brez madežev, ki ni poznala greha, jagnje, kot beremo v Drugem pismu Korinčanom 5,21: *»Kajti njega, ki ni poznal greha, je zaradi nas storil, da postane greh, da bi mi lahko postali Božja pravičnost v njem.«* Tako sta obe podobi preroški sopomenki. To primerjavo najdemo tudi v cerkvenih spisih, že v Barnabovem pismu (leta 100).

Prvi pomen se je začel na začetku Jezusovega služenja s štiridesetimi dnevi v puščavi in se nadaljeval, ko je naslednjih sedem let hodil od mesta do mesta. Jezus je bil vedno na poti in ni imel več stalnega doma (Mt 8,19-20). Pogoji za drugi pomen besede so bili izpolnjeni z njegovo smrtjo na križu.

Prišel pa je nek pisar in mu rekel: »Učitelj, sledil ti bom, kamorkoli greš. Jezus mu reče: »Lisice imajo luknje in ptice neba imajo gnezda, toda Sin človekov nima kam nasloniti svoje glave.«

– Evangelij po Mateju 8,19-20

Da gre za oba pomena, dokazuje tudi Izaija 53. V Izaija 53,3 beremo, da je Mesija »*preziran in zavrtnjen*«, kar ustreza opisu nekoga, ki je bil izgnan in izobčen kot gobavec. V Izaija 53,8 pa beremo, da bo Mesija izobčen iz dežele živih, kar jasno pomeni ubit.¹⁶⁴ Zato menim, da je Bog v Danielu 9,26 namenoma izbral besedo *karet*, ker ima lahko dvojni pomen: ubit in izgnan ali izobčen. Tudi pisec Pisma Hebrejcem uporablja oba pomena pri opisu Jezusovega trpljenja in umiranja »zunaj šotorišča«.

Preziran je in zavrtnjen od ljudi, mož bridkosti in seznanjen z žalostjo in mi smo, kakor bi skrili svoje obraze pred njim; bil je preziran, mi pa ga nismo cenili.

– Izaija 53,3

Kajti telesa teh živali, katerih kri prinese veliki duhovnik v svetišče za greh, so zažgana zunaj šotorišča. Zato je tudi Jezus, da je lahko s svojo lastno krvjo ljudi posvetil, trpel zunaj velikih vrat. Zato pojdemo naprej k njemu zunaj šotorišča in prenašajmo njegovo grajo.

– Hebrejcem 13,11-13

Kajti odrezan je bil iz dežele živih, zaradi prestopka mojega ljudstva je bil udarjen.

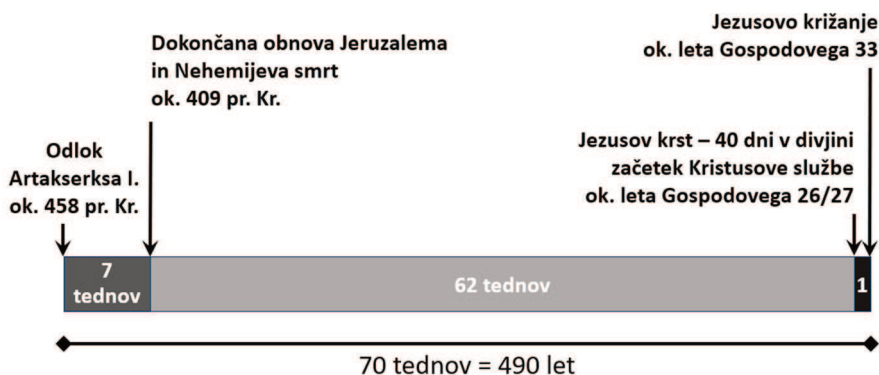
– Izaija 53,8b

---

¹⁶⁴ Izaija v tem primeru uporablja besedo *gazar* ali *gozer* (Strong H1504). Ta beseda pomeni tudi rezati ali ubiti, vendar bolj fizično in dobesedno, zato v tem primeru ni nejasnosti glede namena, kot bi lahko bila pri besedi *karet*.

V vsakem primeru je Jezus izpolnil oba pomena besede *karet* in izjava, da bo po devetinšestdesetih tednih ($7+62 = 69$) maziljenec (Mesija) »odrezan«, je bila resnična. Ena razlaga bi takoj vodila k prepoznavanju izpolnitve, druga pa ob koncu zadnjega tedna, vendar sta bili obe v obdobju, ki je bilo »po« izteku devetinšestdesetih tednov po odloku. In če ste pripravljeni na pravi miselni preobrat, je Jezus izpolnil vse štiri pomene besede *karet*. Pomen besede, ki pomeni »biti odrezan in odstranjen«, je bil izpolnjen s tem, da se je po vstajenju povzpел v nebesa. Četrty pomen besede, ki pomeni »skleniti zavezo«, je bil izpolnjen v njegovi žrtveni smrti, pri čemer je njegova kri simbolizirala novo zavezo (glej *Lk 22,20*, ki izpolnjuje *Jeremijevo pismo 31,31*).

Preračun prvih sedemdesetih tednov [let] iz Daniela 9,24

Če se zavedamo, da je bil Kristus križan ob koncu sedemdesetih let (490 let) za odpuščanje naših grehov, nas to lahko opozori tudi na presenetljivo povezavo s Kristusovim naukom Petru o odpuščanju bratu »sedemdesetkrat po sedem« (*Mt 18,21-22*). Poleg lekcije o potrebi po nenehnem odpuščanju je Kristus napovedal svoje dokončanje sedemdesetkrat sedem let (da preneha prestopek in se naredi konec grehom in se naredi pobotanje za krivičnost – *Daniel 9,24*), ko je izbral ta poseben primer s številom 490.¹⁶⁵

¹⁶⁵ Prevajalci se sprašujejo, ali naj bo v Mateju 18,22 »sedeminsedemdesetkrat (77)« ali »sedemdesetkrat sedem (490)«. Grški izraz, *hebdomekontakis hepta*,

Je Jezusovo križanje leta 33 izpolnilo sedemdeset tednov [let]?

Drugo vprašanje, ki se pojavlja ob spoznanju, da je Jezusovo zemeljsko življenje zaključilo sedemdeset tednov [let] (490 let), je, da mnogi ljudje še vedno menijo, da zadnji teden iz Danielove prerokbe ni izpolnjen. Kako je to mogoče? Tradicionalno razumevanje Daniela 9 pravi, da je sedemdeset tednov razdeljenih na dve obdobji. Prvo je neprekinjeno obdobje devetinšestdesetih tednov, ki je vodilo do Kristusovega križanja. Drugo obdobje je zadnji teden, ki ga ločuje nedoločen časovni presledek do podpisa mirovne pogodbe (*Daniel 9,27*), s katero se začne konec dobe. Po tej časovnici pa je od izdaje odloka leta 458 pr. Kr. do Jezusovega križanja leta 33, minilo 490 let. Ali to pomeni, da se je prerokba izpolnila? Le delno. Preglejmo šest stvari, za katere Daniel 9,24 pravi, da bodo dokončane v sedemdesetih tednih [let]:

- 1) da preneha prestopek
- 2) da naredi konec grehom
- 3) da naredi pobotanje za krivičnost
- 4) da vpelje večno pravičnost
- 5) da se zapečatita videnje in prerokovanje
- 6) da se mazili Najsvetejše.

Zlahka se strinjamo, da so se prve tri stvari uresničile s Kristusovo smrtjo na križu, težje pa je podpreti stališče, da so se zadnje tri stvari uresničile (čeprav so se trudili mnogi učenjaki). Če bi se Daniel 9,24-27 v celoti izpolnil s Kristusovo smrtjo na križu leta 33, potem Pavel ne bi govoril o sinu pogube, ki se bo usedel v Božji tempelj (*2 Tes 2,3-4*), kar je bilo napisano po letu 52 in očitno pred njegovo smrtjo (64-68). Pavel se je jasno skliceval na Danielovo gnusobo opustošenja, o kateri je Jezus pridigal v 24. poglavju

---

je nekoliko dvoumen. Tu *hebdomēkonta* (sedemdeset) s končnico *kis* (krat) pomeni »sedemdesetkrat«, *hepta* pa pomeni »sedem«. Če bi bilo *hebdomēkontakis heptakis*, »sedemdesetkrat sedemkrat«, potem ne bi bilo dvoma. Izraz je enak izrazu iz 1 Mz 4,24 (iz Septuaginte), ki se pogosto prevaja kot »sedeminsedemdesetkrat«, kar pojasnjuje, zakaj je nekaj zmede, vendar menim, da je pravilno razumevanje sedemdesetkrat sedem (490).

Matejevega evangelija. S tem smo dobili Pavlovo potrditev Jezusovega nauka, da Daniel nakazuje na poslednje dni in njegov drugi prihod. In da ne bi kdo trdil, da se je z uničenjem templja izpolnila Danielova prerokba, je treba priznati, da Danielovih sedemdeset tednov ne štejemo do leta 70. Vendar pa je bilo uničenje templja leta 70 napovedano v Danielu 9,26: *›ljudstvo princa, ki bo prišlo, bo uničilo mesto in svetišče.‹* Vprašanje je, ali je bilo leta 70 zadnjič, ko je bil tempelj uničen, ali pa se Daniel 9,26 nanaša tudi na oskrnitev bodočega templja v času stiske. [*Morda nam ne bo treba čakati predolgo, da bi to izvedeli ...*]

Trdili so tudi, da se ta seznam sploh ne nanaša na Mesija, ampak namiguje na Izraelce in Jeruzalem, ki so posredni in glavni subjekti, ki opravljajo te naloge.¹⁶⁶ Vendar bi bilo zelo napačno domnevati, da Mesija, Davidov sin, sin Jožefa in Marije, ki se je rodil v Betlehemu in bil križan v Jeruzalemu za grehe vsega sveta, ni končna oseba na katero se to nanaša, ki je že začel in bo zagotovo dokončal vseh šest nalog iz Daniela 9,24. Vseeno se še naprej pomikajmo skozi prerokbo, da bi videli, ali je še več podrobnosti, ki nam bodo pomagale razumeti to skrivnost.

Dve obljubljeni pojavitvi

Zelo pomemben del te prerokbe najdemo v Danielu 9,25, kjer Daniel navaja dva naziva: Mesija in Princ. Večina prevajalcev domneva, da en naziv spreminja drugega, kot na primer *›princ‹* spreminja naziv *›Mesija‹*, zato med oba naziva dodajo angleško besedico *›the‹* (v slovenščini je tam vejica, op. prev.). Toda v hebrejščini ni veznika. Sta le dva naslova drug ob drugem.

---

¹⁶⁶ Travis M Snow. *›Jubilej 70 tednov‹ (The 70 Weeks Jubilee)*, 122-36. Eno je reči, da ta prerokba namiguje tudi na praktično in sekundarno izpolnitev, ki bo vidna v judovskem ljudstvu in izraelskem narodu v zadnjih dneh, kot izpolnitev Pisma Rimljanom 11,26-27 – toda sklepati, da se ta seznam ne nanaša na prvi in drugi prihod Jezusa kot Mesije, je velika napaka.

Vedi torej in razumi, da bo od izida zapovedi, da se obnovi in zgradi Jeruzalem, do Mesija, Princa, sedem tednov in dvainšestdeset tednov. Trg bo ponovno zgrajen in [jarek] obzidja, celo v težkih časih.
– Daniel 9,25

Prav tako beremo, da bo Jeruzalem ponovno zgrajen s »trgom« in »[jarkom] obzidja«. To sta dve zelo posebni značilnosti, ki se nekaterim zdita skrivnostni, vendar sta to dva pomembna namiga, ki nam pomagata bolje razumeti prerokbo (o njiju bomo govorili čez trenutek). Nadaljujmo z branjem odlomka.

Po dvainšestdesetih tednih bo Mesija usmrčen, toda ne zaradi sebe; in ljudstvo princa, ki bo prišlo, bo uničilo mesto in svetišče. Njegov konec bo s poplavo in do konca so določena vojna opustošenja.
– Daniel 9,26

V 26. vrstici spet vidimo naziv »princ«, vendar tokrat piše, da bo »princ, ki bo prišel«, uničil Jeruzalem in tempelj.¹⁶⁷ Tako začnemo naziv »princ« povezovati z antikristom, ki se začne v 26. vrstici. Toda če se beseda »princ« (*nagid* – Strong H5057) v 26. vrstici nanaša na antikrista, zakaj ne bi posumili, da se nanaša na antikrista tudi v 25. vrstici? Zato bi morali razmisliti, da naziv »princ« v 25. vrstici ni le naziv, ki spreminja »Mesija«, kot razlikovanje med »maziljenim princem« in tistim, ki ni maziljen – ali pomeni »Mesija, princ«, kot beremo zgoraj –, ampak da ima uporaba teh dveh nazivov morda kakšen dodaten pomen.¹⁶⁸

---

¹⁶⁷ Zgodovinsko gledano sta bila Jeruzalem in tempelj uničena leta 70 (37 let po Kristusovem križanju). Čeprav uničenje ni spadalo v 490 let, so nekateri poskušali trditi, da to pomeni, da je celotna prerokba zdaj končana, ne pa samo ta del. Toda Janezovo Razodetje, napisano okoli leta 95-96, še vedno opisuje čas antikrista (zveri in lažnega preroka) kot prihodnost. Zdaj vemo, da je bilo uničenje templja le pomemben dogodek, ki se je zgodil med obema obdobjema 490 let, skupaj z omenjenimi neskončnimi vojnami.

¹⁶⁸ Lahko bi šlo tudi preprosto za oznako, ki povezuje mesijo s kraljem Davidom, ki so ga prav tako imenovali z obema nazivoma, mesija (*mashiach*) in vladar (*nagid*), vendar mislim, da gre za več kot to. Za več informacij o

V 25. vrstici bi prerokba lahko izjavljala, da bo do Mesije trajalo sedem tednov in dvainšestdeset tednov IN da bo do antikrista trajalo sedem tednov in dvainšestdeset tednov. V tem primeru pa bi potrebovali še en odlok o obnovi in ponovni izgradnji Jeruzalema in drugo obdobje sedemdesetih tednov – kar pomeni, da bi obstajala DVA obdobja sedemdesetih tednov, tako kot bosta dva prihoda Mesije.

Če celotna prerokba iz Daniela 9,24-27 še ni izpolnjena, potem bi moral biti res izdan še en odlok. Če je temu tako, potem to odpira vrata za iskanje drugega obdobja 490 let, ki naj bi bilo povezano s Kristusovo vrnitvijo. To ne dokazuje ali zavrača, ali obstajata dve obdobji sedemdesetih tednov [let] ali samo eno. Toda Judje tudi niso pričakovali, da bosta dva Mesijeva prihoda. Prebrali so prerokbe o obeh prihodih in jih združili v eno. Kaj pa, če to velja tudi za prerokbo iz 9. poglavja Daniela? V tem primeru bi lahko obstajala veliko boljša razlaga, kako se bo izpolnilo Danielovih sedemdeset tednov, namesto da si izmišljujemo potrebo po velikanski vrzeli do sedemdesetega tedna.

Odlok o ponovni izgradnji Jeruzalema, ki so ga vsi spregledali

Presenetljivo je, da je bil po odlokih, ki smo si jih že ogledali, dva tisoč let kasneje izdan še peti odlok, odlok o obnovi in ponovni izgradnji Jeruzalema. Medtem ko mnogi poznajo odlok Artakserksa I., pa le malokdo ve, da je v šestnajstem stoletju po. Kr. obstajal še en tak odlok sultana Sulejmana I., ki je okoli leta 1537 začel obnavljati in ponovno graditi Jeruzalem.¹⁶⁹ Takrat je Sulejman obnovil jeruzalemsko obzidje in Zlata vrata, o čemer smo govorili v četrtem poglavju. V skladu s tem imamo razmeroma sodoben odlok, ki si zasluži našo sedanjo obravnavo. In zakaj bi ga morali upoštevati? Zaradi prerokbe, ki jo je podal Izaija.

Davidovi povezavi glej: Travis M Snow. »Jubilej 70 tednov« (*The 70 Weeks Jubilee*), 186-8.

¹⁶⁹ F.E. Peters. *Jeruzalem*, 479-480.

Sinovi tujcev bodo zgradili tvoja obzidja in njihovi kralji ti bodo služili, ... – Izaija 60,10

Ko je bilo jeruzalemsko obzidje prvič obnovljeno (okoli leta 444 pr. Kr.), so pri obnovi sodelovali samo Judje, kot je zapisano v Nehemijevi knjigi 2,20. Okoliški tuji narodi, ki so po izgnanstvu Judov v Babilon zavzemali izraelske dežele, so Izraelce prosili, naj jim »pomagajo« obnoviti obzidje, da bi jim lahko prekrižali načrte. Toda Nehemija je sprevidel njihovo prevaro in jim ni dovolil, da bi kakor koli pomagali pri obnovi mesta ali njegovega obzidja. Izaijeva prerokba je bila torej še vedno usmerjena v prihodnejši datum.

Potem sem jim odgovoril in jim rekel: »Bog nebes, on nas bo naredil uspešne, zato bomo mi, njegovi služabniki, vstali in gradili. Toda vi nimate deleža niti pravice niti spomina v Jeruzalemu.« – Nehemija 2,20

Zato je prerokbo iz Izaijeve knjige 60,10 razumno mogoče uporabiti za obnovo Jeruzalema in njegovega obzidja, ki jo je sultan Sulejman I. izvedel leta 1537.¹⁷⁰ Izaijeva prerokba je potrditvena priča, da je bil ta sodobni odlok obravnavan tudi v prerokbi, ki jo je pripovedoval Daniel.

Odloki so vklesani v kamen!

Sultan Sulejman je med letoma 1537 in 1541 obnovil številne dele Jeruzalema. Njegovo enakovredno ime v angleščini je dobesedno Salomon in vemo, da se je imel za drugega kralja Salomona, saj je med svojo vladavino ta naziv dal vklesati v kamen.¹⁷¹ To lahko

---

¹⁷⁰ Nekateri bi lahko ugovarjali, da je po uničenju Jeruzalema leta 70 nadzor nad mestom za naslednjih 1900 let prešel v roke ne-Judov. Zato je bilo obzidje večkrat popravljeno in obnovljeno in vse to so storili tujci. To je res, vendar to le potrjuje načelo, da je možna večkratna izpolnitev (kot poskakovanje kamna skozi čas), zato ni nobenega nasprotja. Poleg tega je bila obnova s strani Sulejman edinstvena in dokumentirana z odlokom.

¹⁷¹ Mehmet Tütüncü. *»TURŠKI JERUZALEM (1516-1917): Otomanski napisi iz Jeruzalema in drugih palestinskih mest«* (TURKISH JERUSALEM (1516-

pojasni, zakaj se je tako zelo zanimal za obnovo Jeruzalema in zakaj je ob številnih posebnih popravilih, ki jih je opravil po mestu, namestil vklesane kamnite plošče, da bi jih dokumentiral. Te kamnite plošče pa stojijo kot trajen zapis njegovih odlokov o obnovi Jeruzalema ... odlokov, ki so vklesani v kamen. Predstavljajo arheološke dokaze, ki na najmočnejši način, ki si ga lahko predstavljam, dokazujejo, da se je Daniel neposredno skliceval na drugo obnovo jeruzalemskega obzidja.

Trg (rechob) bo ponovno zgrajen in [jarek] obzidja (charuwts), celo v težkih časih.
– Daniel 9,25

V 25. vrstici piše, da bo obnova Jeruzalema vključevala delo na ›trgu in [jarku] obzidja«. Če berete različne prevode, boste ugotovili, da so se v angleščini spopadali s pravilnim pomenom starodavnih hebrejskih besed. Nekateri so jih na primer prevedli kot ›ulice« in ›jarki«. Na začetku tega poglavja smo govorili o tem, da je bila beseda za trg, *rechob*, posebej uporabljena v Ezra 7,15-19, ko je govoril o Tempeljskem trgu (tj. Tempeljske gore). Pomeni lahko tudi široka, prostorna ulica (za zbirališče pri vratih ali trgu v mestu), vendar imamo v tem primeru dobro svetopisemsko vez, da jo povežemo s templjem.

Beseda *charuwts* lahko pomeni jarek ali rov, vendar preprost jarek, kot je velik jarek, izkopan v zemlji ali skali, ne bi bil naveden kot struktura, ki jo je treba obnoviti. Bolj smiselno je, da je bil to velik, utrjen jarek. Zato se zdi, da sta trg in jarek najboljša prevoda teh besed. Še en razlog za prepričanje, da gre za jarek, je, da je eno od popravil, ki jih je opravil Sulejman, vključevalo dejanski jarek.

1917) *Ottoman Inscriptions from Jerusalem and Other Palestinian Cities* (Haarlem, Nizozemska, 2006): 34.

Jarek je še danes viden okoli Davidove citadele, tako imenovanega Davidovega stolpa (glej fotografijo desno), v bližini Jafa vrat. [Pogled z vzhodne strani stolpa proti severu. Posneto 13. 1. 2020.]

Ko je bil jarek popravljen, je v steno vgradil vklesano kamnito ploščo, ki je dokumentirala njegovo delo. Del jarka, v katerem je plošča, je bil zasut leta 1898, vendar ga je Max van Berchem fotografiral, preden so ga pri širitvi mesta prekrili (glej spodnjo fotografijo).¹⁷²

Prevod kamnite plošče:¹⁷³ ›Da bi zgradil ta stolp za zaščito islamskega obzidja s svojo močjo in trajanjem svojega vladanja ter da bi s svojo močjo in silo odstranil naklonjene malike, tisti, ki ga je Alah posebej izbral da vlada vrtu kraljev sveta, imetnik verige prestola kalifata, sultanov sin, sultanov sin, sultanov sin, Süleyman ...‹

¹⁷² Tütüncü. ›Turški Jeruzalem‹ (Turkish Jerusalem), Slika 009. Cat. 7B-Cat. 40.<

¹⁷³ Isti vir, 45.

Res neverjetno! V starem mestnem jedru Jeruzalema je dejanski jarek, na katerem je spominska plošča, ki sporoča, da ga je obnovil Sulejman; vendar na tej plošči ni datuma. Morda je bil izpuščen ali pa je bil zadnji del napisa poškodovan in nečitljiv, kot nakazuje »...« na koncu napisa. Na srečo to ni edina plošča, ki vam jo želim pokazati. Sulejman je temeljito popravil tudi Tempeljski trg, na katerega je postavil vodnjak (*sabil*) in še eno spominsko ploščo z napisom, ki dokumentira njegovo obnovo. To ne potrjuje le, da je bila Tempeljska gora območje, ki ga je obnovil Sulejman, ampak nam daje tudi datum njegovega odloka. Imenuje se *Sabil Bab el Atm*, kar pomeni vodnjak pri Vratih teme (glej fotografijo na naslednji strani.¹⁷⁴).

¹⁷⁴ Sabil Bab el Atm, foto: Chris Yunker, 18. november 2007, cc-by-sa 2.0, commons.wikimedia.org/wiki/File:Jerusalem_Temple_Mount_(2541924071).jpg.

Prevod spominske plošče¹⁷⁵ je: »On je naročil gradnjo tega blagoslovljenega Sabila, naš mojster, naš sultan, največji sultan in častni Hakan, ki vlada vratom narodov, sultan dežel Ruma, Arabcev in Perzijcev (adžamov), sultan Süleyman, sin sultana Selim Khana, naj Alah ovekoveči njegovo vladavino in njegov sultanat, Na datum Hidžre preroka na začetku šabana blaženega leta 943. Blagoslovi naj bodo nad Mohamedom in njegovimi privrženci.«¹⁷⁶

Plošča, ki jo je dal postaviti Sulejman, se nahaja na severnem koncu Tempeljske gore, približno petnajst metrov južno od Vrat teme (*Bab el Atm*), kot je prikazano na spodnji sliki. Datirana je z »začetkom šabana leta 943«. Datum, ki ga navaja ta plošča, se pretvori v sodobni datum med 13. in 23. januarjem 1537 po našem gregorijanskem

Zemljevid Tempeljske gore z lokacijo vodnjaka in Sulejmanovim odlokom.

¹⁷⁵ Fotografija Sulejmanovega odloka, z dovoljenjem, Veit Ullrich, april 2022.

¹⁷⁶ Tütüncü. *Turški Jeruzalem*, 74; Sulejman je imel skupaj skoraj tri ducate napisov, ki so dokumentirali njegovo delo v Jeruzalemu med leti 1536 in 1541. Znotraj mestnega obzidja se najstarejši nahaja na *Sabil el Wad*, ki je v bližini *Bab el Kattanin* (Vrata trgovcev z bombažem) na *Haram al Šarifu* (Tempeljski gori). Datiran je 14. decembra 1536. Naslednji najstarejši je pri drugem vodnjaku (*sabil*) v mestu, imenovanem *Sabil Bab el Silsile*, z datumom 4. januar 1537. Vsi ti datumi so si zelo blizu. Izpostavil sem tistega, ki se nahaja na trgu templja (Tempeljska gora), saj je »trg« omenjen v 25. vrstici. V vsakem primeru gledamo datum odloka, ki je bil med 14. decembrom 1536 in 23. januarjem 1537.

koledarju.¹⁷⁷ To nam daje preverljiv datumski razpon, od katerega lahko začnemo šteti 483 let naprej. In za tiste, ki jim matematični izračuni v glavi ne gredo najbolje od rok: če od leta 1537 štejemo 483 let, pridemo do leta 2020!

Če torej Danielovo prerokbo uporabimo za Sulejmanov odlok, ki ga je izdal leta 1537, in prištejemo devetinšestdeset tednov [let], pridemo do leta 2020. To ni morebiti, ni lahko, da bi bilo, ampak je 483 koledarskih let po tem dogodku. To ne dokazuje zagotovo, da smo zdaj v zadnjem Danielovem sedemdesetem tednu, je pa zgodovinsko dejstvo, da se je leta 2020 zaključilo devetinšestdeset tednov [let] od Sulejmanovega odloka! Če vas napisi na izklesanih kamnitih ploščah, na trgu in v jarku, ki razglašajo Sulejmanov odlok o obnovi in ponovni izgradnji Jeruzalema, ne prisilijo k razmišljanju, da smo zdaj v drugem obdobju sedemdesetih tednov, potem se vprašajte: »Kaj bi moral še videti, da bi sprejel izhodišče, da smo zdaj v drugem obdobju sedemdesetih tednov?«

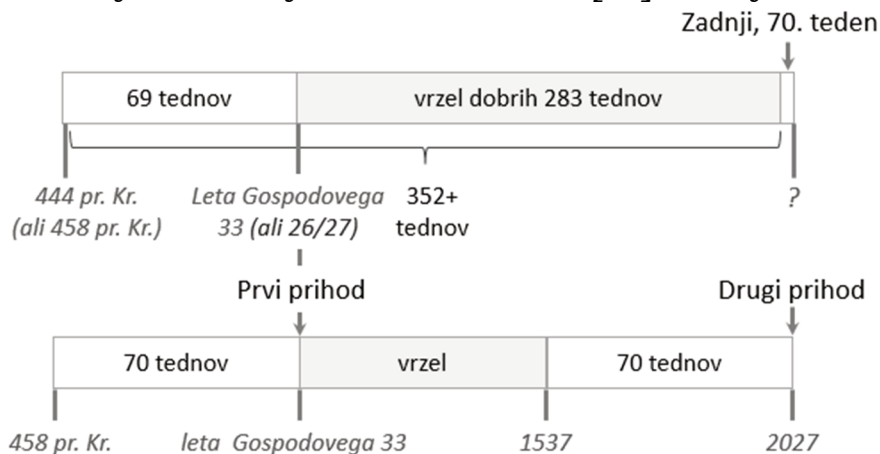
Teorija o vrzeli sedemdesetega tedna nima smisla

Še en razlog, zakaj je treba razmisliti o možnosti, da obstajata dve obdobji sedemdesetih tednov, je ta, da je od odlokov Artakserksa I., o obnovi in ponovni izgradnji Jeruzalema leta 445/444 pr. Kr., minilo že več kot 352 tednov [let].¹⁷⁸ Vendar pa je logično zadovoljivo stališče, če rečemo, da čeprav Sveto pismo pravi, da bo trajalo sedemdeset tednov, je minilo že 350+ tednov, odkar je Artakserkses I. izdal svoje odloke? Zakaj bi prišlo do »prekinitve« v štetju? Bog bi se gotovo lahko odločil, da v štetju naredi preroški premor, vendar za to predpostavko ni jasne svetopisemske utemeljitve.

---

¹⁷⁷ Arabska beseda *aš-šahr* (prevedena kot »začetek« arabskega meseca *šaban*) pomeni v prvih desetih dneh.

¹⁷⁸ Od tretjega odloka leta 458 pr. Kr. je minilo 354 tednov.

Primerjava obdobj sedemdeset tednov [let] s teorijo vrzeli

John Walvoord je priznal, da je zamisel o preroški vrzeli med Danielovimi tedni le domneva. Nastala je, ker ljudje niso imeli boljše razlage, kako in kdaj bi se šest dogodkov, naštetih v Daniel 9,24, lahko zgodilo ali se bo zgodilo.

›Medtem ko so razlage prvih devetinšestdesetih tednov dobesedno izpolnjene, v zgodovini ni mogoče najti ničesar, kar bi dobesedno izpolnilo zadnjih sedem ali sedemdeseti teden. Mnogi so menili, da to kaže na preložitev izpolnitve zadnjih sedmih let prerokbe na prihodnje sedemletno obdobje pred drugim prihodom. Če je tako, je naveden časovni okvir, ki vključuje celotno sedanje obdobje.‹ – **John Walvoord**, *The Rapture Question*¹⁷⁹

Pritrdilni znaki za drugo obdobje sedemdesetih tednov [let]

Dejstvo, da so ti odloki vklesani v kamen in vidni vsem, je preprosto neverjetno; toda če je vse to res, potem bi morali obstajati tudi druga pritrdilni znaki. Ali so bili leta 2020 še kakšni

---

¹⁷⁹ John Walvoord. ›Vprašanje o vzetju‹ (*The Rapture Question*) (Zondervan, 1979): 26.

drugi znaki, ki potrjujejo, da so se začeli dogajati dogodki, ki jih je Daniel predvidel v zadnjem tednu? Mislim, da so, vendar končajmo pogled na zadnjo vrstico prerokbe.

On bo potrdil to zavezo z mnogimi za en teden. In v sredi tedna bo povzročil, da bo klavna daritev in jedilna daritev prenehala in zaradi razširjanja ogabnosti bo on to opustošil, celo do použitja in to določeno bo izlito na opustošenje. – Daniel 9,27

Na začetku 27. vrstice se zavedamo, da z besedo ›on‹ še vedno govorimo o antikristu, knezu, ki naj bi prišel. On bo ›utrnil‹ ali, kot so zapisali drugi prevajalci, ›potrdil‹ zavezo. Vprašati se moramo: ›Kakšno zavezo?‹ Zavezo bi zlahka razumeli kot sklicevanje na Abrahamovo zavezo, v kateri je Bog Abrahamu prek njegovega sina Izaka obljubil izraelsko deželo (1 Mz 17). Možno je, da sklicevanje na zavezo pomeni le, da bosta med njima sklenila sporazum ali pogodbo. Vendar menim, da je bolj verjetno, da pomeni, da bo sporazum priznal legitimnost Izraela kot naroda in Božjo zavezo z Abrahamom, da jim bo dal deželo. Poleg tega Daniel pravi, da bo pogodba sklenjena z ›mnogimi‹. To bi lahko pomenilo veliko ljudi v velikem narodu, v današnji dobi pa bi to zlahka razumeli tako, da jo bodo sprejeli številni narodi.

Tradicionalno se iz te vrstice razume tudi, da bo antikrist osebno in javno sklenil mirovni sporazum z Izraelom in se med podpisovanjem pogodbe nasmehnil v kamere. Vendar pa to morda ne bo tako. Antikrist lahko zgolj potrdi ali podpre ›zavezo‹, tako da potrdi že sklenjen sporazum ali pogodbo – in ko to stori, je to lahko javno ali pa tudi ne. Samo zato, ker antikrist pride na prizorišče ali se začne vzpenjati na oblast na začetku tedna, še ne pomeni, da mora biti v tem času javno viden in vsem znan. Moja domneva je, da antikrist trenutno deluje v senci. Morda ga bomo v celoti prepoznali šele sredi sedemdesetega tedna, ko bo ustavil klavno in jedilno daritev ter povzročil gnusobo opustošenja. Toda na podlagi takšnega razumevanja prerokbe in teh trenutnih dogodkov se je verjetno že začel premikati na svoje mesto.

Potrditev zaveze z mnogimi

Za začetek zadnjih sedmih let stiske pa potrebujemo potrditev zaveze. Ali je bila kakšna? Mislim, da je bila. Najprej smo imeli izraelsko–palestinski mirovni načrt, ki ga je podprl predsednik Donald Trump in je bil uradno objavljen 28. januarja 2020.¹⁸⁰ Načrt je bil objavljen skoraj natančno 483 (69 tednov let) let po teh napisih. Nato so pozneje istega leta nekatere zalivske arabske države začele z Izraelom sklepati mir na podlagi Abrahamovih sporazumov.¹⁸¹ Prvi sporazumi so bili uradno podpisani na travniku Bele hiše 15. septembra 2020. Sprva so jih podpisali Združeni arabski emirati, Bahrajn, Maroko in Sudan, pričakuje pa se, da bodo te sporazume sprejele in podpisale tudi druge države. Leta 2020 se je torej v regiji začelo novo obdobje miru, saj so nekatere ključne arabske države izrazile priznanje Izraela in interes za široko sodelovanje v obojestransko korist svojih držav.

Ker se bo z Danielovo prerokovano ›potrditvijo zaveze‹ začelo zadnje obdobje sedmih let, mnogi pričakujejo, da bo uradna mirovna pogodba sklenjena za točno določeno obdobje sedmih let. Vendar pa sedemletna časovna omejitev sporazuma v besedilu ni izrecno navedena. Sveto pismo morda pravi sedem let, ker je to ves preostali čas. Posledično bi bil sporazum na začetku stiske *dejansko* sedemletni sporazum.

Poleg tega nam s poimenovanjem teh mirovnih sporazumov z Izraelom kot ›Abrahamovimi sporazumi‹ kažejo, da je ›potrditev zaveze‹ izpolnjena zgolj s poimenovanjem mirovnih sporazumov. Nekateri bi lahko vztrajali, da se morajo vsi ti dogodki zgoditi ob

---

¹⁸⁰ ›Od miru do blaginje: vizija za izboljšanje življenj palestinskega in izraelskega ljudstva,‹ (*Peace to Prosperity: A Vision to Improve the Lives of the Palestinian and Israeli People*), jan. 2020, trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2020/01/Peace-to-Prosperity-0120.pdf.

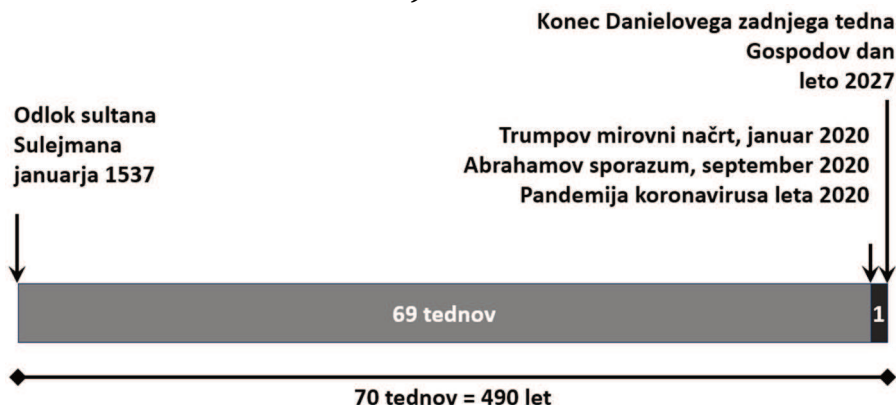
¹⁸¹ ›Deklaracija o Abrahamovih sporazumih‹ (*The Abraham Accords Declaration*), US Department of State, www.state.gov/the-abraham-accords/.

natanko istem času, preden bi verjeli, da je to orkestriral Bog, vendar je natančnost prerokbe v sedemletnih korakih, zato se sporazumi v nekaj mesecih drug za drugim zdijo natančni po tem merilu. Drugi menijo, da zaveza sploh nima nič skupnega z Abrahamovo zavezo, ampak da gre zgolj za splošno uporabo hebrejskega izraza, ki se nanaša na prihodnji politični sporazum, ki bo potrjen neposredno z antikristom.¹⁸² To bi bilo teoretično mogoče, toda ko smo soočeni z resničnostjo dejanskega sklopa sporazumov, ki tako zelo ustrezajo Danielovemu opisu, je prav, da priznamo njihovo izvedljivost, dokler se ne dokaže nasprotno.

Se je začelo odštevanje drugih sedemdesetih tednov?

Primer se razvija. Sulejman je skoraj dva tisoč let po prvem odloku, ki ga je izdal Artakserks, izdal drugi odlok. Nato je bil 483 let (69 tednov [let]) po Sulejmanovem odloku predložen mirovni načrt ZDA in Izraela, ki se je končal z Abrahamovimi sporazumi. Zdi se, da smo na pravi poti, da smo zdaj v zadnjem tednu iz Daniela 9,27. Še vedno se bo moralo zgoditi veliko stvari, ki bodo dokazale, da je to Danielov zadnji teden, vendar vsi znaki kažejo, da je.

Danielovih zadnjih sedemdeset tednov

¹⁸² Travis M Snow. »*Jubilej 70 tednov*« (*The 70 Weeks Jubilee*), 297-303.

Na primer, sredi tega zadnjega sedemletnega obdobja se bo ustavila klavna in jedilna daritev ter gnusoba opustošenja v obnovljenem judovskem templju. Toda kako se to lahko zgodi? O tem bom govoril v desetem poglavju. Za začetek pa naj povem, da se nastajajoči judovski Sanhedrin sklicuje na izraelsko-palestinski mirovni načrt, ki ga je predstavil Donald Trump, in trdi, da jim daje pooblastilo in odobritev, da začnejo ponovno uvajati žrtvovanja na Tempeljski gori.¹⁸³ In takoj, ko se bodo žrtvovanja ponovno začela, bo takoj za tem sledil poziv k ponovni izgradnji templja. Posledično bi lahko bili ti trenutni dogodki povezani z mirovnim načrtom, kot beremo v Danielu 9,27.

Nazadnje so te načrte podprle tudi številne druge zalivske države, kot je Savdska Arabija, in mnogi verjamejo, da bodo tudi te države kmalu podpisale sporazum.¹⁸⁴ Vse to skupaj pomeni, da čeprav so vsi pričakovali, da bodo s končnim mirovnim dogovorom iz Daniela 9,27 povezane velike fanfare, to ni nemogoče, da bi lahko šlo za nekaj bolj podobnega sedanjemu dogovoru, za katerega se zdi, da napreduje, ne da bi se vsi zavedali njegove morebitne povezanosti z Danielovo prerokbo. Več podrobnosti o tem, na kaj moramo biti pozorni v zvezi s ponovno gradnjo templja, bom obravnaval v 10. poglavju.

Enostavno, a težko odgovorljivo vprašanje je: ›Kako je lahko to do zdaj ostalo praktično neopaženo?‹ Ne vem, vendar mislim, da

---

¹⁸³ Adam Eliyahu Berkowitz. ›Zahvaljujoč Trumpu: Prvič po 2.000 letih bi lahko na tempeljski gori žrtvovali pashalno jagnje‹ (*Thanks to Trump: Pascal Lamb could be Sacrificed on Temple Mount for first Time in 2,000 Years*) *Breaking Israel News*, 27. februar 2020, israel365news.com/336575/thanks-to-trump-pascal-lamb-could-be-sacrificed-on-temple-mount-for-first-time-in-2000-years/.

¹⁸⁴ Tovah Lazaroff in Lahav Harkov. ›Savdski zunanji minister hvali Abrahamove sporazume, na prvo mesto postavlja palestinsko državnost‹ (*Saudi FM praises Abraham Accords, puts Palestinian statehood first*), *The Jerusalem Post*, 4. avgust 2021, www.jpost.com/middle-east/saudi-fm-praises-abraham-accords-puts-palestinian-statehood-first-675817

vem, zakaj. Spomnite se, da je angel Gabriel Danielu povedal, da naj bi bila prerokba zapečatená do časa konca. Zdaj, ko smo prišli do tja, mislim, da je odpečatena (*Daniel 12,9*).

Toda če so vas razloge, zaradi katerih bi morali kristjani pričakovati vzetje pred veliko stisko in menite, da so ti argumenti trdni, potem boste to razumevanje Daniela 9,24-27 zelo težko pogoltnili, saj vzetja še ni bilo. Kako smo lahko v zadnjem tednu Danielovih sedemdesetih tednov, če je Cerkev še vedno tukaj? Slišal sem že nekaj zelo uglednih učiteljev prerokovanja, ki so trdili natanko to; toda odgovor je, da so vsi dokazi, ki sem jih pravkar predstavil, napačni, ali pa vzetja pred veliko stisko vendarle ne bo. Seveda je drugi odgovor ta, da vse te stvari prej niso bile znane, ker še niso bile odpečatene, kot je rekel angel v Danielu 12,9. Zato je razumljivo, da lahko traja nekaj časa, da to predelamo in se prilagodimo na nove informacije, kot je ta. V naslednjem poglavju si bomo ogledali svetopisemske razloge, zaradi katerih bi morali kristjani ohraniti odprto mišljenje glede časa vzetja in ne računati na to, da se bo zgodilo še pred začetkom sedemletne stiske.

Rekel je: »Pojdi svojo pot, Daniel, kajti besede so zaklenjene in zapečatenene do časa konca ...«

– Daniel 12,9

Kristus prihaja v slavi, William Ambrose Spicer, Our Day in the Light of Prophecy (Pacific Press, 1917): 58.

6

VZETJE

BLAGOSLOVLJENO UPANJE CERKVE JE, da bo nekega dne videla vrnitev Jezusa Kristusa na zemljo. To upanje je bilo izrecno izraženo že v prvih cerkvenih spisih, da ne omenjamo celotne Nove zaveze. Kljub temu je ena največjih razprav med konzervativnimi, pred-milenarijskimi kristjani glede vrnitve Jezusa Kristusa v zadnjih dneh, čas in zaporedje zbiranja svetih ob njegovi vrnitvi (tj. vzetje; ang.: rapture). Del vprašanja se nanaša na razumevanje, ali obstaja razlika med prihodom Kristusa na oblakih, da zbere svoje izvoljene (*harpazo*), in prihodom Kristusa (*parousia*) na belem konju z vojsko na zemljo, da izvrši svojo sodbo nad narodi (*Razodetje 19,11-21*). Tradicionalno ju imenujemo vzetje in drugi prihod (ali drugi advent). Obstaja tudi razprava o tem, ali bo vzetje »skrivno«, tako da bodo samo vzeti sveti vedeli, kaj se je zgodilo, ali pa bo to nekaj, kar bodo videli vsi? Z drugimi besedami, ali bodo vsi vzeti nekega dne skrivnostno izginili v zraku ali pa bo Kristus, ki bo

prišel na oblakih, da bi zbral svoje izvoljene, splošno navzoč in bo strašno znamenje bližajoče se Božje sodbe? Mnogi kristjani bi se strinjali z dejstvom, da bo Kristus nekega dne prišel v telesu, da zbere svoje izvoljene, kot je napovedano v Svetem pismu; vendar je čas vrnitve glede na zadnjih sedem let iz Daniela 9,27 in stiske, opisane v Janezovem razodetju, druga zadeva.

V tem poglavju si bomo podrobno ogledali, kaj Sveto pismo pravi o zbiranju izvoljenih. Čeprav ne bomo mogli odgovoriti, kdaj natančno bo prišel trenutek naše rešitve, (ne pozabite: *>Toda za tisti dan in tisto uro ne ve nihče.<* – *Evangelij po Marku 13,32*), bomo vedeli, na kaj moramo biti pozorni. In na podlagi nekaterih zelo neposrednih vrstic iz Svetega pisma boste videli, zakaj moramo biti pripravljene čakati na Kristusovo obljubljeni *harpazo* svetih nekje do druge polovice Danielovih sedemdesetih tednov.

Razpoznavanje različnih pogledov na vzetje

Za začetek je v Stari in Novi zavezi več mest, kjer so opisani Gospodova vrnitev, Gospodov dan, čas Jakobove stiske, velika stiska in zbiranje svetih. V večini primerov so v vsak opis vključeni podobni, vendar edinstveni elementi. Tako nastane več strnjenih opisov, ki jih je treba razvrstiti in razložiti. Ali so opisani dogodki v osnovi enaki – kot v mnogih opisih, opisanih v evangelijih, kjer vsak pričevalec podaja edinstven referenčni okvir – ali pa so ločeni in edinstveni dogodki? In kdaj se bodo zgodili, ali so se že zgodili?

Glavni pogledi na to, kdaj se bo zgodilo to *>zbiranje svetih<*, so naslednji: 1) pred sedmimi Danielovimi tedni (pred veliko stisko), 2) sredi Danielovega 70. tedna (sredi velike stiske), 3) nekje po sredini stiske (pred sodbo) in 4) ob koncu ali blizu konca stiske (po veliki stiski). Nič ne pomaga, da je večina od številnih zagovornikov vsakega od vidika pogledov in njihovih različic na

splošno gorečih vernikov in so popolnoma prepričani, da pravilno razumejo prerokbe, medtem ko jih drugi ne. Razlog, da je toliko polemik, je v tem, da obstaja več možnih dobesednih razlag besedila. Tipičen odziv na to dilemo je, da izberemo pogled, za katerega verjamemo, da je najbolj pravilen, in nato s trdnim prepričanjem nadaljujemo naprej. Vendar menim, da bi morali upoštevati, da je Bog pri opisu časovnega poteka teh dogodkov nekatere stvari namenoma izpustil – tako da bi morali zadržati končno sodbo o natančnem času in ostati čuječi.

Ne glede na zgoraj navedeno obstaja alternativa, ki zadovoljuje vse pomembne ugovore, ki so bili v preteklosti izraženi v zvezi s temi drugimi pogledi. Gre za nekakšno hibridno stališče, ki ga imenujem »*postmidtribulacijsko*«, tj. nek neznan čas v drugi polovici Danielovega sedemdesetega tedna. Takšno stališče se izogne pasti, da bi poskušalo dokončno določiti natančen trenutek Kristusovega povratka znotraj časovnega okvira Razodetja, hkrati pa priznava, da lahko o vzetju in o tem, na kaj moramo biti pozorni, dokončno povemo še veliko stvari.

Najprej bi rad poudaril, da vsi priznavajo, da gre za težko in sporno vprašanje. Poleg tega, kot so poudarili Dr. John Walvoord in drugi, vsa različna stališča o vzetju izvirajo iz Pisma; saj v Svetem pismu ni izrecnih izjav, ki bi nedvoumno določale, kdaj bo prišlo do vzetja svetih.¹⁸⁵ Vsi temeljijo na predpostavkah, ki so se sčasoma s ponavljanjem utrdile v nauke, ki ne priznavajo več resnih vprašanj in številnih sklepov, ki jih vsebujejo. To še posebej velja za stališče o vzetju pred veliko stisko. Dr. Walvoord v svoji knjigi *The Rapture Question (Vprašanje vzetja)* predstavi petdeset argumentov za vzetje pred veliko stisko, a niti eden od njih ne bi mogel obstati kot trden dokaz.¹⁸⁶ Namesto tega je teža njegovega primera odvisna od števila posrednih argumentov, od katerih pa nobeden ni presenetljivo utemeljen. Po natančnem pregledu

---

¹⁸⁵ Walvoord. »*The Rapture Question*« (*Vprašanje o vzetju*), 181.

¹⁸⁶ Isti vir, 270-6.

ugotovimo, da trditev o vzetju pred veliko stisko ni tako trdna, kot se zdi ... vendar pa tudi tradicionalni pogledi glede vzetja sredi velike stiske ali vzetja po veliki stiski niso tako trdni. Vsi objavljeni pogledi, ki jih poznam, imajo v svojem razmišljanju pomanjkljivosti ali pa vsebujejo nepodprte predpostavke. Te šibke točke nasprotniki pogosto izkoristijo in jih uporabijo za podkrepitev svojih šibkih stališč.

Kot blag izhodiščni pogoj za razrešitev te dileme si prizadevajmo ostati ponižni in se spomnimo, da naše zagotovilo temelji na fizični vrnitvi Kristusa na zemljo, da nas zbere k sebi, in ne na tem, da poznamo čas njegovega prihoda. Poleg tega bo moder človek upal na zgodnjo rešitev, vendar se bo pripravil na prehod skozi stisko, saj se bo zavedal, da medtem ko nekateri pastirji danes pridigajo o zdravju, blaginji in lahkem življenju, Jezus tega nikoli ni počel. Nikoli nam ni bil obljubljen popoln beg pred preizkušnjami in stiskami. Vprašajte sodobne vernike na Kitajskem, v Indiji, Pakistanu, Afganistanu, Iranu in drugod, ki trpijo zaradi strašnih preganjanj ... najverjetneje celo medtem, ko to berete. [*Nebeški Oče, varuj in okrepi te vernike. Napolni jih s svojim Svetim Duhom; daj jim besede, ki jih potrebujejo, da govorijo v tvojem imenu, pogum, da se bodo pogumno soočali s preizkušnjami, ter vero in upanje v poznejše nagrade. Amen!*]

Ni določen za jezo

In čeprav je res, da nam Pavel v Prvem pismu Tesaloničanom 5,9 pravi, da nas Bog *›ni določil za bes◁*, iz tega ne sledi, da bi bila ta trditev v nasprotju s stisko na tej zemlji. Vsekakor to ne izključuje možnosti, da bi lahko bili prisotni vsaj v določenem delu Danielovega sedemdesetega tedna. Z gotovostjo lahko trdimo, da se zaradi Kristusove pravičnosti ne bomo soočili z Božjo jezo zaradi naših grehov; vendar se sklepov o tem, kaj bi to lahko pomenilo med stisko, ne smemo držati dogmatično.

„Prepričan sem, da verniki ne bodo doživeli stekleničk, polnih besa Boga ali velike vinske stiskalnice Božje jeze, o katerih govorita Razodetje 14 in 16; vendar lahko domnevamo, da nas bi Bog lahko rešil skozi njih, kot je to storil z Izraelci na pashalni večer. Kaj bi sicer morali reči, da bi v tistem času spodbudili svete v stiski? Zanimivo pa je, da je v knjigi Razodetja šele po odprtju šestega pečata (*Razodetje 6,16-17*) rečeno, da je Božja jeza prišla na zemljo. To samo po sebi ničesar ne dokazuje, vendar je vredno razmisliti o tem. Hočem reči, da je argument, da v skladu s Prvim pismom Tesaloničanom 5,9 nismo določeni za bes in zato ne bomo doživeli nobenega dela Danielovega sedemdesetega tedna, čista domneva. Preprosto ne more biti dokazno besedilo za čas, ko bo prišlo do vzetja.

Kristusova fizična vrnitev in zbiranje izvoljenih

Poglejmo, zakaj verjamemo v vrnitev Jezusa Kristusa na zemljo. Prvi razlog je obljuba angelov, ko se je Jezus povzpел v nebesa (*Apd 1,11*). Izrecno so obljubili, da se bo Kristus vrnil na popolnoma enak način, kot je odšel. Če verjamemo pričevanju apostolov, da je Jezus živel na zemlji, umrl za naše grehe, tretji dan vstal od mrtvih in se pred njihovimi očmi povzpел v nebesa, potem je podobna, prihodnja, dobesedna in fizična vrnitev na zemljo očitna posledica njihove obljube.

»Vi, možje iz Galileje, zakaj stojite strmeč v nebo? Ta isti Jezus, ki je bil od vas vzet gor v nebesa, bo prišel tako, na podoben način, kakor ste ga videli iti v nebo.« – **Apostolska dela 1,11**

Sveto pismo nas uči, da bo nekoč prišlo do takojšnjega globalnega vstajenja svetih, ki so umrli, in nenadne preobrazbe vseh živih svetih v nesmrtna bitja z neumrljivimi telesi in da se bo to zgodilo »v trenutku« ob »zadnji trobenti«. Mislim, da se to sliši noro. To je povsem zunaj mojega izkustva. Toda verjamem, ker je to rekel Bog veselja, ki vse drži skupaj in vedno drži svojo besedo.

Bog je obljubil in izpolnil še toliko drugih stvari, zakaj bi za trenutek podvomili, da tudi glede tega misli resno?

Glejte, pokažem vam skrivnost: »Ne bomo vsi zaspali, toda vsi bomo spremenjeni, v trenutku, kot bi trenil z očesom, ob zadnji trobenti, kajti trobenta bo zadonela in mrtvi bodo vstali netrohneči in mi bomo spremenjeni.« Kajti ta trohljivost si mora nadeti netrohljivost in to umrljivo si mora nadeti nesmrtnost.

– 1 Korinčanom 15,51-53

Verjamemo tudi v čudežno zbiranje izvoljenih zaradi 1 Pisma Tesaloničanom 4,14-17. To je eden od klasičnih odlomkov, ki ga vsi prepoznavajo kot odlomek, ki govori o vzetju (*harpazo*) svetih. Tako kot pismo Korinčanom je tudi to pismo Tesaloničanom napisal apostol Pavel. Z dodatnimi podrobnostmi opisuje isti dogodek, o katerem je pisal Korinčanom.

*Toda ne želim, da bi bili vi nevedni, bratje, glede teh, ki so zaspali, da ne žalujete, tako kakor drugi, ki nimajo upanja. Kajti če verujemo, da je Jezus umrl in ponovno vstal, bo točno tako tudi tiste, ki spijo v Jezusu, Bog privedel z njim. Kajti to vam rečemo po Gospodovi besedi, da mi, ki smo živi in ostanemo do Gospodovega prihoda, ne bomo vodili teh, ki so zaspali. Kajti sam Gospod se bo spustil iz nebes z vzklikom, z glasom nadangela in z Božjo trobento; in prvi bodo vstali mrtvi v Kristusu. Potem pa bomo mi, ki smo živi in preostanemo, vzeti (*harpazo*) skupaj z njimi v oblake, da srečamo Gospoda v zraku, in tako bomo vedno z Gospodom.*

– 1 Tesaloničanom 4,13-17

V zgornjem odlomku je Pavel zapisal: »Po Gospodovi besedi ...« Uporabil je grške besede *en logos kyrios*, dobesedno »po Gospodovi besedi«, kar bolj kaže na Pisma (*logos*) kot referenco, kot na posebno videnje ali sanje. To pomeni, da se je Pavel skliceval na nekaj, kar je rekel Jezus, zato se poraja vprašanje. Ali je v evangelijih zapisano, da je Jezus rekel kaj podobnega? Da. V 24. poglavju Evangelija po Mateju je neverjeten vzporeden zapis.

Povezava 24. pogl. Mateja s 1. in 2. Pismom Tesaloničanom

24. poglavje Evangelija po Mateju pogosto imenujemo tudi govor na Oljski gori, saj je Jezus svoje učence učil o zadnjih dneh, medtem ko je sedel na Oljski gori. Ko jim je govoril, je verjetno gledal na Tempeljsko goro. Poglavje se začne z Jezusom, ki skupaj z učenci stoji na tempeljskem dvorišču. Rekel jim je, naj se ozrejo naokoli in si ogledajo vse stavbe. Nato jim pove, da ne bo ostal niti en kamen na drugem, od stavb, ki jih obkrožajo! Gotovo so bili šokirani, a očitno so bili pretreseni v molk, saj ga niso ničesar več vprašali, dokler niso zapustili templja. Kasneje, ko so sedeli na Oljski gori, so mu učenci zastavili dve ali morda tri vprašanja.¹⁸⁷

In ko je sedel na Oljski gori, so k njemu zaupno prišli učenci, rekoč: »Povej nam, kdaj bodo te stvari? In kakšno bo znamenje tvojega prihoda in konca sveta?«
– Evangelij po Mateju 24,3

Iz njihovih vprašanj je razvidno, da so razumeli, da jih bo Jezus zapustil, vendar so tudi vedeli, da se bo vrnil ob koncu dobe. Zavedali so se, da še ni prišel čas, da bi Jezus izpolnil preostale mesijanske prerokbe iz Stare zaveze o obnovljenem Davidovem kraljestvu, ki bo iz Jeruzalema vladalo narodom na zemlji, vendar so želeli vedeti, kdaj bo to storil. Na srečo jim je Jezus odgovoril in Matej je to zapisal za nas. Jezus je opisal znamenja, ki jih bodo opazili pred njegovim prihodom, nato pa je opisal, kakšen bo njegov prihod.

» ... in tedaj se bo na nebu prikazalo znamenje Sina človekovega, in tedaj bodo žalovali vsi zemeljski rodovi in videli bodo Sina človekovega prihajati na oblakih neba z močjo in veliko slavo. In z močnim donenjem trobente bo

---

¹⁸⁷ Odvisno od tega, kako na to gledamo, je v zadnjem vprašanju učencev nekaj dvoumnosti. Kristusov povratek in konec dobe bi lahko šteli za povezana, vendar ločena dogodka. Verjetno so zato po navdihu dodali ›in konca sveta‹, namesto da bi preprosto vprašali: ›In kakšno bo znamenje tvojega prihoda?‹

poslal svoje angele in zbrali bodo skupaj njegove izvoljene iz štirih vetrov, od enega konca neba do drugega.

– Evangelij po Mateju 24,30-31

Pozorno preberite Matejev evangelij 24,30-31. Kaj se pravzaprav razlikuje od Prvega pisma Tesaloničanom 4,16-17? V OBEH odlomkih najdemo tri enake dogodke:

- 1) Jezus, Sin človekov, je upodobljen, kako prihaja na oblakih.
- 2) Angeli zberejo izvoljene, da se pridružijo Jezusu na oblakih.
- 3) Trobenta naznani njegov prihod in zbiranje svetih.

Edina razlika, na katero bi nekateri lahko opozorili, je, da Jezus v Evangeliju po Mateju 24,30-31 ni omenil vstajenja svetih. Vendar pa je dejal, da bodo izvoljeni zbrani od *›enega konca neba do drugega‹*. Ali ne bi lahko ta opis vključeval tako svete iz nebes (ki so umrli) kot svete z zemlje (ki so še živi)? Še posebej, če upoštevamo Jezusove besede, ki potrjujejo, da bo prišlo do vstajenja mrtvih, ko bodo slišali *›glas Božjega Sina‹* v Evangeliju po Janezu 5,25?

Resnično, resnično, povem vam: ›Prihaja ura in je sedaj, ko bodo mrtvi slišali glas Božjega Sina, in tisti, ki ga zaslišijo, bodo živeli.

– Janez 5,25

Lahko bi rekli, da gre le za namig na splošno rešitev duše nekoga, vendar opazite, da je Jezus v svojem komentarju nakazal dva smisla. Prvi je, da gre za prihodnje vstajenje mrtvih, ko je rekel: *›Prihaja ura.‹* Drugi pa je bil v duhovnem smislu in *›je sedaj‹*, prišel po veri vanj in ponovnem rojstvu po Svetem Duhu. Ker torej vse ideje, ki jih je Pavel izrazil v Prvem pismu Tesaloničanom 4,16-17, lahko najdemo v stvareh, ki jih je Jezus sam povedal v evangelijih, menim, da moramo besedam *en logos kyrios* pripisati pomen stvari, ki jih je Jezus učil svoje učence in so nam ohranjene v Evangeliju po Mateju 24,30-31 in Evangeliju po Janezu 5,25. Omeniti je treba še to, da nekateri menijo, da

Evangelij po Mateju 24 sploh ne govori o vzetju, temveč se nanaša na podobo Kristusa, ki jezdi na belem konju, da bi izvršil svojo sodbo nad narodi, ki jo najdemo v 19. poglavju Razodetja. Toda ali ta opis res ustreza, ali pa je opis iz Prvega pisma Tesaloničanom 4,16-17 primernejši za 24. poglavje Evangelija po Mateju?

In videl sem odprto nebo in glej, bel konj in kdor je sedel na njem, je bil imenovan Zvesti in Resnični in on v pravičnosti sodi ter se vojskuje. Njegove oči so bile kakor plamen ognja in na njegovi glavi je bilo mnogo kron in imel je napisano ime, ki ga ni poznal noben človek, razen njega samega. In oblečen je bil v suktnjo, pomočeno v kri in njegovo ime se imenuje Božja Beseda. In vojske teh, ki so bile na nebu, so mu sledile na belih konjih, oblečene v tanko, belo in čisto laneno platno. In iz njegovih ust izhaja oster meč, da naj bi z njim udaril narode in vladal jim bo z železno palico in tlači vinsko stiskalnico okrutnosti in besa Vsemogočnega Boga. In na svoji suktnji in na svojem stegnu ima napisano ime: KRALJ KRALJEV IN GOSPOD GOSPODOV. In videl sem angela stati na soncu in ta je z močnim glasom zaklical, rekoč vsej perjadi, ki leti po sredi neba: »Pridite in zberite se skupaj k večerji vélikega Boga, da boste lahko jedle meso kraljev in meso častnikov in meso mogočnežev in meso konj in od teh, ki sedijo na njih in meso vseh ljudi, tako svobodnih kakor zaslužjenih, tako malih kakor velikih.«

– Razodetje 19,11-18

Če natančno pogledamo, je opis Kristusa, ki prihaja, da izvrši sodbo nad narodi, drugačen od opisa Sina človekovega, ki prihaja na oblakih. V njem ni govora o zbiranju izvoljenih. Prav tako ni omenjena nobena trobenta. Gre za izvršitev sodbe nad brezbožnimi. Če kaj, potem so sveti že s Kristusom in prav tako jezdijo na belih konjih, oblečeni v tanko, belo in čisto laneno platno.¹⁸⁸ Jasno je, da je povezovanje 24. poglavja Matejevega

---

¹⁸⁸ Nebeške vojske, ki nosijo belo platno, za nas niso posebej opredeljene. Lahko bi trdili, da so to angeli in ne sveti, toda le nekaj vrstic prej, v Razodetju 19,6-8, nam je predstavljena velika množica svetih v nebesih,

evangelija z 19. poglavjem Razodetja veliko bolj šibko kot povezovanje s prvim pismom Tesaloničanom 4,16-17. Argumenti za povezavo teh odlomkov postanejo še močnejši, če pogledamo, kaj je Pavel zapisal v Drugem pismu Tesaloničanom. Pavel je obravnaval skrb za tesaloniške cerkve, verjetno zaradi lažnega poročila, da je Gospodov dan že nastopil – skrbelo jih je, da so zamudili zbiranje svetih.

›Torej vas rotimo, bratje, pri prihodu našega Gospoda Jezusa Kristusa in pri našem zbiranju k njemu, da ne boste kmalu pretreseni v mišljenju ali bili vznemirjeni, niti po duhu, niti z besedo, niti s pismom kot od nas, kakor da je blizu Kristusov dan. Nobenemu človeku ne pustite, da vas na kakršenkoli način zavede, kajti ta dan ne bo prišel, razen če ne bo najprej prišlo odpadanje (apostasia) in da se razodene grešen človek, sin pogube, ki nasprotuje in se povišuje nad vse, kar se imenuje Bog ali kar se obožuje, tako da se le-ta kakor Bog usede v Božji tempelj in se razkazuje, da je Bog. Se ne spomnite, da ko sem bil še z vami, sem vam te stvari povedal?‹

– 2 Tesaloničanom 2,1-5

V tem preprostem Pavlovem opominu je ponovitev Jezusovega nauka iz govora na Oljski gori (Mt 24), na katerega po mojem mnenju Pavel namiguje, ko v 5. vrstici pravi: *›Se ne spomnite, da ko sem bil še z vami, sem vam te stvari povedal?‹* O tem odlomku so na dolgo in široko razpravljali številni razlagalci, vendar menim, da je najbolje, če ne beremo dlje od preprostih besed besedila. To je Pavlovo drugo pismo Tesaloničanom. V prvem pismu jim je povedal o vzetju svetih, ki ostajajo *›do*

›oblečene v tanko, belo in čisto laneno platno‹, in rečeno nam je, da *›tanko laneno platno je pravičnost svetih‹* pomeni pravična dejanja svetega Božjega ljudstva. Ko torej beremo, da so nebeške vojske *›oblečene v tanko, belo in čisto laneno platno‹*, se ne zdi težko domnevati, da med njimi ni prej omenjene velike množice svetih. Zdi se, da Juda 1,14 omenja isti dogodek in izjavlja: *›Glej, Gospod prihaja z deset tisoči svojih svetih‹*, vendar tudi pri Judovi omembi ni jasno, ali so mišljeni sveti, angeli ali oboje. Stavim, da bo šlo za oboje.

Gospodovega prihoda in se bodo z Gospodom srečali v zraku (1 Tes 4,13-18), v drugem pismu pa Pavel namiguje, da je Tesaloničane vznemirila lažna beseda, da je Gospodov dan že nastopil, kar pomeni, da so se bali, da so »puščeni zadaj«. Pavel piše, da bi jih prepričal o nekaterih znamenjih, na katera morajo biti pozorni preden pride Gospodov dan, to je odpad in razodetje človeka nepostavnosti, kar je natanko to, kar bi nakazovalo preprosto branje 24. poglavje Matejevega evangelija.

Nekateri so poskušali dokazati, da grška beseda *apostasia* (Strong G646) ne pomeni odpad ali odmik od vere, ampak je sinonim za *harpazo* (Strong G746) ali vzetje v času žetve, vendar je to hudo napačno ravnanje z besedilom.¹⁸⁹ Če bi ljudje do te mere izkrivljali tudi druge besede Svetega pisma, bi lahko podprli skoraj vsako heretično idejo, ki bi jo kdo želel predlagati, na primer homoseksualnost ali univerzalizem, kar že počnejo odpadniki, pred katerimi Pavel svari v Drugem pismu Tesaloničanom 2,3. V svojem Prvem pismu Tesaloničanom je Pavel opozoril na Kristusove besede v razpravi o vzetju. Ko jim Pavel navede dve konkretni stvari, ki morata priti pred prihodom »našega Gospoda Jezusa Kristusa in pri našem zbiranju k njemu« in obe stvari najdemo v 24. poglavju Evangelija po Mateju – kot eno od zadnjih znamenj pred njegovim prihodom v vrsticah 30 in 31. Kako je mogoče spregledati, da so vse te vrstice povezane?

---

¹⁸⁹ Oglejte si druge rabe besede *apostasia* iz Apostolskih del 21,21 in grške Septuaginte: Jozue 22,22, 2. Kroniška 29,19, Jeremija 2,19 in 29,32. Pomeni upor, tj. apostazijo, ne pa odvetost, kot je to v besedi vzet. Pavel je napisal obe pismi Tesaloničanom, preučeval je Septuaginto (grški prevod Svetega pisma, približno tretje stoletje pr. Kr.) in sodeloval pri pisanju Apostolskih del. Težko je verjeti, da bi lahko zamenjal *apostasia* s *harpazo* ali ju uporabil kot sopomenki.

Takrat vas bodo izročali, da boste trpeli in vas ubijali, in vsi narodi vas bodo sovražili zaradi mojega imena. In tedaj se bodo mnogi pohujšali in izdajali bodo drug drugega in drug drugega bodo sovražili. In mnogo lažnih prerokov bo vstalo in bodo mnoge prevarali. In ker bo krivičnost obilna, se bo ljubezen pri mnogih ohladila. Toda kdor bo vztrajal do konca, ta isti, bo rešen. In ta evangelij kraljestva bo oznanjen po vsem svetu v pričevanje vsem narodom, in tedaj bo prišel konec. Kadar boste torej videli ogabnost opustošenja, o kateri govori prerok Daniel, stati na svetem prostoru (kdorkoli bere, naj razume) – Matej 24,9-15

Če ste pozorno prebrali Evangelij po Mateju 24,9-15, sta prav tam odpad in pojavitev grešnega človeka. Pavel Tesaloničane zgolj napotuje nazaj k 24. poglavju Evangelija po Mateju, da bi jih pomiril, da niso zamudili obljubljenе Gospodove vrnitve in njegovega zbiranja svetih. O tem jih je, po njegovih besedah, učil tudi prej, ko je bil z njimi.¹⁹⁰ In pričakovati moramo, da je Pavel res učil iz evangelijev, ko je obiskoval Tesaloničane in vsako cerkev, ki jo je obiskal. Ko je Pavel drugič prišel v Tesaloniko, bi moral imeti na voljo tako Matejev kot Markov evangelij. Lukov in Janezov evangelij morda še nista bila napisana, toda nekaj let pozneje sta Pavlova pisma Kološanom in Prvo pismo Korinčanom jasno citirala Lukov evangelij.¹⁹¹ Pavel je morda celo prispeval k temu, saj je Luka služil Pavlu, ko je bil v zaporu v Cezareji (okoli leta 58-60 po Kr.), in je verjetno z njim potoval v Rim (okoli leta

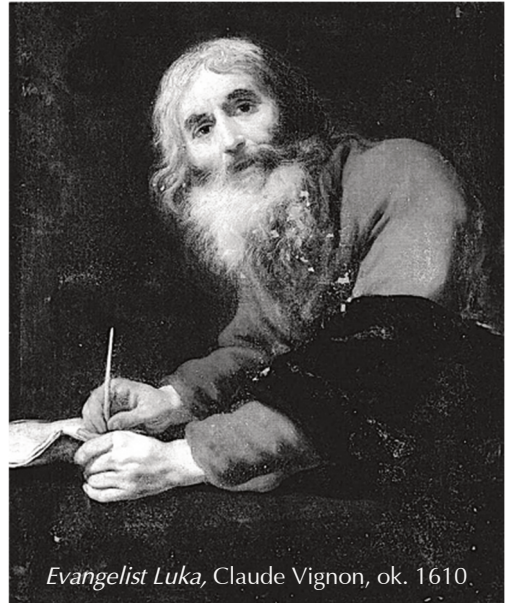
---

¹⁹⁰ To bi se lahko zgodilo med prvim potovanjem v Tesaloniko (danes Solun, op. prev.) (ok. 50-51 po Kr.) ali med drugim potovanjem (ok. 55-56 po Kr.), toda domnevam, da je bilo Prvo pismo Tesaloničanom napisano po prvem potovanju, Drugo pismo Tesaloničanom pa po drugem misijonskem potovanju.

¹⁹¹ Pavel je v Prvem pismu Timoteju 5,17-18 citiral Lukovo pismo 10,7: ›delavec je vreden svojega plačila‹, v Prvem pismu Korinčanom 11,23-26 pa Lukovo pismo 22,19-20. Za več primerov glej: <https://medium.com/koinonia/ignore-the-skeptics-paul-knew-the-gospels-3b4e010e11e2>.

60-62 po Kr.).¹⁹² Nobenega dvoma ne sme biti, da je Pavel prispeval k Lukovemu pisanju knjige Apostolskih del. Če je Pavel prispeval tudi k Lukovemu evangeliju, potem je to, kar je Pavel prejel kot evangelij neposredno od Jezusa dovolj ohranjeno v Lukovem evangeliju, skupaj z drugimi pričevanji iz prve roke, ki jih je zbral Luka. Pavel se je na Jezusove nauke skliceval tudi v Prvem pismu Timoteju, kar je sklicevanje na pripovedi v evangelijih. Tako vemo, da je Pavel poznal evangelije, jih potrjeval in vernike spodbujal, naj jim sledijo.

Evangelist Luka, Claude Vignon, ok. 1610.

Če katerikoli človek uči drugače in ne pritrjuje zdravim besedam, celó besedam našega Gospoda Jezusa Kristusa in nauku, ki je glede na bogaboječnost; je ponosen in ničesar ne ve, ...

– 1 Timoteju 6,3-4a

Povezava 24. pogl. Mateja s prvimi šestimi pečati Razodetja

Zdaj, ko lahko vidimo jasno povezavo med 24. poglavjem evangelija po Mateju ter prvim in drugim pismom Tesaloničanom, lahko 24. poglavje evangelija po Mateju povežemo tudi s prvimi šestimi pečati iz knjige Razodetja. Preroški

¹⁹² Bo Reicke, »Cezareja, Rim in Pisma iz ujetništva« (Caesarea, Rome, and the Captivity Epistles), W. Ward Gasque & Ralph P. Martin, eds., *Apostolic History and the Gospel. Biblical and Historical Essays Presented to F.F. Bruce.* (Exeter: The Paternoster Press, 1970): 277-286. Na spletu: https://biblicalstudies.org.uk/pdf/ahg/caesarea_reicke.pdf.

spisi v Stari in Novi zavezi govorijo o istem času sodbe v zadnjih dneh. In če jih pravilno razumemo, bi si morali biti sposobni predstavljati, kako so med seboj povezani. Podrobneje si pogledjmo podobnosti. Postopno predelajmo 24. poglavje evangelija po Mateju in šesto poglavje Razodetja. Če sami poiščete te odlomke, boste videli, da se vrstni red ne ujema. V tem poglavju se premikamo naravnost skozi obe poglavji in podobne odlomke postavljamo skupaj. Naslednje teme najdemo v obeh odlomkih in jih lahko neposredno primerjamo med seboj. Ko jih primerjamo drugega ob drugem in točko za točko, se zdi nesmiselno vztrajati pri stališču, da odlomki niso povezani. Primerjalnih točk je devet.

1. Obljuba prihajajoče prevare.
2. Vojne in govorice o vojnah.
3. Lakota, pomanjkanje hrane in zvišanje cen hrane.
4. Kuga in smrt.
5. Pregarjanje svetih in odpad.
6. Znamenja v nebesih.
7. Sin človekov, ki prihaja na oblakih.
8. Sveti, vzeti v nebesa.
9. Sedmi pečat in prva trobenta.

OBLJUBA PRIHAJAJOČE PREVARE

Za preučevalca svetopisemskih prerokb ne bi smela biti skrivnost, da bodo zadnji dnevi zaznamovani s prevaro.¹⁹³ Vendar je to ironično opozorilo. Zakaj? Ker vsi uporabljajo to opozorilo, da bi domnevali, da mora biti oseba, ki stvari razume drugače kot oni, prevarana! Skoraj nihče pa ne prebere tega opozorila in ne pomisli: »Hmm. V kaj sem bil voden, da verujem, kar je napačno? Bolje bi bilo, če bi pozorno prisluhnil osebi, ki se ne strinja z mano, in preveril, ali sem kaj spregledal.« V skladu s tem je verjetno naš ponos tisti, zaradi katerega smo najbolj izpostavljeni prevaram.

---

¹⁹³ Če niste prepričani, o čem govorim, si oglejte naslednja besedila iz Svetega pisma: Mt 24,4, Mr 13,22, Lk 21,8, 1 Kor 6,9, Gal 6,7, Kol 2,4, 2 Tes 2,10-11, 2 Tim 3,13, Tit 1,10 in 3,3, Jak 1,16, 1 Jn 4,1, Raz 13,14, 19,20 in 20,10.

Druga stvar, ki prispeva k prevaram, je nevednost – ne poznamo, kaj v resnici pravi Sveto pismo. Tretja stvar, ki vodi v prevaro, je pomanjkanje vere v zanesljivost in gotovost Božje besede. Eden od glavnih namenov celotne knjige je opremiti vernike z znanjem in razumevanjem, ki ju potrebujejo, da bi se izognili prevaram v številnih točkah v zvezi s končnimi časi. Če se vrnemo k podobnostim med 24. poglavjem Evangelija po Mateju in prvimi šestimi pečati (*Raz 6*) – opazite, da je prva stvar, pred katero jih Jezus v svojem govoru na Oljski gori svari, prevara. Tudi Janez kaže na prevaro kot *način delovanja* jezdeca na belem konju.

In potem sem videl, ko je Jagnje odprlo enega izmed pečatov in slišal sem, kakor bi bil hrup grmenja, eno izmed štirih živali govoriti: »Pridi in poglej.« In videl sem ter zagledal belega konja; in tisti, ki je sedel na njem, je imel lok in dana mu je bila krona in odšel je naprej zmagovat in da zmaga. – Razodetje 6,1-2

In Jezus jim je odgovoril ter rekel: »Pazite, da vas nihče ne prevara. Kajti mnogi jih bo prišlo v mojem imenu, rekoč: ›Jaz sem Kristus,‹ in bodo mnoge prevarali. – Matej 24,4-5

V prvem pečatu je morda težko opaziti idejo prevare, vendar menim, da je močno nakazana. Mnogi pričakujejo, da jezdec na belem konju predstavlja antikrista. S tem se delno strinjam, vendar le v smislu, da se takrat začne dvigovati na oblast; ni nujno, da se takoj razkrije vsemu svetu ali da v celoti nadzoruje vse, kar se dogaja prek belega konja. Antikrist vlada le dvainštirideset mesecev (*Raze 13,5*), pečati pa verjetno označujejo začetek Danielovega sedemdesetega tedna, tako da se prvi pečat odpre na začetku približno triinpolletnega obdobja, ko se antikrist vzpenja na oblast, vendar je še nima. Vendar se začne dvigovati na oblast z intrigami, političnimi manevri in verjetno tudi z uporabo tehnologije. Ne more pa uporabljati tradicionalnega vojskovanja, saj bomo čez trenutek videli, da naslednji jezdec odvzame mir z zemlje. Ne more vzeti miru z zemlje, če ga je odstranil že prvi jezdec. Zato mora biti osvajanje belega jezdeca s pomočjo prevare.

VOJNE IN GOVORICE O VOJNAH

Naslednja stvar, za katero Jezus svojim učencem pravi, naj bodo pozorni, so ›vojne in govornice o vojnah‹ z narodi (*ethnos* – Strong G1484) in kraljestvi (*basileia* – Strong G932), ki so v sporu. Beseda *ethnos* se nanaša na različne skupine ljudi, kot so Judje in Arabci, ali črnci in belci, ali Hutuji in Tutsi. Beseda *basileia* se je uporabljala za različne narode, ki jim vladajo vlade. Vizija, ki jo je Jezus predstavil svojim učencem, je zelo podobna viziji miru, ki ga z zemlje odnese jezdec na rdečem konju ob drugem pečatu. Jezdečeva moč, da ›prisili ljudi, da se pobijajo med seboj‹, vključuje tako *ethnos* kot *basileia*.

In slišali boste o vojnah in govornice o vojnah; glejte, da ne boste zaskrbljeni, kajti vse te stvari se morajo pripetiti, toda ni še konec. Kajti narod se bo dvignil zoper narod in kraljestvo zoper kraljestvo ...
– Matej 24,6-7a

In ko je odprlo drugi pečat, sem zaslišal drugo žival reči: »Pridi in poglej.« In odšel je drug konj, ki je bil rdeč; in tistemu, ki je sedel na njem, je bila dana oblast z zemlje odvzeti mir in da naj bi drug drugega klali, in dan mu je bil velik meč.
– Razodetje 6,3-4

LAKOTA, POMANJKANJE HRANE IN ZVIŠANJE CEN HRANE

Po vojni in spopadih bo predvidoma sledila lakota. Tako Jezusovo opozorilo v 24. poglavju Matejevega evangelija kot Janezovo videnje tretjega pečata napovedujeta lakoto. Pričakujemo lahko, da bodo vojne, konflikti in spopadi po svetu hitro privedli do pomanjkanja hrane, višjih cen hrane in za najrevnejše med revnimi do lakote. Tehnica in visoka cena hrane, ki ju izreka tretji pečat, pomenita pomanjkanje in racionalizacijo. ›*Mera pšenice*‹ vsebuje približno toliko kalorij, kot jih povprečen človek zaužije na dan. Zato se z enodnevnim delom v bistvu kupi enodnevna hrana, kar pomeni, da bo veliko ljudi živelo na ravni preživetja in

bo samo preživel. Opomin, »in glej, [da] ne škoduješ olju in vinu« nam pove, da bo razkošje še vedno na voljo tistim, ki si ga bodo lahko privoščili, vendar bodo tisti manj srečni – nižji razredi in najrevnejše države – v hudi stiski.

In ko je odprlo tretji pečat, sem zaslišal tretjo žival reči: »Pridi in poglej.« In pogledal sem in glej črn konj; in tisti, ki je sedel na njem, je imel v svoji roki tehtnico. In zaslišal sem glas na sredini med štirimi živalmi reči: »Mera pšenice za kovanec in tri mere ječmena za kovanec; in glej, [da] ne škoduješ olju in vinu.«
– Razodetje 6,5-6

... in lakote, kužne bolezni in potresi bodo na raznih krajih.
– Evangelij po Mateju 24,7b

KUGA IN SMRT

Po lakotah Luka v opis tega obdobja vključuje tudi kuge. Matej pa vse te prejšnje stvari označuje kot »začetek bridkosti (porodnih bolečin)«. Srhljivo je, da Janezovo Razodetje pove, da bo v dneh »konja blede [ali zelene] barve«, ki prinaša smrt, umrla četrtnina zemeljskega prebivalstva.

In ko je odprlo četrti pečat, sem zaslišal glas četrte živali reči: »Pridi in poglej.« In pogledal sem in zagledal konja blede [ali zelene] barve; in tistemu, ki je sedel na konju, je bilo ime Smrt in Pekel je sledil za njim. In izročena jima je bila oblast nad četrtno zemlje, da ubijata z mečem in z lakoto in s smrtjo in z zemeljskimi živalmi.
– Razodetje 6,7-8

... in veliki potresi bodo na raznih krajih in lakote ter kužne bolezni in strašni prizori ter velika znamenja se bodo zgodila z neba.
– Luka 21,11

Vse to so začetki bridkosti (porodnih bolečin). – Matej 24,8

PREGANJANJE SVETIH IN ODPAD

Ti časi, smrti in porodnih bolečin brez primere, bodo pripeljali do najhujšega preganjanja kristjanov, kar jih je svet kdajkoli videl. Preganjanje bo očistilo Cerkev in veliko lažnih spreobrnjencev bo odpadlo in zapustilo vero. Jezus o tem zelo jasno govori v svojem poročilu o tem, kaj je svojim učencem povedal, naj pričakujejo. Janez opisuje tudi, da sveti, ki so bili mučeni, sedijo pod Božjim oltarjem in čakajo na sodbo, ki jo bo Kristus kmalu izlil nad tistimi, ki so jih pobili. Vendar pa bo, tako kot v drugih obdobjih velikega preganjanja, čudežno prišlo tudi do mogočnega gibanja Svetega Duha za oznanjevanje evangelija po vsem svetu kljub preganjanju in celo prek njega.

Takrat vas bodo izročali, da boste trpeli in vas ubijali, in vsi narodi vas bodo sovražili zaradi mojega imena. In tedaj se bodo mnogi pohujšali in izdajali bodo drug drugega in drug drugega bodo sovražili. In mnogo lažnih prerokov bo vstalo in bodo mnoge prevarali. In ker bo krivičnost obilna, se bo ljubezen pri mnogih ohladila. Toda kdor bo vztrajal do konca, ta isti, bo rešen. In ta evangelij kraljestva bo oznanjen po vsem svetu v pričevanje vsem narodom, in tedaj bo prišel konec. – Evangelij po Mateju 24,9-14

In ko je odprlo peti pečat, sem videl pod oltarjem duše teh, ki so bili zaklani zaradi Božje besede in zaradi pričevanja, ki so ga imeli in z močnim glasom so vpili, rekoč: »Doklej, oh Gospod, svét in resničen, ne boš sodil in maščeval naše krvi na teh, ki prebivajo na zemlji?« In vsakemu izmed njih so bila dana bela svečana oblačila in rečeno jim je bilo, da naj še za kratek čas počivajo, dokler se ne bi izpolnili tudi njihovi sosluzabniki in njihovi bratje, ki naj bi bili ubiti, kakor so bili oni sami. – Razodetje 6,9-11

Zdi se, da bomo v tem času vstopili v zadnjih dvainštirideset mesecev stiske in čas vladavine antikrista na zemlji. Jezus svoje učence opozori, naj bodo pozorni na gnusobo opustošenja, ki jo je tudi Pavel omenjal, da se mora zgoditi pred zbiranjem izvoljenih.

Kadar boste torej videli ogabnost opustošenja, o kateri govori prerok Daniel, stati na svetem prostoru (kdorkoli bere, naj razume), takrat naj tisti, ki bodo v Judeji, bežijo v gore. Tisti, ki je na hišni strehi, naj ne pride dol, da bi iz svoje hiše karkoli vzel, niti naj se tisti, ki je na njivi, ne vrača nazaj, da vzame svoja oblačila. In gorje tem, ki so z otrokom in tem, ki v tistih dneh dojijo! Toda molíte, da vaš pobeg ne bo pozimi niti ne na šabatni dan, kajti takrat bo velika stiska, takšna, kakršne ni bilo od začetka sveta do tega časa niti je nikoli več ne bo.

– Matej 24,15-21

Ti časi bodo za vernike tako slabi, da je tudi Jezus opozoril svoje učence, da bo moral te dni skrajšati, sicer ne bo ostalo nobeno meso. Z ›nobeno meso‹ je lahko mišljeno dobesedno nihče, lahko pa pomeni, da ne bi preživel noben vernik. Ker je kontekst v preganjanju vernikov, menim, da gre najverjetneje za slednje. Jezus opisuje tudi še intenzivnejši čas prevare, v katerem se bodo kazala znamenja in čudeži. To se ujema z opisi vzpona lažnega preroka ali zvernika iz zemlje, ki prav tako kaže znamenja in čudeže, da bi zavajal ljudi. Tako je to dodatna potrditev, da se bo to obdobje preganjanja podaljšalo v drugo polovico stiske.

In razen če ti dnevi ne bi bili skrajšani, ne bi bilo rešeno nobeno meso; toda zaradi izvoljenih bodo ti dnevi skrajšani. Če vam bo takrat katerikoli človek rekel: ›Glejte! Tukaj je Kristus ali tam; tega ne verjemite.‹ Kajti vstali bodo lažni Kristusi in lažni preroki in prikazovali bodo velika znamenja in čudeže; do take mere, da bodo, če bi bilo mogoče, prevarali tudi izvoljene. Glejte, vnaprej sem vam povedal. Zatorej, če vam bodo rekli: ›Glejte, v puščavi je;‹ ne pojdite tja: ›Glejte, v skrivnih sobah je;‹ tega ne verjemite. Kajti kakor bliskanje prihaja od vzhoda in sveti celó do zahoda, takšen bo tudi prihod Sina človekovega.

– Matej 24,22-27

In izvajal je vso oblast prvega zvernika pred njim in povzroča zemlji in tistim, ki prebivajo na njej, da obožujejo prvega zvernika, katerega smrtna rana se je pozdravila. In dela velike čudeže, tako da naredi pred očmi ljudi, da pride ogenj z neba na zemljo in zavaja te, ki prebivajo na zemlji, s pomočjo teh čudežev, za katere je imel oblast, da jih je delal pred očmi zvernika, rekoč tistim, ki prebivajo na zemlji, da bi morali narediti podobo zvernika, ki je imel rano od meča in je oživel.

– Razodetje 13,12-14

ZNAMENJA V NEBESIH

Na tej točki bodo stvari videti brezupne, razen če se spomnimo in zaupamo v Gospodova opozorila. Ravno ko bodo stvari postale najtemnejše, se bodo na nebu pojavila neverjetna znamenja, ki nam bodo pokazala, da je prišla naša odkupitev. Matej pravi, da luna ne bo dajala svoje svetlobe, Janez pa pravi, da bo celotna luna postala krvavo rdeča. Preprost način za uskladitev teh pričevanj bi bil lahko popoln lunin mrk, ki ga pogosto imenujemo krvava luna. Lahko se nanaša tudi na gost dim, ki bo nad površjem zemlje. V vsakem primeru si ni težko predstavljati, kako bi lahko šlo za sklicevanje na isti dogodek. Prav tako si ni težko predstavljati, da bi Matejeva izjava, ›moči neba se bodo tresle‹, lahko vključevala tudi neverjetno tresenje na zemlji, kot ga opisuje Janez.

In gledal sem, ko je odprlo šesti pečat in glej, bil je velik potres, in sonce je postalo črno kakor vrečevina iz dlak in luna je postala kakor kri, in zvezde neba so popadale na zemljo, celo kakor figovo drevo odvrže svoje nezrele fige, ko ga stresa mogočen veter. In nebo je odšlo kakor zvitek pergamenta, ko je zvit skupaj, in vsaka gora in otok sta bila premaknjena s svojega mesta.

– Razodetje 6,12-14

Takoj po stiski tistih dni bo sonce otemnelo in luna ne bo dajala svoje svetlobe in zvezde bodo padale iz neba in moči neba se bodo tresle,

– Matej 24,29

SIN ČLOVEKOV, KI PRIHAJA NA OBLAKIH

Takoj po nebesnih znamenjih Kristusovega povratka, ki se razkrijejo ob odprtju šestega pečata, se bo razkrilo naše blagoslovljeno upanje. Ko primerjamo te odlomke, je presenetljivo, kako zelo se dopolnjujejo. Jezus nam preprosto pravi: › ... *in tedaj bodo žalovali vsi zemeljski rodovi in videli bodo Sina človekovega* ...‹ Ne vemo, kaj bodo rekli, kaj bodo storili ali kaj drugega. Povedano nam je le, kaj bodo videli in kako se bodo počutili. Nato pa nam je v Janezovem razodetju prikazano, kaj bodo storili in kaj bodo rekli.

... in tedaj se bo na nebu prikazalo znamenje Sina človekovega, in tedaj bodo žalovali vsi zemeljski rodovi in videli bodo Sina človekovega prihajati na oblakih neba z močjo in veliko slavo.

– Evangelij po Mateju 24,30

Kralji zemlje, pomembni ljudje, bogataši, vrhovni poveljniki, mogočnejši, vsak suženj in vsak prost človek pa so se skrili v brloge in v skale gorovij; in rekli so goram in skalam: »Padite na nas in nas skrijte pred obrazom njega, ki sedi na prestolu in pred Jagnjetovim besom, kajti prišel je véliki dan njegovega besa in kdo bo zmožen obstati?«

– Razodetje 6,15-17

V teh dveh odlomkih vidimo ›vse zemeljske rodove‹ in ›kralje zemlje, pomembne ljudi, bogataše, vrhovne poveljnike, mogočnejše, vsakega sužnja in vsakega prostega človeka‹. Ti opisi nikogar ne izpuščajo – gre za ves svet. Veliko vprašanje, ki ga postavlja Razodetje 6,17, je: Kako lahko svet spozna, da je prišel veliki dan Božje in Jagnjetove jeze, ne da bi videl razodetje Sina človekovega? Z drugimi besedami, kako lahko ves svet gleda na vojne, lakote, kuge in nekatere nebesne pojave in sklepa, da se morajo skriti pred ›pred obrazom njega, ki sedi na prestolu‹, in pred ›Jagnjetovim besom‹? Mislim, da je odgovor ta, da so pravkar videli nebo, ki se je odprlo kot zvitek, in Sina človekovega, ki je prihajal na oblakih z močjo in veliko slavo. Ne

le to, tudi Razodetje 1,7 potrjuje povezavo med prihodom Sina človekovega in šestim pečatom. Ta ena sama vrstica citira Daniela 7,13, Mateja 24,30 in Zaharija 12,10 ter jih vse združuje. To nam pove, da so vsi del prihoda Sina človekovega na oblakih, in potrjuje, da bo to dogodek, ki ga bodo videli vsi. Po mojem mnenju to izključuje skrivno vzetje.

Glej, prihaja z oblaki in videlo ga bo vsako oko in tudi tisti, ki so ga prebodli in zaradi njega bodo žalovala vsa sorodstva zemlje. Točno tako: ›Amen.<<
– Razodetje 1,7

Videl sem v nočnih videnjih in glej, nekdo, podoben Sinu človekovemu, je prišel z oblaki neba in prišel k Starodavnemu in privedli so ga blizu predenj.
– Daniel 7,13

Na Davidovo hišo in na prebivalce Jeruzalema bom izlil duha milosti in ponižnih prošenj in gledali bodo name, ki so ga prebodli in žalovali bodo za njim, kakor nekdo žaluje za svojim edinim sinom in v grenkobi bodo za njim, kakor nekdo, ki je v grenkobi zaradi svojega prvorojenca.
– Zaharija 12,10

Rečeno nam je: ›in videlo ga bo vsako oko in tudi tisti, ki so ga prebodli<, kar se v odlomku iz Zaharija nanaša na Jude in Jeruzalem; vendar je Zaharija povezan z Matejem, ki nam pravi, da bodo v istem času ›zaradi njega žalovala vsa sorodstva zemlje<. Te razlike odpravimo z razumevanjem, da bo sicer prizadet ves svet, vendar bo Izrael doživel kesanje, ki vodi v življenje, medtem ko se bo preostali svet krčil v svetni žalosti, ki prinaša smrt.

Kajti bogaboječa žalost opravlja kesanje v rešitev duše, ki se je ne bomo kesali, toda svetna žalost ustvarja smrt.
– 2 Korinčanom 7,10

SVETI, VZETI V NEBESA

Naslednja stvar, ki jim jo Jezus pove, je, da bo zbral svoje izvoljene s štirih vetrov. Videli smo že, kako je to povezano s klasičnimi odlomki o vzetju, zato bi bilo dobro videti, kako bi se to zbiranje svetih lahko povežalo z Janezovim razodetjem.

In z močnim donenjem trobente bo poslal svoje angele in zbrali bodo skupaj njegove izvoljene iz štirih vetrov, od enega konca neba do drugega.
– Matej 24,31

Potem sem pogledal in glej, velika množica, ki je noben človek ne bi mogel prešteti, izmed vseh narodov in sorodstev in ljudi in jezikov, je stala pred prestolom in pred Jagnjetom, oblečena v bela svečana oblačila in [s] palmami v svojih rokah in vpila z močnim glasom, rekoč: »Rešitev duš našemu Bogu, ki sedi na prestolu in Jagnjetu.«
– Razodetje 7,9-10

Opazite, da je že naslednji prizor po šestem pečatu pečatenje 144.000-ih (Raz 7,1-8), ki mu sledi pojavitev velike množice v nebesih, »ki je noben človek ne bi mogel prešteti,« (Raz 7,9-17). Res je, da bi bila ta skupina vernikov lahko preprosto verniki iz vseh časov, ki so umrli in zdaj čakajo na dovršitev dobe v nebesih, skupaj z vsemi nedavno umorjenimi svetimi, ki so bili ubiti med prvimi šestimi pečati. Vendar nam Janez kasneje pove, kdo so ti ljudje.

In eden izmed starešin je odgovoril ter mi rekel: »Kaj so ti, ki so oblečeni v bela svečana oblačila? In od kod so prišli?« In rekel sem mu: »Gospod, ti veš.« In rekel mi je: »To so tisti, ki so prišli iz velike stiske in so oprali svoja svečana oblačila in jih pobelili v Jagnjetovi krvi.
– Razodetje 7,13-14

Besedna zveza ›*to so tisti, ki so prišli iz velike stiske*‹ slovnično označuje daljši proces, ne pa trenutnega dogodka.¹⁹⁴ Zato se trdi, da velika množica, ki je nihče ne more prešteti, ne more biti namigovanje na vzetje. Če pa veliko množico razumemo kot da vključuje dve skupini, mučeniške svete (med veliko stisko) in nedavno vzete svete (tiste, ki so pravkar prišli iz stiske), potem ni nobenega nasprotja z Janezovo uporabo glagola, ki označuje daljši proces. In če se ozremo nazaj k petemu pečatu, beremo, da sta z belimi oblačili povezani dve skupini – ena so soverniki, druga pa mučeni verniki.

In vsakemu izmed njih so bila dana bela svečana oblačila in rečeno jim je bilo, da naj še za kratek čas počivajo, dokler se ne bi izpolnili tudi njihovi soslужabniki in njihovi bratje, ki naj bi bili ubiti, kakor so bili oni sami.
– Razodetje 6,11

Janez nam pravi, da Bog čaka na polno število vernikov, preden bo izlil svojo popolno jezo, vendar Janez razlikuje med ›*soslужabniki*‹ in njihovimi ›*brati*‹ (mučenci). Ta misel je jasnejša v prevodu NASB, razliko med tema dvema skupinama pa pojasnjuje John MacArthur v svoji knjigi *Ker je čas blizu* (*Because the Time is Near*). In čeprav tu morda ni dovolj dokazov za dogmatično odločanje, je ›*velika množica, ki je noben človek ne bi mogel prešteti*‹, odlično mesto za potencialno predstavo o vzetju Cerkve. Glavna točka, ki jo želim izpostaviti, pa je, da ni preprostega teološkega argumenta, ki bi to izključeval, niti ni argumenta, ki bi to nesporno dokazoval. Na podlagi svojega razumevanja vseh teh spisov to vidim kot prvo možno točko vzetja; toda tudi če je tako, ne moremo vedeti ne dneva ne ure tega trenutka.

---

¹⁹⁴ John MacArthur. ›*Ker je čas blizu: John MacArthur razlaga knjigo Razodetja*‹ (*Because the Time is Near: John MacArthur explains the book of Revelation*), (Moody Publishers, 2007): 147.

›Sosluzabniki‹ in ›bratje‹ sta dva razreda ljudi. Prva skupina je bila živa in pripravljena umreti kot mučenci, čeprav niso hoteli. Druga skupina so bili tisti, ki bodo ubiti.‹ – John MacArthur¹⁹⁵

SEDMI PEČAT IN PRVA TROBENTA

Ta zadnja primerjava ne izhaja iz 24. poglavja evangelija po Mateju, vendar obstaja še ena vrstica iz Svetega pisma, ki presenetljivo podpira idejo o vzetju po odprtju šestega pečata. Najdemo jo v 17. poglavju Lukovega evangelija, kjer je Božja sodba v zadnjih dneh primerjana z Noetovimi dnevi ter Sodomo in Gomoro. Mnogi poznajo svetopisemsko napoved, da bodo zadnji dnevi spet podobni Noetovim dnevom. Nekateri se morda zavedajo tudi primerjave s Sodomo in Gomoro. Ob upoštevanju nedavne velike podpore homoseksualnosti po vsem svetu, se zdi opozorilo zdaj zelo aktualno. Malokdo pa bo spoznal, da nam ta odlomek daje tudi nekaj neverjetnih podrobnosti o času vzetja.

› ... *toda istega dne, ko je Lot odšel iz Sódome, sta z neba deževala ogenj in žveplo ter jih vse uničila. Točno takó bo na dan, ko se razodene Sin človekov.*‹
– Luka 17,29-30

Razmislite o tem, kaj ta vrstica dobesedno govori. Primerjava je med rešitvijo Lota in Jezusom, ki se je pojavil, da bi rešil vernike. Toda tu postane zanimivo. Luka pravi, da je Jezus dejal, da bosta ogenj in žveplo spet deževala na brezbožne prav na dan, ko bo Jezus v zadnjih dneh rešil vernike. In to spominja na to, kar je rekel tudi Peter.

› ... *in osvobodil pravičnega Lota, prizadetega z umazanim razgovorom zlobnih; (kajti ta pravičen mož je prebival med njimi in z videnjem in slišanjem iz dneva v dan z njihovimi*

---

¹⁹⁵ Isti vir, 134.

nezakonitimi dejanji mučil svojo pravično dušo.) Gospod ve kako bogaboječega osvoboditi iz preizkušenj in nepravične prihraniti za dan sodbe, da bodo kaznovani.<
 – 2 Peter 2,7-9

Glede na to nadaljujmo s preroško kronologijo. Po šestem pečatu je naslednji dogodek sedmi pečat, ki mu sledi prva trobenta. Kaj se torej zgodi, ko se odpre sedmi pečat in zadoni prva trobenta?

In ko je odprlo sedmi pečat, je bila na nebu kake pol ure tišina.
 – Razodetje 8,1

Zatrobil je prvi angel in sledila sta toča in ogenj, pomešana s krvjo in bila sta vržena na zemljo, in zgorela je tretjina dreves in zgorela je vsa zelena trava.
 – Razodetje 8,7

Po šestem pečatu je v nebesih pol ure tišina, takoj zatem pa se oglasi prva trobenta, ki bo na zemljo poslala ogenj in žveplo – na isti dan, ko bodo sveti rešeni, kot je napovedal Luka. Vau! Kako natančneje je to lahko zapisano? Ali je to lahko zgolj naključje? Mislim, da ne.

PREGLED PRIMERJAVE

Med Razodetjem 6-7 in Kristusovo vrnitvijo, opisano v 24. poglavju Evangelija po Mateju, je osem podobnosti:

1. Dogodki, opisani v prvih petih pečatih, so po opisu in kronološkem zaporedju precej podobni predhodnim dogodkom stiske, ki jih je Jezus opisal v Mateju 24,4-28, tj. dogodkom, preden je rekel ›*Takoj po stiski tistih dni*‹.
2. V obeh primerih se sonce zatemni. Ni znano, ali je to posledica sončnega mrka ali kakšnega drugega naravnega ali nadnaravnega vzroka.
3. Luna v enem ne sveti, v drugem pa postane rdeča. Obe trditvi bi bili natančen opis popolnega luninega mrka, ki ga pogosto

imenujemo »krvava luna«. Lahko pa gre tudi za kakšen drug naravni ali nadnaravni pojav.

4. V obeh primerih bodo padale zvezde z neba. [V Raz 6,13 je tudi omemba »nezrelih fig«, ki lahko kaže na Mt 24,32 »Od figovega drevesa se torej naučite prispodobo.«]
5. Oba opisujeta tresenje. V Mt 24,29 piše »moči neba se bodo tresle«, v Razodetju 6,14 pa, da bo velik potres in da se bodo vsi otoki in gore premaknili s svojih mest. Tresenje v nebesih in tresenje na zemlji nista enaka, vendar bi tresenje v nebesih zlahka sovpadalo s tresenjem na zemlji.
6. Izjava, da se bo nebo razdelilo kot zvitek v Raz 6,14, bi bil dober način za opis okna na nebu, ki se odpira v nebo. Če jo razumemo na ta način, potem bi tak dogodek zlahka opisali kot znamenje Sina človekovega, ki se bo pojavil na nebu (Mt 24,30).
7. V obeh prizorih vidimo tudi svet, ki žaluje zaradi prihajajočega uničenja. Mt 24,30 pravi, »in tedaj bodo žalovali vsi zemeljski rodovi«, medtem ko se v Raz 6,16-17 govori o tem, da se vsi na zemlji, od bogatih in slavnih do sužnjev, skrivajo in jočejo. Če razumemo, da gre za iste dogodke, potem nam je celo povedano, kaj bodo ljudje na zemlji jokali: »Padite na nas in nas skrijte pred obrazom njega, ki sedi na prestolu in pred Jagnjetovim besom, kajti prišel je véliki dan njegovega besa in kdo bo zmožen obstati?«
8. Nazadnje sta oba opisana tako, da bi lahko pomenila vzetje Božjega ljudstva. V Razodetju 7,9-17 vidimo veliko množico, ki je nihče ne bi mogel prešteti. To se lahko nanaša na isto skupino, ki jo vidimo zbrano s štirih vetrov, da bi se z mučenimi svetimi srečala z Gospodom v zraku. Ni nujno, da je tako, vendar se ujema.

Nihče ne pozna ne dneva, ne ure

Preden kdo reče: ›Toda ne moreš vedeti ne dneva ne ure, ker bo Gospodov prihod kot tat ponoči.‹ Pavel je v Prvem pismu Tesaloničanom 5,1-6 obravnaval prav to, le da jim je povedal, da ne bodo presenečeni ker ›*niste v temi*‹ kot preostali svet. Jasen nauk je, da če smo budni in trezni ter pazimo na Gospodovo vrnitev, potem nas ne bi smelo presenetiti.

Toda vi, bratje, niste v temi, da vas tisti dan preseneti kakor tat. Vi vsi ste otroci svetlobe in otroci dneva.

– 1 Tesaloničanom 5,4-5

Imamo veliko odgovornost, da se pripravimo na prihodnje stvari – ne le samo za lastno dobro (*Flp 2,3-4*) – služiti moramo drugim in evangelizirati izgubljene. Razlog za pomembnost te točke je zato, ker ima pravilno razumevanje vloge Cerkve v dogodkih ob koncu časov ogromno posledic. Razprava o tem, kdaj bo prišlo do vzetja, je vprašanje praktičnega pomena. Če cerkev ne pričakuje, da bo prisotna v prvem delu stiske, potem morda ne bo ustrezno pripravljena na služenje milijonom ljudi, ki bodo trpeli in umirali, ali na izkoriščanje neprimerljivega izliva Božjega duha za evangelizacijo. Dnevi stiske pred Gospodovo vrnitvijo bodo za Cerkev izjemna priložnost, zato moramo biti pripravljene.

Pomembne so tudi posledice pričakovanja, da bomo šli skozi prvo polovico stiske, saj se s tem razširi obseg preroških dogodkov, na katere moramo biti pozorni, in vključuje dogodke iz prvih treh let in pol. Posledice tega, da smo pozorni na te stvari, vendar bi bili najprej vzeti v nebesa, so minimalne; vendar so lahko posledice nepripravljenosti na soočenje z vsaj prvo polovico stiske veliko resnejše.

Kar zadeva časovno opredelitev objave vzetja, res nihče ne pozna dneva ali ure. Veliko različnih sklepov in predpostavk lahko uporabimo, da bi poskušali določiti točen čas, vendar nam je na

koncu dano premalo informacij, da bi ga lahko natančno določili. Zato menim, da je najbolje, da poskušamo ostati odprti, dokler ne bomo jasneje videli. Predstavljajte si to kot vožnjo v megli. Preprosto ne vidimo tako daleč naprej. Nevarnost je, da se v mislih osredotočimo na eno možnost, ki nam daje napačna pričakovanja, zaradi česar spregledamo stvari, ki se dogajajo tik pred nami, ali pa nas preprosto pusti popolnoma nepripravljene na prihajajoče težave in morda celo uniči vero nekaterih.

Nauk o neizbežnosti

Vernike smo vedno opozarjali, naj živijo v nujnem pričakovanju Gospodove vrnitve. Sveto pismo nas uči, da moramo v vsakem trenutku paziti in biti pripravljeni na Gospodovo vrnitev. In čeprav je vse to res, se je v zadnjih, približno dvesto letih, razvil nov cerkveni nauk. To je nauk o neizbežnosti. Ta ideja temelji na Svetem pismu in zgodovinskem prepričanju Cerkve, da morajo biti pripravljeni v vsakem trenutku, saj ne vemo, kdaj se bo Gospod vrnil. Številni odlomki iz Svetega pisma učijo, da se bo nenadoma vrnil in da se od nas pričakuje, da bomo pripravljeni.

In rekel mi je: »Ti izreki so zvesti in resnični.« In Gospod, Bog svetih prerokov, je poslal svojega angela, da pokaže svojim služabnikom stvari, ki morajo biti v kratkem storjene.

»Glej, pridem hitro; blagoslovljen je, kdor ohranja izreke preroštva iz te knjige.«
– Razodetje 22,6-7

»Čujte torej, kajti ne veste niti dneva niti ure, v kateri prihaja Sin človekov.«
– Matej 25,13

Kajti še malo časa in on, ki prihaja, bo prišel in ne bo okleval.
Hebrejcem 10,37

Vse to je res. Zapovedano nam je, da moramo biti pripravljeni in v vsakem trenutku pričakovati Gospodov povratek; vendar pa je tu tisto, kar je po mojem mnenju glavna logična napaka v nauku o

neizogibnosti, in sicer v načinu, v katerem se ga sodobno zagovarja. Predpostavlja se, da človek ne more ubogati teh zapovedi, če je v resnici resničnost takšna, da se Kristus ne more vrniti, dokler se ne zgodi nek vnaprej določen seznam stvari. Miselnost je, da če vemo, da se Kristus v resnici ne more vrniti, ker se stiska še ni začela, potem Kristusova vrnitev ni resnično neizbežna, in če to vemo, tudi ne moremo živeti, kot da je Kristusova vrnitev neizbežna. Prepričanje je, da bi bili v tem primeru vsi svetopisemski ukazi, da je treba biti čuječ in biti pripravljen v vsakem trenutku, brezpredmetni. Zato nauk ni le ta, da moramo biti vedno pripravljeni, ampak da bi se lahko Gospod hitro vrnil, kadarkoli se odloči, ne glede na trenutne dogodke, zato ni posebnih znamenj, ki bi resnično kazala, da je njegov prihod blizu ali ne. Toda to preprosto ni res. To bi bilo tako, kot če bi rekli, da vojaki ne morejo imeti koristi od vaje, če vedo, da ni resnična.

Logično, Bog je vedno imel določen čas, namenjen za Gospodov povratek. Res je, da tega natančnega časa ne pozna nihče razen Boga samega, vendar vemo, da je že določen. Podobno velja za dan naše smrti. Ne vemo, kdaj se bo zgodil, vendar je Bog že oštevilčil naše dneve.

›Toda za tisti dan in tisto uro ne ve nihče, niti angeli ne vedo, ki so na nebu, niti ne Sin, temveč Oče. Pazite se, bedite in molíte, kajti ne veste, kdaj je čas.‹

– Marko 13,32-33

Odgovor je preprosto ta, da je vernikom zapovedano, naj psihološko in duhovno živijo v stanju pripravljenosti na Gospodovo vrnitev, čeprav vedo, da morajo pred njo nastopiti določena znamenja – tako kot vojaki, ki se usposablajo v času miru. In poleg tega z nobenim logičnim sklepanjem, ki ga poskušamo narediti, ne moremo razveljaviti jasnega pomena Svetega pisma, ki nam v bistvu natančno pove, na kaj moramo biti pozorni in kaj moramo pričakovati. Naše razumevanje neizbežnosti moramo nujno ublažiti s Svetimi pismi, ki nas učijo, na kaj moramo biti pozorni.

In spregovoril jim je v prispodobih: »Poglejte figovo drevo in vsa drevesa; ko sedaj poganjajo, vi vidite in sami veste, da je torej poletje blizu. Tako tudi vi, ko vidite, da se te stvari dogajajo, véдите, da je Božje kraljestvo blizu. – Luka 21,29-31

V zgornjem Lukovem odlomku je Jezus rekel: »Ko boste videli, da se bodo ti dogodki začeli dogajati, boste vedeli, da je njegov prihod blizu. Očitna implikacija je, da če se te stvari ne dogajajo, potem njegov povratak ni blizu (npr. če figovec še ni pognal brstov, poletje še ni blizu). Ali to pomeni, da bi bili njegovi privrženci opravičeni, če ne bi več živeli tako, da bi izkazovali nestrpno pričakovanje Gospodove vrnitve? Nikakor! Resnično bi lahko isto vprašanje postavili glede grešnih dejanj in našega znanja o odpuščanju. Če vemo, da lahko Kristusova žrtev pokrije katero koli število grešnih dejanj, kako lahko potem pričakujemo, da bomo živeli pravično življenje brez greha?

Kaj bomo potem rekli? Ali bomo nadaljevali v grehu, da bo milost lahko obilna? Bog ne daj. Kako bomo mi, ki smo mrtvi grehu, še živeli v njem? Ali ne veste, da tako mnogi izmed nas, ki smo bili krščeni v Jezusa Kristusa, smo bili krščeni v njegovo smrt?

– Rimljanom 6,1-3

Čeprav vemo, da se določene okoliščine še niso zgodile (na podlagi prerokbe v Svetem pismu, ki nam daje znamenje Kristusovega prihoda), to nikakor ne zmanjšuje naše odgovornosti, da živimo tako, da nestrpno pričakujemo Gospodov prihod. In posledično ne moremo uporabiti koncepta neizbežnosti, da bi na novo opredelili jasna učenja Svetega pisma o stvareh, ki se morajo zgoditi preden se vrne Kristus in zbere svojo Cerkev.

Ali se je Pavel res skliceval na Matejev evangelij?

Nekateri bi lahko tudi skušali ugovarjali, da Pavel v času, ko je pisal Prvo pismo Tesaloničanom, ni mogel imeti izvoda Matejevega evangelija, zato se v svojem pismu ni mogel sklicevati nanj.

Vendar bi bil to neutemeljen ugovor. Prvič, tega ni mogoče ne dokazati ne ovreči. Drugič, obstaja veliko dobrih razlogov, da bi lahko verjeli, da ga je res imel. Pavel je na primer okoli leta 37-38 obiskal Petra v Jeruzalemu. Matej bi zlahka napisal svoje poročilo že takrat.¹⁹⁶ Vendar pa sta Pavla evangelija neposredno učila Jezus in Sveti Duh (*Galačanom 1,11-12*). Predvidevamo, da je to vključevalo pripovedovanje o dogodkih iz Jezusovega življenja in njegovih nauk. Če je tako, potem Pavel leta 37-38 morda ni imel izvoda Matejevega evangelija, saj beremo v *Galačanom 2,2*, da je Pavel štirinajst let pozneje ponovno obiskal Jeruzalem in ga komentiral: *›In gor sem odšel po razodetju in jim posredoval ta evangelij, ki ga oznanjam med pogani, toda skrivaj tem, ki so bili ugledni, da ne bi na kakršenkoli način tekel ali sem tekel zaman.‹* Vprašanje, ki se ob tem poraja, je, ali je Pavel govoril posebej o dobri novici za pogane ali pa je govoril o celotnem razodetju o Kristusovem življenju in služenju? Če je govoril samo posebej o tem, da imajo pogani zdaj priložnost za odrešenje, potem bi Pavel že lahko imel Matejev evangelij. Če je Pavel mislil na vse nauke o Jezusovem življenju in služenju, potem Pavel ne bi mogel imeti Matejevega evangelija do leta 52, ko se je drugič srečal z apostoli. Kljub temu bi Pavel lahko še vedno vedel za dogodke, ki jih je zapisal Matej, neposredno od Jezusa samega. Kakorkoli že gledamo, ni nobenega razumnega razloga, da bi rekli, da se Pavel ni mogel sklicevati na Jezusove nauke, ki jih je zapisal Matej, ne glede na to, ali je imel izvod njegovega evangelija ali ne.

In sploh, kdaj je Pavel napisal Prvo in Drugo pismo Tesaloničanom? Pavel je Tesaloničane obiskal šele na svojem drugem misijonskem potovanju, okoli leta 49-52, ki se je končalo z njegovo vrnitvijo v Jeruzalem. Zdi se razumno domnevati, da je Pavel Prvo in Drugo pismo Tesaloničanom napisal po koncu svojega drugega misijonskega potovanja (nekje po letu 52), ne pa

---

¹⁹⁶ Mnogi verjamejo, da je bil Matej prvi evangelij, po navedbah zgodnjega cerkvenega očeta Papiasa, prvotno napisal v hebrejščini, gl: Coxe. *Pred-nicejski očetje (Ante-Nicene Fathers)*, 1. knj., 155.

takoj po tem, ko jih je pravkar zapustil.¹⁹⁷ V tem primeru bi se v svojem prvem pismu gotovo lahko skliceval na Mateja, saj bi do tedaj v Jeruzalemu že prejel njegov izvod med svojim drugim obiskom. Poleg tega je smiselno domnevati, da so apostoli skrbeli za pisanje in razširjanje pisem po cerkvah, zato so poskrbeli tudi za to, da so bili med njimi razširjeni vsi evangeliji, ki so bili takrat na voljo. Če torej tesaloniška cerkev do leta 52 še ni imela izvoda Matejevega evangelija, ali ne bi Pavel k svojemu pismu priložil vseh razpoložljivih izvodov evangelijev? Zato smo lahko prepričani, da je Pavel vedel vse o dogodkih, zapisanih v 24. poglavju evangelija po Mateju, ko je pisal Prvo in Drugo pismo Tesaloničanom. [*Upajmo, da ta odklon ni le okrepil argumentov za povezavo s 24. poglavjem Matejevega evangelija, ampak tudi utrdil vaše prepričanje, da so bili evangeliji napisani zelo zgodaj, z jasnim namenom ohraniti navdihnjeno Božjo besedo*].

Preostala vprašanja, zaradi katerih moramo biti pozorni

Po mojem mnenju bi bil primer glede časa vzetja na tej točki odprt in zaprt, razen nekaj odprtih vprašanj, ki se lahko še zastavijo. Ta odprta vprašanja kažejo, da je težko imeti popolno gotovost glede določenega stališča o vzetju, medtem ko ostajajo odprta vprašanja, na katera verjetno ni mogoče v celoti odgovoriti. Zgornje točke bi morale potrditi, da mora biti zbiranje izvoljenih

---

¹⁹⁷ Nekateri komentatorji datirajo Prvo in Drugo pismo Tesaloničanom v leta 50-51, torej skoraj takoj po tem, ko jih je Pavel zapustil. To se ne zdi smiselno glede na Pavlovo pohvalo, ki jo je izrekel v Prvem pismu Tesaloničanom 1,7-8: > ... tako da ste bili zgledi vsem, ki verujejo v Makedoniji in Ahaji. Kajti od vas je odmevala Gospodova beseda ne samo po Makedoniji in Ahaji, temveč se je vaša, do Boga usmerjena vera, razširila tudi naokoli, po vsakem kraju; tako da nam ni treba karkoli govoriti.< Pavel je zapisal, da se je to zgodilo po tem, ko je živel med njimi (5. vrstica). Posledično je moralo biti to prvo pismo napisano leta in ne mesece pozneje, zato mora biti datum njegovega prvega pisma po njegovem obisku Jeruzalema (ok. leta 52) in morda šele v času, ko je živel v Efezu (ok. leta 53-54).

po sredini stiske in po šestem pečatu; vendar je natančen čas vzetja po tem še vedno vprašljiv, zato moramo ostati čuječi.

Druga točka je naslednja: Ali ne bo tudi v primeru, da se bodo izvoljeni zbrali takoj po šestem pečatu, ob vrnitvi Kristusa na belem konju, po 19. poglavju Razodetja, prišlo še do enega zbiranja svetih? Ali ne bo moral zbrati ljudi, ki so prišli k veri po vzetju, da bi bili z njim v Jeruzalemu? Vemo, da bo med vladavino zvernika ubitih veliko svetih, kot beremo v Razodetju 20,4, tj. svetih, ki bodo živeli pod kraljestvom zvernika in bodo obglavljeni, ker ne bodo hoteli častiti zvernika ali sprejeti njegovega znamenja.

In videl sem prestole in sedeli so na njih in dana jim je bila sodba. In videl sem duše teh, ki so bili obglavljeni zaradi pričevanja o Jezusu in zaradi Božje besede in ki niso oboževali zvernika, niti njegove podobe, niti niso sprejeli njegovega znamenja v svoja čela ali v svoje roke; in živeli in kraljevali so s Kristusom tisoč let.

– Razodetje 20,4

Tu je vprašanje, o katerem je treba razmisliti. Ko se Kristus vrne na belem konju, da bi izvršil sodbo, ki mu bodo najverjetneje sledili sveti (ne angeli) v belih oblačilih in na še več belih konjih, ali bodo še živeli sveti, ki niso hoteli častiti zvernika ali sprejeti njegovega znamenja? Zdi se zelo verjetno, da bodo in da bodo tudi oni morali biti takrat zbrani, skupaj z ostalimi verniki. Če je bilo torej pred tistim prihodom vzetje svetih, potem bi moralo biti tudi drugo vzetje ob tem zadnjem Kristusovem prihodu, kar pomeni dva prihoda: žetev prvih sadov in glavno žetev. Seveda obstajajo tudi druge možnosti. Ena od njih je, da bo eno in edino zbiranje živih svetih ob dogodkih iz Razodetja 19. Druga možnost je, da ob Kristusovem povratku na zemlji ne bo več živih svetih, saj bodo vsi do zadnjega obglavljeni (ali usmrčeni, umrli itd.) in se nihče v zadnjih trenutkih pred njegovim prihodom ne bo pokesal, da bi bila njegova duša rešena. To sem želel povedati zato, ker ne morem verjeti, da bodo verniki, če bodo takrat na zemlji ostali

živi, »sami našli prevoz«, da bi se z Jezusom srečali v Jeruzalemu. Vem, da zdaj nimamo dovolj informacij, da bi lahko odgovorili na vsa ta vprašanja; postavljam jih samo zato, ker želim pojasniti, zakaj moramo ostati ponižni glede naših domnev o tem, kako lahko Bog izpolni svojo besedo, čeprav se to še ni zgodilo.

Drugo vprašanje, ki bi ga lahko postavili, je, kdaj »*nekdo, ki je podoben Sinu človekovemu*«, zamahne s svojim srpom nad zemljo? Zaradi podobnosti vizij je zelo težko ne povezati te podobe Sina človekovega z vizijami Kristusa, ki prihaja na oblakih, da bi zbral svoje izvoljene, iz Evangelija po Mateju 24,30-31 in iz Prvega pisma Tesaloničanom 4,16-17.

In pogledal sem ter zagledal bel oblak in na oblaku sedeti nekoga, podobnega Sinu človekovemu, ki ima na svoji glavi zlato krono in v svoji roki oster srp. In iz templja je prišel drug angel in tistemu, ki je sedel na oblaku, je z močnim glasom zaklical: »Zamahni s svojim srpom in požanji, kajti zate je prišel čas, da žanješ; kajti žetev zemlje je dozorela.« In tisti, ki je sedel na oblaku, je s svojim srpom zamahnil po zemlji in zemlja je bila požeta.

– Razodetje 14,14-16

Na žalost nam Sveto pismo ne pove, kdaj se bo ta dogodek zgodil. Vemo, da se ta žetev zgodi pred drugo žetvijo, ki bo vržena v veliko vinsko stiskalnico Božjega besa. Ne vemo pa, koliko časa preteče med obema žetvama. Predvidevamo lahko, da se zgodita skoraj istočasno, kot pri žetvi, prikazani v priliki o plevelu, ki ga je sovražnik posejal med dobro seme (*Mt 13,30*). Toda žetev iz Razodetja 14,14-16 bi bila lahko leta prej kot žetev grozdja Božjega besa v naslednjih vrsticah. In tudi ne moremo domnevati, da Evangelij po Mateju 13,30 pomeni, da se bo vzetje zgodilo po bitki pri Armagedonu, na podlagi izjave, da bo najprej pobran in sežgan plevel, saj bi se to lahko nanašalo le na konec tisočletja. Ker trenutno, izključno iz Svetega pisma, ne moremo dokazati nobenega od teh dveh scenarijev, moramo počakati in videti.

Naj oboje skupaj raste do žetve, in ob času žetve bom rekel žanjcem: ›Zberite skupaj najprej plevel in ga povežite v svežnje za sežig, toda pšenico zberite v moj skedenj.‹ – **Evangelij po Mateju 13,30**

Kaj pa glede dveh prič, ki bosta pričevali na zemlji vseh dvainštirideset mesecev vladavine zvernika? Ali bo v nekem trenutku v drugi polovici stiske prišlo do vzetja, ko bosta obe priči in 144.000 ljudi puščeni zadaj?

Kdaj trije angeli letijo po sredini neba in oznanjajo večni evangelij ter svarijo prebivalce zemlje (*Razodetje 14,6-13*)? Zagotovo bo to prej, preden bo večina ljudi prisiljena dobiti znamenje zvernika, toda kdaj se bo to zgodilo?

Kako vemo, da sedma trobenta ni zadnja trobenta, o kateri je govoril Pavel v pismu Korinčanom? Ali lahko z gotovostjo trdimo, da sedma trobenta ne bo zadnja trobenta? Nekateri so morda že prepričani, da vedo, vendar je v tem trenutku bolj preudarno stališče, da vsaj pustimo odprto možnost, da je.

Glejte, pokažem vam skrivnost: ›Ne bomo vsi zaspali, toda vsi bomo spremenjeni, v trenutku, kot bi trenil z očesom, ob zadnji trobenti, kajti trobenta bo zadonela in mrtvi bodo vstali netrohneči in mi bomo spremenjeni.‹ – **1 Korinčanom 15,51-52**

Kaj je sedem gromov in zakaj je to, kar so povedali, zapečatenost? Edini razlog, ki mi pride na misel, je, da ko bo spregovorilo sedem gromov, bodo verniki tam to slišali. Bog želi, da smo pozorni, vendar ne želi, da bi do takrat poznali sporočilo. Kdaj se bo to zgodilo? Ne vemo.

In videl sem drugega mogočnega angela priti dol z neba, oblečenega z oblakom, in nad njegovo glavo je bila mavrica in njegov obraz je bil, kakor bi bil sonce in njegova stopala kakor ognjeni stebri. In v svoji roki je imel odprto majhno knjigo; in svoje desno stopalo je postavil na morje, svoje levo stopalo pa na zemljo

ter zavpil z močnim glasom, kot kadar rjove lev. In ko je zavpil, je sedem gromov izustilo svoje glasove. In ko je sedem gromov izustilo svoje glasove, sem bil na tem, da napišem. Zaslišal pa sem glas iz nebes, ki mi je rekel: »Zapečati te besede, ki jih je spregovorilo sedem gromov in jih ne zapiši.« – Razodetje 10,1-4

Po šesti trobenti Sveto pismo pravi, da se svet še vedno ne bo pokesal. Ali to pomeni dobessedno nihče? Ali bodo takrat na zemlji še vedno obstajali verniki? Ali to pomeni, da bo ob šesti trobenti polno število vernikov že zaključeno? To so vprašanja, o katerih lahko le ugibamo.

In preostali izmed ljudi, ki niso bili pobiti s temi nadlogami, se še niso pokesali od del svojih rok, da ne bi oboževali hudičev, zlatih malikov, srebrnih in bronastih, kamnitih in lesenih, ki niti ne morejo videti, niti slišati, niti hoditi; niti se niso pokesali od svojih umorov, niti od svojih čarodejstev, niti od svojih prešuštvovanj, niti od svojih tatvin. – Razodetje 9,20-21

Ne glede na vzetje bodo v času stiske na zemlji še vedno živeli sveti. Janez nam večkrat pove, da bodo verniki prestajali preganjanje vse dni sodb Božjega zvitka in v času vladavine kraljestva zvernika. Ti odlomki jasno kažejo, da bodo verniki na zemlji tudi v času velike stiske, tudi če bo prišlo do vzetja ob šestem pečatu.

[Peta trobenta] In naročeno jim je bilo, da naj ne bi škodili zemeljski travi niti nobeni zeleni stvari niti nobenemu drevesu, temveč samo tistim ljudem, ki na svojih čelih nimajo Božjega pečata. – Razodetje 9,4

In dano mu [zverniku] je bilo, da se vojskuje s svetimi in da jih premaga in dana mu je bila oblast nad vsemi sorodstvi in jeziki in narodi. In oboževali ga bodo vsi, ki prebivajo na zemlji, katerih imena že od ustanovitve sveta niso zapisana v knjigi življenja zaklanega Jagnjeta. Če ima katerikoli človek uho, naj sliši. Kdor

vodi v ujetništvo, bo šel v ujetništvo. Kdor ubija z mečem, mora biti ubit z mečem. Tukaj je potrpežljivost in vera svetih.

– **Razodetje 13,7-10**

Tukaj je potrpežljivost svetih; tukaj so tisti, ki se držijo Božjih zapovedi in Jezusove vere.« In zaslišal sem glas z neba, ki mi je rekel: »Zapiši: »Blagoslovljeni so mrtvi, ki odslej umrejo v Gospodu.« »Da,« govori Duh, »da se lahko odpočijejo od svojih naporov; in njihova dela jim sledijo.««

– **Razodetje 14,12-13**

»Glej, pridem kakor tat. Blagoslovljen je, kdor straži in obdrži svoje obleke, da ne bi hodil nag in bi videli njegovo sramoto.«

– **Razodetje 16,15**

Mimogrede rečeno, teh vprašanj ne delim, ker nimam nobenih ugibanj ali sumov glede odgovorov nanje. In nekateri ljudje verjetno že čutijo, da imajo dobre odgovore na nekatera od njih, vendar je po mojem mnenju še vedno preveč možnosti, da bi bili dogmatični glede katere koli od teh točk. Zato upam, da bom s temi vprašanji vse nas opomnil, da preprosto ne moremo vedeti vseh podrobnosti o tem, kaj prihaja. Ostati moramo odprti in skromni glede naših pričakovanj, kako se bodo ti dogodki odvijali. Morali bi moliti za blagoslov cerkve v Filadelfiji (*Razodetje 3,10*), ki bo obvarovana pred »pred uro preizkušnje, ki bo prišla nad ves svet, da preizkusi tiste, ki prebivajo na zemlji.« Vendar pa moramo biti pripravljeni tudi, da bomo »zvesti do smrti«, kot so bili pozvani verniki cerkve v Smirni (*Razodetje 2,10*). Kadarkoli že pride povratek našega Gospoda, naj bomo najdeni pripravljeni in v pričakovanju ... Maranatha!

[Hvala, ker ste mi dovolili, da vas popeljem skozi tako kontroverzno temo, in ker ste vztrajali do konca. Če ste bili pred začetkom tega poglavja trdno prepričani o stališču o vzetju, morda še vedno niste prepričani, kaj naj si mislite o vsem, kar sem predstavil tukaj. To je v redu. Nekateri zamisli je treba nekaj časa premišljevat in vsi potrebujemo čas, da

predelamo nove informacije. Za zdaj pa pustite ob strani vsa vprašanja o času, ko bo prišlo do vzetja in si oglejmo še sodobnejše izpolnitve Božjih preroških besed, ki nam kažejo, da je njegova vrnitev resnično blizu.]

[Cerkvi v Smirni] Ne boj se nobene od teh stvari, ki jih boš pretrpel. Glej, hudič bo nekatere izmed vas vrgel v ječo, da boste lahko preizkušeni in deset dni boste imeli stisko. Bodi zvest do smrti in dal ti bom krono življenja.<

– Razodetje 2,10

[Cerkvi v Filadelfiji] Ker si ohranil besedo moje potrpežljivosti, bom tudi jaz tebe obvaroval pred uro preizkušnje, ki bo prišla nad ves svet, da preizkusi tiste, ki prebivajo na zemlji.

– Razodetje 3,10

Onkraj Babela (Beyond Babel), avtorsko delo, ki spreminja Babilonski stolp Pieterja Bruegla starejšega, 1563.

RAZLOGI ZA PRIČAKOVANJE, DA JE NJEGOV POVRATEK BLIZU

ZAGOTOVO, VES SVET je napolnjen s stopnjo negotovosti glede tega, kaj bo prinesla prihodnost. To lahko temelji zgolj na stvareh, kot so podnebne spremembe, različne svetovne krize, islamski ekstremizem, naraščajoče svetovno prebivalstvo ali poznavanje svetopisemskih prerokb o poslednjih časih. Ne glede na razlog je danes v naši družbi razširjen občutek, da se stvari spreminjajo na slabše. Ljudje že zadnjih dva tisoč let živijo v pričakovanju obljubljenе vrnitve Jezusa Kristusa, da bi sodil prebivalcem zemlje; zdaj pa je še bolj nestrpno in naraščajoče pričakovanje, da je njegova vrnitev že blizu. Za opazovalce prerokb je preporod Izraela leta 1948 svetu naznanil, da so nastopili zadnji dnevi. Vsi niso takoj prepoznali, da je konec sveta morda pred vrati, vendar je bilo do konca dvajsetega stoletja splošno znano, da evangelijski kristjani verjamejo, da sta blizu apokalipsa in izlitje Božje sodbe na zemljo.

To se je zgodilo pod vplivom knjig, kot je *The Late Great Planet Earth* Hala Lindseyja, ki je bila prodana v približno 35 milijonov

izvodov do leta 1999 in je bila prevedena v več kot 50 jezikov.¹⁹⁸ Ogromen vpliv so imele tudi knjige, kot je serija *Puščeni zadaj* (*Left Behind*) Tima LaHayeja in Jerryja B. Jenkinsa, ki so bile prav tako prodane v milijonih izvodov in po katerih so bili posneti celo celovečerni filmi, ki si jih je ogledalo še več milijonov ljudi.¹⁹⁹ Te in številne druge knjige so pomagale prebuditi celotno generacijo, da bi se vrnitev Jezusa Kristusa lahko zgodila kmalu.

To je v cerkvi v različnih obdobjih, ko so ljudje mislili, da se bo zgodil konec, ustvarilo ogromno globalno pričakovanje. Tako je bila na primer izdana brošura *88 razlogov, zakaj bo vzetje leta 1988* (*88 Reasons Why the Rapture Will Be in 1988*), ki je povzročila veliko hrupa zaradi ničesar, saj se leta 1988 vzetje očitno ni zgodilo.²⁰⁰ Pozneje je prišlo do globalnega strahu pred Y2K, zaradi katerega se je na milijone ljudi balo, da bo konec sveta povzročil sesutje računalnikov po vsem svetu, saj so bile predtem letnice v podatkovne zbirke vnesene kot zadnji dve številki in ne kot štiri in so se kmalu ponastavile iz 99 na 00; vendar se je izkazalo, da tudi to ne bo povzročilo konca sveta. Leta 2012 je konec majevskega koledarja postal naslednji datum, za katerega so se ljudje bali, da bi lahko napovedal konec sveta, vendar je tudi ta datum minil brez posledic. In to je le nekaj datumov v zadnjih štirih desetletjih pri poskušanju določanja datumov. Toda napovedi o koncu so se vrstile že veliko dlje – kot beremo v tem citatu Josepha Seissa, ameriškega teologa in luteranskega duhovnika, ki se je prav tako spraševal, ali se bo Kristusova vrnitev zgodila še za časa njegovega življenja.²⁰¹

---

¹⁹⁸ Hal Lindsey in C. Carlson. ›Pozni veliki planet Zemlja‹ (*The Late Great Planet Earth*), (Zondervan, 1970).

¹⁹⁹ Tim LaHaye in Jerry B. Jenkins. ›Puščeni zadaj‹ (*Left Behind*), (Tyndale House Publishers, 1996).

²⁰⁰ E.C. Whisenant. ›88 razlogov, zakaj bo vnebohod leta 1988‹ (*88 Reasons Why the Rapture Will be in 1988*), (World Bible Society, 1988).

²⁰¹ Joseph A. Seiss. ›Čudež v kamnu‹ (*A Miracle in Stone*), (Porter & Coates, 1877): 311-2.

Kdaj bo prišel konec sedanjega obdobja, je med kristjani že skoraj dva tisoč let zaskrbljujoče vprašanje. Poizvedovanje in želja, da bi bili o tem obveščeni, je naravni sad vere v to, kar je bilo napovedano in obljubljeno v Svetem pismu. Nikogar ne bi smeli obsojati ali izgubiti svojega položaja, ker ga zanima, kdaj se bodo velike stvari njegovih upov uresničile. Tudi sveti apostoli so bili v zvezi s tem globoko vznemirjeni in so se pogosto spraševali. Toda Bog je poskrbel, da je nad tem položil debelo tančico, ki je ne smemo vsiljivo poskušati dvigniti s svojo pretirano radovednostjo. In ne glede na to, kateri znaki nas vodijo k temu, da mislimo, da je rešitev naših duš tik pred uresničitvijo, ne smemo nikoli pozabiti na Odrešenikov odgovor tistim, ki so v zvezi s tem iskali njegova navodila, in sicer: *›Ni za vas, da bi vedeli čase ali obdobja, ki jih je Oče postavil v svoji lastni oblasti.‹* (Apd 1,7) To so negotova in nevarna tla, na katerih bi imeli pustolovščino.

Skoraj vsako stoletje od Gospodovega vnebohoda je imelo v človeških ugibanjih čas, določen za njegov povratek, da bi sodil žive in mrtve, vendar so doslej vsi poskusi določitve datuma popolnoma propadli, kar je močno razočaralo tiste, ki so mislili, da so dovolj prepričani, in tako kopicili dokaz za dokazom o resničnosti Gospodovih besed: *›Toda o tem dnevu in uri ne ve noben človek.‹* (Mt 24,36) Racionalistični svet nenehno prikazuje te očitne neuspehe kot očiten posmeh vsem preroškim študijam. Postavljamo se v položaj zelo nezmožnih učiteljev in nas opominjajo, naj zmanjšamo svojo gorečnost in v praksi postajamo bolj zadržani glede specifičnih datumov neizpolnjenih napovedi.

– Joseph Seiss, *Čudež v kamnu* (1877)

Napotki Josepha Seissa so vredni resnega razmisleka za vsakega študenta prerokovanja. Vedno moramo ostati ponižni glede lastne sposobnosti razumevanja Božjih skrivnosti in razodetij. Vendar pa moramo verjeti v prepoznavanje njegove roke na delu, ko izpolni svojo besedo. To nas ohranja v stanju napetosti in pripravljenosti – kot zveste služabnike, ki vedno čakajo na vrnitev

gospodarja. V današnjih dneh je veliko razlogov, da smo v pripravljenosti.

Noetovi dnevi

Bog pa je videl, da je bila človekova zlobnost na zemlji velika in da je bila vsaka miselna zamisel njegovega srca nenehno samo zla. To je pokesalo Gospoda, da je na zemlji naredil človeka in to ga je užalostilo pri njegovem srcu. Gospod je rekel: »Uničil bom človeka, ki sem ga ustvaril, izpred obličja zemlje,« tako človeka kakor žival in plazečo stvar ter perjad neba, kajti to me je pokesalo, da sem jih naredil.» – 1. Mojzesova knjiga 6,5-7

Zdaj živimo v dobi človeka, ki je v nekaterih pogledih drugačna od vseh drugih, in vendar so v drugih pogledih stvari spet takšne, kot so bile v Noetovih dneh pred potopom. To je natančno to, kar je Jezus povedal svojim učencem, naj pričakujejo v poslednjih dneh.

Toda kakršni so bili Noetovi dnevi, takšen bo tudi prihod Sina človekovega. Kajti kakor so v dneh, ki so bili pred poplavo, jedli in pili, se poročali ter dajali v zakon, do dneva, ko je Noe vstopil v barko, in niso spoznali, dokler ni prišla poplava in jih vse odnesla; takšen bo tudi prihod Sina človekovega. – Matej 24,37-39

Sveto pismo nas uči, da bodo zadnji dnevi zaznamovani z moralnimi pokvarjenostmi na svetovni ravni. Večkrat v preteklosti so bili nekateri kraji na svetu greznice hudobije, ki bi šokirala večino civiliziranih ljudi. Toda Pavel je izrecno opozoril na splošno izgubo civiliziranosti, ljubezni in sočutja do sočloveka – na čas, ko bo prišlo do očitnega neupoštevanja kakršne koli svetosti in splošne ljubezni do greha, ki bo po vsem svetu zajelo človeštvo.

Vedi tudi to, da bodo v poslednjih dneh nastopili nevarni časi. Kajti ljudje bodo samoljubni, lakomni, bahači, ponosni,

bogokletniki, neposlušni staršem, nehvaležni, nesveti, brez naravne prijaznosti, prelamljali bodo premirje, lažni obtoževalci, neobzdrani, kruti, prezirljivci tistih, ki so dobri, izdajalci, prekanjeni, vzvišeni, raje bi imeli užitke kakor imeli radi Boga; ki imajo podobo pobožnosti, toda zanikajo njeno moč. Od takšnih se odvrni proč.

– 2 Timoteju 3,1-5

Skoraj ni treba prižgati televizije, da bi videli, kako globoko sta ZDA in svet zabredla v nemoralnost in moralno pokvarjenost. Najhuje je običajno v velikih mestih, vendar je to danes prisotno povsod, kamor se ozreš. Število nasilnih kaznivih dejanj v ZDA narašča od leta 2014, leta 2020 pa se je nenadejano in naglo povečalo in ni pričakovati, da bi se ta trend kmalu obrnil.²⁰² Zdi se, da so ljudje danes vse bolj zlobni, kamorkoli se ozrete.²⁰³ Ljudje tudi vse bolj iščejo vznemirjenje in užitek. Zadovoljstvo in osebno izpolnitev iščejo v hrani, filmih, videoigrah, telefonskih aplikacijah, avtomobilih, hobijih in nešteti drugih motečih dejavnostih. In postajajo vse bolj »duhovni«, vendar v smislu, ki si ga določijo sami in ki postopoma spominja na staromodno poganstvo.²⁰⁴

Na zgornjem seznamu se mi je zdelo še posebej presenetljivo naslednje: »*neposlušni staršem*«. Na prvi pogled se to morda sliši kot »in kaj?«. Toda poskusite si predstavljati, da bi v zadnjih dveh tisoč letih kdajkoli prišlo do svetovne pandemije nespoštovanja staršev. Ena od značilnosti vsake stabilne družbe, ne glede na

---

²⁰² »ZDA: Porast nasilnega kriminala bi se lahko nadaljeval leta 2021« (U.S.: *The Rise in Violent Crime Could Continue in 2021*) *Global Guardian News*, 16. 4. 2021, www.globalguardian.com/newsroom/violence_in_us2021.

²⁰³ B. Goldsmith. »Ali so ljudje vse bolj zlobni? Kaj se bo zgodilo z nami, ko empatija ne bo več del naše psihe?« (Are People Getting Meaner? When empathy is no longer a part of our psyche, what will happen to us?), *Psychology Today*, 21. 8. 2018, www.psychologytoday.com/us/blog/emotional-fitness/201808/are-people-getting-meaner

²⁰⁴ Pat Matrisciana (Dir.). »Popkulturno poganstvo.« (*Pop Culture Paganism*), *Jeremiah Films*, 5. januar 2009.

verska prepričanja, je bila vedno ta, da v hiši vladajo starši. Toda v sodobnem svetu, ki ga poganjajo internet in družbeni mediji, otroci povsod po svetu vse pogosteje ne ubogajo svojih staršev. Celó v krajih, kot je Kitajska, kjer je spoštovanje starejših in družine zelo cenjeno, imajo sedanje generacije mladih velike težave z uporništvom. Tako zelo, da je Kitajska začela uvajati zakonodajo, ki staršem nalaga pravno odgovornost za slabo obnašanje njihovih otrok.²⁰⁵ Za skrajne primere obstaja celo medicinska diagnoza, ki se zdaj imenuje opozicijska kljubovalna motnja (ang.: oppositional defiant disorder, ODD), ki po nekaterih ocenah prizadene do 16 odstotkov šoloobveznih otrok.²⁰⁶

Znamenja v nebesih in na zemlji

Luka piše, da je Jezus opisal čas tik pred svojim prihodom, ki bo prav tako poln strahovitega pričakovanja prihajajoče sodbe in katastrofe. To se sliši podobno sedanjim okoliščinam, ki jih vidimo v našem današnjem svetu! Prav tako beremo, da bodo ta strah in grozo spremljala znamenja na nebu.

›In znamenja bodo na soncu in na luni in na zvezdah; in nad zemljo tegoba narodov z zmedenostjo; morje in valovi bodo rjaveli; srca bodo ljudem odpovedovala zaradi strahu in zaradi opazovanja za temi stvarmi, ki prihajajo na zemljo, kajti moči neba se bodo majale.‹
– Luka 21,25-26

V skladu s tem pričakujemo, da bomo v zadnjih dneh videli še vrsto splošnih znamenj v nebesih in na zemlji. V 19. stoletju se je

---

²⁰⁵ ›Kitajska pripravlja zakon o kaznovanju staršev za slabo vedenje otrok‹ (China Drafts Law to Punish Parents for Children's Bad Behavior), *Newsmax.com*, 18. oktober 2021, [newsmax.com/world/globaltalk/china-parents-punishment-children/2021/10/18/id/1040868/](https://www.newsmax.com/world/globaltalk/china-parents-punishment-children/2021/10/18/id/1040868/)

²⁰⁶ ›Sovražno, neposlušno in kljubovalno vedenje pri otrocih‹ (Hostile, Disobedient and Defiant Behavior in Children), *Yale Medicine*, www.yalemedicine.org/conditions/defiant-children

nedvomno povečalo število naravnih nesreč, tako da se zdi, da vsako leto padajo novi rekordi glede orkanov, požarov in potresov, tornadov, poplav in podobnih ujm na enem ali drugem kraju. Celotna zemlja je stoka zaradi hudobije te generacije. Svet temu morda pravi ›globalno segrevanje‹ ali ›podnebne spremembe‹, Cerkev pa ve, da je to znamenje, da se nad zemljo hitro približuje Božja sodba.

Pokazal bom čudeže na nebu in na zemlji, kri in ogenj in stebre dima. Sonce se bo spremenilo v temo in luna v kri pred velikim in strašnim dnevom Gospodovega prihoda.« – Joel 2,30-31

... in veliki potresi bodo na raznih krajih in lakote ter kužne bolezni in strašni prizori ter velika znamenja se bodo zgodila z neba. – Luka 21,11

Ob razmišljanju o teh vrsticah si zlahka predstavljamo mrke, komete, nore vremenske pojave, požare, potrese, suše, ogromne razpoke, okužbe ali strašne bolezni – vse, zaradi česar se veliko število ljudi globoko zamisli. To so dogodki, ki jih je Jezus opisal kot porodne bolečine. Čeprav jih svet izkuša že zelo dolgo, se je v zadnjih nekaj desetletjih število takšnih znamenj opazno povečalo. Tako kot ženske doživljajo nosečnost, lahko po mojem mnenju domnevamo, da bodo tovrstna znamenja vse pogostejša in se bodo povečevala (tako kot prave porodne bolečine), ko se približuje dan. Katera so bila torej nekatera največja znamenja v začetku enaindvajsetega stoletja?

⇒ **Teroristični napad na dvojčka**, New York, 2001

11. septembra sta v stavbi Svetovnega trgovinskega centra v New Yorku, v okviru štirih usklajenih terorističnih napadov na ZDA prileteli dve letali in zahtevali skupno 2.996 življenj. To je bil najbolj smrtonosen napad na ameriških tleh doslej. Za ZDA to ni bil le opozorilni znak. To je bilo tudi znamenje za ves svet.

- ⇒ **Potres na severni Sumatri** (magnituda 9,1) leta 2004
Potres je povzročil tudi močne cunamije in zahteval skupaj 227.898 življenj.
- ⇒ **Potres na Japonski, Honšu** (magnituda 9,0), 2011
Ta potres je povzročil tudi močan cunami, v katerem je po ocenah umrlo 29.000 ljudi, in eno največjih jedrskih nesreč v zgodovini v jedrski elektrarni Fukushima Daiichi.
- ⇒ **Meteor Chelyabinsk, atmosferska eksplozija, Rusija**, 15. februarja 2013 je nad rusko regijo Ural eksplodiral šestinšestdesetmetrski meteor z močjo do 500 kiloton TNT, kar je približno tridesetkrat več kot jedrska bomba, odvržena na Hirošimo.
- ⇒ **Štiri krvave lune na judovske praznike**, 2014-2015
Pasha, 15. april 2014
Sukot, 8. oktober 2014
Pasha, 4. april 2015
Sukot, 28. september 2015
- ⇒ **Veliki ameriški mrk**, 21. avgust 2017
Popolni sončni mrk je 21. avgusta z odlično vidljivostjo prečkal celinsko območje ZDA.
- ⇒ **Veliko znamenje v nebesih**, 23. september 2017
V ozvezdju Device je bilo vidno edinstveno znamenje, ki je ustrezalo opisu iz Razodetja 12,1-2: *›In na nebu se je prikazalo veliko znamenje; ženska, oblečena s soncem in luna pod njenimi stopali in krona dvanajsterih zvezd na njeni glavi. In ona, ki je bila z otrokom, je vpila v porodnih mukah in bolečinah, da bi rodila.‹* Astronomsko je bilo izpolnjenih pet posebnih značilnosti, ki se v celoti niso zgodile v nobenem od zadnjih šest tisoč let.²⁰⁷

---

²⁰⁷ Stephanie Dawn. ›Razodetje 12 – znamenje v nebesih, 23. september 2017‹ (Revelation 12 – A Sign In The Heavens, September 23 2017), 24. maj 2017, <https://redmoonrapture.org/2017/05/24/revelation-12-a-sign-in-the-heavens-september-2017/>

⇒ **Komet Neowise**, julij 2020

Komete že od nekdanj povezujejo z znaki bližajoče se pogube. V zadnjih 2000 letih je bilo v zgodovini zabeleženih več kot sedemdeset opazovanih »velikih kometov«, vidnih s prostim očesom, od tega dvanajst, odkar je Izrael leta 1948 postal država. Komet NEOWISE je Zemljo nazadnje obiskal pred približno 4500 leti, kar bi bilo v Noetovih dneh pred potopom – morda sovpada z Božjo izjavo, da bo zaradi njihove hudobije z obličja Zemlje izbrisal vse, kar ima dih življenja, razen tistih, ki so bili v barki z Noetom in njegovo družino (1 Mz 6,5-8) – nekaj za razmislek ...

⇒ **Velika konjunkcija**, 21. december 2020

Konjunkcija planetov Jupitra in Saturna je bila na zimski solsticij najbližje svoji točki. To je bilo najbližje v zadnjih 800 letih. Skupna svetloba obeh zvezd je bila na nočnem nebu presenetljivo svetla, čas pojava pa je spominjal na Kristusovo rojstvo in prihod Svetih treh kraljev..

Seveda nobeno od teh znamenj samo po sebi ne dokazuje, da smo na koncu sveta. Toda če nekdo reče: »Znamenja! Katera znamenja?«, potem bi mu ta seznam moral pomagati pri razmišljanju. To je le delni seznam. Ne štejemo številnih poplav, požarov, tornadov, orkanov in tajfunov, velikanske toče, blatnih plazov, kobilic, ogromnih razpok, ogromnih prašnih neviht itd. Neskončen je seznam nesreč, ki jih svet označuje kot dokaz podnebnih sprememb, jaz pa kot dokaz, da smo v zadnjih dneh. Naravne nesreče so bile res vedno, vendar se zdi, da se tako posvetni znanstveniki kot opazovalci prerokb strinjajo, da so v današnjem času v porastu.

Porast homoseksualnosti

Celó kakor so Sódoma in Gomóra in na podoben način mesta okoli njiju, ki so same sebe predajala v prešuštvo in hodila za tujim mesom, postavljena kot zgled, trpeč maščevanje večnega ognja.

– Juda 1,7

Sveto pismo nas uči, da zadnji dnevi ne bodo le podobni Noetovim, ampak tudi dnevom Sodome in Gomore, ki sta bili prežeti s hudim grehom homoseksualnosti. To vemo iz Judove knjige in iz poročila, ki ga beremo v 19. poglavju Prve Mojzesove knjige. Lota sta obiskali dve angelski bitji, ki sta se prikazali kot človeka. Sodonskim moškim sta se Lotova obiskovalca zdela privlačna in so pozneje ponoči prišli do Lotove hiše, da bi posilili njegova dva gosta. Zaradi tega velja, da je homoseksualnost greh, ki je najbolj zaznamoval prebivalce Sodome in Gomore.

Toda preden so se ulegli, so možje mesta, torej sódomski možje, obdali hišo, tako mladi kakor stari, vse ljudstvo iz vsake četrti. Klicali so k Lotu ter mu rekli: »Kje sta moža, ki sta to noč prišla k tebi? Privedi ju ven k nam, da ju bomo lahko spoznali.«

1. Mojzesova knjiga 19,4-5

Sveto pismo nam tudi pravi, da je Bog našel greh Sodome in Gomore tako hud, da ju je popolnoma uničil. Ker je homoseksualnost glavni greh, o katerem beremo, je varno domnevati, da je bil to glavni razlog, da jih je Bog vse uničil.

Gospod je rekel: »Ker je vpitje Sódome in Gomóre veliko in ker je njihov greh zelo boleč, bom torej šel dol in pogledal, ali so storili povsem glede na njihovo vpitje, ki je prišlo do mene; in če ne, bom vedel.«

– 1. Mojzesova knjiga 18,20-21

Potem je Gospod na Sódomo in na Gomóro deževal žveplo in ogenj od Gospoda z neba in razdejal je ti mesti, vso ravnino, vse prebivalce mest in to, kar je raslo na tleh.«

– 1. Mojzesova knjiga 19,24-25

Razmah homoseksualnosti v današnjem svetu spominja na čase Lota v Sodomi in Gomori. In čeprav nekateri ljudje poskušajo trditi, da Bog ni proti monogamni homoseksualnosti v zavezanem razmerju, je Sveto pismo izjemno jasno, da je vsaka homoseksualnost hud prekršek in greh proti Bogu.

Zaradi tega razloga jih je Bog prepustil ogabnim strastem; kajti celó njihove ženske so spremenile naravno uporabo v to, kar je protinaravno. In prav tako so tudi moški, ki so opustili naravno uporabo ženske, v svojem poželenju goreli eden k drugemu; moški so z moškimi počenjali to, kar je nespodobno in na sebi prejemale to povračilo svoje zablode, ki je bilo primerno. In celó kot v svojem spoznanju niso želeli obdržati Boga, jih je Bog izročil pokvarjenemu umu, da počenjajo te stvari, ki niso primerne.

– Pismo Rimljanom 1,26-28

... vedoč to, da postava ni narejena za pravičnega človeka, temveč za nepostavnega in neposlušnega, za brezbožnega in za grešnike, za nesvete in oskrunjene, za morilce očetov in morilce mater, za ubijalce, za vlačugarje, za tiste, ki sebe omadežujejo z možmi, za ugrabitelje ljudi, za lažnivce, za krivoprisežnike in če je katerakoli druga stvar, ki je nasprotna zdravemu nauku; glede na slavni evangelij blagoslovljenega Boga, ki je bil zaupan mojemu varstvu. – 1 Timoteju 1,9-11

Po vsem svetu sprejemanje homoseksualnosti in vseh njenih oblik (LGBTQ ... itd.) v zadnjih dveh desetletjih hitro narašča.²⁰⁸ Na Zahodu se odstotek ljudi, ki menijo, da bi morala biti homoseksualnost sprejeta, giblje od 67 odstotkov v Braziliji in do 94 odstotkov na Švedskem. Na afriški in azijski celini je podpora še vedno nizka (od 7 do 37 odstotkov v večini teh držav), v ZDA pa je od 51 odstotkov, pred dvema desetletjema, leta 2020 dosegla 72 odstotkov. To je na svetovni ravni izjemno povečanje, zlasti če upoštevamo, da je bil večino zadnjih dva tisoč let odstotek globalne podpore verjetno med 1 in 5 odstotki. Zato je s preroške

---

²⁰⁸ J. Poushter in N. Kent. »Globalni razkorak glede homoseksualnosti ostaja: v zadnjih dveh desetletjih je v mnogih državah vse bolj sprejemljiva« (The Global Divide on Homosexuality Persists: But increasing acceptance in many countries over past two decades), *Pew Research Center*, 25. 6. 2020, www.pewresearch.org/global/2020/06/25/global-divide-on-homosexuality-persists/.

perspektive to zelo podobno znamenju, da smo dosegli čase, za katere nam je Jezus dejal, da bodo takoj pred njegovo vrnitvijo.

Ki poznajo Božje sodbe, da so tisti, ki zagrešijo takšne stvari, vredni smrti, ne samo, da to počenjajo, temveč imajo zadovoljstvo v tistih, ki jih počno. – Rimljanom 1,32

Antikristovi prevaranti in lažni mesije

Zadnjih sedem let Danielovega sedemdesettedenskega obdobja spremlja vzpon antikrista. Po Janezovih besedah pa je duh antikrista deloval med ljudmi na zemlji že zadnjih dva tisoč let. Duh antikrista je delo Satana, ki že od vsega začetka nasprotuje Bogu in njegovemu ljudstvu. Kljub temu je znamenje zadnjih dni pred Kristusovim povratkom vedno večji vpliv in prevara antikrista nad zemljo (vrhunec bo dosegla njegova zadnja dvainštiridesetmesečna vladavina), vzpon lažnih mesij in razmah lažnih učiteljev.

Majhni otroci, poslednji čas je in kakor ste slišali, da bo prišel antikrist, je celó sedaj tam mnogo antikristov; po čemer vemo, da je poslednji čas. – 1 Janez 2,18

In zaradi tega razloga jim bo Bog poslal močno zablodo, da bi verjeli laži; da bodo lahko obsojeni vsi, ki niso verjeli resnici, temveč so uživali v nepravicih. – 2 Tesaloničanom 2,11-12

Jezus nas je tudi opozoril, da bodo mnogi prišli v njegovem imenu in trdili, da so Mesija. Če štejemo od začetka dvajsetega stoletja je bilo vsaj dvainštirideset ljudi, ki so trdili, da so Jezus Kristus (vrnjeni, reinkarnirani ali pojavljeni na kak drug podoben način); devetnajst od njih je še danes med nami.²⁰⁹ To, da ljudje danes

---

²⁰⁹ Brez posebnega vrstnega reda je tu seznam devetnajstih samooklicanih mesij z vsega sveta od leta 2022: Riaz Ahmed Gohar Shahi (Pakistan), David Icke (Anglija), Ryuho Okawa (Japonska), Wayne Bent (ZDA), Oscar Ramiro Ortega-Hernandez (ZDA), Bupete Chibwe Chishimba (Zambija), Moses Hlongwane (Južna Afrika), Claude Vorilhon (Francija), Hogen Fukunaga

trdijo, da so Jezus, zlahka sprejmemo kot nekaj samoumevnega; toda ko je Jezus pred dva tisoč leti izjavil, da bodo mnogi prišli v njegovem imenu in rekli: ›Jaz sem Mesija,‹ je bila to neverjetna izjava. Dejstvo, da se to po vsem tem času še vedno dogaja, je še ena očitna izpolnitev Božje besede.

Kajti mnogo jih bo prišlo v mojem imenu, rekoč: ›Jaz sem Kristus,‹ in bodo mnoge prevarali. – Matej 24,5

To se ne le še vedno dogaja, ampak je tudi vse bolj razširjeno. In verjetno je na seznamu še dvajseta oseba, saj je leta 2020 vodilni rabin v Izraelu trdil, da se je že skrivaj srečal z mesijem.²¹⁰ Toda Jezus nas je opozoril, da ko se bo vrnil, to ne bo potekalo na skrivaj. Ne bo imel zasebnih srečanj nekje v temni sobi ali na daljavo, v odmaknjenem kraju. Ko se bo vrnil, bo to z močjo in slavo in videli ga bomo od enega konca neba do drugega.

Če vam bo takrat katerikoli človek rekel: ›Glejte! Tukaj je Kristus ali tam; tega ne verjemite.‹ Kajti vstali bodo lažni

---

(Japonska), Marina Cvigun (Ukrajina), Sergej Torop (Rusija), Apollo Quiboloy (Filipini), Alan John Miller (Avstralija), David Shayler (Anglija), Brian David Mitchell (ZDA), Alvaro Theiss (Brazilija), Shoko Asahara (Japonska), Eliud Wekesa (Kenija), Louis Farrakhan (ZDA); Tukaj je sodobna predstavitev sedmih od njih: Jonas Bendiksen. *Resnica vas bo osvobodila (The Truth Shall Set You Free)* (GOST, 2017); Seznam več lažnih mesij najdete tukaj: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_messiah_claimants ; Caleb Parke: ›Farrakhan v nagovoru na dan odrešitve trdi, da je Jezus: 'Jaz sem Mesija'‹ (Farrakhan claims to be Jesus in 'Saviours' Day' address: 'I am the Messiah'), *Fox News*, 4. april 2019, www.foxnews.com/us/farrakhan-claims-to-be-jesus-in-saviours-day-address ; Nathan Ochunge. ›Bogovi Luhya, ki mislijo, da so Jezus Kristus‹ (The Luhya gods who think they are Jesus Christ), *The Standard*, 31. marec 2018, www.standardmedia.co.ke/western/article/2001275116/luhya-gods-who-think-they-are-jesus-christ.

²¹⁰ Ryan Jones. ›Izraelski rabin pravi, da se že srečuje z Mesijem‹ (Israeli Rabbi Says He's Already Holding Meetings With Messiah), *Israel Today*, 15. oktober 2020, www.israeltoday.co.il/read/israeli-rabbi-says-hes-already-holding-meetings-with-messiah/.

Kristusi in lažni preroki in prikazovali bodo velika znamenja in čudeže; do take mere, da bodo, če bi bilo mogoče, prevarali tudi izvoljene. Glejte, vnaprej sem vam povedal. Zatorej, če vam bodo rekli: ›Glejte, v puščavi je;‹ ne pojdite tja: ›Glejte, v skrivnih sobah je;‹ tega ne verjemite. Kajti kakor bliskanje prihaja od vzhoda in sveti celó do zahoda, takšen bo tudi prihod Sina človekovega. Če vam takrat kdo reče: ›Glejte, tukaj je Mesija!‹ ali: ›Tukaj je!‹, mu ne verjemite. Pojavili se bodo namreč lažni mesije in lažni preroki ter delali velika znamenja in čudeže, da bi prevarali, če je le mogoče, tudi izvoljene. Glejte, povedal sem vam že vnaprej. Če vam torej kdo reče: ›Tam je, v puščavi,‹ ne pojdite ven; ali: ›Tukaj je, v notranjih prostorih,‹ ne verjemite. Kajti kakor je strela, ki pride z vzhoda, vidna tudi na zahodu, tako bo tudi prihod Sina človekovega.

– Matej 24,23-27

Janez je opozoril tudi na antikrista in lažne učitelje ter nam dal nekaj konkretnih opozoril, ki nam jih bodo pomagala prepoznati. Zanikali bodo, da je Jezus Kristus Božji Sin. Ateiste in Sataniste zlahka prepoznamo, saj zanikajo tako Boga kot njegovega sina Jezusa Kristusa; vendar se zanikanje lahko kaže tudi na druge, bolj prefinjene načine. Obstajajo številne herezije o Jezusovi naravi, ki so se pojavile v preteklih letih.²¹¹ Salomon je zapisal, da ›ni nič novega pod soncem‹ (Prd 1,9). Sodobni kulti in druge lažne religije so le novi obrazi istih starih laži. Vedno bodo zanikali vsaj en kritičen vidik Kristusove narave, vendar lahko zavajajoče potrjujejo druge. Prepričanja islama so dober primer tega – Koran jasno navaja, da je ›Bog en sam, nima sina‹, kar implicitno zanika, da je Jezus Bog;²¹² vendar verjamejo, da je bil Jezus dober človek in prerok, celo mesija, vendar ne odrešenik sveta. Podobno tudi

---

²¹¹ J. Warner Wallace. ›Zgodovinske herezije, povezane z Jezusovo naravo‹ (Historic Heresies Related To The Nature Of Jesus), *Cold-Case Christianity*, 27. november 2017, <https://coldcasechristianity.com/writings/historic-heresies-related-to-the-nature-of-jesus/>.

²¹² Koran. Sura 4 – An-Nisa (Ženske) (The Women), vrstica 171.

kulti, kot so mormoni in Jehovove priče, zanikajo vidike popolnega troedinega božanstva Jezusa Kristusa in njegove skupne osebnosti z Očetom.²¹³

» ... in noben duh, ki ne priznava, da je Jezus Kristus prišel v mesu, ni od Boga; in to je ta duh antikrista, o katerem ste slišali, da naj bi prišel; in je celó že sedaj na svetu.«

– 1 Janez 4,3

Kdo je lažnivec razen, kdor zanika, da Jezus je Kristus? Ta je antikrist, ki zanika Očeta in Sina. Kdorkoli zanika Sina, ta isti nima Očeta; [toda] kdor priznava Sina, ima tudi Očeta.

– 1 Janez 2,22-23

Kajti mnogo sleparjev je vstopilo na svet, ki ne priznavajo, da je Jezus Kristus prišel v mesu. Ta je slepar in antikrist.

– 2 Janez 1,7

Drugo znamenje je vzpon lažnih učiteljev – domnevnih kristjanov, ki zanikajo suverenega Gospoda, ki jih je kupil (2 Pt 2,1). Vedno več je glavnih denominacij, ki odstopajo od zdravih zgodovinskih cerkvenih nauk in namesto tega sprejemajo duh antikrista te dobe. O tem bomo več govorili v 11. poglavju pod naslovom *Velik odpad in lažni nauki v Cerkvi*.

Vendar so bili lažni preroki tudi med ljudmi, točno tako bodo med vami lažni učitelji, ki bodo na skrivnem vnašali preklenska krivoverstva in celó tajili Gospoda, ki jih je odkupil ter si nase nakopavali hiter propad.

– 2 Peter 2,1

---

²¹³ Napake mormonov in Jehovovih prič uvrščam v drugo kategorijo kot islam ali satanizem. Primerjam jih s Samarijani (popačenost judovske vere in prakse), saj so njihova prepričanja o Kristusovi naravi popačenost prave krščanske vere in prakse. Vendar se je treba zavedati, da je Jezus ljubil Samarijane, jih iskal in pozival k spreobrnjenju ter jim priznal nekaj stvari, ki so jih delali prav, kot v priliki o dobrem Samarijanu (*Lk 10,25-37*). [*Naj spoznajo in sprejmejo resnico o Jezusu Kristusu ter se mu poklonijo kot Gospodu in Bogu, da bodo našli rešitev za svoje duše. Amen.*]

Globalni mediji

In tisti izmed ljudi in sorodstev in jezikov in narodov bodo tri dni in pol gledali njuni trupli in ne bodo pustili, da bi bili njuni trupli položeni v grobova.
– Razodetje 11,9

Pred izumom televizije, satelitov in širokopasovnega pretočnega videa na internetu si ni bilo mogoče predstavljati, kako bi lahko ves svet na trgih Jeruzalema gledal trupli dveh prič. Zdaj je to očitno. Televizorji so se pojavili šele na prelomu prejšnjega stoletja, sateliti in dostop do interneta so postali običajni. Zdaj imamo globalno povezljivost celo v najrevnejših in najmanj dostopnih državah na svetu. Sveto pismo opisuje, da se ta dogodek dogaja ob koncu velike stiske in zdaj imamo na voljo vso tehnologijo za izpolnitev teh vrstic.

Evangelizacija po vsem svetu

In ta evangelij kraljestva bo oznanjen po vsem svetu v pričevanje vsem narodom, in tedaj bo prišel konec.
– Evangelij po Mateju 24,14

Druga napoved o tem, kdaj bo konec, se nanaša na evangelizacijo po vsem svetu. Zaradi globalne dostopnosti medijev in interneta, padca Sovjetske zveze ter odprtja Kitajske in drugih zaprtih držav, evangelij z dobro novico o Jezusu Kristusu hitro prodira v zadnje nedosegljive trdnjave. Zdi se, da je blizu končna uresničitev te prerokbe. Da pa ne bi domnevali, da konec ne more priti, dokler ne bomo dosegli vseh kotičkov sveta in vseh ušes, ki še niso slišala evangelija, se moramo spomniti teh dveh odlomkov iz Svetega pisma.

Toda ko vas preganjajo v tem mestu, bežite v drugo, kajti resnično, povem vam: ›Ne boste šli skozi Izraelova mesta, dokler ne pride Sin človekov.‹
– Matej 10,23

In videl sem drugega angela leteti po sredi neba, ki je imel večer evangelij, da ga oznani tem, ki prebivajo na zemlji in vsakemu narodu, sorodstvu, jeziku in ljudem, – Razodetje 14,6

Iz teh vrstic lahko sklepamo, da bo Bog tisti, ki bo dokončno zaključil zadnjo fazo svetovne evangelizacije. Ko je torej Jezus dejal, da bo evangelij »oznanjen po vsem svetu v pričevanje vsem narodom, in tedaj bo prišel konec«, vemo, da je to res, čeprav ne moremo domnevati, da je njegova izpolnitev v celoti odvisna od naših človeških prizadevanj, ki nikoli ne bi mogli resnično dokončati tako velike naloge. Pozorni moramo biti na ekumenska »evangelizacijska« gibanja, ki mešajo družbeno pravičnost z evangelizacijo in si prizadevajo evangelij kontekstualizirati in preoblikovati za vsako »skupino ljudi«, kar lahko postane »drug evangelij« (Gal 1,6), npr. svetovno krščansko gibanje.²¹⁴ Kljub temu naj Gospod blagoslovi naše delo z evangelijem, dokler je še dan, in naj nam ostane svoboda in zmožnost deliti veselo novico, dokler Jezus ponovno ne pride. Med zaporami zaradi pandemije koronavirusa, leta 2020, je svet prvič videl, kako je celo cerkvam mogoče nenadoma odvzeti zmožnost zbiranja. Cenzura se je začela v veliki meri pojavljati tudi s strani podjetij družbenih medijev, ki so v objavah začela »preverjati dejstva«. Celotni uporabniški računi so bili suspendirani ali popolnoma odstranjeni. Zdaj lahko veliko lažje razumemo, zakaj nas je Janez morda opozoril, da bo nekega dne prišla noč, »ko noben človek ne more delati«, kar pomeni, da morda ne bomo mogli več deliti evangelija.

Dokler je dan, moram delati dela tistega, ki me je poslal. Prihaja noč, ko noben človek ne more delati. – Janez 9,4

---

²¹⁴ Albert James Dager. »Svetovno krščansko gibanje: velikanska prevara, ki vodi v versko-politično državo antikrista« (The World Christian Movement: A Great Delusion Leading to the Religio-Political State of the Antichrist), (Sword Publishers, 2001): 25-40.

Spominja me tudi na priliko o desetih devicah iz 25. poglavja Matejevega evangelija. Eden najbolj nenavadnih delov prilike je, da modre device svojega olja ne morejo deliti z nespametnimi. Namesto tega morajo nespametne oditi na tržnico in si ga kupiti. Če pa si olje predstavljamo kot modrost (razumevanje, spoznanje in vero od Svetega Duha) v svetu prevar, potem je veliko lažje razumeti, zakaj modre niso mogle deliti svojega olja. Potreben je čas, da razvijemo modrost za razumevanje časov in pogum za uresničevanje vere v zaupanju v Božjo besedo.

Tvoje prebivališče je v sredi prevare; zaradi prevare so odklonili, da me spoznajo, < govori Gospod. – Jeremija 9,6

Prihaja dan, ko bo razlika med resnico in lažjo tako velika, da ne boste mogli več samo povedati, kaj je resnica. Miselna neskladnost, (kognitivna disonanca, op. prev.) ki jo bodo občutili, bo prevelika. Pretežko bo sprejeti dejstvo, da je vse, kar so jih učili (družba, vlada, mediji itd.), laž. Na tej točki morda dobessedno ne bomo mogli več deliti resnice z ljudmi na način, ki bi ga oni lahko sprejeli.

Preganjanje svetih

... Takrat vas bodo izročali, da boste trpeli in vas ubijali, in vsi narodi vas bodo sovražili zaradi mojega imena.
– Evangelij po Mateju 24,9

In ko je odprlo peti pečat, sem videl pod oltarjem duše teh, ki so bili zaklani zaradi Božje besede in zaradi pričevanja, ki so ga imeli ...
– Razodetje 6,9 NASB

Da, in vsi, ki hočejo bogaboječe živeti v Kristusu Jezusu, bodo trpeli preganjanje.
– 2 Timoteju 3,12

Preganjanje kristjanov traja že od časov prvih apostolov, vendar se je v zadnjih letih še poslabšalo – postalo je še posebej nasilno

in razširjeno.²¹⁵ Po ocenah je bilo od prvega stoletja mučeniško umorjenih več kot sedemdeset milijonov kristjanov.²¹⁶ Od leta 2007 do leta 2017 naj bi jih bilo ubitih približno 900.000.²¹⁷ Mučeništvo se pogosto dogaja v najbolj zaprtih državah, zato so tudi te ocene verjetno prenizko poročane. Vse kaže, da se povečuje preganjanje v državah, ki so najbolj zaprte za evangelij.²¹⁸ Povečuje pa se tudi v državah, ki običajno niso znane po sovražnosti do kristjanov zaradi vse bolj sekularnih zakonov, družbenih norm in poslovnih politik, ki zavračajo tradicionalne krščanske morale in prepričanja. In ko govorimo o mučeništvu, je pričakovati, da bodo med vladavino antikrista tudi te osupljive številke videti majhne. V knjigi *Razodetje* je skupaj dvanajst omemb mučeništva in preganjanja svetih med stisko, ki je prvič omenjena kot del sodb v zvitku ob odprtju petega pečata.²¹⁹ Na to je opozoril tudi Jezus v svojem govoru na Oljski gori. Jasno je, da sta preganjanje in mučeništvo svetih nekaj, kar se dogaja že od kamenjanja Štefana v 7. poglavju Apostolskih del, toda med veliko stisko se bo preganjanje okrepilo do stopnje, ki je še nikoli poprej nismo videli.

---

²¹⁵ ›John Foxe in Glas mučencev‹ (John Foxe and Voice of the Martyrs), *Foxe: Glasovi mučencev (Voices of the Martyrs)*, (Salem Books, 2019).

²¹⁶ Cath Martin, ›70 milijonov kristjanov, ki so bili mučeni za svojo vero, odkar je Jezus hodil po zemlji‹ (70 million Christians' martyred for their faith since Jesus walked the earth), *Christian Today*, 25. junij 2014, www.christiantoday.com/article/70-million-christians-martyred-faith-since-jesus-walked-earth/38403.htm.

²¹⁷ Samuel Smith, ›V zadnjih desetih letih je bilo zaradi vere umorjenih več kot 900.000 kristjanov: Poročilo‹ (Over 900,000 Christians Martyred for Their Faith in Last 10 Years: Report), *Christian Post*, 16. januar 2017, www.christianpost.com/news/over-900000-christians-martyred-for-their-faith-in-last-10-years-report-173045/.

²¹⁸ ›50 držav, v katerih je najbolj nevarno slediti Jezusu v letu 2021‹ (The 50 Countries Where It's Most Dangerous to Follow Jesus in 2021), *Christianity Today*, 13. januar 2021, www.christianitytoday.com/news/2021/january/christian-persecution-2021-countries-open-doors-watch-list.html.

²¹⁹ *Razodetje* 6,9-11; 7,13-16; 12,10-11; 12,17; 13,7-10; 13,15; 14,12; 15,2-4; 17,6; 18,4-5; 18,24 in 19,1-2.

Mednarodna trgovina

... in da noben človek ne bi smel kupovati ali prodajati, razen, kdor je imel znamenje ali ime zvernika ali število njegovega imena.

– Razodetje 13,17

Pred novim tisočletjem ni bilo tehnologije, ki bi omogočala nadzor nad mednarodnim trgovanjem, kot je to mogoče danes, vendar lahko zdaj nekdo uporablja kreditno kartico v skoraj vsaki državi na svetu. Do poznih devetdesetih let prejšnjega stoletja takšna osnovna transakcija sploh ni bila mogoča. Zdaj med elektronskimi prenosi sredstev, kriptovalutami, spletnimi plačilnimi sistemi in gotovinskimi aplikacijami hitro prehajamo v popolnoma brezgotovinsko družbo. Ker je večina tega, kar je potrebno za popolno brezgotovinsko družbo, že vzpostavljena, ni potrebna domišljija, da bi razumeli, kako lahko antikrist nadzoruje nakupovanje in prodajo za tiste, ki zavračajo znamenje zvernika. Prizadevanja za brezgotovinsko poslovanje so med pandemijo COVID hitro napredovala, kar je spodbudilo poskuse nadzora nad kupovanjem in prodajo na podlagi cepljenja.²²⁰ Od tod ni daleč do predpisa, da bo moral vsakdo, ki bo želel kupovati ali prodajati, prejeti znamenje v desno roko ali v čelo, kar se že preizkuša.²²¹ Morda še nismo dosegli tega cilja, vendar se zdi, da smo mu že zelo blizu.

---

²²⁰ M. Sones. »Ne bomo silili v cepljenje, a naredili bomo tole. (We won't force vaccine; but here's what we will do).« *Israel Natl. News*, 26. november 2020, www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/292039.

²²¹ Meghan Roos. »Ljudem vsadijo mikročipe, ki vključujejo zapise o cepivih, ob novih omejitvah COVID« (People Get Microchips Implanted That Include Vaccine Records Amid New COVID Restrictions), *Newsweek*, 3. 12. 2021, <https://www.newsweek.com/people-get-microchips-implanted-that-include-vaccine-records-amid-new-covid-restrictions-1655916>.

Sodobni zračni promet in računalniška doba

Toda ti, oh Daniel, zakleni besede in zapečati knjigo, celó do časa konca. Mnogi bodo tekali sem ter tja in spoznanje se bo povečalo.

– Daniel 12,4 NASB

Prvi komercialni polet letala je bil opravljen leta 1949 (po drugi svetovni vojni in vrnitvi Izraela kot države). Do leta 2019 je bilo vsako leto opravljenih skoraj 40 milijonov letov, ki so prepeljali več kot 4 milijarde ljudi! Potovanja, ki so bila skoraj nemogoča ali so trajala več mesecev, se zdaj merijo v urah. Zgodovinsko gledano se je število ljudi, ki potujejo po svetu, eksponentno povečalo. Čeprav se Danielova izjava, da bodo mnogi »tekali sem ter tja«, morda ne sliši veliko, toda če jo upoštevamo v kontekstu sodobnih potovanj, si težko predstavljamo boljši način, kako bi lahko to povedal. Intel je prvi mikročip dal na trg leta 1969 in skoraj pet desetletij se je hitrost računalnikov vsaki dve leti podvojila. Verjetno je ta hitrost končno dosegla meje silicijevih integriranih vezij, vendar večina ljudi pričakuje, da se bo računalniška moč z novimi tehnologijami nekako še naprej povečevala tudi v bližnji prihodnosti.²²² Do leta 2012 so zmogljivosti shranjevanja podatkov dosegle neizmerno zmogljivost. Zmogljivost shranjevanja podatkov v »Bumblehive« NSA se zdaj meri v jotabajtih, pri čemer je en jotabajt (YB) ena milijarda terabajtov (TB).²²³ Skoraj vse, kar se danes zgodi v digitalni obliki, je nekje zabeleženo. Podjetja in vlade pa se s programiranjem umetne inteligence učijo, kako vse te podatke uporabiti. Nemogoče je razumeti, koliko podatkov dnevno ustvarimo, vendar bi moralo biti enostavno razumeti, da je le vprašanje časa, kdaj jih bodo zlobni ljudje začeli zlorabljati. Na

---

²²² M. Peckham, »Propad Moorovega zakona: Fizik pravi, da se to že dogaja« (The Collapse of Moore's Law: Physicist Says It's Already Happening), *TIME*, 1. maj 2012, <https://techland.time.com/2012/05/01/the-collapse-of-moores-law-physicist-says-its-already-happening/>.

²²³ <https://nsa.gov1.info/utah-data-center/index.html>

koncu bodo podatki, ki se zbirajo, povzročili konec svobodnih družb, saj bodo imele vlade vse informacije in programsko opremo, ki jih potrebujejo za spremljanje in nadzorovanje vhodnih in izhodnih podatkov ljudi.

Nič takega še ni bilo videno na zemlji, a če upoštevamo preprosto prerokbo, ki jo je zapisal Daniel, da bodo mnogi *›tekali sem ter tja in spoznanje se bo povečalo,‹* se zdi, da se to ujema z dejanskim stanjem. In Danielova prerokba, zapisana pred več kot 2500 leti, pravi, da se bodo te stvari zgodile v *›času konca‹*.

Nastop jedrskega orožja

Vrstica v Zaharija morda namiguje na strašljivo, nadnaravno Božjo sodbo v zadnjih dneh, vendar je druga možna razlaga za opisano vrsto kuge (ki je v starodavnih časih ne bi poznali) jedrska eksplozija. Bog je ustvaril radioaktivne elemente, vključno z uranom in plutonijem. Brez njih jedrsko orožje ne bi bilo mogoče. Ali lahko domnevamo, da ko je Bog ustvaril te elemente, ni vedel, za kaj bodo ti elementi uporabljeni? Seveda ne. Prav tako je bil natančen glede tega, kje jih je v zemeljski skorji razporedil in je nadzoroval njihovo širjenje. Zdi se verjetno, da bi ti elementi lahko imeli mesto v dogodkih ob koncu časov, zlasti če upoštevamo situacije, kot so npr: 1) ruski predsednik Vladimir Putin, ki je svoje jedrske sile po začetni invaziji na Ukrajino leta 2022 postavil v stanje visoke pripravljenosti,²²⁴ 2) številni neuspešni poskusi nadzora nad iranskim jedrskim programom od začetka leta 2000, 3) naraščajoči jedrski arzenal Kitajske,²²⁵

---

²²⁴ S. Raskin. ›Putin postavlja ruske jedrske sile v stanje visoke pripravljenosti, saj se napetosti z Zahodom povečujejo‹ (Putin puts Russia's nuclear forces on high alert as tensions rise with West), *New York Post*, 27. 2. 2022, <https://nypost.com/2022/02/27/putin-puts-russias-nuclear-forces-on-high-alert-as-tensions-rise-with-west/>.

²²⁵ Mark Moore. ›Kitajska širi svoje jedrsko orožje hitreje, kot je bilo napovedano: Pentagon‹ (China expanding its nuclear weapons force faster than predicted: Pentagon), *New York Post*, 3. november 2021,

in 4) obstoječi jedrski arzenali, ki jih imata Severna Koreja in Pakistan. Ker ima toliko sovražnih držav jedrsko orožje, njegova uporaba v prihodnji tretji svetovni vojni ni nepredstavljiva. Zato je njihovo odkritje v tej sodobni dobi še eno možno znamenje, da se nahajamo v zadnjem od ›zadnjih dni‹.

To pa bo kuga, s katero bo Gospod udaril vsa ljudstva, ki so se borila zoper Jeruzalem. Njihovo meso bo zgnilo, medtem ko stojijo na svojih stopalih in njihove oči bodo zgnile v njihovih jamicah in njihov jezik bo zgnil v njihovih ustih.
– Zaharija 14,12

Vrnitev v Babel

Videli smo, da so ti zadnji dnevi postali podobni Noetovim dnevom ter Sodomi in Gomori, vendar so začeli spominjati tudi na dni po potopu, ko so se vsi ljudje zbrali pri stolpu Babel. Iz te ene zgodbe lahko razberemo marsikaj, vendar le, če jo prepoznamo kot resnično zgodovino.

Celotna zemlja pa je bila enojezična in enega govora. Pripetilo se je, ko so potovali od vzhoda, da so našli ravnino v šinárski deželi in tam so prebivali. Rekli so drug drugemu: »Pojdimo, delajmo opeko in jih temeljito žgimo.« In opeko so imeli za kamen, blato pa so imeli za malto. Rekli so: »Pojdimo, zgradimo si mesto in stolp, čigar vrh bo lahko segal do neba in naredimo si ime, da ne bomo razpršeni naokoli po obličju celotne zemlje.« Gospod pa je prišel dol, da vidi mesto in stolp, ki so ga gradili človeški otroci. Gospod je rekel: »Glej, ljudstvo je eno in vsi imajo en jezik in to so začeli delati in zdaj ne bo nič zadržano pred njimi, kar so si domislili storiti. Pojdimo, gremo dol in jim tam zmešajmo njihov jezik, da ne bodo mogli razumeti govora drug drugega.« Tako jih je Gospod od tam razkropil naokoli po obličju celotne zemlje in

prenehali so graditi mesto. Zato je ime tega mesta imenovano Babel, ker je tam Gospod zmešal jezik vse zemlje, in od tam jih je Gospod razkropil naokoli po obličju vse zemlje.

– 1. Mojzesova knjiga 11,1-9

Če tega podatka ne upoštevamo v celoti, je za razlago starodavne preteklosti neuporaben. Vendar, ko 11. poglavje Prve Mojzesove knjige razumemo kot zgodovino, začne biti veliko človeške zgodovine smiselno. Na primer, v času gradnje Babela (po moji oceni okoli leta 2150 pr. Kr.) sta bili pri graditeljih Babela dve ključni značilnosti, ki sta pomembni tudi za današnji čas. Prvič, vsi so delali skupaj in govorili en jezik. Drugič, Bog je rekel, da če bodo tako delali še naprej ne bo *›nič zadržano pred njimi, kar so si domislili storiti.<*

Zanimivo je, da Sveto pismo pravi, da so na začetku vsi govorili isti jezik. To je logično tako s svetopisemskega, kot tudi z evolucijskega vidika. Zakaj? Ker se jezika naučimo od svojih staršev. V skladu s tem bi morali imeti vsi jeziki na Zemlji skupen koren. Vendar tega ne opazimo.²²⁶ Obstaja več jezikovnih družin, ki imajo popolnoma različne strukture.²²⁷ To je težko razložiti, razen če predpostavljamo, da so ljudje neodvisno in spontano razvili jezik na drug način, tako da ga niso prenesli od svojih staršev – scenarij, ki nima dokazov, ki bi ga podpirali. Edina izjema je nekaj jezikov, ki so se teoretično razvili kot intelektualne dejavnosti, in tisti, ki so se sčasoma spremenili in se preoblikovali ali sintetizirali z drugimi jeziki; toda ker je na planetu več ljudi kot kdaj koli prej, še vedno hitro izgubljam jezike in ne

---

²²⁶ Kevin May. ›Pogovorna točka‹ (Talking point), *Creation* 23(2):42-45, marec 2001.

²²⁷ Bodie Hodge. ›Babilonski stolp: Kulturna zgodovina naših prednikov‹ (*Tower of Babel: The Cultural History of Our Ancestors*), (Master Books, 2016): 65-74; Werner Gitt, ›Izvor človeškega jezika‹ (Origin of Human Language). Answers in Genesis, 7. junij 2012, <https://answersingenesis.org/evidence-for-creation/22-the-origin-of-human-language-ob2/>.

pridobivamo novih.²²⁸ Zato je bolj smiselno verjeti, da je Bog pri Babelu ustvaril množico neverjetno raznolikih jezikov, kot pa verjeti, da je dobesedno na tisoče različnih jezikov nastalo spontano in samo od sebe.

Zakaj je to tako pomembno? Ker je mednarodni jezik znanosti zdaj angleščina. Pravzaprav je danes brez nje težko postati mednarodno priznan znanstvenik. Mislim, da bi bilo na področju naravoslovja težko celo doktorirati, če ne bi znali vsaj brati v angleščini. Postala je skupni jezik, ki ga uporabljajo skoraj v vseh pomembnih znanstvenih vedah. Seveda znanstveniki še vedno delajo in pišejo v svojih maternih jezikih, vendar se resno delo objavlja in razširja v angleščini. Čeprav torej na svetovni ravni nimamo skupnega jezika, ga znanost večinoma ima.

Drugič, glavni cilj vseh teh sodobnih tehnoloških dosežkov je v resnici ugotoviti, kako s pomočjo znanosti doseči naslednjo tako imenovano fazo evolucije in pridobiti večno življenje. Popularen način izražanja te ideje pa je preprosto transhumanizem – uporaba kloniranja, manipuliranje s človeškim genomom, razvoj naprednih materialov, kibernetika, umetna inteligenca, poskusi digitalizacije možganov itd. Razvojna prizadevanja teh tehnologij so na nek način usmerjena v pomoč človeku, da bi sam s pomočjo znanosti dosegel nesmrtnost.²²⁹ Ponovno gradimo stolp Babel, vendar tokrat človek sebe poskuša spremeniti v stolp.

---

²²⁸ Analogija za spremembe, ki smo jih opazili v jezikih, je spreminjanje struge reke skozi čas. S časom se lahko pot reke zelo spremeni, vendar je mogoče pot slediti skozi čas. Jeziki se ne pojavijo nenadoma od nikoder, lahko pa izumrejo in tudi izumrejo – trenutno presenetljivo hitro. Glej tudi: Luisa Maffi. »Ogroženi jeziki, ogroženo znanje« (Endangered Languages, Endangered Knowledge). *International Social Science Journal* 54, št. 173 (2002): 385-93.

²²⁹ Alexander Thomas, »Znanost o transhumanizmu: Kako bo tehnologija pripeljala do nove rase superinteligentnih nesmrtnih bitij« (The science of transhumanism: How technology will lead to a new race of super-intelligentimmortal beings), *Daily Mail*, 31. julij 2017, www.dailymail.co.uk/sciencetech/article-4747174/Transhumanism-lead-immortality-elite.html.

Čas je ~~blizu~~ tukaj

Nekateri menijo, da bi se lahko sedanja doba, ki traja že dva tisoč let, na videz počasi in neizprosno bližala koncu dni še naslednjih tisoč let.

Gospod ni počasen glede svoje obljube, kakor nekateri ljudje razumejo počasnost, temveč je do nas potrpežljiv, ne voljan, da bi se kdorkoli pogubil, temveč da bi vsi prišli do kesanja.

– 2 Peter 3,9

Gospodova potrpežljivost z nami se kaže v tem, da so stvari prišle tako daleč, a stolp, ki ga človek spet gradi, je zrasel v višino. V našem napuhu je to stolp, za katerega mislimo, da nam bo omogočil doseči zvezde. Vendar nam to ne bo uspelo. Tako kot je to storil pred več kot štiri tisoč leti, bo Bog tudi tokrat dopustil, da gredo stvari le do neke mere. Prejšnjič, ko je človek končno šel predaleč, se je Bog spustil in ga zaustavil ter ljudi razpršil po vsej zemlji. Mislim, da smo ob sedanjem tempu tehnološkega napredka blizu te točke. Če pogledamo celotno sliko teh zadnjih dni, si je zelo težko predstavljati, kako bi lahko stvari še naprej tehnološko napredovale, hkrati pa moralno (na globalni ravni) degradirale, ne da bi prišlo do večjega popravka. In edini, ki ima moč, da naredi tak popravek, je Bog sam. Res je, Gospod bi lahko ponovno izlil svojega Duha na vse človeštvo, da bi nas popravil, toda ali ni prav to tisto, kar pričakujemo za zadnje dni (*Joel 2,28*)? Glede na vse, kar vidimo v svetu, in glede na podobnosti s tem, kar je bilo prerokovano, smo lahko prepričani, da to ne bo še ena globalna ponastavitev, kot je bil stolp Babel.²³⁰ Tokrat Jezus prihaja na oblakih, z močjo in veliko slavo. Prihaja, da bi sodil zemeljskim

---

²³⁰ Vsekakor ni upanja za »Veliko ponastavitev« (Great reset) Svetovnega gospodarskega foruma (www.weforum.org/great-reset) ali program »Build Back Better« v ZDA (www.whitehouse.gov/build-back-better/). Z njima se bodo stvari samo poslabšale, ne izboljšale, in nikoli ne bosta mogla popraviti tega, kar je na tem svetu resnično pokvarjeno.

kraljestvom in vzpostavil svojo vladavino na planetu Zemlja, iz Jeruzalema – in z njim bomo vladali tisoč let. Ura je pozna. Zdaj je čas, da se prebudimo iz našega dremanja, saj se približuje naše odrešenje (*Pismo Rimljanom 13,11*). [*Če se vam je zdelo, da je karkoli od tega, kar sem pravkar povedal, prepričljivo, počakajte, da preberete naslednji dve poglavji ...*]

In ker poznamo čas, da je sedaj skrajni čas, da se prebudimo iz spanja, kajti sedaj je naša rešitev duš bližje, kakor ko smo [začeli] verovati.

– **Rimljanom 13,11**

*Afrika in Evropa z razdalje milijon kilometrov, ki jo je posnela
Nasina Earth Polychromatic Imaging Camera (EPIC),
6. julij 2015. {{PD-USGov}}*

8

STAROST ZEMLJE IN TISOČLETJE

VELIKO KRISTJANOV JE, KI DVOMIJO O namenu tisočletne Kristusove vladavine na zemlji, ki je omenjena v 20. poglavju Razodetja. Sprašujejo se, ali gre za dobesednih tisoč let ali pa je to mišljeno v prenesenem pomenu. Če predpostavimo, da naj bi bil prenesen pomen, ga včasih razumejo kot namig na nedoločeno obdobje, ko bo Kristus vladal po svojem telesu, Cerkvi, preden se bo vrnil in prinesel končno sodbo ter *>novo nebo in novo zemljo<* (Razodetje 21,1). Toda zakaj ga ne bi mogli preprosto razumeti kot dejansko obdobje tisoč let, kot pravi Sveto pismo?

Dobesedno ali preneseno?

V drugem poglavju smo spoznali, da je dobesedni pogled na tisočletje izražen v najstarejših cerkvenih spisih. Videli pa smo tudi, da se je že v tretjem stoletju cerkvene zgodovine začel razvijati prenesen pogled. Če si ne bi ogledali, kako so se prerokbe dobesedno izpolnile v svetopisemskih časih (kot smo to storili v prvem poglavju) ali v sodobnem času (kot smo to storili v prejšnjih poglavjih), bi zlahka razpravljali o možnih razlagah katerega koli preroškega odlomka v Svetem pismu. Ali je

dobeseden? Ali je prenesen? Toda vedno je opazovanje dobesednih zgodovinskih dogodkov, ki se ujemajo z dogodki, opisanimi v Svetem pismu, tisto, zaradi česar ljudje spoznajo, da se je prerokba izpolnila. Ali je imel kateri od teh preteklih dogodkov tudi figurativno izpolnitev? Da! Toda figurativni pomen ne more razveljaviti ali nasprotovati dobesednemu. Morata se dopolnjevati, saj Bog ne nasprotuje samemu sebi.

Zakaj se torej tako borimo za dobesedno branje prerokb in zakaj mnogi vztrajajo, da jih je treba razumeti le v prenesenem pomenu? Ugotavljam, da je to običajno zato, ker 1) si ne moremo predstavljati, kako bi se prerokba lahko dobesedno izpolnila, zato se dobesedni pomen zdi nesmiseln, ali 2) preprosto nimamo vere (ali smo neverni), da bi Bog storil to, kar predvideva dobesedni pomen. To ne pomeni, da poleg dobesedne izpolnitve ne more obstajati tudi preneseno spoznanje, ki v dobesednem pomenu okrepi razumevanje prerokbe. Mislim, da je to dobro – vendar mora preneseni smisel krepiti, ne pa mu nasprotovati.

Te točke izpostavljam zato, ker je vprašanje o tisočletju povezano tudi s starostjo zemlje; in tako kot o tisočletju se ljudje sprašujejo tudi o tem, ali je Božji opis tedna stvarjenja dobeseden ali prenesen. To vprašanje se torej ne pojavlja samo pri preroštvih. Mnogi kristjani se sprašujejo o resnični znanstveni starosti zemlje in skušajo uskladiti zapise rodovnikov, navedenih v Svetem pismu, z ugotovitvami znanstvenikov, ki menijo, da je zemlja stara več milijard let. Eden od načinov, kako poskušajo uskladiti neskladje, je, da domnevajo, da je Geneza bolj alegorična kot dobesedna.

Tisoč let je kot dan in teden stvarjenja

Kot sem povedal v drugem poglavju, so zgodnji cerkveni očetje verjeli, da se bo sedanja doba končala, ko bo svet star šest tisoč let. Svoje prepričanje so podkrepili z vrsticami, ki nam pravijo, da je pri Bogu dan kot tisoč let. Eno najdemo v Psalmih, drugo pa v

drugem Petrovem pismu. Ne vemo ali so to razlago učili apostoli, vendar je bila zapisana že leta 100 v Barnabovem pismu, potrdili pa so jo Irenej, Hipolit in mnogi drugi.²³¹

Kajti tisoč let v tvojem pogledu je samo kakor včerajšnji dan, ki je minil in kakor straža v noči.
– Psalm 90,4

Toda ljubljeni, ne bodite nevedni o tej eni stvari, da je en dan z Gospodom kakor tisoč let in tisoč let kakor en dan. – 2 Peter 3,8

Prvi cerkveni očetje so učili, da tako kot je Bog ustvaril svet v šestih dneh in nato sedmi dan počival, bo Kristusova vrnitev prišla po šest tisoč letih, ko bo nastopil zadnji tisočletni šabatni počitek, ki se nanaša na tisočletno vladavino Kristusa na zemlji. Priznavam, da je to divja zamisel. Vendar si še enkrat pogledjmo, kako jo je razložil zgodnji cerkveni oče Hipolit. [*Ne pozabite, da je bil učenec Ireneja, ki je bil učenec Polikarpa, ki je bil učenec apostola Janeza.*] Hipolit seveda ni nezmotljiv, vendar njegovi spisi ohranjajo nekaj najzgodnejših znanih izrazov o poslednjih časih preroških prepričanj Cerkve.

Ker so časi zapisani od nastanka sveta in se štejejo od Adama, nam jasno določajo zadevo, s katero se ukvarja naša preiskava ... Šest tisoč let mora preteči, da lahko nastopi šabat, počitek, sveti dan, »na katerega je Bog počival od vseh svojih del«. Šabat je namreč prispodoba in simbol prihodnjega kraljestva svetih, ko bodo »kraljevali s Kristusom«, ko bo prišel iz nebes, kot pravi Janez v svoji Apokalipsi: kajti »dan pri Gospodu je kot tisoč let«. Ker je torej Bog v šestih dneh ustvaril vse stvari, sledi, da se mora izpolniti šest tisoč let.

– **Hipolit iz Rima** (ok. leta Gospodovega 220)²³²

---

²³¹ Vsi viri za to so v drugem poglavju.

²³² Coxe. *Pred-nicejski očetje (Ante-Nicene fathers)*, Hipolit, fragmenti iz komentarjev, 5. knj., 179.

Kaj nam pove ta odlomek? Hipolit je verjel, da šest dni stvarjenja predstavlja 6000 let svetovne zgodovine in da je treba starost zemlje šteti od Adama. Prav tako sta starost zemlje in tisočletna Kristusova vladavina povezani ideji. Zgodnji cerkveni očetje so verjeli, da obstaja povezava med temi stvarmi in šabatnim modelom šestih dni dela in enega dneva počitka.

Jasno je, da so zgodnji cerkveni očetje verjeli v mlado zemljo. Ko sem raziskal vprašanje, ali je stališče mlade zemlje z znanstvenega vidika resnično racionalno, lahko z vso vnemo zatrdim, da je. Sekularni znanstveniki so pogosto trdili, da imajo dokaz, da mora biti Zemlja stara milijarde let. Toda večina tega, kar se dandanes imenuje »znanstveni dokazi«, so le mnenja, sklepi in zaključki znanstvenikov, ki jih predstavljajo kot neizpodbitna dejstva. Večina znanstvenikov preprosto predpostavlja stališče, da je Zemlja stara, nato pa po krožni logiki predlaga dokaze, da je temu tako. Znanstveniki, ki se ukvarjajo z mlado zemljo, pa najprej verjamejo pričevanju Svetega pisma, nato pa se lotijo preučevanja podatkov, da bi ugotovili, ali je kaj, kar bi nasprotovalo hipotezi o mladi zemlji. [*To je zelo drugačen pristop, čeprav se morda zdi, da gre v bistvu za isto stvar.*] V vsakem primeru se vse trditve, da je hipoteza o stari zemlji dokazana, opirajo na predpostavke, ki jih: 1) res ni mogoče preizkusiti ali dokazati in 2) so manj smiselne kot predpostavke o mladi zemlji.²³³

---

²³³ Tistim, ki se še vedno spopadajo z idejo o mladi zemlji, priporočam, da si ogledajo te knjige: Ham in Bodie Hodge. »*Poplava dokazov: 40 razlogov, zakaj sta Noe in barka še vedno pomembna*« (A Flood of Evidence: 40 Reasons Noah and the Ark Still Matter), (New Leaf Publishing, 2016); Andrew A. Snelling. »*Zemljina katastrofalna preteklost: geologija, stvarjenje in potop*« (Earth's Catastrophic Past: Geology, Creation & the Flood), 2 knj. (Institute for Creation Research, 2009); Morris, Henry M. »*Zapis iz Geneze: Znanstveni in nabožni komentar knjige začetkov*« (The Genesis record: A scientific and devotional commentary on the book of beginnings) (Baker Book House, 1979); Danny R. Faulkner. »*Ustvarjeno vesolje: Kaj Sveto pismo odkriva o astronomiji*« (The Created Cosmos: What the Bible Reveals About Astronomy), (Master Books, 2016).

Starost Zemlje ali število let od Adama

O starosti Zemlje pa lahko razmišljamo tudi na drug način, in sicer na podlagi teorije vrzeli. Ta domneva, da je na zemlji obstajala doba, ki je bila izbrisana, ko so Satan in njegovi angeli padli.²³⁴ Teorija pravi, da bi v 1 Mz 1,2, ko piše, da je bila »zemlja brez oblike ter prazna«, lahko prevedli »postala brez oblike«, kar pomeni, da je postala brez oblike, ker jo je Bog uničil in predelal, namesto da bi jo na novo ustvaril. Ne želim, da bi to poglavje obravnavalo to idejo, ampak bom rekel le, da 1) ne verjamem, da je vrzel potrebna za uskladitev znanstvenih podatkov s trditvijo o mladi zemlji, 2) teorija temelji izključno na domnevah in »branju med vrsticami«. Ne najdemo je v izrecnem nauku Svetega pisma, kar jo uvršča na področje mitov (1 Tim 1,4 in Tit 1,14), in 3) opis brez oblike in praznine bi veljal tudi za zemljo, ki bi bila na novo ustvarjena s popolnim premerom, rotacijo, naklonom, magnetosfero, ionosfero, orbito in notranjo strukturo s staljenim jedrom, hkrati pa bi bila polna dragih kovin, draguljev, mineralov itd. – vendar bi bila na zunaj brez oblike in praznine, kot popolno prazno platno. Kljub temu, ne glede na to, ali štejemo časovno vrzel pred Adamom ali ne, ideja iz tega poglavja še vedno velja – v obeh primerih lahko štejemo šest tisoč let od Adama, kar ustreza prvim šestim dnevom tedna stvarjenja.

Če preučujemo rodoslovne zapise in datume, navedene v Svetem pismu (v Stari in Novi zavezi), ter dobesedno upoštevamo poročila, bi moralo biti stvarjenje Adama in sveta najpozneje leta 4004 pr. Kr. Ta datum izhaja iz najpogosteje navajanega vira za izračun starosti Zemlje na podlagi Svetega pisma, ki ga je okoli leta 1650 naredil James Ussher.²³⁵ Od časa, ko je James Ussher

---

²³⁴ Jack W. Langford. »Vrzel ni teorija: Preučitev prvega poglavja Geneze« (The Gap is Not a Theory: An Examination of the First Chapter of Genesis), (Xlibris, 2011).

²³⁵ James Ussher, Larry Pierce in Marion Pierce. »Letopisi sveta« (The Annals of the World), (New Leaf Publishing Group, 2003).

naredil svojo kronologijo, je bilo narejenih veliko arheoloških napredkov, zato mislim, da datum, ki je poznejši od 4004 pr. Kr. ni več vzdržen. Vendar pa po podobni metodi, ki uporablja datume iz Svetega pisma skupaj s sodobnimi arheološkimi kronologijami, in po lastni matematiki dobim najmanjši datum stvarjenja 3959 pr. Kr. in največji datum 3980 pr. Kr. To pomeni, da je leta 2022 od stvarjenja Adama minilo med 5980 in 6001 leti, kar mi pove, da smo v zadnjem odštevanju do dovršitve dobe, ki so jo nakazali prvi cerkveni očetje.

Prikažimo števila

Ne želim dolgočasiti ljudi, vendar vam bom v tem delu pokazal, kako sem prišel do svojih števil. Izračune bom prikazal le v skrajšani različici, vendar sem vključil vsa sklicevanja, tako da lahko po želji opravite celoten postopek. Obstaja nekaj mest, ki so lahko nekoliko zahtevnejša, o katerih bom prav tako razpravljal. [*Če se vam ne ljubi preračunati skozi izračune, jih lahko preletite ali preskočite.*]

V 5. poglavju Prve Mojzesove knjige je opisan rodovnik od Adama do Noeta in njihova starost, ko so se rodili njihovi sinovi in ko so umrli. Najdlje živeči človek, zapisan v tej knjigi, je Metuzalem, za katerega beremo, da je umrl v starosti 969 let.²³⁶ Zaradi tako dolgega življenja nekateri sklepajo, da ti zapisi niso dobesedni, ampak se je po potopu življenjska doba takoj začela krajšati.²³⁷ V 6. poglavju Prve Mojzesove knjige beremo, da je Bog izjavil, da bo omejil človeška leta na sto dvajset let, in po smrti

---

²³⁶ Če izračunate, je Metuzalem umrl tik pred potopom, Noetov oče Lameh je umrl vsaj pet let pred potopom – Bog je počakal s potopom zemlje, dokler niso ostali samo pravični ljudje, torej dobesedno Noe in njegova družina.

²³⁷ Sem je umrl pri 600 letih, Arpahšád pri 438, Šelá pri 433, Eber pri 434, Peleg pri 239, Regu pri 239, Serúg pri 230, Nahór pri 148, Terah pri 205, Abraham pri 175, Izak pri 180, Jakob pri 147 in Jožef pri 110 letih.

Mojzesa, ki je umrl, ko je bil star sto dvajset let, v Svetem pismu ne beremo o nikomer, ki bi živel več kot 120 let.²³⁸

Gospod je rekel: »Moj duh se ne bo vedno prepiral s človekom, kajti on je prav tako meso, vendar bo njegovih dni sto dvajset let.«
– 1. Mojzesova knjiga 6,3

Če torej te starosti vzamemo dobesedno in seštejemo rojstne starosti desetih generacij, naštetih v 5. poglavju Prve Mojzesove knjige 5, dobimo skupno 1656 let od stvarjenja Adama do potopa, ko je bil Noe star 600 let.²³⁹

Noe je bil star šeststo let, ko je bila na zemlji poplava vodá.
– 1. Mojzesova knjiga 7,6

---

²³⁸ Nekateri berejo 1 Mz 6,3 le kot napoved, da bo Bog v 120 letih potopil zemljo. Vendar pa ni nobenih preverljivih svetopisemskih ali zunajbiblijskih pričevanj o ljudeh, ki bi živeli dlje kot 120 let po tem, ko je bila Tora napisana in razglašena človeštvu. Seveda obstajajo legendarna pričevanja, vendar nič resnično verodostojnega. (Edina možna izjema je Jeanne Calment (1875-1997), vendar obstajajo dobri razlogi za dvom, da je res dočakala 122 let (glej: www.lifespan.io/news/valery-novoselov-investigating-jeanne-calments-longevity-record/). Leta 2021, ko bo na planetu živelo skoraj 8 milijard ljudi in bo na voljo vrsta naprednih načinov zdravljenja, bo najstarejša živeča oseba na svetu Kane Tanaka, stara 118 let. To nam daje trdne zunanje dokaze, da je človeška življenjska doba res omejena na 120 let, in nam daje podlago za razumevanje, zakaj je zdaj starost toliko krajša kot pred potopom. Omejitve življenjske dobe človeka po potopu lahko razumemo tudi s konceptom genetske entropije, saj se naša DNK z vsako novo generacijo nenehno slabša. [Glej: J. C. Sanford. *Genetska entropija (Genetic Entropy)* (FMS Publications, 2014).

²³⁹ Adam je bil ob rojstvu Seta star 130 let, ki je bil ob rojstvu Enóša star 105 let, ki je bil ob rojstvu Kenána star 90 let, ki je bil ob rojstvu Mahalaléla star 70 let, ki je bil ob rojstvu Jereda star 65 let, ki je bil ob rojstvu Henoha star 162 let, ki je bil ob rojstvu Matuzalema star 65 let, ki je bil ob rojstvu Lameha star 187 let, ki je bil ob rojstvu Noeta star 182 let, ki je bil ob potopu star 600 let, kar je 1.656 let.

Nato se ponovno vrnimo v 11. poglavje Prve Mojzesove knjige, kjer nam je povedano o rodovnikih od Sema do Abrama, pri čemer dobimo dva podatka. Prvič, da je bil Sem star sto let, ko se mu je rodil sin *Arpahšád*, in drugič, da je bilo to dve leti po potopu.

To so Semovi rodovi. Sem je bil star sto let in dve leti po poplavi je zaplodil Arpahšáda.

– 1. Mojzesova knjiga 11,10

Po potopu je do rojstva Teraha (1 Mz 11) minilo še devet generacij. Če seštejemo starosti očetov ob rojstvu njihovih sinov in uporabimo dve leti po potopu kot število za Arpahšáda, dobimo 222 let.²⁴⁰ Toda tu nastopi prvi izziv. Ne vemo, koliko je bil Terah star, ko se je rodil Abram. Razen če so bili Abram, Nahór in Harán trojčki. Vemo le, da se je eden od njih rodil, ko je imel Terah 70 let, ne vemo pa, kateri. Povedano nam je tudi, da je Terah umrl pri 205 letih in da je živel v Haránu. Za to nam manjka nekaj ključnih informacij, le da nam ključ poda Štefan v svojem govoru pred sanhedrinom v 7. poglavju Apostolskih del.

Terah je živel sedemdeset let ter zaplodil Abrama, Nahórja in Harána.

– 1. Mojzesova knjiga 11,26

Terahovih dni je bilo dvesto pet let, in Terah je umrl v Haránu.

– 1. Mojzesova knjiga 11,32

Tedaj je [Abraham] prišel iz kaldejske dežele in prebival v Haránu; ko pa je bil njegov oče mrtev, se je od tam odpravil v to deželo, v kateri vi sedaj prebivate..

– Apostolska dela 7,4

---

²⁴⁰ Dve leti po potopu je Sem postal oče Arpahšáda, ki je bil ob rojstvu Šelaha star 35 let, ki je bil ob rojstvu Eberja star 30 let, ki je bil ob rojstvu Pelega star 34 let, ki je bil ob rojstvu Reguja star 30 let, ki je bil ob rojstvu Serúga star 32 let, ki je bil ob rojstvu Nahórja star 30 let, ki je bil ob rojstvu Teraha star 29 let, kar je 222 let.

Če vse to združimo, lahko ugotovimo, da je Bog dal Abramom obljubo po očetovi smrti, ko je bil Abram star 75 let in ga je Bog prosil, naj zapusti svojo deželo in odide v deželo Kánaan. To pomeni, da je bil Terah, ki je umrl pri 205 letih, star 130 let, ko se mu je rodil Abram. To je smiselno, saj vemo, da je Harán zgodaj umrl in da je njegov sin Lot postal potujoči Abramov spremljevalec. Harán naj bi bil veliko starejši od Abrama, zato je bil njegov sin Lot bolj Abramov sodobnik kot spremljevalec, saj sta si bila po starosti verjetno precej blizu. Od potopa do trenutka, ko je Abram zapustil deželo Harán in odpotoval v Kánaan, imamo skupaj 352 let. Potem pridemo do drugega izziva. Rodoslovna sled štetja starosti očetov ob rojstvu njihovih sinov se ob koncu Geneze ohladi. Kam se torej obrnemo? V Drugo Mojzesovo knjigo. Mojzes nam pove, da so Izraelci v Egiptu skupaj preživel 430 let, toda od kdaj naprej?

Torej začasno bivanje Izraelovih otrok, ki so prebivali v Egiptu, je bilo štiristo trideset let. Ob koncu štiristo tridesetih let se je pripetilo, celo prav na isti dan se je pripetilo, da so vse Gospodove vojske odšle iz egiptovske dežele. – 2. Mojzesova knjiga 12,40-41

Pavel v Pismu Galačanom odgovori na uganko. Pove nam, da se štetje začne z Abramom (Abrahamom), ko je Bog obljubil, da bo Abrama blagoslovil in ga naredil za očeta mnogih narodov. Kako to vemo? Ker je bil zakon uveden 430 let po obljubi. Prva Mojzesova knjiga 12,1-4 nam pove, da je bil Abram star 75 let, ko je od Boga dobil obljubo in se je odpravil iz Harána. Nato v Prvi Mojzesovi knjigi 12,10 beremo, da je bila, ko je Abram prišel v Kánaan, v deželi lakota, zato je po postanku v Betelu nadaljeval pot v Egipt. To pomeni, da se je štetje iz Druge Mojzesove knjige 12,40 začelo z Abramom in ne z Jožefom, kot so nekateri domnevali.

Torej obljube so bile izrečene Abrahamu in njegovemu semenu. Ni rekel: »In semenom,« kakor mnogim; temveč kakor enemu: »In tvojemu semenu,« ki je Kristus. In pravim to, da zaveze, ki je bila

prej potrjena od Boga v Kristusu, postava, ki je bila štiristo trideset let kasneje, ne more razveljaviti, da bi obljubo storila brez učinka.

– Galačanom 3,16-17

Gospod je torej rekel Abram: »Pojdi ven iz svoje dežele in iz svojega sorodstva in iz hiše svojega očeta v deželo, ki ti jo bom pokazal. Iz tebe bom naredil velik narod in blagoslovil te bom in tvoje ime naredil veliko in ti boš blagoslov. Blagoslovil bom tiste, ki te blagoslavlajo in preklel tistega, ki te preklinja, in v tebi bodo blagoslovljene vse družine zemlje.« Tako je Abram odšel, kakor mu je Gospod spregovoril in Lot je šel z njim. Abram pa je bil star petinsedemdeset let, ko je odšel iz Harána.

– 1. Mojzesova knjiga 12,1-4

V deželi pa je bila lakota in Abram je odšel dol v Egipt, da tam začasno prebiva, kajti lakota v deželi je bila boleča.

– 1. Mojzesova knjiga 12,10

Če vse to seštejemo, dobimo 2513 let do izhoda, ko so »Gospodove vojske odšle iz egiptovske dežele« in so se odpravili v obljubljeni deželo.²⁴¹ Naslednji pomemben datum, ki ga dobimo iz Svetega pisma, izhaja iz Prve knjige Kraljev. Povedano nam je, da je od izhoda do začetka gradnje Salomonovega templja minilo 480 let in da se je to zgodilo v četrtem letu Salomonovega vladanja. Od stvarjenja je torej minilo 2.993 let.

Pripetilo se je v štiristo osemdesetem letu, potem ko so Izraelovi otroci izšli iz egiptovske dežele, v četrtem letu Salomonovega kraljevanja nad Izraelom, v mesecu zivu, ki je drugi mesec, da je začel graditi Gospodovo hišo.

– 1 Kralji 6,1

Vendar pa nismo izračunali možnih preostalih mesecev iz starosti ali časov, ki so oštevilčeni le v celih letih. Kot primer vzemimo ali

---

²⁴¹ Če začnemo s 1656 leti do potopa, prištejemo 352 let od potopa do Abrama, prištejemo 75 let do Abramove obljube, prištejemo 430 let do izhoda, dobimo 2513 let.

je Adam dopolnil 130 let, ko je imel Seta, ali je bil star 130 let in pol ali skoraj 131 let? V skladu s tem je bila vsaka navedena dolžina časa verjetno z določenim številom dodatnih mesecev. To pomeni, da bi pri 23 datiranjih, ki jih uporabljamo, lahko upoštevali kar 20 dodatnih let. Razpon števila let od stvarjenja do začetka gradnje Salomonovega templja bi torej lahko znašal od 2.993 do 3.013 let.

Od tu lahko preidemo na izven-biblijske vire datiranja Salomonovega vladanja, ki naj bi trajalo od 971/970 do 931/930 pr. Kr.²⁴² Ti datumi veljajo za zanesljive, vendar imajo lahko tudi nekaj let napake. Toda če jih vzamemo za svoje, potem lahko, če od začetka Salomonovega vladanja odštejemo štiri leta in uporabimo datum 970 pr. n. š. (da bi upoštevali čas, ki je bil že upoštevan za začetek gradnje templja), dodamo 966 let in pridemo do 1. leta po. Kr. Tako dobimo datum stvarjenja med 3959 in 3980 pr. Kr.²⁴³ In če želimo nato izračunati starost Zemlje, te številke preprosto prištejemo trenutnemu letu. Leta 2022 je bila torej Zemlja stara med 5980 in 6001 leti.²⁴⁴

Na tej točki se morda kdo sprašuje, zakaj so Judje izračunali, da je bilo leto 2022 leto 5782/5783, če naj bi bilo pravo leto od stvarjenja med letoma 5980 in 6001. Odgovor je, ker svoj sedanji sistem datiranja utemeljujejo na delu rabina Yossija ben Halafta, ki je datum stvarjenja izračunal v svojem delu *Seder Olam*, ki je bilo prvič napisano okoli leta 160.²⁴⁵ Izračunal je, da je bil datum

---

²⁴² Kenneth Anderson Kitchen. *»O verodostojnosti Stare zaveze«* (*On the Reliability of the Old Testament*), (Wm. B. Eerdmans Publishing, 2006): 83.

²⁴³ 3980 pr. Kr. izhaja iz uporabe 971 namesto 970 za drugi izračun minus 4, plus 3013 let kot domnevno največje število let, vključno z neznanimi preostalimi meseci.

²⁴⁴ Pri štetju od 1. leta našega štetja moramo od datuma 2021 odšteti eno leto, zato vsakemu starostnemu obdobju dodamo 2020 let.

²⁴⁵ Heinrich W. Guggenheimer, *»Seder Olam: rabinski pogled na svetopisemsko kronologijo«* (*Seder Olam: the rabbinic view of biblical chronology*), (Rowman & Littlefield, 1998).

stvarjenja 7. oktober 3761 pr. Kr. (preračunano na sedanji gregorijanski koledar). Metoda rabina Halafte pa je bila povsem drugačna. Poskušal je določiti popolno kronologijo od stvarjenja do uničenja templja leta 70. Vendar je bilo to precej po tem, ko so bili uničeni vsi zapisi o templju, zato je bil brez kritičnih podatkov, ki bi mu pomagali pri izračunih v letih molka.²⁴⁶ Od takrat so znanstveniki po vsem svetu opravili neverjetno veliko dela pri obnovi starodavne kronologije, kar nam omogoča, da preskočimo leta, v katerih Sveto pismo molči o datiranju, kot ste videli zgoraj. Judje pa še naprej uporabljajo sedanji sistem datiranja, saj je ustaljen na podlagi več kot 1800 let stare tradicije. Na podoben način zdaj vemo, da se je Jezus verjetno rodil med letoma 5 in 4 pr. Kr., vendar tudi svojih sistemov datiranja nismo popravili, da bi to napako upoštevali.²⁴⁷ In končno, na podlagi datacije končnega odloka o obnovi in ponovni izgradnji Jeruzalema iz leta 1537 in 490 let Danielovih sedemdeset tednov [let] (glej 5. poglavje) lahko domnevamo, da bo svet leta 2027 star 6000 let. V tem primeru bi bilo stvarjenje sveta leta 3974 pr. Kr., kar pomeni, da smo od triindvajsetih datumov izbrali dodatnih 15 let zaradi preostalih mesecev in/ali da je v zunaj-biblijskem izračunu začetka Salomonovega vladanja leta 971/970 pr. Kr. možna majhna napaka.

---

²⁴⁶ S »tihimi leti« mislim na dogodke v Svetem pismu, ki niso povezani z datiranjem, in na leta med zadnjo knjigo Malahija in začetkom Nove zaveze.

²⁴⁷ Sistema datiranja (AD – anno domini; leta Gospodovega) in pr. Kr. (BC – pred Kristusom;) naj bi bil sinhroniziran z letom rojstva Jezusa Kristusa. Od tedaj se je poskušalo datiranje spremeniti v BCE (pred skupno dobo) in CE (skupna doba), pri čemer naj sklicevanje na Kristusovo rojstvo ne bi bilo več relevantno. Kot lahko razberete iz moje uporabe BC in AD, sem se odločil, da ne bom upošteval nove konvencije.

Dnevi stvarjenja in človeška zgodovina

Drug možen način, kako gledati na analogijo tisoč let za vsak dan stvarjenja, je, da tudi dneve stvarjenja primerjamo z glavnimi dogodki v človeški zgodovini. Nekaterim se bo to morda zdelo pretirano, kar je v redu. Nič v tem razdelku ne spremeni ali razbije argumenta o starosti Zemlje, ki je bil predstavljen zgoraj. Toda če vemo, da sedmi dan, šabatni dan, predstavlja prihodnje tisočletno tisočletje, se zdi verjetno, da so tudi drugi dnevi stvarjenja lahko metaforično predstavljeni s preteklimi dogodki v človeški zgodovini. [*Morda bo treba to še malo premisliti, toda bolj ko sem o tem razmišljal, bolj sem začel videti verjetne povezave. Tudi s tem delom se nekateri morda ne bodo strinjali, saj se za razliko od drugih stvari, ki sem jih predstavil, to morda zdi precej abstraktno. Kljub temu sem menil, da bi bilo vredno, da o tem ljudje razmislijo.*]

PRVI DAN je Bog ›rekel: »Naj bo svetloba.« In bila je svetloba.‹ Ta uvodni stavek v Prvi Mojzesovi knjigi 1,3 zaobjema celotno Božje stvarjenje ter oblikovanje moškega in ženske po Božji podobnosti. In še v prvem dnevu beremo, da je Bog ločil svetlobo od teme ter svetlobo imenoval dan in temo noč. Na podoben način sta v rajskem vrtu Adam in Eva prvič grešila, ko sta jedla z drevesa spoznanja dobrega in zla. S teološkega vidika smo seznanjeni z idejo, da je treba ločiti pobožno od brezbožnega in da greh prinaša smrt, tako kot je bila tema ločena od svetlobe. Prav tako beremo, da so na zemlji tako hudobni, ki hodijo po Kajnovi poti, kot tudi pravični, ki hodijo po poti Abela in Setovih potomcev. To opisuje prvih tisoč let človeške zgodovine.

DRUGI DAN je Bog ustvaril nebesni svod in ločil vodo nad nebesnim svodom od vode pod nebesnim svodom. Na podoben način bomo v naslednjih tisoč letih človeške zgodovine videli, kako Bog ločuje pravične od grešnikov, ko bo s pomočjo vode poplaval vso zemljo. Svet v tem obdobju ponovno vidi čas, ko

obstaja le prostranstvo vode nad nebesnim svodom in prostranstvo vode pod nebesnim svodom. In tako kot je Bog ločil prostranstvo neba, je tudi človeškim letom postavil mejo, ki je ni bilo mogoče preseči. Kasneje, v stoletjih po potopu, je Bog pri babilonskem stolpu ponovno ločil človeka in ga razpršil po zemeljski obli (1 Mz 11). Tako dogodki drugega dne ponovno služijo kot primerna prisposoba za starost človeka v naslednjih tisoč letih človeške zgodovine.

TRETJI DAN JE Bog naredil, da se je pojavila suha zemlja in da je na njej zraslo rastlinje. In na enak način je Bog na začetku tretjega tisočletja zemlje Abrahamu razodel obljubljeno deželo in prisegel, da jo bo dal njemu in njegovim potomcem za vedno (1 Mz 12). In tako kot je Bog povzročil, da je po vsej zemlji rasla in uspevala vegetacija, je tudi Abrahamu povedal, da bo oče mnogih narodov (1 Mz 17), ki jih bo toliko kot zvezd na nebu (1 Mz 15,5), in da bodo po njem blagoslovljeni vsi narodi na zemlji (1 Mz 18,18).

ČETRTI DAN JE Bog ustvaril luči na nebu, da bi ločile dan od noči, označevale letne čase in služile kot znamenja. Podobno je Bog ustanovil Davidovo kraljestvo (2 Sam 7) in postavil tempelj v Jeruzalemu (1 Kr 8), ki je bil od takrat naprej znamenje za narode sveta. Izraelci so bili tudi razpršeni po vsem svetu, kot izgnanci v času Nebukadnezarja, kot zvezde, razpršene na nebu. In končno, pred koncem te četrte zemeljske dobe so se besede prerokov uresničile s prihodom Kristusa, Svetlobe sveta.

PETI DAN je Bog ustvaril prva živa bitja, morske ribe in zračne ptice. Na podoben način je ob začetku petega tisočletja zemlje na križu umrl Božji edinorojeni sin, da bi svetu prinesel življenje, in rodila se je Cerkev. Morje lahko razumemo kot simbol narodov,²⁴⁸ ptice v zraku pa lahko simbolizirajo tudi raznolikost narodov.²⁴⁹

---

²⁴⁸ Sveto pismo, ki potrjuje to povezavo, je na voljo v: Ps 65,7; Iz 17,12; Iz 60,5; Ezk 26,3 in Ezk 32,2.

²⁴⁹ To prisposobo lahko vidimo v Ezk 17,23 in 31,6 ter Dan 4,20-22.

V tem času vidimo rast zgodnje Cerkve in evangelizacijo narodov. V petem dnevu se pojavijo prva bitja, ki imajo v sebi dih življenja (1 Mz 1,30 in Job 33,4). Prav tako je kruh življenja vstopil na svet po Jezusu Kristusu (Jn 6,51; Jn 14,6; Apd 17,25).

ŠESTI DAN beremo, da je Bog ukazal zemlji, naj rodi živa bitja po svojih vrstah, in da je Bog ustvaril človeka po svoji podobi, da bi vladal morskim ribam, pticam v zraku in vsem bitjem, ki se gibljejo po zemlji. Vzporedno s tem vidimo nadaljnjo rast Cerkve v mogočno silo. Šesto tisočletje zemlje opredeljujeta rast zahodne civilizacije in napredovanje evangelija po vsej zemlji. Vrhunec je doseglo z vrhovi britanskega imperija in pozneje ameriške dobe. Prav tako vidimo, da zemlja doseže svojo polnost s skoraj osmimi milijardami prebivalcev, ko pridemo na konec šestega tisočletja. Ko se približujemo temu zadnjemu dnevu stvarjenja, pa se vračamo tudi k padcu človeka v vrtu. Vemo, da Edena ne moremo obnoviti sami, zato se svet spet spušča v greh in temo. Jezus Kristus, Gospod Gospodov in Kralj kraljev, se mora kmalu vrniti z nebeško vojsko, da bi izvršil sodbo nad hudobnimi in vzpostavil svoje kraljestvo nad vsem, kar se giblje na obličju zemlje.

SEDMI DAN JE Bog počival. Čeprav so zdaj stvari videti temne in mračne, vemo, da bo kmalu prišel obljubljeni šabatni počitek. Ko bo Kristus premagal narode, bo na zemlji za tisoč let vzpostavil svojo vladavino. V tem času bo prenovil zemljo, končal vojne in spore ter človeštvo bo uživalo v času miru in blaginje brez primere.

Od vseh dni stvarjenja ima sedmi dan najbolj jasno in utemeljeno metaforično povezavo. Morda raje, kot da gledamo vsak dan posebej za vsako tisočletje, je analogija mišljena, da se vidi kot skupek – kar pomeni, da so povezave morda veljavne, vendar je bilo prvih šest dni stvarjenja namenjeno obravnavanju vseh skupaj in ne oddvojeno, kot smo to poskušali storiti tukaj. V vsakem primeru se zdi, da obstajajo nekatere izjemne vzporednice, ko dneve stvarjenja primerjamo z glavnimi dogodki človeške zgodovine.

Dan	Dogodek stvarjenja	Dogodek iz zgodovine človeštva
1	Naj bo svetloba. Bog je ločil svetlobo od teme.	Adam in Eva začeta človeško zgodovino. Adam in Eva grešita in se naučita razlikovati med dobrim in zlim.
2	Bog je ustvaril prostor (nebo) med vodo zgoraj in vodo spodaj.	Bog je ločil pravične od nepravičnih. Svet je opral z vodo. Ločil je ljudi in jih razporedil po vsem obličju zemlje.
3	Bog je naredil, da se pojavi suha zemlja in da rastje zraste po vsej zemlji.	Bog je Abrahamu obljubil, da mu bo dal Izraelsko deželo in ga naredil za očeta mnogih narodov, ki jih bo toliko kot zvezd na nebu.
4	Na nebu naj bodo luči, ki ločujejo dan od noči, označujejo letne čase in služijo kot znamenja.	Bog je ustanovil Davidovo kraljestvo in postavil svoj tempelj v Jeruzalemu, ki je bil od takrat naprej znamenje za narode sveta. Judje so bili v prvem izgnanstvu razpršeni po vsem svetu. Besede prerokov so se uresničile v Kristusu, Svetlobi sveta.
5	Bog ustvari prva živa bitja, morske ribe in ptice v zraku.	Bog je poslal svojega edinega sina, da bi svetu prinesel življenje. Rast zgodnje Cerkve.
6	Naj zemlja rodi živa bitja in naredimo človeka po svoji podobi, da jim bo vladal.	Rast zahodne civilizacije in širjenje evangelija po vsej zemlji.
7	Bog je počival.	Kristus bo vladal tisoč let.

Še en razlog za prepričanje, da smo ob koncu dni

Če se vam misli še vedno ne vrtijo od zgornjih razkritij in matematičnih izračunov, se verjetno že sprašujete, kaj to pomeni? Poglejmo, kaj smo izvedeli:

- 1) Najstarejši post-apostolski nauk o zadnjih dneh sveta v Cerkvi, ki se je pojavil že leta 100, pravi, da se bo Gospod vrnil, ko bo svet star šest tisoč let.
- 2) Šest tisoč let vladavine človeka lahko enačimo s šestimi dnevi stvarjenja, ki jim bo sledil tisočletni šabatni počitek pod kraljevanjem Jezusa Kristusa. To nam daje trdno

podlago za delno razumevanje, zakaj je Bog določil vmesno tisočletno obdobje, ki se sicer nekaterim lahko zdi nesmiselno in jih vodi v prepričanje, da mora biti figurativno in ne dobesedno.

- 3) Izračun sedanje starosti zemlje nam daje še en razlog več, da verjamemo, da resnično živimo v zadnjih od zadnjih dni pred vrnitvijo Jezusa Kristusa, saj se čas Zemlje kmalu izteče.
- 4) Na podlagi dobesednega razumevanja datumov iz Svetega pisma je bila zemlja stara 6.000 let že leta 2021, lahko pa tudi leta 2042. Če pa uporabimo ugotovitve iz te knjige glede odlokov Sulejmana I. o obnovi in ponovni izgradnji Jeruzalema, potem bi morala zemlja doseči starost 6.000 let leta 2027, kar se lepo prilega našemu izračunanemu razponu možnih datumov.
- 5) Ne samo, da je sedanja starost zemlje že skoraj 6000 let, ampak lahko naredimo tudi nekaj zanimivih metaforičnih primerjav, ko se ozremo nazaj na zgodovino človeštva in jo povežemo z dogodki v tednu stvarjenja. S tem lahko še bolj okrepimo analogijo in pričakovanje Gospodovega skorajšnjega povratka.

Če vse te dokaze upoštevamo skupaj, lahko sklepamo, da smo prišli do konca človeških poskusov, da bi našli svojo popolnost. Le čas nam bo pokazal, ali je šest tisočletno izročilo zvesta razlaga Svetega pisma ali ne, vendar ga ne bi delil z vami, če ne bi mislil, da je resnično. Upam, da je to poglavje pomagalo razjasniti, zakaj bi to zagotovo lahko bilo. Posledično, ne glede na vse drugo, kar smo se do zdaj naučili, nam starost zemlje daje povsem neodvisen razlog za razmišljanje, da je konec sedanjega časa pred vrati – in kaže na isti časovni okvir kot Danielovih sedemdeset sedmic – čas, ki bo uvedel tisočletno Kristusovo kraljestvo za tisočletni

šabatni počitek na zemlji. Cerkev že skoraj dva tisoč let čaka, da bi odkrila resnico te napovedi. Zdaj lahko tudi vi čakate in opazujete v pričakovanju, da bi videli, ali je to zgodnje pričevanje Cerkve resnično tisto, kar je Peter mislil, ko je rekel: *>da je en dan z Gospodom kakor tisoč let in tisoč let kakor en dan.<*

[Starozavezna vizija tisočletja]

›Razveseljeval se bom v [prestolnici] Jeruzalem in se veselil v svojem ljudstvu. Glasu jokanja ne bo več slišati v njej niti glasu vpitja. Tam ne bo več otročička po dnevih niti starca, ki ne bi izpolnil svojih dni, kajti otrok bo umrl star sto let, toda grešnik, ki bo star sto let, bo preklet. Gradili bodo hiše in jih poselili in posadili bodo vinograde ter jedli od njihovega sadu. Volk in jagnje se bosta skupaj pasla, lev bo jedel slamo kakor bikec in prah bo hrana kači. Ne bodo škodovali niti uničevali na vsej moji sveti gori,« govori Gospod.«

– Izaija 65,19-21.25

Star judovski Jemenec, ki piha na šofar, avtor: Kluger Zoltan, v Nacionalni fotografski zbirki Izraela, D827-015, 1. februar 1947. {{PD-2018-Izrael}}

9

JUBILEJNO LETO

ČE IŠČEMO VRHUNEC ČLOVEŠKE ZGODOVINE, se zdi, da bi bilo nepopolno, če ne bi upoštevali Božje zapovedi o spoštovanju jubilejnega leta in njegovih preroških posledic. Jubilej je bilo treba upoštevati vsako petdeseto leto, Izraelci pa so morali prebivalcem dežele »razglasiti svobodo«, kot je zapisano v 25. poglavju Tretje Mojzesove knjige. To je pomenilo, da bodo vsakih petdeset let izpuščeni vsi najemni izraelski služabniki, da bodo razveljavljeni vsi dolgovi in da se bo vsaka prodana zemlja vrnila v družino zakonitih potomcev glede na njihove rodove. To je bilo leto, v katerem Izraelci niso smeli obdelovati zemlje, ampak so morali živeti od nadnaravne preskrbe z obiljem, ki jim ga je Bog obljubil dati v letu pred šabatnim letom. To je bilo leto počitka od dela. To je bilo leto, v katerem so morali tako kot pri mani v puščavi zaupati, da bo Bog poskrbel, da bo zemlja dala dovolj pridelka za njihovo preživetje.

Štel si boš sedem šabatnih let, sedemkrat sedem let; in obdobje sedmih šabatnih let ti bodi devetinštirideset let. Potem bo šofar jubileja zadonel na deseti dan sedmega meseca. Na dan sprave boste naredili, da zvok šofarja zadoni po vsej vaši deželi. Posvetili boste petdeseto leto in razglasili svobodo po vsej deželi, vsem njenim prebivalcem. To vam bo jubilej, vi pa se boste vrnili vsak mož k svoji posesti in vrnili se boste vsak mož k svoji družini. Vam bo to petdeseto leto jubilej. Ne boste niti sejali niti želi tega, kar zraste samo od sebe niti nabirali grozdja v njem od vaše neobrezane trte. Kajti to je jubilej; ta vam bo svet. Jedli boste njegov donos iz polja. V letu tega jubileja se bo vsak človek vrnil k svoji posesti.

– 3. Mojzesova knjiga 25,8-13

Preroški pomen jubileja

Preroško se zdi, da ta starodavna praksa jubileja nakazuje na končno popolno jubilejno leto, ko se vrne Kristus, da bi izpolnil vse Božje obljube in vzpostavil svoje tisočletno kraljestvo.²⁵⁰ Vsi ujetniki bodo osvobojeni. Vsi dolgovi bodo odpravljeni. Izraelska dežela bo v celoti vrnjena Božjemu ljudstvu in vsa zemlja bo ozdravljena. O tej ideji učita tako Stara kot Nova zaveza. To bo čas, ko bo Gospod sam reševal spore. Ne bo več potrebe po orožju ali vojni. V Jeruzalemu bo ponovno vzpostavljen Gospodov tempelj, od tam pa bo Gospodova postava šla med vse narode.

Kajti iskreno pričakovanje stvarstva pričakuje manifestacijo Božjih sinov. Kajti stvarstvo je bilo podvrženo ničevosti, ne voljno, temveč zaradi njega, ki si je le-to podvrgel v upanju, ker bo tudi stvarstvo samo rešeno iz suženjstva trohnenja v veličastno svobodo Božjih otrok.

– Rimljanom 8,19-21

---

²⁵⁰ Več o tem, zakaj obstaja verjetna preroška povezava med jubilejnim letom in Gospodovo vrnitvijo, si lahko preberete tudi v: Travis M Snow. > *Jubilej 70 tednov* (<The 70 Weeks Jubilee>), 18-20 in 26-9.

Ti pa, oh stolp tropa, oporišče hčere sionske, k tebi bo prišlo, celo prvo gospostvo, kraljestvo bo prišlo k jeruzalemski hčeri.
– Mihej 4,8

Zgodilo se bo v poslednjih dneh, da bo gora Gospodove hiše osnovana na vrhu gora in povišana bo nad hribe. In vsi narodi se bodo stekali k njej. Mnogo ljudstva bo šlo in reklo: »Pridite in pojdimo gor na Gospodovo goro, k hiši Jakobovega Boga. Učil nas bo svojih poti in hodili bomo po njegovih stezah, kajti iz Siona bo izšla postava in Gospodova beseda iz Jeruzalema.« Sodil bo med narodi, oštel bo mnoga ljudstva. Svoje meče bodo prekovali v lemeže in svoje sulice v obrezovalne kavlje. Narod ne bo vzdignil meča zoper narod niti se ne bodo več učili bojevanja. – Izaija 2,2-4

Posebej beremo, da Sion in izraelska dežela ne bosta samo obnovljena, ampak da bo dežela postala podobna rajskemu vrtu! Na pustih in nerodovitnih krajih bodo izviri vode, deželo pa bodo spet prekrivala drevesa in vse vrste rastlinja.

Odprl bom reke na visokih krajih in studence v sredi dolin. Divjino bom spremenil [v] vodni ribnik in suho deželo [v] izvire voda. V divjini bom zasadil cedro, akacijevo drevo, mirto in olivno drevo; v puščavi bom skupaj posadil cipreso, bor in pušpan,
– Izaija 41,18-19

Kajti Gospod bo tolažil Sion, tolažil bo vse njegove opustošene kraje in njegovo divjino bo naredil podobno Edenu in njegovo puščavo podobno Gospodovemu vrtu. V njem bo najti radost in veselje, zahvaljevanje in glas melodije.
– Izaija 51,3

Čeprav je večina zgornjih vrstic osredotočena na Sion, deželo Izrael, lahko domnevamo, da bo Bog ozdravil tudi preostali svet in škodo, ki jo bo sedanji svet utrpel med veliko stisko. Na to lahko sklepamo iz vrstic, kot je Izaija 60,5, ki nam govori, da bo bogastvo narodov pripeljano v Izrael. Resda se je izpolnitev te vrstice že začela, če pogledamo bogastvo, ki je bilo uporabljeno za obnovo Izraela, začeniši z drugo polovico dvajsetega stoletja, vendar je

širši kontekst 60. poglavja Izaije tisočletno kraljestvo. Zato lahko še vedno z gotovostjo trdimo, da bo Bog obnovil tudi dežele drugih narodov, tako da bodo ti v zameno lahko blagoslovili Izrael. Podobno beremo pri Habakuku, da bo zemlja napolnjena s spoznanjem Gospodove slave in da bo Bog ozdravil dežele narodov. Povedano nam je celo o več konkretnih narodih, za katere je Bog obljubil, da jih bo nekega dne obnovil: Egipt, Asirija, Moáb, Amón in Elám.

Takrat boš videla in tekla skupaj in tvoje srce se bo balo in bo povečano, ker bo obilje morja obrnjeno k tebi, sile poganov bodo prišle k tebi.

– Izaija 60,5

Kajti zemlja bo napolnjena s spoznanjem Gospodove slave, kakor vode pokrivajo morje.

– Habakuk 2,14

Na tisti dan bo tam glavna cesta iz Egipta v Asirijo in Asirec bo prišel v Egipt in Egipčan v Asirijo in Egipčani bodo služili z Asirci. Na tisti dan bo Izrael tretji z Egiptom in Asirijo, celó blagoslov v sredi dežele, ...

– Izaija 19,23-24

Vendar bom v zadnjih dneh ponovno privedel Moábovo ujetništvo, < govori Gospod. > Tako daleč je sodba od Moába. <

– Jeremija 48,47

Potem bom ponovno privedel ujetništvo Amónovih otrok, < govori Gospod.

– Jeremija 49,6

Nad Elám bom privedel štiri vetrove iz štirih četrtin neba in razkropil jih bom proti vsem tem vetrovom; in tam ne bo nobenega naroda, kamor ne bi prišli pregnanci Eláma.

– Jeremija 49,39

Tako je načelo jubilejnega leta jasno razvidno iz Božjih obljub ob koncu dobe, ko bodo njegove sodbe dokončane. To pomeni, da lahko ob tako očitni analogiji med jubilejem in Kristusovo vladavino v tisočletnem kraljestvu, kot šabatnim počitkom za

zemljo, pričakujemo tudi, da se bo Kristusova tisočletna vladavina začela v jubilejnem letu. Takrat bo Bog judovskemu ljudstvu izpolnil vse svoje obljube. Po veri pa so te obljube razširjene tudi na pogane, ki so sprejeli Jezusa kot Mesija in Gospoda. Ti so bili vcepljeni na pravo oljko (*Pismo Rimljanom 11,17-24*). Po veri so postali Abrahamovi otroci (*Pismo Rimljanom 9,6-8*) in sodržavljeni z Izraelom (*Pismo Efežanom 2,18-20*) – ne da bi jih nadomestili, ampak da bi se jim pridružili.

Ali so v Svetem pismu razodeta kakšna posebna jubilejna leta?

V Svetem pismu sta vsaj dve referenci, ki ju lahko uporabimo za izračun datuma jubilejnega leta. Rabini so enega našli pri povezavi Ezekielia 40,1 s Tretjo Mojzesovo knjigo 25,9-10. Talmud je zapisal njihovo mnenje, da je bilo v petindvajsetem letu po prvem izgnanstvu jubilejno leto, saj se le v jubilejnem letu novo leto (*Roš hašana*) začne desetega dneva tišrja in ne prvega.²⁵¹ Besede *Roš hašana* dobesedno pomenijo: poglavar, prvi ali vodja leta, kar pomeni na začetku leta, natančneje na dan novega leta. Pravzaprav se zato praznik trobent – dobesedno »dan trobent« (ali *Jom teruah*) – pogosteje imenuje *Roš hašana*, saj praznik sovпада z judovskim novim letom. Če vse to povežemo skupaj, se je z datumom prvega izgnanstva, ki se je začelo 2. adarja 597 pr. Kr., je bilo tam jubilejno leto, ki se je začelo 10. tišrja 574 pr. Kr. v petindvajsetem letu njihovega izgnanstva (Ezk 40,1).

Toda ali ni v neki vrstici zapisano, da je Ezekiel doživel prerokbo »v petindvajsetem letu našega ujetništva, na začetku leta, desetega dne v mesecu, štirinajstega leta po porazu mesta« (Ezk 40,1)? V katerem letu je začetek leta na deseti dan v mesecu? Morate reči,

---

²⁵¹ Rodger Young. »Dva jubileja v Talmudu in njun pomen za datum izhoda« (The talmud's two jubilees and their relevance to the date of the exodus), *The Westminster Theological Journal* 68, št. 1 (2006): 71-83.

da se to nanaša na jubilej, ki se začne na Jom Kipur, desetega dne v mesecu tišrju. – **Arakhin 12a,7**, Talmud *Williama Davidsona*²⁵²

V petindvajsetem letu našega ujetništva, v začetku leta, na deseti dan meseca, v štirinajstem letu, potem ko je bilo mesto udarjeno, na prav isti dan, je bila nad menoj Gospodova roka in me privedla tja. – **Ezekiel 40,1**

Potem bo šofar jubileja zadonel na deseti dan sedmega meseca. Na dan sprave boste naredili, da zvok šofarja zadoni po vsej vaši deželi. Posvetili boste petdeseto leto in razglasili svobodo po vsej deželi, vsem njenim prebivalcem. To vam bo jubilej, ... – **3 Mz 25,9-10a**

V Novi zavezi najdemo še enega kandidata za jubilejno leto, ki pade na leto 27. Opis je iz četrtega poglavja Evangelija po Luku. Ko je Janez krstil Jezusa (*Lk 3,21-23*), je takoj odšel v puščavo za štirideset dni (*Lk 4,1-13*). Po vrnitvi iz puščave se je vrnil v Nazaret in na šabat obiskal sinagogo. Jezusa so prosili, naj bere iz Izaijevega zvitka. Začel je na mestu v zvitku, ki ga danes imenujemo 61. poglavje, in prebral: »*Gospodov Duh je nad menoj, ker me je mazilil, da oznanim evangelij revnim. Poslal me je, da ozdravim zlomljene v srcu, da oznanim jetnikom osvoboditev in slepim okrevanje vida, da izpustim na prostost te, ki so ranjeni, da oznanim sprejemljivo leto Gospodovo.*« – (*Lk 4,18-19*).[<] To je zanimivo, saj so morali Judje v jubilejnem letu »oznaniti osvoboditev« (hebr. *qara deror*) za tiste, ki so v deželi delali kot sužnji (*3 Mz 25,54-55*), kar se ujema s tem, kar beremo v Izaija 61,1: »oznanjati svobodo« (*qara deror*) za jetnike. Takoj za tem, v drugi vrstici, Izaija pravi »*sprejemljivo leto Gospodovo*«, s čimer potrjuje, da bo oznanjanje svobode del jubilejnega leta, kar je bil edini primer, ko je bilo predpisano takšno oznanjanje. Nato je Jezus prenehal brati in rekel: »*Ta dan se je to pismo*

---

²⁵² *Arakhin 12a:7, Digitalna izdaja Talmuda Koren Noé William Davidsona, s komentarjem rabina Adina Even-Israela Steinsaltza, (The William Davidson digital edition of the Koren Noé Talmud,)* korenpub.com, cc-by-nc.

izpolnilo v vaših ušesih. « To, kar je pravkar prebral, je vključevalo razglasitev sprejemljivega leta Gospodovega (kar pomeni jubilejno leto), za katero je rekel, da se je *danes* izpolnilo v njihovem poslušanju. Iz tega lahko sklepamo, da je bilo leto 27 jubilejno leto!

Poleg tega, če štejemo nazaj od 27. leta po. Kr. po petdesetih letih (pri čemer odštejemo eno leto, ko preidemo iz leta Gospodovega 1 do let pred Kristusom) pristanemo točno pri letu 574 pr. Kr.! Verjetnost, da se to zgodi po naključju, je le 1 proti 50. Z drugimi besedami, verjetnost, da gre za naključje, je le dvo odstotna – in ne verjamem v povsem naključno naključje. [*Žreb je vržen v naročje, toda njegova celotna razporeditev je od Gospoda. – Pregovori 16,33*] Toda to še ni vse, saj smo se pravkar naučili, da je leta 1537 Sulejman I. odredil, da naj bodo obnovljeni obzidje in drugi deli Jeruzalema. Če od tam naprej štejemo 490 let (sedemdeset tednov [let]), pridemo do leta 2027, kar je natanko štirideset jubilejev od Kristusove razglasitve jubilejnega leta 27. Verjetnost, da bi se v istem petdesetletnem ciklu zgodil še en neodvisen dogodek, je še manjša – verjetnost je 1 proti 2500 (ali 0,04 odstotka možnosti). Z drugimi besedami, zelo malo verjetno je, da gre le za neverjetno naključje.

Drugo pomembno »naključje« je, da je bil Sulejmanov odlok izdan v času, ki je bil 490 let oddaljen od 6000 letnega razpona za starost zemlje. Tudi to je zelo malo verjetno. Verjetnost 1 proti 57,14 (ali 1,75 odstotna verjetnost), da bi bilo tudi to naključje.²⁵³ V kombinaciji z neodvisnimi dogodki jubilejnih let dobimo verjetnost 1 proti 142.850 (0,0007 odstotkov) proti temu, da bi se vse te stvari zgodile po naključju.²⁵⁴

---

²⁵³ Verjetnost pristanka na določen dan od 6000 je 1/6000. Okno za 6000 let je od leta 2021 do leta 2042 ali 21 let, poleg tega je bilo pet zgodovinskih odlokov. Verjetnost proti takšnemu zbližanju je torej $(21 \times 5)/6.000$ ali 1 proti 57,14.

²⁵⁴ Če 2.500 pomnožimo s 57,14, dobimo 142.850.

Prav tako je neverjetno, če pomislimo, da je število jubilejev med dvema Kristusovima pojavitvama natanko štirideset. Zakaj? No, morda je bil še en razlog, da je Kristus po krstu v puščavi preživel natanko štirideset dni. Razmislite o Četrty Mojzesovi knjigi 14,34, izrek, da bodo Izraelci 40 let tavalili po puščavi, kot napoved, da bo Jezus odšel za štirideset jubilejnih let – eno za vsak dan, ki ga je preživel v puščavi.

Po številu dni, v katerih ste preiskovali deželo, torej štirideset dni, vsak dan za leto, boste nosili svoje krivičnosti, celó štirideset let in spoznali boste moj odmik od obljube.< – 4. Mojzesova knjiga 14,34

In še zadnja misel. Spomnite se, da nam Tretja Mojzesova knjiga 25,20 pravi, da se v jubilejnem letu vsakih petdeset let novo leto (*Roš hašana*) praznuje na Jom Kipur (deseti dan v mesecu tišrju). Če je določitev jubilejnega cikla pravilna, potem bosta leta 2027 Roš hašana in Jom Kipur na isti dan, kar je zanimiva zamisel, o kateri bomo podrobneje razpravljali v desetem poglavju.

Štetje jubilejnih let iz Prve Mojzesove knjige

Glede na zgodnje cerkveno izročilo, da vsak dan stvarjenja predstavlja tisoč let, kar pomeni, da je bila človekova vladavina omejena na 6000 let, se pojavi dodaten pomen Božje izjave v 1 Mz 6,3 – ko je rekel, da bo človekove dni omejil na 120 let. No, 120 jubilejnih let, ki se zgodijo vsakih 50 let, je enako 6000 let! Ta zamisel je zelo stara in morda izhaja iz naukov judovske sekte Esenov, ki jih najdemo v Knjigi jubilejev, ki so jubilejna leta šteli od stvarjenja.²⁵⁵ Toda lepota tukajšnje matematike zagotavlja dodatno podporo verovanju zgodnje Cerkve, da se bo Gospod vrnil, da obnovi vse stvari, ko bo človek na zemlji dosegel 6000 let. [*In nam daje še en razlog več, da verjamemo, da je naš čas do njegove vrnitve zdaj zelo kratek.*]

---

²⁵⁵ Tim Warner. *Čas konca (The Time of the End)*, (samozaložba, 2012): 225-38.

Tudi cerkveni oče Hipolit je izrazil misel, da bo Gospodova vrnitev sovpadala z zaključkom hebrejskega jubileja. Prav tako je potrdil, da bi moralo biti jubilejno leto petdeset let in ne devetinštirideset.

Da je število petdeset sveto, je razvidno iz dni praznovanja binkošti, ki kažejo osvoboditev od dela in veselje. Zato za te dni ni predpisan niti post niti poklekovanje. To je namreč simbol vélikega zbora, ki je rezerviran za prihodnje čase. O teh časih je bila v Izraelovi deželi le prispodoba v letu, ki se je med Hebrejci imenovalo »Jobel« (jubilej), kar je petdeseto leto po številu in s seboj prinaša svobodo za sužnja, osvoboditev od dolgov in podobno.

– **Hipolit**, *O psalmih (On the Psalms)*²⁵⁶

Sveti Hieronim (ok. leta 342-420) je teden stvarjenja povezal tudi s prihodnostjo človeka in zapisal, da bomo v suženjstvu »tekem šestih dni tega sveta«. Tudi on je jubilejno leto povezal s končnim šabatom. Jubilejni cikel skupaj potrjuje, da se bo kmalu iztekel pesek peščene ure 6000 let, ki so bila človeku dana, da jih sam upravlja tukaj na zemlji.

... in da se ob jubileju, to je v petdesetem letu (3 Mz 25,13), vsaka lastnina vrne svojemu lastniku. Vse to se ne nanaša na sedanost, ampak na prihodnost; ker smo bili v suženjstvu šest dni tega sveta, bomo na sedmi dan, resnični in večni šabat, svobodni

...

– **Sveti Hieronim**, *Proti Jovinianu (Against Jovinianus)*²⁵⁷

Druga možna potrditev 120-jubilejnega odštevanja izhaja iz Mojzesovega življenja, ki je umrl, ko je bil star 120 let (5 Mz 34,7). Podobnost z njegovim življenjem se začne, ko je pri starosti 80 let

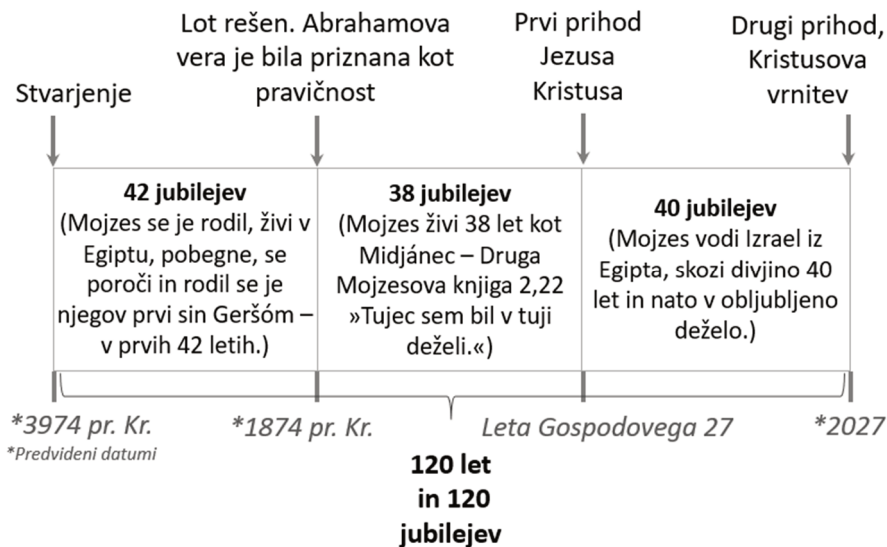
---

²⁵⁶ Coxe. »Pred-nicejski očetje« (*Ante-Nicene fathers*), Hipolit: O Psalmih. I. 3., 5. knj., 199.

²⁵⁷ Jerome. »Proti Jovinianu« (*Against Jovinianus*), b. II, 25.

Izraelce popeljal iz Egipta (2 Mz 7,7). Osemdeset jubilejev je enako štiri tisoč let, kar je natanko toliko, kolikor je trajalo obdobje od leta 3974 pr. Kr. do leta 27. Izraelovi otroci so bili takrat osvobojeni iz suženjstva, vendar jih Mojzes ni vodil v obljubljeni deželni dokler ni bil star 120 let, torej 40 let pozneje. Na enak način je Jezus Kristus pred skoraj 2000 leti umrl za naše grehe in nas osvobodil greha in smrti. Če se bo Gospod leta 2027 vrnil, da bi vladal in kraljeval na zemlji, potem bo prav tako po 40 jubilejnih letih človeštvo vodil v obljubljeni deželni tisočletja. Ne morem obljubiti, da je to vzorec, ki ga je določil Bog, vendar se mi zdi prepričljiv.

Mojzesovo življenje – model za Kristusove dogodke

Edina resnična ovira v tej oceni je, da v Apd 7,23-30 pravi, da je bilo Mojzesu štirideset let, ko je ubil Egipčana in pobegnil iz Egipta, in da se mu je Bog po štiridesetih letih prikazal v gorečem grmu. Vendar v Svetem pismu ni nobenega določenega dogodka, ki bi sovpadal s točno 40 jubileji (po mojem izračunu okoli leta 1974 pr. Kr.). Najbližji dogodek je Abrahamovo rojstvo (ki ga umeščam v leto 1954 pr. Kr.); vendar pa so se rešitev Lota, žrtvovanje in dajanje desetine Melkizedeku, ponovna potrditev

Božje obljube Abrahamu in priznanje Abrahamove vere kot pravičnosti zgodili istočasno (1 Mz 14 in 15), med letoma 1879 in 1869 pr. Kr. Dramatični prizor reševanja, v katerem Abraham premaga vojske štirih kraljev – povrne vse ukradeno blago ter pripelje nazaj Lota in vse ljudi, ugrabljene z njim (1 Mz 14,16) – je čudežni dogodek, ki zveni kot pravi jubilej. Poleg tega je to isti čas (Prva Mojzesova knjiga 15,1), ko izvemo, da je Abraham veroval Bogu in se mu je to pripisalo kot pravičnost (Prva Mojzesova knjiga 15,6). Zato lahko upravičeno domnevamo, da bi se to lahko zgodilo v jubilejnem letu 1874 pr. Kr. Ta datum je enak dvainštiridesetim jubilejnim letom po stvarjenju in ne štiridesetim. To je blizu, vendar se ne ujema popolnoma. Zdi se, da bi to diskvalificiralo metaforo ali nas prisililo, da domnevamo, da je Luka, ko je rekel »štirideset«, le približno določil starost. Vendar obstaja boljša možnost. Mojzes bi bil star približno dvainštirideset let, ko je končal potovanje v deželo Midján, se poročil z Cipóro in imel prvega sina Geršóma – ko je izrekel besede, zapisane v 2 Mz 2,22: »Postal sem tujec v tuji deželi.« Nato je osemtrideset let živel kot Midjánec, dokler ga pri osemdesetih letih Bog ni poklical v služenje, da Izraelce osvobodi iz Egipta.

Preroška podpora Kristusovi vrnitvi po štiridesetih jubilejih

*Pridite in vrnimo se h Gospodu, kajti on je raztrgal in on nas bo ozdravil. Udaril je in **nas bo obvezal. Po dveh dneh nas bo oživil**, v tretjem dnevu nas bo dvignil in živeli bomo v njegovem pogledu. Takrat bomo vedeli ali še naprej sledimo, da bi spoznali Gospoda; **njegov izhod je pripravljen kakor zora in prišel bo k nam kakor dež, kakor pozni in prvi dež na zemljo.***

– Ozej 6,1-3 (poudarek dodan)

Na to, da se bo Gospod vrnil po dva tisoč letih (tj. po štiridesetih jubilejih), morda namiguje tudi prerokba iz 6. poglavja Ozeja. Če dva dneva iz druge vrstice razumemo kot dva tisoč let (na podlagi 2 Pt 3,8 in Ps 90,4), potem bi tretji dan lahko predstavljal

Kristusovo tisočletno vladavino.²⁵⁸ Poleg tega omemba v Oz 6,1, da bo Gospod ›*po dveh dneh*‹ (v. 2) obvezal njihove rane, zveni kot namigovanje na mesijanski jezik iz Izaija 30,26, ko bo Gospod ozdravil ›*udarec njihove rane*‹.

Tam bodo na vsaki visoki gori in na vsakem visokem hribu reke in potoki vodá, na dan velikega pokola, ko bodo padli stolpi. Poleg tega bo svetloba lune kakor svetloba sonca in svetloba sonca bo sedemkratna, kakor svetloba sedmih dni, na dan, ko Gospod obveže vrzel svojega ljudstva in ozdravi udarec njihove rane.
– Izaija 30,25-26 (poudarek dodan)

Vrstice 27-33, ki sledijo v Izaija 30 jasno nakazujejo, da namiguje na Gospodov dan. Ko beremo: ›*Po dveh dneh nas bo oživil, v tretjem dnevu nas bo dvignil*‹, zveni kot še ena obljuba o obnovi judovskega ljudstva. Nato tretja vrstica pravi, da tako gotovo kot vzhaja sonce, se bo Gospod prikazal ›*kakor zora*‹, kar namiguje na njegovo slavno vrnitev. Ker pa ta vrstica jasno govori o Mesiji, lahko drugo vrstico beremo tudi tako, da se metaforično nanaša na Kristusovo smrt in vstajenje ›*tretji dan*‹, tako da bomo lahko večno živeli v njegovi navzočnosti.²⁵⁹ Vendar ni nobenega protislovja, če te vrstice razumemo tudi, da se nanašajo na njegovo vrnitev in obnovo Izraela.

---

²⁵⁸ Ted Slawinski, ›*Po dveh dneh nas bo oživil, tretji dan nas bo obudil*‹ (After two days He will revive us; on the third day He will raise us up), Blog, *Maranatha - Ker je prišel. On prihaja. (Because He came. Because He's coming)*. 1-6-22, <https://slawinski.ca/blog/index.php?post/2022/01/06/After-two-days-He-will-revive-us%3B-on-the-third-day-He-will-raise-us-up>.

²⁵⁹ Nekateri bi lahko videli, da se beseda ›*mi*‹ nanaša samo na judovsko ljudstvo v množinskem pomenu, vendar ne pozabite, da tudi Bog uporablja besedo ›*mi*‹, ko govori o sebi (*Bog je rekel: ›Naredimo človeka po naši podobi ...‹* – 1. Mojzesova knjiga 1,26).

Določitev jubilejnega leta

Mnogi so poskušali določiti datume teh jubilejnih let. Enega najbolj priljubljenih je objavil Jonathan Cahn, ki prikazuje vzorec možnih jubilejnih let v sodobnem času, od leta 1867 naprej.²⁶⁰ Korenine sionizma, zasejane leta 1867, so pripeljale do Balfourjeve deklaracije leta 1917, nato pa je resolucija Združenih narodov št. 181 leta 1947 omogočila ustanovitev države Izrael. Temu je sledila ponovna združitev Jeruzalema leta 1967. Nazadnje je bil uradni razglas, ki ga je leta 2017 podpisal predsednik Donald Trump in s katerim je bil Jeruzalem priznan kot uradno glavno mesto Izraela. Vse to so bili neverjetni Božji čudeži, ki jih je vsakič ločilo obdobje petdesetih let. Če pa bi bil to pravi jubilejni cikel in če je bilo določeno, da bo konec sedanje dobe padel na jubilejno leto, potem bi na naslednji jubilej in naslednji možni čas za odkup sveta čakali do leta 2067. Ne želim zmanjšati pomena teh dogodkov in morda nam preprosto ni namenjeno, da bi poznali čas jubilejev, vendar je veliko razlogov za razmislek o tem, da je leto 2027 morda res naslednji pravi jubilejni datum na Božjem koledarju.

Po judovskem izročilu jubilejnih let ne štejemo, kadar rodovi niso združeni v deželi. Posledično obstaja tudi možnost, da tako kot sta v judovskem koledarju dva datuma novega leta, lahko hkrati potekata tudi dva ali celo več štetij jubilejnih let, ki jih sprožijo različni dogodki. To pravim zato, ker se mi zdi petdesetletni cikel od leta 1867 do leta 2017 res precej upoštevanja vreden. Vendar sem pomislil, da če je leto 2027 res leto v jubilejnem ciklu, potem bi morda v petdesetletnem ciklu, sinhroniziranem s tem letom, obstajali še drugi dogodki, vredni razmisleka. Tukaj je tisto, kar sem našel in kar morda še dodatno potrjuje, da je leto 2027 vrhunec Danielove prerokbe o sedemdesetih tednih [let].

---

²⁶⁰ Jonathan Cahn. *Orakelj: razkrite jubilejne skrivnosti* (The Oracle: The Jubilean Mysteries Unveiled), (Charisma, 2019).

Možna časovnica sodobnih jubilejnih let

1977 – 17. maja 1977 je v izraelski kneset prvič v zgodovini Izraela z večino izvoljena desna stranka. Menachem Begin vodi stranko Likud in začne revolucijo v izraelski konservativni politiki, saj se postavi po robu stranki Zemlja za mir (Land for Peace).²⁶¹ Izrael obišče tudi Anvar Sadat, da bi začel vzpostavljati mir med Egiptom in Izraelom in 20. novembra 1977 spregovori pred knesetom. Sedemnajset mesecev pozneje so bila 23. marca 1979 uradno podpisana mirovna prizadevanja, ki so se začela tistega leta.

1927 – potres v Jerih (M–6,3) 11. julij 1927. Potres je za enaindvajset ur in pol ustavil tok reke Jordan.²⁶² Številna arabska območja so bila močno prizadeta in zrušil se je celo del Kupole na skali (Dome of the Rock), vendar so judovska območja v Tel Avivu in Jeruzalemu v primerjavi s tem le malo utrpela.²⁶³ 1. novembra 1927 so v britanski Palestini v skladu z odlokom o palestinski valuti iz leta 1927 začeli kovati prve kovance za Erec Jizrael (Deželo Izrael).²⁶⁴ Takrat je britanska vlada uradno priznala judovski parlament, skupščino predstavnikov (*Asefat HaNivharim*), ki je bila pooblaščen za pobiranje davkov od judovske skupnosti ter postala odgovorna za izobraževanje, zdravstvo in socialno varstvo v judovskem sektorju.²⁶⁵

1877 – Benjamin Disraeli (grof Beaconsfield), predsednik vlade Združenega kraljestva, napiše knjigo ›*Judovsko vprašanje je orientalski izziv*‹ (*The Jewish Question is the*

---

²⁶¹ <https://history.state.gov/milestones/1977-1980/camp-david>.

²⁶² John Garstang. *Jozue – Sodniki (Joshua - Judges)*, (London, 1931): 137.

²⁶³ ›In dežela se je zamajala: Ob spominu na potres v Jerihi leta 1927‹ (And the Land Lurched Forth: Remembering the 1927 Jericho Earthquake), 11. julij 2016, Institute for Palestine Studies, <https://www.palestine-studies.org/en/node/232270>.

²⁶⁴ [//israelforever.org/programs/balfourinitiative/international_connections/](https://israelforever.org/programs/balfourinitiative/international_connections/).

²⁶⁵ [//history-of-israel.org/history/chronological_presentation22.php](https://history-of-israel.org/history/chronological_presentation22.php).

Oriental Quest) (1877), ki vključuje načrt za ustanovitev judovske države.²⁶⁶ Disraeli je bil krščanski Jud z velikim vplivom v 19. stoletju, ki je pisal vplivne romane, v katerih se je zavzemal za vrnitev judovskega naroda v domovino.²⁶⁷ Njegovo delo je pripomoglo k razvoju krščanskega sionizma v Angliji, kar je na koncu pripeljalo do Balfourjeve deklaracije. Po rusko-turški vojni, v letih 1877-1878, je pogodba iz San Stefana (3. marec, 1878) v členu XXII varovala pravice romarjev v Sveti deželi, kar je vodilo k zagotovitvi pravic Judov do nakupa zemlje v Palestini.²⁶⁸ Pogodbi je junija sledila berlinska konferenca, na kateri so se člani Osmanskega cesarstva strinjali, da bodo Judom dovolili nakup zemlje v Palestini.²⁶⁹ To je ustvarilo pogoje za prvo migracijo (alijo; vrnitev judovskega ljudstva v deželo Izrael) v letih 1882-1903.²⁷⁰ Številni izmed prvih vračajočih se Judov, ki so se vrnil, so prišli v Petah Tikvo, ki jo je leta 1878 blizu Tel Aviva ustanovila mešana skupina ultraortodoksnih Judov.

---

²⁶⁶ ›Neznani dokumenti o judovskem vprašanju: Disraelijev načrt za judovsko državo‹ (*Unknown Documents on the Jewish Question: Disraeli's Plan for a Jewish State*) (1877), ur. N.H. Frankel, prev. Theodore Gaster (Baltimore, Md., 1947).

²⁶⁷ Benjamin Jaffe. ›Ponovna ocena judovskih vidikov Benjamina Disraelija.‹ (A Reassessment of Benjamin Disraeli's Jewish Aspects) *Transactions & Misc., Jewish Historical Society of England*, 27 (1978): 115-23.

²⁶⁸ ›Preliminarna mirovna pogodba, podpisana v San Stefanu‹ (The Preliminary Treaty of Peace Signed at San Stefano), na spletu: <https://pages.uoregon.edu/kimball/1878mr17.SanStef.trt.htm#pilgrims>.

²⁶⁹ David Taylor. ›21 znamenj njegovega prihoda. Glavne svetopisemske prerokbe, ki se uresničujejo v naši generaciji‹ (*21 Signs of His Coming: Major Biblical Prophecies Being Fulfilled in Our Generation*), Taylor Publishing Group, 2009): 33

²⁷⁰ ›Priseljevanje v Izrael: Prva migracija (1882-1903),‹ (Immigration to Israel: The First Aliyah 1882 - 1903), *Jewish Virtual Library*, <https://www.jewishvirtuallibrary.org/the-first-aliyah-1882-1903>

Ti dogodki sami po sebi ne morejo dokazati, da je cikel 1877-1927-1977-2027 pravi jubilejni cikel, vendar bi morali pokazati, da je cikel enako verjeten kot cikel 1867-1917-1967-2017. Tudi v Svetem pismu ni nobene posebne vrstice, ki bi govorila, da se mora vsakih petdeset let zgoditi nekaj neverjetnega, da bi bil to del jubilejnega cikla, vendar se zdi smiselno iskati vzorec. In kdo ve? Morda hkrati poteka več petdesetletnih ciklov – kot vokalisti, ki pojejo v harmoniji ... vendar samo eden poje melodijo. To spominja na čudovito pesem ›Elijevi dnevi‹, ki jo je napisal Robin Mark. Kot poje v refrenu, obstaja preroška povezava med vrnitvijo Gospoda, ki je opisan kot ›jezdec na oblakih‹, in zadnjim jubilejnim letom, ko se bo Kristus vrnil na ›sionski grič‹, da bi vladal in kraljeval iz Jeruzalema.²⁷¹

Ali je bilo v jubilejnem ciklu petdeset ali devetinštirideset let?

Ker je jubilejno leto tako čudovita preroška podoba tisočletja, je naravno, da poskušamo ugotoviti njegov cikel, kot smo to storili tukaj. Toda nekateri bodo morda poskušali ugovarjati, da jubileji v resnici niso imeli petdesetletnega cikla. Nekateri krščanski učenjaki in rabini so zavzeli stališče, da je bil jubilejni cikel dolg le devetinštirideset let in ne petdeset. [*Za tiste, ki želijo razumeti podrobnosti o zagovarjanju stališča o polnem petdesetletnem ciklu, sem dodal teh nekaj zadnjih razdelkov, v katerih obravnavam to vprašanje in nekatere druge ključne točke o podrobnostih štetja jubilejnih let. Kratek odgovor? Zagotovo je bilo petdeset, vendar bo treba to dokazati nekoliko bolj tehnično.*]

Proti petdesetletnemu pogledu obstajata dva glavna argumenta. Prvič, če je bilo petdeseto leto, potem to pomeni, da bi bili dve zaporedni šabatni leti, kar je po mnenju nekaterih predolgo obdobje brez setve in žetve. Ker Sveto pismo ne navaja jubilejnih

---

²⁷¹ Robin Mark. ›Zgodba o Elijevih dneh‹ (The Story Behind Days of Elijah). <https://robinmark.com/the-story-behind-days-of-elijah/>.

let ali vmesnih šabatnih (*shemita*) let, ki bi jih zvesto upoštevali, nimamo primerov, na katere bi se lahko sklicevali. Na več mestih v Stari zavezi tudi beremo, da so Judje v mnogih obdobjih svoje zgodovine prenehali spoštovati celo tedenske šabate. Tako bi težko spoštovali tudi zahtevani celoletni počitek za deželo, kaj šele dva zaporedna! To je eden od razlogov, zakaj se je domnevalo, da so se šabatna leta nadaljevala iz leta v leto, brez ›prestopnega leta‹, vstavljenega vsakih petdeset let. Ko berem besedilo (3 Mz 25,8-12), pa ne vidim nobenega načina, kako zaobiti vstavitve petdesetega leta kot drugega šabatnega leta. Prvič, Sveto pismo pravi, da je bilo to petdeseto leto, česar ni mogoče reči za devetinštirideseto leto. Drugič, kasneje v istem odlomku (v. 20-22) opisuje, da Bog poskrbi za dve šabatni leti zapored tako, da v zadnjem letu zagotovi hrano za tri leta, preden se je začelo sedmo šabatno leto. Mojzes je zapisal, da bo Bog blagoslovil njihovo šesto leto z obiljem treh let. Vemo, da je to šesto leto šesto leto sedemletnega šabatnega cikla ali leto številka osemnštirideset, ko so se približali jubileju. Tretja Mojzesova knjiga 25,20-22 govori o štirih posebnih letih: šestem, sedmem, osmem in devetem. To ne govori o šestinštiridesetem, sedeminštiridesetem, osemnštiridesetem in devetinštiridesetem letu, ker bi bilo v tem primeru samo devetinštirideseto leto šabatno leto. Posledično govorimo o koncu jubilejnega cikla, pri čemer se štetje začne na začetku sedmega šabatnega cikla (glej vrstico A v tabeli na naslednji strani). To pomeni, da so šesto, sedmo, osmo in deveto leto osemnštirideseto, devetinštirideseto, petdeseto in enainpetdeseto leto (prvo leto naslednjega jubilejnega cikla), pri čemer je devetinštirideseto običajno šabatno leto, petdeseto pa je drugo in jubilejno leto (v tabeli glej vrstico B).

In če boste rekli: ›Kaj bomo jedli sedmo leto? Glej, ne bomo sejali niti zbrali v našem narastu,‹ potem bom v šestem letu zapovedal nad vami svoj blagoslov in ta bo prinesel sad za tri leta. Sejali boste osmo leto in še jedli od starih sadov do devetega leta, dokler ne pridejo njeni sadovi, boste jedli iz starih zalog.

– 3. Mojzesova knjiga 25,20-22

	štetje let za jubilej						šabatna leta		
A	1	2	3	4	5	6	7	8	9
B	43	44	45	46	47	48	49	50	1
C	43	44	45	46	47	48	49	1	2

Vendar so nekateri trdili, da se petdeseto leto šteje tudi kot prvo leto naslednjega devetinštiridesetletnega cikla (prikazano v vrstici C v zgornji tabeli).²⁷² Vendar je štetje petdesetega leta kot enega in petdesetega hkrati v najboljšem primeru slaboten predlog, ki nima svetopisemske podpore ali logične izpeljave iz naravnega precedensa.²⁷³ Stališče, da sta v jubilejnem letu dve šabatni leti zapored, je potrdil judovski modrec Nachmanides, imenovan tudi Ramban (ok. leta 1194-1270).

... to je dodaten blagoslov [k blagoslovu vsakega šabatnega leta, ko šesto leto prinese dovolj pridelka za sedmo in osmo leto; in ko je poleg tega jubilejno leto, bo dovolj obrodilo za tri leta], tako da bi to zadostovalo tudi za šabatno in jubilejno leto.

– **Nachmanides**, *Ramban o Tretji Mojzesovi knjigi 25,20*²⁷⁴

V babilonskem Talmudu beremo, da je bilo med judovskimi modreci nesoglasje o tem, ali je jubilejno leto prvo leto v naslednjem šabatnem ciklu ali ne. Vemo tudi, da so eseni na podlagi nekanonične Knjige jubilejev verjeli, da je jubilejni cikel

²⁷² Za argumente v prid temu mnenju glej: Travis M Snow. ›*Jubilej 70 tednov*‹ (*The 70 Weeks Jubilee*), 29-31; Nelson Walters. *70 Times 7* (Ready for Jesus Pub., 2018): 52-3.

²⁷³ To je tako, kot če bi rekli, da je teden dolg le šest dni, ker je sedmi dan v tednu tudi prvi dan naslednjega tedna, kar bi pomenilo, da sta sobota in nedelja isti dan.

²⁷⁴ *Rambanov komentar k Tori*. (Nachmanides) ›Ramban o Tretji Mojzesovi knjigi 25,20.‹ (*Commentary on the Torah by Ramban* (Nachmanides) Ramban on Leviticus 25,20), Prevod: Charles B. Chavel. New York, Shilo Pub. House, 1971-1976.

dolg le devetinštirideset let.²⁷⁵ Zato ni presenetljivo, da se je o vprašanju, ali je cikel trajal devetinštirideset ali petdeset let, tako dolgo razpravljalo.

Gemara odgovarja: Pridite in poslušajte, kot se uči v *baraiti*, ki govori o sporu med rabijem Jehudom in rabini. Vrstica pravi: ›In posvetil boš petdeseto leto‹ (3 Mz 25,10), od koder je izšlo. To leto šteješ kot petdeseto leto, tj. jubilejno leto, ne šteješ pa ga kot petdeseto leto in prvo leto naslednjega šabatnega in jubilejnega cikla. Od tu so navedli: ›Jubilejno leto ni vključeno v štetje sedemletnega cikla šabatnega leta. Pač pa se leto, ki sledi jubilejnemu letu, šteje za prvo leto naslednjega sedemletnega cikla. Rabi Jehuda pravi: ›Jubilejno leto je vključeno v štetje naslednjega sedemletnega cikla šabatnega leta.‹

– **Nedarim 61a,4** – Talmud *William Davidsona* ²⁷⁶

Zgolj na podlagi rabinskega ali znanstvenega mnenja bi bil to lahko nerešljiv problem, vendar bi bilo logično, da bi bilo treba jubilejno leto šteti kot petdeseto leto in nato začeti šteti naslednji cikel od ena naprej. Vsaka izjema od tako očitnega normativnega postopka bi morala zahtevati izrecno navodilo, ki ga v tem primeru preprosto ni. Poleg tega je podoben cikel petdesetih let mogoče najti pri prazniku tednov (binkošti), ki je bil dan po sedmih šabatah (3 Mz 23,15-16). Poleg tega dvojni šabatni leti in petdesetletni cikel bolje razumemo, če preučimo, kako se je novo

---

²⁷⁵ Knjiga jubilejev, ki jo najdemo med zvitki iz Mrtvega morja, ni Sveto pismo; poskuša ga posnemati, vendar jo zaradi njenega vprašljivega izvora in namena uvrščamo med psevdopigrafe. Ne moremo jo jemati kot zanesljivo pričevanje. Poleg tega eseni v evangelijih niso niti neposredno omenjeni. Lahko le ugibamo, zakaj ne, vendar molk Svetega pisma v zvezi z njimi gotovo ni v njihovo korist. Posledično imamo boljši razlog, da njegovo pričevanje na tej točki zavrnamo, kot da ga sprejmemo. Poleg tega je treba v jubilejnem letu še vedno imeti eno dodatno šabatno leto, tako da bi bilo v jubilejnem ciklu še vedno osem šabatnih let: 1., 7., 14., 21., 28., 35., 42. in 49. leto.

²⁷⁶ ›Talmud *William Davidsona*‹ (*The William Davidson Talmud*), Nedarim 61a,4, na spletu: www.sefaria.org/Nedarim.61a.4?lang=bi.

leto štelo za šabatna in jubilejna leta glede na letni razpored setve in žetve.

Začetek novega leta, sejanje in žetev

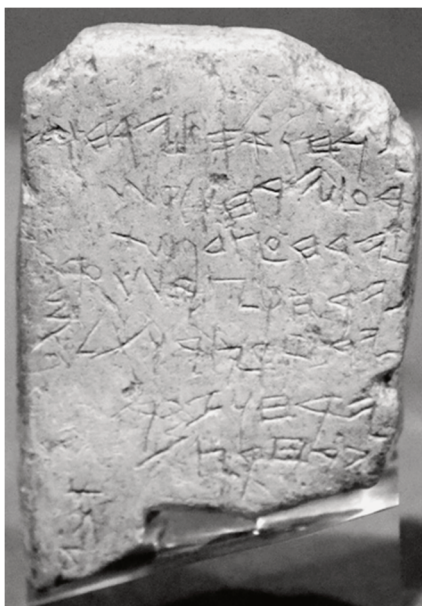
Poleg razprave o dolžini jubilejnega cikla se je pojavilo tudi vprašanje o pravilnem začetku novega leta, saj lahko iz 2 Mz 12,2 sklepamo, da je Bog za začetek leta določil nisán – spomladi in ne tišrí v jesenskem času. Če bi bilo tako, bi lahko poskušali trditi, da je bilo treba vsako sedmo (*shemitah*) leto vedno imeti triletni pridelek iz prejšnjega leta. Če je bilo novo leto res spomladi, potem cikl setve in žetve ne bi bil usklajen s ciklom novega leta. V tem primeru bi vsako šabatno leto preprečilo dve leti setve in žetve in ne eno. Zakaj? Ker vemo, da je bila setev opravljena pozno jeseni/pozimi, po mesecu tišríju. Zato so se morala judovska leta začeti s setvijo in končati s žetvijo, tako da ste v šabatnem in jubilejnem letu preskočili le eno obdobje setve in žetve. V nasprotnem primeru tistega, kar ste posejali v letu pred šabatnim letom, ne bi mogli pospraviti. In potem v šabatnem letu tudi ne bi mogli sejati za naslednje leto – tako bi zamudili dve leti pridelave hrane. Toda to nima nobenega smisla. Še posebej zato, ker je bil začetek jubilejnega leta razglašen v tišríju in ne v nisánu. Tako vemo, da se je štetje za jubilejno leto in vsako šabatno leto začelo z novim letom v tišríju. V tem primeru bi dežela očitno počivala samo eno leto in ne dve (razen v primeru jubilejnega leta, ko bi bili dve šabatni leti zapored).

Poleg tega arheološka najdba iz 10. stoletja pr. Kr. potrjuje vrstni red mesecev za setev in žetev. Gre za majhno apnenčasto ploščico z zgodnjim hebrejsko-feničanskim (v tem času enakim) napisom, imenovanim Gezerski koledar. Najdena je bila leta 1908 v starodavnem mestu Gezer v bližini Jeruzalema, na njej pa je

zapisan osnovni letni kmetijski cikel.²⁷⁷ Če cikle v koledarju primerjamo s pridelki, ki so jih uporabljali v starem Izraelu, lahko zelo dobro razumemo, kako je bilo videti njihovo kmetijsko leto.²⁷⁸ Kamen iz Gezera (glej spodnjo fotografijo²⁷⁹) trenutno hranijo v Arheološkem muzeju v Istanbulu v Turčiji.

[Napis na kamnu v Gezeru]

Dva meseca obiranja [*oljk*];
 Dva meseca setve;
 Dva meseca pozne setve;
 En mesec okopavanja plevla;
 En mesec žetve ječmena;
 En mesec žetve in merjenja
 (*pšenica, oves, grah, leča itd.*);
 Dva meseca rezanja
 [obrezovanja];
 En mesec [nabiranja] poletnega
 sadja (*npr. fig in granatnih
 jabolk*).

Koledar naj bi bil nekaj, kar so se otroci učili v šoli in na njem vadili pisanje, tako da je v svoji najpreprostejši obliki osnovni vodnik za njihov kmetijski urnik. Vendar pa vidimo tudi, da koledar ni indeksiran na določene hebrejske mesece. To je pomembno, saj nas opozarja, da morata tako setev kot žetev slediti sončnemu ciklu in vremenu. To pomeni, da setev in žetev

²⁷⁷ >Kmetijstvo. Oxfordska enciklopedija arheologije na Bližnjem vzhodu.< ('Agriculture' In The Oxford Encyclopedia of Archaeology in the Near East), 1, knj., ur. Eric M. Meyers, David C. Hopkins. Oxford University Press, 1997.

²⁷⁸ Borowski, Oded. >Kmetijstvo v Izraelu v železni dobi< (Agriculture in Iron Age Israel), (Eisenbrauns, 1987): 37.

²⁷⁹ Foto: Osama Shukir Muhammed Amin, 24. april 2018, cc-by-sa 4.0, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:The_Gezer_Calendar_tablet_early_iron_age_10th_century_BCE_Museum_of_Archaeology_Istanbul_Turkey.jpg.

ne bi vsako leto popolnoma sledila judovskemu luninemu koledarju, ki ga je bilo treba redno popravljati nazaj na sončni cikel. To tudi pojasnjuje, zakaj v Tretji Mojzesovi knjigi 25,11 piše, da Izraelci v petdesetem letu ne smejo sejati ali žeti, nato pa v 22. vrstici istega poglavju Bog pravi, da bodo v osmem letu sadili za hrano v devetem letu. Toda osmo leto bi bilo jubilejno leto, kako bi torej lahko sejali za deveto leto, ki bi bilo prvo leto naslednjega jubilejnega cikla? Odgovor najdemo v dejstvu, da jim je bilo zapovedano, da lahko v vsakem jubilejnem letu preskočijo le en cikel setve in žetve. Če je torej čas za setev prišel zgodaj, tik pred koncem šabatnega leta, so Izraelci še vedno smeli posejati seme za hrano za prihajajoče nešabatno leto. Rabin Abraham Ibn Ezra (ok. leta 1089-1164) je pojasnil, da je bila setev dovoljena jeseni osmega leta, kar bi zagotovilo, da bi šabatno leto zamudilo le en cikel setve in žetve.²⁸⁰ Tudi Pulpit Commentary podpira to stališče in petdesetletni cikel.

›Ne le jubilejno leto, tudi šabatno leto se je začelo jeseni, ko so kmetje prvič začeli sejati za prihodnje leto, tako da je bila setev prekinjena od jeseni šestega leta do jeseni sedmega in celo do jeseni osmega, kadarkoli je nastopilo jubilejno leto; v tem primeru sta bili tako setev kot žetev izpuščeni dve leti zapored, zato je moral pridelek šestega leta, ki je bil požet v sedmem mesecu tega leta, zadostovati za tri leta, ne le do setve jeseni osmega ali petdesetega leta, temveč do žetve devetega ali enainpetdesetega leta, kot so zakon razumeli Talmud in rabinati vseh časov.< (Keil) – *The Pulpit Commentary*, 3. Mz 25,20²⁸¹

---

²⁸⁰ ›Ibn Ezrov komentar k Pentatevhu, Ibn Ezra o 2. Mojzesovi knjigi 12:2:1< (Ibn Ezra's commentary on the Pentateuch, Ibn Ezra on Exodus 12:2:1), prevod in opomba: H. N. Strickman in A. M. Silver, Menorah Publications, 1988-2004.

²⁸¹ Spence, H. D. M. ›Komentar prižnice, »Levitska knjiga, razstava, poglavje XXV, vrstice 18-22< (*The Pulpit Commentary*, ›The Book of Leviticus, Exposition, Chapter XXV, Verses 18-22), 4. knj., (Funk & Wagnalls Company, 1899): 395.

Zakaj je torej Bog rekel, da je bil nisán prvi mesec?

Nekateri se sprašujejo, zakaj je Bog v Drugi Mojzesovi knjigi 12,2 zapovedal, da je nisán postal »prvi« mesec, če njegova zapoved ni pomenila, da je treba spremeniti čas novega leta. No, za to ni popolnega odgovora razen: »Ker je tako rekel Bog,« vendar mnenje, ki ga je izrazil rabin Nachmanides, ponuja dobro razlago. Potrdil je, da je novo leto ostalo v tišríju, na praznik zbiranja pridelka, vendar je pojasnil, da so bili meseci oštevilčeni od nisána po izhodu le v spomin, da bi prepoznali njihovo mesto po pomembnosti.²⁸² S tem niso spremenili vrstnega reda svojega civilnega koledarja.

Tako kot se pri štetju dni v tednu vedno spomnimo šabatnega dne, saj dnevi v tednu nimajo svojega posebnega imena, ampak se imenujejo »en dan v šabati«, »drugi dan v šabati«, kot bom pojasnil, tako se pri našem štetju spominjamo izhoda iz Egipta »prvega meseca«, »drugega meseca«, »tretjega meseca« itd. do rešitve naših duš. Ta vrstni red štetja mesecev se ne nanaša na leta, kajti začetek naših let je od tišríja [sedmega meseca], kot je zapisano: In praznik zbiranja na prelomu leta, in nadalje je zapisano: In praznik zbiranja na koncu leta. Če je tako, potem ko mesec nisán imenujemo prvi od mesecev, tišrí pa sedmi, je njegov pomen »prvi [mesec] k rešitvi naših duš« in »sedmi mesec« k njemu. Takšen je torej namen izraza, naj vam bo prvi mesec, kar pomeni, da ni prvi glede na leto, ampak je prvi »za vas«, tj. da ga imenujemo »prvi«, z namenom, da bi se spominjali rešitve naših duš. – **Nachmanides**, »Ramban o 2. Mojzesovi knjigi 12,2«.

Tako kot dva »prva« meseca sta bili tudi dve zavezi, dve rojstvi (za odkupljene), dve smrti (za imena, ki niso zapisana v Jagnjetovi knjigi življenja), dva obiska našega Odrešenika itd. Tako kot naše

---

²⁸² »Rambanov (Nachmanidov) komentar k Tori. Ramban o Drugi Mojzesovi knjigi 12,2.1«, (Commentary on the Torah by Ramban (Nachmanides) Ramban on Exodus 12:2:1) prevod in opombe C. B. Chavel. New York, Shilo Pub. House, 1971-1976.

ponovno rojstvo po Svetem Duhu, po veri, ne prekliče ali razveljavi našega predhodnega fizičnega rojstva, tudi priznanje nisána kot prvega meseca ni razveljavilo prvotne ureditve leta. To pomeni, da je bilo judovsko novo leto vedno v tišrjúju, torej jeseni. Zato je bil pomen Druge Mojzesove knjige 12,2, da je nisán postal »prvi mesec«, v tem, da je Bog želel, da nisán velja za najvišji ali najpomembnejši mesec, pri čemer so vsi drugi meseci oštevilčeni od nisána.

Sedemdeset šabatnih let po uničenju Jeruzalema

Končno, vse to delo o jubilejnih letih odklene še zadnjo skrivnost v zvezi s sedemdesetimi šabatnimi leti počitka, ki jih je dežela prejela po uničenju Salomonovega templja leta 586 pr. Kr. Za začetek je Bog Izraelcem po Mojzesu povedal, koliko jih bo blagoslovil, če ga bodo ubogali in izpolnjevali vse njegove zapovedi (3 Mz 26); vendar je ljudi tudi opozoril, kaj bo storil, če tega ne bodo storili. V vrsticah 34-35 je obljubil, da bo dežela uživala šabatne počitke, ki jih niso spoštovali, ko je pozneje zaradi njihove neposlušnosti na njihova mesta prinesel uničenje. Mnogo let pozneje je Bog poslal preroka Jeremija, da bi jih posvaril, naj se pokesajo in se vrnejo k njemu, vendar tega niso hoteli storiti. Tako je bila izrečena zaprisežena sodba, vendar je Bog tudi obljubil, da bo po sedemdesetih letih ljudstvo vrnil v Jeruzalem in končal njegovo opustošenje (Jer 29,10). V Drugi Kroniški knjigi 36,21 beremo, da je po uničenju Jeruzalema dežela končno uživala šabatne počitke – bilo jih je sedemdeset. Iz tega sledi, da Judje (poleg svojih drugih grehov) tudi niso spoštovali šabatnih let.

Potem bo zemlja uživala vse svoje šabate, dokler ta leži zapuščena in ste vi v deželi svojih sovražnikov, torej takrat bo dežela počivala in uživala svoje šabate. Dokler ta leži zapuščena, bo počivala, ker ni počivala na vaše šabate, ko ste prebivali na njej.

– 3. Mojzesova knjiga 26,34-35

Kajti tako govori Gospod: »Da vas bom po tem, ko bo v Babilonu dovršenih sedemdeset let, obiskal in izvêdel svojo dobro besedo napram vam, v tem, da povzročim, da se vrnete na ta kraj.
– Jeremija 29,10

›... da izpolni Gospodovo besedo po Jeremijevih ustih, dokler se dežela ne naužije svojih šabat, kajti dokler leži zapuščena, praznuje šabate, da izpolni sedemdeset let.<
– 2. Kroniška knjiga 36,21

Iz tega sledi, da Izraelci med bivanjem v deželi niso spoštovali sedemdeset šabatnih let. Vendar ne vemo, katera so zamudili in kdaj je Bog začel šteti. Vendar je štel in jih imel za odgovorne za ta leta. Nekateri so trdili, da je sedemdeset let predstavljalo sedemdeset jubilejnih ciklov ali 490 let, vendar Sveto pismo tega ne pove.²⁸³ Vemo le, da je Bog razglasil, da je dežela uživala sedemdeset let počitka. Logično je, da bi 490 let lahko predstavljalo deset jubilejnih ciklov le, če 1) bi bili cikli dolgi le devetinštirideset let in 2) v jubilejnem letu ne bi bilo dvojnih šabatnih let. Ker smo že pojasnili, kako vemo, da je obstajala zapoved o praznovanju drugega šabatnega leta v jubilejnem letu, lahko z gotovostjo zavrnemo zamisel, da bi 490 let lahko predstavljalo deset jubilejnih ciklov.²⁸⁴

Da bi ugotovili, za katera leta jih je Bog imel za odgovorne, moramo sprejeti nekaj predpostavk. Za začetek bi se morale štetje začeti ob koncu sedemdesetletnega šabatnega počitka (leta 516 pr. Kr.) in ne ob uničenju Jeruzalema leta 586 pr. Kr., saj bi bilo

---

²⁸³ Prav tako se domneva, da bi moral biti jubilejni cikel devetinštirideset in ne petdeset let zaradi sedemdesetih tednov [let] ali 490 let iz Daniela 9,24-27, pri čemer se ugotavlja, da bi 490 let lahko predstavljalo deset obdobij po devetinštirideset let ali deset jubilejev (glej: Travis M Snow. *›70 tednov jubileja<* (*The 70 Weeks Jubilee*), 20-4.); vendar v Svetem pismu spet ni potrditve, ki bi to potrdila, in obstaja veliko drugih možnih razlag, poleg tega, da jih štejemo kot deset jubilejev.

²⁸⁴ Tudi če je jubilejni cikel trajal devetinštirideset let in ne petdeset, bi morale biti osem šabatnih let na devetinštirideset let ali osemdeset šabatnih let na 490 let.

sedemdeset šabatnih let del skupnega štetja let. Poleg tega štetje ni moglo segati vse do časa, ko je Jozue popeljal Izraelce v obljubljeni deželo (okoli leta 1408 pr. Kr.), saj je bilo to 892 let (razen če so se nekaterih držali in nekaterih ne, vendar bi to vedel samo Bog). Naslednja možnost je 490 let pred letom 516 pr. Kr. ali 1006 pr. Kr.; to je blizu časa, ko je David postal kralj nad celotnim izraelskim kraljestvom (ok. 1004 pr. Kr.), vendar bi ta dogodek težko povezali z začetkom neke posebne odgovornosti.

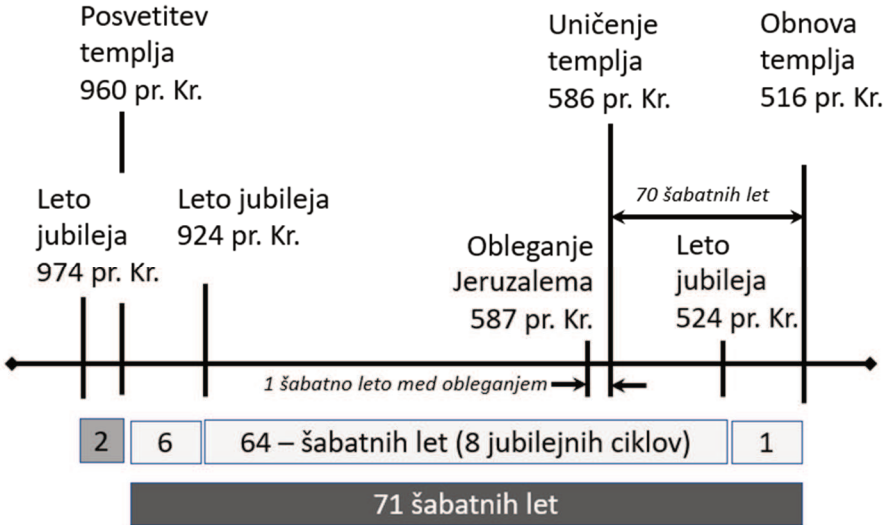
Če pa v štetje vključimo jubilejna šabatna leta vsakih petdeset let, potem bi sedemdeset zamujenih šabatnih let znašalo od 436 do 447 let, odvisno od tega, kdaj točno so bili jubileji umeščeni v cikel. Če štejemo nazaj od začetka obnove Jeruzalema (okoli leta 516 pr. Kr.) do posvetitve Salomonovega templja (okoli leta 960 pr. Kr.), dobimo 444 let. To pomeni sedemdeset šabat, če je bil tempelj posvečen v jubilejnem letu, in enainsedemdeset šabatnih let, če ni bil.

Novi cikel jubilejnih let pa se ni začel leta 960 pr. Kr., zato bi bilo od leta 960 do 516 pr. Kr. potrebnih enainsedemdeset šabatnih let.²⁸⁵ To bi pomenilo, da bi se šabatno leto od sedemdesetih, omenjenih v Svetem pismu, odštelo za eno, le da mislim, da lahko domnevamo, da je bilo oblegalno leto od 587 do 586 pr. Kr. v bistvu tudi šabatno leto, ker je bila vsa dežela napadena in so ljudje ob koncu obleganja leta 586 pr. Kr. stradali (2 Kr 25,3) – to pomeni, da niso mogli saditi in žeti. Spor je torej razrešen, saj je bilo za deželo skupaj enainsedemdeset šabatnih let počitka. Med uničenjem je bilo eno leto, ki mu je sledilo sedemdeset let, za katera Sveto pismo pravi, da so prišla po uničenju Jeruzalema.

---

²⁸⁵ Vsakih petdeset let bi morale biti osem let šabatnega počitka (vsakih sedem let in petdeseto leto). Torej štiristo let pomeni štiriinšestdeset šabatnih let. Če pa ne začnemo šteti na začetku jubilejnega ciklusa, se lahko zgodi, da v zahtevanem štetju dobimo dodatno šabatno leto. Če predpostavimo, da je bilo jubilejno leto 974 pr. Kr., potem je bilo leto 960 pr. Kr. šabatno leto na koncu drugega šabatnega leta v ciklu. Skladno s tem je bilo do leta 924 pr. Kr. šest dodatnih šabatnih let, do leta 524 pr. Kr. štiriinšestdeset šabatnih let in do leta 516 pr. Kr. še eno, skupaj enainsedemdeset.

Štetje sedemdesetih šabatnih let po padcu Jeruzalema leta 586 pr. Kr.

Leto (pr. Kr.)	Dogodek	Leta do obnova	Šabatna leta do obnove
ok. 1408	Izrael vstopi v obljubljeni deželo	892	142
ok. 1051	Začetek Savlovega vladanja	535	85
ok. 1004	Kraljestva združena pod kraljem Davidom	488	77
ok. 960	Posvečenje Salomonovega templja	444	71
ok. 587	Obleganje Jeruzalema	71	71
ok. 586	Uničenje Jeruzalem	70	70
ok. 516	Začetek obnove Jeruzalema	–	–

Mojzes jim je zapovedal, rekoč: »Ob koncu vsakih sedmih let, na slovesno leto odpusta, na šotorski praznik, ko pride ves Izrael, da se prikaže pred Gospodom, tvojim Bogom, na kraju, ki ga bo on izbral, boš to postavo bral pred vsem Izraelom v njihovo uho.

– 5. Mojzesova knjiga 31,10-11

Pred uničenjem Jeruzalema ni zapisov o šabatah ali jubilejnih letih. Ohranjena je le obljuba, da bodo s tem pričeli po vrnitvi v deželo (*Nehemija 10,31*). Zanimivo pa je, da Peta Mojzesova

knjiga 31 namiguje, da bi jih Bog začel imeti za odgovorne za spoštovanje šabatnih let, ko bi se začeli vsako leto zbirati na kraju, ki jim ga bo pokazal v prihodnosti. Ta kraj je bil 444 let pozneje Tempeljska gora. Zato ni nerazumno domnevati, da je Bog od takrat naprej začel Izraelce imeti odgovorne za spoštovanje šabatnega leta. Bog je od Izraelcev zahteval odgovornost za spoštovanje šabatnega leta, ko je bil tempelj postavljen na kraju, ki ga je izbral – na gori Morija v Jeruzalemu.

Povzetek ugotovitev v zvezi z jubilejnim letom

Poglejmo, kaj smo se naučili o jubilejnem letu in njegovi preroški povezanosti z Gospodovo vrnitvijo.

1. Jubilejno leto je čas, ko je treba osvoboditi ujetnike in povrniti zemljo vsaki družini izraelskega naroda po njihovih rodovih. Preroško to kaže na tisočletno kraljestvo, ko bo Kristus obnovil vse stvari in izpolnil svoje obljube judovskemu narodu in vsem resničnim vernikom v Jezusa, ki so bili vcepljeni po veri.
2. V Svetem pismu sta opisani dve jubilejni leti. Prvo najdemo v Ezekielu 40,1 in nam daje datum 574 pr. Kr. Drugo je zapisano v Lukovem evangeliju 4,18-19 in je datirano na leto 27. Oba datuma sta v istem jubilejnem ciklusu, vendar v razmaku šeststo let. Poleg tega lahko tretji jubilejni datum izpeljemo iz Danielove prerokbe o sedemdesetih tednih in iz odloka sultana Sulejmana o obnovi Jeruzalema leta 1537. Če k letu 1537 prištejemo 490 let, dobimo leto 2027 za zadnji jubilej. Verjetnost, da se ti trije neodvisni datumi ujemajo zgolj po naključju v istem petdesetletnem ciklu, je 1 proti 2500 (0,04 %).
3. Šest tisoč let človeške zgodovine lahko povežemo s 120 jubilejnimi leti ($50 \times 120 = 6.000$), kar nas napoti na Božjo izjavo v Prvi Mojzesovi knjigi 6,3, da bo starost omejil na sto dvajset let.
4. Mojzesovo življenje, ki je živel 120 let, je zgled za dva Kristusova prihoda. Prvi приход se je zgodil po osemdesetih

jubilejih, kar je vzporednica z Mojzesovim vodenjem Izraelcev iz Egipta, ko je bil star osemdeset let. Če bo drugi prihod prišel leta 2027, bo dopolnil štirideset jubilejev od začetka Kristusovega delovanja leta 27 in se bo ujema z Mojzesovim vodenjem Izraelcev v obljubljeni deželi, ko je bil star 120 let in ga je vodil Jozue (izpeljanka imena *Ješua*, tj. Jezus).

5. Obljubo o Kristusovi vrnitvi po dva tisoč letih (štirideset jubilejev) lahko vidimo tudi v preroškem smislu v Ozeju 6,2. Obljuba, da bomo »tretji dan« živel v njegovi navzočnosti, bi se lahko nanašala na tisočletno Kristusovo vladavino na zemlji.
6. Obstajajo tudi dokazi o jubilejnem ciklu za datume 1877, 1927 in 1977, kar kaže na še eno jubilejno leto 2027.
7. Čeprav nekateri trdijo, da je jubilejni cikel trajal le devetinštirideset in ne petdeset let, obstajajo prepričljivi dokazi, da je trajal in je moral trajati polnih petdeset let.
8. Poleg tega se je v Izraelu setev in žetev začela jeseni, sledeč novemu letu, v mesecu tišrjú. To pomeni, da so Izraelci v šabatnih letih zamudili le eno rastno sezono na šabatno leto, saj se je leto začelo s setvijo in ne z žetvijo. Edini primer, ko so Izraelci zamudili dve leti zapored, je bilo jubilejno leto.
9. V Drugi Mojzesovi knjigi 12,2, kjer je Bog Izraelcem zapovedal nisán prepoznati kot »prvi« mesec, je bilo to v imenu in pomembnosti, ne pa v smislu spremembe štetja novega leta, ki je ostalo jeseni, v tišrjú.
10. V primeru sedemdesetih let šabatnega počitka, ki jih je Jeruzalem doživel po svojem uničenju leta 586 pr. Kr., razumemo, da je Bog Hebrejce imel za odgovorne, ker niso spoštovali šabatnih letnih počitkov. Na podlagi 5 Mz 31,10-11 lahko sklepamo, da se je njihova odgovornost za njihovo upoštevanje začela, ko je Salomon posvetil tempelj.

11. Sedemdeset šabat ne more predstavljati desetih jubilejnih ciklov. Ne glede na to, ali je cikel trajal devetinštirideset ali petdeset let, je bilo v vsakem jubilejnem ciklu vedno osem šabatnih let. Zato deset jubilejnih ciklov predstavlja osemdeset šabatnih let in ne sedemdeset.
12. Če jih obravnavamo skupaj, imamo dober razlog, da verjamemo, da sta Kristusova vrnitev in zadnji jubilej blizu ...

David Ben-Gurion ob razglasitvi neodvisnosti pod velikim portretom Theodorja Herzla, ustanovitelja sodobnega sionizma, 14. maj 1948. {{PD-2019-Izrael}}

10

VSE OČI UPRTE V IZRAEL – BOŽJI PREROŠKI MERILEC ČASA

PRED NAMI JE ZADNJE ODŠTEVANJE. Pred našimi očmi se uresničujejo prerokbe. Smokva je vzcvetela. Zdaj mora biti naš pogled uprt v Izrael, saj je osrednje prizorišče drame zadnjih dni, ki se odvija pred nami. Dogodki, ki se tam dogajajo, razkrivajo, kje se nahajamo na Božjem preroškem koledarju. To je tako, kot da bi na mestnem stolpu z uro preverili, koliko je ura. Vsak nov preroški dogodek, ki se tam zgodi, premakne urne kazalce naprej. Kaže nam, kako blizu smo bližajoči se sodbi ... in naši skorajšnji rešitvi. Vendar ne vemo natančno, kdaj bo ta rešitev prišla. Torej katera so glavna znamenja in dogodki v zvezi z Izraelom, na katere moramo biti pozorni? Ne želimo jih zamuditi, ko se bodo zgodili. Ne moremo domnevati, da se vsakič, ko se v svetopisemski prerokbi zgodi pomemben dogodek, zgodi da bodo takoj vsi vedeli zanj. Spomnite se, da mnogi ljudje niso prepoznali znamenj, ki jih je med svojim prvim prihodom storil Jezus, da bi pokazal, da je on Mesija. Če je večina farizejev in učiteljev postave, ki so tako dobro poznali Sveto pismo, v svojem času spregledala njihovo izpolnitev, potem jo lahko tudi mi. Zato

moramo biti čuječi in spremljati dogodke v Izraelu in ob tem upamo, da se bomo izognili, da bi naredili enako napako. V tem poglavju bomo govorili o nekaterih posebnih prerokbah o Izraelu, za katere menim, da si zaslužijo posebno pozornost.

V naslednjih dveh poglavjih bomo začeli tudi ugibati, kaj bi lahko pomenile preostale prerokbe. [*To nam bo pomagalo razmišljati o tem, na kaj moramo biti pozorni.*] Špekulacija je oblikovanje teorije ali domneve brez trdnih dokazov. To pomeni, da se lahko zlahka zmoti, saj gre le za izobrazeno ugibanje. Stvari v teh zadnjih poglavjih se morda že začenjajo uresničevati, vendar se še niso zgodile. Ne smemo pozabiti, da lahko Bog izpolni svojo besedo na način, ki si ga preprosto ne moremo predstavljati, preden se zgodi.

›Poglejte med pogane in preudarite in se silno čudite, kajti jaz bom naredil delo, delo v vaših dneh, ki ga ne boste verjeli, čeprav bi vam bilo povedano.<
– Habakuk 1,5

Tako zdaj prehajamo od stvari, ki so se že zgodile in so določene, k stvarim, ki se še niso zgodile. Pogled naprej je podoben igranju igre sudoku, sestavljanke, v kateri dopolnjujemo manjkajoče številke (ali barve, če ste igrali ColorKu). Pravilen način izpolnjevanja sestavljanke je logično zmanjšanje števila možnih števil ali barv za vsak prazen kvadrat na eno samo možnost. Nato jo lahko samozavestno zapolnite, saj veste, da lahko od tam varno nadaljujete. V tej analogiji je to podobno dogodku, ki se zgodi. Dokler se nekaj ne zgodi, skoraj vedno obstaja več kot en način, kako bi se lahko domnevno izpolnil, zato, dokler se ne zgodi, domnev ne morete zmanjšati na samo eno možnost in zapolniti kvadrata. Ko se vam zatakne ali postanete nestrpni, je lahko zelo mamljivo, da začnete ugibati, katera številka ali barva bi morala biti naslednja, čeprav veste, da obstaja več možnosti. In če začnete ugibati, boste vedno prišli do točke, ko boste ugotovili, da ste naredili napako in se morate vrniti ter sestavljanke začeti znova (razen če se spomnite, na kateri točki uganke ste začeli ugibati, in

lahko tablo vrnete na to točko). V skladu s tem v naslednjih razdelkih samo razmišljamo o možnostih, kako bi lahko ta področja izpolnili v v prihodnosti. Ne poskušamo dokončno določiti, kaj bo se bo zgodilo. Preučujemo, kaj bi se lahko zgodilo, tako da upamo, da jih bomo lažje prepoznali, ko se bodo zgodili. Začnimo!

Vojna med Gogom in Magógom

Ezekiel 38 in 39 opisujeta vrsto vojn z izraelskimi sovražniki. To so ene najbolj preroško pričakovanih bitk zadnjih dni. Mnogi domnevajo, da se bo Gog-Magógova vojna zgodila pred začetkom velike stiske ali na njenem začetku in bo pripravila teren za antikristovo mirovno pogodbo. Vendar pa obstajajo v besedilu preroške oznake, ki razkrivajo, da se bo začela šele pozneje v časovnem okviru velike stiske. Prva oznaka izhaja iz dogodkov šestega pečata (*Razodetje 6,12-17*) in prve trobente (*Razodetje 8,7*). Zanimivo je, da je to tudi prvo okno za zbiranje svetih (*Mt 24,31*), o katerem smo govorili v 6. poglavju.

¹² In gledal sem, ko je odprlo šesti pečat in glej, bil je velik potres, in sonce je postalo črno kakor vrečevina iz dlak in luna je postala kakor kri, ... ¹⁵ Kralji zemlje, pomembni ljudje, bogataši, vrhovni poveljniki, mogočnejši, vsak suženj in vsak prost človek pa so se skrili v brloge in v skale gorovij; ¹⁶ in rekli so goram in skalam: »Padite na nas in nas skrijte pred obrazom njega, ki sedi na prestolu in pred Jagnjetovim besom, ¹⁷ kajti prišel je véliki dan njegovega besa in kdo bo zmožen obstati?«

– Razodetje 6,12.15-17

Zatrobil je prvi angel in sledila sta toča in ogenj, pomešana s krvjo in bila sta vržena na zemljo, in zgorela je tretjina dreves in zgorela je vsa zelena trava.

– Razodetje 8,7

Te vrstice so videti kot preroški časovni žig zaradi podobnih dogodkov, o katerih beremo v Ezekielu 38. Po invaziji beremo, da

bo Bog poslal velik potres in da se bo vse življenje na zemlji zatreslo zaradi Božje prisotnosti. To zveni zelo podobno nekaterim dogodkom pri šestem pečatu. Toda to še ni vse. Naslednja stvar, ki se bo zgodila v tem delu bitke, je, da bo Bog začel deževati s točo in gorečim žveplom, kar je spet zelo podobno prvi trobenti (*toča in ogenj, pomešana s krvjo*).

¹⁸ In zgodilo se bo ob istem času, ko bo proti Izraelovi deželi prišel Gog, < govori Gospod Bog, > da bo na moj obraz prišla moja razjarjenost. ¹⁹ Kajti v svojem ljubosumju in v ognju svojega besa sem govoril: > Zagotovo bo na **ta dan v Izraelovi deželi veliko tresenje**; ²⁰ tako da bodo ribe morja in perjad neba in poljske živali in vse plazeče stvari, ki se plazijo po zemlji **in vsi ljudje, ki so na obličju zemlje, trepetali ob moji prisotnosti** in gore bodo zrušene in strmi kraji bodo padli in vsak zid bo padel na tla. < ²¹ In proti njemu bom prek vseh svojih gora poklical meč, < govori Gospod Bog. > Vsakogar meč bo zoper svojega brata. ²² **In jaz bom navajal dokaze zoper njega s kužno boleznijo in s krvjo, in deževal bom nanj in na njegove čete in na mnoga ljudstva, ki so z njim, preplavljajoč dež in velika zrna toče, ogenj in žveplo.**
– Ezekiel 38,18-22 (poudarek dodan)

Razlog, zakaj je vojna med Gogom in Magógom bolj verjetna kot dve vojni ali vrsta vojn, je drugi preroški znak. Ta drugi označevalec postavlja konec spopada ob Kristusovi vrnitvi z njegovo vojsko (*Razodetje 19*), ki bo v bitki pri Armagedonu premagala antikrista (Goga). Po uničenju brezbožnih nam je rečeno, da bo veliko žrtvovanje in velika večerja za vse mrhovinarje in divje živali zemlje. To je resnično grozljiv prizor, a za tiste, ki se nočejo pokesati in ubogati Boga, na koncu ne more biti drugega izida. Te vrstice skupaj pomenijo, da so dogodki iz Ezekiel 38 in 39 sicer povezani, vendar bo vojna med Gogom in Magógom potekala v dveh fazah in se bo začela v drugi polovici stiske.

⁴ *Padel boš na Izraelovih gorah, ti in vse tvoje čete in ljudstvo, ki je s teboj. Izročil te bom pticam roparicam vsake vrste in k živalim polja, da boš požrt. ...* ¹⁷ *In ti, človeški sin, < tako govori Gospod Bog: >Govori vsaki operjeni perjadi in vsaki živali polja: >Zberite se in pridite; zberite se na vsaki strani k moji klavni daritvi, ki jo darujem za vas, torej veliki klavni daritvi na Izraelovih gorah, da boste lahko jedle meso in pile kri.* ¹⁸ *Jedle boste meso mogočnih in pile kri zemeljskih princev, ovnov, jagnjet in koz, bikcev, vsi izmed njih bašanski pitanci.* ¹⁹ *In jedle boste tolaščo, dokler ne boste nasičene in pile kri, dokler ne boste pijane od moje klavne daritve, ki sem jo žrtvoval za vas.* ²⁰ ***Tako boste nasičene pri moji mizi s konji in bojnimi vozovi in z mogočnimi možmi in z vsemi bojavniki,*** < govori Gospod Bog.

– Ezekiel 39,4.17-20 (poudarek dodan)

¹⁷ *In videl sem angela stati na soncu in ta je z močnim glasom zaklical, rekoč vsej perjadi, ki leti po sredi neba: »Pridite in zberite se skupaj k večerji vélikega Boga,* ¹⁸ *da boste lahko jedle meso kraljev in meso častnikov in meso mogočnežev in meso konj in od teh, ki sedijo na njih in meso vseh ljudi, tako svobodnih kakor zaslužjenih, tako malih kakor velikih.«* ¹⁹ ***In videl sem zvernika in kralje zemlje ter njihove vojske zbrane skupaj, da se vojskujejo proti njemu, ki je sedel na konju in proti njegovi vojski.*** ²⁰ *In zvernik je bil ujet in z njim lažni prerok, ki je delal čudeže pred njim, s katerimi je zavajal te, ki so sprejeli znamenje zvernika in te, ki so oboževali njegovo podobo. Oba sta bila živa vržena v ognjeno jezero, goreče z žveplom.* ²¹ *Preostanek pa je bil umorjen z mečem tistega, ki je sedel na konju, katerega meč je prihajal iz njegovih ust in vsa perjad je bila nasičena z njihovim mesom.*

– Razodetje 19,17-21 (poudarek dodan)

Ezekiel nam pove tudi imena starodavnih narodov, ki bodo vpleteni. Če ta imena povežemo z imeni njihovih sodobnih lokacij, lahko sklepamo, da bi tam lahko bili Turčija, Iran, Afganistan, Sirija, Libija, Sudan in morda Rusija (na >skrajnem severu<). In

čeprav je od tistega časa minilo že toliko tisoč let, se vrstice v Ezekielu 38 ujemajo s sodobno politično pokrajino.

»Človeški sin, naravnaj svoj obraz zoper Gog, deželo Magóg, glavnega princa Mešeha in Tubála in prerokuj zoper njega in reci: ›Tako govori Gospod Bog: ›Glej, jaz sem zoper tebe, oh Gog, glavni princ Mešeha in Tubála. Obrnil te bom nazaj in vtaknil kavlje v tvoje čeljusti in te privedel naprej in vso tvojo vojsko, konje in konjenike, vse izmed njih oblečene z vsemi vrstami bojne opreme, celo veliko družbo z majhnimi ščiti in ščiti; vsi izmed njih rokujejo z meči: Perzija, Etiopija in Libija z njimi; vsi izmed njih s ščitom in čelado: Gomer in vse njegove čete; hiša Togarmá od severnih četrti in vse njegove čete in mnogo ljudstva s teboj.

– Ezekiel 38,2-6

SODOBNA TURČIJA IN IRAN

Polovico imenovanih držav v Ezekielu 38 bi lahko upravičeno povezali s starodavnimi deželami, ki jih danes zaseda sodobna Turčija, zato si je težko predstavljati, da ne bodo vpletene. Odkar je Turčija prvič prekinila diplomatske odnose z Izraelom v septembru 2011, je bilo očitno, da se nova administracija pod vodstvom predsednika Recepta Tayyipa Erdogana namerava oddaljiti od konstruktivnih vezi z Izraelom. Prav tako so začeli skrivaj podpirati ISIS in se usklajevati z Iranom, kar je sodobno ime za Perzijo.²⁸⁶ Od takrat je severna zveza držav z Iranom in Turčijo kot vodilnima akterjema, ki sta bila zelo odkrita glede svojih sovražnih namenov do Izraela. ›Osvobodili‹ mošejo al-Aksa in Tempeljsko goro, kot enega od svojih glavnih ciljev.²⁸⁷

²⁸⁶ Adam Eliyahu Berkowitz. ›Iran, Turčija bi se lahko združila v vojni proti Izraelu, opozarjajo strokovnjaki za Bližnji vzhod,‹ (Iran, Turkey Could Unite to Wage War Against Israel Warns Mid-East Experts,) *Israel365 News*, 28. junij 2020, <https://israel365news.com/339033/iran-turkey-could-unite-wage-war-against-israel-warns-middle-east-experts/>.

²⁸⁷ Seth J. Frantzman. ›Turčija obljublja, da bo 'osvobodila Al Akso', potem ko je Hagijo Sofijo spremenila v mošejo‹ (Turkey vows to 'liberate Al-Aqsa' after

Turčija je začela blažiti svoje stališče do Izraela, ko so Združeni arabski emirati in Bahrajn podpisali Abrahamove sporazume, in bi se lahko nekega dne celo sami pridružili sporazumom z Izraelom, vendar so zaradi svojih ambicij do Izraela in opozoril iz te prerokbe zelo sumljivi. Tudi Turčija je jasno pokazala, da želi ponovno vzpostaviti Otomansko cesarstvo, zaradi česar bi lahko bila kandidatka za mali rog iz 7. poglavja Danielove knjige, ki je povezan z kraljestvom zvernika iz 13. poglavja Apokalipse. Biti moramo previdni, saj je še vedno veliko krajev, od koder bi se lahko pojavil antikrist.

KAJ PA AFGANISTAN?

Afganistan je bil del stare Perzije. Z umikom ZDA iz Afganistana leta 2021 se je pojavil še en možen delček sestavljanke. Talibani so močno povezani s Turčijo in Iranom, zato njihova vpletenost ne bi bila presenečenje.²⁸⁸ Kljub temu vemo, da Bog ljubi ljudi v Afganistanu, in v času, ko so bile tam ZDA, je veliko Afganistancev slišalo in sprejelo evangelij. Verjamem, da bo Bog nadaljeval delo, ki ga je tam začel, tako kot ga je nadaljeval na številnih drugih krajih, na primer na Kitajskem in v nekdanjih sovjetskih državah, ki so postale zelo sovražne do evangelija in preganjanih vernikov. [*Naj jih Bog blagoslavlja in varuje v vseh preizkušnjah (Pismo Rimljanom 8,36). Amen.*]

---

turning Hagia Sophia to mosque), *Jerusalem Post*, 11. julij 2020, www.jpost.com/middle-east/turkey-vows-to-liberate-al-aqsa-after-turning-hagia-sophia-to-mosque-634700.

²⁸⁸ Tom Bateman. >Afganistan: Katar in Turčija postaneta rešilna bilka talibanov do zunanjega sveta< (Afghanistan: Qatar and Turkey become Taliban's lifeline to the outside world), *BBC News*, 2. september 2021, www.bbc.com/news/world-middle-east-58394438 ; Shelly Kittleson. >Zakaj bo Iran pozdravil talibanski prevzem oblasti v Afganistanu< (Why Iran Will Welcome the Taliban Takeover in Afghanistan), *FP News*, 18. 8. 21, <https://foreignpolicy.com/2021/08/18/why-iran-will-welcome-the-taliban-takeover-in-afghanistan/>.

BO TAM TUDI SIRIJA?

Morda se bo Izraelu v tej prerokovani bitki uprla tudi Sirija. Kot starodavni imperij je bila ena od severnih imperijev, ki so vladali regijam, ki bi jih lahko podobno kot sodobno Turčijo vključili v imena Magóg, Mešeh in Tubál, Gomer in Bet-Togarmá. Sirija je imela veliko stikov z Rusijo in Iranom, vendar so bili njihovi odnosi s Turčijo, ki je v Siriji izvedla številne letalske napade na njena severna kurdska mesta, zelo slabi. Domnevno naj bi bil namen teh napadov odvrniti sirske Kurde od podpore kurdskim uporniškim skupinam YPG (People's Protection Units) v Turčiji. Poleg tega Turčija od leta 2011 podpira protivladne džihadistične skupine v Siriji.²⁸⁹ Zaradi sirske begunske krize (2011-2016) pa je v Turčiji, kot begunci, začelo živeti tri in pol milijona Turčiji naklonjenih sunitskih muslimanskih Sircev, ki želijo, da »Turčija reši Sirijo«. Vse to je ustvarilo nestabilne razmere, zaradi katerih je težko napovedati, kakšna bi lahko bila vloga Sirije. Vsekakor je bila Sirija vpletena v večino vojn zoper Izrael vse do jomkipurske vojne leta 1973, zato se zdi verjetno, da bo imela vlogo tudi v vojni Gog-Magóg. Če je tako, se bo morda takrat uresničila Izaijeva prerokba o popolnem uničenju Damaska.²⁹⁰

Breme Damaska: »Glej, Damask je odvzet od tega, da je mesto in bo kup razvalin. Mesta Aroêrja so zapuščena. Ta bodo za trope, ki bodo legli in nihče jih ne bo strašil. Trdnjava bo prav tako prenehala od Efrájima in kraljestvo od Damaska in preostanek iz Sirije. Oni bodo kakor slava Izraelovih otrok,« govori Gospod nad bojevnik.

– Izaija 17,1-3

---

²⁸⁹ Ahmet S. Yayla in Colin P. Clarke. »Kaj skuša Turčija doseči v Siriji?« (What's Turkey Trying to Achieve in Syria?), *National Interest*, 1. april 2018, //nationalinterest.org/feature/whats-turkey-trying-achieve-syria-25162.

²⁹⁰ Od časa, ko je Izaija napisal to prerokbo (približno 742-686 pr. Kr.), Damask ni bil nikoli popolnoma uničen. Čeprav se je nadzor nad mestom od takrat večkrat spremenil, ko so različni imperiji osvajali regijo, se mesto nikoli ni spremenilo v »kup ruševin« in ostalo opustošeno. Zato je izpolnitev te prerokbe verjetno še vedno usmerjena v prihodnost.

DEŽELA PUT

Po navedbah starodavnega judovskega zgodovinarja Jožefa dežela Libija zavzema vsaj del ozemlja, ki je bilo v antiki znano pod imenom Put (Phut).²⁹¹ Zato lahko pričakujemo, da bo tudi Libija vključena v invazijo Gog-Magóga na Izrael. Ni presenetljivo, da je Turčija dejavna v Libiji, kar še dodatno potrjuje to domnevo.²⁹²

DEŽELA KUŠ

Sodobni državi, ki se najbolj približujeta Kušu, sta Sudan in Južni Sudan. In kaj najdemo tam? Da je Turčija na delu tudi v Sudanu in okoliških državah Afriškega roga.²⁹³

KAJ PA RUSIJA?

Zdi se, da je Rusija v ospredju tudi zaradi imena Rosh, Magóg ali zaradi omembe ›*skrajnih severnih predelov*«. Rusi so potomci Skitov, za katere Jožef pravi, da so Magógovi potomci (*Judovske starine, Antiquities of the Jews*, 1.6.1). Rusija je tudi znana podpornica Turčije, Irana in Sirije, zato je na nek način treba pričakovati njihovo povezavo. Status Rusije kot svetovne velesile,

---

²⁹¹ Flavij Jožef. ›*Judovske starine*« (*Antiquities of the Jews*), 1. knj., 6. pog., str. 2.

²⁹² Staff. ›Turčija bo še naprej podpirala libijsko GNA, tudi če bo al-Sarraj odstopil« (Turkey to continue support Libya's GNA even if al-Sarraj quits), *Al-Jazeera News*, 21. september 2020, <https://www.aljazeera.com/news/2020/9/21/turkey-to-continue-supporting-libyas-gna-even-if-al-sarraj-quits>.

²⁹³ Staff. ›Južni Sudan in Turčija bosta okrepila vojaške stike – Angelia Teny,« (South Sudan, Turkey to escalate military dealings – Angelia Teny), *Sudans Post*, 25. avgust 2021, <https://www.sudanspost.com/south-sudan-turkey-to-escalate-military-dealings-angelia-teny/>; Zach Vertin. ›Turčija in novi boj za Afriko: Turčija: osmanski načrti ali neutemeljeni strahovi?« (Turkey and the new scramble for Africa: Ottoman designs or unfounded fears?), *Brookings*, 19. maj 2019, <https://www.brookings.edu/articles/turkey-and-the-new-scramble-for-africa-ottoman-designs-or-unfounded-fears/>.

njen vpliv v Izraelu in njena invazija v Ukrajino leta 2022, dela njihovo prisotnost zelo verjetno.²⁹⁴

Mirovna pogodba v 9. poglavju Daniela

Glavno znamenje in preroška zahteva, ki označuje začetek zadnjih sedmih let človeške vladavine in časa stiske, je potrditev zaveze, o kateri govori Daniel 9,27. O širših posledicah te vrstice smo govorili že v petem poglavju: *Se je začelo odštevanje naslednjih sedemdesetih tednov?* Zdaj si bomo to ogledali še podrobneje.

On bo potrdil to zavezo z mnogimi za en teden. In v sredi tedna bo povzročil, da bo klavna daritev in jedilna daritev prenehala in zaradi razširjanja ogabnosti bo on to opustošil, celo do použitja in to določeno bo izlito na opustošenje. – Daniel 9,27

Omemba potrditve zaveze ne pomeni nujno, da je antikrist tisti, ki pripravi pogodbo ali izjavo. Mora jo le nekako podpreti. Izjava »z mnogimi« je verjetno namigovanje na mnoge narode, ki ga bodo prav tako podprli v skupnem mirovnem dogovoru ali sporazumu. Pri tem bodo priznali pravico Izraela, da obstaja kot narod – in da njihova pravica do dežele izhaja od Boga prek Abrahamove zaveze. Prav tako bo antikrist le eden od udeležencev celotne zadeve in morda ni očitno, da bo kmalu postal zverniki, ki bo tri leta in pol pozneje v veliki stiski začel vladati narodom na zemlji. Poleg tega, ker bo do Kristusove vrnitve ostalo le sedem let za človeško vladavino, to pomeni, da bo vsaka »potrditev zaveze« de facto veljala za sedem let, zato pogodbi v svojih določilih ni treba navesti sedmih let.

---

²⁹⁴ Ko govorimo o Ukrajini, je to tudi nekdanja dežela Skitov (in s tem Magógov). Poleg tega so bili Skiti v času vladavine Esarhaddona (ok. 681-669 pr. Kr.) s poroko in vazalsko pogodbo povezani z Asirci, zaradi česar je bila tudi Ukrajina del neo-asirskega cesarstva.

Zaradi povezave z antikristom in poslednjimi časi pa vsi ne bodo veseli, da Izrael sklepa mirovne sporazume. Kljub temu nam je zapovedano, da si prizadevamo za mir v Jeruzalemu. David nas v psalmih spodbuja, naj nenehno molimo za mir v Jeruzalemu. Opazite tudi povezavo tega miru z Gospodovo hišo (templjem) in da je Bogu všeč, da ljudje želijo iti tja.

Bil sem vesel, ko so mi rekli: »Pojdimo v Gospodovo hišo.« Naša stopala bodo stala znotraj tvojih velikih vrat, oh Jeruzalem. ... Mólite za mir v Jeruzalemu. Tisti, ki te ljubijo, bodo uspevali. Mir bodi znotraj tvojih zidov in uspevanje v tvojih palačah. Zaradi mojih bratov in zaradi družabnikov bom torej rekel: »Mir bodi znotraj tebe.« Zaradi hiše Gospoda, našega Boga, bom iskal tvoje dobro.

– Psalm 122,1-2.6-9

Ko je predsednik Trump, januarja 2020, objavil svoj načrt za Izrael in Palestince ›*Od miru do blaginje*‹ (*Peace to Prosperity*), so ga mnogi sprva morda zamenjali za še en neuspešen poskus iskanja prave rešitve za nerešljiv palestinski problem – le še en nesmiseln zamah proti na videz nemogočemu cilju, tj. miru na Bližnjem vzhodu med Judi in Arabci. Toda še istega leta so se pojavili Abrahamovi sporazumi, ki so predstavljali realnega kandidata za uresničitev Danielove prerokbe. Mnogi so se spraševali, ali bodo sporazumi preživeli prehod v novo demokratično administracijo v ZDA pod vodstvom predsednika Bidena; vendar ko je minilo leto dni od sklenitve Abrahamovih sporazumov, so ti ne le še vedno veljali, ampak so tudi obrodili sadove! Dogovori so bili nato sprejeti s strani Bidenove administracije in so še naprej cveteli. Kmalu je bilo namreč jasno, da ne gre le za še en fiasko mirovnega sporazuma, temveč za nekaj preroško pomembnega.

Kako se je vse to zgodilo? Prvič, ko je bil izraelsko–palestinski sporazum prvič predložen, sta ga odobrila tako Izrael kot Združene države. Drugič, oblikovan je bil v tihem usklajevanju z zmernimi arabskimi državami (Bahrajn, ZAE, Egipt, Jordanija in Savdska Arabija) in s sodelovanjem nekaterih vplivnih

evangeličanskih kristjanov, kot je Joel Rosenberg, in sicer že od leta 2018.²⁹⁵ Čeprav te arabske države načrta niso javno odobrile, so se mnoge izognile popolni obsodbi in namesto tega podprle ali pozdravile ta prizadevanja.²⁹⁶ S tem, ko so ostale nevtralne glede te teme, so te arabske države nakazale svojo zasebno odobritev. Res je, da so ga Palestinci zavrnili, vendar je Jared Kushner, eden od arhitektov načrta, napovedal, da za razliko od drugih mirovniških poskusov v preteklosti za nadaljevanje ni nujno potrebna palestinska odobritev,²⁹⁷ in da je to zanimiv precedens za prihodnja pogajanja.

Nato so bili sklenjeni Abrahamovi sporazumi,²⁹⁸ ki so vključevali uradno priznanje države Izrael s strani arabskih držav, ki so jih podpisale, in s tem se je začelo odpiranje novega obdobje miru v regiji.²⁹⁹ Zagotovitev miru s sosedi Izraela je velik korak k

---

²⁹⁵ Joel Rosenberg, »Sovražniki in zavezniki: Nepozabno potovanje po hitro spreminjajočem se in izjemno burnem sodobnem Bližnjem vzhodu« (*Enemies and Allies: An Unforgettable Journey inside the Fast-Moving & Immensely Turbulent Modern Middle East*), (Tyndale House, 2021).

²⁹⁶ J. Hincks, »Trumpov načrt za mir na Bližnjem vzhodu je odvisen od podpore arabskih voditeljev,« (Trump's Plan for Middle East Peace Hinges on Support from Arab Leaders) *TIME*, 1-29-20, [time.com/5773814/middle-east-peace-plan-response/](https://www.time.com/5773814/middle-east-peace-plan-response/).

²⁹⁷ Aaron Reich, »Kushner: ZDA bodo odobrile priključitev, če se Palestinci ne bodo pogajali« (Kushner: US to approve annexation if Palestinians don't negotiate), *Jerusalem Post*, 8. marec 2020, [//jpost.com/Middle-East/Kushner-US-to-approve-Israeli-annexation-if-Palestinians-dont-negotiate-620135](https://www.jpost.com/Middle-East/Kushner-US-to-approve-Israeli-annexation-if-Palestinians-dont-negotiate-620135).

²⁹⁸ <https://edition.cnn.com/2020/09/15/politics/israel-uae-abraham-accord-documents/index.html>.

²⁹⁹ Helen Raleigh, »Kaj vam korporativni mediji ne povedo o Trumpovem zgodovinskem bližnjevzhodnem mirovnem dogovoru« (What Corporate Media Won't Tell You About Trump's Historic Middle East Peace Deal), *The Federalist*, 19. avgust 2020, <https://thefederalist.com/2020/08/19/what-corporate-media-wont-tell-you-about-trumps-historic-middle-east-peace-deal/>; Emily Jones, »Zora novega Bližnjega vzhoda: Izrael v Beli hiši podpiral zgodovinski 'Abrahamov sporazum' z ZAE in Bahrajnom« (The Dawn of a New Middle East: Israel Signs Historic 'Abraham Accord' With UAE, Bahrain at White House), *CBN News*, 15. 9. 2020, www2.cbn.com/news/news/dawn-

zagotovitvi miru s Palestinci, saj so muslimanske države običajno vsesplošno podpirale njihovo stvar. Toda bolj ko Palestinci izgubljajo to podporo, večji je njihov pritisk, da se dejansko pogajajo o rešitvi konflikta.

Glede na trenutni napredek na poti k miru na Bližnjem vzhodu, ali smo priče nečemu, kar je v skladu s tem, kar je David dejal, da bi si morali nenehno prizadevati, ali pa smo vstopili v čas miru, o katerem je govoril Daniel? In v vsakem primeru, kako bo to vplivalo na judovska prizadevanja, kot sta obnova templja in ponovna uvedba neke oblike žrtvovanja? Da bi resnično potrdili, da se gibljemo v Danielovem miru in ne le upamo in molimo za mir na splošno, se zdi, da bi moralo v treh letih in pol po potrditvi zaveze priti do ponovne vzpostavitve žrtvovanja na Tempeljski gori in celo do obnove templja.

Obnova molitve in žrtvovanja na tempeljski gori

Leta 1967, po šestdnevni vojni, je imel Izrael deset dni popoln nadzor nad Tempeljsko goro. Moshe Dayan se je po ponovni združitvi Jeruzalema in vrnitvi celotnega Jeruzalema pod izraelski nadzor, enostransko odločil, da bo najbolje prepustiti nadzor nad najsvetejšim judovskim mestom njihovim sovražnikom, Jordancem.³⁰⁰ Dayan je nadzor nad Tempeljsko goro vrnil državi, ki jih je pravkar napadla in jih skušala izbrisati. [*Nepredstavljivo!*] In vendar je Bog po preroku Ezekielu jasno povedal, da se bo zgodilo prav to.

---

new-middle-east-israel-signs-historic-abraham-accord-uae-bahrain-white-house.

³⁰⁰ Rivka Gonen. »*Sporna svetost: judovski, muslimanski in krščanski pogledi na Tempeljsko goro v Jeruzalemu*« (Contested Holiness: Jewish, Muslim, and Christian Perspectives on the Temple Mount in Jerusalem), (KTAV Publishing House, Inc., 2003): 149-150.

Vi niste skrbeli za moje svete stvari, temveč ste si zase postavili čuvaje moje zadolžitve v mojem svetišču. – Ezekiel 44,8

Od takrat je Dayanova odločitev trn v peti za judovsko ljudstvo. Jordanski Waqf je ljubosumno varoval dostop do Tempeljske gore in redno izražal mnenje, da morajo imeti le muslimani prost dostop do kraja in tam moliti. V tradicionalnem »statusu quo« muslimanskega nadzora Waqfa je bil dostop Judov do njihovega najsvetejšega kraja močno omejen. Redno jim je bilo onemogočeno, da bi tam molili ali da bi med obiskom s seboj nosili izvode Svetega pisma (Tanakh) ali molitvenike. Kljub občasnim judovskim protestom se razmere še vedno ne spremenijo in ni veliko upanja, da se bodo spremenile.

Vendar so Judje počasi začeli moliti na Tempeljski gori. Od leta 2016 je Judom vse bolj dovoljeno moliti na Tempeljski gori.³⁰¹ Potem pa so se po Abrahamovih sporazumih leta 2020, ljudje začeli spraševati, ali je čas za normalizacijo Tempeljske gore, kar pomeni, da bi omogočili enak dostop do kraja, ki ga imajo muslimani, judje in kristjani za svetega.³⁰² To bi pomenilo priznanje, da je treba vsem verstvom omogočiti dostop do Tempeljske gore in molitve na njej ter jim omogočiti praznovanje njihovih verskih praznikov in obredov. Prav to je bilo zahtevano v načrtu »*Od miru do blaginje*«, ki so ga odobrile tako ZDA kot Izrael.³⁰³ Kmalu zatem so Judom začeli dovoljevati odprto molitev

³⁰¹ Abra Forman. »Prvič v zgodovini je Judom dovoljeno moliti na Tempeljski gori, saj se jih je za praznike na vrh povzpelo na tisoče« (For First Time Ever, Jews Allowed to Pray on Temple Mount as Thousands Ascend for Holidays), *Israel 365 News*, 26. oktober 2016, israel365news.com/311280/first-police-allow-limited-prayers-temple-mount-record-amount-jews-ascend-holidays/.

³⁰² N. Dromi, »Ali je čas za 'normalizacijo' Tempeljske gore?« (Is it time to 'normalize' the Temple Mount?), *Jerusalem Post*, 9-13-20, www.jpost.com/opinion/its-time-to-normalize-the-temple-mount-642055.

³⁰³ Adam Eliyahu Berkowitz, »Zahvala Trumpu: Prvič po 2.000 letih bi lahko žrtvovali jagnje na tempeljski gori« (Thanks To Trump: Pascal Lamb Could Be Sacrificed on Temple Mount for First Time in 2,000 Years), 27. 2. 2020, *Israel 365 News*, israel365news.com/336575/thanks-to-trump-pascal-lamb-could-be-sacrificed-on-temple-mount-for-first-time-in-2000-years/.

in dostop skozi vrata, ki so bila običajno odprta le za muslimane.³⁰⁴ Temu je sledila prva pravna odločitev sodišč, ki so razglasila, da molitev Judov na Tempeljski gori ni nezakonita.³⁰⁵ Čeprav to v Svetem pismu ni izrecno navedeno, je eden od nujnih pogojev za ponovno vzpostavitev žrtvovanja možnost odprte molitve na Tempeljski gori.

Daniel nam je povedal, da bodo žrtvovanja spet potekala pred časom gnusobe opustošenja. To nam pove, da bo prišlo do obnovitve vsaj nekaterih delov žrtvenega sistema. Namesto tega bi si lahko predstavljali, da bo to nekaj figurativnega, ne pa obnova dejanskega žrtvovanja živali; vendar je ob vseh pripravah, ki so bile opravljene, dober razlog verjeti, da se bo ta prerokba kmalu dobesedno izpolnila. Morda ne bo šlo za vrnitev k popolnim žrtvenim bogoslužjem z zakolom tisočih živali, vendar bi lahko v Izraelu spet videli neko obliko duhovniškega žrtvovanja.

Kar zadeva sedanjo zmožnost Izraela, da ponovno uvede žrtveni sistem, je videti, da je resnično vse pripravljeno, razen volje ljudi in vlade, da bi to dovolili. Najverjetneje bi Judje začeli s ponovno uvedbo pashalne žrtve, imenovane tudi Korban Pesach.³⁰⁶ V skladu z judovsko zakonodajo (ki temelji na *Četrty Mojzesovi knjigi 9,10*) se lahko pashalna žrtev opravi tudi takrat, ko ni bila

---

³⁰⁴ TOI Staff. ›Izrael tiho dovoli Judom moliti na Tempeljski gori, kar pomeni prekinitvev statusa quo‹ (Israel quietly letting Jews pray on Temple Mount, in break with status quo), *Times of Israel*, 17. julij 2021, www.timesofisrael.com/israel-quietly-letting-jews-pray-on-temple-mount-in-break-with-status-quo-tv/.

³⁰⁵ Ryan Jones. ›Sodnik potrjuje: Judom ni prepovedano moliti na Tempeljski gori‹ (Judge Confirms: It's Not Illegal for Jews to Pray on the Temple Mount) *Israel Today*, 7. oktober 2021, www.israeltoday.co.il/read/judge-confirms-its-not-illegal-for-jews-to-pray-on-the-temple-mount/.

³⁰⁶ Y. Shurpin. ›Ali lahko danes žrtvujemo velikonočno jagnje?‹ (Can We Sacrifice a Paschal Lamb Nowadays?), *Chabad.org*, www.chabad.org/holidays/passover/pesach_cdo/aid/3288556/jewish/Can-We-Sacrifice-a-Paschal-Lamb-Nowadays.htm.

ponovno vzpostavljena popolna obredna čistost. Do tega trenutka so nekateri Judje v Izraelu že izvajali praktično pashalno žrtvovanje.³⁰⁷ To se od leta 2012 dogaja vsako leto.³⁰⁸ Odobritev za uradno žrtvovanje bi lahko prišla kadar koli, saj Nascent Sanhedrin vsako leto zaprosi vlado za dovoljenje za izvedbo pravega pashalnega žrtvovanja in ne le za vadbo. To se lahko zgodi tudi brez pridobitve uradnega dovoljenja.³⁰⁹ Tempeljski inštitut, ki sodeluje pri številnih prizadevanjih za obnovo templja, ima tudi šolo, ki od leta 2016 usposablja duhovnike (*kohanime*).³¹⁰

Glavna ovira za opravljanje kakršnih koli žrtvovanj na Tempeljski gori pa je, da bi to pomenilo kršitev lažnega statusa quo, ki ga želi ohraniti jordanski Waqf. Lažen je zato, ker se uveljavlja le proti Izraelu, ne pa tudi proti Palestincem, ter se nepravilno in muhasto izvaja proti Judom in tujim obiskovalcem Tempeljske gore. To pomeni, da imajo prost dostop do nje in tamkajšnje čaščenje samo muslimani, saj menijo, da nemuslimani oskrunjajo svetost tega kraja. Ta pogoj je treba spremeniti, če želijo Judje ponovno vzpostaviti kakršno koli žrtveno bogoslužje. Vendar obstaja nekaj možnosti za rešitev te dileme. Prvič, Izrael bi lahko Jordaniji sporočil, da je izstopil, in nato uveljavi popolno suverenost nad Tempeljsko goro. S tem bi tvegval vojno, vendar so jordanske možnosti za vojno proti Izraelu omejene, zato je malo

---

³⁰⁷ Staff. »V živo: Žrtvovanje pashe ob vznožju Tempeljske gore« (Live: Passover sacrifice at foot at Temple Mount), *Israel National News*, 23. 3. 2021, www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/299065.

³⁰⁸ A.E. Berkowitz. »Zbiranje kamnov za oltar za žrtvovanje Pashalnega jagnjeta« (Stones For Altar of Pascal Lamb Sacrifice Now Being Collected), *Israel 365 News*, 31. marec 2020, www.israel365news.com/337256/stones-for-altar-of-pascal-lamb-sacrifice-now-being-collected/.

³⁰⁹ »Aktivisti si prizadevajo za daritev pashe na Tempeljski gori« (Activists seek to offer Passover sacrifice at Temple Mount), *Israel National News*, 11. 4. 2022, <https://www.israelnationalnews.com/news/325645>.

³¹⁰ Staff. »Tempeljski inštitut napoveduje šolo za usposabljanje Kohanima« (Temple Institute announces school to train Kohanim), *Israel National News*, 3. 8. 2016, www.israelnationalnews.com/news/215910.

verjetno, da bi lahko storili kar koli, kar bi bistveno škodovalo Izraelu. Vendar pa bi se Hamas in radikalni Palestinci verjetno odzvali zelo negativno. Izrael bi se zagotovo moral spopasti z njihovim odzivom, vendar to že tako ali tako redno počne, zato to morda ni tako velik problem.

Druga možnost bi bila vzpostavitev suverenosti samo na severni tretjini kompleksa Tempeljske gore. S tem bi območje s Kupolo na skali (Dome of the Rock) in mošejo al-Aksa ostalo pod enakim »statusom quo«, vendar bi se le zmanjšala velikost območja pod njihovim nadzorom. Tretja možnost je, da se upravljanje tempeljske gore iz Jordanije prenese na Savdsko Arabijo. Učenjaki v Savdski Arabiji so začeli izražati podporna mnenja glede tega, da bi Judom dovolili obnoviti njihove bogoslužne prakse na Tempeljski gori, pri čemer zanikajo, da je Jeruzalem lokacija »najbolj oddaljene mošeje« oziroma tretjega najbolj svetega kraja islama.³¹¹ Če bi to postalo uradno savdsko stališče, bi to potem odprlo vrata kompromisni rešitvi skupnega nadzora nad ločenimi judovskimi in muslimanskimi območji. Vendar pa bi morali Judje v okviru katere koli od teh možnosti najverjetneje vzpostaviti posvečeno judovsko območje in nato skupna območja, kot sta južni del s Kupolo na skali (Dome of the Rock) in mošejo al-Aksa, in to opredeliti kot skupni prostor, imenovan *karmelit*.³¹² S tem bi v skladu z judovskim pravom ustvarili posebno oznako, ki bi omogočila ločitev območja in priložnost za ponovno vzpostavitev obredne čistosti na kraju, kjer naj bi se opravljale žrtve, brez odstranitve islamskih struktur na Tempeljski gori. Vsaka od teh možnosti bi lahko omogočila ponovno vzpostavitev žrtvovanja.

---

³¹¹ Bob Ryan. »Najbolj oddaljena mošeja« se ne nanaša na Jeruzalem« ('Furthest mosque' not a reference to Jerusalem), *Times of Israel*, 22. 7. 2021, blogs.timesofisrael.com/furthest-mosque-not-a-reference-to-jerusalem/.

³¹² Catherine Hezser. »Med javnim in zasebnim: Pomen nevtralnega območja (Car-melit) v poznoantični rabinski literaturi« (Between Public and Private: The Significance of the Neutral Domain (Carmelit) in Late Antique Rabbinic Literature), Clifford Ando in Jörg Rüpke. *Public and Private in Ancient Mediterranean Law and Religion* (de Gruyter, 2015): 217-236.

Zaradi naraščajočega konflikta med islamskima silama Turčijo in Iranom na severu ter Savdsko Arabijo, Jordanijo, Egiptom, ZAE in Bahrajnom kot zmernimi državami na jugu, postaja omogočanje prostega dostopa do Tempeljske gore točka vzvoda, ki je lahko v očeh novih južnih mirovnih partnerjev Izraela dejansko ugodna.³¹³ Če bi Judom in kristjanom omogočili prost dostop do Tempeljske gore, bi to zmanjšalo pomen Jeruzalema in povečalo pomen Meke in Medine. To bi lahko pripomoglo k sedanjemu boju s Turčijo in Iranom, saj bi povečalo versko prevlado zalivskih držav, povezanih okoli Savdske Arabije, saj bi Turčiji in Iranu onemogočilo alternativno islamsko sveto mesto, ki bi podprlo njuna prizadevanja, da se ponovno uveljavita kot voditelja naslednjega kalifata. Posledično, če bi Judom dovolili, da obnovijo svoje čaščenje na Tempeljski gori, bi sporočili, da sta le Meka in Medina najvišji svetosti, zato so zmerni južni narodi tisti, ki sledijo bolj legitimni obliki islama.

Ponovna gradnja templja

Eden glavnih razlogov, zakaj sem napisal svojo prvo knjigo *Tempelj razkrit (The Temple Revealed)*, je ker menim, da Sveto pismo uči, da bo tempelj obnovljen pred sredino sedemletne stiske, Danielovim sedemdesetim tednom. Menim, da je to eno od naslednjih velikih znamenj, ki bodo prišla iz Izraelove dežele. Oglejmo si Sveto pismo, ki postavlja to pričakovanje.

Kadar boste torej videli ogabnost opustošenja, o kateri govori prerok Daniel, stati na svetem prostoru (kdorkoli bere, naj razume),
– Matej 24,15

---

³¹³ Douglas Altabef, »Po sklenitvi dogovora med ZAE in Izraelom bodo morda vse oči uprte v Tempeljsko goro« (All eyes might be on the Temple Mount after the UAE-Israel deal), *Jerusalem Post*, 26. 9. 2020, www.jpost.com/opinion/all-eyes-might-be-on-the-temple-mount-after-the-uae-israel-deal-643672.

Nobenemu človeku ne pustite, da vas na kakršenkoli način zavede, kajti ta dan ne bo prišel, razen če ne bo najprej prišlo odpadanje in da se razodene grešen človek, sin pogube, ki nasprotuje in se povišuje nad vse, kar se imenuje Bog ali kar se obožuje, tako da se le-ta kakor Bog usede v Božji tempelj in se razkazuje, da je Bog. – 2. Tesaloničanom 2,3-4 (poudarek dodan)

Ti dve novozavezni priči kažeta, da bo antikrist zadnjo gnusobo opustošenja, o kateri govori Daniel 9,27, zagrešil na ›svetem prostoru‹ in ›Božjem templju‹. Zdaj je mogoče, da je to zgolj namig na izjavo, ki jo bo antikrist izrekel, ko bo stal na Tempeljski gori, vendar obstaja še ena vrstica, ki mi daje misliti, da bo obnova templja znamenje narodom, preden se bo v času stiske izlila popolna Božja sodba.

In pogani bodo spoznali, da jaz, Gospod, posvečujem Izraela, ko bo moje svetišče v njihovi sredi na vékomaj. – Ezekiel 37,28

Ta vrstica je na koncu dveh zaporednih poglavij (Ezekiel 36 in 37), ki opisujeta obnovo Izraela iz doline suhih kosti. Mislim, da se mora nanašati na čas pred Gospodovo vrnitvijo, saj se zdi, da bi bila Gospodova navzočnost, ne pa obnovljen tempelj tista, ki bi dokazovala, da je on tisti, ki posvečuje Izrael. Zato bi bilo bolj smiselno, če bi se to zgodilo pred njegovo vrnitvijo, ko bi bila obnova templja zagotovo znamenje za narode. Amos 9,11 tudi pravi, da bo Davidovo padlo svetišče (*sukkab*) ponovno zgrajeno, z obnovljenimi ruševinami in zidovi. Omemba zidov in ruševin močno nakazuje, da gre za sklicevanje na tempeljsko stavbo in ne le na začasni šotor. Prerokba se bo zagotovo izpolnila v času tisočletnega kraljestva, vendar obstaja utemeljen sum, da ta prerokba kaže tudi na obnovo templja pred sredino stiske kot znamenje narodom.

›Na tisti dan bom vzdignil Davidovo šotorsko svetišče, ki je padlo in zaprl njegove vrzeli. In vzdignil bom njegove ruševine in zgradil ga bom kakor v dneh davnine,‹ – Amos 9,11

Ko bo tempelj obnovljen, že vemo, da je Bog določil, da bo *»hiša molitve za vse narode«*, in prav o tem danes govorijo Judje v Izraelu, ko govorijo o svojih načrtih za obnovo templja.³¹⁴ Zato se njihova prizadevanja usklajujejo, da bi se lahko uresničila tudi ta prerokba.

» ... celó pripeljal jih bom na svojo sveto goro in jih razveselil v svoji hiši molitve. Njihove žgalne daritve in njihove klavne daritve bodo sprejete na mojem oltarju, kajti moja hiša se bo imenovala hiša molitve za vsa ljudstva.« – Izaija 56,7

Resnica se bo razkrila ob svojem času, toda ne glede na to, ali bo tempelj ponovno zgrajen pred tisočletjem ali ne, moramo biti pozorni na Tempeljsko goro. To je kraj, kjer je treba ponovno prinašati žrtve, in če bo tempelj obnovljen, mora biti prav tam. V zadnjih letih so nekateri poskušali razviti argumente za lokacije zunaj Tempeljske gore, vendar te preprosto ne vzdržijo svetopisemskih, zgodovinskih in arheoloških dokazov, ki obstajajo za Tempeljsko goro – zlasti za območje na severu, ki je v liniji z Zlatimi vrati.³¹⁵ Vendar pa je za območje Tempeljske gore kot celote preprosto preveč dokazov, hkrati pa je presenetljivo premalo dokazov za vsa območja zunaj nje. V vsakem primeru predlogi za območja zunaj Tempeljske gore v celoti temeljijo na predpostavkah in domnevah. Ob spoznanju, da sedanja Zlata vrata ohranjajo ostanke Salomonovih vzhodnih vrat templja in da Kupola duhov (Dome of Spirits) pokriva ostanke mlatišča Jebusejca Arávna, bi moralo biti vprašanje nekdanje lokacije

---

³¹⁴ Joel Rosenberg. *»Ali Judje ne bi smeli svobodno častiti mesta, kjer je stal tempelj? Intervju z Yehudahom Glickom«* (Shouldn't Jews have freedom to worship on the site of the Temple? Interview with Yehudah Glick.), *All Israel News*, 22. 19. 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=AsFEBphnQdY>.

³¹⁵ Christian Widener. *»Tempelj razkrit 2 – Judovski tempelj v Jeruzalemu – kje je bil in kje ga ni bilo«* (The Temple Revealed 2 - The Jewish Temple in Jerusalem-Where it Was and Where it Wasn't), 6. junij 2021, objavljeno na *You Tube*, [youtube.com/watch?v=dJH1bJ2iWkQ](https://www.youtube.com/watch?v=dJH1bJ2iWkQ).

templja že zdaj rešeno onkraj razumnega dvoma.³¹⁶ Na žalost pa bo morda, dokler ne bo dovoljena obnova in dokler ne bo mogoče opraviti izkopavanj, ki bi potrdila njegovo nekdanjo lokacijo, nemogoče razviti zadostno soglasje o tem vprašanju.

Vendar pa bi lahko razmislili, da se omembe antikrista, ki stoji v ›templju‹ in povzroča gnusobo opustošenja, omenjene v 24. poglavju Evangelija po Mateju in 2. poglavju Drugega pisma Tesaloničanom, morda nanašajo le na območje Tempeljske gore in ne na obnovljeno zgradbo. V Apostolskih delih beremo, da so se učenci vsak dan zbirali v templju (*hieron* – Strong G2411). Ta beseda se široko uporablja in pomeni tempelj in celotno zanj določeno območje, zato jo pogosto prevajamo kot ›tempeljsko dvorišče‹, saj je iz konteksta jasno razvidno, da niso bili v sami tempeljski stavbi, temveč v kompleksu Tempeljske gore, oziroma na tempeljskih dvoriščih.

In vsak dan so soglasno nadaljevali v templju (hieron) in od hiše do hiše lomili kruh [in] z veseljem in iskrenim srcem jedli svojo hrano.
– **Apd 2,46**

Tedaj je nekdo prišel ter jim povedal, rekoč: »Glejte, možje, ki ste jih vtaknili v ječo, stojijo v templju (hieron) in učijo ljudi.«
– **Apostolska dela 5,25**

Ko beremo odlomke iz Apostolskih del, ki opisujejo vernike v templju (*hieron*), razumemo, da je bilo vključeno celotno območje, vključno z dvorišči in tempeljsko stavbo. Ko pa je Pavel v Drugem pismu Tesaloničanom 2,4 zapisal, da se bo človek brezzakonja postavil ›v Božji tempelj in se razglašal za Boga‹, je uporabil drugo besedo, *naos* (Strong G3485), ki se posebej nanaša na najbolj notranji sveti prostor same tempeljske zgradbe. Nekateri lahko tudi to razumejo kot metaforo – sklicevanje na vernike v Kristusa, ki so tempelj Svetega Duha (1 Kor 6,19) in bodo nekako oskrunjeni. Toda Daniel od tega dejanja šteje 1.290 in 1.335

---

³¹⁶ Widener. ›Tempelj razkrit‹ (*The Temple Revealed*), 23-99.

dni (*Daniel 12,11-12*), kar pomeni, da je to stvar težko razumeti drugače kot dejanski dogodek.

Kupola duhov (Dome of Spirits) pa stoji nad območjem, ki je bilo nekoč mlatišče Jebusejca Arávna, kjer je nekoč stalo presveto.³¹⁷ Če je antikrist izjavil, da je Bog, ko je stal na tem mestu na Tempeljski gori ali v njegovi bližini, potem bi rekel, da bi to lahko ustrezalo tudi slovnični rabi besede *naos*, brez zgradbe. Torej kdo ve, kako se bo vse to v resnici zgodilo; toda ko se bo jez na Tempeljski gori končno pretrgal, se bo to verjetno naglo zgodilo.

Odprto območje severno od Kupole na skali (Dome of the Rock), kjer bo tempelj ponovno zgrajen ali pa bo tu potekala tiskovna konferenca ali pa bo tu narejen drugačen razglas. [Fotografija je bila posneta 12. januarja 2020 ob pogledu proti jugovzhodu.]

³¹⁷ Isti vir, 23-56.

Dve krili velikega orla

Druga skrivnost preroštva v zadnjih dneh je razumevanje zaporedja sodb in osvoboditev za državo Izrael in judovsko ljudstvo. Na desetine odlomkov obljublja sodbo in osvoboditev za Izrael. Razločevanje, kateri od teh odlomkov so se že izpolnili in kateri še se nanašajo na prihodnost, ni lahka naloga. Pravzaprav trdim, da tega ni mogoče zanesljivo opraviti, vsaj na splošno, saj je v zgodovini Izraela toliko obdobji sodbe in blagoslova ter prav toliko besedil, ki jih je treba poskušati razločiti. Torej, kje nas to pušča? Na kraju ponižnosti, nadaljnjega študija in čuječnosti, medtem ko razmišljamo o vprašanju, kaj naj pričakujemo, da se bo zgodilo v državi Izrael. Izogibati se moramo izrekanju zla in uničenja nad Izraelom v prihodnosti na podlagi predpostavk o tem, kdaj bodo veljale prerokbe o obljubljenih sodbah Izraela. Zakaj? Ker je naš Bog milostljiv, poln ljubezni, dobrote in sočutja, je počasen za jezo in se bo omehčal glede obljubljenega zla, ko se bodo ljudje resnično pokesali.

»V kakšnem trenutku bom govoril glede naroda in glede kraljestva, da ga izruvam, poderem in uničim. Če [pa] se ta narod, zoper katerega sem proglasil, obrne od svojega zla, se bom pokesal od zla, ki sem jim ga mislil storiti. V kakšnem trenutku bom govoril glede naroda in glede kraljestva, da ga zgradim in zasadim. Če [pa] dela zlo v mojem pogledu, da ne uboga mojega glasu, potem se bom pokesal dobrega, s katerim sem rekel, da bi jim koristil. Zdaj torej pojdi, govori Judovim možem in prebivalcem Jeruzalema, rekoč: »Tako govori Gospod; »Glejte, zoper vas oblikujem zlo in zoper vas naklepam naklep. Torej se vrnite, vsakdo iz svoje hudobne poti in naredite svoje poti in svoja dejanja dobra.«

– Jeremija 18,7-11

Celo med Gospodovim dnem, ko je Bog obljubil, da bo svojo jezo izlil na vso zemljo, je dejal: *»zato se tudi sedaj obrnite celo k meni«*. Če se bodo ljudje pokesali, jim bo izkazal usmiljenje. Ali ne bi torej še posebej za Božje ljudstvo, ki ga je poklical s svojim

imenom, raje molili za njegovo narodno spreobrnjenje in upali na boljše stvari zanj, tako kot bi upali zase?

... kajti dan Gospodov je velik in zelo strašen in kdo ga lahko prenese? »Zato se tudi sedaj,« govori Gospod, »obrnite celó k meni z vsem svojim srcem in s postom in z jokom in z žalovanjem in pretrgajte svoje srce, ne pa svojih oblačil in obrnite se h Gospodu, svojemu Bogu, kajti on je milostljiv in usmiljen, počasen za jezo in velike prijaznosti in se kesa zla.« Kdo ve, če se bo vrnil in pokesal in pustil blagoslov za seboj, ... – Joel 2,11b–14a

Obstaja še en razlog, zakaj bi morali upati in celo pričakovati za Izrael boljše stvari, zlasti v času velike stiske. V 12. poglavju Razodetja nam je povedano o videnju ženske, ki sta ji bili dani dve krili velikega orla, da bi jo odnesli v puščavo. Razumeti moramo, da ženska predstavlja judovsko ljudstvo, saj je rodila moškega otroka, ki bo narodom ›vladal z železno palico‹, kar je namigovanje na Jezusa Kristusa. Ne gre za sklicevanje na Marijo, Jezusovo mater, saj se je Kristus rodil veliko pred to prerokbo. Prav tako je ne moremo opredeliti kot Cerkev, saj nam je rečeno, da bo potomec žene tisti, ›ki se drži Božjih zapovedi in ima pričevanje Jezusa Kristusa‹. Tako, logično, mora ženska na nek način predstavljati izraelsko ljudstvo.³¹⁸ Podoba, kako ji dajo krila in jo zavarujejo v puščavi, je prerokba o tem, da bo rešena.

In ko je zmaj videl, da je bil vržen na zemljo, je preganjal žensko, ki je rodila moško dete. In ženski sta bili dani dve peruti velikega orla, da bi lahko odletela v divjino, na njen kraj, kjer je bila hranjena čas in čase in polovico časa, proč od obraza kače. In kača je iz svojih ust vrgla za žensko vodo kot poplavo, da bi lahko povzročila, da jo poplava odnese. In zemlja je pomagala ženski in zemlja je odprla svoja usta ter požrla poplavo, ki jo je zmaj vrgel

---

³¹⁸ To se lahko nanaša le na preostanek Izraela, torej na pravi Izrael (Rimljanom 9,6 - ›Saj niso vsi, ki so iz Izraela, Izrael.‹), ali pa gre za popolno rešitev izraelskega naroda, ki bo privedla do narodnega spreobrnjenja.

iz svojih ust. In zmaj je bil ogorčen proti ženski in odšel, da povzroči vojno proti preostanku njenega potomstva, ki se drži Božjih zapovedi in ima pričevanje Jezusa Kristusa.
– Razodetje 12,13-17

To sproži dve dodatni vprašanji. Kdaj se bo to zgodilo in kam jo bodo odpeljali? Na prvo vprašanje je najlažje odgovoriti. Ker je čas njene zaščite 1260 dni (*Razodetje 12,6*), kar je približno dvainštirideset mesecev ali tri leta in pol, je najbolj logičen sklep, da se to zgodi v drugi polovici Danielovega sedemdesetega tedna (velika stiska). V skladu s tem je tudi to nekaj, na kar moramo biti pozorni, poleg obnove templja in ponovnega začetka žrtvovanj. Drugo vprašanje pa je težje. Leta 2021 je v Izraelu živelo približno 6.829.000 Judov. To je veliko ljudi, ki bi nekam odleteli! Tudi če bi se zgodila nesreča, zaradi katere bi umrl velik del prebivalstva, bi bilo še vedno strašno veliko ljudi, ki bi jih bilo treba zavarovati. Na podlagi številke iz leta 2019 je letališče Ben Gurion na dan povprečno oskrbelo 68.000 potnikov. Ob konicah je bilo število potnikov več kot dvakrat večje. Vendar bi popolna evakuacija Izraela z letali še vedno trajala več kot mesec dni. Seveda bi lahko uporabili tudi ladje, a idejo razumete. To ni lahka naloga.

Verjetno bi se lahko sklicevali tudi na drugo begunsko krizo v sirske obsegu, ko je v nekaj letih 6,5 milijona ljudi zbežalo v sosednje države; vendar bi bil beg Judov v sosednje arabske države veliko bolj problematičen kot za Sirce. Poleg tega, ali bi Judje v Izraelu res pobegnili? V preteklosti tega niso storili in so se že večkrat soočali s skoraj gotovim uničenjem. Zakaj bi bežali ob prihodnji invaziji? Gre za to, da se scenariji za popolno evakuacijo Judov iz Izraela ne zdijo izvedljivi. Še posebej, če upoštevamo vrstice, v katerih Bog pravi, da Judje, ko jih bo v zadnjih dneh vrnil v njihovo deželo, ne bodo nikoli več izkoreninjeni.³¹⁹

---

³¹⁹ Glej tudi Zaharija 12,2-6 in Mihej 4,6-7.

Ponovno bom privedel ujetništvo svojega ljudstva Izraela in zgradili bodo opustošena mesta in jih poselili, in sadili bodo vinograde in pili njihovo vino; prav tako bodo naredili vrtove in jedli njihov sad. Jaz jih bom zasadil na njihovi deželi in ne bodo več potegnjeni iz svoje dežele, ki sem jim jo dal,« govori Gospod, tvoj Bog.

– Amos 9,14-15

Zato se postavlja vprašanje, ali napačno razumemo videnje ženske, ki je dobila dve krili velikega orla? Namesto tega bi lahko govorili o nadnaravnem ohranjanju in nadaljnji zaščiti Izraela – prav tam, kjer že je? Če je tako, kaj pomeni, da je ženska v puščavi zaščitena, *›kjer je imela prostor‹*? Grške besede so *›eis autos topos‹*, dobesedno *›na svojem kraju‹*. Beseda *topos* (Strong G5117) pomeni kraj ali kateri koli del ali prostor, ki je ločen od okoliškega prostora. Lahko se nanaša na naseljen kraj, kot je mesto, vas ali okrožje, in predlagam, da se ta beseda nanaša tudi na vsako sodobno državo z določenimi mejami.

In ženska je pobegnila v divjino, kjer je imela prostor, pripravljen od Boga, da naj bi jo tam hranili tisoč dvesto in šestdeset dni.

– Razodetje 12,6

Zato je morda mišljeno nadaljnje preseljevanje Judov v Izrael zaradi njihove zaščite, ne pa množični eksodus Judov iz dežele, v katero jih je Bog pravkar vrnil. Spričo svetovne pandemije in velikega porasta antisemitizma, ki se je začel leta 2020, se je priseljevanje v Izrael leta 2021 povečalo za 30 odstotkov in več kot dvajset tisoč Judov se je vrnilo v Izrael.³²⁰ Ko se bodo razmere poslabšale, se bodo Judje verjetno še naprej vračali v deželo, zlasti

---

³²⁰ Leta 2021 se je v Izrael priselilo 27.050 novih priseljencev, kar je 30-odstotno povečanje glede na prejšnje leto, ko se jih je priselilo 21.820. Glej: *›Priseljevanje v Izrael se je leta 2021 povečalo za 30 odstotkov‹* (Immigration to Israel surges in 2021 by 30 percent). *Jewish News Syndicate*, 22. 12. 2021, <https://www.jns.org/immigration-to-israel-surges-in-2021-by-30-percent/>.

ker se njihov občutek varnosti v sedanjih državah zmanjšuje.³²¹ Posledično, ko beremo, da bo ženska pobegnila v puščavo na kraj, ki ji ga je pripravil Bog, menim, da bi morali razmisliti, da bi lahko bila ta kraj prerोजना država Izrael. To pomeni, da bi ženska v begu predstavljala judovsko ljudstvo, ki trenutno živi zunaj dežele Izrael. To tudi pomeni, da antikristovo kraljestvo morda ne bo imelo oblasti nad Lepo deželo. Ena od predpostavk, ki temelji na prerokbi iz knjige Daniel, je, da bo antikrist osvojil Izrael. To izhaja iz izjave, da bo antikrist vdrl v veličastno deželo in postavil šotore med morjem in veličastno sveto goro.

Vstopil bo tudi v veličastno deželo in mnoge dežele bodo premagane, toda te bodo pobegnile iz njegove roke, celó Edóm, Moáb in vodja Amónovih sinov. – Daniel 11,41

Zasadil bo šotorska svetišča svoje palače med morjem in veličastno sveto goro, vendar bo prišel do svojega konca in nihče mu ne bo pomagal. – Daniel 11,45

Na prvi pogled se zdi, da te vrstice nakazujejo, da bo Izrael v zadnjih dneh osvojil zlobni vladar, ki ga razumemo kot antikrista. Toda kaj, če vdor vladarja v čudovito deželo kaže na vojno Gog-Magóg? Poleg tega pojem napaden ne pomeni nujno, da je Izrael osvojen. V letih 1948, 1967 in 1973 so bili napadeni, pri čemer so sovražne enote prečkale izraelsko ozemlje, vendar so bili napadalci na koncu poraženi. Tudi omembo, da si je postavil šotore med morji in veličastno sveto goro, lahko razumemo na dva načina. Najpogosteje jo razumemo tako, da bo taboril na sveti gori

---

³²¹ Rea Bochner. »Amerike je konec. Selim se v Izrael« (America is over. I'm moving to Israel), *Times of Israel*, 1. junij 2021, <https://blogs.timesofisrael.com/america-is-over-im-moving-to-israel/>. V tej mnenjski objavi avtorica izrazi: »Ne vem, ali je v ZDA mogoč še en holokavst, vendar po tem, kar sem videla v zadnjem času, verjamem, da na neki točki Judje tu ne bodo več dobrodošli.« Ker se tovrstni občutki pri Judih, ki živijo zunaj Izraela, krepijo, lahko le pričakujemo, da se bo priseljevanje v Izrael še naprej povečevalo.

(gori Morija, ki je Tempeljska gora) med Sredozemskim in Mrtvim morjem. Vendar pa lahko to vrstico beremo tudi drugače – vladar bo postavil svoj tabor med Sredozemskim morjem in Jeruzalemom, kar bi lahko namigovalo na območje Gaze ali nedaleč za njo. [Ne trdim, da bo tako, toda izpostavljam drug način, razumevanja tega odlomka].

To pa ni edina vrstica, s katero se je treba spopasti. V Razodetju je tudi vrstica, iz katere je razvidno, da bo antikrist dvainštirideset mesecev teptal sveto mesto. Ker vemo, da bo antikrist zagrešil gnusobo opustošenja in bo od takrat naprej začel vladati narodom, se domneva, da bo Jeruzalem nadzoroval ves čas svoje dvainštiridesetmesečne vladavine, kar nakazuje, da bo osvojil Jeruzalem in ves Izrael.

Toda dvor, ki je zunaj templja, izpusti in ga ne izmeri, kajti dan je poganom in dvainštirideset mesecev bodo pod stopali pohojali sveto mesto.
– Razodetje 11,2

Vendar to ni tako preprosto. Luka nam pove, da je Jezus dejal, da bo Jeruzalem mendran (*pateo* –Strong's G3961), >dokler se ne dopolnijo časi poganov.< To pomeni, da prav zdaj živimo v teh dneh. Kaj je torej mislil Janez, ko je zapisal, da bodo pogani dvainštirideset mesecev mendrali (tudi *pateo*) Jeruzalem? Ali bo to hujše mendranje, kot ga je Jeruzalem doživljal prej, ali pa gre zgolj za sklicevanje na dejstvo, da bo zdaj trajalo le še dvainštirideset mesecev? Iz pripovedi dveh prič izhajajo tudi druga vprašanja. Namreč, če antikrist Jeruzalema ne obvladuje v celoti, kako potem zverniki iz brezna ubije obe priči v Jeruzalemu in kako narodi preprečijo, da bi njuni trupli pokopali?

In padali bodo pod ostrino meča in odvedeni bodo v ujetništvo med vse narode in Jeruzalem bodo mendlali pogani, dokler se ne dopolnijo časi poganov.
– Luka 21,24

Na ta vprašanja ne morem dokončno odgovoriti, lahko pa predlagam nekaj možnosti. Prvič, zdi se, da sta bili priči ubiti v neposrednem spopadu z zvernikom – ne zdi se, da bi se soočili dve vojski. Antikrist bo svetovni voditelj in bi se verjetno povezal s Palestinci. V tem primeru morda ne bo imel težav z vstopom v Jeruzalem, kar bi mu omogočilo srečanje z obema pričama. Drugič, dejstvo, da tisti, ki predstavljajo narode, *›ne bodo dovolili, da bi pokopali njihova trupla‹*, nakazuje, da obstajata dve skupini. Ena bi jih rada pokopala, druga pa to preprečuje. Ta scenarij bi se morda lahko uresničil danes, če bi bil organiziran velik palestinski protest, ki bi preprečil, da bi kdor koli pokopal trupla. Ni redko, da džihadisti nočejo takoj pokopati mrtvih sovražnikov in namesto tega njihova trupla pustijo na ogled tudi tri dni ali več, kar je skrajna oblika kazni in oskrunitve resnično sovražnih sovražnikov.³²² Nazadnje bo prišlo do potresa, sedem tisoč ljudi bo ubitih in preberemo, da bodo ostali *›dali slavo Bogu nebes‹*. To bi lahko namigovalo na kesanje Božjih sovražnikov ali nam povedalo, da bodo preostali judovski prebivalci tisti, ki bodo slavili Boga, ali pa oboje. V vsakem primeru se v teh prerokbah skriva več možnosti.

In ko bosta končala svoje pričevanje, se bo iz jame brez dna povzpel zvernik, ki bo povzročil vojno proti njima in ju premagal ter ju ubil. Njuni trupli pa bosta ležali na ulici velikega mesta, ki se mu duhovno reče Sódoma in Egipt, kjer je bil križan tudi naš Gospod. In tisti izmed ljudi in sorodstev in jezikov in narodov bodo tri dni in pol gledali njuni trupli in ne bodo pustili, da bi bili njuni trupli položeni v grobova. In tisti, ki prebivajo na zemlji, se bodo

---

³²² Salma Abdelaziz. *›Smrt in zaničevanje v Siriji: Džihadistična skupina 'križa' trupla, da bi poslala sporočilo‹* (Death and desecration in Syria: Jihadist group 'crucifies' bodies to send message), CNN, 2. 5. 2014, <https://edition.cnn.com/2014/05/01/world/meast/syria-bodies-crucifixions/index.html>.

veselili nad njima in se zabavali ter bodo drug drugemu pošiljali darila, ker sta ta dva preroka mučila te, ki prebivajo na zemlji. Po treh dneh in pol pa je vanju vstopil Duh življenja od Boga in vstala sta na svoja stopala in na te, ki so ju videli, je padel velik strah. In zaslišala sta močan glas z neba, ki jima je rekel: »Pridita sèm gor.« In v oblaku sta se vzpela do neba, njuni sovražniki pa so ju gledali. In isto uro je bil tam velik potres in padel je deseti del mesta in v potresu jih je bilo izmed ljudi umorjenih sedem tisoč; preostanek pa je bil zgrožen in dal slavo Bogu nebes.

– **Razodetje 11,7-13**

Upajmo, da nam bo to pomagalo, da se ne bomo izrekli o tem, kaj se bo v prihodnosti zgodilo z Izraelom. Ohraniti moramo odprto um in ne smemo domnevati, kako se morajo te vrstice izpolniti. To še posebej velja, ko bi lahko druge predpostavke privedle do radikalno drugačnih scenarijev, ki bi se lahko odigrali. Prav tako želim spodbuditi kristjane, naj še naprej molijo za judovsko ljudstvo in izraelsko deželo ter iščejo najboljše zanju. Kdo ve, kaj bo Bog storil, ko se bo njegovo ljudstvo, imenovano z njegovim imenom, pokorilo in iskalo njegovo obličje?

[Salomonu po posvetitvi templja v Jeruzalemu]

*Gospod se je Salomonu prikazal ponoči in mu rekel: »Slišal sem tvojo molitev in ta kraj sem izbral zase, za hišo klavne daritve. Če zaprem nebo, da ne bo dežja ali če zapovem kobilicam, da požrejo deželo ali če med svoje ljudstvo pošljem kužno bolezen, če se bo moje ljudstvo, ki je imenovano po mojem imenu, ponižalo, molilo, iskalo moj obraz in se odvrnilo od svojih zlobnih poti, takrat bom prisluhnil iz nebes, odpustil njihov greh in ozdravil njihovo deželo. Sedaj bodo moje oči odprte in moja ušesa pozorna na molitev, ki je narejena na tem kraju. Kajti sedaj sem izbral in posvetil to hišo, da bo moje ime lahko tam na veke. **Moje oči in moje srce bodo neprestano tam.***

– 2. Kroniška 7,12-16 (poudarek dodan)

Izraelski prazniki

Druga preroška uganka v zadnjih dneh je uganka Gospodovih praznikov. V 23. poglavju Tretje Mojzesove knjige je Bog razglasil sedem prazničnih dni ali praznikov, ki naj bi jih trajno spoštovali vsi prihodnji rodovi. Spomladi je bilo Judom naročeno, naj praznujejo pasho, praznik nekvašenih kruhov in praznik prvega sadja. Praznik tednov (Šavuot ali Binkošti) je bil petdeset dni pozneje poleti, v času žetve pšenice. Nazadnje, jeseni, so bili praznik trobent (Roš hašana), dan odkupitve (Jom Kipur) in šotorski praznik (Sukot). Na jesenske praznike moramo paziti zato, ker se zdi, da so preroški za Kristusov drugi prihod. Vemo, da so bili prvi štirje prazniki preroški, zato se zdi logično, da bodo preroški tudi preostali trije. Če za to idejo še niste slišali, vidimo, da so prvi trije prazniki napovedovali smrt (pasha), pokop (nekvašeni kruh) in vstajenje (prvi sadovi) Jezusa Kristusa.

Osupljivo je, da so se vsi ti dogodki v Jezusovem življenju zgodili dobesedno na dneve praznika, ki so ga predstavljali. Jezus je bil križan na začetku praznika pashe kot jagnje, ki je bilo zaklano, da bi odvezlo grehe sveta (*Jn 1,29*). Pokopan je bil in ležal v grobu na začetku praznika nekvašenih kruhov kot kruh življenja (*Jn 6,51*) in tisti, ki ni imel greha (*2 Kor 5,21*). Jezus je nato na praznik prvih sadov dobesedno vstal od mrtvih kot prvi sad vseh, ki jih je Bog prišel odkupit (*1 Kor 15,20*).

Temu je sledil dar Svetega Duha na dan, določen za praznik tednov (binkošti). V okviru praznika so darovali pšenične prvence. žetve, darovane Gospodu v templju, ki se je izpolnil z darom Svetega Duha kot prvim sadom odrešenja (*Pismo Rimljanom 8,23*). To se je zgodilo prav na dan prvih binkošti,³²³

---

³²³ Shari Abbott. »Ali bo do vzetje prišlo na binkošti (Šavuot)? Razlogi za upanje* Jezus« (Will the Rapture Occur at Pentecost (Shavuot)? *Reasons for Hope* Jesus*), 25. 5. 2020, reasonsforhopejesus.com/the-rapture-occur-at-pentecost-shavuot/; Jack W. Langford. »Binkoštno vzetje Cerkve Jezusa Kristusa« (*The Pentecostal Rapture of the Church of Jesus Christ*) (Xulon Press, 2014).

po Kristusovem vstajenju, ko so se nad glavami apostolov in zbranih z njimi pojavili ognjeni jeziki in jih je izpolnil Sveti Duh (*Apd 2,1-4*). Obstaja nekaj razlogov za sum, da lahko Šavuot preroško napoveduje tako rojstvo kot vzetje Cerkve.

Gospodov praznik	Datum	Predstavlja	Izpolnitev
Pasha ³²⁴	14. nisán	Kristusova smrt – Božje Jagnje	✓ 14. nisán, leta 33
Nekvašeni kruh ³²⁵	15. nisán	Kruh življenja	✓ 15. nisán, leta 33
Prvi sadovi ³²⁶	16. nisán	Vstajenje in novo življenje	✓ 16. nisán, leta 33
Binkošti [Praznik tednov ali Šavuot]	6. siván	Dar Svetega Duha (lahko se nanaša tudi na vzetje)	✓ 6. siván, leta 33 (drugič – ?)
Praznik trobent [Roš Hašana]	1.-2. tíšri ali jubilejno desetletje	Vzetje ali Kristusov drugi prihod?	1-2 tíšri (ali 10), Leto?
Dan odkupitve [Jom Kipur]	10. tíšri	Trobenta ali steklenička sodbe?	10. tíšri, Leto?
Šotorski praznik [Sukot]	15.-22. tíšri	Tisočletje in Jagnjetova poročna večerja?	15.-22. tíšri (leto 2027)?

Praznik je bil namenjen praznovanju prvih sadov pšenične žetve, kar je ustrezna analogija za zbiranje (ali žetev) Cerkve ob vzetju (*Razodetje 14,14-16*). Judovsko izročilo tudi uči, da se je Enoch rodil

³²⁴ Kristus je umrl v petek, 14. nisána, okoli treh popoldne. V grob je bil položen tik pred sončnim zahodom in začetkom šabata. [Glej: »Datum križanja« v 5. poglavju.]

³²⁵ Ta praznik traja sedem dni, vendar se prvič začne dan po pashi. Kristusovo telo, ki je bilo razlomljeno in položeno v grob, da bi mi lahko imeli večno življenje, ustreza tipologiji lomljenja nekvašenega kruha.

³²⁶ Praznik prvih sadov je bil namenjen spominu na dan, ko so Izraelci vstopili v obljubljeno deželo in poželi žito. Z njim so morali dan po šabati opraviti daritev z majanjem (*3 Mz 23,9-11*). Natančen dan v Svetem pismu ni naveden, vendar ustno izročilo pravi, da naj bi bilo to na dan po šabati, ki pride v teden praznika nekvašenih kruhov. Leta 33 je bila to nedelja, 16. nisán.

in da ga je Bog »vzel« v času praznika šavuot. Če je to točno izročilo, potem bi to lahko napovedovalo, da kakor se je Cerkev začela, bo na binkošti tudi vzeta. To je vsaj zamisel, o kateri je vredno razmisliti, ko čakamo in opazujemo Gospodovo vrnitev. Pomladni prazniki so bili povezani s Kristusovim prvim obiskom. Prav tako je mogoče, da bodo imeli ponovno vlogo napovedi dogodkov, ki se bodo zgodili med Kristusovim drugim obiskom (da vlada in kraljuje). Lahko pa bi bilo tudi sklicevanje na vzetje Cerkve, ko je Jezus dejal, da ne bo več pil od sadu vinske trte do tistega dne, ko ga bo na novo pil z nami v Očetovem kraljestvu (*Mt 26,29*).³²⁷ Ker pa jesenski prazniki niso imeli očitne vloge pri prvem Kristusovem prihodu, glavni vzorec močno nakazuje, da bodo jesenski prazniki zaznamovali glavno izpolnitev njegovega drugega obiska.

Zanimivo je, da večina Judov praznuje vsaj dva velika praznika, in oba vključujeta obrok – pasho in Roš Hašana. Prvi, spomladanski, je otožen (*2 Mz 12,6-11*), drugi, jesenski, pa prazničen (*Nehemija 8,10*). Če je otožen praznik napovedoval Kristusovo smrt, bi potem lahko prazničen praznik predstavljal njegovo prihodnjo vrnitev, da nas zbere? Poleg tega je Roš Hašana ali praznik trobent praznik, ko »nihče ne pozna dneva ali ure«, saj je začetek praznika časovno usklajen s prihodom nove lune. Ko svetloba polmeseca popolnoma izgine, duhovnik z zvokom šofarja označi začetek začetka nove lune. Ko sta dve ali tri priče opazile svetlobo polmeseca nove lune na drugi strani, je bilo treba zagnati drugi šofar in razglasiti dan praznika.³²⁸ Če so novo luno opazili šele naslednji dan, ko je bil polmesec že na drugi strani, so praznik razglasili naslednji dan.

---

³²⁷ Za več informacij o morebitnem pomenu pashe v prihodnosti glejte: Travis M Snow. »Kralj pashe« (*The Passover King*), (2020).

³²⁸ Oglejte si: »Mišna« (*Mishnah*), Roš hašana, poglavji 1 in 3.

Tako lahko za Roš Hašana rečemo, da nihče ne pozna dneva ali ure praznika (lahko je prvi ali drugi dan [1. ali 2. tišri]), ker nihče ni natančno vedel, kdaj bo opazovana

nova luna in kdaj bo razglašen praznik. Na Roš hašana sta poleg šofarjev iz živalskih rogov pihali tudi dve trobenti. Zanimivo je tudi dejstvo, da je tradicionalni pozdrav ob prazniku: ›Naj bo tvoje ime vpisano v knjigo življenja.‹³²⁹ Takšno sklicevanje lahko nakazuje, da bo ta praznik povezan z odrešitvijo ali rešitvijo Božjega ljudstva. Nazadnje se praznik konča s *tekiah gedolah*, zadnjim podaljšanim pihanjem na šofar, ki traja čim dlje.³³⁰ Ali bi lahko zadnja trobenta pred zbiranjem svetih (1 Kor 15,52) namigovala na Roš Hašanov *tekiah gedolah*? Trobljenje na rog ob praznikih je zapisano tudi v psalmih, tako da je smiselno gledanje k nemu izmed praznikov za ›zadnjo trobento‹.

Trobite na šofar ob mlaju, ob določenem času na naš slovesni praznični dan. Kajti to je bil zakon za Izraela in postava Jakobovega Boga.
– Psalm 81,3-4

Nato je Jom Kipur – dan sprave – dan posta in kesanja, ki je deseti dan v mesecu tišriju. Ta praznični dan lahko napoveduje obljubljeni Gospodov dan in Kristusovo vrnitev z nebeško vojsko ob sedmi čaši (*Raz 19,11-21* in *Jud 1,14-15*). Nasprotno pa lahko označuje začetek Božje jeze pri šestem pečatu, ko vsi zemeljski rodovi vidijo Sina človekovega, ki prihaja na oblakih, z močjo in veliko slavo, ter kličejo hribe in gore, naj padejo nanje in jih skrijejo pred Jagnjetovo jezo. Tretja možnost je, da bo to

³²⁹ Steve Herzig. ›Tekiah, Shevarim, Teruah: pogled na Roš Hašan in Jom Kipur‹ (Tekiah, Shevarim, Teruah: A look at Rosh Hashanah and Yom Kippur) (*Israel My Glory*), september/oktober 2021, <https://israelmyglory.org/article/tekiah-shevarim-teruah/>.

³³⁰ ›Zvok šofarja.‹ (The Sound of the Shofar), *Israel My Glory*, september/oktober 2012, israelmyglory.org/article/the-sound-of-the-shofar/.

sovpadalo z zvokom sedme trobente. Kaj praznik Jom Kipur resnično pomeni, pa moramo počakati in videti – vse te možnosti so možne. Prav tako se moramo zavedati, da v jubilejnem letu Roš Hašana pade na isti dan kot Jom Kipur, na deseti dan v tišrju. Mislim, da bi bil naslednji jubilej lahko leta 2027, tako da to lahko nakazuje, da se bosta ta praznika ob koncu velike stiske izpolnila na isti dan. To bi lahko pomenilo tudi, da vzetje svetih ni eden od preroško napovedanih dogodkov teh zadnjih treh praznikov, in v tem primeru bi se nagibal k misli, da bo na prihodnje binkošti morda prišlo tudi do obljubljenе rešitve Božjega ljudstva. Lahko pa to pomeni, da je koncept zgodnjega vzetja napačen ali da ga preprosto ne bo na prazničen dan. Preprosto ne moremo pričakovati, da bomo lahko natančno vedeli, kako in kdaj bo Bog zbral svoje izvoljene, preden se to zgodi. In če priznamo, da je preveč možnosti, da bi lahko poznali natančen čas vzetja, potem ohranimo stališče: *»za tisti dan in tisto uro ne ve nihče«*.³³¹

Nazadnje je šotorski praznik, Sukot. Traja sedem dni in je namenjen praznovanju pod začasnimi zavetišči ali krošnjami. Zgodovinsko gledano se ta čas navezuje na izhod iz Egipta, preroško pa morda gleda naprej na začetek Kristusove tisočletne vladavine in na Jagnjetovo poročno večerjo? Po sedmi čaši Božje jeze bo velik potres in svet bo opustošen (*Razodetje 16,18-20*). Potres bo tako močan, da se bodo zemeljska mesta zrušila, otoki in gore pa se bodo premaknili ali spremenili.

In tam so bili glasovi in gromi in bliski in bil je velik potres, kakršnega še ni bilo, odkar so bili na zemlji ljudje, tako mogočen potres in tako velik. In veliko mesto je bilo razdeljeno na tri dele in mesta narodov so se podrla in vélika [metropola] Babilon je prišla v spomin pred Boga, da ji da čašo vina okrutnosti svojega besa. In vsak otok je zbežal proč in gorá ni bilo najti.
– *Razodetje 16,18-20*

---

³³¹ Druga možnost je, da bosta morda dve vzetji, prvo ob žetvi ječmena na praznik prvih sadov, drugo pa ob žetvi pšenice na binkošti, vendar moramo spet počakati in videti.

Zdi se, da bodo morali ljudje nekaj časa živeti v začasnih zavetiščih (*sukkahs*), dokler se stvari ne bodo obnovile. Šotorski praznik (Sukot), ko je bilo Izraelu zapovedano, da se vsako jesen preživi teden dni v *sukkahs* na prostem in je tradicionalno vesel čas, namenjen druženju s prijatelji in družino. Ta praznik ponuja prepričljivo vizijo, kaj lahko pričakujemo v prvih dneh vladavine Jezusa Kristusa kot Kralja kraljev in Gospoda gospodov, ko bomo skupaj praznovali pri Jagnjetovi poročni večerji.

Bodimo veseli in veselimo se in dajmo mu čast, kajti prišla je Jagnjetova svatba in njegova žena se je pripravila. In zagotovljeno ji je bilo, da bi bila oblečena v tanko laneno platno, čisto in belo,« kajti tanko laneno platno je pravičnost svetih. – Razodetje 19,7-8

Da bi bili jasni, lahko le ugibamo, na kaj kažejo ti zadnji trije prazniki. Šele po njihovi izpolnitvi bomo resnično razumeli vse, kar naj bi ti prazniki simbolizirali.³³² Lahko pa smo prepričani, da se bodo, kar koli že predstavljajo, izpolnili na dejanske dneve ustreznega praznika v prihodnjih dneh. Ne vemo pa, ali se bodo preostali trije prazniki izpolnili v hitrem zaporedju kot prvi štirje ali ne, kar nas opozarja še na eno ugotovitev. Če je vzetje del jesenskih praznikov in naj bi se ti prazniki izpolnili v neposrednem zaporedju, potem bi bilo mišljeno predvsem vzetje po veliki stiski. Po drugi strani pa, če vzetja ne predstavlja noben od jesenskih praznikov ali če je Roš Hašana izpolnjen eno ali več let pred poslednjo sodbo, ki jo predstavlja Jom Kipur, potem bi bilo še vedno mogoče zgodnejše zbiranje svetih (na primer po šestem pečatu).

---

³³² Tako lahko na primer trdimo, da bodo glavni prazniki, ki predstavljajo oba prihoda Jezusa Kristusa, povezani s spomladanskimi prazniki pashe, nekvašenih kruhov in prvih sadov, binkošti. Jesenski prazniki pa bodo predstavljali izlitje Božjega Duha, učenje o njegovih poteh in obnovo dežele, ko bo Kristus vzpostavil svoje tisočletno kraljestvo. Menim, da se s tem pretirano poudarja pomen pashe, medtem ko se zmanjšuje pomen jesenskih praznikov, zato tega pogleda tukaj nisem predstavil, za več informacij pa si oglejte Travis M Snow. »Kralj pashe« (*The Passover King*), 244-5.

V preglednici praznikov je zadnji praznik, šotorski praznik, prikazan z možnim datumom 2027, ki izhaja iz mojega branja Daniela 9,24-27 in odloka sultana Sulejmana I. iz leta 1537.³³³ Datum ima še vedno vprašalni znak, saj smo lahko šele, ko se te stvari zgodijo, resnično prepričani, da smo jih pravilno razumeli. Vendar pa bi na podlagi tega, kar je videti kot jasno ujemanje med prerokbo iz Daniela in zelo resničnimi odloki, ki so bili vklesani v kamen in postavljeni na trgu in v [jarku] obzidja v Jeruzalemu, do 16. oktobra 2027 (15. tíšri, 5788 po judovskem koledarju), ko bo Jezus od tam začel vladati in kraljevati, lahko bili končno priče koncu tega sedanjega ›časa poganov‹ in koncu mendranja Jeruzalema.

< Zahvaljujemo se ti, Gospod Bog vsemogočni, ki si in ki si bil, ker si prevzel svojo veliko moč in začel vladati. > – Razodetje 11,17

Če pa ne, ni Bog, ki ne bo izpolnil svoje besede. Pod vprašaj se lahko postavi le veljavnost moje razlage. Opazili pa boste, da v tabeli nisem ugibal datumov za praznik trobent ali dan sprave. Če pa je sedanja kronologija pravilna, bi njuno izpolnitev lahko videli v letih 2024-2027.

---

³³³ Glej poglavje 5: Sedemdeset tednov je bilo določenih.

Štirje jezdeci Albrechta Dürerja, lesorez, ok. 1498.

STISKA IN ČLOVEK BREZ POSTAVE

ZAČETEK SODB, opisanih v knjigi Razodetja, se začne z odprtjem nebeške knjige s sedmimi pečati, posledice pa so globalne. Božje Jagnje, Jezus Kristus, je edini, ki je vreden, da odpre pečate knjige in da pogleda vanjo, saj je edini vreden, da tako odkupi človeštvo, kot izvede sodbo nad tistimi, ki se nočejo pokesati. Na splošno se domneva, da bo odpiranje prvega pečata sovpadalo tudi z začetkom Danielovega sedemdesetega tedna; vendar v Svetem pismu ni posebnih navedb, ki bi dokazovale, da bo temu tako. Kljub temu je to logično in zato se domneva, da gre za resnično trditev. Zato zdaj preusmerimo pozornost od Izraela k širšemu in globalnemu kontekstu dogodkov ob koncu časov, za katere Sveto pismo opozarja, da bodo prizadeli *›vse tiste, ki prebivajo na obličju celotne zemlje.«* (Lk 21,35). In spet bomo ugibali o tem, kako bi se te stvari lahko zgodile – da bi bili pripravljeni in sposobni prepoznati izpolnitev stvari, za katere je Bog obljubil, da *›morajo biti v kratkem storjene.«* (Razodetje 22,6). Vendar menim, da se je odpiranje pečatov že začelo, zato so ta poglavja mešanica preroških primerjav z resničnimi dogodki in strokovnih ugibanj. [Čeprav se lahko izkaže, da so ugibanja

napačna, je njihov namen, da vam pomagajo pri širšem razmišljanju o možnostih, ne pa osredotočenju in omejitvi vaših pričakovanj na mojo omejeno domišljijo].

Jezdec na belem konju

Odpiranje prvih štirih pečatov knjige Božje sodbe in odrešenja opisuje prihod štirih jezdecev – štirih jezdecev apokalipse (*Razodetje 6,1-8*). To so štiri strašljive ikone Božje sodbe, ki se začena odvijati. Skupaj bodo povzročili smrt ene četrte svetovnega prebivalstva. Glede na svetovno prebivalstvo leta 2021 bi to pomenilo nekaj manj kot dve milijardi ljudi! To pomeni, da bo do prihoda zadnjega jezdeca, Smrti, vsak dan umrlo na milijone ljudi. Nekateri ljudje so domnevali, da so jezdecu lahko resnični ljudje, ki bodo vidno in dejavno povzročili te katastrofe. Morda je tako, vendar menim, da je bolj verjetno, da predstavljajo posebne dogodke ali razmere, ki jih bosta premaknila moč in vpliv Satana, prek katerih se bodo uresničile prerokovane stvari. Prvi pečat bo izpustil jezdeca na belem konju.

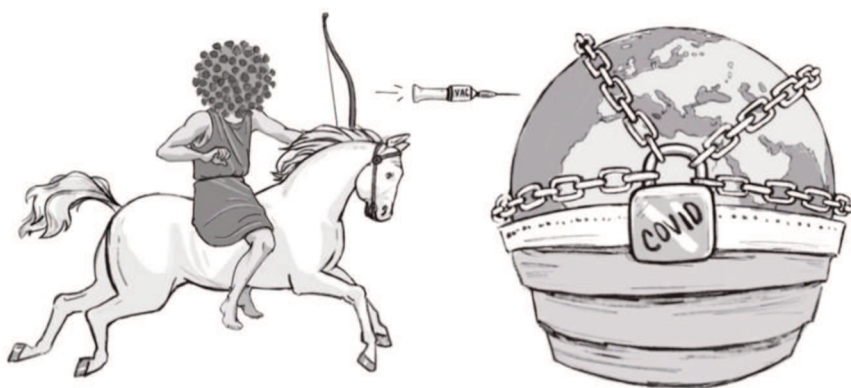
In potem sem videl, ko je Jagnje odprlo enega izmed pečatov in slišal sem, kakor bi bil hrup grmenja, eno izmed štirih živali govoriti: »Pridi in poglej.« In videl sem ter zagledal belega konja; in tisti, ki je sedel na njem, je imel lok in dana mu je bila krona in odšel je naprej zmagovat in da zmaga. – *Razodetje 6,1-2*

Poglejmo si поблиže jezdeca na belem konju. Pričakovanje prizora, ki se odvija, ko Božje Jagnje odpira pečate knjige, je, da bodo učinki jezdecev globalni in brez primere. Povedano nam je, da bo prvi jezdec odjahal, da bi osvojil in si podredil svet, vendar brez vojne.³³⁴ V današnjem kontekstu bi to lahko razumeli tako, da bo svoja prizadevanja za osvojitve izvajal z »miroljubnimi« sredstvi, kot so politika, pogodbe, zakonodaja ali celo uporaba tehnologije.

---

³³⁴ Ker je drugemu jezdecu na rdečem konju dana moč, da vzame mir z zemlje, mora ta prvi konj osvajati brez vojne (tj. s prevaro, političnimi potezami itd.).

Jezdec naj bi nosil lok. Tako kot v slovenščini tudi grški izraz za lok (*toxon* – Strong G5115) ne vključuje posebej puščic in puščice niso omenjene. Lok jasno predstavlja grožnjo, vendar odsotnost puščic morda pomeni, da ne gre za smrtonosno grožnjo. Lok je tudi orožje za velike razdalje, ki potuje po zraku, zato je lahko območje grožnje globalno. Povedano je tudi, da je jezdec dobil krono. Latinska beseda za krono je »*corona*.«

Bel Korona konj zaklene svet, Elena Widener

Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) je 11. marca 2020 razglasila, da je COVID–19, ki se običajno imenuje koronavirus, postal svetovna pandemija, in svet se je nenadoma začel spreminjati.³³⁵ Za razliko od pandemij v preteklosti se je zdelo, da ima ta virus v ozadju moč, ki je vse države sveta spodbudila k enakemu odzivu. Ta »kronski virus« je začel vplivati na ljudi po vsem svetu. Trgi so se zrušili v ZDA in podobno po vsem svetu in to bolj spektakularno kot kadar koli po letu 1929. Potovanja po svetu so se ustavila. Podjetja so odpuščala več ljudi kot kdaj koli prej v ZDA, podjetjem, ki so veljala za »nebitvena«, pa je bilo ukazano, da se zapro. Množično so bile v skoraj vseh državah

³³⁵ J. Gumbrecht in J. Howard. »WHO razglasi izbruh novega koronavirusa za pandemijo,« (WHO declares novel coronavirus outbreak a pandemic), CNN, 11. marec 2020, <https://edition.cnn.com/2020/03/11/health/coronavirus-pandemic-world-health-organization/index.html>.

sveta uvedene karantene, da bi domnevno »upočasnilo napredovanje« virusa.

Po odobritvi in sprostitvi prvih cepiv proti koronavirusu so se omejitve sicer nekoliko umirile, vendar so jih hitro zamenjali predpisi o cepljenju. Vlade po vsem svetu so brezsravno odvzemale osebne svoboščine za »večje dobro« javnosti. Zaradi pandemije so močno napredovali tudi programi globalnega upravljanja, kot je program Velike ponastavitve (Great reset), ki ga je junija 2020 predstavil Svetovni gospodarski forum.³³⁶ Arhitekt načrta je bil Klaus Schwab. Začel ga je razvijati in že dolgo pred pandemijo je usposabljal svetovne voditelje, ki ga bodo sprejeli.³³⁷ Načrt zagovarja globalni kapitalizem deležnikov, kar je nova oznaka za gospodarski fašizem. Druga gibanja, kot so Black Lives Matter, podnebne spremembe, kritična rasna teorija in wokeness, so postala del naraščajoče globalne zablode in mogočna sila v svetovni politiki, zato se zdi metafora o jezdecu, ki gre osvajat in osvaja, primerna.

Medtem ko so novice redno poročale o nevarnostih koronavirusa in tragičnih smrtnih primerih, ki so se kopičili zaradi »smrtonosnega virusa«, je bilo v resnici število smrtnih primerov zaradi virusa na splošno razmeroma nizko. Po podatkih Centra za nadzor bolezni (CDC) je leta 2020 v ZDA zaradi COVID-19 umrlo

---

³³⁶ www.weforum.org/press/2020/06/the-great-reset-a-unique-twin-summit-to-begin-2021.

³³⁷ Joseph Mercola in Ronnie Cummins. »Resnica o COVID-19: Razkrivamo veliko ponastavitev, zapore, potne liste za cepiva in novo normalnost« (*The Truth About COVID-19: Exposing the Great Reset, lockdowns, vaccine passports, and the new normal*), Chelsea Green Publishing, 2021: 33-51; Mary Fanning in Alan Jones. »Klaus Schwab se hvali, da so Trudeau, Merkelova in Putin nekdanji mladi globalni voditelji Svetovnega gospodarskega foruma.« »Pronicamo v vlade,« (Klaus Schwab Brags That Trudeau, Merkel, Putin Are Former World Economic Forum Young Global Leaders; We penetrate the cabinets) *The American Report*, 30. januar 2022, <https://theamericanreport.org/2022/01/30/klaus-schwab-brags-that-trudeau-merkel-putin-are-former-world-economic-forum-young-global-leaders-we-penetrate-the-cabinets/>.

375.000 ljudi.³³⁸ To pomeni, da je virus COVID leta 2020 zahteval eno življenje na tisoč prebivalcev.³³⁹ CDC pa je priznal, da le 6 odstotkov vseh smrti zaradi virusa COVID-19 ni imelo osnovnih bolezni.³⁴⁰ Po ocenah Svetovne zdravstvene organizacije naj bi leta 2020 zaradi koronavirusa na svetu umrlo 1,8 milijona ljudi.³⁴¹ Leta 2018 pa je po vsem svetu zaradi gripe in pljučnice umrlo skoraj 3,6 milijona ljudi.³⁴² V kontekstu je koronavirus predstavljal grožnjo, ki se je prenašala po zraku in krožila po svetu, vendar ni bila izjemno smrtonosna; zaradi česar je skladna s prisodobno o jezdecu z lokom, a brez puščic.³⁴³

Koronavirus je v mnogih pogledih »osvojil svet«. Pod pretvezo varnosti so bile svoboščine agresivno odvzete in zavržene. Cenzura se je prvič pojavila v svetovnem merilu. Vse informacije, ki so bile v nasprotju z ugotovitvami WHO ali CDC, so bile označene kot lažne novice (ali z opozorilnimi oznakami) in so bile razlog za začasno ali popolno ukinitve računov na družbenih omrežjih. To se je dogajalo ne glede na zdravniške reference ali izvor informacij, ki so se delile. Ne samo to, tudi zaprtja, karantene, družbena distanciranost, zmanjšanje števila osebja in obsežne spremembe postopkov za skoraj vse, so povzročili veliko pomanjkanje osnovnih dobrin, izgubo delovnih mest, zaprte podjetij, zdesetkano turistično industrijo po vsem svetu, kar je

---

³³⁸ www.cdc.gov/mmwr/volumes/70/wr/mm7014e1.htm.

³³⁹ K temu je prispevalo tudi povečanje splošne nacionalne stopnje umrljivosti v ZDA s 715,2 na 828,7 smrti na 100.000 prebivalcev v letih 2019 in 2020.

³⁴⁰ www.cdc.gov/nchs/data/health_policy/covid19-comorbidity-expanded-12092020-508.pdf.

³⁴¹ www.who.int/data/stories/the-true-death-toll-of-covid-19-estimating-global-excess-mortality.

³⁴² Na podlagi podatkov WHO o stopnji umrljivosti zaradi gripe in pljučnice na 100.000 prebivalcev po državah in javnih podatkov o prebivalstvu vsake države je bilo po ocenah leta 2018 na svetu zaradi pljučnice in gripe umrlo skupaj 3.579.581 ljudi (www.worldlifeexpectancy.com/cause-of-death/influenza-pneumonia-by-country).

³⁴³ Bela barva konja je lahko pomembna tudi zato, ker je priznana barva medicinske skupnosti, ki je v veliki meri nadzorovala odziv na virus.

imelo velik vpliv na svetovno gospodarstvo. Svetovni BDP (bruto domači proizvod) se je v primerjavi s predvidenim BDP za leto 2020 zmanjšal za 7 odstotkov.³⁴⁴ To pomeni globalno izgubo treh bilijonov dolarjev v primerjavi z letom 2019 in približno šest bilijonov v primerjavi s tistim, ki naj bi ga sicer dosegli leta 2020. Tovrstne izgube in vplivi imajo dolgoročne posledice.

Opazovanje vseh teh učinkov bi lahko primerjali z opazovanjem plime in oseke pred velikim cunamijem, ki prizadene obalo. Instinktivno vemo, da ko se ocean tako močno umakne, sledi plima. Da bi vse te dogodke resnično povezali z belim konjem iz Razodetja, morajo tem dogodkom slediti trije še strašnejši jezdec, ki bodo prinesli vojno, lakoto in smrt v obsegu, kakršnega nismo videli od Noetovega potopa.

Jezdec na rdečem konju

In ko je odprlo drugi pečat, sem zaslišal drugo žival reči: »Pridi in poglej.« In odšel je drug konj, ki je bil [ognjeno] rdeč; in tistemu, ki je sedel na njem, je bila dana oblast z zemlje odvzeti mir in da naj bi drug drugega klali, in dan mu je bil velik meč.

– Razodetje 6,3-4

Nekaj časa za belim konjem sledi rdeč konj, ki ima moč, da vzame mir z zemlje in povzroči, da se ljudje koljejo med seboj. Zmagoslavje jezdeca na belem konju s spletkami in nenasilnimi sredstvi hitro preide v nasilje, ko se mu pridruži rdeč konj. V okviru poskusov globalnih elit, da bi preoblikovale družbe po vsem svetu, sta vojna in spor logična, celo načrtovana izida.

Ko je izbruhnila svetovna pandemija, je generalni sekretar ZN 23. marca 2020 pozval k prekinitvi vojne in k svetovnemu miru

---

³⁴⁴ Eduardo Levy Yeyati in Federico Filippini. »Družbeni in gospodarski vpliv COVID-19« (Social and economic impact of COVID-19), *Brookings*, 8. 6. 2021, www.brookings.edu/research/social-and-economic-impact-of-covid-19/.

zaradi pandemije koronavirusa.³⁴⁵ In presenetljivo, za kratek čas so se skoraj vsi večji konflikti na planetu prekinili.³⁴⁶ Skupaj je bilo vsaj 170 držav, ki so se pridružile pozivu k miru in popolni prekinitvi svetovnih konfliktov.³⁴⁷ Ti pozivi k miru me spominjajo na drug poziv k miru, ki je bil napovedan pred skoraj dva tisoč leti.

Kajti ko bodo govorili: »Mir in varnost,« tedaj nenadoma pride nadnje uničenje, kakor porodne muke na žensko z otrokom; in ne bodo ubežali.
– 1 Tesaloničanom 5,3

Ko pa je začetni šok zaradi pandemije koronavirusov popustil in je bil objavljen začetek cepljenja s cepivom proti COVID-19, so se svetovni konflikti ponovno začeli tam, kjer so se končali. Pojavili so se novi konflikti in po vsem svetu so se začeli pojavljati državljanski nemiri. Do leta 2021 je bilo pričakovati, da bodo globalne napetosti dosegle vrhunec, konflikti pa bodo zaskrbljujoče hitro narasli po vsem svetu. Carnegie Endowment for International Peace, ki spremlja proteste po vsem svetu, je poročal, da bo leta 2021 110 držav doživljalo velike proteste, po vsem svetu pa bo izbruhnilo več kot 230 večjih protivladnih protestov.³⁴⁸ Leta 2022 je predsednik vlade v Kanadi uporabil izredna pooblastila in ukazal zatrtje mirnih protestov kanadskih

---

³⁴⁵ Daniel Dickinson. »COVID-19: Vodja ZN poziva k svetovni prekinitvi ognja, da bi se osredotočili na »pravi boj naših življenj« (COVID-19: UN chief calls for global ceasefire to focus on »the true fight of our lives«), *UN News*, 23. 4. 2020, <https://news.un.org/en/story/2020/03/1059972>.

³⁴⁶ Deirdre Shesgreen. »Vojna in bolezen potujeta skupaj!: Zakaj se prizadevanja za globalno prekinitvev ognja v primeru pandemije uveljavljajo,« ('War and disease travel together': Why the pandemic push for a global ceasefire is gaining ground). *USA Today*, 28. 4. 2020, www.usatoday.com/story/news/world/2020/04/28/coronavirus-un-secretary-wants-global-cease-fire-amid-pandemic/5163972002/.

³⁴⁷ Sahem Rababah. »170 podpisnikov podprlo poziv ZN za prekinitvev ognja med krizo v COVID-u« (170 signatories endorse UN ceasefire appeal during COVID crisis), *UN News*, 24. 6. 2020, news.un.org/en/story/2020/06/1066982.

³⁴⁸ <https://carnegieendowment.org/features/global-protest-tracker>.

voznikov tovornjakov, kar je razkrilo, kako daleč je Kanada zašla na pot tiranije.³⁴⁹ Hkrati se je po začetku pandemije koronavirusa zaskrbljujoče povečala stopnja nasilnih kaznivih dejanj. Število umorov se je leta 2020 dramatično povečalo v večjih mestih po ZDA³⁵⁰. In veliko pokazateljev je bilo, da se bodo v bližnji prihodnosti še naprej številčno povečevala.³⁵¹ Podobno ima Svet za zunanje odnose (Council on Foreign Relations) spletno stran Global Conflict Tracker, na kateri je bilo leta 2021 navedenih sedemindvajset regionalnih konfliktov, ki se niso spremenili ali poslabšali (nobeden se ni izboljšal).³⁵²

Svet za mednarodne odnose spremlja konflikte (2021)

– Vojna v Afganistanu	– Kriminalno nasilje v Mehiki
– Nestabilnost v Libanonu	– Izraelsko–palestinski spor
– Vojna v Jemnu	– Boko Haram v Nigeriji
– Kriza v Mjanmaru	– Državljska vojna v Libiji
– Konflikt v Etiopiji	– Konflikt – Indija in Pakistan
– Državljska vojna v Siriji	– Nestabilnost v Venezueli
– Teritorialni spori v Južnokitajskem morju	– Nasilje v osrednji Afriški republiki
– Napetosti – Vzhodnokitajsko morje	– Državljska vojna v Južnem Sudanu
– Kriza v Severni Koreji	– Al–Šabab v Somaliji

³⁴⁹ »Tucker: Trudeau je razglasil Kanado za diktaturo« (Tucker: Trudeau has declared Canada a dictatorship), *Fox News*, 16. 2. 2022, www.foxnews.com/transcript/tucker-trudeau-has-declared-canada-a-dictatorship.

³⁵⁰ C. Corley, »Močan enoletni porast števila umorov se je leta 2020 srečal s pandemijo« (Massive 1-Year Rise in Homicide Rates Collided with the Pandemic in 2020), *NPR*, 6. 1. 2021, [npr.org/2021/01/06/953254623/massive-1-year-rise-in-homicide-rates-collided-with-the-pandemic-in-2020](https://www.npr.org/2021/01/06/953254623/massive-1-year-rise-in-homicide-rates-collided-with-the-pandemic-in-2020).

³⁵¹ »ZDA: V letu 2021 bi se lahko nadaljeval porast nasilnih kaznivih dejanj« (U.S.: The Rise in Violent Crime Could Continue in 2021), *Global Guardian News*, 16. 4. 2021, www.globalguardian.com/newsroom/violence_in_us2021.

³⁵² <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/?category=usConflictStatus>.

- Politična nestabilnost v Iraku
- Konflikt med Turčijo in oboroženimi kurdske skupinami
- Nestabilnost v Egiptu
- Islamisti v Pakistanu
- Konfrontacija med Združenimi državami Amerike in Iranom
- Destabilizacija Malija
- Nasilje v Demokratični republiki Kongo
- Konflikt v Gorskem Karabahu
- Konflikt v Ukrajini

Do leta 2022 je bilo svetovno prizorišče pripravljeno na izbruh tretje svetovne vojne. Morda bo zgodovina nekega dne zapisala, da se je začela 24. februarja 2022, ko je Rusija začela popolno invazijo na Ukrajino.³⁵³ Po tem tragičnem dnevu si je bilo vse težje predstavljati, da se bo na svet kmalu vrnil mir. V celoti gledano je na voljo dovolj dokazov za sklep, da je leta 2022 že jezdil tudi rdeči konj.

Jezdec na črnem konju

In ko je odprlo tretji pečat, sem zaslišal tretjo žival reči: »Pridi in poglej.« In pogledal sem in glej črn konj; in tisti, ki je sedel na njem, je imel v svoji roki tehtnico. In zaslišal sem glas na sredini med štirimi živalmi reči: »Mera pšenice za kovanec in tri mere ječmena za kovanec; in glej, [da] ne škoduješ olju in vinu.«
 – Razodetje 6,5-6

Belemu in rdečemu konju sledi jezdec na črnem konju. Jezdec drži v roki tehtnico in kliče: »Mera pšenice za kovanec in tri mere ječmena za kovanec!« Slika nakazuje, da bo v deželi lakota, pomanjkanje hrane in/ali da se bo cena hrane močno zvišala.

---

³⁵³ Joel C. Rosenberg, »INVAZIJA SE PRIČENJA« (INVASION BEGINS) *All Israel News*, 24. 2. 2022, www.allisrael.com/invasion-begins.

Celodnevna plača bo zadostovala le za nakup kruha, kar bo povzročilo lakoto revnim. V Afriki in Indiji bodo posledice hude, v bogatejših državah pa veliko manjše. Ker glas pravi: ›glej, [da] ne škoduješ olju in vinu!‹, bo to za bogataše morda le neprijetnost.

Ko so bile pandemične zapore leta 2020 v polnem razmahu, so uradniki ZN začeli opozarjati na bližajočo se ›lakoto svetopisemske razsežnosti‹ in izjavili, da je ›letošnje globalno širjenje COVID–19 sprožilo 'najhujšo humanitarno krizo po drugi svetovni vojni'‹.³⁵⁴ Do leta 2021 so bile svetovne lakote in pomanjkanje hrane v krizni fazi in vse je kazalo, da se bo stanje še poslabšalo. Svetovni voditelji so bili pozvani k ukrepanju s predstavniki Svetovnega programa za hrano (WFP), ki so napisali odprto pismo, v katerem so navedli, da je 34 milijonov ljudi na robu lakote, 270 milijonov ljudi pa trpi zaradi pomanjkanja hrane.³⁵⁵ Opozorili so, da so po vsem svetu izbruhli številnih lakot zaradi kombinacije pandemije koronavirusov s ›konflikti, podnebno krizo in neenakostjo‹. V poročilu so bili posebej navedeni Jemen, Etiopija, Afganistan, Južni Sudan, Burkina Faso, Kongo, Honduras, Venezuela, Haiti, Nigerija, Zimbabve, Srednjeafriška republika, Uganda in Sudan ter navedeno, da milijoni ljudi nujno potrebujejo pomoč. Do konca leta 2021 je bilo jasno, da se bodo cene hrane drastično zvišale.³⁵⁶

---

³⁵⁴ Michael Tewelde. ›Varnostni svet poziva k hitremu ukrepanju zaradi grozeče lakote svetopisemskih razsežnosti.‹ (As famines of 'biblical proportion' loom, Security Council urged to 'act fast'), *UN News*, 21. 4. 2020, <https://news.un.org/en/story/2020/04/1062272>.

³⁵⁵ Sarah Johnson. ›Ljudje ne stradajo, ampak jih stradajo: milijonom grozi lakota, opozarjajo nevladne organizacije‹ (People are not starving, they're being starved: millions at risk of famine, NGOs warn), *The Guardian*, 20. 4. 2021, <https://www.theguardian.com/global-development/2021/apr/20/millions-at-risk-of-famine-without-urgent-help-governments-warned>.

³⁵⁶ Megan Durisin. ›Inflacija hrane se povečuje, energetska kriza pa jo lahko še poslabša‹ (Food Inflation Heats Up and Energy Crisis May Make It Worse), *Bloomberg*, 07. 10. 2021, www.bloomberg.com/news/articles/2021-10-07/food-inflation-heats-up-as-global-prices-return-to-decade-high.

Že dolgo je znano, da lakota ni posledica pomanjkanja hrane na svetovni ravni, temveč da si najrevnejši ljudje hrane preprosto ne morejo privoščiti.³⁵⁷ V državah, kot je na primer Nigerija, nekateri ljudje samo za hrano porabijo od šestdeset do osemdeset odstotkov svojega dohodka.³⁵⁸ V nekaterih primerih pa zaradi aktivnih konfliktov in motenj v dobavni verigi hrana preprosto ni na voljo ljudem, ki jo potrebujejo. Ker pa cene hrane še naraščajo, je pričakovati, da bo zaradi revščine vse več ljudi ostalo brez hrane. Posledično vidimo, da dogodki, ki so se začeli leta 2020, pripravljajo teren tudi za jezdeca na črnem konju. Dogodki v letih 2023-2025 bodo razkrili, kako hude bodo lahko postale svetovne lakote, vendar so semena lakote, ki so bila posejana v letih 2020-2022, že zdaj zaskrbljujoča.

In potem pride bledo [zeleni] konj

In ko je odprlo četrti pečat, sem zaslišal glas četrte živali reči: »Pridi in poglej.« In pogledal sem in zagledal konja blede [zelene] barve; in tistemu, ki je sedel na konju, je bilo ime Smrt in Pekel je sledil za njim. In izročena jima je bila oblast nad četrtno zemlje, da ubijata z mečem in z lakoto in s smrtjo in z zemeljskimi živalmi.
– Razodetje 6,7-8

Sveto pismo kaže, da obstajata povezava in vzročna zveza med dogodki, ki jih sprožijo beli, rdeči in črni konj, ki bodo pripeljali do končnega prihoda blede [zelenega] konja, na katerem jezdi Smrt. To lahko domnevamo, ker Janez piše, da imata »oblast nad četrtno zemlje, da ubijata z mečem in z lakoto in s smrtjo in z zemeljskimi živalmi.« Zato je smiselno razumevanje tega

³⁵⁷ J. Latham: »Hrane je dovolj za vse, vendar si je revni ne morejo privoščiti« (There's enough food for everyone, but the poor can't afford to buy it). *Nature*, 404(222) 2000, <https://doi.org/10.1038/35005264>.

³⁵⁸ Staff. »Nigerija: Družine se borijo za preživetje, ker cene hrane skokovito naraščajo« (Nigeria: Families struggle to survive as food prices soar), *Africa News*, 7. 4. 2021, www.africanews.com/2021/07/03/nigeria-families-struggle-to-survive-as-food-prices-soar/.

zaporedja, da se z belim konjem začne nekaj, kar vodi v vojno, lakoto in nazadnje v množično smrt. Poleg smrti zaradi vojne in lakote si ni težko predstavljati, da bi se lahko pojavil nov virus, ki bi v prihodnosti ubil veliko večje število ljudi. Ali pa bi lahko prišlo do še bolj smrtonosnih zapletov zaradi naglega cepljenja proti koronavirusom in neskončnih poživitvenih cepljenj – po podatkih organizacije VAERS (Vaccination Adverse Event Reporting System) je bilo cepljenje proti koronavirusom najbolj smrtonosno doslej.³⁵⁹ CDC je poročal, da je bilo več kot milijon prekomernih smrti zabeleženih v ZDA do konca leta 2021 (večina jih je bila povezana s COVID); po vsem svetu pa je bilo zabeleženih 18 milijonov prekomernih smrti.³⁶⁰ Verjetno je, da je skoraj vse prekomerne smrti tako ali drugače povzročila pandemija koronavirusov ali cepiva proti njim. Nihče ne ve, kakšne bodo dolgoročne posledice tega virusa, vendar bi lahko zlahka prispeval k posledicam konja blede [zelene] barve.

Ker bodo štirje jezdecji skupaj izbrisali prebivalstvo četrtnine zemlje, teh znamenj ne bo mogoče spregledati. Dogodki, ki jih je začel rdeči konj, bodo verjetno izbruhnili v tretjo svetovno vojno, ko bo na prizorišče prišla Smrt na konju blede [zelene] barve. Toda tisti, ki ne razumejo, kaj se v resnici dogaja, bodo vse to zamenjali za še en strašen, a običajen dogodek. Vse bodo povezali z načrtom, kot so podnebne spremembe, in bodo izbrali nekoga,

---

³⁵⁹ <https://vaers.hhs.gov>.

³⁶⁰ J. Achenbach. »Presežek smrti« v ZDA med pandemijo je presegel 1 milijon, pri čemer je covid ubil večino, druge bolezni pa so dodale davek, pravi CDC (U.S. 'excess deaths' during pandemic surpassed 1 million, with covid kills most but other diseases added to the toll, CDC says), *The Washington Post*, 15. 2. 2022, [washingtonpost.com/health/2022/02/15/1-million-excess-deaths-in-pandemic/](https://www.washingtonpost.com/health/2022/02/15/1-million-excess-deaths-in-pandemic/); A. Planas. »Svetovni presežek smrti zaradi pandemije je trikrat večji od uradnega števila smrtnih žrtev Covida, ugotavlja študija« (Global excess deaths due to pandemic are 3 times higher than official Covid toll, study finds), *NBC News*, 10. 3. 2022, [nbcnews.com/health/health-news/excess-pandemic-deaths-are-3-higher-official-covid-toll-study-rcna19497](https://www.nbcnews.com/health/health-news/excess-pandemic-deaths-are-3-higher-official-covid-toll-study-rcna19497).

ki ga bodo krivili, in to bodo – kot v času rimskega cesarja Nerona – verjetno Judje in kristjani.

Zdi se, da so dneve konja blede [zelene] barve napovedali tudi preroki Stare zaveze. Njihove strašne napovedi so se morda uresničile ob drugih priložnostih v preteklih sodbah Izraelu ali narodom – a prihaja dan, ko se bodo uresničile na način, kakršnega doslej še ni bilo. Nahum nam pravi, da bo to tudi del sodbe nad veliko vlačugo, ki zavaja kralje zemlje (skrivnostni Babilon iz Janezove apokalipse). Zdi se, da je te čase opisal tudi prerok Jeremija.

... in tam je množica umorjenih in veliko število trupel in tam ni konca njihovih trupel; spotikajo se na njihovih truplih. Zaradi številnih vlačugarstev dobro favorizirane pocestnice, gospodarice čaranj, ki prodaja narode preko svojih vlačugarstev in družine preko svojih čaranj.

– Nahum 3,3b–4

»Govori: »Tako govori Gospod: »Celo trupla ljudi bodo padala kakor gnoj na odprtem polju in kakor prgišče za žanjcem in nihče jih ne bo zbral.«

– Jeremija 9,22

Tudi Izaija je opisal videnje tega obdobja, ki se zelo ujema s 24. poglavjem Matejevega evangelija in šestim pečatom. Vidimo, kako se zvezde na nebu raztapljajo, kako se nebo zvija kot zvitek in kako z drevesa padajo pozne fige. Vzporednice tako edinstvenega videnja bi morale biti nedvoumne in potrjevati, da sta Matej in Janez govorila o istem času, o katerem je pisal Izaija. O teh vrsticah je težko premišljevali, vendar nam pomagajo razumeti, kako resno Bog jemlje greh. Vemo, da njegova potrpežljivost z ljudmi ne bo trajala večno; vendar se zdi, da se človeštvo ni pripravljeno preprosto obrniti in se pokesati od svojih hudobnih poti – bati se Boga in mu dati slavo. Izaija opisuje, da so trupla pobitih *»vržena ven«*. To nam pove, da bo trupel toliko, da jih ne bo mogoče vseh ustrezno odstraniti. Deli videnja se ujemajo z znamenji šestega pečata (*zvezde neba so popadale na*

zemljo, celo kakor figovo drevo odvrže svoje nezrele fige, ko ga stresa mogočen veter. – Razodetje 6,13). Tako je ta čas smiselno povezati bodisi z globalnimi smrtmi, kar je posledica četrtega pečata, bodisi z vojno Gog-Magóg v Izraelu.

Kajti ogorčenje od Gospoda je nad vsemi narodi in njegova razjarjenost nad vsemi njihovimi vojskami. Popolnoma jih je uničil, izročil jih je v klanje. Tudi njihovi umorjeni bodo vrženi ven in njihov smrad bo prišel iz njihovih trupel in gore bodo stopljene z njihovo krvjo.
– Izaija 34,2-4

Časovna umestitev pečatov

Vprašanje, na katerega v besedilu ni neposrednega odgovora, je, kdaj se bo vse to zgodilo? Obstajajo tri možnosti. Prvič, pečati se odprejo (ali se začnejo odpirati) veliko pred začetkom Danielovega sedemdesetega tedna. Izziv za to stališče je prepoznavanje štirih jezdecev v obdobju, ki traja desetletja ali stoletja, vendar posebej ubije prebivalstvo četrte zemlje. Sodbe jezdecev, čeprav so po obsegu široke, so po delovanju specifične in tako obsežne, da morajo biti očitno del zadnjih sedmih let stiske. Druga možnost je, da se začnejo odpirati šele v drugi polovici zadnjega tedna. Vendar tudi ta možnost ni dobra. Gnusoba opustošenja se mora zgoditi v času pečatov (na podlagi 24. poglavja Evangelija po Mateju) in hkrati ji mora slediti obdobje 1290 dni (*Dan 12,11*), zato se morajo pečati začeti odpirati pred tem. Tako nam ostane le še tretja logična možnost, in sicer domneva, da se prvi pečat odpre ob (ali blizu) začetku zadnjih sedmih let.

Poleg tega, da vemo, kdaj se bo približno začel, pa ne vemo, kdaj se bo odprl vsak posamezen pečat. Razpravljali smo sicer o dokazih, da bi se prvi pečat lahko odprl leta 2020 s pandemijo koronavirusov, drugi pa leta 2021 ali 2022; vendar nam to ne pomaga, da bi natančno vedeli, kdaj se bodo odprli drugi pečati. Poleg tega lahko ob odprtju pečata njegovi učinki trajajo več let.

Prvi pečat na primer vzpostavi naslednje tri pečate in še vedno deluje, ko se odpre četrti pečat. Pravzaprav bi lahko trdili, da je njegove učinke mogoče čutiti vseh sedem let stiske. To pomeni, da se četrti pečat lahko odpre na določen datum, vendar še vedno traja eno leto (ali več), da doseže svoj polni učinek. Z drugimi besedami, tudi če se vsi štirje pečati odprejo v prvi polovici stiske, bo celotna smrt prebivalstva četrtrine zemlje lahko opazna šele nekje v drugi polovici. To je nekaj, kar je treba imeti v mislih, ko opazujemo te izpolnitve.

Skrivnost je tudi glede tega, kdaj bo zvernik začel svojo dvainštiridesetmesečno vladavino (*Razodetje 13,5*) v povezavi s sodbami s pečati, vendar morda odgovor najdemo v odprtju petega pečata. Ko Jagnje odpre peti pečat, so nam prikazane mučeniške duše svetih pod Božjim oltarjem. Zdi se, da vsi pečati na nek način predstavljajo, da Bog začneja izvajati svojo sodbo nad človekom. Pa vendar nam je o umoru Božjega ljudstva povedano šele pri petem pečatu (*Razodetje 6,9-11*). Eden od načinov, kako razumeti rešitev te dileme je, da peti pečat naznanja začetek vladanja antikrista za dvainštirideset mesecev, ki so mu bili dodeljeni. To se dobro ujema, saj nam je rečeno, da ko zvernik začne vladati, *›In dano mu je bilo, da se vojskuje s svetimi in da jih premaga‹* (*Razodetje 13,7a*). To bi pojasnilo mučeniške duše vernikov pred oltarjem, ki je omenjen pri petem pečatu. Če je tako, potem bi to lahko pomenilo, da bo peti pečat odprt sredi Danielovega sedemdesetega tedna.

In dana so mu bila usta, ki so govorila velike stvari ter bogokletja in dana mu je bila oblast, da nadaljuje dvainštirideset mesecev. In svoja usta je odprl v bogokletju proti Bogu, da preklinja njegovo ime in njegovo šotorsko svetišče in te, ki prebivajo v nebesih.

– *Razodetje 13,5-6*

Glede časa šestega in sedmega pečata pa lahko ugibamo. Vemo pa, da bo sedmi pečat zaznamovalo *›kake pol ure tišine.‹* (*Razodetje 8,1*), in logično je, da bo sledil tik za šestim pečatom

(kot smo o tem govorili v zvezi z *Luka 17,29* v 6. poglavju). Prav tako morata biti časovno nekje *čez polovico velike stiske*.

Antikrist in dva zvernika

Z odprtjem pečatov, če ne prej, lahko domnevamo, da bo antikrist začel kovati in uresničevati svoje načrte, da bi zasedel položaj, ki mu ga bo za dvainštirideset mesecev dodelil Bog. Toda tisto, kar resnično želimo vedeti, je, kdaj bodo verniki lahko zanesljivo prepoznali antikrista? Nekateri menijo, da ga bodo jasno prepoznali na začetku sedemletne stiske, saj verjamejo, da ga predstavlja jezdec na belem konju iz prvega pečata. Nasprotno pa bo antikrist morda izmuzljiva figura, dokler se stiska ne bo že dodobra razmahnila. Če je antikrist le ena oseba med mnogimi, ki potrjujejo zavezo z Izraelom, ali pa njegova podpora ni javna, potem bo naslednji preroško prepoznaven trenutek šele, ko bo sredi tedna ustavil žrtvovanje in jedilno daritev ter zagrešil gnusobo opustošenja – na začetku svoje dvainštiridesetmesečne vladavine groze na zemlji.³⁶¹ Takrat se bo dvignil kot zvernik iz morja (*Razodetje 13,1-10*) in *›da se vojskuje s svetimi in da jih premaga.‹* (*Razodetje 13,7*). Ko bo prišel ta dan, se moramo zavedati, da čeprav je zvernik začasno dobil oblast nad nekaterimi svetimi, Cerkve ne bo premagal.

In jaz ti prav tako pravim: ›Da si ti Peter in na tej skali bom zgradil svojo cerkev in velika vrata pekla ne bodo prevladala proti njej.‹
– Matej 16,18

Po vzponu zvernika iz morja, se iz zemlje dvigne drug zvernik (*Razodetje 13,11-18*), ki se imenuje tudi lažni prerok (*Razodetje 19,20*). To pomeni, da glede na te opise obstaja skrivnost glede identitete antikrista.³⁶² Kaj je ta skrivnost? Ali je

³⁶¹ Kot beremo v Danielu 9,27 in Drugem pismu Tesaloničanom 2,4.

³⁶² Predstavljeni so v 13. poglavju Razodetja, dodatne podrobnosti pa so navedene v vrsticah 16,13-14, 17,7-17, 19,19-21, 20,4 in 20,10.

izraz ›antikrist‹ sestavljenka obeh likov, saj se zdi, da je antikrist podoben tako zverniku kot lažnemu preroku, ali pa je to naziv, ki bi ga bilo bolj primerno uporabiti le za enega od njiju. Jasno je, da ena oseba ne more vsebovati obeh likov, zato se poraja vprašanje, na katerega od njiju se naziv antikrist bolje nanaša. Ali je antikrist zvernik z morja, ki se vojskuje z zemljo, ali lažni prerok, ki dela znamenja in čudeže ter sili vse, da dobijo znamenje v desno roko ali v čelo? V vsakem primeru je Satan kot zmaj na koncu v ozadju in vodi tako zvernika kot lažnega preroka, zato ne smemo pozabiti, da v resnici iščemo dva slaba igralca, ne le enega.

V Stari zavezi obstaja tudi več namigovanj na antikrista. Včasih ga imenujejo ›princ‹ (*Daniel 9,24-27*), ›Asirec‹ (*Mihej 5,5-6*) in ›Gog‹ (*Ezekiel 38*). Vključitev opisov iz teh starozaveznih odlomkov nam daje veliko več informacij, na katere moramo biti pozorni. Ob tolikšnem številu opozoril je to lik, glede katerega moramo ostati čuječi; ali kot smo pravkar razpravljali, se ti nazivi lahko pomešajo med dva zvernika.

In ta mož bo mir, ko bo Asirec prišel v našo deželo, in ko bo teptal v naših palačah, takrat bomo zoper njega vzdignili sedem pastirjev in osem glavnih mož. In z mečem bodo opustošili deželo Asirije in Nimródovo deželo na njenih vhodih. Tako nas bo osvobodil pred Asirci, ko pride v našo deželo in ko mendra znotraj naših meja.
– *Mihej 5,5-6*

Obstajajo trdni dokazi, da bo kraljestvo zvernika izšlo iz Bližnjega vzhoda in bo vključevalo radikalne islamske sile ali celo oživljeni muslimanski kalifat.³⁶³ Drugi pa so trdili, da bi kraljestvo zvernika lahko izšlo iz komunizma ali ostankov nacizma, pri čemer so spet trdili, da izvirajo iz rimskega cesarstva, kot so to počeli nacisti – ki

---

³⁶³ Joel Richardson. *Zver na Bližnjem vzhodu: biblična utemeljitev islamskega antikrista (Mideast Beast: the scriptural case for an Islamic antichrist)*, WND Books, 2012; Walid Shoebat. *Božja vojna proti terorizmu (God's War on Terror)*, Top Exec. Media, 2008.

so trdili, da so Tretji rajh.³⁶⁴ Morda gre celo za kombinacijo obojega.³⁶⁵ Kombinacija obeh je vsekakor verjetna. Obliko neomarksizma, ki je preoblikovala enaindvajseto stoletje, lahko opišemo z besedami prebujenost (Wokeness), kritična rasna teorija (Critical Race Theory) in socialna pravičnost (Social Justice).³⁶⁶ Uveljavlja se sistematično, od osnovnih šol do univerz, na delovnem mestu prek vladno sponzoriranih zaposlenih in celo v nekaterih cerkvah.

Podobo dveh različnih ideologij, kot sta neomarksizem in džihadizem, ki sodelujeta, je mogoče razlagati celo z Nebukadnezarjevih sanj o kipu, ki predstavlja kraljestva sveta. Nebukadnezar je bil glava, noge kipa pa so označevale zadnje cesarstvo. Povedano nam je, da bodo prsti na nogah mešanica železa in gline, kar pomeni, da bo zadnja faza zadnjega kraljestva sestavljena iz dveh popolnoma različnih ljudstev ali svetovnih nazorov. Ne glede na to, od kod bo antikrist prišel, nam Sveto pismo pove, kako ga bomo prepoznali; spoznali ga bomo po njegovih sadovih (Mt 7,20).

Četrto kraljestvo bo čvrsto kakor železo. Kakor železo zlomi na koščke in podjarmi vse stvari, in kakor železo, ki zlomi vse te, [tako] bo to razbilo na koščke in poškodovalo. Kakor si videl stopala in prste, delno iz lončarjevega ila in delno iz železa, bo kraljestvo razdeljeno, toda v njem bo moč železa, ker si videl železo pomešano z blatnim ilom. In kakor so bili prsti stopal deloma iz železa in deloma iz ila, tako bo kraljestvo delno močno in delno zlomljeno.

– Daniel 2,40-42

---

³⁶⁴ Hal Lindsey in C. Carlson. *Pozni veliki planet Zemlja (The Late Great Planet Earth)*, Zondervan, 1970: 98-110.

³⁶⁵ Dave Hunt. ›Sodni Dan!: Islam, Izrael in narodi‹ (*Judgment Day!: Islam, Israel and the Nations*), (Berean Call, 2006): 27-46.

³⁶⁶ Scott David Allen. ›Zakaj socialna pravičnost ni svetopisemska pravičnost: nujen poziv sokristjanom v času družbene krize‹ (*Why Social Justice Is Not Biblical Justice: An Urgent Appeal to Fellow Christians in a Time of Social Crisis*), Credo House, 2020.

Še en predlog, od kod naj bi iskali identiteto antikrista, prihaja od Ireneja.³⁶⁷ Prerokbo iz Jeremija 4 je povezal z dejstvom, da Dan ni naveden med izraelskimi rodovi, izbranimi med 144.000-imi v Razodetju 7.

Glej, prišel bo gor kakor oblaki in njegovi bojni vozovi bodo kakor vrtinčast veter. Njegovi konji so bolj nagli kakor orli. Gorje nam! Kajti oplenjani smo. »Oh [prestolnica] Jeruzalem, umij svoje srce pred zlobnostjo, da boš lahko rešena. Doklej bodo tvoje prazne misli prenočevale znotraj tebe? Kajti glas razglaša od Dana in objavlja stisko od Efrájimskega pogorja. Dajte omenjati narodom, glejte, objavite zoper [prestolnico] Jeruzalem, da stražarji prihajajo iz daljne dežele in objavite njihov glas zoper Judova mesta. Kakor čuvaji polja so oni zoper njo vsenaokrog, zato ker je bila uporna zoper mene,« govori Gospod. – Jeremija 4,13-17

Mislim, da je to zanimiva zamisel, vendar je omemba Dana morda le geografska oznaka, od kod bo prišel napad na Jeruzalem. Če pa je povezava Dana z antikristom pravilna, potem jo morda najbolje razumemo v kontekstu prvega izgnanstva, ko so bili severni izraelski rodovi, vključno z Danom, osvojeni in razpršeni po vsem cesarstvu. Takrat so Asirci asimilirali tudi številne Izraelce. Glede na lokacijo arheološkega najdišča Tel Dan na skrajnem severu Izraela,³⁶⁸ bi bili oni prvi, ki so bili osvojeni, in bi se že poročali in asimilirali z Asirci.³⁶⁹ To se ujema tudi s prerokbo o Danu, ki jo je dal Jakob v Prvi Mojzesovi knjigi 49, če natančneje upoštevamo pomen besede ›bo sodil‹, *din* (Strong H1777), ki pomeni soditi ali izvršiti sodbo, čemur sledi Božje odrešenje (*Ješua*), hebrejsko ime za Jezusa.

³⁶⁷ Coxe. ›Pred-nicejski očetje Irenej proti herezijam‹ (*Ante-Nicene Fathers, Irenaeus Against Heresies*), b. V, ch. XXX, v. 1, 559; Hal Lindsey je to mnenje podprl tudi v *Pozni veliki planet Zemlja (The Late Great Planet Earth)*, 112.

³⁶⁸ <https://en.parks.org.il/reserve-park/tel-dan-nature-reserve/>.

³⁶⁹ Danov rod je bil prvotno na obali med Jafo in Gazo, vendar Jozue 19,40-48 pravi, da se je moralo preseliti na sever, potem ko so izgubili svoje ozemlje in je bilo le-to prepuščeno Filistejcem.

Dan bo sodil (din) svoje ljudstvo kakor enega izmed Izraelovih rodov. Dan bo kača ob poti, gad na stezi, ki piči konjska kopita, tako da bo njegov jezdec padel vznak. Pričakoval sem tvojo rešitev duše (yeshuah), oh Gospod. – Prva Mojzesova knjiga 49,16-18

NIV prevaja 1 Mz 49,16 kot »*Dan bo poskrbel za pravico*«, vendar je to v ostrem nasprotju z naslednjo vrstico, kjer je Dan imenovan »*kača ob poti*«. Če k temu dodamo še splošni kontekst Božje sodbe nad neposlušnimi Izraelci v četrtem poglavju Jeremija, bi bil bolj verjeten pomen ta, da bo Bog uporabil Dan za kaznovanje svojega ljudstva, da bi ga privedel k spreobrnjenju. Enako misel vidimo v Peti Mojzesovi knjigi v besedah, ki jih je Mojzes pred smrtjo izrekel nad Danovim rodом. Dan je primerjan z mladim levom iz Bašana (Golansko višavje), kar bi bilo lahko podobno levu iz Juda, lahko pa bi bilo tudi podobno hudiču, ki hodi naokoli »*kakor rjoveč lev in išče, koga bi lahko požrl*;« (1 Pt 5,8).

O Danu je rekel: »Dan je levji mladič. Poskakoval bo iz Bašana.
– 5. Mojzesova knjiga 33,22

Jeremija je ponovno omenjal Dana, ko je opisoval grožnjo, ki je prihajala s severa, grožnjo, ki bi se slišala kot mogočni konji in bi stresla vso deželo. Ta druga omemba Dana je lahko spet le geografska, lahko pa pomeni tudi, da bo imel antikrist judovsko poreklo. Lahko pa je zgolj zgodovinska, vendar jo je cerkveni oče Irenej opredelil kot prerokbo zadnjih dni, povezano z antikristom. Zato je to nekaj, kar je treba imeti v mislih.

»Prhanje njihovih konj je bilo slišati od Dana. Celotna zemlja je trepetala ob zvoku rezgetanja njegovih močnih, kajti prišli so in požrli deželo in vse, kar je v njej; mesto in tiste, ki prebivajo v njem. Kajti glejte, jaz bom med vas poslal kače, strupene kače, ki ne bodo očarane in te vas bodo pikale,« govori Gospod.
– Jeremija 8,16-17

Skrivnost malega roga

Druga skrivnost glede identitete antikrista in njegovega vzpona na oblast izhaja iz identifikacije treh rogov, za katere Daniel pravi, da jih bo iztrgal mali rog. Celotna vizija nam sporoča, da mali rog predstavlja antikrista, trije rogovi pa so vladarji narodov, ki jih bo zrušil, izpodrinil ali nad njimi prevzel nadzor.³⁷⁰

Opazoval sem rogove in glej, tam se je med njimi vzdignil drug, majhen rog, pred katerim so bili trije izmed prvih rogov izruvani (aqar) s koreninami. Glej na tem rogu so bile oči, podobne očem človeka in usta, ki so govorila velike stvari. – Daniel 7,8

Padec treh rogov bo morda viden šele na začetku dvainštiridesetmesečne vladavine antikrista ali pa se bo že začel dogajati. V vsakem primeru se zdi, da je to prerokbo najbolje obravnavati skozi prizmo narodov, ki obkrožajo Izrael na Bližnjem vzhodu. V tem primeru bi bil lahko prvi »izkoreninjeni«
rog Sadam Husein v Iraku, ki je bil odstavljen leta 2003 in usmrčen leta 2006. Turčija je podpirala ameriško invazijo na Irak iz svojih letalskih oporišč v Ankari. Dogovor je bil sklenjen z novoizvoljeno stranko AKP, ki jo je vodil Recep Tayyip Erdogan,³⁷¹ vendar so se po začetni invaziji odnosi poslabšali.³⁷² Možnost za drugi rog je bil Muammar Gadafi v Libiji, ki je bil usmrčen leta 2011. Turčija³⁷³ je bila ponovno vpletena v strmoglavljenje Libije in jo podprla s

---

³⁷⁰ Beseda *aqar* (Strong H6132) se pojavi samo enkrat, in sicer v Danielu 7,8, zato je pomen »izruvani s koreninami«
morda bolj raznolik kot samo osvajanje ali ubijanje.

³⁷¹ Rosenberg. »Sovražniki in zavezniki«
(*Enemies and Allies*), 37.

³⁷² Soner Cagaptay in Mark Parris. »Turčija po vojni v Iraku: še vedno zaveznica ZDA?«
(Turkey after the Iraq War: Still a U.S. Ally?), *Washington Institute*, 19. 9. 2003, washingtoninstitute.org/policy-analysis/turkey-after-iraq-war-still-us-ally.

³⁷³ Reuters. »Turčija prekinja diplomatske odnose z Gadafijevo libijsko vlado«
(Turkey cuts diplomatic ties with Gaddafi's Libyan gov't), *Jerusalem Post*, 4. 7. 2011, jpost.com/International/Turkey-cuts-diplomatic-ties-with-Gaddafi-s-Libyan-govt.

priznanjem in finančno podporo libijskim upornikom Po strmoglavljenju Gadafija je Turčija začela zagotavljati svoje interese v tej državi in Libijo vključila v svoje regionalne strategije.³⁷⁴

Če so te identifikacije pravilne, kdo bi bil lahko tretji rog? Na to bomo morali počakati in videti, vendar je eden od kandidatov sama Turčija. Predsednik Erdogan se je od župana Istanbula do predsednika in *dejanskega* diktatorja nad celotno državo povzpел s spletkami (*Daniel 11,21*), ki so se začele tik pred invazijo na Irak. Turčija pa je bila vpletena tudi v Sirijo, zato je druga možnost predsednik Bašar al Asad. Sirija je v težavah že od začetka državljanske vojne leta 2011, vendar je Asadu doslej uspelo ohraniti nadzor nad svojo državo. Rusija, ki že desetletja deluje v ozadju v regiji, bi prav tako lahko bila v igri. Morda pa se bo antikrist pojavil iz ruske osi, Turčije in Irana, ki bi prav tako lahko ustrezala opisu treh rogov. Na tej točki identiteta rogov še vedno ni znana, mali rog pa bi se lahko nepričakovano pojavil od nekje. [*To je kot skrivnostni umor z veliko osumljenci, vendar nihče ne ve, kdo je krivec ...*] Kdorkoli je mali rog, sedem drugih narodov bo prav tako predalo svojo oblast zverniku – s pogodbami, podkupovanjem ali predajo.

Število njegovega imena

Tukaj je modrost. Naj tisti, ki ima razum, prešteje število zvernika; kajti to je število človeka in njegovo število je šeststo šestinšestdeset.
– Razodetje 13,18

Število 666 je znano kot število zvernika in ljudje že od časa, ko je Janez prvič napisal knjigo Razodetja, poskušajo uganiti, kaj število 666 v resnici pomeni. V preteklih letih so številni poskušali izračunati število zvernika za vsakega možnega osumljenca. Irenej

---

³⁷⁴ E. Sahinkaya. »Zakaj je Turčija vpletena v libijski konflikt?« (Why Is Turkey Involved in Libyan Conflict?), VOA, 6,4,20, www.voanews.com/a/extremism-watch_why-turkey-involved-libyan-conflict/6190551.html.

je v delu *Proti herezijam* (*Against Heresies*), ki ga je napisal med letoma 182 in 187, obširno razpravljaj o številu zvernika. Prva točka, ki jo obravnava, je prepisovalčeva napaka v nekaterih rokopisih, ki število 666 spreminja v 616. Čeprav je Irenej poskušal popraviti zapis, boste še vedno našli ljudi, ki razmišljajo o možnosti, da je bila različica 616 resnični namen Svetega pisma.³⁷⁵ Irenej je obširno pisal o številu zvernika, in čeprav so bile njegove besede napisane pred več kot tisoč leti, menim, da jih je še vedno treba resno upoštevati.

Tako je torej, če to število najdemo v vseh najbolj potrjenih in starih izvodih [Apokalipse] in če o njem pričajo tisti, ki so Janeza videli iz oči v oči; obenem nas razum vodi k sklepu, da bo število imena zvernika, [če ga izračunamo] po grškem načinu računanja glede na [vrednost] črk v njem, znašalo šeststo šestinšestdeset ...

Ne vem, kako je mogoče, da so se nekateri zmotili v skladu z običajnim načinom govora in pokvarili srednjo številko v imenu ter od nje odšteli petdeset, tako da so namesto šestih dekad imeli za to, da je le ena. [Nagibam se k mnenju, da se je to zgodilo po krivdi prepisovalcev, kar se običajno dogaja, saj se števila izražajo tudi s črkami, tako da bi bila grška črka, ki izraža število šestdeset, zlahka razširjena v grško črko Iota.] Drugi so to branje sprejeli brez preverjanja ...

Ti ljudje bi se torej morali naučiti, kakšno je dejansko stanje, in se vrniti k pravi številki imena, da ne bi bili prišteti k lažnim prerokom. Toda poznamo zanesljivo število, ki ga razglašča Sveto pismo in to je šeststo šestinšestdeset.
– Irenej, *Proti herezijam* (*Against Heresies*)³⁷⁶

---

³⁷⁵ Shoebat. »Božja vojna proti terorizmu« (God's War on Terror), 368-369.

³⁷⁶ Coxe. *Pred-nicejski očetje* (*Ante-Nicene fathers*), »Irenej proti herezijam, b. V, poglavje XXX,« knj. 1, 558-9.

Irenej je v približno devetdesetih letih po nastanku Janezove apokalipse to napisal, da bi popravil to pisarsko napako. Rekel je, da je imel dostop do »najstarejših kopij«, in vemo, da ga je poučeval Polikarp, ki je bil Janezov učenec. Irenej naj ne bi imel le dostopa do izvornih rokopisov, ampak naj bi njegov učitelj Polikarp slišal številko neposredno iz Janezovih ust. Številke so v vsakdanjem življenju zelo pomembne. Praktično nemogoče je zamenjati številko, ki je bila zapisana in se je učila ustno. Zato je imel Irenej vse, kar je potreboval, da je dokončno odgovoril na to vprašanje in upravičeno izrekel, da je varianta 616 lažna in napačna. Na podlagi njegovega pričevanja se zdi preudarno sprejeti, da mora biti pravo število nedvomno 666. Poglejmo zdaj, kaj je Irenej še učil o številu zvernika.

Za začetek opazimo, da Irenej v prejšnjem citatu potrjuje, da bo pravilna metoda za izračun števila zvernika izhajala iz »grškega načina izračuna po vrednosti črk, ki jih vsebuje«, kar zveni, kot da bi bila uporaba grščine pravilna metoda.³⁷⁷ V tistem času bi bila to zelo jasna izjava, saj so ljudje še vedno redno uporabljali grščino. V sodobnem svetu pa se postavlja vprašanje: Ali to pomeni, da bo treba antikristovo ime prevesti v grščino, preden ga bo mogoče izračunati? Če je tako, to uvaja dodatno vprašanje, saj obstaja veliko načinov za transliteracijo imena v drug jezik. Ali je lahko mislil na to, da je treba črke imena sešteti, tako kot pri grški metodi, vendar z uporabo sistema jezika, iz katerega ime izhaja? Morda, vendar tega ne vemo. Poleg tega Irenej nadaljuje, da števila zvernika ni mogoče zanesljivo izračunati, dokler antikrist ne bo izvršil znamenj, na katera naj bi bili po Svetem pismu pozorni. Prav tako opozarja vernike, da je mogoče izračunati veliko imen, ki se seštevajo v 666, zato moramo počakati na Gospoda, da nam ga razkrije ob pravem času.

---

³⁷⁷ Za kalkulator gematrije (prevajanje besed v številke in obratno, op. prev.) v grščini poskusite: www.greekgematria.epizy.com.

Najprej naj počakajo na razdelitev kraljestva na deset; nato pa, ko bodo ti kralji zavlada in začeli urejati svoje zadeve ter pospeševati svoje kraljestvo, naj se naučijo priznati, da tisti, ki bo prišel in bo zahteval kraljestvo zase ter bo prestrašil tiste ljudi, o katerih smo govorili, ki ima ime, ki vsebuje zgoraj omenjeno število, je resnično gnusoba opustošenja ...

Zato je bolj gotovo in manj nevarno čakati na izpolnitev prerokbe, kot pa ugibati in iskati imena, ki se lahko pojavijo, saj je mogoče najti veliko imen, ki imajo omenjeno število, in isto vprašanje bo navsezadnje ostalo nerešeno. Če se namreč najde veliko imen, ki imajo to število, se bomo vprašali, katero izmed njih bo nosil prihajajoči človek. Tega ne pravim zaradi pomanjkanja imen, ki vsebujejo številko tega imena, ampak zaradi strahu pred Bogom in gorečnosti za resnico ...

Vendar ne bomo tvegali, da bi se pozitivno izrekli o imenu antikrista, kajti če bi bilo treba to ime jasno razkriti v sedanjem času, bi ga razglasil tisti, ki je gledal apokaliptično vizijo. To namreč ni bilo videno pred zelo dolгим časom, ampak skoraj v našem času, proti koncu Domicijanove vladavine. Vendar pa zdaj navede številko imena, da bi se ga, ko ta človek pride, lahko izognili, saj se zavedamo, kdo je.

– **Irenej**, Proti herezijam (Against Heresies)³⁷⁸

Zaradi tega mi je neprijetno, da bi poskušal prepoznati antikrista z izračunavanjem števila njegovega imena, še preden se ta razkrije. Lahko bi bil ponižen in rekel, da je to zato, ker nimam dovolj modrega uma, vendar ima moje nelagodje dva glavna vira. Prvič, za izračun števila ni nobene dokončne metode. Predlagane so bile številne možne metode, vendar v Svetem pismu ni navodil, ki bi nas vodila. Drugič, za vsako od metod obstaja absurdno veliko število možnih kombinacij imen in besed, ki so lahko enake 666. Očitno je Irenej pričakoval, da bo Cerkev tu, da bo videla antikrista, ko bo prišel. Zato menim, da bi morali upoštevati njegovo opozorilo in počakati, da se antikrist razkrije

---

³⁷⁸ Isti vir, 559-600.

(s povzročitvijo gnusobe opustošenja), preden lahko z gotovostjo izračunamo število njegovega imena.

Omejevalec in velika zabloda

Obstaja še ena skrivnost, ki se nanaša na človeka brezzakonja, tj. antikrista (2. Tes 2,3). Kaj ga omejuje in kdaj bo zadrževalec odstranjen s poti? Vemo, da bo zvernik imel oblast vladati dvainštirideset mesecev in ne sedem let. Kdaj bo zaviralec odstranjen? Ali se bo to zgodilo naenkrat ali postopoma v preteklih treh letih in pol? Pozorno pogledjmo Pavlovo opozorilo.

Sedaj poznate, kaj ga zadržuje, da bi se lahko razodel ob svojem času. Kajti skrivnost krivičnosti že deluje. Samo tisti, ki sedaj ovira, bo oviral, dokler ne bo umaknjen s poti. In takrat bo razodet ta Zlobni, ki ga bo Gospod pokončal z dihom svojih ust in uničil s sijajem svojega prihoda. Torej njega, katerega prihod je po Satanovem delovanju z vso močjo in znamenji ter lažnimi čudeži in z vso varljivostjo nepravilnosti v teh, ki umirajo, zato ker niso sprejeli ljubezni do resnice, da bi bili lahko rešeni. In zaradi tega razloga jim bo Bog poslal močno zablodo, da bi verjeli laži; da bodo lahko obsojeni vsi, ki niso verjeli resnici, temveč so uživali v nepravilnosti.

– 2 Tesaloničanom 2,6-12

Pavlovo pismo Tesaloničanom jasno pove, da govorimo o antikristu, ki bo eden od zvernikov iz Razodetja. Besedna zveza ›*da bi se lahko razodel ob svojem času*‹ pomeni, da je omejevalec odstranjen ali se začne odstranjevati precej preden se bo antikrist razkril ›*ob svojem času*‹. Smiselno bi bilo, da bi omejevalec začel umikati svojo roko takoj, ko se odpre prvi pečat. Prav tako je smiselno domnevati, da bo omejevalna roka odstranjena na odmerjen način, četudi razmeroma hitro. Menim, da lahko domnevamo, da to ne pomeni, da so vse omejitve odpravljene. Če bi bilo tako, potem demonske horde v breznu ne bi imele nobenih omejitev in zagotovo ›*nobeno meso ne bi bilo rešeno*‹.

Nekateri menijo, da je Sveti Duh tisti, ki omejuje, kar je smiselno. Sveti Duh je Bog in Bog je tisti, ki omejuje in postavlja meje vsem in vsakomur in vsemu. Vendar pa Boga, ki je vseprisoten, ni mogoče nikoli zares odstraniti. Torej to se sliši bolj kot Gospodova omejevalna roka, kar se v praktičnem smislu pogosto uresničuje prek njegove angelske vojske, ki že od človekovega padca omejuje zlo v svetu (ali celo že prej, odvisno od tega, kdaj se je Satan uprl). Iz Daniela vemo, da se bo nadangel Mihael v zadnjih dneh »dvignil« (tj. bo odstranjen ali mu bo ukazano, naj se umakne).

Ob tistem času bo vstal Mihael, veliki princ, ki stoji za otroke tvojega ljudstva in tam bo čas stiske, tak, kakršnega ni bilo, odkar je bil tam narod, celó do tega istega časa. In ob tistem času bo tvoje ljudstvo osvobojeno, vsak, kdor bo najden zapisan v knjigi.

– Daniel 12,1

Danielov komentar je res namenjen judovskemu ljudstvu, ki ne vključuje nujno prihodnje Cerkve, vendar opazite, da se prerokba nanaša tudi na »vse, ki so zapisani v knjigi [življenja]«. Kar nakazuje, da je tisto, kar omogoča, da nastopi konec in svet vstopi v »čas stiske, tak, kakršnega ni bilo, odkar je bil tam narod, celó do tega istega časa«, odstranitev ali ustavitev Božje angelske vojske, ki se običajno bori proti »duhovni zlobnosti na visokih položajih.« (Ef 6,12). Vendar jim bo Bog za kratek čas dovolil, da pustošijo po zemlji.

Opazite tudi, da Pavlovemu opozorilu o odstranitvi zaviralca sledi globalna prevara (2. Tes 2,11-12). V tem smislu se je leta 2020 začela odstranjevati Božja zadrževalna roka, kar je omogočilo, da so narodi sveta padli v globalno prevaro. Prevara se je začela s strahom pred pandemijo koronavirusov in hitro prešla v nelogične in drakonske odzive posameznikov in vlad. Ta prevara se bo še naprej povečevala do vladavine antikrista in med njo, vendar je že začela uničevati svetovno gospodarstvo in uvajati globalno vladanje, s čimer je pripravila teren za njegov vzpon na oblast. Obstajajo tudi dokazi, da so kristjani in sionistični Judje že

postavljeni kot vir svetovnih težav. In naj bo ta čas še tako strašljiv, iz Daniela vemo, da bo prinesel trenutek, ko bo vsakdo, čigar ime je zapisano v Jagnjetovi knjigi življenja, rešeno. Aleluja!

Znamenje zvernika

Glavno znamenje, ki bo prepoznalo antikrista in potrdilo, da se je začel njegov čas, bo znamenje zvernika.³⁷⁹ O znamenju se je v neskončnost ugibalo [*k čemur bom zdaj dodal svoje misli*] zaradi resnosti kazni za prejem znamenja za tiste, ki bodo živi v dneh velike stiske (*Razodetje 14,9-11*). Očitno je pomembno, da to pravilno razumemo, sicer ne bi bilo angelskega oznanila, ki prebivalce zemlje opozarja, naj ne sprejmejo znamenja.

In imel je moč, da dá življenje podobi zvernika, da naj bi podoba zvernika tako govorila kakor povzročila, da naj bi bili pobiti vsi, ki ne bi oboževali podobe zvernika. In povzroči vsem, tako malim kakor velikim, bogatim in revnim, svobodnim in sužnjem, da sprejmejo znamenje v svojo desnico ali v svoja čela in da noben človek ne bi smel kupovati ali prodajati, razen, kdor je imel znamenje ali ime zvernika ali število njegovega imena.

– *Razodetje 13,15-17*

Toda kaj bi bilo lahko znamenje? Začnimo s predpostavko. Prvič, če se strinjamo, da je Gospodova vrnitev resnično blizu, potem mora biti tehnologija za znamenje zvernika že v razvoju, zato lahko upravičeno razmišljamo o tem, kakšni bodo njeni začetniki. Če Gospodova vrnitev ni blizu, potem je zaman poskušati ugibati, kakšna bo. Ali si je na primer človek iz 19. stoletja lahko zamislil tehnologije, ki obstajajo danes? Nikakor ne – samo pogledjte ³⁸⁰ to upodobitev uporabe znamenja zvernika, kot si jo je zamislil ruski kristjan v 19. stoletju (glejte sliko na drugi strani).

³⁷⁹ Glej *Razodetje 13,16-17; 14,9-11; 16,2; 19,20 in 20,4*.

³⁸⁰ >Apokalipsa Andreja iz Cezareje< (*Apocalypse by Andrew of Caesarea*), Walters Ms. W917, ok. 1800, www.thedigitalwalters.org/Data/WaltersManuscripts/html/W917/description.html.

Če domnevamo, da je ta čas blizu, kaj bi lahko iskali? Sveto pismo pravi, da bo ves svet sledil prvemu zverniku, drugi zvernik pa jih bo primoral da bodo prejeli znamenje, sicer ne bodo mogli kupovati in prodajati. Ker se zdi, da gre za ves svet, pričakujemo prehod na obliko svetovne vlade. Agende za spodbujanje globalizma so v času zaprtja zaradi koronavirusov močno

napredovale, vendar se je gibanje gradilo že desetletja. Njegove korenine segajo vsaj v leto 1945, ko so bili ustanovljeni Združeni narodi. Po izbruhu pandemije je bil dosežen velik napredek pri agendah, kot so Global Citizen,³⁸¹ ki jih sponzorira Svetovna zdravstvena organizacija, idejo globalnega državljanstva pa podpirajo tudi ZN.³⁸² Nadzor nad nakupovanjem in prodajo pomeni tudi, da bosta vzpostavljena nov globalni identifikacijski sistem in svetovni monetarni sistem. Razvoj digitalnih valut lahko zasledimo že leta 1982.³⁸³ Vendar so se digitalne valute začele zares uveljavljati šele z izdajo Bitcoina leta 2009, ki je uporabljal

³⁸¹ www.globalcitizen.org/en/.

³⁸² www.un.org/en/chronicle/article/global-citizenship-new-and-vital-force.

³⁸³ David Chaum. »Slepi podpisi za neizsledljiva plačila« (Blind signatures for untraceable payments), In D. Chaum et al. (Eds.). *Advances in Cryptology: Proceedings of Crypto 82* (Springer, 1982): 199-203.

tehnologijo veriženja blokov (blockchain authentication technology).³⁸⁴ Pandemija leta 2020 je ustvarila popolne pogoje, da je Federal Reserve začela razpravljati o načrtih za uvedbo nove zvezne kriptovalute.³⁸⁵ Ker je bila poimenovana Fedcoin, so konservativci skoraj takoj začeli opozarjati, da bi lahko predstavljala številne potencialne grožnje osebnim svoboščinam.³⁸⁶ Fedcoin ali kaj podobnega bi lahko postal nova digitalna valuta centralne banke. (CBDC) – ali »digitalni dolar« – da bi poskušali ohraniti status ameriškega dolarja kot svetovne rezervne valute.³⁸⁷ V okviru prizadevanj, kot je ID2020, ki jih sponzorirajo nekatera znana tehnološka podjetja, si prizadevajo tudi za trajno, univerzalno in globalno identifikacijo.³⁸⁸ Na spletni strani so obravnavani nekateri tehnološki koncepti, ki so lahko na koncu tudi zahteve za tehnologijo znamenja zvernika. Cilj je, da bi bila osebna izkaznica vsadljiva, da bi jo bilo mogoče identificirati, da je ne bi bilo mogoče kopirati, da bi bila izdana ob rojstvu in da bi bila trajna tudi po smrti.

Uresničiti vse te stvari je izziv, vendar lahko osvetli vprašanje, zakaj Sveto pismo pravi, da bo znamenje »v *desni roki ali v čelu*«. Eden od razlogov je morda ta, da bi bilo za katero koli vrsto implantiranega identifikacijskega znaka bolje, če bi bil nameščen na dveh različnih mestih. Tako bi bila oseba v primeru poškodbe

---

³⁸⁴ Annika Baumann et al. »Raziskovanje omrežja Bitcoin« (Exploring the Bitcoin Network), *WEBIST*, 1 (2014): 369-74.

³⁸⁵ Peter Reagan. »Fed je pravkar razkril načrte za zamenjavo digitalnega dolarja« (Fed Just Revealed Plans for Digital Dollar Replacement), *Newsmax.com*, 20. 2. 2020, www.newsmax.com/Finance/peterreagan/fed-digital-dollar-replacement/2020/02/20/id/955024/.

³⁸⁶ Ron Paul. »Fedcoin: nova shema za tiranijo in revščino« (Fedcoin: A New Scheme for Tyranny and Poverty), *Ron Paul Weekly Column*, 27. 7. 2020, www.ronpaulinstitute.org/archives/featured-articles/2020/july/27/fedcoin-a-new-scheme-for-tyranny-and-poverty/.

³⁸⁷ »Projekt Digitalni dolar: Raziskovanje ameriškega CBDC« (The Digital Dollar Project: Exploring a US CBDC), maj 2020, <https://www.banking.senate.gov/download/giancarlo-testimony-6-30-20&download=1>.

³⁸⁸ <https://id2020.org>.

enega dela telesa, na katerem je znak, še vedno prepoznavna, če bi imela drug identifikacijski znak na drugem delu. Dejstvo, da je posebej zahtevan na desni roki, verjetno pomeni, da bo ta uporabljena za identifikacijo, zato mora biti lokacija standardizirana. Svet goreče išče te tehnologije za namene, ki se v našem sedanjem svetu zdijo smiselni, vendar nas tudi preroško neizprosno vodijo k temu, kar je bilo prerokovano že pred tisočletji. Na tej točki zgodovine vse potrebne tehnologije za znamenje obstajajo in bi jih lahko hitro uvedli pod oblastjo antikrista, ko bo ta začel vladati s terorjem.

Kar zadeva globalno upravljanje, lahko razmislimo o dejstvu, da ZN, Svetovna zdravstvena organizacija, Mednarodni denarni sklad (MDS) in druge globalne institucije že tvorijo nekakšno *dejansko* globalno vlado. Zato že imamo nekakšno dejansko svetovno vlado, politični sistem, ki deluje z določeno ravno oblasti nad skoraj vsemi državami na svetu in jim izdaja standarde in direktive, kot da so podrejene države in ne suvereni narodi. Toda kako bo nov vladni, denarni in osebni identifikacijski sistem postal problem, ki si zasluži kazen z ognjem in žveplom? Preprosta evolucija tehnologije v naših življenjih ne bo nenadoma postala znamenje zvernika in ne bomo ga dobili po naključju. [*Kot v primeru: Ups! Dobil sem injekcijo cepiva in nisem vedel, da ima vgrajen mikročip!*]³⁸⁹ To mora biti nekaj podobnega, kot če bi se poklonili Nebukadnezarjevemu zlatemu maliku (*Dan 3*). Zakaj? Za razlago naj vam najprej povem, kako iz državljana druge države postanemo naturalizirani državljan ZDA. Od tujcev, ki želijo postati državljani ZDA, zahtevamo, da se v celoti odpovejo vsem drugim nacionalnim pripadnostim. Tukaj je prisega, ki jo morajo izreči vsi naturalizirani državljani:

---

³⁸⁹ To ne pomeni, da ne sumim, da je uporaba nekaterih tehnologij, povezanih s cepivom, možna predhodnica znamenja zvernika, vsekakor bi lahko bila (glej: <https://timetofreeamerica.com/revelation>), vendar mislim, da tega ne bomo vedeli zagotovo, dokler ga ne bo uradno uvedel Antikrist v času, ko bo dobil oblast, da vlada dvainštirideset mesecev.

›S to prisego izjavljam, da se popolnoma in v celoti odpovedujem in odrekam vsakršni zvestobi in lojalnosti kateremu koli tujemu knezu, vladarju, državi ali suverenosti, katerih podanik ali državljan sem bil doslej; da bom podpiral in branil ustavo in zakone ZDA pred vsemi tujimi in domačimi sovražniki; da jim bom resnično veren in zvest; da bom nosil orožje v imenu ZDA, kadar bo to zahteval zakon; da bom opravljal nebojno službo v oboroženih silah ZDA, kadar bo to zahteval zakon; da bom opravljal delo državnega pomena pod civilnim vodstvom, kadar bo to zahteval zakon; in da to obveznost sprejemam svobodno, brez kakršnih koli zadržkov ali namena izmikanja; pri tem mi pomaga Bog.<

– Naturalizacijska prisega zvestobi ZDA³⁹⁰

To je smiselno. Oseba ne bi smela delovati kot agent druge države, medtem ko uživa pravice in privilegije državljana ZDA. Toda nedavno okrepljeno prizadevanje za globalno državljanstvo, skupaj z naturalizacijsko prisego ZDA in prizadevanjem za novo obliko trajne digitalne osebne izkaznice, ki jo je mogoče vsaditi, bi lahko nekaj nakazovalo. Ko bo znamenje zvernika končno prišlo, skupaj z globalnim sistemom upravljanja, se zdi, da bo morala izdajo znamenja spremljati tudi prisega. Prisega bo glavni cilj, ki bo zahteval zavestno in iskreno sprejetje, tako kot postaneš državljan ZDA.

Znamenje bo verjetno imelo tudi nekatere zelo specifične načine delovanja in uporabe, služilo pa bo tudi kot dokaz, da je bila prisega dana; bo tudi nagrada, ki bo omogočila pridružitvev in sodelovanje v novem globalnem sistemu antikrista. Morda bo prisega vsebovala nekaj o odpovedi vsem prejšnjim knezom, mogotcem, državam, suverenostim **ali bogovom**. Vsebovala bo tudi zavezo, da bo ubogala in častila zvernika, kar bo enako, kot da bi se priklonila Nebukadnezarjevemu zlatemu kipu.

---

³⁹⁰ www.uscis.gov/citizenship/learn-about-citizenship/the-naturalization-interview-and-test/naturalization-oath-of-allegiance-to-the-united-states-of-america.

Verjetno poznate zgodbo iz tretjega poglavja Daniela. Kralj Nebukadnezar je postavil ogromen zlat kip, ki ga je častilo vse njegovo kraljestvo, vendar se mu trije judovski mladeniči po imenu Šadráh, Mešáh in Abéd Negó niso hoteli prikloniti. To je bil čas, ko so imeli ljudje v starodavnem Babilonu na izbiro – poklekniti in častiti malika ali umreti. Toda namesto da bi se vdali, so zahtevo pogumno zavrnil. Njihov strah pred Bogom je bil večji od strahu pred ljudmi. V znamenitem soočenju s kraljem Nabukadnezarjem so pogumno razglašali svoje zaupanje v Božjo zmožnost, da jih reši; vendar so nato dejali: *›Toda če ne, bodi to znano tebi, oh kralj, da ne bomo služili tvojim bogovom niti oboževali zlate podobe, ki si jo postavil.‹* (Daniel 3,18). Nebukadnezar je v besu peč segrel sedemkrat bolj kot običajno in jih dal vreči vanjo, da bi jih žive sežgali. Tistega dne so bili pripravljene umreti, saj so zaupali Bogu, da jih bo nagradil v posmrtnem življenju. Namesto tega je Bog naredil velik čudež in niti lasje na njihovih glavah se niso ožgali in niso dišali po dimu.

Kakšen čudovit primer! Pod vladavino antikrista se bodo verniki ponovno soočili s tovrstno grožnjo. Rekli jim bodo, naj častijo zvernika in njegovo podobo ter sprejmejo njegovo znamenje ... ali pa umrejo. In prav tam, če ne že dolgo prej, bodo kristjane začeli zapirati in ubijati, ker se s tem preprosto ne bodo strinjali.

›Kdorkoli bo torej mene priznal pred ljudmi, bom prav tako jaz njega priznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih. Toda kdorkoli me bo zatajil pred ljudmi, bom prav tako jaz njega zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih.‹ – Evangelij po Mateju 10,32-33

Kajti kdorkoli hoče rešiti svoje življenje, ga bo izgubil, kdorkoli pa bo izgubil svoje življenje zaradi mene, ga bo našel.
– Evangelij po Mateju 16,25

Veliki Babilon

Tu imamo še eno skrivnost, ki jo je treba spremljati, vendar z zelo odprtimi očmi. Najprej smo opozorjeni, da ›skrivnostni Babilon‹ vsebuje ... (boben, prosim) ... skrivnost! Obstaja odlična knjiga s točno takšnim naslovom kot temo,³⁹¹ zato v tem kratkem poglavju ne bom mogel izčrpno obravnavati te teme. Lahko pa postavim temelje za nekatere pomembne stvari, ki jih moramo razumeti in na katere moramo biti pozorni.

... in na njenem čelu je bilo napisano ime: SKRIVNOST, VÉLIKA [METROPOLA] BABILON, MATI POCESTNIC IN OGABNOSTI ZEMLJE.
– Razodetje 17,5

Preberemo, da je ›*mati pocestnic*‹. To trditev lahko razumemo na več načinov, vendar njena označba za pocestnico pomeni, da predstavlja lažno religijo. Naziv ›*mati*‹ lahko pomeni prva, korenina, največja ali vse to skupaj. Danes bi bila največja lažna religija na zemlji skoraj nesporno islam, zato si je težko predstavljati, da islam ne bi imel glavne vloge v dogodkih ob koncu časov, vendar bi lahko bili v mislih tudi ateizem, poganstvo in odpadniško krščanstvo. Oznaka ›*in gnusobe zemlje*‹ se lahko preprosto nanaša na splošna bogokletna prepričanja in prakse pocestnice ali pa na vidik pocestnice, ki sprejema in spodbuja najbolj zlobne oblike greha na zemlji. Zamisel, da je v pocestnici, znani kot veliki Babilon, dvojna narava, se sliši v angelovem oznanilu: ›*padla, padla je*‹ Z dvakratno uporabo besede ›*padla*‹ je nakazano, da ima skrivnostni Babilon dva različna vidika, strani ali utelešenja; lahko pa tudi preprosto pomeni katero koli od teh: da je njen padec velik, da je padec dvostopenjski ali da bo uničena ob dveh različnih časih.

---

³⁹¹ Joel Richardson. ›*Skrivnostni Babilon: Odklepanje največje preroške skrivnosti Svetega pisma*‹ (*Mystery Babylon: Unlocking the Bible's Greatest Prophetic Mystery*), WND Books, 2017.

In sledil je še en angel, govoreč: »[Metropola] Babilon je padla, padla je, ta velika metropola, zato ker je vse narode prisilila piti od vina besa svojega prešuštvovanja.« – Razodetje 14,8

Prebrali smo tudi, da je *narode* primorala piti od njenih norih prešuštvovanj. To pomeni, da iščemo vpliv, ki ni le regionalen, ampak globalen. Islam že desetletja izvažja svojo džihadistično dogmo po vsem svetu, tako da se ta del ujema, vendar pa lažna religija znanosti in humanizma prav tako izvažja poganstvo pop kulture in spolno sprevrženost po vsem svetu, tako da ni izključeno, da so pri poimenovanju pocestnice v mislih tudi druge stvari. Glede skrivnosti, kot je ta, je verjetno najbolje ohraniti odprt um. Verjetno ne bo preprostega enodimenzionalnega odgovora in verjetno se bo v celoti razkrila šele v drugi polovici stiske.

In veliko mesto je bilo razdeljeno na tri dele in mesta narodov so se podrla in vélika [metropola] Babilon je prišla v spomin pred Boga, da ji da čašo vina okrutnosti svojega besa. – Razodetje 16,19

Kasneje beremo o uničenju Babilona, velikega mesta. To nam prikliče podobo ene same lokacije. Nekateri komentatorji so predlagali kraje, kot so Rim, Jeruzalem, New York in celo starodavno mesto Babilon. Joel Richardson prepričljivo navaja Meko v Savdski Arabiji, in to z dobrim razlogom.³⁹² Vendar beremo tudi: ›*mesta narodov so se podrla*‹. To lahko pomeni, da veliki Babilon ni le eno samo mesto, temveč vključuje velika svetovna mesta, ki prav tako delujejo kot Babilon. To so ›mali Babiloni‹, kot mala mesta Babela, kjer so se ljudje nekoč vsi skupaj zbrali na enem mestu, namesto da bi ubogali Gospodovo besedo in se razširili ali rojili (*saras* – Strong H8317) po zemlji. Hebrejska beseda *saras* se uporablja tudi za opis rib, ki se ›rojevajo‹ v morju; vzbuja misel, da so zapolnile vsak del, namesto da bi se gnetle na enem mestu. Ko je Bog pozneje

---

³⁹² Isti vir, str. 195-219.

zmešal njihov jezik in jih nadnaravno razkropil po površju zemlje (1 Mz 11), razumemo, da njegova zapoved, naj se razširijo, ni bila opcijska.

Vi pa bodite rodovitni in se množite, na zemlji obilno obrodite (saras) in se množite na njej.« – 1. Mojzesova knjiga 9,7

Prav tako beremo, da velika prostitutka ›sedi nad mnogimi vodami‹. Ta podoba se dobro ujema z državo Savdsko Arabijo, ki leži na polotoku, obkroženem z morjem, lahko pa tudi nakazuje, da je na mnogih lokacijah, kar spominja na podobo mest narodov. Sklicevanje na njen vpliv na prebivalce zemlje se prav tako dobro ujema z vključitvijo velikih mest narodov.

In prišel je eden izmed sedmih angelov, ki so imeli sedem stekleničk in govoril z menoj ter mi rekel: »Pridi sèm, pokazal ti bom sodbo vélike vlačuge, ki sedi nad mnogimi vodami, s katero so kralji zemlje zagrešili prešuštvovanje, prebivalci zemlje pa so bili opiti z vinom njenega prešuštvovanja.« – Razodetje 17,1-2

Verjetno je dvojnost nakazana tudi v naravi zvernika, na katerem sedi ženska. Rečeno nam je, da je njenih sedem glav sedem hribov in da so tudi sedem kraljev. To nam omogoča razumeti naravo zvernika v dveh pomenih. Na žalost je za resnično razumevanje tega treba imeti ›um, ki ima modrost‹, zato se mi to morda ne posreči. Toda resno ... to jasno pomeni, da gre za težko in zapleteno prispodobo.

In tukaj je um, ki ima modrost. Sedem glav je sedem gorá, na katerih sedi ženska. In tam je sedem kraljev; pet je padlih in eden je, drugi pa še ni prišel; ko pa pride, mora kratek čas nadaljevati. – Razodetje 17,9-10

Skrivnosti se nadaljujejo okoli Velikega Babilona in podobe ženske, ki jezdi na zverniku. Sedi na mnogih vodah in vlada kraljem zemlje. Je veliko mesto. Zvernik ga uniči in sežge z

ognjem, vendar Babilon uniči tudi sam Bog v Razodetju 16,19 s čašo vina okrutnosti svojega besa. To ni nujno protislovje, vendar sta obe podobi drastično različni.

In rekel mi je: »Te vode, ki jih vidiš, kjer sedi vlačuga, so ljudje in množice in narodi in jeziki. In deset rogov, ki si jih videl na zverniku, ti bodo sovražili vlačugo in naredili jo bodo opustošeno in nago in jedli bodo njeno meso ter jo sežgali z ognjem. Kajti Bog je na njihova srca položil, da izpolnijo njegovo voljo in da se strinjajo in svoje kraljestvo izročijo zverniku, dokler ne bodo izpolnjene Božje besede. Ženska pa, ki si jo videl, je to veliko mesto, ki kraljuje nad kralji zemlje.« – Razodetje 17,15-18

Večina 18. poglavja Razodetja govori tudi o sodbi nad velikim Babilonom, toda kdaj bo padel? Ali v enem samem trenutku ali bo to postopen in večstopenjski dogodek? V Razodetju 18,10 lahko zaradi uporabe besedne zveze »v eni uri« dobimo vtis, da gre za enkratni in nenaden dogodek. Vendar upoštevajte uporabo iste besedne zveze »v eni uri« v kontekstu desetih rogov v Razodetju 17,12. V odlomku o desetih rogovih je ena ura jasno izraz, ki označuje, da bo trajala kratek čas. Posledično bi bil padec Babilona zlahka daljši dogodek, ki bi se odvijal na več ravneh.

... stoječ daleč stran zaradi strahu pred njenim mučenjem, rekoč: »Ojoj, ojoj, ta vélika metropola Babilon, ta mogočna metropola! Kajti v eni uri je prišla tvoja sodba.« – Razodetje 18,10

In deset rogov, ki si jih videl, je deset kraljev, ki doslej še niso prejeli kraljestva, toda kot kralji prejmejo oblast z zvernikom za eno uro. – Razodetje 17,12

Ko pregledujemo vse te reference, se zdi bolj verjetno, da gre za sestavljeno podobo z več ravnmi, zato je skrivnostna. Zato želim ostati odprt glede tega, kar iščem, pri čemer upoštevam naslednje možnosti:

- 1) Stvari, ki predstavljajo babilonskega duha v svetu.
- 2) Velika globalna vlada Babilona.
- 3) Lažni verski sistem, kot sta islam ali odpadniško krščanstvo.
- 4) Določeno mesto, ki je osrednja točka vladavine zvernika.
- 5) Vsako mesto, ki kaže duh Babilona po vsem svetu.
- 6) Svetovni voditelj, ki ga simbolizira ženska, ki jezdi na zverniku.

In končno, mislim, da je v opisu uničenja Babilona vključeno zelo pomembno opozorilo svetim, naj zbežijo iz Babilona. Težava je v tem, da je uporabnost tega opozorila odvisna od našega razumevanja, kje je Babilon. Kako naj zapustimo kraj, ki ga ne moremo prepoznati? Če se ozremo na Jeremija, vidimo, da je Janezovo opozorilo ponovitev istega opozorila, ki ga je podal Jeremija.

In zaslišal sem drug glas z neba, rekoč: »Pridite iz nje, moji ljudje, da ne boste soudeleženi z njenimi grehi in da ne prejmete od njenih nadlog.

– Razodetje 18,4

Bežite iz srede Babilona in osvobodite vsakdo svojo dušo. Ne bodite odrezani v njegovi krivičnosti, kajti to je čas Gospodovega maščevanja; on mu bo povrnil povračilo. Babilon je bil zlata čaša v Gospodovi roki, ki je vso zemljo opijanil. Narodi so pili od njegovega vina; zato so narodi besni. Babilon je nenadoma padel in bil uničen. Tulite za njim; vzemite balzam za njegovo bolečino, če bo tako, da bi bil lahko ozdravljen. Ozdravili bi Babilon, toda ta ni ozdravljen. Zapustite ga in naj gremo vsak v svojo lastno deželo, kajti njegova sodba sega do nebes in povzdignjen je gor, celó do neba.

– Jeremija 51,6-9

Če nam je rečeno, naj zapustimo kraj, »da ne boste soudeleženi z njenimi grehi« in »da ne prejmete od njenih nadlog«, potem bi morali želeti vedeti, kje je ta kraj. Na podlagi Razodetja 16,19 menim, da se naziv Babilon lahko nanaša na katero koli veliko skupino ljudi, kjer se bohota hudobija. Babilonski duh preveva

našo sedanjo dobo. Ne glede na to, ali se s tem strinjate ali ne, priporočam vsem, ki živijo sredi velikega mesta, da si, razen če menijo, da jim je Bog izrecno naročil, naj tam ostanejo, poskušajo poiskati manj naseljen kraj za življenje. Če bosta hrana in oskrba prekinjeni za daljše obdobje, velika mesta ne bodo prijeten kraj za preživljanje sodbe, ki jo Bog že začena izlirati na zemljo.

Je Amerika Babilon?

Nekateri menijo, da bi bila lahko Amerika skrivnostni Babilon.³⁹³ Poznam več ljudi, ki so bili o tem tako prepričani, da so se preselili v Kostariko ali na Novo Zelandijo itd. To se je zgodilo zaradi primerjave najslabših vidikov Amerike z opisom skrivnostnega Babilona in ugotovitev, da se zdi, da se Amerika v zadnjih dneh ne omenja s pomembno vlogo. Prva težava pri tem utemeljevanju pa je, da Amerika ni v središču pozornosti Svetega pisma, temveč Izrael. Drugič, Amerika v svetopisemskih časih sploh ni obstajala kot narod – zato v Svetem pismu ni zgodovinsko sledljivega imena zanjo. Ker bodo vsi narodi na zemlji doživeli Božjo sodbo (*Jeremija 25,15-38*) in jih bo za nekaj časa izročil v oblast antikristu, je logično domnevati, da bo Amerika, tako kot drugi narodi, morda nekako podrejena. Kljub temu obstajajo številna pozitivna sklicevanja, ki bi lahko namigovala na Ameriko.³⁹⁴ Res je, da gre za grešen narod, ki je živel v bogastvu in razkošju ter spodbujal nemoralo po vsem svetu; vendar je Amerika tudi najvplivnejši krščanski narod na svetu. Odgovorna je za večino humanitarne pomoči in finančne podpore za evangelizacijo po vsem svetu. To je strašna delitev, (ločevanje na dva med seboj

---

³⁹³ John Price. *›Konec Amerike: Vloga islama v poslednjih časih in svetopisemska opozorila za beg iz Amerike‹* (*The End of America: The Role of Islam in the End Times and Biblical Warnings to Flee America*), Christian House Publishers, 2009: 41-86.

³⁹⁴ Trgovci iz Taršiša (*Psalms 72,10; Izaija 60,9*) in/ali mladi levi (*Ezekiel 38,13*); morski otoki (*Izaija 24,14-15; 51,5*); velik orel (*Razodetje 12,14*); tisti z zahoda (*Ozej 11,10 in Izaija 59,19*); zahodne obale ali ladje Kitajcev (*Daniel 11,30*).

nasprotna dela) (*Jak 3,10-12*), vendar to ne pomeni, da je Amerika Babilon na zemlji ali da morajo verniki iz nje bežati v kakšno drugo državo. Nasprotno, Amerika je zelo blagoslovljena. Ne smemo zapraviti darov, ki nam jih je dal Bog (*Lk 12,48*). Naj Amerika še naprej sije kot luč narodom (*Evangelij po Mateju 5,16*), dokler bo Bog to dopuščal.

Iz istih ust izvirata blagoslavljanje in preklinjanje. Moji bratje, te stvari ne smejo biti takšne. Mar daje studenec na istem mestu sladko in grenko vodo? Ali lahko figovo drevo, moji bratje, rodi olive? Ali trta fige? Tako noben studenec ne more dajati obeh, slane in sladke vode.
– Jakob 3,10-12

Kajti komurkoli je mnogo dano, se bo od njega mnogo zahtevalo, in komur so ljudje mnogo izročili, bodo od njega terjali tem več.
– Luka 12,48b

Naj vaša svetloba takó sveti pred ljudmi, da bodo lahko videli vaša dobra dela in proslavljali vašega Očeta, ki je v nebesih.
– Matej 5,16

Upajmo, da vas je razprava o véliki metropoli Babilon nekoliko usmerila in vam dala širši okvir za njegovo razumevanje. Čas bo razkril celotno skrivnost, kako se bodo vse te stvari uresničile; do takrat pa moramo opazovati in moliti za modrost, da bi jih prepoznali, ko bo Bog te stvari uresničil. [*Naj Bog vodi tiste, ki morajo zapustiti mesto, državo ali deželo, ki je napolnjena z babilonskim duhom, da najdejo počitek na bolj zelenih pašnikih. Amen.*]

Velik odpad in lažni nauki v Cerkvi

Eno izmed najbolj zastrašujočih znamenj, na katerega je pravi kristjan lahko pozoren, je veliko odpadništvo. Ko sem začel to poglavje, sem nameraval pokazati, da se odpad hitro približuje, vendar sem se zmotil. Je že tu. In na žalost lahko vrstice, ki nas

svarijo pred lažnimi verniki, zlorabijo tudi lažni verniki in jih usmerijo proti pravim, kar jim bo pomagalo, da bodo ›izdajali drug drugega in drug drugega bodo sovražili‹. Mislim, da nam to pove, da bodo odpadniške cerkve podpirale antikristovo vlado, ko bo prišla, in pomagale pri preganjanju pravih svetih. Če se spomnimo, kako so nekatere cerkve podpirale Hitlerjevo vlado v Nemčiji, mislim, da to ni preveč za lase privlečeno.³⁹⁵ Z močjo propagande je mogoče ljudi pripraviti do tega, da sledijo novim naukom, kar radikalno spremeni usmeritev skupine ali naroda.³⁹⁶

In tedaj se bodo mnogi pohujšali in izdajali bodo drug drugega in drug drugega bodo sovražili. In mnogo lažnih prerokov bo vstalo in bodo mnoge prevarali. In ker bo krivičnost obilna, se bo ljubezen pri mnogih ohladila.
– Matej 24,10-12

Jezus je prvi opozoril na odpadništvo v zadnjih dneh, vendar so pred tem časom svarili tudi apostoli. Pavel je posebej spomnil tesaloniško cerkev, ki jo je skrbelo, da so ›puščeni zadaj‹, da bosta pred Gospodovim povratkom dve znamenji: 1) odpad in 2) razodetje antikrista (spomnite se, da je razprava o tem v 6. poglavju). Pavel je Timoteja tudi opozoril, da bodo v poznejših časih ljudje zavedeni z nauki demonov in bodo zapustili vero.³⁹⁷ Žal lahko zdaj odkljukamo prvo okence – odpad je prišel. Če o tem niste prepričani, pa vam priporočam ogled dokumentarnih filmov ***Sovražniki znotraj Cerkve (Enemies Within the Church)***, ki razkriva sprejemanje woke ideologije s strani mnogih

³⁹⁵ Eric Metaxas. ›Bonifaffer: pastor, mučenec, prerok, vohun‹ (Bonhoeffer: Pastor, martyr, prophet, spy), Thomas Nelson Inc, 2010.

³⁹⁶ Erwin W. Lutzer. ›Ko narod pozabi na Boga: 7 lekcij, ki se jih moramo naučiti iz nacistične Nemčije‹ (When A Nation Forgets God: 7 Lessons We Must Learn from Nazi Germany), Moody Publishers, 2010: 75-95.

³⁹⁷ Primeri tega so življenja številnih krščanskih pastorjev in voditeljev, ki so se nenadoma odrekli svoji veri (za poseben primer glej foxnews.com/faith-values/christian-author-joshua-harris-kissed-dating-goodbye-faith), in rast lažnih naukov v Cerkvi, kot so krščanski misticizem, kontemplativna molitev, teologija osvoboditve, progresivno krščanstvo, univerzalizem, nadomestna teologija in sprejemanje homoseksualnosti.

evangeličanskih voditeljev in osrednjih institucij, in *Široka so vrata (Wide is the Gate)*, ki razkriva, kako sta v Cerkev prodrla gibanje New Age in misticizem.³⁹⁸

¹ Torej vas rotimo, bratje, pri prihodu našega Gospoda Jezusa Kristusa in pri našem zbiranju k njemu, ... ³ ne pustite, da vas na kakršenkoli način zavede, kajti ta dan ne bo prišel, razen če ne bo najprej prišlo odpadanje in da se razodene grešen človek, sin pogube,
– 2 Tesaloničanom 2,1a.3

Duh torej izrecno govori, da bodo v poznejših časih nekateri odšli od vere in dajali pozornost zapeljivim duhovom in hudičevim naukom;
– 1 Timoteju 4,1

Drug način, kako so vernike usmerili na pot, da bi se oddaljili od vere, je sprejetje demonske ideje, da je treba duhovno rast doseči s starodavnimi ›disciplinami‹ duhovnega oblikovanja. To gibanje v Cerkvi pridobiva ogromno privržencev in sprejema vzhodnjaške meditacije, ki niso biblične in jasno izhajajo iz budizma, hinduizma in mističnih katoliških praks.³⁹⁹ Zagovorniki teh metod priznavajo, da te lahko vodijo v stik z demonskimi duhovi, zato je treba na začetku opraviti ›molitve za zaščito‹.⁴⁰⁰

³⁹⁸ ›Sovražniki znotraj cerkve (2021)‹ (*Enemies Within: The Church*, 2021), <https://enemieswithinthechurch.com>; *Široka so vrata: nastajajoče novo krščanstvo (Wide is the Gate: The Emerging New Christianity)*, Vol. 1-3 (2012), youtube.com/playlist?list=PLS7pp5WLIe82xFh4xC4akVh3dttLa3ZfO.

³⁹⁹ Robert Yungen. ›Čas odhoda: Kako starodavne mistične prakse povezujejo kristjane s svetovnimi religijami‹ (*A Time of Departing: How ancient mystical practices are uniting Christians with the world's religions*), 2. izd., Lighthouse Trails Publishing, 2020.

⁴⁰⁰ ›Kontemplativna molitev‹ (*Contemplative Prayer*), *Berean Research*, <https://bereanresearch.org/contemplative-prayer/>; ›Ko študij ni študij‹ (*When Study Isn't Study*), *Grace to You*, 24. 9. 2012, www.gty.org/library/bl og/B120924/; ›Dr. Gary Gilley o nevarnostih duhovne formacije‹ (*Dr. Gary Gilley on Dangers of Spiritual Formation*), *The Narrowing Path*, 14. julij 2013, <https://thenarrowingpath.com/2013/07/14/dr-gary-gilley-on-the-dangers-of-spiritual-formation/>.

Kljub temu še vedno trdijo, da te »starodavne prakse«, ki so jih uporabljali menihi in mistiki, mogoče pripeljejo in bodo ljudi pripeljale do globlje in bolj smiselne povezave z Bogom. Gibanje je v zadnjih desetih letih v evangelijskih krogih hitro napredovalo in njihove »discipline« se izdajajo za zdrave krščanske prakse. Študente bibličnih fakultet in semenišč na številnih šolah zdaj učijo ponavljajoče se »dihalne molitve«, subjektivno »doživljati« Božjo besedo s postopkom »Lectio Divina« in iskati Boga v tišini s praznjenjem samega sebe namesto v iskreni molitvi.

Opozorjeni smo tudi, da bodo del odpadništva tudi posmehljivci, ki bodo povzročali delitve. Sledili bodo svojim željam in instinktom, Svetega Duha pa ne bodo imeli. Brez Svetega Duha pa ne moremo razumeti Božjih stvari. In v svojem ponosu se bodo posmehovali temu, česar ne razumejo. V nasprotnem primeru bi se lahko ponižali in postali učljivi kot majhni otroci (Mt 18,3), kar bi vodilo k spreobrnjenju in veri.

Toda ti govorijo hudobno o teh stvareh, ki jih ne poznajo; toda kar naravno vedo kot brezčutne živali, v teh stvareh sami sebe kvarijo.

– Juda 1,10

Toda ljubljeni, spominjajte se besed, ki so vam jih prej govorili apostoli našega Gospoda Jezusa Kristusa, kako so vam povedali, da bodo v poslednjem času zasmehovalci, ki naj bi hodili za svojimi lastnimi brezbožnimi poželenji. Ti so tisti, ki se oddvojijo, čutni, ki nimajo Duha.

– Juda 1,17-19

Toda naraven človek ne sprejema stvari od Božjega Duha, kajti te so mu nespametnost; niti jih ne more razpoznati, ker se spoznavajo duhovno.

– 1 Korinčanom 2,14

Biti oseba, ki razdvaja, očitno ni dobro. Ti netijo nesoglasja, ki ločujejo ljudi v nasprotno skupine. Pavel je Tita pred tem strogo posvaril.

Človeka, ki je krivoverec, po prvem in drugem svarilu zavrnji;
– Tit 3,10

Glede ljudi, ki so bili med Božjim ljudstvom, a so ostali neodrešeni. Juda jih je imenoval madeži, oblaki brez dežja, izravana drevesa, dvakrat mrtvi, divji valovi in tavajoče zvezde! In kaj jim je manjkalo? Pravega kesanja.

Ti so madeži na vaših dobrodelnih pojedinah, ko se zabavajo z vami in se hranijo brez strahu. Oblaki so brez vode, ki jih vetrovi nosijo okoli; drevesa, katerih sad vene, brez sadu, dvakrat mrtva, izravana s koreninami; besneči morski valovi, ki se penijo od svoje lastne sramote; blodeče zvezde, ki jim je za vedno prihranjena črna temà.
– Juda 1,12-13

Jezus je povedal več prilik, ki so opisovale tudi te odpadle vernike. V eni od njih je Jezus govoril o kmetu, ki je na svoji njivi posejal dobro seme, vendar je ponoči prišel sovražnik in med pšenico raztresel plevel (ljudko) (*Evangelij po Mateju 13,24-30*). Namesto da bi plevel iztrgal, je lastnik polja rekel služabnikom, naj ga pustijo med pšenico, da ne bi slučajno izruvali nekaj dobre pšenice. Namesto tega je lastnik obljubil, da jih bo ločil na koncu, po žetvi. To pomeni, da bodo med resnično rešenimi vse do konca obstajali tudi neodrešeni. Kot opozarja Juda, se ›*resno borite za vero*‹ (*Juda 1,3*) in ostanite zvesti evangeliju ter popolnoma zavrnite lažne evangelije kot preklete (*Galačanom 1,8*). Pa vendar lažni učitelji še naprej pozivajo k spremembi evangelija.⁴⁰¹

Toda čeprav vam mi ali angel iz nebes oznanja kak drug evangelij, kakor tega, ki smo vam ga oznanili, naj bo ta preklet.
– Galačanom 1,8

---

⁴⁰¹ John S. Spong. ›*Zakaj se mora krščanstvo spremeniti ali umreti: škof govori vernikom v izgnanstvu; nova reformacija cerkvene vere in prakse*‹ (*Why Christianity Must Change or Die: a bishop speaks to believers in exile; a new reformation of the church's faith and practice*), San Francisco: Harper, 1998.

Vizijo prihodnjega odpada vidimo tudi v pismu Cerkvi v Laodikeji (*Razodetje 3,14-22*). Janez opiše tamkajšnje mlačne vernike in jih strašljivo opozori, da jih bo Bog kmalu izpljunil iz svojih ust (v. 16). Ti ljudje se zadržujejo v Božji cerkvi, vendar Jezusa niso spustili noter. Niso se odzvali na resnice, ki so jih slišali, zato so mlačni (v. 15-16). Vedo dovolj, da jim je udobno in da se jim zdi, da ničesar ne potrebujejo, ne vedo pa, da so njihovi grehi nepokriti. (v. 17). Bili so zavedeni v lažen občutek varnosti in so slepi za to (v. 18). So na poti v pogubo. Zanje ali za kogar koli obstaja samo eno upanje: (v. 19) *›Bodi torej goreč in se pokesaj!‹*

›In angelu cerkve Laodikejcev piši: ›Te besede govori Amen, zvesta in resnična priča, začetek Božjega stvarstva; poznam tvoja dela, da nisi niti mrzel niti vroč. Želim si, da bi bil mrzel ali vroč. Zaradi tega, ker si mlačen in nisi niti mrzel niti vroč, te bom izpljunil iz svojih ust.‹ Ker praviš: ›Bogat sem in okrepljen sem se z dobrinami in ne potrebujem ničesar;‹ pa ne veš, da si pomilovanja vreden in beden in reven in slep ter nag, ti svetujem, da kupiš od mene zlata, prečiščenega v ognju, da boš lahko bogat in belo oblačilo, da boš lahko oblečen in da se ne prikaže sramota tvoje nagote in svoje oči mazili z mazilom za oči, da boš lahko videl. Kolikor jih imam rad, oštevam in karam. Bodi torej goreč in se pokesaj.
– *Razodetje 3,14-19*

Žal se to v primeru mnogih ne bo zgodilo. Namesto da bi slišali, *›kaj Duh govori cerkvam‹*, bodo *›postajali slabši in slabši‹*. V teh zadnjih dneh bodo odpadniki našli napačno vrsto gorečnosti. Ne le, da bodo zavedeni, ampak bodo dejavno poskušali druge spreobrniti v enak način razmišljanja. Prav to se je dogajalo v številnih cerkvah in na seminarjih po vsej državi.

Toda hudobneži in zapeljivci bodo postajali slabši in slabši, varali bodo in bodo varani.
– *2 Timoteju 3,13*

To so trezna opozorila, ki nam pomagajo prepoznati še eno močno znamenje, da smo prišli v zadnje dni. Zdi se, da so novice vedno polne zgodb o propadu služenj in verskih voditeljev. Ker se ločnica med pšenico in plevelom povečuje, moramo biti na preži za ženinom, da se bomo izkazali za modre device, ki so prirezale stenj in prinesle dodatno zalogo olja (Mt 25,1-13). Preglejmo se in očistimo svoja srca, da se prepričamo, da hodimo v pravi veri.

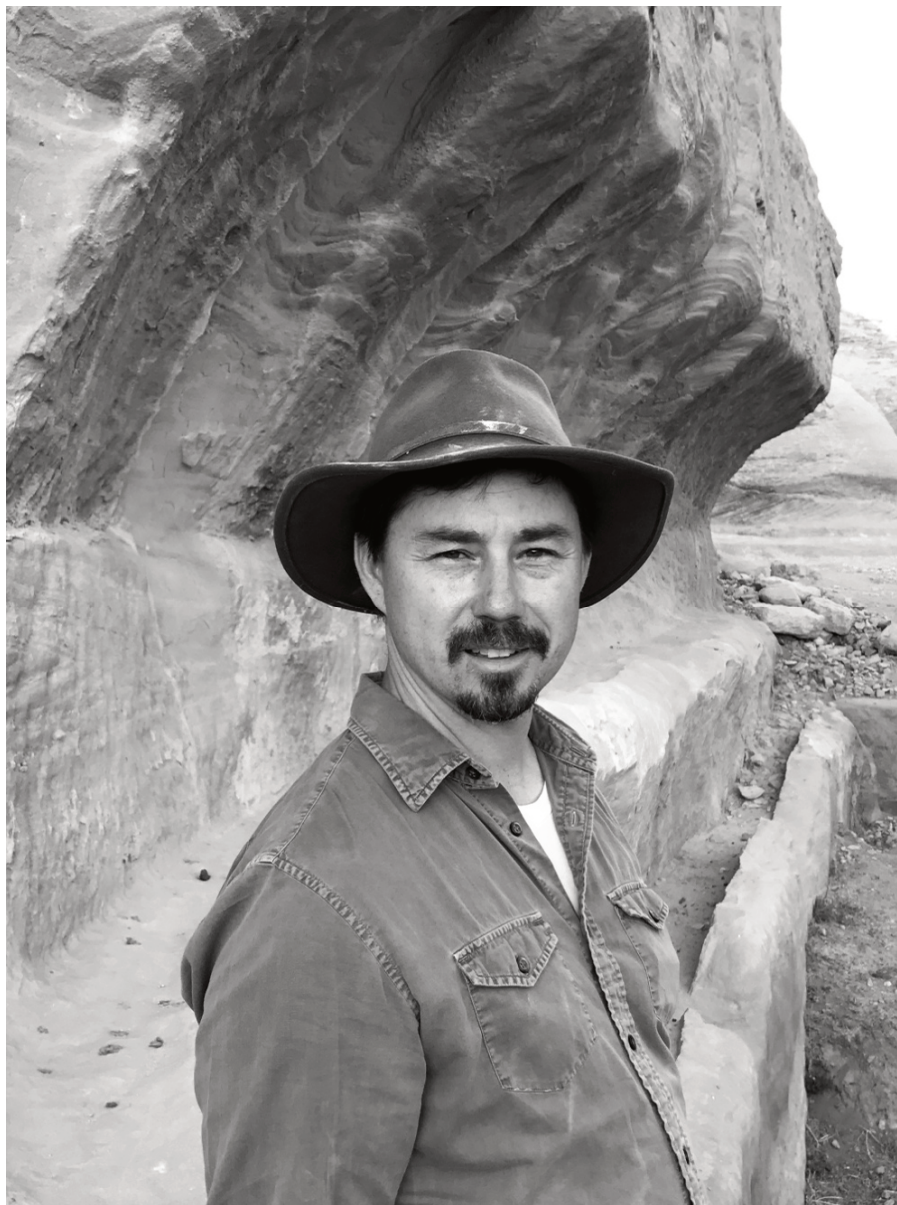
Približajte se Bogu in se vam bo približal. Očistite si svoje roke, vi grešniki; in očistite svoja srca, vi, [ki ste] dvojnih misli.
– Jakob 4,8

Izprašajte se, ali ste v veri. Preizkusite se. – 2 Korinčanom 13,5a

Toda nekateri se ne bodo vrnili h Gospodu. Ne bodo se pokesali in ne bodo prirezali stenja svojih svetilk. Namesto tega bodo sledili zavajajočim duhovom in se oddaljili od vere (1 pismo Timoteju 4,1). Janez nam pravi, da bo odpad vernikov v zadnji uri povezan s prihodom antikrista (1 Jn 2,18-19), ki bo ta sedanji odpad pripeljal do popolnega vrelišča. Ker Janez omenja antikrista skupaj s tistimi, ki so ›odšli od nas‹, lahko sklepamo, da bo antikrist k sebi pritegnil lažne vernike.

Majhni otroci, poslednji čas je in kakor ste slišali, da bo prišel antikrist, je celó sedaj tam mnogo antikristov; po čemer vemo, da je poslednji čas. Izšli so od nas, toda niso bili od nas; kajti če bi bili od nas, bi brez dvoma ostali z nami, toda odšli so ven, da bi bili lahko jasno prikazani, da niso bili vsi od nas.
– 1 Janezovo pismo 2,18-19

Fotografija avtorja v Petri, Jordanija, 4. oktobra 2017.

12

NE SKRBITE, ON IMA TO

MEDTEM KO SEDAJ STOJIMO TUKAJ in se soočamo z vrhuncem vsega Božjega odrešenjskega dela, bi bilo naravno, da bi se počutili nekoliko zaskrbljeni ali tesnobni glede tega, kaj se bo zgodilo potem. Pravzaprav bi se zlahka odločili, da se pridružimo pripravljalcem in tistim, ki se pripravljajo na konec sveta, gradijo podzemne bunkerje in se pripravljajo na najhujše. Toda zdaj ni čas, da bi se bali; zdaj je čas, da dvignemo oči proti nebu, v nestrpnem pričakovanju Gospodove vrnitve in se zavežemo, da bomo vztrajali, dokler ne pride.

Obstati v nevihti

Opozorjeni smo bili, da se vse te stvari morajo zgoditi. Pripravimo svoja srca in misli na prenašanje vseh preizkušenj, ki nam jih bo Bog postavil pred oči, saj vemo, da lahka in kratkotrajna stiska (*Drugo pismo Korinčanom 4,17*) ni nič v primerjavi s slavo, ki se bo razodela ob Kristusovi vrnitvi (*Rimljanom 8,18*). Ne samo to, temveč kaj nam lahko stori človek (*Psalom 56,4*)? Niti en las na naši glavi ne bo zgubljen (*Evangelij po Luku 21,18*). Ne moremo se bati človeka, antikrista ali celo Satana in njegovih hlapcev, ampak se

bojmo Boga, in če je Bog za nas, kdo je lahko proti nam (*Pismo Rimljanom 8,31*)? In kdo bo lahko trdno stal pred prihajajočo Božjo jezo (*Razodetje 6,17*)? Samo pravični po veri, ki jim Bog daje moč, da se uprejo v hudem dnevu (*Pismo Efežanom 6,13*) in prenesejo vse preizkušnje, kajti Gospod nas lahko postavi na noge (*Juda 1,24-25* in *Pismo Rimljanom 14,4*).

Kajti naša lahka stiska, ki je samo za trenutek, opravlja za nas veliko večjo, presegačo in večno težo slave; – 2. Korinčanom 4,17

Kajti menim, da trpljenja tega sedanjega časa niso vredna, da se primerjajo s slavo, ki se bo razodela v nas. – Rimljanom 8,18

V Bogu bom hvalil njegovo besedo, v Boga sem položil svoje trdno upanje; ne bom se bal, kaj mi more storiti meso. – Psalm 56,4

Toda niti las z vaše glave ne bo propadel. – Luka 21,18

Kaj bomo potem rekli k tem stvarim? Če je Bog za nas, kdo je lahko zoper nas? – Rimljanom 8,31

... kajti prišel je veliki dan njegovega besa in kdo bo zmožen obstati? – Razodetje 6,17

Zato vzemite nase celotno Božjo bojno opremo, da se boste zmožni na hudoben dan zoperstaviti in vse storiti ter obstati. – Efežanom 6,13

Da, obdržan bo pokonci; kajti Bog ga je zmožen postaviti pokonci. – Rimljanom 14,4b

Torej njemu, ki vas je zmožen varovati pred padcem in vas s silno radostjo predstaviti brezhibne pred prisotnost svoje slave, edinemu modremu Bogu, našemu Odrešeniku, bodi slava in veličanstvo, gospostvo in oblast, tako sedaj kot na veke. Amen. – Juda 1,24-25

Življenje brez skrbi

V teh vse bolj razburkanih časih se moramo spomniti lekcije, ki jo je Jezus podal v Evangeliju po Luku 12,22-40, o tem, da ne smemo skrbeti. Mislim, da njegove besede veljajo v vseh okoliščinah, še posebej pa v zadnjih dneh. Če ste ugotovili, da porabite veliko časa in truda, da bi se pripravili na katero od težav, za katere se zdi, da visijo na obzorju, potem upam, da boste tu našli nekaj modrosti in tolažbe za te dni, ki vam bo pomagala, da se utrdite.

Svojim učencem pa je rekel: »Zatorej vam pravim: »Ne vznemirjajte se in ne skrbite za svoje življenje, kaj boste jedli; niti za telo, kaj boste oblekli. Življenje je več kakor hrana in telo je več kakor oblačilo. Preudarite o krokarjih, kajti niti ne sejejo niti ne žanjejo; ki nimajo niti skladišča niti skednja, pa jih Bog hrani. Kako silno ste vi boljši kakor perjad? In kdo izmed vas lahko z vznemirjanjem in skrbmi svoji postavi doda en komolec? Če torej niste zmožni storiti te stvari, ki je najmanj pomembna, zakaj se vznemirjate in skrbite za ostalo?

– Luka 12,22-26

V tem prvem delu odlomka zelo jasno beremo, da ne samo, da ne bi smeli skrbeti za hrano in oblačila, temveč celo ne bi smeli skrbeti glede svojega življenja! Jezus nam pove, da k svojemu življenju ne moremo dodati niti ene same ure. Toda ali temu verjamemo? Ali tako živimo in sprejemamo odločitve, ki to vero izkazujejo? Ali pa poslušamo posvetne nasvete in se odločamo na njihovi podlagi, tako kot ostali, ki nimajo upanja (1 Tes 4,13)?

Razmislite o lilijah, kako rastejo; ne garajo, ne predejo in vendar vam jaz pravim, da Salomon v vsej svoji slavi ni bil oblečen kakor ena izmed teh. Če torej Bog tako oblači travo, ki je danes na polju in je jutri vržena v peč; kako mnogo bolj bo oblačil vas, oh vi maloverni? In ne iščite, kaj boste jedli ali kaj boste pili niti ne bodite dvomljivega mišljenja. Kajti za vsemi temi stvarmi povprašujejo narodi sveta in vaš Oče ve, da imate potrebo za temi

stvarmi. Toda raje iščite Božje kraljestvo in vse te stvari vam bodo dodane.

– Luka 12,27-31

V naslednjem delu odlomka nam Jezus zagotavlja, da stvari, ki jih potrebujemo ne bomo prejeli z našimi lastnimi napori. Če mu bomo zaupali in mu služili, nam jih bo zagotovil Bog. To nam postavlja dve vprašanji: Ali živimo življenje polno skrbi? Ali trenutno usmerjamo svoje glavne napore tja, kamor bi jih morali usmeriti? Naša prizadevanja bi morala biti usmerjena v služenje Bogu in njegovemu kraljestvu, vendar se lahko zlahka preusmerijo v preprosta prizadevanja, da bi poskrbeli zase in/ali preprečili kakršno koli možnost nesreče, ki bi nam škodovala. Ko tako skrbimo, zapravljamo energijo in sredstva, ki bi jih lahko bolje uporabili. Zaupajmo torej Bogu vse, kar nam je dal, in ko se vrne, se pokažimo kot dobri oskrbniki njegovih darov.

»Ne bojte se, mali trop, kajti dobra volja vašega Očeta je, da vam da kraljestvo. Prodajte, kar imate in dajte miloščino. Priskrbite si mošnje, ki ne ostarijo, zaklad v nebesih, ki ne izneveri, kjer se noben tat ne približa niti molj ne razkraja. Kajti kjer je vaš zaklad, tam bo tudi vaše srce.«

– Luka 12,32-34

V težkih časih je naravno, da začnemo kopičiti sredstva zase in za svojo družino. Toda ali je to tisto, kar nam naroča Jezus? Ne, namesto tega nas poziva, naj bomo še naprej velikodušni, tudi če se soočamo s strahom. In obljublja, da nas bo za to nagradil. Poleg tega, zakaj sploh mislite, da boste lahko obdržali in zaščitili svoje stvari spričo brezpravnosti in uničenja v zadnjih dneh?

»Naj bodo vaša ledja opasana in vaše svetilke prižgane, vi sami pa podobni ljudem, ki čakajo na svojega gospodarja, kdaj se bo vrnil s poroke, da kadar pride in potrka, mu lahko takoj odprejo. Blagoslovljeni so tisti služabniki, ki jih bo gospodar, ko pride, našel čuječe. Resnično, pravim vam, da se bo opasal in jih primoral, da se usedejo k obedu in bo prišel naprej ter jim stregel. In če bo prišel ob drugi straži ali če pride ob tretji straži in jih

najde takó, blagoslovljeni so tisti služabniki. In vedite to, da če bi hišni oče vedel, katero uro bi prišel tat, bi stražil in ne bi dovolil, da bi bila njegova hiša vlomljena. Bodite torej tudi vi pripravljeni, kajti Sin človekov prihaja ob uri, za katero ne mislite.»

– Luka 12,35-40

Še več, v Psalmih nas David spodbuja, naj se ne bojimo, celo ko hodimo po dolini smrtne sence. Ali mislimo, da to ne predvideva in ne vključuje velike stiske?

Da, čeprav hodim skozi dolino smrtne sence, se ne bom bal nobenega zla, kajti ti si z menoj ...

Psalm 23,4a

Toda Psalm 23 med psalmi ni edini z mnogimi vrsticami polnih upanja. Pravzaprav je ena najmočnejših vizij vernikov, ki hodijo skozi dneve Gospodove sodbe nad zemljo, iz Psalma 91. Bog obljublja, da bo naše zavetje (v. 1) in naša trdnjava (v. 2). Rešil nas bo pred smrtonosno kugo (v. 3) in bo naš ščit (v. 4). Bog nam pravi, naj se ne bojimo nočne groze (v. 5), nobene kuge ali morije (v. 6). Pravi nam celo, naj nas ne skrbi, če v naši bližini, tik ob nas, umre tisoč, celo deset tisoč ljudi, saj se nam nesreča ne bo približala (v. 7). Videli bomo kazen hudobnih (v. 8), toda če je Gospod naše zatočišče (v. 9), nas ne bo doletela nobena nesreča (v. 10). Zakaj ne? Ker je Bog sicer umaknil svojo zadržujočo roko nad svetom, vendar nas bodo njegovi angeli še vedno varovali (v. 11) in nas bodo varovali (v. 12). Premagali bomo zlobnega (v. 13) in Bog nas bo rešil (v. 14). Klicali ga bomo na dan stiske in on nam bo odgovoril (v. 15) in videli bomo Gospodovo rešitev duš (v. 16).

›Kdor prebiva na skrivnem kraju Najvišjega, bo ostal pod senco Vsemogočnega. Rekel bom o Gospodu: »On je moje zatočišče in moja trdnjava; moj Bog, vanj bom zaupal.« Zagotovo te bo osvobodil pred ptičarjevo zanko in pred ogabno kužno boleznijo. Pokril te bo s svojim perjem in pod njegovimi perutmi boš zaupal. Njegova resnica bo tvoj ščit in oklep. Ne boš se bal zaradi strahote ponoči niti zaradi puščice, ki leti podnevi, niti zaradi kužne

bolezni, ki hodi v temi niti zaradi uničenja, ki pustoši opoldan. Tisoč jih bo padlo na tvoji strani in deset tisoč na tvoji desnici, toda tebi se to ne bo približalo. Samo s svojimi očmi boš gledal in videl nagrado zlobnih. Ker si naredil Gospoda, ki je moje zatočišče, celó Najvišjega, [za] svoje prebivališče, te nobeno zlo ne zadene niti nobena nadloga ne bo prišla blizu tvojega prebivališča. Kajti svojim angelom bo zapovedal nad teboj, da te varujejo na vseh tvojih poteh. Nosili te bodo na svojih rokah, da ne bi svojega stopala treščil ob kamen. Stopal boš na leva in gada; mladega leva in zmaja boš pomendral pod stopali. Ker je svojo ljubezen naravnal name, zato ga bom osvobodil. Postavil ga bom visoko, ker je spoznal moje ime. Klical bo k meni in odgovoril mu bom. Z njim bom v stiski, osvobodil ga bom in mu izkazal čast. Zadovoljil ga bom z dolgim življenjem in mu pokazal svojo rešitev duše.

– Psalm 91,1-16

S temi dnevi pretresov in negotovosti se soočimo z zaupanjem in pogumom – kot Šadráh, Mešáh in Abéd Negó, ki se niso hoteli prikloniti kipu, ki ga je postavil kralj Nebukadnezar, ne glede na posledice. Zaupajmo Gospodu svoje imetje in ostanimo velikodušni do tistih, ki imajo manj sreče. Bodimo pozorni in pripravljeni na Gospodovo vrnitev, da nas ne bi ujeli nevedne in nepripravljene. Ne skrbimo. In zdaj, ko smo videli, da se vse to dogaja, se moramo zbuditi iz dremanja, vstati in dvigniti glave – rešitev naših duš se približuje!

Ko pa se bodo te stvari začele dogajati, potem pogledajte gor in dvignite svoje glave, kajti vaša odkupitev se približuje.

– Luka 21,28

Ne ljubite sveta

V teh zadnjih dneh moramo še posebej paziti, da svoje upanje polagamo v to, kar prihaja, in ne v stvari tega sveta. Ta svet je minljiv. Namesto da se osredotočamo na to, da bi se pred vrnitvijo Kralja še enkrat popeljali na velikem razglednem kolesu, se moramo vestno pripravljati na njegov prihod.

In ko je iz majhnih vrvi naredil bič, jih je vse izgnal iz templja in ovce in vole in iztresel denar menjalcem ter prevrnil mize in rekel tem, ki so prodajali golobice: »Odnosite te stvari od tod. Ne delajte hiše mojega Očeta za hišo trgovanja.« In njegovi učenci so se spomnili, da je bilo pisano: »Gorečnost za tvojo hišo me je použila.«

– 1 Janez 2,15-17

Na nek način je sedanje življenje podobno igranju igre Monopoli. Resnično ni pomembno, ali nam je uspelo dokončati gradnjo hotela na Park Place ali pa smo namesto tega zbrali vse štiri železnice. Naša imetja ali položaj v tem življenju nimajo nič skupnega z našim položajem in statusom v dobi, ki prihaja. Bolj ko vidimo finančno premoženje, ki ga imamo, kot denar iz Monopolija, naše premoženje pa kot plastične hiše in papirnate kartice, lažje bomo svojo pozornost odvrnili od svojih stvari in jo usmerili k tistemu, ki nam je dal vse. V teh zadnjih dneh bo ljubezen do denarja ter z njim povezano udobje in užitki past, zaradi katere bodo ljudje doživeli veliko gorja. Naj bomo modri in velikodušni z vsem, kar nam je dal Bog. Naj ne bomo kot *Demá*, ki je zapustil Pavla, ker je »vzljubil ta sedanji svet« (2 Tim 4,10).

Kajti ljubezen do denarja je korenina vsega zla; za katerim so nekateri zahlepteli, zašli od vere in se prebodli z mnogimi bridkostmi.

– 1 Timoteju 6,10

Zvesti in modri služabnik

Ko vstopamo v te zadnje dni, je pomembno, da zvesto opravljamo dolžnosti, ki nam jih je dal Bog. Sedaj je čas, da vstanemo in prižgemo svoje svetilke, da bomo pripravljene na ženinov prihod (*Evangelij po Mateju 25,6-7*). Bog je vse nas na posebne načine obdaril, da služimo drugim. Naj nam vsem pomaga, da bomo zvesti upravitelji njegove milosti, zdaj in v času preizkušenj.

»Kdo je torej zvesti in modri služabnik, ki ga je njegov gospodar določil nad svojo družino, da jim daje obed ob pravšnjem obdobju? Blagoslovljen je ta služabnik, ki ga bo njegov gospodar, ko pride, našel tako delati.«
– Matej 24,45–46

Kakor je vsak prejel dar, točno tako enako služite drug drugemu kot dobri oskrbniki mnogovrstne Božje milosti. – 1 Peter 4,10

Naj vam Bog da modrost in vpogled, da boste razumeli vse te stvari in vedeli, kaj vas Bog vodi, da storite v prihodnjih dneh. Priče smo koncu. Bolj kot kdaj koli prej moramo čas posvečati poslušanju glasu Svetega Duha, ki nas uči, vodi in usmerja. Vsa prava modrost in razumevanje prihajata od Boga. Ne pozabimo ga prositi, saj nam vsem zelo primanjkuje modrosti za krmarjenje v teh dneh brez primere.

Preudari, kar pravim in Gospod naj ti da razumevanje v vseh stvareh.
– 2 Timoteju 2,7

» ... in tvoja ušesa bodo slišala za teboj besedo, rekoč: »To je pot, po njej hodite,« ko se obrnete k desnici in ko se obrnete k levici.«
– Izaija 30,21

Če [pa] komu izmed vas manjka modrosti, naj prosi od Boga, ki velikodušno daje vsem ljudem in ne očita; in dana mu bo.
– Jakob 1,5

Maranatha!

Trdno sem prepričan, da je to konec; prišli smo do konca. Pomislite na vsa znamenja, ki smo jih obravnavali v zadnjih osmih poglavjih. Koliko več bi jih še radi videli, da bi bili prepričani, da je prišel zadnji teden iz Danielovih sedemdesetih tednov? Pred dva tisoč leti so ljudje na lastne oči videli, da je Jezus delal znamenja in čudeže, a mnogi, vključno s farizeji in učitelji postave, še vedno niso verjeli, da je Mesija. Bili pa so tudi taki, ki so verjeli, in ti so modro zastavili zelo preprosto vprašanje: ›*Ko pride Kristus ali bo storil več čudežev, kakor jih je storil ta človek?*‹ (Janez 7,31). Zato vas prosim, da resno razmislite o tem, kar je bilo tukaj predstavljeno, in da razmislite o tem vprašanju: **Ko bo resnično prišel čas Jezusovega prihoda, ali bo znamenj še več kakor vsa ta?** Mislim, da ne.

Zaradi teh velikih in dragocenih obljub želim to besedilo končati z upanjem. Navdušen sem nad temi dogodki. Navdušen sem nad tem, da se Božja beseda dogaja pred mojimi očmi in da prihaja moj Kralj! Navdušen sem, da bo ›*po stiski tistih dni*‹ (Mt 24,29) pome prišel na oblakih z močjo in slavo. Upam, da bo prišel tudi po vas, saj bo prišel po vse, ki verjamejo v njegovo ime in mu sledijo. In ker imamo to upanje, moramo goreče pripravljati svoja srca na srečanje z Gospodom. Očistiti moramo sebe in da ›*odložimo vsako breme in greh, ki nas tako z lahkoto pesti*‹, da bomo lahko dokončali tekmo, ki nam je bila določena. Rodili ste se za takšen čas, kot je ta. Mi, ki smo živi in ostanemo do Gospodovega prihoda, imamo posebno čast, da vidimo, kako naša vera postane vidna. In ker imamo to upanje, se moramo očistiti (prirežati stenj), da bomo ob njegovem prihodu pripravljeni z močno gorečimi svetilkami.

... toda vemo, da ko se bo prikazal, bomo podobni njemu, kajti videli ga bomo, kakršen je. In vsak človek, ki ima to upanje vanj, se očiščuje, celó kakor je on čist.

– 1 Janez 3,2b–3

Zato vidite, ker smo tudi mi obdani naokoli s tako velikim oblakom pričevalcev, odložimo vsako breme in greh, ki nas tako z lahkoto pesti in s potrpežljivostjo tecimo tekmo, ki je postavljena pred nas; glejmo k Jezusu, avtorju in dopolnitelju naše vere; ki je zaradi radosti, ki je bila postavljena predenj, pretrpel križ in preziral sramoto in je posedèn na desnico Božjega prestola. Kajti razmislite vendar o tistem, ki je prestal tolikšno nasprotovanje grešnikov proti sebi, da ne bi bili vi utrujeni in oslabei v svojih umih.

– Hebrejcem 12,1-3

Kako se lahko rešim?

Je Jezus Kristus vaš Gospod in Odrešenik? Če ne, je zdaj zelo dober čas, da začnete – danes je dan rešitve vaše duše. Ne zakrknite svojega srca proti Bogu, ampak vedite, da vas ljubi in ne bo zavrnil nikogar, ki ga kliče.

»Če boste danes zaslišali njegov glas, ne zakrknite svojih src.«

– Hebrejcem 4,7b

... kajti vsi so grešili in niso dosegli Božje slave; ...

– Rimljanom 3,23

Toda Bog izkazuje svojo ljubezen do nas v tem, da je Kristus umrl za nas, medtem ko smo bili še grešniki.

– Rimljanom 5,8

Kajti plačila za greh so smrt; toda Božji dar je večno življenje po Jezusu Kristusu, našem Gospodu.

– Rimljanom 6,23

» ... kaj naj storim, da bom lahko podedoval večno življenje?«

– Marko 10,17b (poudarek dodan)

... če boš s svojimi usti priznal Gospoda Jezusa in boš v svojem srcu veroval, da ga je Bog obudil od mrtvih, boš rešen. Kajti s srcem človek veruje v pravičnost, z usti pa je narejeno priznanje v rešitev duše. Kajti pismo pravi: »Kdorkoli veruje vanj, ne bo

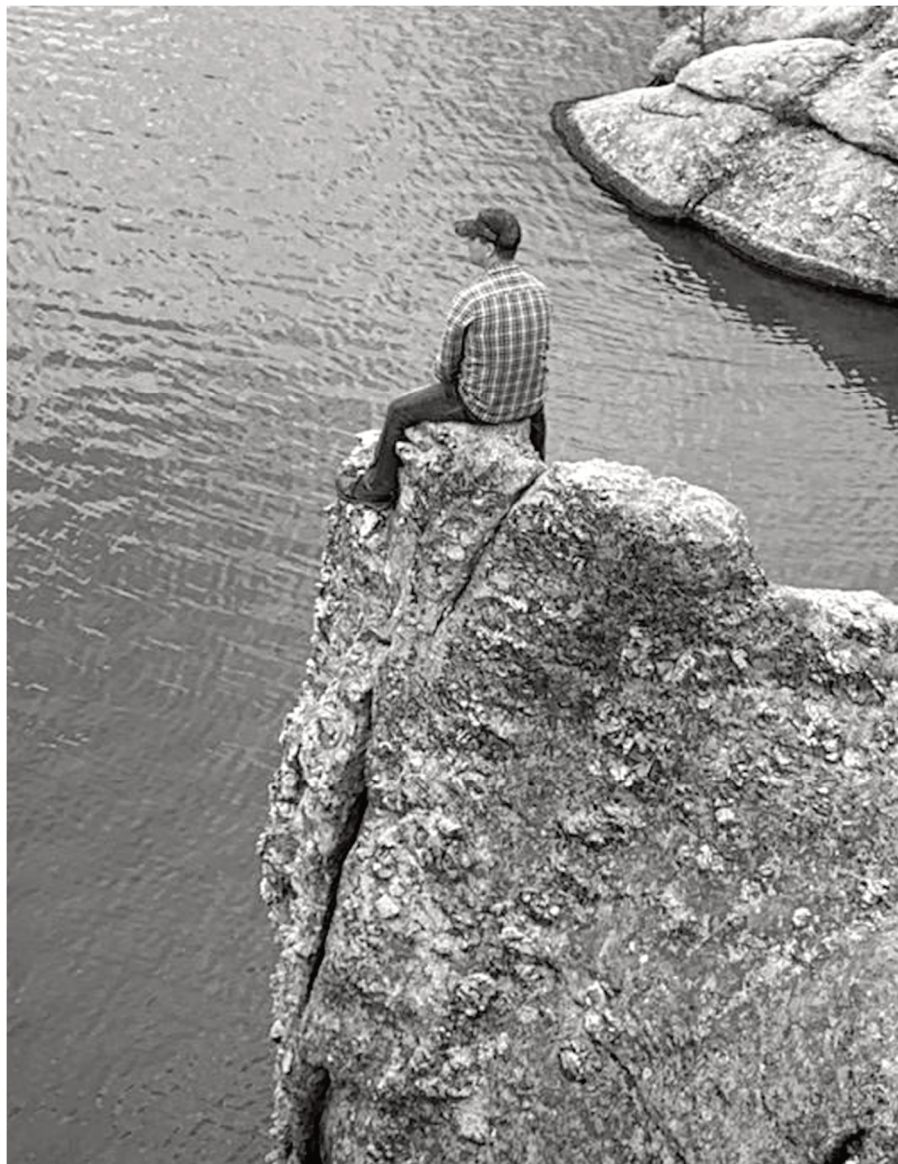
osramočen.< Kajti ni razlike med Judom in Grkom, kajti isti Gospod nad vsemi je bogat do vseh, ki kličejo k njemu. Kajti kdorkoli bo klical h Gospodovemu imenu, bo rešen.
 – Rimljanom 10,9-13

Pozivam vas, da v svojem srcu molite k Bogu in ga prosite za pomoč, ljubezen in odpuščanje. Odločite se, da mu boste sledili z branjem Svetega pisma in izpolnjevanjem njegovih zapovedi in nauk. Bog obljublja, da če to storimo, bo njegov Duh takoj začel živeti v nas ter spreminjati naša srca in misli, tako da bomo začeli hrepeneti po Božjih resnicah in poteh. Njegov Duh nam daje sposobnost, da se odvrnemo od svojega grehov in ga ubogamo. Njegova beseda, Sveto pismo, nas uči vse, kar moramo vedeti o tem, kako živeti pobožno življenje. Če ste se odločili, da mu boste sledili, vedite, da ste zdaj posvojeni kot Božji otrok (*Gal 4,4-6*) in da vas ne bo pustil kot siroto (*Jn 14,18*). Pravzaprav je obljubil, da bo kmalu prišel (*Razodetje 22,7*).

Maranatha!

SOLI DEO GLORIA
(SAMO BOGU SLAVA)

*Kot straža (Like a Watchman), avtorjeva fotografija, posneta pri
Sylvan Lake, SD, 4. avgusta 2020.*

EPILOG

ČESTITAMO, DA STE PRIŠLI do konca knjige! Razumete resnost dokazov, ki so bili predstavljeni v tej knjigi, in ste pripravljeni, da začnete deliti te informacije. To je super, saj je ura resnično pozna in ljudi je treba opozoriti. Vendar pa boste morda ugotovili, da nekateri niso pripravljeni slišati za tovrstne dokaze. Naraven odziv, ko se ljudje soočijo z resnicami, katere niso pripravljeni sprejeti, je, da poiščejo način, kako jih zanikati. Takšen odziv vidimo pri Porkiju Festu, rimskem prokuratorju, ki je peljal Pavla, da se zagovarja pred kraljem Agripo. Pavel jim je povedal svoje pričevanje in pojasnil, zakaj ga judovski voditelji obtožujejo. Nato pa je Pavel začel govoriti o Mesiji in izpolnitvi prerokbe. Uh, oh! Izjavil je, da Jezus iz Nazareta, ki so ga Rimljani križali, ni le Mesija, ampak da je tudi vstal od mrtvih. In Jezus ni bil samo za Jude, ampak je bil tudi luč za pogane. Pavel jih je vzel iz teoretičnega k praktičnemu ... a na to niso bili pripravljeni.

Ker sem torej dobil pomoč od Boga, sem nadaljeval do današnjega dne in pričeval tako malim kakor velikim in nisem govoril nobenih drugih besed kakor te, ki so jih govorili preroki in Mojzes, da naj bi se zgodile, da naj bi Kristus trpel in da naj bi bil on prvi, ki bi vstal od mrtvih in bi naznanil svetlobo ljudem ter poganom.«

– Apostolska dela 26,22-23

Kot vidimo, Festa ni zbudlo ponavljanje tega, kar so razglasili preroki. Šlo je za izjavo, da so jih izpolnili trenutni dogodki, ki so se zgodili pred njihovimi očmi. Pavel jih je pozival k odgovornosti za to, čemur so bili priča, in Festu to ni bilo všeč.

In ko se je tako zagovarjal, je Fest z močnim glasom rekel: »Pavel, izgubil si pamet. Mnogo učenja te je naredilo norega.« Vendar je ta odvrnil: »Nisem zmešan, najplemenitejši Fest, temveč govorim besede resnice in treznosti. Kajti kralj, pred katerim tudi sam pogumno govorim, ve o teh stvareh, kajti prepričan sem, da nobena teh stvari pred njim ni skrita, kajti ta stvar se ni zgodila v zakotju. Kralj Agripa, verjameš prerokom? Vem, da verjameš.«

– Apostolska dela 26,24-27

Po Festovem nezaupanju in obtoževanju Pavla, da je nor, mu je Pavel jasno odgovoril : *»Nisem zmešan, najplemenitejši Fest, temveč govorim besede resnice in treznosti.«* Pavel je nato pozornost usmeril nazaj h kralju Agripu in ga skušal prepričati, naj poveže točke med tem, kar so zapisali preroki, in tem, kar se je zgodilo v javnosti. Pavel je vedel, da se jih bosta zavedala tako kralj Agripa kot Fest, saj *»se ni zgodila v zakotju.«* Vzporednice med tem, kako so se ljudje soočali s tistimi dnevi preroške izpolnitve v prvem stoletju in tem, kako se ljudje odzivajo na prerokbe danes, bi morale biti nedvoumne. Vsi ne bodo mogli sprejeti, da so stvari, ki se dogajajo v svetu okoli nas, v tako popolni skladnosti z Božjo preroško besedo. V preteklosti je bilo toliko neuspešnih poskusov povezovanja resničnih dogodkov s tem, kar je Bog božansko določil v Svetem pismu, da takšne sodobne napovedi celo mnogi kristjani štejejo za nezanesljive. Toda prav to nas je Pavel opozoril, da se bo zgodilo v zadnjih dneh. Dejal je, da se bodo ljudje posmehovali misli, da bi se lahko Gospodova vrnitev približala – zato moramo to pričakovati tudi mi.

Vedite najprej to, da bodo v poslednjih dneh prišli porogljivci, ki bodo hodili za svojimi lastnimi poželenji ter govorili: »Kje je obljuba njegovega prihoda? Kajti odkar so očetje zaspali, se vse

stvari nadaljujejo, kakor so bile od začetka stvarstva.« Kajti oni tega nočejo spoznati, da je bilo po Božji besedi nebo od davnine in [da] zemlja sestoji iz vode in v vodi. S čimer je bil svet, ki je bil takrat, preplavljen z vodo, uničen. Toda nebo in zemlja, ki sta sedaj, sta po isti besedi držana v rezervi, prihranjena ognju za dan sodbe in pogube brezbožnih ljudi.

– 2 Peter 3,3-7

Ker se tega zavedam, sem vključil več kot štiristo opomb, da bi zagotovil globlje razlage in izvirne dokumente, da boste lahko preverili vse, kar sem navedel in da boste vedeli, kam se lahko obrnete po dodatne vire, ki bodo podprli globoke pogovore z družino in prijatelji. Ker veste, kar zdaj veste, je pomembno, da te informacije delite s čim več ljudmi, kolikor lahko.

Stražar na obzidju

Ozej nam pripoveduje o situaciji, ki je podobna Pavlovemu pogovoru s Festom in Agripo. Preroka je primerjal s stražarjem in dejal: ›*prerok je bedak, duhoven človek je zmešan*«, kadar so grehi ljudstva veliki. Opisuje Festov odziv na Pavla, ko mu je povedal, da je Jezus izpolnitev vseh mesijanskih prerokb. Zaradi svojih grehov in trdote srca niti Fest niti Agripa nista bila pripravljena poslušati, kako je Bog izpolnil svojo besedo.

Prišli so dnevi obiskanja, prišli so dnevi povračila, Izrael bo to vedel. Prerok je bedak, duhoven človek je zmešan zaradi množice tvoje krivičnosti in velikega sovraštva. Efrájimov stražar je bil z mojim Bogom, toda prerok je ptičarjeva zanka na vseh njegovih poteh in sovraštvo v hiši njegovega Boga.

– Ozej 9,7-8

Naloga stražarja na obzidju je, da opozori ljudi v mestu, preden sovražnik pride do vrat. Ko bo sovražnik pri vratih, ga bo lahko videl vsakdo, ljudje pa ne bodo imeli več časa, da bi se pripravili na obleganje. Analogija s stražarjem je dobra za nekoga, ki ga je Bog poklical, da ostane čuječ glede preroških izpolnitev.

›Tako sem tebe, oh človeški sin, postavil [za] stražarja Izraelovi hiši; zato boš slišal besedo pri mojih ustih in jih posvaril v mojem imenu.‹

– Ezekiel 33,7

Vsi niso poklicani, da bi bili stražarji na enak način, vendar smo kot verniki vsi poklicani, da opozarjamo tiste, ki jim grozi poguba. Bog gre celo tako daleč, da opozori stražarje, da jih bo, če ne bodo opozorili, ko bodo videli, da prihaja ›meč nad deželo‹, poklical na odgovornost za kri ljudi, ki jih niso opozorili, pa bi jih morali. Zato bodimo zvesti in govorimo Gospodove resnice tistim, ki jih morajo slišati.

Ponovno je prišla k meni Gospodova beseda, rekoč: »Človeški sin, spregovori otrokom svojega ljudstva in jim reci: ›Ko privedem meč nad deželo, če ljudstvo dežele vzame človeka iz svojih obal in ga postavi za svojega stražarja. Če ta zatrobi na šofar in posvari ljudstvo, kadar vidi nad deželo prihajati meč; potem kdorkoli sliši zvok šofarja in ne sprejme svarila; če pride meč in ga vzame, bo njegova kri na njegovi lastni glavi. Slišal je zvok šofarja in ni sprejel svarila; njegova kri bo nad njim. Toda kdor sprejme svarilo, bo rešil svojo dušo. Toda če stražar vidi prihajati meč, pa ne zatrobi na šofar in ljudstvo ni posvarjeno, če pride meč in vzame kateregakoli človeka izmed njih, je ta odvzet v svoji krivičnosti; toda njegovo kri bom zahteval iz stražarjeve roke.

– Ezekiel 33,1-6

Kaj pa, če to res ni konec?

Slava za vse to delo pripada Bogu, kritike pa ponižno sprejemam. Trudil sem se, da bi to delo praktičnega nauka o zadnjih dneh sveta predstavil čim bolj zvesto in zanesljivo, kot daritev brez napake ali madeža (3 Mz 22,21). Večina dokazov, da Bog izpolnjuje svojo besedo in pripravlja teren za Kristusov skorajšnji povratek, je prepričljiva, in to veliko več, kot jih je videla katerakoli prejšnja krščanska generacija. Pameten odziv je, da se pripravimo, kajti ›Razsoden človek sluti zlo in se skrije, toda

naivneži gredo dalje in so kaznovani. (Pregovori 22,3)«. Tudi če je časa več, kot mislim, nam dokazi govorijo, da smo pred novo spremembo vzorca v človeški zgodovini – pred nami je še en trenutek ›stolpa v Babelu«. In tokrat ne pričakujem, da nas bo Bog spet samo razpršil in pustil, da še enkrat poskusimo še nekaj tisoč let. Ne morem pa vam obljubiti, da tega ne boste brali leta 2028; če pa boste, potem naj zapis pokaže, da je bilo vse to res, pa vendar to ni bil konec. A tudi če bo tako, bo to le potrdilo Salomonov napotek, ki nas v Pridigarju opominja, da nihče, razen Boga, zares ne pozna prihodnosti.

Kajti on ne ve, tega kar bo, kajti kdo mu lahko pove, kdaj bo to?
– Pridigar 8,7

Ko sem usmeril svoje srce, da spoznam modrost in da vidim opravilo, ki je storjeno na zemlji (kajti tam je ta, ki niti podnevi niti ponoči s svojimi očmi ne vidi spanja), sem potem zagledal vse Božje delo, da človek ne more preiskati dela, ki je storjeno pod soncem. Ker čeprav se človek trudi to spoznati, vendar tega ne bo našel. Da, nadalje, čeprav moder človek misli, da to pozna, vendar tega ne bo zmožen najti.
– Pridigar 8,16-17

Zato sem poskušal skrbno ločiti, kaj se je dejansko zgodilo, od tega, kaj mislim, da se bo lahko zgodilo v prihodnje. Salomon ima prav. Prihodnosti ne poznamo. Ne moremo natančno vedeti, kako bo Bog izpolnil stvari, ki se še niso zgodile. Lahko pa vidimo znamenja in se pripravimo, rekoč: ›Toda kar se tiče mene in moje hiše, mi bomo služili Gospodu.« (Jozue 24,15). In ker vemo, da je ura pozna, smo lahko pripravljeni in stojimo pred vrati, ko pride (Lk 12,35-38). To je ustrezen izraz nauka o neizogibnosti – da prepoznamo, da moramo biti vedno pripravljeni na njegov povratek, saj ne moremo imeti popolnega razumevanja vseh stvari, za katere nam je bilo rečeno, da moramo biti pozorni. Zato čujmo ... in ostajajmo pripravljeni. Torej tudi če se bom motil v svojih sklepih glede tega, kar bo sledilo, bom vseeno rekel, da je bilo prav, da sem izkoristil priložnost in to delil,

vedoč to, kar vem zdaj. Kajti edina izbira je, deliti ali ne *deliti* – to je *vprašanje!* In trdno sem prepričan, da je bilo vredno tvegati. Razmislite tudi o besedah Teddyja Roosevelta, ki je vedel, kaj pomeni upati si na velike stvari in hkrati tvegati možnost velikega neuspeha. V njegovem znamenitem citatu, pogosto naslovljenem »Mož v areni«, je nauk, da je bolje poskusiti in neuspeti, kot ne narediti ničesar. In čeprav njegova vera v Boga ni bila znana, je bila trdna podlaga njegovega življenja.⁴⁰²

Ni pomemben kritik; niti človek, ki izpostavi kako se močni spotakne ali kje bi lahko storilec dejanj to lahko bolje opravil. Priznanje pripada človeku, ki je dejansko v areni, katerega obraz je zaznamovan s prahom, znojem in krvjo; ki si pogumno prizadeva; ki se moti, ki mu vedno znova ne uspe, saj ni napora brez napak in pomanjkljivosti; a ki si dejansko prizadeva, da bi opravil dejanja; ki pozna velika navdušenja, velike predanosti; ki se trudi za vredno stvar; ki v najboljšem primeru na koncu spozna zmagoslavje visokega dosežka, v najslabšem pa, če mu spodleti, mu spodleti vsaj pri velikem pogumu, tako da njegovo mesto nikoli ne bo med hladnimi in plahimi dušami, ki ne poznajo ne zmage ne poraza. – **Theodore Roosevelt**⁴⁰³

In če pomislite, nas prilika o talentih iz Evangelija po Mateju 25,14-30 uči podobnega koncepta. Služabnika, ki se je ustrašil in svoj talent skril v zemljo, je njegov gospodar označil za hudobnega in lenega služabnika. Nato je gospodar odvzel talent, ki je bil dan služabniku, in ga dal vreči ven v zunanjo temo. Bog

---

⁴⁰² Thomas Kidd. »Lekcije iz vere Theodorja Roosevelta ob stoletnici njegove smrti« (*Lessons from the Faith of Theodore Roosevelt on the Centennial of His Death*), The Gospel Coalition, 6. 1. 2019, www.thegospelcoalition.org/blogs/evangelical-history/lessons-faith-theodore-roosevelt-centennial-death/.

⁴⁰³ Theodore Roosevelt. »Državljanstvo v republiki« *Govor na pariški Sorboni* (*Citizenship in a Republic. Speech at the Sorbonne in Paris*), 23. april 1910, www.theodorerooseveltcenter.org/Learn-About-TR/TR-Encyclopedia/Culture-and-Society/Man-in-the-Arena.aspx.

nam ni dal svoje luči, darov, moči in modrosti, da bi sedeli ob strani in njegove talente zakopavali v pesek, medtem ko čakamo na njegovo vrnitev. Dejansko pričakuje, da bomo njegove talente uporabili za pospeševanje Božjega kraljestva. [*Naj nam Bog pomaga, da bomo v prihodnjih dneh vsi pogumni zaradi evangelija, uporabljali svoje darove in živeli v veri. Amen.*]

Biti priča koncu, Christian Widener, ok. 2019.

SPREMNA BESEDA

OSEBNO POTOVANJE DO IZDAJE TE KNJIGE se je začelo leta 2008. Preučeval sem prerokbe o poslednjih časih in raziskoval, kaj je potrebno, da bi Judje v Izraelu lahko začeli obnavljati tempelj in obnovili žrtvovanje. To raziskovanje je sčasoma pripeljalo do moje prve knjige *Tempelj razkrit (The Temple Revealed)*, vendar sem že na začetku procesa prišel do neverjetnega odkritja. Mesto Jeruzalem in njegovo obzidje je v obdobju od leta 1537 do 1541 drugič obnovil sultan Sulejman I., za kar sem domneval, da se je moralo začeti z odlokom. Razumel sem, da bi bil lahko odlok izdan tudi do dve leti pred začetkom dejanske gradnje. To mi je za izdajo odloka dalo časovno okno od leta 1535 do leta 1538. Razumel sem tudi, da je bilo splošno razširjeno učenje, da je treba odlok iz Daniela šteti s 360–dnevnim letom (in ne s 365), kar pomeni 476,4 let namesto 483 let (šest tednov [let] in dvainšestdeset tednov [let]). To mi je dalo zgodnji datumski razpon med letoma 2011 in 2014. To je bilo prepričljiva možnost, toda kaj se je zgodilo v tistih dneh? *Nič.*

Vedel sem, da je lahko tudi 365–dnevno leto, kar bi pomenilo razpon datumov od 2018 do 2021, vendar nisem bil prepričan, ali je lahko prvič 360–dnevno leto in drugič 365–dnevno leto ali pa obakrat samo 365–dnevno leto. Brez možnosti, da bi na tej točki v celoti utemeljil datum odloka ali pravilne metode štetja let, se mi ni zdelo, da je pravi čas, da bi svoje ugotovitve poskušal objaviti – še posebej za tako potencialno kontroverzno novo razumevanje Daniela 9 – in nisem imel pisne platforme, s katere bi lahko začel pisati. Z leti sem idejo delil samo s prijatelji in družino, ko smo se pogovarjali o možnosti, da se nahajamo v zadnjih časih, in sem še naprej opazoval in razvijal podrobnosti. Potem je bilo moje življenje noro zasedeno z delom in za nekaj let sem vse skupaj postavil na stranski tir.

Aprila 2019 pa sem začutil, da mi Bog govori na srce in mi govori, naj napišem knjigo *Tempelj razkrit (The Temple Revealed)*, zato sem se takoj lotil dela. Do oktobra 2019 sem imel prvi osnutek. Nato se je zgodilo leto 2020. Svet je razpadel, sklenjeni so bili mirovni sporazumi in globalno je bilo očitno, da se je nekaj spremenilo. In potem sem končno našel knjigo o otomanskih napisih v Jeruzalemu, ki je bila na voljo v angleščini. V knjigi sem našel odloke na trgu in v [jarku] obzidja, ki so bili vklesani v kamen, in datum, začetek januarja 1537. Nato sem začel idejo deliti s prijatelji in družino. Dobil sem nekaj odličnih vprašanj in smeri, kam naj grem, da bi podkrepil svoj primer, vendar sem tudi čutil, da je to za večino ljudi prezgodaj. Poleg tega sem moral še vedno objaviti svojo knjigo *Tempelj razkrit (The Temple Revealed)*, kar se je končno zgodilo 9. oktobra 2020, nato pa sem se lotil izdajanja knjig.

Toda ogenj v trebuhu, da bi te ugotovitve objavil, ni izginil. Bil sem prepričan, da me Bog kliče, naj napišem preroško knjigo, ki bo vključevala ugotovitve iz Daniela 9, vendar sem imel občutek, da mi pravi: »Ne še.« Nato se je jeseni leta 2021 jez porušil. Bil je čas za pisanje. Tako kot Izraelci, ki so bili v svojih srcih

vzpodbujeni, da so prinesli darove za Božje svetišče na gori Sinaj, sem v svojem srcu preprosto vedel, da me Bog kliče, da to storim.

Prišli so, vsakdo, čigar srce ga je razvnelo in vsakdo, čigar duh ga je storil voljnega in prinesli so Gospodovo daritev...
– 2. Mojzesova knjiga 35,21a

Do prvega osnutka je minilo le približno tri mesece, saj sem ugotovil, da sem delčke pisal že zadnji dve leti. Za urejanje, oblikovanje naslovnice in tisk pa sem porabil skoraj dvakrat toliko časa. Zahvaljujem se ženi in staršem za pomoč pri prvem krogu urejanja; Mary Caudle in Caroline Limbaugh za lektoriranje rokopisa; svoji sestri Adrielle za pomoč pri vprašanjih v arabščini; pastorju Dereku Walkerju iz Svetopisemske cerkve v Oxfordu za kritični pregled, ki je prispeval k spremembi mojega pogleda na tri dni in tri noči Kristusove smrti in pokopa; in svoji hčerki Eleni za neverjetne ilustracije, ki jih je prispevala. Zdaj, ko je knjiga izšla, molim, da jo bo Bog uporabil za opozorilo in opremo svoje Cerkve za to, kar je pred nami. Zaradi pravočasnosti teh dogodkov se že zdaj preizkuša okno 2020-2027. Dokler ne bomo prišli do konca, ne bomo zagotovo vedeli, ali vse te stvari res pomenijo, da smo na koncu, vendar ne bi bil ravno dober stražar, če bi čakal, da sovražnik stoji pred vrati, preden bi sprožil alarm.

Že zdaj čutim, da sem morda predolgo čakal z objavo teh stvari, vendar verjamem, da me je Bog res zadržal, da tega ne bi objavil prej. Zato ne verjamem, da je prepozno, temveč da prihaja ob določenem času. V podnaslovu knjige piše: ›*Danielovih sedemdeset tednov in končni odlok, ki so ga vsi spregledali*‹, vendar se je našlo nekaj ljudi, ki so začeli loviti to idejo in poskušali ljudi seznaniti z njo.⁴⁰⁴ Na resnico ne more biti

---

⁴⁰⁴ ›Odsev Danielovih 70 tednov‹ (A Mirroring of Daniel's 70 Weeks), 11. 3. 2011; Govorimo resnico v ljubezni. OPOZORILO NA PREROKBE! Ali se leta 2020 začne Danielov 70. teden,‹ (Speaking Truth in Love. PROPHECY ALERT! Does 2020 begin Daniels 70th week), *YouTube*, 1. december 2019,

monopola in zdi se mi spodbudno, da Bog deluje po vseh nas na različne načine in ob različnih časih.

Mislím, da je svet s tako dolgim čakanjem prišel do točke, ko lahko k zidu pokličem še koga in ga prosim, naj se zazre v meglo in daljavo ter mi pove, ali tudi on vidi bližajočega se sovražnika, in on bo rekel: »Da! Sprožite alarm!« Če bi prehitro poklical, se bojím, da bi prišli do zidu, se zazrli v meglo in ker ne bi videli ničesar, bi me razglasili za bedaka in se vrnili v posteljo. Podobno je, kot da smo vsi čakali na prav posebno pošiljko. Čeprav so bila pretekla pričakovanja o njenem prihodu večkrat razočarana, s popolno gotovostjo vemo, da bo naš Gospod nekega dne prišel. Njegovega prihoda ni mogoče odložiti ali preklicati, lahko pa ga zamudimo. Zato še naprej opazujemo in po skoraj dveh tisočletjih na obzorju spet vidimo znamenja njegove vrnitve. Ne moremo si kaj, da ne bi upali na potrditev, da res prihaja in da bo s seboj prinesel dolgo pričakovani biser velike vrednosti (*Mt 13,45-46*). Bodite prepričani, da bo Bog izpolnil svojo besedo točno tako, kot je napovedal in načrtoval že pred stvarjenjem sveta, ob točno določenem času.

Ali smo zdaj res priče koncu, ko se bo Gospod končno vrnil in vse obnovil? Mislím, da je tako, a tudi če ne bo prišel v tem času, bom še vedno čakal in opazoval, saj njegovega prihoda ni mogoče odložiti ali preklicati. Resnično bo kmalu prišel (*Razodetje 22,7*).

»Glej, pridem hitro; blagoslovljen je, kdor ohranja izreke preroštva iz te knjige.«
– *Razodetje 22,7*

<https://youtu.be/8PBCqIGNe9Q> ; Doug. »Danielov 70. teden in generacija figovcev - ali se nam izteka čas?« (Daniel's 70th Week & Fig Tree Generation—Is Our Time Running Out?), Blog, 30. julij 2020, T. W. Tramm. »Poletje je blizu: Zakaj bi lahko bilo leto 2021 prelomno leto v svetopisemski prerokbi« (*Summer Is Near: Why 2021 Could Be a Pivotal Year in Bible Prophecy*), (Lulu, 2021).

O AVTORJU

DR. CHRISTIAN WIDENER JE BIBLICIST, raziskovalec in inženir. Je avtor knjige *Tempelj razkrit: Resnična lokacija judovskega templja, ki je skrita na prvi pogled. (The Temple Revealed: The True Location of the Jewish Temple Hidden in Plain Sight)*. Njegovo zanimanje za svetopisemske prerokbe in svetopisemsko arheologijo izhaja iz strasti do apologetike ter zanesljivosti dobesednega in zgodovinskega pričevanja Svetega pisma ter preroških napovedi o prihajajoči stiski, templju zadnjih dni in vrnitvi Jezusa Kristusa, ki »v razdeljevanju polnosti časov lahko zbere skupaj v eno vse stvari v Kristusu« (Pismo Efežanom 1,10). Čeprav Sveto pismo vsebuje veliko stvari, ki jih je morda težko verjeti ali razumeti, Dr. Widener verjame, da je Sveto pismo vredno zaupanja ter da ga je mogoče znanstveno preveriti in logično utemeljiti, če dejstva ločimo od njihovih interpretacij. Prepričan je, da je Sveto pismo – ne zunanji viri ali sodobne sekularne špekulacije, ki temeljijo na naravoslovnih predpostavkah – najpomembnejše pričevanje o preteklosti.

Dr. Widener je doktoriral iz strojništva s poudarkom na materialih in proizvodnji na Wichita State University in je bil redni docent na šoli za rudnike in tehnologijo v Južni Dakoti (South Dakota School of Mines and Technology). V svoji poklicni karieri je bil uspešen podjetnik in mednarodno priznan strokovnjak na področju nanašanja in obdelave kovin v trdnem stanju, dodajalne proizvodnje in popravil.

Zdaj piše knjige in bloge o svetopisemskih prerokbah, svetopisemski arheologiji in znanstveni obrambi Svetega pisma. Je ustanovitelj in vodja podjetja End Times Berean, LLC. Spremljate ga lahko na njegovi spletni strani www.endtimesberean.com, Facebooku (@christianwidenerphd), Twitterju (@Dr_C_Widener) ali preverite njegovo glasilo *The End Times Berean Watchman Report* (<https://endtimesberean.com/blog-2/>).

Christian z ženo in štirimi otroki živi v Black Hills v Južni Dakoti.

KAJ LAHKO STORITE DANES

KAKO LAHKO UKREPATE ZDAJ? Pomagajte opozoriti ljudi, se povežite in ostanite v prednosti:

1. **DRUGIM POVEJTE** o tej knjigi in o tem, kako pozna je ura, da se bodo lahko pripravili na Kristusovo vrnitev.
2. **PUSTITI OCENO NA AMAZONU** ali kakem drugem mojem družabnem mediju in drugim povejte kako je ta knjiga vplivala na vas.
3. **SPREMLJAJTE MOJ BLOG** in se seznanite z najnovejšimi novicami na mojem spletnem mestu: EndTimesBerean.com
4. **PRIJAVITE SE NA MOJE GLASILO:** *Poročilo Bereanskega stražarja o poslednjih časih* za sprotno analizo aktualnih dogodkov. <https://endtimesberean.com/blog-2/>
5. **PREZEMITE IZVOD** moje prve knjige *The Temple Revealed*
6. **POŠLJITE MI E-POŠTO** na naslov: Christian@EndTimesBerean.com
7. **SPREMLJAJTE NOVICE** o naslednji knjigi: *Salomonovo odkritje: Odkritje del največjega izraelskega graditelja*. (Salomonovi gradbeni projekti so resnični in obstajajo še danes – le napačno so bili označeni in izgubljeni. Čas je, da jih ponovno najdemo ...)

Hvala, ker ste prebrali mojo knjigo! Upam, da imate pripravljeno dodatno olje in da ste prirezali stenj vaše svetilke, saj ženin kmalu pride! Maranata!

– CHRISTIAN WIDENER

www.EndTimesBerean.com

Besede modrih so kakor palice z bodicami in kakor žeblji, pritrjeni s pomočjo gospodarjev zborov, ki so izročeni od enega pastirja.

Nadalje, moj sin, bodi opomnjen s temi.

Pisanju mnogih knjig ni konca in mnogo učenja je utrujenost telesu.

Prisluhnimo zaključku celotne zadeve:

»Boj se Boga in se drži njegovih zapovedi, kajti to je vsa človekova dolžnost ...

– Pridigar 12,11-13 (poudarek dodan)

BIBLIOGRAFIJA

Achtemeier, Paul J. *Harper's Bible Dictionary*. Harper & Row, 1985.

Alexander, David and Pat Alexander (eds.). *Eerdmans' Handbook to the Bible*. Wm. B. Eerdmans Pub., 1973.

Alexander, J.C. *The Kingdom of the Beast and the End of the World*. ACW Press, 2005.

Allen, Scott David. *Why Social Justice Is Not Biblical Justice: An Urgent Appeal to Fellow Christians in a Time of Social Crisis*. Credo House, 2020.

Anderson, Robert. *The Coming Prince: The Last Great Monarch of Christendom*. Hodder and Stoughton, 1881.

Archer, Gleason L. Jr. et al. *The Rapture: Pre-, Mid-, or Post-Tribulational?* Zondervan, 1984.

Barton, Payne, J. *Encyclopedia of Biblical Prophecy: The Complete Guide to Scriptural Predictions and Their Fulfillment*. Harper & Row Publishers, 1973.

Bigalke, Ron J. (ed.). *Revelation Hoofbeats: When the Riders of the Apocalypse Come Forth*. Xulon Press, 2003.

Bock, Darrell L. *Studying the Historical Jesus: A guide to sources and methods*. Baker Academic, 2002.

Borowski, Oded. *Agriculture in Iron Age Israel*. Eisenbrauns, 1987.

- Cahn, Jonathan. *The Oracle: The Jubilean Mysteries Unveiled*. Charisma Media, 2019.
- Clouse, Robert G. *The End of Days: Essential Selections from Apocalyptic Texts—Annotated & Explained*. Skylight Paths Publishing, 2007.
- Coulter, Fred R. *The Appointed Times of Jesus the Messiah*. York Publishing Co., 2012.
- Coxe, A. Cleveland. *Pred-nicejski očetje (Ante-Nicene fathers: the writings of the fathers down to AD 325)*. 10 volumes, Ed. Alexander Roberts and James Donaldson, Hendrickson Publishers, 1995.
- Dager, Albert James. *The World Christian Movement: A Great Delusion Leading to the Religio-Political State of the Antichrist*. Sword Publishers, 2001.
- Eilam, Uzi. *Eilam's Arc: How Israel Became a Military Technology Powerhouse*. Sussex Academic Press, 2011.
- Eusebius. C.F. Cruse and M.A. Peabody, trans. *Eusebius' Ecclesiastical History: Complete and Unabridged. New Updated Ed.*, Hendrickson Publishers, 1998.
- Eusebius. *Demonstratio Evangelica*. IntraText Digital Library, online: www.intratext.com/IXT/ENG0882/_P38.HTM.
- Ezra, Abraham ben Meïr Ibn. *The Commentary of Abraham Ibn Ezra on the Pentateuch*. Translated and annotated by H. Norman Strickman and Arthur M. Silver, Menorah Publications, 1988-2004.
- Faulkner, Danny R. *The Created Cosmos: What the Bible Reveals About Astronomy*. Master Books, 2016.

- Fitzgerald, Allan et al., Eds. *Augustine Through the Ages: An Encyclopedia*, Wm. B. Eerdmans' Publishing, 1999.
- Fruchtenbaum, Arnold G. *The Footsteps of the Messiah*. Ariel Ministries, 2004.
- Foxe, John and The Voice of the Martyrs. *Foxe: Voices of the Martyrs: AD33 – Today*. Salem Books, 2019.
- Garstang, John. *Joshua - Judges*. London: Constable, 1931.
- Gasque, W. Ward & Ralph P. Martin, eds., *Apostolic History and the Gospel. Biblical and Historical Essays Presented to F.F. Bruce*. Exeter: The Paternoster Press, 1970.
- Goodgame, Peter D. *Red Moon Rising: The Rapture and the Timeline of the Apocalypse*. Xulon Press, 2005.
- Gonen, Rivka. *Contested Holiness: Jewish, Muslim, and Christian Perspectives on the Temple Mount in Jerusalem*. KTAV Publishing House, Inc., 2003.
- Gower, Ralph. *New Manners and Customs of Bible Times*. Moody, 1987.
- Guggenheimer, Heinrich W. *Seder Olam: the Rabbinic View of Biblical Chronology*. Rowman & Littlefield, 1998.
- Ham, Ken and Bodie Hodge. *A Flood of Evidence: 40 Reasons Noah and the Ark Still Matter*. New Leaf Publishing, 2016.
- Hanegraaff, Hank. *The Apocalypse Code*. Thomas Nelson, 2007.

Hanley, P.J. *The Final Generation: Understanding the Day of the Lord & the Pre Trib Mid Week Rapture of the Bride*. Upward Call, 2000.

Harold, W. Hoehner. *Chronological Aspects of the Life of Christ*. Zondervan Publishing, 1977.

Hodge, Bodie. *Tower of Babel: The Cultural History of Our Ancestors*. New Leaf Publishing, 2013.

Hutchison, Dwight R. *The Lion Led the Way*. Fourth Ed., Editions Signes Celestes, 2021.

Hunt, Dave. *Judgment Day!: Islam, Israel and the Nations*. Berean Call, 2006.

Josephus, Flavius. William Whiston, trans. *The Works of Josephus: Complete and Unabridged, New Updated Edition*. Hendrickson Publishers, 1987.

Judaica, Encyclopaedia. *Encyclopaedia Judaica*. Keter Publishing House, 1972.

Keener, Craig S. *The IVP Bible Background Commentary: New Testament*. Intervarsity Press, 1973.

Kemp, Karl. *The Mid-Week Rapture*. Companion Press, 1991.

Kitchen, Kenneth Anderson. *On the reliability of the Old Testament*. Wm. B. Eerdmans Publishing, 2006.

Kollek, Teddy and Moshe Pearlman, *Jerusalem: A History of Forty Centuries*. Random House, 1968.

Ković, Miloš. *Disraeli and the Eastern Question*. Oxford University Press, 2010.

- Kurshner, Alan. *Antichrist Before the Day of the Lord*. Eschatos Publishing, 2013.
- LaHaye, Tim, and Jerry B. Jenkins. *Left Behind*. Tyndale House Publishers, 1996.
- LaHaye, Tim. *The Merciful God of Prophecy: His Loving Plan for You in the End Times*. Warner Books, 2002.
- Langford, Jack W. *The Gap is Not a Theory: An Examination of the First Chapter of Genesis*. Xlibris, 2011.
- Lindsey, Hal, and Carole C. Carlson. *The Late Great Planet Earth*. Zondervan, 1970.
- Lutzer, Erwin W. *When a Nation Forgets God: 7 Lessons We Must Learn From Nazi Germany*. Moody Publishers, 2010.
- MacArthur, John. *Because the Time is Near: John MacArthur Explains the Book of Revelation*. Moody Publishers, 2007.
- Macrobius, Ambrosius Theodosius. *Saturnalia*. BG Teubner, 2013.
- Maier, Paul. *Pontius Pilate*. Wheaton, Ill.: Tyndale House, 1968.
- Mehmet Tütüncü. *TURKISH JERUSALEM (1516-1917): Ottoman Inscriptions from Jerusalem and Other Palestinian Cities*. Haarlem, Netherlands, 2006.
- Metaxas, Eric. *Bonhoeffer: Pastor, Martyr, Prophet, Spy: A Righteous Gentile vs. the Third Reich*. Thomas Nelson, 2010.
- Meyers, Eric and David Hopkins (eds.). *The Oxford Encyclopedia of Archaeology in the Near East*. Oxford Biblical Studies Online, www.oxfordbiblicalstudies.com.

Missler, Chuck. *Prophecy 2020: Profiling the Future Through the Lens of Scripture*. Thomas Nelson, 2006.

Morris, Henry M. *The Genesis Record: A scientific and devotional commentary on the book of beginnings*. Baker Book House, 1979.

Morris, Henry M. *The Revelation Record*. Tyndale House, 1983.

Mounce, Robert H. *The Book of Revelation*. New Intl. Commentary on the New Testament, Wm. B. Eerdmans Pub., 1977.

Nachmanides, Moses. *Commentary on the Torah: Be-reshit-Genesis*. Translated and annotated by Charles B. Chavel. New York, Shilo Publishing House, 1971-1976.

Nigro, H.L. *Before God's Wrath: The Bible's Answer to the Timing of the Rapture*. Strong Tower Publishing, 2004.

Packer, J.I., Merrill C. Tenney, and William White, Jr. *Nelson's Illustrated Encyclopedia of Bible Facts*. Thomas Nelson, 1995.

Peter Schäfer, *The History of the Jews in the Greco-Roman World*. Routledge, 2003.

Peters, J.E. *Jerusalem: The Holy City in the Eyes of Chroniclers, Visitors, Pilgrims, and Prophets from the Days of Abraham to the Beginnings of Modern Times*. New Jersey: Princeton University Press, 1985.

Price, Randall J. *The Stones Cry Out*. Harvest House, 1997.

Prideaux, Humphrey. *Historical Connection of the Old and New Testaments: Comprising the History of the Jews and*

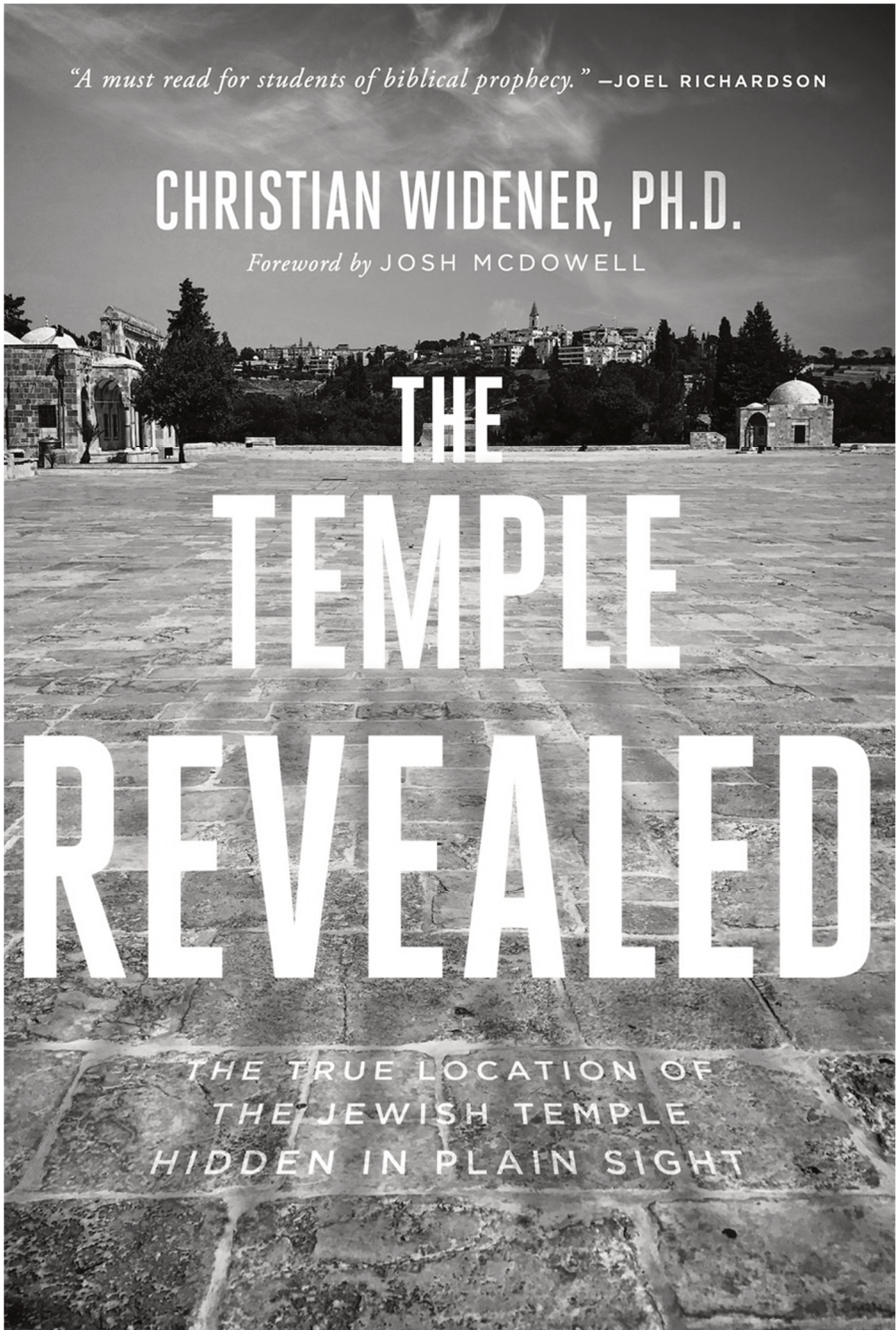
- Neighboring Nations, from the Decline of the Kingdoms of Judah and Israel to the Time of Christ. Vol. II.* New York: Bliss and White, et al., 1823.
- Rapoport, Louis. *The Lost Jews: last of the Ethiopian Falashas.* Stein and Day, 1983.
- Re'em, Shimon. *Female Prisoners of War in Israel's War of Independence.* National Midrasha for Underground and Zionism Studies, 2010.
- Reisner, Rainer. *Paul's Early Period: Chronology, Mission Strategy, Theology.* Wm. B. Eerdmans Publishing, 1998.
- Richardson, Joel. *Mideast Beast: The Scriptural Case for an Islamic Antichrist.* WND Books, 2012.
- Richardson, Joel. *Mystery Babylon: Unlocking the Bible's Greatest Prophetic Mystery.* WND Books, 2017.
- Robert D. Kaplan, *Eastward to Tartary: Travels in the Balkans, the Middle East, and the Caucasus.* New York: Random House, 2000.
- Rosenberg, Joel. *Enemies and Allies: An Unforgettable Journey Inside the Fast-Moving & Immensely Turbulent Modern Middle East.* Tyndale House, 2021.
- Rosenthal, Marvin. *The Pre-Wrath Rapture of the Church.* Thomas Nelson, 1990.

- Safran, Nadav. *Israel—the embattled ally*. Harvard Press, 2009.
- Sanford, J.C. *Genetic Entropy*. FMS Publications, 2014.
- Seiss, Joseph Augustus. *A Miracle in Stone Or: The Great Pyramid of Egypt*. Philadelphia: Porter & Coates, 1877.
- Seiss, Joseph Augustus. *The Apocalypse: Lectures on the Book of Revelation*. Zondervan Publishing House, 1977 (first pub. 1900).
- Scullard, H. H. *From the Gracchi to Nero*. London: Methuen, 1970.
- Shoebat, Walid. *God's War on Terror*. Top Executive Media, 2008.
- Showers, Renald. *Maranatha Our Lord Come*. Friends of Israel Gospel Ministry, 1995.
- Skolfield, Ellis H. *The False Prophet*. Fish House Publishing, 2001.
- Smith, William, and Henry Wace, eds. *A Dictionary of Christian Biography, Literature, Sects and Doctrines: AD. Vol. 2*. London: John Murray, 1880.
- Snow, Travis. *The Passover King: Exploring the Prophetic Connection Between Passover, the End Times, and the Return of Jesus*. Voice of Messiah, 2020.
- Snow, Travis. *The 70 Weeks Jubilee: Israel, the Messiah, and the End of the Age in Daniel 9,24-27*. Voice of Messiah, 2021.
- Spence, H.D.M. *The Pulpit Commentary. 52 vol.* Funk & Wagnalls, 1899.

- Spong, John Shelby. *Why Christianity Must Change or Die: a bishop speaks to believers in exile; a new reformation of the church's faith and practice*. San Francisco: Harper, 1998.
- Stolzman, William. *The pipe and Christ: a Christian-Sioux dialogue*. Tipi Press, 1989.
- Strong, James. *Strong's Exhaustive Concordance of the Bible*. Hendrickson Publishers, 2009.
- Tan, Paul Lee. *The Interpretation of Prophecy*. BMH Books, 1974.
- Terry, Randall A. *The Judgement of God*. The Reformer Library, 1995.
- Tramm, T.W. *Summer Is Near: Why 2021 Could Be a Pivotal Year in Bible Prophecy*. Lulu, 2021.
- Tsarfati, Amir. *The Day Approaching*. Harvest House, 2020.
- Turnage, Marc. *Windows Into the Bible*. Logion Press, 2016.
- Twain, Mark. *The Innocents Abroad*. Collins Clear-type Press, 1869.
- Ussher, James, Larry Pierce, and Marion Pierce. *The annals of the world*. New Leaf Publishing Group, 2003.
- Van Kampen, Robert. *The Rapture Question Answered*. Fleming H. Revel, 1997.
- Walters, Nelson. *70 Times 7: Daniel's Mysterious Countdown and the Church's Heroic Future*. Ready for Jesus Publications, 2018.

- Walvoord, John F. *Daniel: The Key to Prophetic Revelation*. Moody Press, 1971.
- Walvoord, John F. *The Prophecy Knowledge Handbook*. Victor Books, 1990.
- Walvoord, John F. *The Rapture Question*. Zondervan, 1979.
- Walvoord, John. *The Revelation of Jesus Christ*. Moody Press, 1966.
- Warner, Tim. *The Time of the End*. Self-published, 2012.
- Whisenant, Edger C. *88 Reasons why the Rapture Will be in 1988*. World Bible Society, 1988.
- Widener, Christian. *The Temple Revealed*. End Times Berean, 2020.
- Yungen, Ray. *A Time of Departing: How Ancient Mystical Practices are Uniting Christians with the World's Religions, 2nd Edition*. Lighthouse Trails Publishing, 2006.

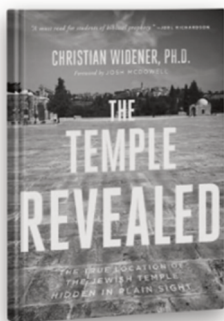
"A must read for students of biblical prophecy." —JOEL RICHARDSON

CHRISTIAN WIDENER, PH.D.

Foreword by JOSH MCDOWELL

THE TEMPLE REVEALED

THE TRUE LOCATION OF
THE JEWISH TEMPLE
HIDDEN IN PLAIN SIGHT

CHRISTIAN WIDENER

TEMPELJ RAZKRIT

Za iskalce resnice, ki iščejo povezave,
ki iščejo rešitev starodavne skrivnosti

Vsi zainteresirani za knjigo *Na Tempeljski gori*, morajo to študijo vzeti resno.

Spoznajte, kako so bili inženirji, ki jim je propadala vera v učenjake, uporabljeni za Razkritje »preroške« skrivnosti za razvozlanje 3000–letne zgodovine Tempeljske gore z razkritjem dveh skritih znamenitosti ...

Vau! To je res odlično delo. Mislim, da me je prepričalo.

Enostavno sledenje z jasnimi fotografijami

- ✓ Napaka »žive vode«, za katero ne veste, da jo delate.
- ✓ Kje zgraditi nov tempelj, ne da bi pri tem posegli v Kupolo na skali.
- ✓ Zakaj pristranski raziskovalci ne spremenijo svojega mnenja.
- ✓ Kaj bi morali vsi dvomljivci vedeti o izpostavljeni kamninski podlagi.
- ✓ Kako vemo, da so Zlata vrata prava znamenitost iz templja.

Svetopisemsko in Logično.

**PRIDOBITE
SVOJO
KOPIJO
DANES!**

Razmislite o svoji razlagi

- ✓ Osnovne napake, ki jih delajo tudi pametni raziskovalci
- ✓ Ne verjemite, kar so vam povedali o izviroh Gihona
- ✓ Kje so dokazi za prvi tempelj in kako jih pridobiti
- ✓ Za ljudi, ki želijo spoznati Tempelj, vendar ne vedo, kje začeti.

Dr. Christian Widener je biblicist, raziskovalec in inženir. Je avtor knjige ›Tempelj razkrit: Resnična lokacija judovskega templja, ki je skrita na prvi pogled.«

Njegovo zanimanje za svetopisemske prerokbe in svetopisemsko arheologijo izhaja iz strasti do pojasnjevanja in obrambe krščanske vere ter zanesljivosti dobesednega in zgodovinskega pričevanja Svetega pisma ter preroških napovedi o prihajajoči stiski, templju zadnjih dni in vrnitvi Jezusa Kristusa, ki:

›v razdeljevanju polnosti časov lahko zbere skupaj v eno vse stvari v Kristusu«

Pismo Efežanom 1,10

Ne glede na to, kaj veste o svetopisemskih prerokbah, vas bo ta knjiga šokirala ...

Po dva tisoč letih so dokazi o skorajšnji vrnitvi Jezusa Kristusa osupljivi.

Če mislite, da ste že vse slišali, verjemite, da so ta, nikoli prej videna odkritja, osupljiva!

Poleg tega, da so osupljiva, so spoznanja v tej knjigi dovolj močna, da boste odločno premislili o svojih dosedanjih prepričanjih. Povzročajo neprijetno jasno zavedanje, da bo morda treba nekatere stvari v vašem življenju spremeniti ...

Ta pravočasna in posebna pustolovščina je napolnjena s skrbno raziskanimi dokazi Dr. Christiana Widenerja, vseživljenjskega učenca Svetega pisma in vrhunskega inženirja, ki je svoj multidisciplinarni pristop k preroštvu uporabil na smiseln, prepričljiv in v Svetem pismu zakoreninjen način.

Če torej iščete smisel sveta, ker se vam zdi, da smo priče koncu, vam bo ta knjiga pomagala povezati točke in spoznati:

- Kako bo odlok iz leta 1537 po Kristusu spremenil vaše življenje.
- Kaj starost zemlje pomeni za Kristusovo vrnitev.
- Kje sta v Svetem pismu skriti dve jubilejni leti in kaj nam povesta o Gospodovi vrnitvi.
- Kako nam na desetine prerokb (za katere niste vedeli, da so se že zgodile) sporočajo, naj pogledamo navzgor – naše odrešenje se približuje.
- Kaj lahko storite in kako se pripravite.

www.EndTimesBerean.com

NI ZA PRODAJO